T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

İHSAN OKTAY ANAR'IN " PUSLU KITALAR ATLASI " ADLI ROMANINDA KELİME GRUPLARI, KELİME SAYISI VE KELİMELERİN KULLANIM SIKLIĞI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN — **Yrd. Doç. Dr. Çimen ÖZÇAM**

HAZIRLAYAN — **Şule ÇİÇEK**

ELAZIĞ - 2015

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

İHSAN OKTAY ANAR'IN " PUSLU KITALAR ATLASI " ADLI ROMANINDA KELİME GRUPLARI, KELİME SAYISI VE KELİMELERİN KULLANIM SIKLIĞI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN — **HAZIRLAYAN**

Yrd. Doç. Dr. Çimen ÖZÇAM — **Şule ÇİÇEK**

Jürimiz, …./04/2015 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda bu yüksek lisans tezini oy birliği/oy çokluğu ile başarılı bulmuştur.

Jüri Üyeleri:

1.
2.
3.
4.
5.

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun …….. tarih ve ……. sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof. Dr. Zahir KIZMAZ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

İhsan Oktay Anar'ın "Puslu Kıtalar Atlası" Adlı Romanında Kelime Grupları, Kelime Sayısı ve Kelimelerin Kullanım Sıklığı

Şule ÇİÇEK

Fırat Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Eski Türk Dili Bilim Dalı
Elazığ - 2015; Sayfa: VII + 534

Kelime; dilin, anlamlı en küçük birimidir. Duygu ve düşüncelerimizi ifade ederken tek bir kelimenin yetersiz kaldığı durumlarda; birkaç kelime, dil bilgisi kurallarına uygun bir şekilde bir araya getirilerek yeni kelimeler, kelime grupları oluşturulur.

Kelime grupları, yeni bir anlam ifade etmek için, birden fazla kelimenin bir araya getirilmesiyle oluşan dil birlikleridir. Bu çalışmada, son dönem Türk Edebiyatı'na katkıda bulunan yazarlardan biri olan İhsan Oktay Anar'ın "Puslu Kıtalar Atlası" adlı romanında kelime grupları, kelime sayısı ve kelimelerin kullanım sıklığı incelendi.

Giriş bölümü ile yazarın edebî şahsiyeti, hayatı ve "Puslu Kıtalar Atlası" adlı romanı hakkında bilgi verilen çalışmanın birinci bölümünde, kelime grupları hakkındaki görüşler ile kelime gruplarının sınıflandırılmasına yer verilmiştir. Romandan saptanılan kelime gruplarının bulunduğu ikinci bölümün sonunda grafikler yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise kelime sayısı ve kelimelerin kullanım sıklığının tespit edildiği dizin çalışması sunularak ardından eserde en sık kullanılan 50 kelimeye yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kelime, İhsan Oktay Anar, Puslu Kıtalar Atlası, dil, dizin.

ABSTRACT

Master Thesis

Word Groups, Word Count and Frequency of Use of Words in the Novel of Ihsan Oktay Anar, named "The Atlas of Misty Continents"

Şule ÇİÇEK

Firat (Euphrates) University
Institution of Social Sciences
Department of Turkish Language and Literature
Old Turkish Language Department
Elazig - 2015; Page: VII + 534

A word is the smallest meaningful unit of the language,. In cases where a single word is insufficient while we express our feelings and thoughts, a few words are being combined together in accordance with the rules of grammar and new words word groups are being formed.

Words groups are language combinations formed by combining more than one word in order to express a new meaning. In this study, word groups, word count and frequency of word usage have been examined in the novel named "The Atlas of Misty Continents" of Ihsan Oktay Anar, who is one of the authors who contributed to the Turkish literature in the last period.

In the introduction chapter of the study have been included the author's literary figure, his life and information about his novel "The Atlas of Misty Continents", in the first section were given opinions about word groups and the classification of the word groups. At the end of the second chapter, where there are word groups detected from the novel, have been included the graphics. In the third chapter an index study has been presented where the number of words and the frequency of word usage have been detected, then most frequently used 50 words have been given.

Key Words: Word, Ihsan Oktay Anar, The Atlas of Misty Continents, language, index.

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **II**
ABSTRACT ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
İÇİNDEKİLER ..... **III**
ÖN SÖZ ..... **VII**
GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KELİME GRUPLARI **3**
1.1. Kelime Gruplarının Sınıflandırılması 9
1.1.1. İsim Tamlaması 9
1.1.2. Sıfat Tamlaması 10
1.1.3. Sıfat Fiil Grubu 10
1.1.4. Zarf Fiil Grubu 11
1.1.5. İsim Fiil Grubu 11
1.1.6. Tekrar Grubu 11
1.1.7. Edat Grubu 12
1.1.8. Bağlama Grubu 12
1.1.9. Unvan Grubu 13
1.1.10. Birleşik İsim 13
1.1.11. Ünlem Grubu 14
1.1.12. Sayı Grubu 14
1.1.13. Birleşik Fiil 14
1.1.14. Kısaltma Grupları 15
1.1.14.1.İsnat grubu 15
1.1.14.2.Yükleme grubu 16
1.1.14.3. Yaklaşma grubu 16
1.1.14.4. Bulunma grubu 16
1.1.14.5. Uzaklaşma grubu 16
1.1.14.6. Vasıta grubu 16

İKİNCİ BÖLÜM

2. İHSAN OKTAY ANAR'IN "PUSLU KITALAR ATLASI" ADLI ROMANINDA KELİME GRUPLARI.....17

2.1.İsim Tamlaması.....17

2.1.1. Belirtili İsim Tamlamaları.....17

2.1.2. Belirtisiz İsim Tamlamaları.....25

2.2.Sıfat Tamlaması.....30

2.3.Sıfat Fiil Grubu.....58

2.4. Zarf Fiil Grubu.....70

2.5. İsim Fiil Grubu.....70

2.6. Tekrar Grubu.....77

2.6.1. Unsurları Aynı Olan Tekrar Grubu.....77

2.6.2. Unsurları Yakın Anlamlı Olan Tekrar Grubu.....77

2.6.3. Unsurları Zıt Anlamlı Olan Tekrar Grubu.....78

2.7. Edat Grubu.....78

2.7.1. "ile" İle Kurulan Edat Grupları.....78

2.7.2. "diye" İle Kurulan Edat Grupları.....81

2.7.3. "doğru" İle Kurulan Edat Grupları.....82

2.7.4. "gibi" İle Kurulan Edat Grupları.....83

2.7.5. "göre" İle Kurulan Edat Grupları.....85

2.7.6. "için" İle Kurulan Edat Grupları.....85

2.7.7. "kadar" İle Kurulan Edat Grupları.....89

2.7.8. "karşı" İle Kurulan Edat Grupları.....90

2.7.9. "rağmen" İle Kurulan Edat Grupları.....90

2.7.10. "dolayı" İle Kurulan Edat Grupları.....91

2.8. Bağlama Grubu.....91

2.8.1. "ve" Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları.....91

2.8.2. "ne...ne..." Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları.....96

2.8.3. "ya da " Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları.....96

2.8.4. "ile" Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları.....96

2.8.5. "hem...hem..." Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları.....97

2.8.6. “ister...ister...” Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları.....97
2.8.7. “...mi...mi” Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları.....97
2.9. Unvan Grubu.....97
2.10. Birleşik İsim.....98
2.11. Ünlem Grubu.....98
2.12. Sayı Grubu.....98
2.13.Birleşik Fiil.....99
2. 13.1. Bir İsim Unsuru İle Bir Yardımcı Fiilden Kurulan Birleşik Fiiller.....99
2. 13.2. Bir Fiil Unsuru İle Bir Yardımcı Fiilden Kurulan Birleşik Fiiller.....104
2. 13.3. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller.....105
2. 14. Kısaltma Grupları.....105
2.15. Grafikler.....113

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. İHSAN OKTAY ANAR’IN “PUSLU KITALAR ATLASI” ADLI ROMANINDA KELİME SAYISI VE KELİMELERİN KULLANIM SIKLIĞI 117

3.1. Romana Ait Dizin……...117

3.2. Romanda En Sık Kullanılan 50 Kelime ……404

SONUÇ 404

KAYNAKÇA.....407

EKLER.....409

ÖZ GEÇMİŞ 535

ÖN SÖZ

İlk insanın yaratılışı ve ona isimlerin öğretilmesiyle ortaya çıkan dil varlığı, söz söylemeyi öğrenen insanın bu nihayetsiz dil ummanından edindikleri ile devam edegelmiştir.

Nihayetsiz dil ummanından süzülen eserlerden biri olan İhsan Oktay Anar'ın "Puslu Kıtalar Atlası" isimli romanı kelime grupları, kelime sayısı ve kelimelerin kullanım sıklığı bakımından bu çalışmada ele alındı. Çalışmada Prof. Dr. Leylâ Karahan'ın "Türkçede Söz Dizimi" adlı eseri esas olarak alındı. Bu kitapta yer alan tasnife göre inceleme yapılarak, romandan saptanılan kelime grupları örneklendirildi. Tezin sonuna "Puslu Kıtalar Atlası" isimli romanın satır numaralı bir kopyası eklendi. Satırların yer aldığı sayfa numaraları her sayfanın başında belirtildi. Buradan hareketle örneklerin alındığı satır numaraları örneklerin yanında verildi. Saptanılan kelime grupları sayıma tabi tutularak kitap içerisindeki oranları ilgili bölümün sonunda grafiklerle gösterildi.

Kelime sayısı ve kelimelerin kullanım sıklığının incelendiği bölümde ise dizin oluşturuldu. Dizin oluşturulurken Prof. Dr. Cevval KAYA'nın dizin programı metne uygulandı. Hangi kelimenin 'kaç defa, nerede, hangi anlamda' kullanıldığı belirtildi. Kelimelerin anlamları bulunurken TDK'nın Türkçe Sözlük'ünden ve Ferit DEVELLİOĞLU'nun Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat' inden faydalanıldı .

Desteklerinden dolayı hocalarım Prof. Dr. Ahat ÜSTÜNER'e, Prof. Dr. Ahmet BURAN'a, Doç. Dr. Ercan ALKAYA'ya, Yrd. Doç. Dr. Süleyman Kaan YALÇIN'a, Yrd. Doç. Dr. Birol İPEK'e, Yrd. Doç.Dr. Fatih ÖZEK'e, danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Çimen ÖZÇAM'a ve kıymetli babam Akan ÇİÇEK'e teşekkürlerimi sunarım.

ELAZIĞ - 2015 **Şule ÇİÇEK**

GİRİŞ

Güzel Türkçemiz binlerce yıllık geçmişi ile engin bir dildir. Elimizdeki metinler çok iyi işlenmiş bir dile sahip olduğumuzu gözler önüne sermektedir.

Bu çalışmada dilimizin ifade gücü ve zenginliğinin çok güzel bir biçimde ortaya konduğu edebî eserlerden biri olan "Puslu Kıtalar Atlası" adlı roman incelendi. Bu bağlamda Türk dilinin imkânları, anlatım kudreti ve enginliği yazar şahsında eserinden hareketle gözler önüne serilmeye çalışıldı.

İhsan Oktay Anar'ın Hayatı, Edebî Kişiliği ve Eserleri

A. Hayatı

Son dönem Türk edebiyatının usta kalemlerinden olan İhsan Oktay Anar 1960'ta Yozgat'ta doğdu. Lisans, master ve doktora eğitimini Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünde yaptı. "Sokrates Öncesi Felsefede Varlık Sorunu" başlıklı teziyle yüksek lisans, "Antik Yunan Felsefesinde Zaman Kavramı" başlıklı teziyle doktora derecesini aldı. 2011 yılında emekli oldu.

Yazın dünyasına öyküyle giriş yapan yazarın ilk romanı "Puslu Kıtalar Atlası" geniş yankı buldu ve Kültür Bakanlığı tarafından 20'den fazla dile çevrildi. 2009'da Erdal Öz Edebiyat Ödülü'ne layık görüldü. Ardından 2005'te "Amat", 2007'de "Suskunlar" adlı romanlarını yayımladı. Yayımlanmış kitapları: Puslu Kıtalar Atlası (1995), Kitab-ül Hiyel (1996), Efrâsiyâb'ın Hikâyeleri (1998), Amat (2005), Suskunlar (2007), Yedinci Gün (2012) ve Galiz Kahraman (2014).

B. Edebî Kişiliği ve Eserleri

Postmodern roman, bir anlamda söylemsel olarak mimaride başlayıp gelişen, kurumsal, kuramsal ve düşünsel alanlarda hızla yayılan ve 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren edebiyat dünyasında da kendisini gösteren postmodernizmin ürünüdür. Edebiyat yapıtlarında özellikle romanlarda görülen postmodern eğilim, genel postmodernizmin söylemsel ve düşünsel yönelimlerinden doğrudan etkilenir ve o söylemsel yapının özelliklerini barındırır. Bu roman türünde yazar, dış dünyayı birebir yansıtmaktan özellikle kaçınır. Bu bağlamda yerli postmodern yazarlar arasında özellikle de Puslu Kıtalar Atlası, Efrasiyab'ın Hikayeleri, Suskunlar adlı romanları ile İhsan Oktay Anar da sayılmaktadır. Yazarın yayımlanmış yedi kitabı mevcuttur:

Puslu Kıtalar Atlası (1995), Kitab-ül Hiyel (1996), Efrâsiyâb'ın Hikâyeleri (1997), Amat (2005), Suskunlar (2007), Yedinci Gün (2012), Galiz Kahraman (2014).

Puslu Kıtalar Atlası, İhsan Oktay Anar'ın yazmış olduğu ilk romandır. Kitap ilk kez 1995 yılında İletişim Yayınları tarafından basıldı. Yayınlandığı andan itibaren hem içerik hem biçim olarak ilgi gördü. Kitap, İhsan Oktay Anar'ın bir felsefeci olduğunu göstermiş ve yazarın anlatımı ile okuyucu bu derinliği fark edebilmiştir. Kitap Postmodern akımın yerli eserleri arasında sayılmaktadır. Kitapta kullanılan dil anlaşılır olmasına karşın çeşitli dillerden eski sözcükler de içermektedir.

Kitab-ül Hiyel, eski zaman mucitlerinin inanılmaz yaşam öykülerinin anlatıldığı kitapta bir mucit, hiyelkâr, aktarıcı, rivayet edici, mağdur, sarhoş, meyhaneci, kahveci gibi tiplemeler yer almaktadır.

Efrâsiyâb'ın Hikâyeleri, İhsan Oktay Anar'ın postmodernizm etkisi ile yazılan romanlarındandır. İhsan Oktay Anar klasikleri gibi yine masalsı ve etkileyici, sürükleyici tarzda kaleme alınmıştır.

Amat, İhsan Oktay Anar'ın 2005'te yayımlanan romanıdır.Yazarın 7 seneden sonra yazdığı ilk romandır. 17. yüzyılda Amat isimli bir gemide geçen masalsı yolculuk anlatılmaktadır.

Suskunlar, İhsan Oktay Anar'ın 2007'de yayımlanan romanıdır. Yazarın bu kitabı da yerli postmodern eserler arasında sayılmaktadır. Musikinin işlendiği ve eğitici özellikte sayılabilecek bu eser de yine Osmanlı İmparatorluğu döneminde geçmektedir.

Yedinci Gün, yazarın 2012'de çıkan eseridir. Yazarın kendine has masal ve söylentivari diliyle biçimlenen eserde çok renkli tiplemeler mevcuttur.

Galiz Kahraman, yazarın 2014'te yayımlanan eseridir. Yazar bu eseriyle de okuyucularının hayal dünyalarında yeni ufuklar açmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KELİME GRUPLARI

İki veya daha fazla kelimenin yan yana gelmesi ile oluşan dil birliklerine kelime grupları denir. Kelime gruplarının bu dizilişi kelimelerin kavram, varlık ve hareketlerini karşılamaları ile belirli kurallara göre meydana gelir. Kelime grupları cümleyi doğru anlamak ve doğru değerlendirebilmek açısından oldukça önemlidir.

Leylâ Karahan' ın "**Türkçede Söz Dizimi**" adlı eserinde kelime grupları ile ilgili değerlendirmesi şöyledir:

"Kelime grubu, bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği, bir durumu, bir hareketi karşılamak üzere, belirli kurallar içinde yan yana gelen kelimeler topluluğudur.

Kelime grupları;

1. Tek kelime ile karşılanamayan varlık, kavram, nitelik, durum ve hareketleri karşılar. Meselâ, "ipek böceği, fotoğraf makinesi, telefon etmek, kör olmak" gibi varlık ve hareket isimlerinin dilimizde tek kelimelik karşılıkları yoktur.

2. Varlık, kavram, nitelik, durum ve hareketleri, anlamlarını genişleterek, belirterek, niteleyerek, pekiştirerek karşılar.

"Çocuk, / çiçeği / arkadaşına / uzattı.' cümlesini, 'Küçük çocuk, / elindeki kır çiçeklerini / çok sevdiği arkadaşına / uzattı.' şeklinde varlıkların niteliğini belirterek de ifade edebiliriz." (Karahan, 1999: 11).

Karahan, aynı eserinde kelime gruplarını "isim tamlaması (belirtili isim tamlaması, belirtisiz isim tamlaması), sıfat tamlaması, sıfat fiil grubu, zarf fiil grubu, isim fiil grubu, tekrar grubu (unsurları aynı olan tekrar grubu, unsurları yakın anlamlı olan tekrar grubu, unsurları zıt anlamlı olan tekrar grubu), edat grubu, bağlama grubu, unvan grubu, birleşik isim, ünlem grubu, sayı grubu, birleşik fiil (bir isim unsuru ile bir yardımcı fiilden kurulan birleşik fiiller, bir fiil unsuru ile bir yardımcı fiilden kurulan birleşik fiiller, anlamca kaynaşmış birleşik fiiller), kısaltma grupları (isnat grubu, yükleme grubu, yaklaşma grubu, bulunma grubu, uzaklaşma grubu, vasıta grubu)" olmak üzere on dört grupta incelemektedir (Karahan, 1999:13-44).

Nesneleri ve hareketleri daha geniş olarak ifade etmek ve belirtmek için birden fazla kelimeyi kullanarak meydana getirilen dil birliğine "kelime grubu" denir. (Ergin, 2002:374).

Cümlede kelime grubu, yapı ve anlam bakımından bütünlük arzeder. Cümle içerisinde tek kelime gibi vazife görürler. "Kelime grupları, aynı zamanda belirtme gruplarıdır. Bu bakımdan kelime gruplarında genellikle; belirten belirtilen, tamlayan tamlanan, bağlı olan bağlı olunan ve asıl yardımcı şeklinde iki öğe vardır" (Birinci, 1997:144).

Kelime gruplarının varlıkları nitelemeleri hususunda Karaağaç şöyle demektedir: "Cümleler yapma veya olmaların, olayların nitelendiği yapılar, söz öbekleri ise varlığın nitelendiği yapılardır " (Karaağaç, 2009: 129).

Kelime gruplarının cümle içerisinde bir tek kelime gibi muamele görmeleri hususunda Zeynep Korkmaz, "**Gramer Terimleri Sözlüğü"** adlı eserinde, kelime grubunu şu şekilde açıklar: "Cümle içinde kavramlar arasında ilişki kurmak üzere birden çok kelimenin belirli kurallar ile yan yana getirilmesinden oluşan, yapı ve anlamındaki bütünlük dolayısıyla cümle içinde tek bir nesne veya hareketi karşılayan ve herhangi bir yargı bildirmeyen kelimeler topluluğu. Türkçede ad tamlaması, sıfat tamlaması, birleşik ad, birleşik fiil, edat grubu, zarf grubu, ünlem grubu, unvan grubu gibi çeşitli kelime grupları vardır " (Korkmaz, 2007: 144).

Bu hususta Tuncer Gülensoy ise şunları söylemektedir: "Birden fazla kelimeyi içine alan, yapısında ve manasında bir bütünlük bulunan, dilde bir bütün olarak muamele gören bir dil birliği" (Gülensoy, 2000: 458).

Kelime grupları hususunda dil bilimcilerin farklı görüşleri mevcuttur. Kelime gruplarına pek çok gramer kitabında ayrıntılı olarak yer verilmemektedir. Kelime gruplarının yer aldığı eserlerde ise bu grupların sayısı ve sınıflandırılmasında önemli farklılıklar görülmektedir. Kelime grupları hakkındaki görüşlere kısaca değinecek olursak:

Tahsin Banguoğlu "**Türkçe'nin Grameri**" adlı eserinde kelime gruplarını "belirtme öbekleri" diye isimlendirerek kelime gruplarıyla ilgili olarak, "Sözü geliştirmek üzere öbeklenirler, kavramlar arasında derece derece ilişkiler meydana getirirler. Böylece tek kavramdan anlatmaya doğru giderler. Bunlara kelime öbekleri (groupe de mot) diyoruz. Kimi kelime öbekleri sadece kavramları daha yakından belirtmeye yararlar" demektedir (Banguoğlu,1995:496).

Muharrem Ergin, "**Türk Dil Bilgisi**" adlı eserinde kelime grubunu, "Birden fazla kelimeyi içine alan, yapısında ve manasında bir bütünlük bulunan, dilde bir bütün olarak muamele gören bir dil birliğidir." şeklinde anlatır (Ergin,1985:353).

Mazhar Kükey, "**Türkçe'nin Söz Dizimi**" adlı eserinde, "sözcük öbekleri" dediği kelime grupları hakkında şunları söylemektedir: "Birden çok sözcüğü içine alan, anlamında ve yapısında bir bütünlük bulunan, tümcede bir tek sözcük gibi iş gören; tümceden küçük, sözcükten büyük, anlamlı geniş dil birliğine "sözcük öbeği" adı verilir. Sözcükler, ek alarak ya da eksiz olarak birbirine bağlanma yolu ile sözcük öbeklerini oluştururlar" (Kükey,1975:3).

Jean Deny, "**Türk Dil Grameri**" adlı eserinde kelime gruplarını " kelime öbekleri" olarak adlandırır ve kelime gruplarını şöyle tanımlar: "Kelimelerin şekil bakımından olduğu gibi, mantık bakımından da bir bütün vücuda getiren her topluluğuna, biz, kelime grubu adını vereceğiz. Bir kelime grubu mantık bakımından az çok tam bir mânâyı içine almış bulunur. Şekil veya morfoloji bakımından ise esas itibariyle tek bir kelimeden ibaretmiş gibi insiraf hallerini alabilir" (Deny, Ali Ülvi Elöve Tercümesi, 1943:709).

Kelime grubu yapı ve anlam bakımından bütünlük oluşturan, birden fazla kelimenin, cümlede bir bütün olarak ele alındığı bir dil birliğidir. Kelime grupları aynı zamanda söz dizimi, cümle bilgisi, sentaks, tümce bilim gibi kelimeler ile karşılanmıştır (Vardar,1980:134).

Ahmet Topaloğlu, "**Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü**" adlı eserinde kelime grubunu şöyle tanımlar: "Kelime grubu, yalın veya türemiş bir sözcükle karşılanamayan kavramların ifadesi için veya cümlede anlamın bütünleştirilmesini sağlayacak görevli unsurları oluşturmak için bir araya getirilen anlamlı veya hem anlamlı hem de görevli kelimelerin oluşturduğu topluluğun dilbisindeki terim karşılığıdır" (Topaloğlu, 1989:115).

Ahmet Beserek, "**Türkçede Cümle Yapısı**" adlı eserinde şöyle bahseder: " Birden fazla kelimenin çeşitli faktörler vasıtasıyla bir araya gelmesi, bir bütün oluşturması kelime gruplarını meydana getirir. Kelime gruplarının en ehemmiyetli fonksiyonu, bir kelimeymiş gibi işlem görmesidir. Çünkü kelime grupları bir cümle içerisinde bir blok, bir unsur oluştururlar. Kelime grupları bilinmeden cümlenin tahlil edilmesi zordur. Cümle konusunu da anlayabilmek için kelime gruplarını anlamak gerekmektedir.

Kelimeler yan yana gelirken birtakım vazifeler üstlenirler. Aynı zamanda kelimelerin grup oluşturabilmesinin belirli ölçüleri vardır. Bu ölçüler kelime gruplarının çeşitliliğini gösterirler" (Beserek, 1991:28).

Fuat Bozkurt, "**Türkiye Türkçesi"** adlı eserinde "birlik" olarak isimlendirdiği kelime gruplarını şöyle anlatır: " Her sözcük ya da dilsel simge, başka sözcüklerle belirli kurallar uyarınca ilişki içindedir. Bu kurallar belli bir dizge oluşturur. …Birlikler, Türkçenin yargısız anlatım olanaklarıdır. Sözcükten türemeye geçiş evresidir. Türkçenin dil kuralları içinde oluşan birimlerdir. Kimileyin tümceye yakın bir anlam taşırlar. Yan tümce işlevi görürler. Sözcüklerden kurulan her türlü tamlamalardır" (Bozkurt,1995:139).

M. Kaya Bilgegil, "**Türkçe Dilbilgisi**" adlı eserinde kelime gruplarını "belirtme (tâyin) grupları" olarak adlandırır ve şöyle izah eder: " Birden ziyade kelimeden meydana geldiği halde cümledeki görevi yönünden bir tek kelimeden farksız olan, gerektiği takdirde yine bir kelime imiş gibi çekim eki alabilen isim soyundan kelimelerin teşkil ettiği birleşik sözlere belirtme (tâyin) grupları diyoruz" (Bilgegil, 1984:115).

Vecihe Hatiboğlu, "**Türkçenin Sözdizimi**" adlı eserinde "yargısız anlatımlar" dediği kelime grupları hakkında şunları söyler: "Yargısız anlatımlar, yargılı anlatımlara çeşitli yönlerden yardımcı olurlar. Yargısız anlatımlar en az iki sözcüğün türlü ilgi ve nedenlerle yan yana sıralanmasından doğan birliklerdir. Yargı bildirmeyen bu birlikler, anlatımlar ya kalıplaşmamış sözcüklerden kurulan her türlü tamlamalardır ya da kalıplaşmış sözcüklerden kurulan birleşik sözcükler, deyimler veya ikilemelerdir (Hatipoğlu, 1972:2).

Hatiboğlu, kelime gruplarını gramer bakımından "yapıbilim (morphologie) ve sözdizimi (syntaxe)" olarak iki başlıkta incelemiştir. Bunları da "aralarında kalıplaşma bulunan kelime grupları" ve "aralarında kalıplaşma bulunmayan kelime grupları" olarak ele almıştır. Sıfat tamlaması, zarf fiil grubu, isim tamlaması gibi kelime gruplarını "kalıplaşmamış kelime grupları" ; birleşik kelimeleri, deyimleri, atasözlerini, vecizeleri, argo ifadeleri ise "kalıplaşmış kelime grupları" olarak değerlendirmiştir. (Hatiboğlu, 1972:203-244).

Haydar Ediskun "**Türk Dilbilgisi**" adlı eserinde kelime gruplarına bir bölüm ayırmamıştır. İsim ve sıfat tamlamalarından "takım" olarak bahseden yazar kelime grupları için şu tanıma yer vermiştir: "Türkçede kelimelerin gruplaşmasında temel kaide şudur: Önce yardımcı öğe, sonra esas öğe gelir" (Ediskun, 1985:114-116).

Nurettin Koç'un "**Yeni Dilbilgisi**" adlı eserinde kelime grupları "sözcük öbekleri" olarak adlandırılır ve "eylem öbeği, ad öbeği [ad tamlaması (belirtili ad

tamlaması, belirtisiz ad tamlaması, eksiz (takısız) ad tamlaması, zincirleme ad tamlaması, adıl tamlaması, ön ad(sıfat) tamlaması, ad durum ekleriyle kurulmuş tamlamalar, (dan –den) ekiyle yapılan tamlama, (da–de) ekiyle yapılan tamlama, (ae) ekiyle yapılan tamlama, ilgeçli tamlama, ikilemeli tamlama, iyelikli tamlama, bağlaçlı tamlama, ilgi ekiyle yapılan tamlama, ünlemli tamlama, eylemsili tamlama, eylemli tamlama], belirteç öbeği, ilgeç öbeği" olmak üzere dört bölümde incelenir (Koç,1990:334-357).

Halil İbrahim Delice, "**Türkçe Sözdizimi**" adlı eserinde kelime gruplarını "kelime öbekleri" olarak adlandırıp "Birden çok kelimeden oluşan, yapısında ve anlamında bir bütünlük bulunan, cümle veya cümlemsi içinde tek cümle öğesi; kelime öbeği içinde bütün halinde yardımcı öğe ve temel öğe olarak işlem gören ve bir kelime türü (isim, sıfat, zamir, edat, vb.) yerine kullanılan söz dizileridir" şeklinde tanımlayan Delice aynı eserde "kelime öbekleri" dediği kelime gruplarını (**1.1. Kelimeyle Kurulan Öbekler**, 1.1.1. Edat Öbekleri,1.1.2. Eksiz İsim Tamlaması, 1.1.3.Fiil Öbeği,1.1.4.Özel İsim Öbeği,1.1.5. Unvan Öbeği,1.1.6.Sayı Öbeği,1.1.7. Sıfat Tamlaması,1.1.8.Tekrar Öbeği,1.1.9.Zarf Öbeği, 1.1.10.Yineleme Öbeği, **1.2.Ekle Kurulan Öbekler**, 1.2.1.İsim Tamlaması,1.2.2.Kısaltma Öbekleri,1.2.3.İki Durumlu Öbek,1.2.4.Sıfat Yapım Ekli Öbek,1.2.5.Yüklemsi Öbekleri" olmak üzere on beş ana bölümde değerlendirmektedir (Delice, 2007:19).

Rasim Şimşek, "**Örneklerle Türkçe Sözdizimi**" adlı eserinde kelime gruplarını "belirtme öbekleri" olarak isimlendirdikten sonra, şu görüşlere yer verir: "Sözcüklerin ikinci tür öbeklenmesi, kavramlar arası ilişkilere dayanır. Burada adsoylu sözcükler, bir yüklem olmaksızın, doğrudan doğruya kendi aralarında ilişki içine girerler. Sözcüklerin bu tür ilişkisinden belirtme öbeği adı verilen yargısız anlatımlar doğar. Yargısız anlatımlar, sözdiziminin altbirimini oluşturur. Belirtme öbekleri, yargı bildirmez. Bu dil birimlerinin ortak işlevi, kavramları açıp genişleterek belli etmektir" (Şimşek, 1987:321).

Ata Çatıkkaş "**Türk Dili Kılavuzu**" adlı eserinde, kelime gruplarını " belirtme grupları" olarak adlandırır ve şöyle izah eder: "Kelime grubu dediğimiz zaman birden fazla kelimeden meydana gelen; mana ve yapısında bir bütünlük bulunan ve tek bir nesne veya hareketi birlikte karşılayan kelimeler topluluğu aklımıza gelir." Yazar kelime gruplarını " bağlama grubu, iyelik grubu ve isim tamlaması, genitif, datif, lokatif, ve ablatif grupları, sıfat ve partisip grubu, aitlik grubu, tekrarlar ve ikilemeler,

unvan grubu, isnat grubu, akuzatif grubu, kısaltma grupları, ünlem grubu, sayı grubu, edat grubu, fiil grubu, gerundium grubu" olmak üzere on beş başlıkta inceler (Çatıkkaş, 2011:193-202).

Süer Eker, "**Çağdaş Türk Dili**" adlı eserinde kelime gruplarını on yedi başlıkta inceler: "tamlamalar, aitlik grubu, unvan grubu, tekrar grubu, birleşik sözcükler, sayı grubu, edat grubu, sıfat fiil grubu, zarf fiil grubu, eylem grubu, birleşik eylem grubu, ünlem grubu, bağlama grubu, kısaltma grupları, dayanma grubu, deyimler, atasözleri/ savlar" (Eker, 2005:460-479).

Yukarıda yer verilen görüşlerden anlaşılacağı üzere kelime gruplarının ne olduğu üzerinde görüş birliği bulunmakta fakat isimlendirilmesi, çeşitleri ve miktarı hususunda pek çok farklılık görülmektedir.

Yazarların hangi ölçülere göre sınıflandırdıkları hususunda da net bir bilgi yoktur. Kelime gruplarının özellikleri ve uzmanların konu hakkındaki görüşleri göz önüne alınarak bir tanım yapılacak olursa: Belirli kurallar dahilinde yan yana gelen, tek kelime ile anlatılamayacak varlık, durum, kavram ve hareketleri tanımlayan fakat cümle içerisinde tek kelime gibi muamele gören yargısız anlatımlardır, denilebilir.

1.1. Kelime Gruplarının Sınıflandırılması

1.1.1. İsim Tamlaması

İsim tamlaması, iki isim unsurunun oluşturduğu kelime grubudur. İsim tamlamasında tamlayan (belirten) ve tamlanan (belirtilen) olmak üzere iki unsur vardır. Tamlayan önce, tamlanan sonra gelir.

İsim Tamlaması için; Muharrem Ergin, M. Kaya Bilgegil, Leylâ Karahan, Mustafa Özkan 'isim tamlaması'; Fuat Bozkurt, Zeynep Korkmaz, Vecihe Hatipoğlu, 'ad tamlaması' terimini kullanmışlardır.

Muharrem Ergin, isim tamlaması grubunu " İyelik grubu ve isim tamlaması" başlığı altında ele almıştır. "Bu grup iki isim grubunun meydana getirdiği kelime grubudur. Bir ismin manasının iyelik sistemi içinde başka bir isimle tamamlanması esasına dayanır. Demek ki iyelik grubu iyelik ekli bir isim unsuru ile genitif halinde bir isim unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur" şeklinde açıklar (Ergin, 2002:662).

Bu çalışmada eseri esas alınan Karahan, isim tamlamasını, "Bir isim unsurunun, iyelik sistemi içinde başka bir isim unsuruyla kurduğu kelime grubudur." şeklinde tanımlamıştır ve isim tamlamalarını "belirtili isim tamlaması" , " belirtisiz isim tamlaması" olmak üzere iki grupta incelemiştir (Karahan, 1999: 1317).

a) Belirtili İsim Tamlaması

"Birinci unsuru ilgi eki taşıyan isim tamlaması 'belirtili isim tamlaması'dır. Bu tamlamada birinci unsur 'belirtme' görevi yapar" (Karahan, 1999:14).

Belirtili isim tamlamasının unsurları şiir dilinde yer değiştirebilir. Unsurları arasına başka unsurlar da girebilir.

b) Belirtisiz İsim Tamlaması

"Birinci unsurunda ilgi eki bulunmayan isim tamlaması, 'belirtisiz isim tamlaması'dır. Bu tamlama, belirtisiz, genel bir nesneyi, bir türü karşılar. Tamlamanın iki unsuru arasında dâimî bir ilişki mevcuttur. Bundan dolayı belirtisiz isim tamlamasında iki unsur arasına başka bir unsur giremez" (Karahan,1999:14-15).

Zincirleme isim tamlaması diye başka bir grup daha kabul eden araştırmacılar (Eker, 2005: 465) ve "İç içe tamlama, katışık tamlama ve yalancı tamlama adları ile başka tamlama türlerini de ekleyen araştırmacılar da vardır (Güneş, 1996: 344-346).

1.1.2. Sıfat Tamlaması

İsmi belirten veya vasıflandıran bir sıfat unsuru ile bir isim unsurunun oluşturduğu kelime grubuna sıfat tamlaması denir. Sıfat tamlayan, yardımcı; isim tamlanan, asıl unsurdur. Sıfat tamlaması eksiz bir birleşmedir. En basit sıfat tamlaması bir sıfat ve bir isimden oluşan tamlamadır.

Sıfat tamlaması ile ilgili bazı dilbilimcilerin görüşlerine yer verecek olursak;

"Yalın hal çekimi, birçok dil için, sıfat tamlaması yapan çekimdir. Bir söz, söz öbeği veya cümlenin yalın olarak bir ismin önüne getirilmesiyle elde edilen çekimlik bir söz öbeğidir. Türkçede, cümle kurulmadığı sürece, yani bir eylemin nitelendirilmesi söz konusu olmadığı sürece, yalın hal sıfat halidir; cümle kurulursa, aynı yalın yapı, özne olacaktır " (Karaağaç, 2009: 180).

Hatiboğlu sıfat tamlamasını, "Bir adı niteleyen veya belirten sözcüktür."şeklinde tanımlar (Hatiboğlu, 1972: 25).

"Sıfat hiçbir ek almaksızın vasıfladığı veya belirlediği adın önüne gelerek onunla bir takım teşkil eder. Buna sıfat takımı denir." (Banguoğlu, 1986: 342).

Karahan, sıfat tamlaması için : "Bir isim unsurunun, bir sıfat unsuruyla nitelendiği veya belirtildiği kelime grubudur." ifadesini kullanır (Karahan, 1999: 18).

1.1.3. Sıfat Fiil Grubu

Sıfat fiil (ortaç) grubu, bir sıfat fiil ile ona bağlı öğelerle kurulan sözcük grubuna denir. Sıfat fiiller , aldıkları belirli sıfat fiil ekleri ile fiilden türemektedirler. Sıfat fiiller, bir cümlede sıfat gibi görev yapmaktadırlar.

Türkçe'de –an/en, r,ar; maz/mez; miş/mış; müş/muş; dık/dik; duk/dük; acak/ ecek; dı/di; du/dü gibi ekler sıfat fiil (partisip) yapan ekler olarak gösterilmektedir.

"Sıfat fiil eklerinin asıl fonksiyonu, isimleri zaman kavramı taşıyan hareket vasıflarıyla nitelemektir. Esasen sıfatlar da isim soylu kelimelerdir ve ancak cümle içindeki görevleriyle ayırt edilirler" (Üstüner, 2000: 15).

"Türkçede Söz Dizimi" adlı çalışmasında, Karahan, sıfat fiil ile ilgili olarak, "Bir sıfat fiil ile bu sıfat fiile bağlı unsur ya da unsurlardan kurulan kelime grubudur." biçiminde bir tanımlama yapar (Karahan, 1999: 21).

Muharrem Ergin, sıfat fiil grubu için "partisip grubu" terimini kullanmıştır. Leylâ Karahan, Mustafa Özkan ise "sıfat fiil grubu" adını kullanmışlardır.

1.1.4. Zarf Fiil Grubu

Zarf fiil grubu bir zarf fiile ek unsurlardan oluşan kelime grubudur. Grubun ana öğesi zarf fiil grubudur ve sonda bulunur. Grup, zarf fiil ekleri ile oluşturulur.

Bir zarf fiil ile bu zarf fiile bağlı unsur veya unsurlardan meydana gelen kelime grubuna "zarf fiil grubu" (Karahan, 1999:23) denir.

Özellikleri:

a) Zarf fiil, kelime grubunda genellikle sonda bulunarak yüklem görevi yapmaktadır. Zarf fiilin anlamı, özne, nesne, zarf ve yer tamlayıcısı diye isimlendirilen unsurlarla tamamlanır.

b) Hâl ekleri ile çekime girmiş bazı sıfat fiiller, cümlede zarf görevi yaparlar. Bu sıfat fiillerle kurulan gruplar da birer zarf fiil grubudur.

c) Zarf fiil grubu, cümle ve kelime grupları içinde zarf görevi yapar.

ç) Grubun vurgusu, zarf fiilden önceki unsur üzerindedir (Karahan,1999:23-24).

1.1.5. İsim Fiil Grubu

İsim fiil eklerinden birini alan bir kelime ile ona bağlı unsur veya unsurlardan oluşan kelime grubudur.

İsim fiil grubu hususunda Gülensoy, şunları söylemektedir: "Hareket isimleri –ma / -me ve –ış / iş eklerini kullanarak da isim fiil grubu meydana getirebilirler. Bu şekilde meydana getirilen isim fiil grubu iş isimleri yaparlar (Gülensoy, 2000:376).

Prof. Dr. Leylâ Karahan ise isim fiil gruplarını şöyle izah etmektedir: "Hareket ismi –mak / -mek eki ile yapılır. Hareket ismi kelime grubunun sonunda bulunur ve ana unsur görevindedir. Yüklem görevinde bulunan bu hareket isminin anlamı özne, nesne, zarf ve yer tamlayıcısı ile tamamlanır" (Karahan, 1999:25).

1.1.6. Tekrar Grubu

Vecihe Hatiboğlu "**Türkçenin Sözdizimi**" adlı eserinde tekrar grubunu, " Anlatım gücünü arttırmak, anlamı pekiştirmek, kavramı zenginleştirmek amacıyla aynı sözcüğün tekrar edilmesi veya anlamları birbirine yakın yahut karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran iki sözcüğün yan yana kullanılmasıdır." biçiminde tanımlar (Hatiboğlu, 1972: 51).

"Bir nesneyi, bir hareketi karşılamak üzere eş görevli iki kelimenin meydana getirdiği kelime grubudur" (Karahan, 1999:26) şeklinde tanım yapan Karahan, tekrar

gruplarını unsurları aynı olan, unsurları yakın anlamlı olan ve unsurları zıt olanlar olarak tasnif eder.

1.1.7. Edat Grubu

"Bir isim unsuru ile bir çekim edatından kurulan kelime grubudur" (Karahan,1999:28).

Edat grubu, cümle ve kelime grupları içinde sıfat, zarf, isim görevi yapar. Edat grubu, cümlenin kuruluşuna yüklem olarak da katılır (Karahan, 1999:29).

Ercan Alkaya "**Kuzey Grubu Türk Lehçelerinde Edatlar**" adlı eserinde edatların özelliklerini söyle sıralar:

" 1. Tek başlarına anlamları yoktur.

2. Anlamları ve görevleri birlikte kullanıldıkları kelimeler ile ortaya çıkar.

3. Edatlar cümlede kelime veya kelime birlikleri arasındaki ilişkiyi sağlamaya yararlar.

4. Edatlar gramer görevli kelimelerdir.

5. Edatlar cümlede kendi başlarına bir öğe olamazlar, geldikleri kelimeyle birlikte cümlenin öğesi olurlar.

6. Edatlar kendilerinden önce gelen kelimenin belirli bir hâl ekiyle kullanılmasını talep ederler.

7. Edatların cümledeki yeri bellidir, mutlaka isimden sonra gelerek kullanılırlar.

8. Edatlar görevleri bakımından hâl eklerine benzerler" (Alkaya, 2007: 36).

1.1.8. Bağlama Grubu

"Bağlama edatları ile birbirine bağlanmış iki veya daha fazla isim unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur." diyen Karahan, bağlama grubunun özellikleriyle ilgili de şunları ifade eder:

"a. Bağlama edatı (ve, veya, ile, ila, fakat, ama, değil vb.) isim unsurlarının arasında bulunur. İsim unsurları grubun kuruluşuna eşit olarak katılır.

b. İçinde ikiden fazla isim unsuru bulunan bir bağlama grubunda "ve" bağlama edatı, son iki isim unsurunun arasında yer alır.

c. "ne….ne", "hem…..hem", "….da….da", "ister…ister", "ya…ya",

"….mi….mi" gibi bağlama edatlarıyla kurulan bir bağlama grubunda bağlama edatları,

isim unsurunun basında veya sonunda bulunur.

ç. Bu grupta isim unsurları kelime grubu olabilir.

d. Bağlama grubu, cümle veya kelime grupları içinde isim, sıfat veya zarf görevi yapar.

e. Bu grupta, her unsur kendi vurgusunu taşır ” (Karahan, 1999: 30-31).

1.1.9. Unvan Grubu

Karahan, “**Türkçede Söz Dizimi**” adlı eserinde unvan grubuyla ilgili olarak şunları söyler: “Bir şahıs ismiyle, bir unvan ve akrabalık isminden kurulan kelime grubudur.

a. Bu grupta şahıs ismi başta, unvan ve akrabalık ismi sonda bulunur.

b. İki unsur, eksiz birleşir.

c. Unvan grubunda şahıs ismi, birleşik isim olabilir.

ç. Bu grup, cümle ve kelime grupları içinde isim görevi yapar.

d. Grubun vurgusu birinci unsur üzerindedir.

e. Birinci unsuru unvan veya akrabalık ismi olan “Sultan Orhan, Dede Korkut, Hoca Nasrettin, Doktor Murat, Hemşire Selma, Albay Turgut” gibi kelime grupları unvan grubu değil, birleşik isimdir ” (Karahan, 1999: 31-32).

Günay Karaağaç ise “**Türkçenin Söz Dizimi**” adlı eserinde, unvan grubunu “unvan öbeği” başlığı altında ele alıp, “Bir özel ad ile unvan veya akrabalık adlarından birinin eksiz bir biçimde oluşturdukları söz öbeği.” şeklinde tanımlar (Karaağaç, 2009: 168).

1.1.10. Birleşik İsim

“Bir nesnenin özel adı olmak üzere bir araya gelen kelimeler topluluğudur” (Karahan, 1999:32).

Ergin ise birleşik isim hususunda şunları söylemektedir: “Birleşik isim bahsinde, birleşik kelime ile birleşik ismi birbirine karıştırmamak lazımdır. Birleşik kelime herhangi bir kelime grubunun kelimelerinin tek bir kelime halinde birleşmesiyle ortaya çıkan unsurdur. Birleşik kelime birleşmiş bir bileşik isim olabileceği gibi, birleşmiş bir isim tamlaması, sıfat tamlaması, unvan grubu v.s. gibi kelime grupları da olabilir” (Ergin, 1992: 387).

1.1.11. Ünlem Grubu

Bir ünlem edatı ile bir isim unsurundan kurulan kelime grubudur.

Özellikleri:

"a. Bu grupta ünlem edatı başta, isim unsuru sonda bulunur.

b.Ünlem edatı ve isim unsuru, eksiz birleşir.

c. Bu grupta isim unsuru kelime grubu olabilir.

ç. Bu grupta birden fazla isim unsuru bulunabilir.

d.Cümlenin kuruluşuna katılmayan bu grup, hitaplarda kullanılır. Cümle dışı unsur olarak cümlenin herhangi bir yerinde bulunabilir.

e. Grubun vurgusu ünlem edatı üzerindedir." (Karahan, 1999:33-34).

Korkmaz ise ünlem grubunu şu şekilde tarif eder: " Bir ünlem ile bir veya daha fazla ad öğesinin oluşturduğu kelime grubudur. Bu grup içinde ad öğesi bir kelime grubu da olabilir " (Korkmaz, 2007: 225).

1.1.12. Sayı Grubu

Sayı grubunda sayılar büyükten küçüğe dizilirler ve eksiz olarak birleşirler. Sayı grubunu Mustafa Özkan ve Veysi Sevinçli "**Türkiye Türkçesi Söz Dizimi**" adlı eserlerinde: "Basamak sistemine göre sıralanmış sayı isimleri topluluğuna sayı grubu denir." şeklinde tanımlarlar (Özkan/Sevinçli, 2009: 83).

Karahan'ın tanımı da benzerdir: "Basamak sistemine göre sıralanmış sayı isimleri topluluğudur" (Karahan, 1999:35).

1.1.13. Birleşik Fiil

" Bir hareketi karşılamak üzere bir arada bulunan kelimeler topluluğudur.

Türkçede üç tip birleşik fiil vardır: Bir isim unsuru ile bir yardımcı fiilden kurulan birleşik fiiller, Bir fiil unsuru ile bir yardımcı fiilden kurulan birleşik fiiller, Anlamca kaynaşmış birleşik fiiller" (Karahan,1999:36-39).

Muharrem Ergin ise yardımcı fiilin başına gelen unsurun isim veya fiil olmasına göre birleşik fiilleri, isimle birleşik fiil yapan yardımcı fiiller ve fiille birleşik fiil yapan yardımcı fiiller olarak ikiye ayırır. Ayrıca grubun vurgusu birinci unsurda olduğundan birleşik yazılmakta olan fiil+yardımcı fiil yapısındaki fiillerin de ayrı yazılması gerektiğini belirtir (Ergin, 1985: 398).

1.1.14. Kısaltma Grupları

Özkan ve Sevinçli, "**Türkiye Türkçesi Söz Dizimi**" adlı çalışmalarında kısaltma gruplarını "hal eki almış isimlerle oluşturulmuş kelime grupları" adıyla da anıp, şöyle izah etmektedirler: "Kısaltma grupları, iyelik eki veya hâl eki almış bir isim unsuruyla bir başka isim unsurunun oluşturduğu kelime grubudur" dedikten sonra bu grupların genellikle isim fiil, sıfat fiil, zarf fiil veya cümlelerin kısalmış veya kalıplaşmış biçimleri şeklinde izah etmişlerdir (Özkan/Sevinçli, 2009: 92).

Süer Eker ise şöyle tanımlamaktadır: "Kısaltma grupları ilgi, yaklaşma, bulunma, uzaklaşma durum eklerinden birini alan sözcük ile başka bir sözcüğün birleşerek klişeleşmesiyle ortaya çıkar. "İlgi grubu, tamlanan eki düşen belirtili ad tamlamasına; yaklaşma, bulunma ve uzaklaşma grupları ise eylem öbeğine benzer" (Eker, 2005: 477).

Benzeri bir tanımda Korkmaz bu grubu, "Adfiil, sıfatfiil, zarffiil gibi kelime gruplarından kısalmış ya da cümlelerin aşınma, kısalma veya kalıplaşması ile oluşmuş bulunan kelime grupları." biçimiyle izah eder (Korkmaz, 2007: 147).

Karahan ise şöyle tanımlamaktadır : "Kelime grupları ve cümlelerden yıpranma ve kalıplaşma yoluyla ortaya çıkan gruplardır. Bu gruplar genellikle isim fiil, sıfat fiil veya zarf fiil gruplarından kısalmış ve bunların bir kısmı kalıplaşmıştır. İsnat, yükleme, yaklaşma, bulunma, uzaklaşma, vasıta grubu başlıkları altında incelediğimiz bu kısaltma gruplarının ortak özelliği, iki isim unsurundan meydana gelmeleri ve vurgunun ikinci unsur üzerinde bulunmasıdır." (Karahan,1999:39-40).

Karahan'a göre kısaltma gruplarını inceleyecek olursak;

1.1.14.1.İsnat grubu

Karahan'ın: "Biri diğerine isnat edilen iki isim unsuru 'isnat grubu'nu meydana getirir" (Karahan,1999: 40) diye tanımladığı bu grup hakkında diğer bazı görüşler de şöyledir:

"İsnat grubunda isnat edilen unsur, kendisine isnat olunandan sonra gelir. Kendisine isnat olunan unsur genellikle iyelik eki almış olur, bazen yalın halde de bulunabilir. Bu şekilde oluşturulan birleşikler umumiyetle sıfat olarak kullanılır ve ayrı yazılırlar" (Özkan/Sevinçli, 2009: 94).

Ergin bu grubu, "Biri diğerine isnat edilen iki isim unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur." şeklinde tanımlayıp söyle devam eder: Kendisine isnat yapılan unsur

ya yalın halde bulunur veya iyelik eki almış olur. Bu unsur bir tek isim olabileceği gibi isim yerine geçen bir kelime grubu da olabilir" (Ergin, 1992: 397).

1.1.14.2.Yükleme grubu

"Yükleme ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuruyla kurduğu kelime grubudur. Grubun birinci unsuru , yükleme eki (ı/i/u/ü) taşır" (Karahan, 1999: 41).

1.1.14.3. Yaklaşma grubu

Karahan'ın bu grupla ilgili tanımı şöyledir:

"Yaklaşma ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur. Grubun birinci unsuru yaklaşma eki (a/e) taşır. İkinci unsur genellikle bir vasıf ismidir" (Karahan, 1999: 41).

1.1.14.4. Bulunma grubu

Kısaltma gruplarından biri olan bulunma grubuna Karahan'ın tanımı şöyledir: "Bulunma ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur" (Karahan,1999:42).

Karaağaç ise bulunma grubu hakkında "Bulunma ekli bir isim öğesinin bir başka isim öğesiyle kurduğu söz öbeği." şeklinde bir tarif yapar (Karaağaç, 2009: 147).

1.1.14.5. Uzaklaşma grubu

Karahan bu grubu: "Uzaklaşma ekli bir isim unsurunun başka bir isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur" şeklinde tanımlar (Karahan,1999:43).

1.1.14.6. Vasıta grubu

Karahan, tasnifinde son kısaltma grubu olan bu grubu şöyle tanımlar: "Vasıta ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur" (Karahan, 1999: 43).

İKİNCİ BÖLÜM

2. İHSAN OKTAY ANAR'IN "PUSLU KITALAR ATLASI" ADLI ROMANINDA KELİME GRUPLARI

2.1.İsim Tamlaması

2.1.1. Belirtili İsim Tamlamaları

acizlerin / koruyucusu /1351
adamcağızın / ekmek parası /2636
adamın / adı /2156
adamın / akıbeti /4834
adamın / aklı /1236
adamın / apış arası /2058
adamın / ayağı /2731
adamın / bir işareti /403
adamın / biri /486,569,3756,5098
adamın / çırağı /3096
adamın / eli /2731
adamın / gözü /718
adamın / hikâyesi /4442
adamın / mavi gözleri /4674
adamın / oyulmuş gözleri /2904
adamın / resmi /3534
adamın / silahı /1804
adamın / sözleri /4980
adamın / suçu /3832
adamın / yaraları /2306
adamın / yorgun iskeleti /729
adamlarımın / bir listesi /3538
adamların / okkalı küfürleri /5106
adamların / ortası /4861
adamlarının / mataraları /1256
adamlarının / tepesi /5124
afyonun / etkisi /755
ağacın / cevizleri /1016
ağacın / kökleri /1883
ağacın / tepesi /4694
ağacın / yegâne meyvası /1876
âlemin / nizamı /4547
Alibaz'ın / cinleri /1396
âlimin / sözleri /4789
altınların / şıngırtısı /538,539
Anadolu'nun / kasabaları /5405
Anadolu'nun / kasabalarından biri /5405
Anadolu'nun / orta yeri /3618
Arap İhsan'ın / ganimetteki payı /122
Arap İhsan'ın / kadırgası /37
Arap İhsan'ın / yüreği /71
Aristotales'in / Fizik'i /3235
askerlerin / isimleri /1362
askerlerin / sicilleri /1362
aşın / kokusu /2438
ateşin / dumanı /1530
ateşin / kırmızısı /2230
ateşin / turuncusu /2230
Avrupa'nın / en usta saatçisi /4986
ayın / on altısı /1656
ayın on altısının / akşamı /1656
ayının / dedesi /717

aynaların / her biri /3127
aynanın / içi /3227
babasının / emri /2941
babasının / hali /2967
babasının / kaderi /2751
babasının / kesesi /903
babasının / sözleri /2004
babasının / uyku şerbeti /908
babasının / uzandığı yatağı /913
Bağdat paşasının / oğlu /5082
barsağın / bir parçası /469
barut dumanlarının / arası /1869
barut fiçılarının / fitilleri /1694
basıncın / etkisi /2770
batakhanenin / simsarı /3906
bedenin / bir haritası /444
bedeninin / bir parçası /1082
benim / düşüncelerim / 2924
bıçkınların / dişleri /385
biçarenin / ağzı /2685
bilgenin / kitabı /4765
bilginlerin / en büyüğü /3073
birinin / verdiği bilgi /3252
borçlarının / vadesi /5407
boşluğun / atlası /5721
boşluğun / bir parçası /4783,4787
boşluğun / kendisi /5728
bucurgatın / manivelası /112
buranın / oyuncakçı dükkânları /1408
Bursa kentinin / ulu dağı /14
Bünyamin'in / ağzı /1106
Bünyamin'in / aklı /4063
Bünyamin'in / derisi /1608
Bünyamin'in / gözü /2749
Bünyamin'in / ilgisi /2700
Bünyamin'in / kazması /1558,1587
Bünyamin'in / maymunu /5163
Bünyamin'in / yüreği /907
Bünyamin'in / yüzü /860
Bünyamin'in odası / 4869,4870
bütün bilgilerin / sahibi /3555
Büyük Efendi’nin / öfke dolu çığlıkları / 5092
Büyük Efendi'nin / adı /2201,2204
Büyük Efendi'nin / dili /5270
Büyük Efendi'nin / keskin bakışları /2733
Büyük Efendi'nin / korku dolu çığlıkları /5092
Büyük Efendi'nin / sarığı /5322
Büyük Efendi'nin / yüreği /3302
Büyük Efendi'nin / yüzü /2793, 2802
büyünün / esrarı /835
caminin / gediği /2572
canavarın / dişleri /1591
canavarın / dişlerinden biri /1591
cariyenin / zevk inlemeleri /4080
casusların / isimleri /3562
casusun / apış arası /3022
casusun / hayatı /3080
casusun / parmağı /2280
casusun / sözleri /3077
celladın / yamakları /2139
celladın / yamaklarından biri /2139
cellatların / kendileri /2823
cepkeninin / içi /4581

Ceneviz taifesinin / buraya ilk gelen gemileri /5
cerrahın / eli / 803
cesedin / cinsel organı /470
ceviz ağacının / dibi /1015
ciğerin / iştah açıcı kokusu /555
cinayetlerin / faili /3019
çeşmenin / biri /884
çingenelerin / kızgın perçinleri /81
çocuğun / bir eseri /4555
çocuğun / biri /5289
çocuk elinin / izi /1419
çocukların / en cesur olanları /1313
çocukların / kolları /2405
dağın / eteği /2651
dairenin / çapı / 3086
dairenin / çevresi / 3086
dairenin çevresinin / çapı /3086
dairenin çevresinin / çapına oranı /3086
darbenin / bir eseri /1749
defterin / her bir sayfası /3548
dehlizin / dar kapısı /5113
dehlizin / tavanı / 1584
dehlizin / ucu /1747
dehlizin /açısı /1573
delikanlının / bedeni /937
delikanlının / emirleri /691
delikanlının / görevi /1213
delikanlının / koynu /765
delikanlının / küstahça sözleri /3495
delikanlının / yatağı / 1671
delikanlının yatağının / üzeri /1671
delinin / biri /3216
demircilerin / çekiç tıngırtıları /522
denizin / derinlikleri /4151
derdin / devası / 815
Dertli'nin / üzeri /5366
devin / gölgesi /1144
dilencilerin / arası /2000,2369
dilencilerin / cesareti /5382
dilencilerin / gözleri /2485
dilencilerin / kethüdası /5302
dilencilerin / kimisi /2521
dilencilerin / pîri /2122
dilenciliğin / esrarı /2583
dilencinin / adı /2098
dilencinin / biri /5197,5356,5197
dilencinin / işbu fermanı /2140
dilencinin / pisi /2443
dilencinin / pisi bitlisi /2443
dilencinin / sırtı /2450
dilencinin / torbası /2590,2595
diyarın / üfürükçüsü /3693
dizlerinin / bağı /573
dükkanlarının / önü /2856
dünyanın / en kolay işleri / 1555
dünyanın / en kolay işlerinden biri / 1555
dünyanın / fiatı / 4809
dünyanın / değeri /4809
dünyanın / haritası /253,230
dünyanın / onda biri /230,231
dünyanın / şahidi /2023
düş atlasının / sayfaları /1125
Ebrehe’nin / evleri / 4013
Ebrehe'nin / amaçları /3335
Ebrehe'nin / bir elkimya düsturu /4397

Ebrehe'nin / bir işareti /3954
Ebrehe'nin / boynu /5267
Ebrehe'nin / cenazesi /5300
Ebrehe'nin / cesedi /5293
Ebrehe'nin / dua fısıltıları /3439
Ebrehe'nin / elbiseleri /5321
Ebrehe'nin / evlerinden biri /4013
Ebrehe'nin / feryatları /5090
Ebrehe'nin / gözleri /3495,3496
Ebrehe'nin / hayatı /2782
Ebrehe'nin / kafası /5272
Ebrehe'nin / memnuniyeti /3352
Ebrehe'nin / mezarı /5309
Ebrehe'nin / nefes borusu /2762
Ebrehe'nin / sesi /4755
Ebrehe'nin / suratı /2790,4422
Ebrehe'nin / umudu /3265
efendimizin / hayatı /2840
Efendi'nin / hayatı /2854
efendisinin / huzuru /2200
Efrasiyab'ın / gazabı /2631
Efrasiyab'ın / izi /1285
Efrasiyab'ın / kahramanlıkları /1269
Efrasiyab'ın / zulmü /2638,2663
ejderhaların / alevleri /1878
elçilik binasının / temizliği /333
elifbenin / ilk üç harfi /1240
enderun talebelerinin / başı /3087
Ermeni simsarın / durumu /3899
esaret hayatının / yükü /4026
esedî altınlarının / şıngırtısı /539
esirciler hanının / önü /3778
ev sahibinin / sureti /2044
evin / biri / 3711
evin / penceresi / 5413
evin birinin / penceresi /3711
evin penceresinin / önü /5413
fıçının / üstü / 1991
fitilin / ateşi /1758
Frenk tulumbacılarının / çekiç tıngırtıları /522
Frenk tulumbacılarının / dükkânları /1275
Galata'nın / bütün hazineleri / 1380
Galata'nın / arka tarafı / 5037
Galata'nın bütün hazinelerinin / sahibi /1380
Galen'in / kitapları / 420
Galen'in / Frenk dilindeki bir çevirisi /409
hataların / payı /420
Gazanfer'in / altınları /4009
gecenin / duru havası /1873
gecenin / ilerleyen saatleri /2423
gecenin / sabahı /381
geçidin / dar kapısı/5109
gemilerin / dümeni /4434
geminin / güvertesi /2960
geminin / karinası / 4446
gencin / eşgâli /2331
Girdbad'ın / talihi /3688
Girdbad'ın / yegâne meydanı /3644
gözcünün / asıl amacı /52
günlük mesailerinin / bitimi /1183
günün / sonu /3090
günün biri /5563,310,704,731,1235, 2048,3229,3237,4591
hademelerin / baş görevi /2557

hamam ahalisinin / feryatları /2056
hareketin / başı /2623
Harun'un / ruhu /3010
hasımlarını küçümsemenin / cezası /5139
hatanın / cezası /3057
Hattakay'ın / kılığı /5143
hayatının / dilberi / 2051
haydutların / reisi /2653
hayvanın / eti /2105, 2671
hayvanların / kalıntıları /1860
hazinenin / pırıltıları /1765
hengamenin / arası /1736
her belanın / sorumlusu /4519
her günün / sonu / 3090
herkesin / başı /5244
herkesin / tüyleri /2487
Hınzıryedi'nin / dizleri /2131
Hınzıryedinin / içi /2324
Hınzıryedi'nin / işi /2303
Hınzıryedi'nin / payı /2588,2772
Hınzıryedi'nin / pistolü /5380
Hınzıryedi'nin / sağ kolu /2614, 5289
Hınzıryedi'nin / sesi /5142
Hınzıryedi'nin / vicdanı /2668
Hınzıryedi'nin dizlerinin / bağı /2131
hırsızın / sesi /5141
hocasının / teşviki /1223
hücresinin / kapısı /1051
ibadetin / bir parçası /2203
içkinin / bedeli /2609
içkinin / etkisi /2607
iki tarafın / çocukları /1176
imbiklerin / fokurtusu /3439
insanın / kanı /5116
insanların / çoğu /4631
insanların / gözleri /2392
insanların / ruhu /301
ipin / ucu /3485
işin / en güç kısmı /1615
işin / en tehlikeli kısmı /1615
işledikleri kabahatin / büyüklüğü /1308
kâfirin / cevabı /3085
kâğıtçının / çırağı /2534
kahramanlık hikâyesinin / sonu /1196
kalabalığın / üzeri /947
kale duvarının / dibi /1074,4624
kalenin / çevresi / 1503,1504
kalenin / içi /1623
kalenin / önü /4593
kalfaların / kendileri /2823
kalyoncu taifesinin / dişleri / 385
kapının / kilidi /2148
kapının / mandalı /793
kapısının / önü /2038
kara giysililerin / yanı /4676
Karaköy'deki çınarın / altı /1133
karanlığın / içi / 4771,4772
karargâhtakilerin / anlayışsızlığı /1517
karargâhtakilerin / hiçbiri /1828
kaşının / arası / 1610,1611
kaymakçıların / kapısı /2625
Kefeli'nin / meyhanesi /580, 596
kehanetlerin / hepsi /4982
kıraathanenin / kapısı /2994
kıraathanenin / önü /2880
kırk bir ilmin / üstadı /4545

kilisenin / papazı /1023
kilitli tencerelerin / iki anahtarı / 3007
tencerelerin / iki anahtarından biri / 3007
kişinin / son sözleri /5089
kitabın / adı / 645
kitabın / arası /2593,5226
koltuğunun / altı /5694,5695
korkuluğun / kuşağı /739
Kostantiniye'nin / kuzeyi /4245,4246
Kostantiniye'nin / ünlü bitirimleri /3851
Kostantiniye'nin / yedi meydanı /96
koyunların / kuyruk yağları /1485
koyunun / kuyruk yağı /1600
kör ve sağır adamın / hikâyesi /4442
köylerinin / doğusu /5551
köyün / biri /4758,4583
kralların / suretleri /4804
kubbenin / sütunları / 5358
kubbenin / sütunlarından biri / 5358
kulağının / dibi /2320
kumarbazın / biri /3972
kuşların / sesi /727
kutunun / deliği /1298
kuzey burcunun / dibi /1693
külhaninin / ruhu /1341
lağımcıların / çoğu /1086
lağımcıların / kazma sesleri /1630
lağımcının / çırağı /3261
lağımcının / hesapları /1613
leventlerin / dişleri / 385
Lokman Hekim'in / reçeteleri /815
loncanın / ana kapısı /2698
loncanın / en kıdemsizi /2532
maceralarının / bir derlemesi /1252
mangalın / başı /5062
martının / yuvası /10
masum çocukların / kalpleri /1169
mektebin / muallimi /1243,1172
memurların / hali /3881
merhumun / imzası / 669
mesleğin / adamları /3064
mesleğin / püf noktaları /2397
mesleğin / püf noktası /1561
mesleğinin / sırrı /3079
meyhanenin / neşesi /4517
meyhanenin / yeri / 678
mezarın / tam üstü / 5341
mezarın / yanı /885
mızrağın / izi /4466
mızrakların / ucu /1319
minarelerin / şerefeleri /2812
mumun / alevi /3542
müminlerin / kurtarıcısı /5049
namazın / sonu /2562
nane ruhunun / etkisi /2777
Nekkareperzen'in / tüfenk ateşi /1203
nemrut suratlının / biri /3222
neşenin / bedeli / 1882
okların / ucu / 1319
mızrakların / ucu /1319
okuma kutusunun / düğmeleri /3579
onların / her biri /3120
onların / kazma sesleri /1622
onların / üzeri /942
onun / azameti /2721
onun / heybeti /2721

onun / başlıca övünç kaynağı /2541
onun / bu düşüncesi /2458
onun / çetesi /2629
onun / düşünceleri /4506
O'nun / eseri /1113
onun / hırsızlıkları /771
onun / ruhu /1215
onun / sıcaklığı /4699
onun / sureti /4806
onun / tarafı /319
onun sıcaklığının / etkisi /4699
ordudakilerin / cesaretleri /1332
ormanın / bütün renkleri /752
ölülerin / inlemeleri /1865
özgürlüğünün / ilk günü /370
padişahın / cellatları /783
padişahın / emri /4544
padişahın / huzuru /3143
padişahın / izni /3106
padişahın / tuğrası /2138
para çuvallarının / ardı /5303
para çuvallarının / ardı arkası /5303
paşanın / zihni /1490
patlamanın / etkisi /1307
pazarcıların / mallarını öven haykırışları /523
pirlerin / emri /2533
prangaların / perçinleri /64
rakının / etkisi /4042
romanın / en heyecanlı yeri /664
rüşvetlerinin / izi /3880
saatin / içi /5001
Sabahın / Oğlu /4807
sadakaların / onda dokuzu /2069
safa âleminin / dört unsuru /605
safa âleminin / dört unsurundan biri /605
sahibinin / sıcak yatağı /694
samanların / arası /2656
sarayın / baltacısı /3166
sarayın / bir penceresi /922
sarayın / Yahudi hekimleri /3002
sarhoş gemicilerin / şarkıları /2943
saygının / alameti /2202
sermayesinin / yüzde biri /3740
servetin / tam otuz katı /3650
servetinin / yüzde doksan dokuzu /3731
sevgilisinin /durumu /2057
sıvının / yirmi damlası /910
sihirbazın / bu sözleri /5490
sihirbazın / huzuru /5484
sisin / içi / 1683
sokağın / iki çıkışı /1335
sorunun / cevabı /5576
sorunun / çözümü /814
Sultan Ahmet Camii'nin / müezzinleri /5689
Sultan Ahmet Camii'nin / müezzinlerinden biri / 5689
sultanların / suretleri /4804
surların / dışı /706
Süleyman'ın / mührü /816
süvarilerin / çoğu /1802
şarap fiçısının / başı /2696,2672
şarapların / buğusu /608
şarkiyatçının / odası /668
şurupların / etkileri /2447
tabiatın / kanunları /3660

talihin / bir eseri /4475
talihsiz adamın / yüzü /3715
talihsizliğinin / yegâne çaresi /3716
Tanrı'nın / yaratım aşaması /3376
tarikatın / kutsal kitabı /3239
taskebabının / tadı /2100
teknenin / hızı /36
teşkilatın / adamları /5119
teşkilatın / başı /3153
teşkilatın / bir parçası /2290
teşkilatın / değeri /3123
teşkilatın / merkezi /3108
teşkilatın / yeni reisi /3193
tezgahın / başı /3467
ticaret hanlarının / önü /2841
Timur'un / filleri /1221
tiridin / bir parçası /2773
topacın / içi /4295
toprağın / bütün hazineleri /4307
toprağın / derinlikleri /3885
tuğraların / aslı / 4805
suretlerin / aslı /4805
tutuklunun / soluk sesleri /4890
tüccarların / her biri /3637
türbe bekçisinin / tavsiyesi /3703
ucuz şarapların / buğusu /608
uğraşın / semeresi /741
ulusun / darphanesi /2401
ustasının / ısrarı /1690
usturlabın / parlak yüzeyi /912
uykunun / bir belirtisi /224
Uzun İhsan Efendi'nin / zihni /4518
Uzunçarşı'nın / bir sokağı /2848
üfürükçünün / yüreği /3697
ülkenin / padişahı /4533
Vardapet'in / emri /1086
Venedik balyosunun / kâtibi /3833
Venedik balyosunun / kâtipliği /316
yazarının / adı / 645
yazıların / sırrı /665
Yedi Uyurların / mağarası /5482
yeniçerilerin / başları /1776
yeniçerilerin / tüfenk menzilleri /1801
yeraltı hazinelerinin / arası /1678,1888
yerin / altı /1087
yılanın / renkleri /2032
yiğitlerin / başbuğu /1350
yöntemin / bazı mahsurları /829
zahmetli uğraşın / semeresi /741
zamanın / kanunları /2556
zavallıların / elleri /1465
zavallıların / üzerleri /2430
zencinin / fiatı /3780
zırhın / öbür ucu /1816
zihninin / bir ürünü /4499
zincirin / halkaları /3485
Zülfıyar'ın / adamları /2292,2293
Zülfıyar'ın / parayı almaya gelen adamları /2268
Zülfıyar'ın / şu sözleri /4928
Zülfıyar'ın / şüpheli gözleri /2866
Zülfıyar'ın / yüzü /4934
adamlarının / tepesi /5124
Zülfiyar'ın / tepesi /5124
Zülfiyar'ın / efendisi /2750
Zülfiyar'ın / eli /2760

2.1.2. Belirtisiz İsim Tamlamaları

Acem / mülkü /2033
Acem / şalı /3763
afyon / kutucukları /769
afyon / kutuları /747,740
afyon / kutusu /4487
afyon / sakızı /5479
Ağa / Çayırı /682
ağaç / dalları /1274
ağlama / sesleri /3794
aksilik / nedeni /3274
akşam / ezanları /1138
Alman / eküleri /3905
Ankona / şarapları /598
apış / arası /2058
Arap / dilleri /3117
Arap / harfleri /670
Arap / zamkı /1294
arkebüz / bölüğü /1786
arkebüz / kurşunu /1779
arkebüz / yaylımı /4632
avanta / kaynağı /2348
avrat / kılığı /3025
ay / ışığı /2931
ay ışığı / altı /2931
ayaktakımı / dili /418
ayna / yüzeyi /4189
Bağdat / hırsızı /2040,3012
Bağdat / paşası / 5082
bahar / havası /1957
barbut / faslı /3634
barut / dumanları /1869
barut / fıçıları /1694,533
baruthane / yolu /1289
batı / kapısı /4429
Bayezid Camii / minareleri /2851
bekâr / odaları /832
bela / evi /452
belirsizlik / dürtüsü /5665
bilgi / karşılığı /585
bilme / tutkusu /483
bitimsiz pazarlıklar / sonucu /3635
boru / çiçeği /886
boru çiçeği / tohumları /886
boşluk / masalı /4169
Bozcaada / şarapları /4454,598
Bursa / kenti /14
burun / delikleri /90
burun / otu /740,769
burun otu / kutucukları /769
cam / parçaları /4608
cami / hademeleri /2555
canavar / dövmesi /1651
canavar / resimleri /132
cehennem / azabı /2669
cellat / mezatı / 4206
cellat / taifesi /2821
Ceneviz / kavmi /11
cenk / yaraları /85,86
cennet / hurileri /3795
cerahat / izleri /516
cerahat / sızıntısı /2310
ceviz / ağacı /1015
cümbüş / sesleri /3718
çağanak / sesleri /3718

çalgı / sesleri /3718
çark / sistemi /4294
çarpım / hatası /2422
çekiç / tıngırtıları /522
çekiç /sesleri /341
çelik çomak / oyunları /1375
çıkış / yolu /4858
çıngırak / sesleri /3630
çivi / parçaları /4608
çocuk / eli /1419
dam / altı /2517
Daniska / dilleri /3117
davul / sesleri /3718
dehşet / içi /4544
deney / masası /3202
deniz / cengi /548
ders / bitimi /1291
derviş / kılığı /5032
destek / kuvvetleri /1774
dilenciler / kethüdası /2305
dilenciler / ordusu /2406
dilencilik / mesleği /2308
dilencilik / töresi /2440
doğu / ufku /931
domates / çekirdekleri /1066
domuz / eti /2291,2670,5283,2669,2100
domuz / kanı /2688,4885
domuz / kokoreci /2292
dört ayak / üzeri /4186,4187
dua / fısıltıları /3439
duvar / kenarı /2559
dünya / atlası /1676,892
dünya / haritası /819
dünya / nüfusu /3632
düş / atlası /1125
düşman / mevzileri /1327
ecza / kavanozu /4679
Edremit / şarapları /598
ekmek / kapısı /1069,5536
ekmek / parası /2636
elçilik / binası /333
elkimya / cehennemi /2222
elkimya / düsturu / 4397
elkimya / işlemleri /2409
elkimya / odası /3289,4184
elmacık / kemikleri /5416,5417
enderun / talebeleri /3087,3078
enfiye / kutuları /746
ergenlik / çağı /4960
esaret / hayatı /4026
esir / pazarı /4014,351
esirciler / hanı /3778
et / parçaları /4664
ev / sahibi /2044
Eyüb Camii / avlusu /2315
ezan / vakti /2813
fare / yuvaları /1866
Fars / harfleri /670
Fener / meyhaneleri /72
feryatlar / arası /4690
fındık / büyüklüğü /1757
fırın / işçisi /2187,2287,2197
filozof / taşı /3344
Fisagor / matkabı /3011
fitneci / nazarı /99
Frenk / dili /409

Frenk / dürbünü /24
Frenk / kalesi /3255
Frenk / kasabı /2106
Frenk / tarikati /3382
Frenk / tulumbacıları /522,1275
Frenk /.alfabesi /3134
Frenk /.harfleri /3560
Galata / Kulesi /12
Galata / meyhaneleri /72
Galata / rıhtımı /1991,4458
gece / yarısı /4857,5524,1143
geçit / kapısı /5291
gemi / resimleri /132
göz / kapakları /1929
göz / yuvaları /2322,2323
gübre / havuzu /3312
gün / batımı /119,1265
gündüz / vakti /2415
güvenlik / önlemi /3233
hadis / kitapları /4865
hamam / ahalisi /2056
han / bekçisi /5664
harita / ruloları /216
haritalar / üzeri /131
hasar / nedeni /2343
hasırlar / üzeri /23
hava / kabarcığı /1569
hayal / âlemi /1222
hayal / denizi /1232
Hint / kumaşları /3620
huruç / hareketi /1578
hücre / kapısı /4926
Hümâyûn / karargâhı /4604
ışık / kaynağı /1758
ızdırap / fikirleri /2021
ikindi / namazı /2575
ilahi / nağmeleri /995
İlahiyat / kitapları /3231
ilkbahar / yağmuru /2478
inlemeler / vadisi /3705
insan / kulağı /4722
insan / şekli /4295
istihbarat / teşkilatı /2219
işret / âlemleri /5172
kabir / azabı /1865
kaçış / yolu /4314
kadın / sesi /2212
kâğıt / üzeri /3546
kahkaha / tufanı /4529
kahramanlık / hikâyeleri /1209
kahramanlık / hikayesi /1196
kahvaltı / sofrası /4104
kale / duvarı /1074,4624
kale / isimleri /134
kalyoncu / taifesi /385
kan / çanağı /2928
kan / izleri /516
kan / parçaları /4664
kasaba / dışı /5500
kasaba / isimleri /134
kasaba / nüfusu /3671
Kasımpaşa / mezarlığı /940
kavanoz / içi /5480
kazma / sesleri /1622,1630
keder / fikirleri /2021
kehanet / Aynası /4232, 4287

kertenkele / iskeleti /1839
kervan / ahalisi /3627
keşif / gezisi /1503,1504
kıskançlık / gözyaşları /4740
kış / geceleri /698
kış / uykusu /726
kişniş / taneleri /4701
kokarca / yağı /3631
koltuk / değnekleri /2615
korku / uğultusu /2484
Kostantiniye / dilencileri /2376
koyun / saatleri /740
köpek / dişleri /803
köpek / leşleri /159
köşe / başları /4636
Kule / Kapısı /1300
kum / taneleri /4194
kumar / masası /3664
kumaş / parçaları /2544
kuşatma / harekâtı /4594
kuyruk / yağı /1600
kuyruk / yağları /1485
kuzey / burçları /4591,4592
kuzu / budu /1714
kükürt / dumanı /3309
Kürkçü / kapısı /167
lağım / ağzı /1562,1563,1771
lağım / dışı /1692
lale / soğanları /5492
levent / kılıcı /889
levent kılıcı / kabartması /889
leylek / yuvası /4696
liman / isimleri /134
lonca / binası /2455,5400
lonca / işleri /2677
macera / kitabı /1223
maden / filizleri /2226
mahalle / mektepleri /1160
mahalle / sınırları /1278
Malta / açıkları /106,107
mangır / karşılığı /5498
maymun / çevikliği /801
medrese / hocaları /3055
memnunluk / ifadesi /4176
mercan / yılanları /4435
Meryem Ana / tasviri /1672
meslek / erbabı /3114
meşale / ışığı /2523
metris / tüfenkleri /4619
Meyyit / Kapısı /883
Mısır / akınları /123
Misket / şarapları /4454,598
muhasebe / işleri /3096
Musul / tülbentleri /3621
nane / ruhu /2777,991
naralar / arası /4690
nefes / borusu /1077,2762
odun / ateşi /2435
okuma / kutusu /3579
omuz / darbesi /1220
Osmanlı / tokadı /1008
oyun / havası /5349
oyuncakçı / dükkanları /1408,2624
öfke / uğultusu /2484
öğle / namazı /2603
öksürük / şurubu /1293

öksürük şurubu / şişesi /1293
öküz / arabası /1896,1955
övünç / kaynağı /2541
padişah / fermanı /2510
padişah / tuğrası /3187
para / çuvalları /2697,2460,2461,5303
para / keseleri /739
para / kesesi /732
Puslu Kıtalar / Atlası /5667
pusula / tamircileri /4450
rıhtım / işçileri /4441
Rum / ateşi /98
Rum / lisanı /3647
Rus / dilleri /3117
Rus / kızı /3790
sabah / ezanı /149
sabah / ezanları /2831,863
sabah / namazı /2534
sabık / kâtibi /353
safa / âlemi /605
sağanak / altı /5400
sansar / yavruları /587
saray / görevlileri /3001
savaş / çığlıkları /1328
savaş / naraları /3599
savaş / tekerlemeleri /1406
sevgi / ateşi /5554
Sevilla / kuruşları /3767
sıçan / yolları /1778
sırık / hammalları /4436
sidik / zoru /32
simit / fırını /2176
sipahi / bölüğü /1432
sivri kemikli at / kafatasları /159
sokak / kapısı /176
soluk / sesleri /4809
su / birikintisi /855
su / içi /1759
süvari / kargısı /1803
Şam / kumaşı /3442
şarap / fiçıları /533,2744
şarap / fiçısı / 2696,2672
şarap / parası /704,585
şaşkınlıkla kızgınlık / arası /5420
şövalye / romanı /662
talih / eseri /110
talih / seyyareleri /3669
talih / yıldızı /3735
tan / sökümü /502
tarif / üzeri /4707
tarikat / sırları /3384
Tatar / oku /98
tavşan / yuvaları /1866
teşrih / atlası /445
ticaret / hanları /2841
tokat / sesi /4925
top döküm / formülleri /3122
top tüfek / sesleri /4690
topaç / planı /4292,4293
tüccar / sözü /5502
tüfenk / ateşi /1203,1784
tüfenk / menzilleri /1801
türbe / bekçisi /3703
tütün / kesesi /746
umut / ışığı /5597
uyku / sersemi /30

uyku / şerbeti /908
uyluk / kemikleri /4867
veba / belirtisi /4249
vefakârlık / örneği /456
Venedik / balyosu /316,3833
Venedik / firkateyni /106,107
Venedik / humbarası /98
Venedik / sekineleri /3766
Venedik / sekmeleri /123
yağ / fiçıları /533
yağmur / altı /5399
yağmur / bulutları /3776
yalı / adamları /13
yangın / izleri /2524
yara / izi /2814
yaratıcılık / eseri /2396
yaratım / aşaması /3376
yatsı / ezanı /309
yemek / kazanları /5301
yeniçeri / ortası /1432
destek / bölüğü /1518
yeraltı / hazineleri /1678,1888
yeraltı / nehri /1839
yıldız / biçimi /4592
zamanlama / düzeneği /4991
zeytin / fiçıları /533
zincir / şakırtıları /4888,4937
ziyafet / sofrası /5341
zosimos / ocağı /2223,3310,

2.2.Sıfat Tamlaması

1092 / yıl /3,4
17.000 / akçe /2512
666 / adet /3127
666 adet / ayna /3127
666 hane /3096,3097
666 hanelik / bir sayı /3096,3097
7079 / yıl /3,4
abanoz / zar /3698,3718
aceleci / hal /4156,4157
acı / bir tarz /3004
acı / feryatlar /5107
acımasız / adamlar /2404
acıya duyarsız görünen / bu adam /1394
açık / bir cevap /3588
açık / gözler /587
afyonlu / şarap /3871
ağarmış / sakal /2539
ağır / işler /3468
ağzı bozuk / bir kumarbaz /3961
ahenkli / ses /4024
akıllara durgunluk veren / bir haber /4431
akıllara sığmaz / bir oyun /4748
akla sığmaz / yollar /3668
akla sığmaz /açıklamalar /3418
onları yenecek olan / o kurtarıcı /4427
aksakallı / pirler /2533
alaca / renkler /899
alaca renklerle dolu devasa / bir boşluk /899
alacalı / kumaş /4184,4185

aldığı / cevaplar /5495
aletlerine sürecekleri yağın bulunduğu / kutucuklar /2827
alınan / para /2265
alışılmışın dışında / bir ilgi /3221
Alman eküleriyle dolu / kese /3905,3906
altı / gün /5492
altı / kolomborne /1518
altı / yıl /4258,5036,4226,4227
altın / zırhlar /1862
altın zırhlarıyla yatan / kral /1862
altından yapılma / her şey /5218
amaçları aynı olan / insanlar /537
ana / kapı /2698
ani / bir basınç /2769
ani / bir hareket /3953
anlaşılmaz / yazılar /3535
anlayışlı / bir insan /5173
anlayışsız / bir kral /2378
ansızın çakan / bir şimşek /5401
ara / sokaklar /561
aralıklı / düğümler /1546
Arap / tüccar /3900
Arap İhsan'dan yadigar kalan / Ayet-i Kerimeli yatağan /4584
Arapça'dan / başka dil /4923, 5074
arka / kapak /615
arka / taraf /5037
arkadaki / iki dilenci /5293
arzu edilen / sayı /3092
asesbaşının yaptığı / baskın /4575
asıl / amaç /52
aşırı / soğuk /1607
atıldığın / bu macera /1124
atmış olduğu / her bir adım /4334
ayağına bağlanan / ağırlık /450
Ayet-i Kerimeli / yatağan /4584
ayışığında parlayan / hançer /926
aynı / an /565
aynı / tas /1489
aynı tasa konan / çorba /1489
az / bir zaman /4859
az / önce /4363,4556
az buçuk / ilim /1158
az buçuk / irfan /1158
azman / kertenkele/1839
bacağı kesilen / bir yeniçeri /1943
bakır / kutu /1298
bambaşka / bir hikâye /4985
bambaşka / bir şey /5241
barbut oynayan / bu adamlar /2828
barbuta gelen / tüccarlar /3674
basit / bir şey / 3355
baskında aldığı / bir esir /103
baş / görev /2557
başıma gelen / bütün şeyler /5244
başını bir dam altına sokamayan / bu adam /2517
başka / bir dil /4973
başka / bir kehanet /5018,5019
başka / bir şey/285,286
başka / biri /481
başka / dil /4923,5074
başlıca / övünç kaynağı /2541
başsız / gövdeler /1864
başvurduğu / bu yollar /4710

Bayezid Camii minarelerine tırmanan / müezzinler /2851
bazı / mahsurlar /829
bazı / meseleler /5732
bazı / paşalar /3001
bazı / yararlılıklar /4219
becerikli / casuslar /3172,3207
bedavadan verilen / afyonlu şarap /3871
beklediği / fırsat /2755
bekledikleri / hastalık /4251
belirsiz / bir düş /3591
belirsiz / bir endişe /3422
belirsiz / düşler /3617
belli belirsiz / bir horultu /209
belli belirsiz / bir ilahi /4642
beş / saat /4859
beş / yıl /4266
beş saatten az / bir zaman /4859
beşiği andıran / bir yatak /5414
beti benzi atmış / hekim /1000
beyhude / gösteri /4610
beyhude / tedbirler /3677
bıraktığı / etki /3351
bilge / adam /4815
billur / bardaklar /4022
billur / kadeh /4031
bilme tutkusuyla kıvranan / bu topal /483
bilmek isteyen / şu zavallı /3837
bin iki yüz / filuri /361
binayı aydınlatan / meşaleler /2520
binbir / düşünce /2838
binbir / hüzün /1884
binbir / işve /2832
binbir / kahkaha /1884
binbir / kapı /2817
binbir / naz /2832
binbir / tehdit /1666
binbir çeşit / zehir /1147
binbir kapıyı açan / maymuncuklar /2817
binlerce / kişi /1962
bir / Acem şalı /3763
bir / adam /2468,4467,4468,1085
bir / adım /4334
bir / ağaç /4694
bir / akçe /1288
bir / aksilik /3274
bir / aksilik nedeni /3274
bir / âlem /2021,313
bir / an /2367,3495,3496, 4604,5134,5271
bir / anahtar /3969
bir / anlaşma /2573
bir / ara /2511
bir / arkebüz /4632
bir / barbut faslı /3634
bir / bardak /2179
bir / basınç /2769
bir / baskın /103
bir / batakhane /3728
bir / belirsizlik / 5665
bir / belirsizlik dürtüsü /5665
bir / belirti /224
bir / bilge /2987,4775
bir / bitkinlik /3603
bir / boşluk /899
bir / cam /1569
bir / cam levha /4207

bir / cerrah /1944
bir / cihaz /3125
bir / cisim /4358
bir / çaba /2965
bir / çark /4294
bir / çark sistemi /4294
bir / çeviri /409
bir / çıkış yolu /4858
bir / çırak /1208
bir / çift göz /3575
bir / çocuk /1152,1419,1707,4682
bir / çocuk eli /1419
bir / çöl /852
bir / dağ /2651
bir / dağın eteği /2651
bir / dam /2517
bir / dam altı /2517
bir / değişiklik /4373
bir / delik /1610,1611,469
bir / deney /3385
bir / deniz cengi /548
bir / derleme /1252
bir / derviş /4990
bir / dev /1144
bir / devanası /5110
bir / devin gölgesi /1144
bir / dil /4973,840
bir / dilenci /2658,3276
bir / dinsel tarikat /3237,3238
bir / dişi /1843
bir / duman /2153
bir / durum /4245,4246,1892
bir / duvar /4869,4870
bir / duygu /4418
bir / dünya /4145,4146,3572,819
bir / dünya haritası /819
bir / düşünce /4527
bir / düşüncesizlik /5098,5099
bir / düzenek /5013
bir / ek gelir /1184
bir / ekmek kapısı /1069
bir / el /4092,1282
bir / elif /4738
bir / elkimya /2222
bir / elkimya cehennemi /2222
bir / elkimya düsturu /4397
bir / elmas /1757,1761
bir / endişe /3422
bir / entari /129
bir / erkek /1843
bir / eser /1749,4475,4555
bir / esir /103
bir / eşek /2142
bir / fıçı /1991,2998,2939
bir / fıçının üstü /1991
bir / fiske /1458
bir / Frenk /3382
bir / Frenk tarikati /3382
bir / gelenek /3157
bir / gemi /1842
bir / gerçek /3901,4118
bir / görünüş /241,258
bir / grup /985
bir / gün /2291,3019,3652,4759,2696
bir / gürz /3469
bir / hadım /3780

bir / hadım zenci / 3780
bir / hareket /1808,3953
bir / harita /444
bir / hasar /2402
bir / hata /1565
bir / hava /1569
bir / hava kabarcığı /1569
bir / hayvan / 707
bir / hırsız /500
bir / hız /4385
bir / hikâye /4531
bir / horultu /209
bir / ikinci sebep /3568
bir / ilahi /4642
bir / ilgi /3221
bir / ilkbahar yağmuru /2478
bir / ilkbahar /2478
bir / ip /3473
bir / isim /762
bir / iş /737
bir / işaret /2174,3954,403
bir / kâbus /2929
bir / kaçış yolu /4314
bir / kaçış /4314
bir / kafes /3471
bir / kaftan /3763
bir / kâğıt /4292
bir / kahkaha tufanı /4529
bir / kahkaha /4529
bir / kahraman /2781,3592
bir / kahve /2885
bir / kale /4593
bir / kalem /4343
bir / kalenin önü /4593
bir / kasaba /3619
bir / kasnak /3473
bir / kaz /5694,5695
bir / kehanet /5018,5019
bir / kent /4
bir / kere /2440
bir / kertenkele /1839
bir / kertenkele iskeleti /1839
bir / keşif gezisi /1503,1504
bir / kez /1764,816
bir / kırlangıç /3398
bir / kırmızı bulut /4248
bir / kısım /1772
bir / kış /726
bir / kış uykusu /726
bir / kıyafet /3761
bir / kız /4070,4071
bir / kızıllık /931
bir / kibir /3420
bir / kilit /5396
bir / kimlik /2815
bir / koğuş /4970
bir / kolomborne /55
bir / korku /2484
bir / köşe /5003
bir / köy /5517
bir / kule /11
bir / kumarbaz /3961,3679
bir / kupa /1035
bir / kutu /3541
bir / küfür /4129,4130
bir / küp /4820,4774

bir / leylek /4696
bir / leylek yuvası /4696
bir / liste /3538
bir / macera /273
bir / macera kitabı /1223
bir / maymun /1152
bir / merak /1140
bir / mesafe /2519
bir / mıknatıs /1686
bir / mizaç /3176
bir / mum /1673
bir / müteşebbis /405
bir / omuz /1220
bir / omuz darbesi /1220
bir / ova /4825
bir / oyun /4085,4113
bir / öküz /389
bir / öküz arabası /1896,1955
bir / ölçü /1048
bir / para /530
bir / para kesesi /732
bir / parça /469,1082,2203,2290,2733,
bir / pencere /922,4574,922
bir / pîr /3888
bir / protesto /319
bir / pundun /557
bir / rakam /3129
bir / rastlantı /4870
bir / sağanak /5593
bir / sakatlık /2584
bir / sandık /125
bir / sapıklık /5635
bir / sayfa /1995,3548
bir / saygı /2202
bir / saygının alameti /2202
bir / sayı /3096,3097
bir / serseri kurşun /4697
bir / servet /3725,3726
bir / ses /3460,3425,959,960,1856,
4831,1040
bir / seyyar /553
bir / sır /2270,25
bir / sırık / 553
bir / sihirbaz /5484
bir / sihirbazın huzuru /5484
bir / sille /705
bir / sipahi bölüğü /1432
bir / sis /1847
bir / sohbet /3787,3788
bir / sokak / 2848
bir / söz /579
bir / su /855
bir / süre /3859,5402,5649
bir / şahidarbezen /4610,4611
bir / şaplak /4524
bir / şarkı /5261
bir / şayia /2380
bir / şekil /2249
bir / şey /3165,3355,2925,5629,285,286,
bir / şiir /2428
bir / şimşek /5401
bir / takma göz /788
bir / tane / 2185
bir / tarz /3004
bir / tatil /1162
bir / tebessüm /916,2802

bir / tedbirsizlik /4043
bir / tehlike / 1723
bir / tek /5221
bir / tekerlek /3471
bir / temkinsizlik /5389
bir / ten /3197
bir / tencere /4186,4187,3224
bir / tokat /2279
bir / topaç /4292,4293,3487
bir / topaç planı /4292,4293
bir / toz /4679,4680
bir / tramola /4050
bir / tutam /84
bir / tüccar /3960,2499
bir / türbe /3693,3694
bir / türlü /5567,897
bir / umut /5490
bir / uyku /5757
bir / uzam /1684
bir / ürün /4499
bir / velvele /5105
bir / Venedik firkateyni /106,107
bir / yalnızlık /1139
bir / yan /3149,5494
bir / yas /4263
bir / yatak /915
bir / yeniçeri destek bölüğü /1518
bir / yer /1632,1922,1923,2559,1785,2963
4139,733
bir / yıl /4198,4272,4994,4428
bir / yılan /278
bir / yıldırım /5378
bir / yolculuk /3631,3632
bir / yön /172
bir / yuva /762
bir / yüzük /437,438
bir / zabit /1384
bir / zaman /4859,4360
bir / zar /3890
bir / zat /1185,222,5586
bir / zırh gömlek /1667
bir / zincir /3481
bir / ziyafet sofrası /5341
bir / ziyafet /5341
bir /ağacın tepesi /4694
bir /arkebüz yaylımı /4632
bir /çocuk elinin izi /1419
bir /elkimya /4397
bir /ölçü /3519
bir /su birikintisi /855
bir bardak dolusu / şerbet /2179
bir çift / abanoz zar /3698
bir çift / ayak /205
bir deste /kâğıt /2545
bir grup / insan /985
bir hayli / yeşil safra /2197
bir kupa / şarap /1035
bir küp dolusu / bakır para /4774
bir küp dolusu / para /4820
bir sepet / yumurta /5695
bir sırığa bağladığı / ciğerler / 553
bir sırığa bağladığı ciğerleri satan / bir
seyyar /553
bir tek / tuğra /2010
bir tek / yazı /2010
bir tek / yıldız /4825

bir top / tereyağı /5695
bir tutam / saç /84
bir türlü soramadığı / sorular /897
bir yer /1922,1923
biraz / Arap zamkı /1294
biraz daha / hızlı /594
birbirinden lezzetli / yemekler /2756
birbirlerinden güzel / esirler /3801
birer / düşünce /4518
birer / kapı /2149
birer / yaratıcılık eseri /2396
birer adım / aralık /1546
birer adım aralıklı / düğümler /1546
birkaç / kavga /78,79
birkaç / mangır /546
birkaç / muska /788
birkaç / nöbetçi /4848
birkaç / ziyaretçi /951
birkaç maşrapa / şarap /2605,2606
birkaç/ dilenci /2475
birtakım / kâğıtlar /2465
birtakım / silahlı adamlar /2463
birtakım / sözler /1762,1763
birtakım / tuhaf balıklar /3991
birtakım / tuhaf sesler /5004
birtakım / yazılar /4188
birtakım tanıdık / adlar /5668
bitimsiz / pazarlıklar /3635
bitkin / bir durum /1892
bizim / memleket /5622
bobinlere bağlı olan / tel /3995
boğazına kaçan / bir lokma /3275
boş / arsalar /577
boş / bir çaba /5134
boş / bir levha /4784, 4792
boş bulunan / adam /4131
boşluğun kendisine tapan / insanlar /5728
boy boy / şişe / 2228
boyundan büyük / cevaplar /4087,4088
bronz / yarımküre /4646
bu / aceleci hal / 4156,4157
bu / acımasız adamlar /2404
bu / ad /5622
bu / adam /1236,222,2302,5416,5417
bu / adamın aklı /1236
bu / ağacın cevizleri /1016
bu / ağaç / 1016
bu / araçlar /4723
bu / ayı / 717
bu / ayının dedesi /717
bu / ayna /5029,3127
bu / aynaların her biri /3127
bu / basıncın etkisi /2770
bu / basınç / 2770
bu / beden / 444
bu / bekçi /5583
bu / beyhude tedbirler /3677
bu / cinayetler / 3019
bu / cinayetlerin faili /3019
bu / çatapatlar /3679
bu / çileli baba /687
bu / çocuklar /5123
bu / dazlak hal /2506
bu / dev zarlar /3687
bu / dilenci / 2098
bu / dilencinin adı /2098

bu / diyar / 3693
bu / diyarın üfürükçüsü /3693
bu / dükkânlar /1409
bu / düşünce /2458
bu / ender madde /4405
bu / erkekler /4958
bu / eser /3240
bu / et / 2086
bu / et /2086
bu / evler /3016
bu / garip dünya /2452
bu / garip kılıklı insanlar /4640
bu / garip mekân /2081,3564
bu / gencin eşgâli /2331
bu / genç / 2331
bu / gereçler /4723
bu / günahkar beden / 444
bu / hal /2506,3494,358,5334
bu / hazine / 1765
bu / hazinenin pırıltıları /1765
bu / hengame / 1736
bu / hengamenin arası /1736
bu / heybetli yapı /13
bu / heyecanlı oyun /3913
bu / içki / 2609
bu / içkinin bedeli /2609
bu / insanlar / 4631
bu / insanların çoğu /4631
bu / iş /1945,354,5145
bu / iyi niyetli adam /5680
bu / kadınlar /4958
bu / kâğıtlar /2550,2566
bu / kahvaltı /4119
bu / kara çocuk /121
bu / karanlık sis /276
bu / kararlı hal /4156
bu / kaygan para /4047
bu / kent /160
bu / kez /3359,4333,4256,4257
bu / kişi /2535
bu / konaklar /3016
bu / kör adam /2317
bu / kör kâşif /4450
bu / köse hal /2506
bu / kurnaz dilenci /2742
bu / kuru çocuk /121
bu / külhani /1341
bu / martı / 10
bu / meçhul amaç /1435
bu / melun kâfir /3082
bu / mesele /4736
bu / mesleğin adamları /3064
bu / meslek / 3064
bu / meyva /1877
bu / mucize /5500
bu / muhteşem korsan /263
bu / neşe /1882
bu / neşenin bedeli / 1882
bu / oda /2149
bu / olay /4264,569
bu / oyunbaz çocuk /312
bu / pusula /3453
bu / renkli dünya /2452
bu / saat /3453
bu / sağır adam /2317
bu / sağır kâşif /4450

bu / sefil yerler /2711
bu / ses /3427
bu / sıvı / 910
bu / soğuk para /4047
bu / soru /3406,4794
bu / sözler / 4934,5490,3455,2914,2731, 5648,5286,643,3527
bu / suretler /4805
bu / şart /3087,4318
bu / şayia /15
bu / şekil /3904
bu / şerbet /909
bu / tarih / 2442,2443
bu / tehlikeler /1089
bu / tehlikeli adam /5360
bu / tehlikeli iş /1128
bu / tuğralar /4805
bu / tuhaf alet /3490
bu / tuhaf görev /1444
bu / tuhaf istek /2255
bu / tuhaf mekân /3323
bu / tuhaf nesne /4192
bu / tüysüz hal /2506
bu / uğursuz sikke /2593
bu / uzuvlar /1458
bu / yan /3969
bu / yazılar /665
bu / yazıların sırrı /665
bu / yeşil şerbet /909
bu / yöntem /829
bu / yöntemin bazı mahsurları /829
bu / zahmetli uğraş /741
bu / zavallı adam /3824
bu / zavallılar /1465
bu / zavallıların elleri /1465
bu / zorluk /2003
bu /bilgiler /3536
bu /düşünce / 2458
bu /günahkâr beden/444
bu /günahkâr bedenin bir haritası /444
bu /külhaninin ruhu /1341
bu /sıvının yirmi damlası /910
bu /zahmetli uğraşın semeresi /741
bu /zavallılar / 1465
bu cümbüşe uygun / bir kıyafet /3761
bu çatapatlara belbağlayan / herhangi bir kumarbaz /3679
bu harfler /4195
bu hızla giden / bir cisim /4358
bu kasabaya yolu düşen / bir aksakallı pir /3652
bu neşenin bedeli olan / kara ateş /1882
bu öfkeli naraya şaşıran / çalgıcılar /4032
bucaksız / bir çöl /852
bulundukları / yer / 1562,1563,1629
bulundukları yerde duyulan / yegâne ses /1629
bunca / bela /1988
bunca / para /662
burnu çenesine değmiş / bir acuze /812
burnu kesilmiş olan / adam /2216
Bünyamin'i bekleyen / iki tehlike /2555
bütün / acizler / 1351
bütün / acizlerin koruyucusu /1351
bütün / bilgiler / 3555
bütün / bu şartlar /4318

bütün / büyüler /2847
bütün / çelik çomak oyunları /1375
bütün / dehlizler /1767
bütün / düşler /5759
bütün / güç /5268
bütün / hazineler /1380,4307
bütün / kara kediler /3673
bütün / renkler / 752
bütün / yiğitler / 1350
bütün / yiğitlerin başbuğu /1350
bütün büyülerin tuttuğu / an /2847
bütün ruhunu saran / endişe /3528
büyük / bir dünya /3572
büyük / bir düşüncesizlik / 5098,5099
büyük / bir eğlence /3213
büyük / bir erdemsizlik /5238
büyük / bir fırsat /2895
büyük / bir gürültü /4612
büyük / bir hata /5166
büyük / bir ibadet /1113
büyük / bir iş /3252
büyük / bir kibir /3420
büyük / bir kumar /3911
büyük / bir merak /1140
büyük / bir patlama /1304,1766
büyük / bir sır /25
büyük / bir suç /3826
büyük / bir tedbirsizlik /4043
büyük / bir tehlike /1723
büyük / bir tehlikenin içi /1723
büyük / bir temkinsizlik /5389
büyük / bir tencere /3224
büyük / bir yalnızlık /1139
büyük / bir yas /4263
büyük / cevaplar /4087,4088
büyük / para /3070
büyük / sağrı /5110
büyük / sermaye /3145
büyük / sır /4201
büyük / son /4319
büyük bir tencereyi andıran / bu ayna /3224
büyük boy / kırk beş çivi /1317
büyüyen / çocuklar /4960
cahil / adam / 4834
cahilliği dillere destan / bir adam /4758
cam / boncuklar / 87
cam / levha /4207
cam gibi saydam / bir ten /3197
camdan yapılmış / bir takma göz /788
celladın uydurduğu / bir masal /4224
cenk yaralarıyla dolu / göğüs /85,86
cıva kadar / çevik /5123
cıva kadar çevik olan / bu çocuklar /5123
cıva kokan / bir duman /2153
ciğerlerde sıkışan / hava /2770
ciltler dolusu / bilgi /5216
ciltli / bir kitap /1122
cins / mal /534,535
cinsel / organ / 470
cümbüşe uygun / bir kıyafet /3761
çalıntı / eşya /2816,2817
çalıntı eşya dolu / torbalar /2816,2817
çamsakızı kadar / yapışkan /5123
çamsakızı kadar yapışkan olan / bu çocuklar /5123

çamura buladığı / gömlek /1653
çatlak / ses /2242,3219
çeşitli boydaki / körükler /2224
çeşitli işlevlerdeki / körükler /2224
çıkan / tartışmalar /3828
çıktığı / seferler /3183
çok / macera /5632
çok / uzaklar /5577
çok / yakın / 5378
çok / yama /2540
çok daha / korkunç sonuçlar /4369
çok macera yaşamış / biri /5632
çok sayıda / külhan /73
çok tuhaf / bir haber /1520
çok yakına düşen / bir yıldırım /5378
çok yoğun / bir kırmızı bulut /4248
çömelmiş / ehlikeyif /1187
çürümüş / kalaslar /1699
dağlarda sürülerini otlatan / çobanlar /3706
daha / hızlı /594
daha / ısrarcı biri /2431
daha / mükemmel /4769
daha / sistemli /796
daha / usturuplu /796
daha / yumuşak /2301
daha büyük / bir dünya /3572
daha etkili / yollar /2300
daha etkili / yöntemler /2301
dalkavuk / bir uşak /3860
damlarda gezen / bütün kara kediler /3673
dar / kapı /5109,5113
dar / sokaklar /2931
darçın satan / tüccar /2843
darülfülfül satan / tüccar /2843
davudi / bir ses /574
dayanılmaz / bir acı /1891
dayanılmaz / bir istek /1877
dayanılmaz / koku /453
dazlak / hal /2506
Deccal'ın bayrağı altında toplanan / kâfirler /4426
değerlendirilmesi zor / bir şey /3432
değerli / bir yüzük /437,438
dehlizin tavanından sızan / kan /1584
dehşet verici / bir sonuç /4361
delikten fırlayan / bir mızrak /1721
demir / asa /3655
demir / bir tekerlek /3471
demir / çarık /3655
demir / kilit /5098,5099
derin / bir nefes /4151
derin / bir uyku /4100,4698
derin / hendekler /1778
derin / uyku /224,3752
derin /bir kış uykusu /726
derin /uykunun bir belirtisi /224
derin bir uyku verecek / eczalar /5229
derviş kılığındaki / bir casus /5032
devasa / bina /678
devasa / bir boşluk /899
devasa / bir gemi /1842
devasa / bir topaç planı /4292,4293
dışarı fırlayan / seyisler /3859
diğer / günahkârlar /4310
dikitlerle dolu / sayısız mağara /1837,1838
dilenci / çocuk /4876

dilenen / şişman bir kadın /2385
dili tutulmayan / yegâne kişi /988
dilleri farklı fakat amaçları aynı olan / insanlar /537
dinleri farklı fakat amaçları aynı olan / insanlar /537
dinsel / tarikat /3237,3238
doğan / çocuklar /4960
doğru / bilgiler /3191
doğru / yer /3135, 3136
dokuz / aday /1031
dokuz aylık / bir yolculuk /3631,3632
dolu / ada /4439
dolu / bir cam /1569
dolu / oda /5205
donan / bu uzuvlar /1458
döndürülmeye hazır olan / bir topaç /4296
dört / ayak /4186, 4187
dört / bucak /3120,3178
dört / ciharlar /3662
dört / fiçı /5037
dört / lağımcı /1424
dört / unsur /605
dört / yeniçeri ortası /1432
dört ayak üzerinde duran / bir tencere /4186,4187
dört bir / yan /3149
dört fiçı dolusu / kırmızı toz /5037
dört karış / çap /3226
dört kişi /3895,3898
duası gayri makbul / bir dilenci /2087
duru / hava /1873
dün / gece /5080,4418
dün satın aldığın / iki esir kız /4420
dünya nüfusunu yarım gün besleyecek / bir servet /3632
dünyanın en kolay işlerinden biri olan / bu meslek /1555
dürüst / bir mizaç /3176
düşlediğim / macera /5729
düşler kadar renkli / bir âlem /313
düştüğü / yer /4133
düzgün / oklar /1403,1404
Ebrehe'nin hayatını kurtaran / numara /2782
Ebrehe'ye ait olan / bu dünya /4147
Edirne'deki ana karargâhtan gelen / bir haberci /1515
ejderha başlı / bir kolomborne /55
ek / gelir /1184
elden ele dolaşan / kâğıt /654
eldivenli / el /1816
elini öptüğü / bu kişi /2535
elleri kolları sürekli titreyen / bir dilenci /2643
elli / filuri /3445
elli bir / kumarbaz /3638
elmacık kemikleri çıkık olan / bu adam /5416,5417
emanetlerin bulunduğu / o oda /1148
emin / bir yer /1785
emniyetli / bir mesafe /2519
en / bol /2970
en / büyük hata /4505
en / büyük sermaye /3145
en / büyük sır /4201

en / büyük tehlike /3072
en / cehennemi yangınlar /1161
en / doğru bilgi /3074
en / düzgün oklar /1403,1404
en / güç kısım /1615
en / heyecanlı yer /664
en / ince ayrıntı /3751
en / karanlık köşe /4070,4071
en / kıdemsiz /2532
en / kolay işler /1555
en / kötü /2635
en / sağlam mızraklar /1403,1404
en / sert yaylar /1403,1404
en / sığ sular /4435
en / talihsiz adam /3699
en / tehlikeli geçitler /4434,4435
en / tehlikeli kısım /1615
en / usta hekimler /1079
en / usta saatçi / 4986
en az / elli fıluri /3445
en az / yüz elli okka /3483
en büyük sermaye olan / bilgi /3145
en küçük / bir mangır /3250
en ufak / bir esinti /4829
envai çeşit / baharat /3620
envai çeşit / dert /815
envai çeşit / nesne /4477
envai çeşit /derdin devası / 815
envayı çeşit / alet edevat /2227
ergenlik çağına basan / çocuklar /4960
Ermeni / simsar / 3899
ertesi / gün /5184
esedi / altın /190,538,539
esaret hayatının yükünü sırtında taşıyan / bu kız /4026
esedî / altınların şıngırtısı /538,539
esir / kız /4420,4711
esir pazarından satın aldığı / iki cariye /4014
eski / bir kale /1504
eski / düşeşler /3662
eski / güzel günler /4391
esneyen / insanlar /296
esrarengiz / şeyler /2857
eşgalini bilen / binlerce kişi /1962
eşgalini bilen / yüzlerce kişi /1962
eşraftan / dört kişi /3895
etten / duvar /1737
evinden çıkan /yaşlı bir adam /163
evlerine dönen / insanlar /3820
evliyanın uyuduğu / çadır/5525
fazla / ağır /4583
feryad eden / bu adamlar /5131
fıçılardan dökülen / gri toz /1321
fındık büyüklüğünde / bir elmas /1757
fısıltıyla konuşan / adamlar /4678
Frenk alfabesine göre şifrelenen / bu yazı /3134
Frenk harfleriyle yazılmış / bir metin /3560
garip / bir hayvan /707
garip / bir manzara /552
garip / dünya /2452
garip / para /1820
gayet sıhhatli / bir ses /1040
gayrete gelen / çalgıcılar /4035

gecelik / entari /161,162
geçtiği / kasabalar /5493
geçtiği / ülkeler /5493
gelen / çuvallar /3244
gelen / gemiler /5
gelen / mallar /3146
gelmiş geçmiş / en büyük sır /4201
gemide verilen / kurtlu etler /232
geminin güvertesine çıkan / bir denizci /2960
geminin karinasında oynayan / bir çivi /4446
genç / bir dilenci /3276
gerçek / bir yuva /762
gerçek birer / yaratıcılık eseri /2396
gereğinden fazla / domuz eti /2669,2670
gerekli / rüşvetler /3732
geri istenen / bu para /1481
gerilimli / bir fasıl /3908
giden / mallar /3146
gizli / bilgiler /3566
gizli / geçit /5291
gizli / geçit kapısı /5291
göçmen / kuşlar /727
göçmen / kuşların sesi /727
göğsünde taşıdığı / bu hazine /1759
gönülsüz / adamlar /1087
görülen / bütün düşler /5759
görülmeyen / bütün düşler /5759
göstermelik / minnet /2167
gözlenen / bezginlik /2415
gözlenen / uyuşukluk /2415
gözleri görmeyen / bu adam /2314
gözleri yuvalarında sansar yavruları gibi oynayan / bir adam /4514
gözüne kestirdiği / bir çocuk /1172
gri / toz /1321
güç / kısım /1615
güçsüz / biri /5245
güler yüzlü / adam /4683
gümüş / bir kutu /774
gümüşle işlenmiş / Ayeti Kerimeler /93
gümüşten yapılma / her şey /5218
günah yüklü / paralar /3244
günahkâr / beden /444
günahkâr/ bedenin bir haritası /444
gündelikle giden / kadın /3020
güneyin olmadığı / yönsüz bir uzam /1684
günlük / hasılat /2460,2461,2678
günlük / mesailer /1183
günlük hasılatla / dolu /2460,2461
günlük hasılatla dolu / para çuvalları / 2460,2461
gürültüden rahatsız olan / biri /378
güven dolu / bir ses /965
güvenilmez / hazine /4455
güzel / elbiseler /4066
güzel / ses /4024
güzeller güzeli / bir şehzade /923
habercinin getirdiği / meşin kese /1529
hadım / zenci / 3780
hadım /zencinin fiatı /3780
hadsiz / para /5344
hafifçe / bir fiske /1458
hakettiği / beş yüz altın /1658
hamile / bir kadın /2644

haram / lokma /2762,2771
harita dolu / bir sandık /125
harlayan / ateş /2230
harlayan / ateşin kırmızısı /2230
harlayan / ateşin turuncusu /2230
hasar görmüş / bir dilenci /3276
hasırlara uzanmış / ehlikeyif /1187
hatalı basılmış / bazı paralar /2266
hatırı sayılır / bir servet /5499
Hattakay'ın kılığına giren / bu adam /5143
hayatını kurtaran / bu delikanlı /3423
hayatının dilberi saydığı / kadın /2051
hayli / yorgun /5592
hazinelerle dolu / ada /4439
helal / yevmiye /20,21
her / bela /4519
her / bıçkın /74
her / bir adım /4334
her / bir sayfa /3548
her / gün /3090
her / hane /3634
her / kitap /4914
her / sabah /2534
her / sabah namazı /2534
her / sayfa /3132
her / zaman /2247,3628
her akşam duyulan / mırıltılar /4750
her sayfasında 666 harf bulunan / defter /3132
her tarafa nüfuz eden / mavi duman /2229
her türlü / telkin /4175
herhangi / bir değişiklik / 4373
herhangi / bir korku /712
herhangi / bir kumarbaz /3679
herhangi / bir rakam /3129
herkesin masif tahtadan yapıldığını sandığı / sehpa /3956
herkesin tüylerini ürperten / biri /2487
herkesin yaşamaktan korktuğu / şu dünya /3214
hesapsız / para /5344
hevessiz / adamlar /1087
heybetli / yapı / 13
heyecanlı / yer / 664
hırpani / kılık /3961
hırpani kılıklı / bir ihtiyar /3961
hızla giden / bir cisim /4358
hiçbir / iş /1910
hiçbir / laf /4821
hiçbir işini tesadüfe bırakmayan / biri /1910
hiçbir lafı anlamayan / bu cahil /4821
hoyrat / el /4102
hülyalı / bir zat /5586
hüngür hüngür ağlayan / delikanlı /2922
ıssız / bir ova /4825
ıssız / bostanlar /1301
içinde bir hava kabarcığı olan / su dolu bir cam /1569
içinde bulunduğu / durum /2985
içinde insan olan / bir topaç /4296
içinden gelen / bir dürtü /2954
içinden gelen / bir ses /4839
içkinin etkisinde kaldığı / zaman /2607
içtiği / onca rakı /4060
iğrenç kokulu / bir duman /2214

ihtiyar / adam /718,729,2612,2577
ihtiyar / adamın gözü /718
ihtiyar / adamın yorgun iskeleti /729
ihtiyar / dilenci /2590
ihtiyar / dilencinin torbası /2590
iki / anahtar /3007
iki / cami /2572
iki / cariye /4014
iki / çıkış /1335
iki / esir /4420,4421
iki / esir kız /4420,4421
iki / kaş /1610,1611
iki / kaşının arası /1610,1611
iki / kez /5579
iki / sahî top /1518
iki / supap /4648,4649
iki / taraf /1176
iki / taşmektep /1163
iki / zırh /1218
iki /caminin gediği /2572
iki üç / akçe /1181
iki yüz / çivi /1317
iki zırhı üstüste giyen / kâfir /1218
ikide bir çıkan / yangın /1159
ikinci / gece /5477
ikinci / kat /3783
ikircikli / bir ses /4795
ilerleyen / saatler /2423
ilginç / bir dinsel tarikat /3237,3238
ilginç olan / bir şey /5629
ilk / düzenek /5000
ilk / fırsat /2754
ilk / gece /5477
ilk / gün /2600,370
ilk / kez /160
ilk / üç harf /1240
ilk gelen / gemiler /5
ilk kez tattığı / bu lezzet /2101
imzaları taklit edebilen / hattatlar /3114
inanılmaz / bir olay /5138
inanılmaz / bir oyun /4113
ince / ayrıntı /3751
ince / hastalık /675
infazı gerçekleştiren / yeniçeriler /3843
infazı seyretmiş olan / bir kâfir /3853
inlemeler vadisi denilen / bir mevki /3705
inmeli / biri /2424
insan kulağının işitemediği / sesler /4722
insan kulağının işitemediği sesler çıkaran / düdükler /4722
insan misali / bir mahluk /708
insanın kanını donduracak kadar / ağır /5116
insanın kanını donduracak kadar / katmerli /5116
insanların yaşadığı / bir köy /5517
ip / merdiven /1723,1724
iri / kıyım /2971
iri kıyım / bir adam /2971
irili ufaklı / kavanoz /2228
isabetli / bir iş /2657
istikbal vadeden / bir dilenci /2304
işbu / ferman /2140
işlediği / onca günah /4300
işlemeli / bir kaftan /3763
iştah açıcı / koku /555

iyi / bir zat /1185
iyi / ruhlar /4862
iyi niyetli / adam /5680
İzmir'de oturan / mahzun adam /5736
İzmir'de oturan / şaşkın adam /5736
kabarık sayıda / dilenci /5595
tebliğ eden / çocuk /1173
kâğıt üzerine yansıyan / harfler /3546
kahkahaların en bol duyulduğu / meyhane /2970
kakule alan / simsar/2844
kambur / cüceler /2666
kamış / kalem /2427
kamış kalemle yazdığı / dualar /2427
kana susamış / vahşiler /4439
kana susamış / vahşilerle dolu ada /4439
kandırıldıklarını anlayan / kumarbazlar /4006
kapalı / kısmetler /3694
kapkalın / defter /2349
kapkara / bir gemi /4466
kapkara / bir toz /4679,4680
kapkara bir tozla dolu / kavanoz /4679,4680
kapkaranlık / gece /4605
kara / ateş /1882
kara / bayraklar /4591,4592
kara / giysililer /4646
kara / hırsızlar /2816
kara / ilimler /4775,4789,4914
kara / kediler /3673
kara / sarık /1129
kara giysili / adamlar/4673
kara ilimlerle uğraşan / bir bilge /4775
kara kuru / çocuk /121
Karaköy'de bekleyen / kayıkçı /2990
karanlık / bir sis /3590
karanlık / düşünceler /4858
karanlık / köşe /4070,4071
karanlık / sis /276
karanlık bir sisin içinde yol alan / o yeniçeriler /1683
kararlı / hal /4156,4157
kargaşada kaybolan / lağımcı /3262
karınca kararınca / karşılama /4452
karmakarışık / düşünceler /2753
kasabaya lanet eden / pir /3691
kasabaya yolu düşen / saf bir adam /3644
kasvetli / bir nağme /5003
kasvetli / bir şarkı /4644
kasvetli / ilahiler /4659
katil suratlı / kahveci / 4156,4157
kaybedilen / servetler /3865
kaybolmayan / ışıltı /5306
kaygan / para /4047
kaymakçıların olduğu / yer /1416
kazanılan / onca para /3635
kazanılan / servetler /3865
kazanlar dolusu / hoşaf /5346
kazdıkları / toprak /1692
kazdıkları toprağı küfelerle lağım dışına taşıyan / adamlar /1692
kazılan / derin hendekler /1778
kebabe satan / tüccar /2843
keçe / çizmeler /1447
kendi istediğiniz / biçim /3378

kendilerini soğuktan koruyacak / bu kaba giysiler /1439
kendimle ilgili / bazı meseleler /5732
kendince basit / bir plan /3750
kendisine her zaman huzur veren / o koku /753
kendisine ikram edilen / kahve /1097
kendisine teslim edilen / kâğıtlar /2569
kendisine yol gösteren / bu fısıltı /3594
kendisini aşağılayan / o çirkin delikanlı /3281
kendisini aşağılayan / o küstah delikanlı /3281
kendisini izleyen / büyük bir kalabalık /1011
kesesi dolgun olanlara tahsis edilen / üst kat /3861
kesesinde beş yüz altın olan /zengin biri /1544
kesesinden çıkardığı / bir çift abanoz zar /3698
kesif / sağanak /5400
kesif / sağanak altı /5400
kesik / başlar /1864
kesilen / eller /425
keskin / bakışlar /2733
keskin / yatağan /1345
kesme / taşlar /1699
kılınçsız kalan / adam /1811
kımıltılı / parıltılar / 92
kırk beş / çivi /1317
kırk bir / ilim /4545
kırk bir ilmin üstadı olan / doksan dokuz âlim /4545
kırk elli kadar / kedi /555
kırmızı / bareta /82
kırmızı / bir bulut /4239
kırmızı / bir el /1282
kırmızı / bulut /4248
kırmızı / haplar /2682,2282
kırmızı / mürekkep /1419
kırmızı / toz /5037
kırmızı hap dolu / bir kavanoz /2185
kısa / bir sohbet /3787,3788
kıvrım kıvrım kıvranan / ahali /1205
kıyamette ayağa kalkacak / şu günahkâr bedenler /421
kıyıya vuran / bir cesed /450
kızgın / perçinler /81
kızıl / cübbe /2232
kilitli / oda /4101
kilitli / tencereler /3007
kirişlik / dallar /1318
koca / göbek /5110
kocaman / bir ferman /775
kokarca yağına yatırılan / cıvalı zarlar /3631
kolay / bir kurtuluş /2729
kolay / işler /1555
kolu kavrandığı / an /4057
komşu / mektebin muallimi /1243
komşu / mektep /1243
konuya uygun / bir hikâye /4531
korku dolu / çığlıklar /5092
korkunç / biri /2206

korkutucu / bir görünüş /241,258
koskoca / bir kolordu /3190
koskoca / bir sıfır /3173
koskoca / defter /2349
Kostantiniye'ye dönmek isteyen / üç beş kişi /1954
kör / adam /2317,4442
kör / bir adam / 4467,4468,2421
kör / kâşif /4450
köse / hal /2506
kralıma verdiğim / bilgi /3071
kûfî / tarz /3113
kufi / üslup /4195
kulağını bırakmadığı / o çocuk /790
kulakları kesilmiş olan / adam /2216
kum tanelerinden meydana gelen / yazılar /4194
kumar masasına gelen / yegâne zar /3664
kurtların kemire kemire bitiremediği / elyazmaları /215
kurtlu / etler /232
kuştüyü / döşekler /227
kuştüyü / şilte /5511
kutsal / kitap /3239
kuytu / bir yer /2963
kuytu / sokaklar /2884,2885
kuzeyin olmadığı / yönsüz bir uzam /1684
küçük / bir servet /3725,3726
küçük / demir çubuklar /5011
küçük / oklar /4713
küçük boy / iki yüz çivi /1317
küçük küçük /666 adet ayna /3127
küçüklü büyüklü / hatalar /5408
küfür dolu / bir hiciv /1171
kül yutacak / adam /3934
külhani / bir dil /840
külhani / şarkı /5269
külhani bir dille kaleme alınmış / eser /840
küplere binen / adam /1174
küstahça / bir izlenim /2791
küstahça /sözler / 3495
küstahça verdiği / cevaplar /3593
lisanı hal ile atılan / feryatlar /1734
lisanı hal ile atılan / naralar /1734
loncaya gelen / bir genç /2334
macera yaşamış / biri /5632
maceracı / ruh /1107
maceralar ile ilgili / sorular /4457
maddeyle dolu / kavanozlar /3317,3318
madeni / bir kafes /3471
madeni / düğme /3128
madeni bir kafesle korunmuş / demir bir tekerlek /3471
mahcup / bir zat /5586
mahzun / adam /5736
makul / bir yorum /5471
malla dolu / denkler /534,535
mallarını öven / haykırışlar /523
malum / tekne /48
mamul / eşya /533
mangalı andıran / bir eşya /3443
mangalın başında duran / adam /5062
marazi / bir duygu /3282
masif / tahta /3956
masum / çocukların kalpleri /1169
masum /çocuklar /1169

mat / siyah /1992
mavi / gözler /4674
meçhul / amaç /1435
meçhul / bir amaç /3499
meçhul / bir yer /4139
meçhul / bir yön /172
mekruh / hayvan /2671
mekruh / şeyler /2707
mekruh /hayvanın eti /2671
mengene gibi / el /199
merakını cezbedecek / envayı çeşit nesne /768
mercan yılanlarının oynaştığı / en sığ sular /4435
merhumun imzasını taşıyan / sararmış kâğıt /669
meşum / tebessüm /4181
metal / tokmaklar /5001
metanet talep eden / dualar /2486
meteliksiz / bir ihtiyar /3961
metinleri okumaya yarayan / o tuhaf cihaz /3446
metruk / evler /577
meyhanenin yerine dikilen / devasa bina /678
meyus / ifadeler /2394
mızraklık / dallar /1318
muhteşem / korsan /263
mumun alevinde tutuşturduğu /çıra /3542
mutsuz / çocuğun bir eseri /4555
mutsuz / çocuk /4555
mücevherli / taçlar /1862
mücevherli taçlarıyla yatan / kral /1862
müstehzi / ifade /3815
mütevazı / kahvaltı sofrası /4104
mütevazi / bir ek gelir /1184
nefesi kuvvetli / bir pîr /3888
nemrut / surat /3222
neşesinden aklını yitirecek gibi olan / biri /4522
o / alamet /4425,4426
o / araba /2868
o / azametli Büyük Efendi /2706
o / çirkin delikanlı /3281
o / eski düşeşler /3662
o / gece /381,5545
o / gecenin sabahı /381
o / kapkaranlık gece /4605
o / kara giysili adamlar/4673
o / kargaşa /3262
o / kasvetli ilahiler /4659
o / kımıltılı parıltılar /92
o / külhani şarkı /5269
o / küstah delikanlı /3281
o / malum tekne /48
o / mengene gibi el /199
o / meşum tebessüm /4181
o / para /5234
o / tuhaf cihaz /3446
o / tuhaf nesne /4184, 4185
o / uğursuz gün /2285
o / uğursuz nağme /4254
o / uğursuz para /315,3530,4106
o / ünlü hırsız /5083
o / zaman / 2556
o /zamanın kanunları /2556

odayı kaplayan / cıva /3419
odun ateşinde ağır ağır kaynayan / bu aş /2435
okkalı / bir küfür /4129,4130
okkalı / bir şaplak /4524
okkalı / bir tokat /2279
okkalı bir küfürle / karşılık /4129,4130
okkalık / gülle /4629
okluk / dallar /1318
okuma bildiği böylece onaylanan / çocuk /1250
okuması iyi / bir zat /1185
olağandışı / bir durum /4245,4246
olağandışı / bir şekil /5328
olağanüstü / bir çaba /2965
olağanüstü / bir saygı /3786
oldukça / ağır /3227
olumsuz /bir cevap /3829
on / akçe / 20,21
on / filuri /2359
on / somun ekmek /1035
on / yıllar /5494
on beş / yıl /4206
on beş gündür sıcak yemek yemeyen / askerler /1455
on beş yıldır uyuyan / insanlar /5561
on dört okkalık / gülle /4629
on iki / at /3411
on iki / gün /777
on üç / kişi /3675
on yedinci / gün /1543
on yıllardır uyuyan / adam /5494
onar / değnek /3090
onca / dayak /745
onca / günah /4300
onca / gürültü /206
onca / güvenlik önlemi /3233
onca / hazırlık /1332
onca / rakı /4060
onca / yardım /5171
onca / yıl /1756
onların başına gelen / bütün şeyler /5244
onu bekleyen / ikinci tehlike /2564
onu ilk kez gören / biri /2810
onun çetesinden olan / bir çocuk /2629
onun düşüncelerinden ibaret olan / bu dünya /4506
onun ruhunu tutuşturan / asıl ateş /1215
onun suretini taşıyan / para /4806
onuncu / gün /1451
orta / parmak /437,438,205
orta / yer / 3618
ortak / bir duvar / 4869,4870
otuz / filuri /3763
otuz / kat /3650
otuz / maşrapa /1035
otuz dokuzluk / tespihler /2819
otuz filurilik / bir Acem şalı /3763
otuz maşrapa / su /1035
otuza yakın / dilenci /4876
oyunbaz / çocuk /312
öbür / uç /1816
öfke dolu / çığlıklar /5092
öğrenmek isteyen / şu zavallı /3837
öksürüp tıksıran/ bu adam /358
öksüz / bir çırak /1208

ölçtükleri / derece /1564
ölmeye razı olan / adam /2688
ölü / mevsim /2442,2443
önceki / gün /4085,153
önemli / bilgiler /3179
önemli / bir şey /3165
öte / dünya /5221
öteki / Arap tüccar /3900
öz / torunlar /2582
özel / bir cihaz /3125
özel / yer /3131
özel olarak yaptırılan / rahle /2350
pahalı / şaraplar / 608
pahalı / şarapların buğusu /608
paniğe kapılan / delikanlı /2961
para dolu / bir oda /5201
para dolu / bir sandık /902
para dolu / oda /5205
parayı almaya gelen / adamlar /2268
parlak / yüzey / 912
paslı / bir kerpeten /795
paşaya verilmesi gereken / şu garip para /1820
pek / hevesli /797
pek / istekli /3200
pek hevesli olan / bu adam /797
pes / feryad /524
pes perdeden / terennüm /4659
peşin / para /2579
pırıl pırıl / yatağan /1343
Puslu / Kıtalar /5667
püf / nokta /2397,1561
rastgele / bir sayfa /3533,1995
renk renk / cam boncuklar /87
renk renk / duman /4720
renk renk / sıvı /2228
renkli / bir âlem /313
renkli / bir macera /273
renkli / dünya /2452
resmedilen / insan şekli /4295
resmi / geçitler /1322
Rum lisanıyla / birtakım yazılar /3647
sabır talep eden / dualar /2486
saçları diken diken olan / bu kişiler /987
sade / kahve /2704
sağ / kol /2614
sağır / adam /2317,4442
sağır / adamın hikâyesi /4442
sağır / bir adam /4467,4468
sağır / kâşif /4450
sağlam / bir ip /3473
sağlam / mızraklar /1403,1404
sağlam / tahtalar /3467
sahî / top /1518
sahte / emirnameler /3185
sahte / fermanlar /3185,3191,3185
sakallı / bir maymun /5161
sakalsız / bir dilenci /2637
sakat / bacak /594
sakat / çocuk /2384
sakat doğan/ çocuklar /2585
sakladığı / sır /2245
saraydan gelecek / katırlar /2825
sarhoş / gemiciler / 2943
sarkıtlarla dolu / sayısız mağara /1837,1838

saydam / kâğıt /3541,3473
sayısız / dilenci çocuk /5121
sayısız / düş /4771,4772
sayısız / efsuncu /3684
sayısız / mağara /1837,1838
sayısız / sihirbaz /3684
sayısız / üslup /2396
sayısız / yara izi /2814
sayısız / yıldız /4604
sayısız / yöntem /2396
seksen deve yükü / mal /3640
seksen deve yükü / mülk /3640
seksen deve yükü / para /3640
seksen deve yükü / ziynet /3640
serin / bahar havası /1957
serin / hava /2984
serpuşlu / bir zabit /1384
sersem / insanlar /5517
sersem insanların yaşadığı / bir köy /5517
sert / bir darbe /4051
sert / tahtalar /3467
sert / yaylar /1403,1404
servetinin yüzde doksan dokuzu olan / para /3731
servetlerini kaybeden / tüccarlar /3641
sesi gür / bir zat /1185
sevgi ateşiyle tutuşan / zavallı adam /5554
seyrek / bıyık /222
seyrek bıyıklı bir zat olan / bu adam /222
sıcak / yatak /694
sıcak / yemek /1455
sıfıra eşit / bir zaman /4360
sığ / sular /4435
sıhhatli / bir ses /1040
sınavı kazanan / bir casus /3157
sıradan / bir gün / 2696
sırlarla dolu / bir dünya /4145,4146
sırma / işleme /3763
sırma işlemeli / bir kaftan /3763
sırtını hedefleyen / süvari kargısı /1803
silahlı / adamlar /2463
silik / bir insan /4089
silik / biri /3330,3331
silik / düşler /3617
sinesinde sakladığı / bu taş /1756
sinirli insanların yaşadığı / bir köy /5517
sofu / dilenciler /2672
soğuk / para /4047
soğuk / su /2703
sokak kapısından gelen / gürültüler /176
sokaklarda gezen / bütün kara kediler /3673
somun / ekmek /1035
son / bir gayret /981
son / bir kez /1764
son / bir şans /3828
son / sözler /5089
son / yudumlar /2287
son derece dürüst / bir mizaç /3176
son gelen / dilenci /5304
sonraki / günler /5545
sonsuz / hız /4400
sonsuz ötesi / bir hız /4385
sonsuz ötesi / hız /4406
sorguçlu / bir zabit /1384
soydan gelen / bir sakatlık /2584

söylenegelen / bir şayia /2380
sözkonusu / zat /1173
su dolu / bir cam /1569
su götürmez / bir gerçek /4118
su içinde 80.000 altın eden / bir elmas /1761
sülüs / tarz /3113
şarap parası bekleyen / sansar /585
şaşkın / adam /5736
şaşkınlıkla kızgınlık arası / bir ifade /5420
şehvetten / bir alem /2021
şekercilerin olduğu / yer /1416
şeytanca / parıltılar /3495,3496
şeytani / parıltılar /4674
şiddetli / bir sağanak /5593
şiddetli / patlama /1307
şiddetli / soğuk /1897
şiddetli /patlamanın etkisi /1307
şimdiki / hal /2303
şişman / kadın /5109
şu / döşek /5451
şu / garip para /1820
şu / kırmızı haplar /2682
şu / sözler /4928
şu / şekil /3904
şu / uyku tutmayan çocuk /4617
şu / zavallı /3837
şüpheli / gözler /2866,2820
şüpheli / pusulalar /4455
tabiatta etki eden / kuvvetler /3520
taburede duran / bir bardak dolusu şerbet /2179
tahta / merdivenler /3783
tahtadan yapılmış / bir anahtar /3969
tahtaları çoktan çürümüş / devasa bir gemi /1842
takla atıp ney çalan / kambur cüceler /2666
takma / göz /788
talihsiz / adam /3715
tam / elli bir kumarbaz /3638
tam / otuz kat /3650
tam / yetmiş kez /5542
tam / yüz elli yıl /3000
tam sana göre / bir meslek /1100
tam tekmil / hazır /4018
tanesi bir akçeye satılan / çiviler /1288
tanıdık / adlar /5668
tanıdık / bir iz /4573
tanıdık / bir ses /2888
tanınmayacak hale gelmiş / yüz /2794
tarrakası meşhur / bir kent /4
tasarlanmış / bir oyun /3431
taskebabından artakalan / domates çekirdekleri /1066
taskebabından artakalan / maydanozlar /1066
taşıdığı / son para /2592
taşları birbirine bağlayan / harç /1700
tatlı / bir tebessüm /916
tavandan sarkan / bir zincir /3481
tehlikeli / geçitler /4434,4435
tehlikeli / iş /1128
tehlikeli / kısım /1615
tek bacaklı / biri /2424
tek tük / altın /2260
temiz / bahar havası /1957

temiz / elbiseler /4066
tenine değecek olan / demir çubuklar /5064
teslim edilen / para /2265
teşkilata gelen / para /3248
teşkilatın yıllardır biriktirdiği / bilgiler /5213
tiz / feryad /524
toplanan / paralar /2408
topraklarını kaybetmiş / bir derebeyi /659
tuğla / ocaklar /2230
tuğlaları birbirine bağlayan / harç /1700
tuhaf / aletler /3119
tuhaf / balıklar /3991
tuhaf / bir ayna /3221
tuhaf / bir benzerlik /2804
tuhaf / bir bitkinlik /3603
tuhaf / bir duygu /4418
tuhaf / bir gürz /3469
tuhaf / cihaz /3446
tuhaf / görev /1444
tuhaf / nesne /4184,4185
tuhaf / sözler /4813
tuttuğunu koparan / biri /2431
türlü / mallar /786
türlü / telkin /4175
tüy / kalemler /1242
tüysüz / hal /2506
ucuz / şaraplar /608
ucuz / şarapların buğusu /608
uçsuz / bir çöl /852
uçsuz bucaksız / orman /751
uğursuz / gün /2285
uğursuz / para /315
uğursuz / teşrih atlası /445
ulu / dağ /14
usta / kumarbazlar /3736
usta / saatçi /4986
ustaca / bir hareket /1808
ustaca tasarlanmış / bir oyun /4085
utanmaz / oğlanlar /2831
uygun / bir iş /737
uygun / bir kıyafet /3761
uyku tutmayan / çocuk /4617
uyku verecek / eczalar /5229
uykudan uyanan / bekçi /5757
uzak / ülkeler /786
uzak ülkelerden türlü mallar getiren / gemiler /786
uzandığı / yatak /913
uzun / adam /5446
uzun / bir kış uykusu /726
uzun / bir macera /273
uzun / çizmeler /431
uzun / sakal /2539
uzun / süre /5699
uzun / yıllar /3468
uzun / zaman /2957
uzun boylu / adam /5426
üç / harf /1240
üç / kaşık /5477
üç / kişi /3309,3310
üç / kol /1772
üç / kulaç /4293
üç / maşrapa /411
üç / sandık /1364

üç / yaş /293
üç / zosimos ocağı /3310,3311
üç beş / çocuk /1247
üç gün / uzaklık /1922,1923
üç karış / yükseklik /3226
üç sandık dolusu / hazine /1364
üç yüz / esedi altın /190
üçer / koyun /1600
üçer / koyunun kuyruk yağı /1600
üçüncü / bir düzenek /5013
ünlü / bitirimler /3851
ürpertici / mekân /4686
üst / dallar /4695
üstü alacalı kumaşla örtülü / o tuhaf nesne /4184,4185
üstü saydam kâğıtla kaplı / bir kutu /3541
üzerine sağlam bir ip dolanmış / bir kasnak /3473
veletten oluşan / çete /2624
Yahudi / hekimler /3002
yakaladığı / ilk fırsat /2754
yakına düşen / bir yıldırım /5378
yaladıkları / mürekkep /2855
yapmayı tasarladığı / atlas /833
yaptığı / iş /2570
yaralandığı anlaşılan / çocuk /4575
yaralı / yüz /5616
yaralılarla dolu / bir öküz arabası /1896
yaralılarla dolu / o araba /2868
yarım / asır /656
yarım / fıçı /2670
yarım / gün /3632
yarım / sürahi /2972
yarım akçelik / iş /400
yarım derecelik / bir hata /1565
yarım fıçı / şarap /2670
yarım sürahi / şarap /2972
yaşadığınız / dünya /5458, 2921
yaşı sekseni aşmış / mezatçılar /674
yaşlı / adam /163
yaşlı / bir adam /163
yataklarında horlayan / insanlar /296
yatan / bir adam /2468
yedi / asal cisim /4409
yedi / iklim /3120,3178
yedi / meydan /889,96
yedi / sakat çocuk /2384
Yedi / Uyurlar /5482
yedi / yıl /4238,5503
yedi iklim dört bucaktan gelen / gemiler /532
yedi iklim dört bucaktan gelen / her millet /2842
yedi tane / kırmızı hap /2254
yediği / haram lokmalar /2762
yegâne / çare /3716
yegâne / ışık kaynağı /1758
yegâne / ışıklar /4605
yegâne / meydan /3644
yegâne / meyva /1876
yegâne / para /2610
yeni / bir oyun /4116
yeni / dehliz /1573
yeni / dehlizin açısı /1573
yeni / mallar /5575
yeni / padişah /3143

yeni / padişahın huzuru /3143
yeni / reis /3193
yeniçerilerin oluşturduğu / etten duvar /1737
yeraltında açılan / bütün dehlizler /1767
yetim / bir çırak /1208
yetmiş iki / külhan /889
yetmiş iki / ulus /2401
yetmiş iki / ulusun darphanesi /2401
yetmiş küsur / akça /733
yetmiş küsur / alamet /4425,4426
yığınla / ecza kavanozu /4679
yılankavi / sokaklar /158
yıllarca süren / bir yolculuk /1262
yıllardır beklediği / bu zevkli anlar /5265
yıllardır göğsünde duran / taş /1755
yirmi / damla /910
yirmi / değnek /20
yirmi / okka /3472
yirmi birinci / adım /1699
yirmi birinci / kerte /2850
yoğun / bir kırmızı bulut /4248
yorgun / iskelet /729
yönsüz / bir uzam /1684
yukarı doğru / bir dehliz /1603
yuttuğu / afyon /755
yuvalarından fırlayan / iri gözler /2758
yüklü / bir bahşiş /3168
yüksek / bir kule /11
yüksek / tavan /4642
yüksek dozda / cıva /3676
yüksekliği üç kulaç olan / bu topaç /4293
yüz / akçe /5704
yüz elli / filuri /2359
yüz elli / okka /3483
yüz yetmiş üç / sene /3011
yüzlerce / kişi /1962
yüzyıllık / bir uyku /5757
yüzyıllık bir uykudan uyanan / bekçi /5757
zahmetli / uğraş /741
zavallı / adam /2685
zavallı / bir kız /4070,4071
zehirli / bir yılan /278
zemberekçi / başkan /4598
zencefil alan / simsar /2844
zengin / bir tüccar /2499,3960
zevkle seyrettiği / dünya /4810
zevkli / bir şey /2925
zırh / gömlek /1667
zırhına yapışan / garip şey /1794
zifiri / siyah /1992
zihnini tarumar eden / düşünceler /2820
zincir / halkalar /1667
zor / bir şey /3432
zorunlu / bir tatil /1162

2.3.Sıfat Fiil Grubu

80.000 altın eden /1761
acıya duyarsız görünen /1394
adamın sözlerini sabırla dinleyen /4980
adıyla nam salan /672
adıyla nam salmış /433
adülkahır alan /2844
afyonla uyuşturulan /5350
ağır ağır kaynayan /2435
ağlama sesleri duyulan /3794
ağlamaya başlayan /4904
ailesinde soydan gelen /2584
akıllara durgunluk veren / 4431
akıllara sığmaz /4748
akla sığmaz /2248,3418,3668
aklı çelinmişlerle savaşıp onları yenecek olan /4427
aklını kaçıran /2967
aletlerine sürecekleri yağın bulunduğu /2827
altın zırhlarıyla yatan /1862
altına yerleştirilen /1659
amaçları aynı olan /537
ana karargâhtan gelen /1515
anlam veremeyen /1528
ansızın çakan /5401
aralıklı düğümler atılmış /1546
Arap İhsan'dan yadigar kalan /4584
arasındaki farkı algılayacak /3872
ardı arkası kesilmez /5114
arsaya kurdukları /1363
arzu edilen /3092
asesbaşının yaptığı /4575
asla uyumamış olan /4688
aşk yüzünden intihar eden /667
aşkını dile getiren /4732
at koşturan /4139
atalarından yadigâr kalan /743
avanta kaynağını kaçıracak /2348
ayağına bağlanan /450
ayışığında parlayan /926
ayna yüzeyine yapışmış /4189
aynı anda dörde ayrılan /565
az önce oturduğu /4556
az önce verdiğim /4363
babasının emrini işiten /2941
babasının ona verdiği /1906
babasının uzandığı /913
bacağı kesilen /1943
bacağından vurulan /1791
Bağdat'tan gelen /2098
bahar gelip doğdukları /4702
bakınca kendisini uyandıran /5758
baldırlarını açıkta bırakan /95
barbut oynayan /2828
barbuta davet eden /3653
barbuta gelen /3674
baskına gelen /1709
başımıza gelen /4519
başını bir dam altına sokamayan /2517
başını çeviren /2892
başını koyduğu /2550
Bayezid Camii minarelerine tırmanan /2851
bayrağı altında toplanan /4426

bayraklar dalgalanan /1479
bedavadan verilen /3871
bedeni toprağa bulanmış /992
belli etmeden onu izleyen /2467
beşiği andıran /5414
beti benzi atmış /1000
bıraktığı etkiyi gören /3351
bilgi karşılığında şarap parası bekleyen /585
bilme tutkusuyla kıvranan /483
bilmek isteyen /3837
binayı aydınlatan /2520
binbir düşünce taşıyan /2838
binbir kapıyı açan / 2817
bir anda tırmanan /5134
bir baskında aldığı /103
bir devanasını andıran /5110
bir dilenciyi kıstıran /2658
bir fiçıya konan /2998
bir geleneğe dönüşecek /3157
bir kez inanan /816
bir kimlik taşıyan /2815
bir köşede duran /5003
bir omuz darbesiyle açan /1220
bir sırığa bağladığı /553
bir sırığa bağladığı ciğerleri satan /553
bir süre sonra dışarı fırlayan /3859
bir süre sonra duyulan /5402
bir tencereyi andıran /3224
bir türlü soramadığı /897
bir yıl sonra çıldıran /4994
bir zara yatıran /3890
birbirine çarpan /4936
birbirlerine yapışan /3389
birer adım aralıklı düğümler atılmış / 1546
birini bile dolaşacak /231
birtakım tanıdık /5668
bitimsiz pazarlıklar sonucu kazanılan /3635
bitişiğinde ikamet eden /5735
bitmek tükenmek bilmez /1098
bobinlere bağlı olan /3995
boğazı düğümlenen /4091
boğazına kaçan /3275
borusuna kaçan /1549
borusunu tıkayan /2771
boş bulunan /4131
boşluğun kendisine tapan /5728
bu aynada beliren /5029
bu çatapatlara belbağlayan / 3679
bu eserin geçtiği /3240
bu eti yiyen /2086
bu halledilmeyecek /2169
bu hızla giden /4358
bu kasabaya yolu düşen /3652
bu neşenin bedeli olan / 1882
bu öfkeli naraya şaşıran / 4032
bu soruyu işitince kederlenen /4794
bu sözleri duyan /2731
bu sözleri işiten /2914
bulundukları yerde duyulan /1629
bunca belayı açan /1988
bunca paraya kıyan /662
bunca şeye dayanamayan /2915
bunu duyan /715
burnu çenesine değmiş / 812

burnu kesilmiş /2216
burnu kesilmiş /4433
burun deliklerinden fışkıran /90
Bünyamin'i bekleyen /2555
Bünyamin'in cesaret edip babasına bir türlü soramadığı / 897
Bünyamin'le başbaşa kalan /5210
bütün büyülerin tuttuğu /2847
bütün ruhunu saran /3528
bütün umudunu kaydeden /2949
büyük bir merakla izleyen /1140
Büyük Son'dan kurtaracak /4319
cahilliği dillere destan olan /4778
camdan yapılmış /788
canavar dövmesi bulunan /1651
cariyeleri gizleyen /4031
celladın uydurduğu /4224
cenaha gösterilmeyen /3838
Ceneviz taifesinin buraya ilk gelen /5
cesedin bulunduğu /5310
cıva kadar çevik olan /5123
cıva kokan /2153
ciğerin iştah açıcı kokusunu alan /555
ciğerlerde sıkışan /2770
ciltler dolusu bilgiyi kullanabilecek /5216
cümbüşün yapıldığı /4105
çadırlarını kurmuş /683
çakırkeyif olan /2270
çamsakızı kadar yapışkan olan /5123
çapına oranını ifade eden /3554
çekingen tabiatlı olan /5582
çizip boyadığı /2332
çoğunu hepyekle kaybeden /3874
çok macera yaşamış /5632
çok susamış olan /4684
çok yakına düşen /5378
çok yama vurulmuş /2540
çoktan sızmış /2597
çukurda olan /2668
dağlarda sürülerini otlatan /3706
daha ilginç olan /5629
damlarda gezen /3673
darçın satan /2843
Deccal'ın bayrağı altında toplanan / 4426
dehlizin tavanından sızan / 1584
dehşet içinde kalan /4544
dehşetten titreyen /2485
delikanlıya doğru ilerleyen /1002
delikten fırlayan / 1721
derin bir uyku verecek /5229
derin düşüncelere garkolan /875
deriye yapışan /1607
Dertli'nin üzerine yürüyen /5366
dışarıda çakan /5599
dilencilere dağıtan /2264
dilencilerin arasına giren /2369
dilleri farklı fakat amaçları aynı olan / 537
dinden olduğu anlaşılmayan /1733
dinleri farklı, fakat amaçları aynı olan /537
doğrultusunu çoktan terketmiş /157
domuz etinden yapılan /2100
döndürülmeye hazır olan /4296
dört ayak üzerinde duran /4186,4187
dört bir yanından getirdiği /3149

dudaklarından dökülen /1681
duvarda birer kapısı olan /2149
dün satın aldığın /4420
dünya nüfusunu yarım gün besleyecek / 3632
dünya yaratıldıktan sonra kalan /4791
düşmanına bağışlanan /4796
düşü böylece kesilen /5430
Ebrehe kül yutacak /3934
Ebrehe'nin cesedi bulunan /5293
Ebrehe'nin cesedinin yıkandığı /5373
Ebrehe'nin feryatlarını duyan /5090
Ebrehe'nin hayatını kurtaran /2782
Ebrehe'nin okuduğu /4833
Ebrehe'ye ait olan /4147
Ebrehe'yle başbaşa kalan /4890
Edirne'deki ana karargâhtan gelen / 1515
Efendi'nin hayatını kurtaran /2854
Efraim'den sonra gelen /3161
ejderhaların koruduğu /1859
ekmek kapısı bellediği /5536
elde ettikleriyle yetinen /4772
elden ele dolaşan / 654
ele verebilecek /4108
elini öptüren /2545
elleri kolları sımsıkı bağlanmış /4862
elleri kolları sürekli titreyen /2643
elli bir kumarbazı barındıran /3638
emanet edilen /3016
emanetlerin bulunduğu /1148
emin olmadığını gösteren /4795
ender görünen /2802
endişeyle kımıldayan /1680
ergenlik çağına basan /4960
erinin belini bağlayan /835
Ermeni dönmesi olan /1422
esaret hayatının yükünü sırtında taşıyan /4026
esir pazarından satın aldığı /4014
eşgalini bilen / 1962
etten duvarı aşan /1737
evinden çıkan /163
evini aramayı buyurduğu /3267
evlerine dönen /3820
evliyanın uyuduğu /5525
evliyanın uyuduğu çadıra gelen /5525
eziyet edileceğinden korkan /5149
eziyet gören /2245
falakaya yatırmakla görevli olan /388
fermanda sözü edilen /1533
fıçılardan dökülen / 1321
fısıltıyla konuşan /4678
Frenk alfabesine göre şifrelenen /3134
Frenk harfleriyle yazılmış / 3560
Frenk lisanına vâkıf olan /627
Galata'nın tersaneye açılan /151
Galen'in kitaplarında rastladığı / 420
gayrete gelen /4035
Gazanfer'de bulunan /3744
Gazanfer'i temsil eden/3968
gece düş görmeyen /1284
gece uyuyamayan /2821
geceden beri hissettiği /4418
geldiklerinde orada uyuyan /4703
gemide verilen /232
geminin güvertesine çıkan /2960

geminin karinasında oynayan / 4446
gerçek birer yaratıcılık eseri olan /2396
geri istenen /1481
gırtlağına kadar çekmiş /220
gıyaben tanınan /3904
Girdbad kumarbazına çırak verilen /3690
gökkubbede dönen /4437
gökyüzünden kopup gelen /5602
gömleklerden artakalmış /2544
göndermeyi vaat ettiği /2678
gönüllü olduğunu bilen /359
gördükçe gözleri yaşla dolan /2640
göremediği için üzülen /312
görüldüğü söylenen /300
görülen / 5759
görülmeyen /5759
göstermelik minnete kanacak /2167
göze çarpmayan /2591
gözlerde o ana dek kaybolmayan / 5306
gözleri görmeyen /2314
gözleri kan çanağına dönen /2928
gözlerinin dolduğunu gören /4030
gözüne ilk çarpan /1677,1996
gözüne kestirdiği / 1172
gübre havuzunda beklettiği /3312
güçsüz biri olan /5245
güle oynaya kasabaya dönen /5541
gümüşle işlenmiş /93
gündüz vakti gözlenen /2415
günlerdir gösterdiği /2720
gürültüden rahatsız olan /378
hafızasından aylarca çıkmayacak /2220
haklı olarak ileri süren /5742
hâlâ gözyaşı döken /5539
hâlâ paslanmayan /1606
hâlâ söylenegelen /2380
halatla sımsıkı bağlanan /5177
han bekçisiyle yalnız kalan /5664
harekete geçen /4294
hareketin başını çeken /2623
haritalar üzerine boyanmış /131
hasımlarını yere yıkan /5117
hasırlar üzerinde yatan /23
hatalı basılmış /2266
Hattakay olduğunu ileri süren /5089
Hattakay'ın kılığına giren /5143
hattatların hazırladığı /3257
hayatım boyunca görebildiğim /5253
hayatımı kurtaran /3577
hayatımızı idame ettirdiğimiz /5701
hayatında ilk kez geldiği /160
hayatında ilk kez tattığı / 2101
hayatını kurtaran / 3423,2778,3286
hayatını tehlikeye sokacak /2281
hayra yoracak /5423
hazineleri koruyan /1878
her akşam duyulan /4750
her sayfasında 666 harf bulunan / 3132
her şeyin bittiğini anlayan /5194
her tarafa nüfuz eden / 2229
her tarafına isabet etmiş /60
her zaman huzur veren /753
herkesin başına gelen /5244
herkesin masif tahtadan yapıldığını sandığı /3956
herkesin tüylerini ürperten /2487

hesaba gelmez /2399
heyecanlı olduğu sesinden belli olan /4935
Hınzıryedi'nin payına düşen /2772
Hınzıryedi'nin sağkolu olan /5289
Hınzıryedi'ye satılan /2405
hırpani kılıklı bir ihtiyar olan / 3961
hızla yol alan /4370
hiçbir lafı anlamayan /4821
hiçliği algıladıklarını söyleyen /4764
hiçliği bilen /3839
huzuruna getirilen /3021
hücredeki konuşmaları dinleyen /5066
hücresinin kapısına örülen /1051
hüngür hüngür ağlayan / 2922
ızdırapla feryad eden /5131
icad eden /3010
içeri girmelerine engel olan /3912
içi taşla doldurulan /1775
için için ağlayan /3811
içinde bir hava kabarcığı olan / 1569
içinde bulunduğu /2985,2999
içinde insan olan /4296
içinde muhafaza edilen /4721
içinden gelen /2954,4839
içip bitirdiği /2888
içkinin etkisinde kaldığı /2607
içlerinde dili tutulmayan /988
iki zırhı üstüste giyen / 1218
ikide bir çıkan /1159
ilgisini en çok çeken /4724
imzaları taklit edebilen /3114
ince hastalığa tutulmuş /675
infaz için gelen /2126
infazı gerçekleştiren /3843
infazı seyretmiş olan/ 3853
inlemeler vadisi denilen /3705
insan kulağının işitemediği /4722
insanın kanını donduracak /5116
İspanya'da bulunan /3562
istikbal vadeden /2304
işbu fermanı getiren /2140
işini tesadüfe bırakmayan /1910
izini bırakan /2621
İzmir'de oturan /5736
kabir azabı çeken /1865
kadehlerden boşalan /610
kadınınkini andıran /2236
kafada büyütülecek /77
kafası kesilen /1198
kafasına takılan /848
kafasını karıştırdığı /3419
kafesten sızan /4076
kâğıdı sözkonusu zata tebliğ eden / 1173
kâğıt üzerine yansıyan /3546
kahkahaların en bol duyulduğu /2970
kakule alan /2844
kalabalığın üzerinde uçan /947
kaledeki casusa verilen /1532
kalemi bırakıp uyuyan /5417
kaleye girmeyi başarabilecek /4635
kalfası olan /3896
kamış kalemle yazdığı /2427
kana susamış /4439
kandırıldıklarını anlayan / 4006
kapıda bekleyen /3169
kapısında bulunan /5106

kapısının önüne toplanan /2038
kara ilimlerle uğraşan /4775,4789
Karaköy'de bekleyen /2990
Karaköy'e kadar sürükleyen /1397
karakterinle bağdaşmayacak /5727
karalar giymiş /4643
karanlığı okuyan /5709
karanlık bir sisin içinde yol alan /1683
kasaba dışında kurulan /5500
kasabaya lanet eden /3691
kasabaya yolu düşen /3644,3652
kasabın hazırladığı /2108
kasvete rağmen uyuyabilen /2156
kavanoz içinde getirdiği /5480
kavimlerinin giydiği /2152
kayıkta boş kalan /2864
kaymakçıların olduğu /1416
kebabe satan /2843
kendi kanıyla kaleme aldığı /2428
kendilerini arayan /1630
kendilerini soğuktan koruyacak / 1439
kendilerini taşıyacak /1955
kendine verilen /4797
kendisine bir ekmek kapısı arayan /1069
kendisine gösterilen /650
kendisine huzur veren /766
kendisine hükmeden /2865
kendisine ikram edilen /1097
kendisine teslim edilen /2569
kendisine verilen /3700,5476
kendisine yapılan /2088
kendisine yol gösteren /3594
kendisini izleyen / 1011
kendisini koruyan /4137
kendisini teselliye çalışan /945
kendisini topal bırakan /397
kendisini uyandıran /29
kendisini yolcu eden /2004
kente girecek olan /5051
kesesi dolgun olanlara tahsis edilen / 3861
kesesinden çıkardığı /3698
kesmeye yarayan /1499
kılık değiştirmiş /3188
kıraathaneden teşkilata açılan /4155
kırk bir ilmin üstadı olan /4545
kırmızı bir el bulunan /1282
kırmızı mürekkebe batırılmış /1419
kıstırılıp dövülen /1246
kıvrım kıvrım kıvranan / 1205
kıyamette ayağa kalkacak /421
kıyıya vuran /450
kilitli odaya giren /4101
kitabı okuyan /1191
kitabın arasında taşıdığı /2593
kokarca yağına yatırılan /3631
kolu kavrandığı /4057
koluna girdiği /2922
koluna sımsıkı yapışan /2930
kopup gelen /526
korkunç biri olan /2206
korkuyla bakan /2089
korunmuş /3471
Kostantiniye'ye dönmek isteyen /1954
koynunda sakladığın /5226
koynundan çıkardığı /2182
köşe başlarına gerilmiş /4636

köylerinin doğusunda yükselen /5551
kralıma verdiğim /3071
kulağına küpe olmasını söyleyen /5558
kulağını bırakmadığı /790
kulakları kesilmiş /2216
kum tanelerinden meydana gelen /4194
kumar masasına gelen /3664
kumardan kazandığı /3722
kurşunuyla harap olan /5144
kurtların kemire kemire bitiremediği /215
kurulmadan çalışacak olan /4997
kuşkuya kapılan /2318
kuştüyü döşeklerde yatan /227
kuştüyü şiltede uyuyan /5511
kutsal kitabından dualar okuyan /478
küçük oklar atan /4713
küçüldükçe küçülen /2709
kül yutacak / 3934
külhani bir dille kaleme alınmış /840
küplere binen /1174
küstahça verdiği /3593
lağım dışına taşıyan /1692
lağımı çevreleyen /1770
lakırdı dinlemez /2491
lale soğanlarını altı günde büyüten /5492
limanlarınıza girip çıkan /3036
lisanı hal ile atılan / 1734
loncada verilen /2595
loncaya gelen /2334
madeni bir kafesle korunmuş /3471
mahalleden gelen /1361
mahcup bir zat olan /5586
maktullerince kendilerine verilen /3889
mallara göre perdesi değişen /524
mallarını öven /523
mangalın başında duran /5062
mangır karşılığı teşhir edilen /5498
mengeneye kıstırılmış /3486
merakını cezbedecek /768
merakla bekleyen /1197
mercan yılanlarının oynaştığı/4435
merhumun imzasını taşıyan /669
metanet talep eden /2486
meteliksiz bir ihtiyar olan / 3961
metinleri okumaya yarayan /3446
metrislerden gelen /1826
meydana gelen /2136
meyhanenin yerine dikilen /678
mızrağın izini taşıyan /4466
muhasebe işlerini yürüten /3096
mumun alevinde tutuşturduğu /3542
mücevherli taçlarıyla yatan /1862
müminlerin kurtarıcısı olan /5049
nam salmış /12
namı lakabı dilden dile dolaşan /5484
naraya şaşıran /4032
ne gören ne de işiten /2302
nesneyi o an taşıyan /3270
neşesinden aklını yitirecek gibi olan /4522
nice zamandır kesmediği /2234
Nuh deyip peygamber demeyen /350
o kargaşada kaybolan /3262
o uğursuz gün sunulan /2285
odadan gelen /2210
odalarda faaliyet gösteren /2218
odasına geri dönen /4871

odayı kaplayan / 3419
odun ateşinde ağır ağır kaynayan / 2435
oğlu tarafından kaçırılan /5141
oğlu'nun boşluktan yarattığı /4838
okuma bildiği böylece onaylanan / 1250
oldukça ağır olan /3227
omuzunu duvara dayayarak uyuklayan /4523
on beş gündür sıcak yemek yemeyen / 1455
on beş yıldır uyuyan /5561
on dört okkalık gülleyle açtığı /4629
on yıllardır uyuyan /5494
ona ayaktakımı dilini öğreten /418
onca yardımı dokunan /5171
onca yıldır sinesinde sakladığı /1756
onların üzerine süzülen /942
onu bekleyen /2564
onu ilk kez gören / 2810
onu sokakta çeviren /2121
onun ağzını bozan /418
onun çetesinden olan /2629
onun düşüncelerinden ibaret olan /4506
onun ruhunu tutuşturan/ 1215
onun suretini taşıyan /4806
onun tarafından yazılan /319
oraya buraya koşuşturan /4638
ortalıkta gözükmeyen /809
ortaya koydukları /3900
oturup sohbet ettiğimiz /5681
oyun havası çalmaya başlayan /5349
oyunda kazanan /3902
ödemek isteyen /2610
öğrenmek isteyen /3837
öksürüp tıksıran /358
ölmeye razı olan /2688
önceki gün yağan /153
örülecek olan /5291
özel olarak yaptırılan /2350
padişah tuğrasını taşıyan /3187
paha biçilmez /3621
paniğe kapılan /2961
paraları yağma eden /5209
parayı almaya gelen /2268
parayı gören /4802
parmağına bulaşan /133
paşaya verilmesi gereken /1820
pazarcıların mallarını öven /523
pedalla döndürülen /4606
pek hevesli olan / 797
pek istekli olacak /3200
pencereden giren /2500
pencereden içeriyi izleyen /5419
peşin para isteyen /2579
pırıl pırıl yatağanı gören /1343
rahatça kıvrılıp uyuyabileceği /4693
rakısını zorla içen /4029
rastgele temennisiyle yuvarlanan /2526
renk renk duman çıkarabilen /4720
renkleri değiştirilebilen /4719
renkli dünyaya dalan /2452
rıhtımda biriken /345
ruhu emdirilmiş /5663
rüşvetlerinin izi silinen /3880
saat gibi çalışan /3159
sabah ezanını okumaya hazırlanan /149

Sabahın Oğlu'nun kurabildiği /4807
sabır talep eden /2486
sabırla bekleyen /5039
saçları diken diken olan /987
sadaka isteyen /4124
sadakayla birlikte teslim edilen /2566
sadakayla teşkilata gelen /3249
sağır edilen /2906
sağlam bir ip dolanmış /3473
sağlam tahtalardan yapılmış/3467
sağlamakla yükümlü olan /2639
sahiciymiş gibi gösterecek /4117
sakat doğan /2585
saldırıya uğrayıp soyulmuş /1418
salyalarını akıtan /248
sana yardım eden /2876
sandıklarıyla gemiden atlayan /66
saplamayı düşündükleri /1010
saraydan gelecek /2825
satın aldığı /4014
satmaya çalışan /952
savaşıp onları yenecek /4427
sefaretten gelen /347
sekteye uğrayan /4416
seni yakalayan /4910
senin için düşlediğim /5729
senin için yazdığım /5730
sersem insanların yaşadığı /5517
sert tahtalardan yapılmış /3467
servetinin yüzde doksan dokuzu olan /3731
servetlerini kaybeden /3641
sesler çıkaran /4722
sevdikleri tehlikede olmayan /3068
sevgi ateşiyle tutuşan /5554
seyrek bıyıklı bir zat olan /222
sıcak yemek yemeyen /1455
sığınmak zorunda kaldığı /22
sınavı kazanan /3157
sırtını hedefleyen /1803
sıtmalıymış gibi elleri kolları sürekli titreyen /2643
silaha ihtiyaç duymayan /1353
silahını temizleyen /3832
simit fırınında çalışan /2176
sinesinde sakladığı /1756
sinirli insanların yaşadığı /5517
Sofya'ya girdikleri /1934
sokak kapısından gelen /176
sokaklarda gezen /3673
son gelen /5304
sonsuz ötesi bir hızla dönen /4385
sorguya çekilen /2870
sökün eden /2257
sözkonusu zata tebliğ eden /1173
sözlerinden ziyadesiyle etkilenen /3077
sözü edilen /5502
su götürmez /4118
sürünerek ilerleyen /541
şahsen tanınan /3904
şarap fıçısının başında gören /2672
şarap içmesini kesinlikle yasaklayan /330
şarkiyatçının odasına giren /668
şekercilerin olduğu /1416
şekil itibariyle mangalı andıran /3443
şerre yoracak /5423

şimdiye kadar görmediği /4639
şu döşekte uyuyan /5451
şu gördüğün /5633
şu uyku tutmayan /4617
tabiatta etki eden /3520
taburede duran /2179
tahtadan yapıldığını sandığı /3956
tahtadan yapılmış /3969
tahtaları çoktan çürümüş /1842
takla atıp ney çalan /2666
talebelerini kapsayan /1164
talih eseri bastıran /110
talih yıldızı artık parlayan /3735
tam ortasına kazılan /5338
tam tekmil hazır bekleyen /4018
tam yetmiş kez atılmış /5542
tam zamanında yetişen /5522
tanesi bir akçeye satılan /1288
tanınmayacak hale gelmiş /2794
tarif üzerine çizilen /4707
taskebabından artakalan /1066
taşımaya başlayan /2835
taşları birbirine bağlayan /1700
tavandan sarkan /3481
tavanı tutan /1744
teknenin hızını tayin eden /36
tenekeyle gizlenen /3957
tenine değecek olan /5064
tepeden dökülen /1745
tercüme edilmesi istenen /630
tersaneden gelen /62
teselli edecek /2475
teslim edilen / 2265
testilerini dolduran /3706
teşkil eden /3989
teşkilata gelen / 3248
teşkilatın başına geçebilecek /3153
teşkilatın yıllardır biriktirdiği /5213
teşkilatta bulduğu /5353
teşkilatta bulunan /5344
tıkırtısını işiten /4447
tıpkı kendisine benzeyen /3617
tokadı atan /4905
topacın içinde resmedilen /4295
topraklarını kaybetmiş /659
toprakta zorlukla kazılan /1519
topundan fırlayan /56
tuğla ocaklarda harlayan /2230
tuğlaları birbirine bağlayan /1700
tuğra görünmeyen /2010
tuttuğunu koparan /2431
tutuklunun kapatılacağı /4869
türlü mallar getiren /786
ucunu duvara bağladığı /5267
uğursuz gün sunulan /2285
umut ışığı beliren /5597
umut taşımayan /4300
ustaca oyulmuş /888
ustaca tasarlanmış /4085
uyku tutmayan /4617
uyku verecek /5229
uyumakta zorluk çeken /2527, 2537
uyumayı âdet edinen /697
uyuyarak evini geçindiren /5534
uzak durmaya özen gösteren /4868
uzun çizmeler giymiş /431

uzun ve ağarmış /2539
üç kola ayrılan /1772
ülkenin padişahına gelen /4533
üstün olduğu anlaşılan /3314
üstüne zarların atıldığı /3953
üstünkörü yapılan /4119
üzerindeki paçavraları çıkaran /3762
üzerine sağlam bir ip dolanmış /3473
üzerine soğuk su dökülen /2703
Vardapet'in emrinde çalışan /1086
vekâlet etmesi gereken /1024
kâtipliğini yapan /316
yakayı ele verdiğini anlayan /2059
yakınlarıyla helalleşen /318
yangın izleri taşıyan /2524
yanyana duran /3480
yapılması gereken /1999
yapılmasını buyuran /1516
yapmayı tasarladığı /833
yaptıktan sonra kalan /2181
yaralandığı anlaşılan /4575
yaratıcılık eseri olan /2396
yaşayıp ölmüş /1860
yaşı sekseni aşmış /674
yatağanını bırakan /195
yataklarında horlayan /296
yazı görünmeyen /2010
yazı yazarken yaladıkları /2855
yazıyı oluşturacak /5021
yedi iklim dört bucaktan gelen /2842,532
yedi yıldır uyuyan /5503
yegâne ışık kaynağı olan /1758
yeni gelen /1166
yeni kazılmış /957
yeni malları yüklediği /5575
yeniçerilerin oluşturduğu / 1737
yeniden yollara düşen 3703
yeraltında açılan /1767
yerde yatan /2689
yerinden çıkarıldığını gösteren /4244
yeteneğini böylece keşfeden /736
yıldızları gören /4469
yıllarca göğsünde taşıdığı /1759
yıllarca süren / 1262
yıllardır beklediği /5265
yıllardır göğsünde duran /1755
yirmi değnek ceza alan /20
yukarıdan sallandırılan /1730
yuvalarından fırlayan /2758
yüke nezaret eden /2836
yüksek tavanlı olan /4642
yüksekliği üç kulaç olan / 4293
yükünü sırtında taşıyan /4026
yüreğinde yeşerttiği /3282
yüzde doksan dokuzu olan /3731
hasar görmüş /3276
yüzyıllardır uyuyan /5487
yüzyıllık bir uykudan uyanan /5757
zencefil alan /2844
zengin bir tüccar olan /2499
zevkle izleyen /4200
zevkle seyrettiği /4810
zırhına yapışan /1794
zihni adeta duran /4415
zihnimde yaşadığına inanan /5687
zihnini tarumar eden /2820

zincir halkalardan örülmüş / 1667
zincir şakırtıları işiten /4937
Zülfiyar'ın ona verdiği /4043

2.4. Zarf Fiil Grubu

Acem mülkü olmadan /2033
adam horlaya horlaya /2155
adamcağızı ayağa kaldırarak /3827
adamın silahını yakalayarak /1804
adamlar karaya çıkmadan /2883
adeta yarışırken /2070
ağlaya sızlaya /2962,343
ağlayıp sızlayarak /2949
ağzından girip burnundan çıkarak /1106
akla hayale gelmeyecek /534
aklı çelinmişlerle savaşıp /4427
altından başını eğerek geçerken /540
apış arasını yoklayınca /2058
Arap harfleri kullanılarak /670
Arap İhsan bağıra bağıra /618
ardı arkası kesilmez /5114
arka kapağına gelmeden /615
arkalarına bakar bakmaz /2836
arkalarına bile bakmadan /1943
aşağı çekip /41
atlarını mahmuzlayıp /1473
ayaklarını yıkarken /203
balçığa bata çıka /158
ballandıra ballandıra /1105
balmumu erimeye başlayınca /2055
bas bas bağırarak /2422
başlarını yola yola /3642
battaniyesine sarınıp /31
bedenlere yayılarak /601
bıçaklarını bileğileyerek /116
bilgenin kitabına rastlayınca /4765
binbir tehditle sindirirken /1666
bir adam bularak /1085
bir adamı inceleyip /2468
bir eşeğe bindirilerek /2142
bir hareketle kaldırınca /3953
bir hayli oyalanıp /4217
bir kâğıdı çıkararak /4292
bir punduna getirip /557
bir sille çarpınca /705
bir söz bile etmeden /579
bir şekilde girer girmez /2249
bir türlü dalamayınca /5567
birbirlerini dürtükleyerek /2673
biri atından inerek /2137
bitkin bir durumda yatarken /1892
bu bekçiyi uyanıkken /5583
bu iş için utanmadan /1945
bunları işitir işitmez /4544
Bünyamin'den meşaleyi isteyip /1644
Bünyamin'in cesaret edip / 897
Büyük Efendi'nin yüzü asıldıkça /2793
Büyük Efendi'yle buluşmadan /2968
çamurlara bata çıka /1447
çanlara vurup /5002
çıraklara bahşişlerini dağıtıp /3816
çocuk falakaya yatırılarak /1238
çok geçmeden /4100

çok uzaklarda satarken /5577
dar sokaklarda yürürlerken /2931
defalarca sarhoş yakalanıp /324
deftere yazarken /2367
defteri kutudan çıkarıp /3561
defterli olur olmaz /1135
delikanlı ustasını dürterek /1847
demlenmeye karar verince /339
denileni yapar yapmaz /3973
dişlerini geçirir geçirmez /5136
diyar diyar dolaşıp /3699
diz çökerek /1673
doğruca saraya götürüp /2052
domuzu görür görmez /2109
duman gibi sızarak /919
durup dinlenmeden /262
duvarlarına çarpar çarpmaz /4628
düğmeler döndükçe /3546
dükkanlarının önünden geçerken /2856
dünyayı onun gibi okuyup /2026
düşgücünü kanatlandırıp /4148
düştüğü yerden doğrularak /4133
düşüncelere dalmış gezerken /429
eli kesip biçerek /442
elinde döndüre döndüre /1814
elinde hisseder hissetmez /4096
elinde olmadan /297
eline alır almaz /1592
elini ağzına siper ederek /2979
elkimya odasına girip /4184
elkimya odasında beklerken /3289
esir pazarına götürüp /351
etrafından dolaşmayıp /1566
Fars harfleri kullanılarak /670
fayda sağlamayınca /3677
fenere doğru kaldırıp /141
fermanı kekeleye kekeleye /2139
fitile doğru sürünerek /1754
Galata'ya girer girmez /987
gelen çuvallar açılarak /3244
gelmekte olduğunu söyleyince /4452
gemilerin dümenine yapışarak /4434
gemiye binmeden /338
gerçeği karıştırmasına yolaçıp /3440
getirilen kahveyi içerken /2162
gözleri yaşla dolup /4091
gözlerini kapayarak /1150
gözünü kırpmadan /298
gözyaşı dökerken /2478
gün batmak üzereyken /596
günlerce yemeden içmeden /895
Haliç boyunca ilerleyip /3855
haşaratlıktan vazgeçerek /1017
hava iyice kararınca /1141
hava kararmadan /4593
havada bir iki sallayınca /2652
hayran olunca /3301
hayvanı ilk kez görünce /709
hazineyi görür görmez /3765
hekim denileni yaparken /1925
herhangi bir rakama getirilince /3129
heveslerinden bıkıp /789
Hınzıryedi içeri girer girmez /5299
hikâye anlatmaya başlayınca /4531
hoşnut olduğunu gördükçe /2748
hücre kapısını yumruklayıp /4926

içindeki sese uyup /962
içine düşer düşmez /1409
idamdan kurtulur kurtulmaz /2252
ihtiyar adamı sırtlayıp /2612
İman tazeleyip /2134
kâbuslar göreceğini söylerken /292
kadınlara teslim ederek /2053
kahkahalar atılıp /607
kahvelerini höpürdeterek /1188
kaledekiler tarafından işitilmeden /1536
kanlar aka aka /4576
kapıda belirir belirmez /582
karnında bir delik açarak /469
kasabadan ayrılmaya başlayınca /3675
kavga ederek /566
kaybedip aşağı inince /3910
kazmalarını duvara vurdukça /1833
kendi haline bırakıp /918
kendilerini soğuktan koruyacak /1439
kendini iyice koyverip /2914
kendisine söylenir söylenmez /2975
kimseler görmeden /440
kimseye farkettirmeden /4107
kitabı oğluna uzatarak /1123
kokusu gelir gelmez /4005
konuşmasını keserek /4343
Kostantiniye uyanmadan /2813
kovalamaca sürerken /112
Kubelik başını sallayıp /642
kurtların kemire kemire /215
kuşatma harekâtı tamamlanırken /4594
kuytu bir yere sinip /2963
lağım ağzından çıkınca /1771
mahzeni artık almayınca /3739
mekruh şeyleri yiyip /2707
mektepten çıkar çıkmaz /1270
merdivenlerinden yalınayak inerken /5609
Mesih addederek /8
meyhanelerin açıldığını görerek /4463
niçin öğrendiğime gelince /2786
nihayet umut kesilince /3091
ocağa doğru ilerleyince /2231
oğlunu karşısında görünce /1013
olaylara müdahale etmeden /5246
omurgası üzerinde sürüyüp /63
on iki gün içinde tuzlanarak /777
ona bunları söylerken /257
onuncu gün tipi bastırınca /1451
ortaya para koyup /3907
oyuncakçı dükkanlarını basıp /2624
önlerinden geçer geçmez /2839
önünden geçerken /5594,49
özel yere konunca /3131
paketi tam açmışken /2108
parası tükenmeden /372
paşalara iletilir iletilmez /3189
rahatça girip /4715
sabah olur olmaz /2256
sabah uyanır uyanmaz /4253
sağa sola fırlatır fırlatmaz /5133
savaş tekerlemeleri söyleyerek /1406
sayıları azala azala /4571
sersemliği dağılınca /4111
sevgilisinin durumunu görünce /2057
sokak sokak dolaşıp /684
sözlerini bitirir bitirmez /3715

sözlerini sesini alçaltarak /5259
suya daldırır daldırmaz /3999
süvari kılmanı çekerek /1805
şarap içer içmez /2606
şarkıyı ırlaya ırlaya /377
şimdi babanla helalleşip /1132
şüphelerini yine bastıramayarak /2321
şüpheyi çekmeden /2001
taburelerden birine çöküp /568
tadını çıkara çıkara /142
tavandan topraklar dökülürken /1752
temizlik yapıp /3020
tetiğe basar basmaz /4354
tiril tiril titrerken /779
tokadı patlatıp /109
topallaya topallaya /505
tuğlayı yerinden oynatıp /1701
tuttuğu organı bırakmaksızın /3023
uçkurunu çözerken /34
ücretini düşük tutup /383
ürkerek dışarı fırlayınca /5161
vakit geçirmeden /391
var gücüyle fırlatarak /165
var gücüyle koşarken /1796
vefakârlık örneği göstererek /456
yakalanıp sakat bırakılarak /2630
yakasına yapışınca /572
yalınayak dolaşıp /95
yaralı yüzünü aydınlatınca /5616
yardımıyla sürünerek /541
yarım asır bekleyerek /656
yarım fıçı şarap içerken /2670
yaşlar akıta akıta /4623
yatağında kıvrana kıvrana /289
yemeklerin pişer pişmez /3005
yerinden doğrulup /2713
yerinden fırlayarak /2767
yılan ölür ölmez /281
yılmadan usanmadan /817
yiyip içip /291
yiyip içmeden /2741
zemine abanarak /982
zerafetlerini öve öve /3792
zinciri bırakır bırakmaz /3486
zincirinden kurtulup /772
zincirleri çözülür çözülmez /363
zorluk çeke çeke /488
Zülfiyar bile ona acıyarak /1927
Zülfiyar'ı tanıyınca /2464

2.5. İsim Fiil Grubu

açısını bulmak /3137
açlığı öğrenmek /2017
adamı yeniden uyutmak /5536
afyon kutularını çarpma /740
afyon sakızı çiğneme /5479
akçelerini vermek /2070
alay etmek /4558
altın yapma /3324
altından yapılma /5218
altınlarını vermek /2070

aradığı şeyi bulma /3255
babasını kurtarmak /2369,2452
bağlılığını sunma /3199
başka bir dilden konuşmak /4973
bedenini kesip biçmek /427,797
belgeleri geri istemek /3016
bertaraf etmek /1920
bilmek ve öğrenmek /3837
bir batakhane kiralamak /3728
bir dişi olmak /1843
bir dünya haritası yapma /819
bir erkek olmak /1843
bir hasar yaratma /2402
bir kahve içmek /2885
bir öküz arabası kiralamak /1955
biraz daha hızlı kaçabilmek /594
birbirine birleştirmek /4852
birbirlerine gözdağı vermek /531
birini konuşturmak /2298
bu adamı konuşturmak /2302
bu meseleyi halletmek /4736
bu meyvayı tatmak /1877
bu olayı seyretmek /569
bu sesi dinleme /3427
bu soruya cevap vermek /3406
bu tehlikeli işe razı etmek /1128
bu zorluğu giderme /2003
bunu başarmak /2173
büyük cevaplar verme /4088
cebimde yüz akçe olması /5704
cemaat dışarı çıkma /2565
cesaretini toplamak /511
çamaşır yıkamak /3020
çıktığı seferlerde yenilme /3183
çıraklarına uygulama /3155
çok şeyler söylemek /5254
daha sonra uyuyabilme /1938
defterine yazılmak /2346
dertlerine derman bulma /283
Dertli'ye yalvarma /5386
dibine dökme /1015
dilencilerin arasından kurtarmak /2000
dilencinin torbasına atmak /2595
doğru düşünme /3061
dolunaya ulaşmak /1874
duvarlarına tırmanmak /1505
duyguyu tanımlamak /3283
dünyanın şahidi olma /2023
dünyada yolunu bulabilmek /2986
dünyanın haritasını yapmak /230
düş görmemek /3616
düşler yaratmak /4797
düşlere dokunmak /2927
düşünde uçmak /914
efendisine yol açmak /3782
eksik olma /2391
elden ayaktan düşme /686
ellerinin titremesi /411
emin bir yere sığınma /1785
emre boyun eğmek /1540
entrikalardan korumak /1234
esir kızı unutabilmek /4711
evini soymak /2049
evliyayı görmek /5504
evliyayı uyandırmak /5513
fiske vurmak /1458

geceyarısını geçme /5473
geceyi geçirmek /1922
gerçeği söylemek /4180
görüp işitmeme /4495
göz boyamak /3492
gözdağı vermek /115
gümüşten yapılma /5218
hafızasını kaybettiğine inandırma /1931
hasımlarını küçümseme /5139
hayatını bağışlama /3080
hayatta kalabilmek /3082,5239
hekim çağırma /2765
huzur bulabilmek /4855
iade edilmek /2251
içeriyi görmek /5436
iflas etme /3624
imparatorluğu yönlendirme /3186
inandırıcılık kazandırmak /1048
istediğiniz biçimde yaratmak /3378
istemenin esrarını öğretme /2079
işkenceye başvurma /2298
kaç kat dibinde olma /1832
kaçamak yapma /335
kaçıp kurtulmak /1856
kahraman gibi davranma /2781
kahve içmek /2885
kaleye girme /4635
kalfalarına uygulama /3155
kalkıp binada dolaşma /2459
kalkmasına yardım etmek /4059
kapağı dışarı atmak /2564
kapağı sıkıca kapatma /2955
kapı dinlemek /3118
karara varabilmek /4149
kaybetmiş numarası yapma /1921
kaybettiklerini talep etme /3980
Kelime-i Şahadet getirme /2134
kendi kadrini bildirmek /3947
kendilerini bulmak /1627
kendine doğru çekiştirme /699
kendine gelebilmek /3441
kendini koyvermemek /4092
kendisini kurtarma /1719
kenti düşürmek /1258
kıyametten kurtulmak /4316
kimselere söylememe /3101
kitabını açıp okuma /474
Kostantiniye'ye dönmek / 1954
köle alma /354
kör olma /2911
lağım kazma /1072
maden filizlerini ufalamak /2226
maktulün gömülmesi /3854
mangırlarını vermek /2070
mektebin muallimine götürme /1172
mengene kullanma /4930
merakını yatıştırmak /4839
merakla olacakları izleme /4656
meseleleri çözmek /179
meseleyi halletmek /4736
mesleğinin sırrını öğretme /3079
meyhanelerde arama /520
mukadderatından emin olmak /502
müezzinlerinden biri olmak /5689
ne haltlar yediğini görmek /46
nefes alış /1098

nefes veriş /1098
oğluna bir şeyler öğretmek /5714
olacaklar üzerinde düşünme /2886
olağanüstü bir çaba gösterme /2965
olanları görmek /5096
olup olmadığını öğrenmek /476
ona cevap vermek /285
ona gözdağı vermek /115
onu teselli etmek /1940
ortaya çıkmasını kolaylaştırmak /3320
oyun öğretme /730
oyunlarda adaletsizliği önlemek /1374
oyunlarda mızıkçılığı önlemek /1374
öğle namazını beklemek /2603
önemli bilgiler getirme /3179
paralayıcı yapmak /2426
rahatça uyuyabilmek /908
rüya görebilmek /308
sabık kâtibini kurtarmak/353
sadaka koparma /2395
sağır olma /2911
saraya gönderilme /777
seni ödüllendirmek /4779
servetini korumak /3009
sırrı bulmak /4150
sırrı çözme /4153
son bir kez görmek /1764
sonsuz hıza erişmek /4400
sonucunu görmek /3205
sorgu sual etme /2340
soruları bertaraf etmek /1920
soruya cevap vermek /3406
susuzluğunu gidermek /854
süvarilerini engellemek /4636
şahit olmak /1112
şarap içme /330
şiddetli soğuktan korunmak /1897
şu garip parayı bulma /1820
tahayyül etmeye çalışmak /2207
tercüme etme /650
teşrih atlasını hazırlama /445
tozdan topraktan temizlemek /887
tuhaf aletleri kullanma /3119
tutuklunun ağlaması /4924
tüfenk ateşinden korunmak /1784
uçmanın zevkini iyice çıkarabilmek /917
uzun uzun düşünme /4143
üzerinde kafa yorma /2248
üzüntüyü öğrenmek /2017
Venedik'e gitme /337
vuruşma kırışma /1100
yangınlara karşı korunma /1159
yangınlarını gözetlemek /43
yediğini görmek /466
yegâne parayla ödemek /2610
yere yansıtma /3136
yerin altında çalışmak /1087
yeteri kadar içme /629
yıldızını yeniden tutuşturmak /3678
yolu açma /5120
yolunu bulabilmek /2986
yorgunluğunu atmak /5412
yumuşak olma /2301
yuvadan kurtulma /515
yünden meydana gelme /3366
yüne dönüştürmek /3375

Zülfıyar adındaki casusun kurtarılması
/1521

2.6. Tekrar Grubu

2.6.1. Unsurları Aynı Olan Tekrar Grubu

avaz avaz /1480
azar azar /142
bağıra bağıra /618
bakıp bakıp /1939
ballandıra ballandıra /1105
cins cins /2420
çeke çeke /488
çıkara çıkara /142
çuval çuval /2272
dinleye dinleye /1210
diyar diyar /3699,824
döndüre döndüre /1814
hayran hayran /1299
hele hele /1535
hemen hemen /2243
hıçkıra hıçkıra /2478, 943
horlaya horlaya /2155
hüngür hüngür /2922,934,2914
ırlaya ırlaya /377
isteksiz isteksiz /1441
katıla katıla /3614,4001
kekeleye kekeleye /2139
kemire kemire /215
kıvrana kıvrana /289
kıvrım kıvrım /1205
kıymık kıymık /142
kolay kolay /4178,1911
kürek kürek /949
meyhane meyhane /589
öve öve /3792
sık sık /1578,2274
sindire sindire /766
şapırdata şapırdata /856
tek tek /3250
teker teker /1376,4040,1006,1725,3545
tekrar tekrar /2005
tıkır tıkır /1135
topallaya topallaya /505
topu topu /367
uzun uzun /713,1909,226,2331,4143
zangır zangır /990

2.6.2. Unsurları Yakın Anlamlı Olan Tekrar Grubu

ağlaya sızlaya /343
bağıra tepine /1157
bağrışmalar çağrışmalar /1722
evrak mevrak /3018
ıvır zıvır /1292
ite kaka /1383,3783

kadın madın /2059
para mara /2684
süklüm püklüm /2241
tırmıklaya ısıra /566
yaka paça /3529,3823

2.6.3. Unsurları Zıt Anlamlı Olan Tekrar Grubu

bata çıka /158, 14

2.7. Edat Grubu

2.7.1. "ile" İle Kurulan Edat Grupları

aceleci haliyle /4156
adamın bir işaretiyle /403
adamlar dilenciyle /2147
adamlarıyla /997
afyonlu şarap nedeniyle /3871
ahenkli sesiyle /4024
aksakallı pirlerin emriyle /2533
alaca renklerle /899
Alman eküleriyle /3905,3906
altın zırhlarıyla /1862
asesbaşıyla /997
aşırı soğuk nedeniyle /1607
bağışla /3249
başında takkeyle /162
başka biriyle /481
binbir işveyle /2832
binbir nazla /2832
bir aksilik nedeniyle /3274
bir cam levha ile /4207
bir çark sistemiyle /4294
bir çocukla /1152
bir deniz cengiyle /548
bir elifin eklenmesiyle /4738
bir hareketle /3953
bir işaretiyle /2174
bir maymunla /1152
bir omuz darbesiyle /1220
bir para kesesiyle /732
bir sipahi bölüğüyle /1432
birbirleriyle /1971,1941
birinin verdiği bilgiyle /3252
boşlukla /4287
bu aceleci haliyle /4156,4157
bu basıncın etkisiyle /2770
bu haliyle /3494,4175,1985,358,5334
bu kararlı haliyle /4156,4157
bu kişiyle /2535
bu yeşil şerbetle /909
bunlardan biriyle /368
Bünyamin eliyle /1605
Bünyamin'in odasıyla /4869,4870
Bünyamin'le /5210
büyük bir düşüncesizlikle/5098,5099
büyük bir merakla /1140

büyük sağrılarıyla /5110
cenk yaralarıyla /85,86
cerahat izleriyle /516
cömertçe harcamaması nedeniyle /3742
çamura buladığı gömleğiyle /1653
çatlak sesiyle /2242,3219
çekiç sesleriyle /341
çetesiyle /2626,2624
daha bir nice maddeyle /3317,3318
dazlak haliyle /2506
destek kuvvetleriyle /1774
develeriyle /5559
diğer dört lağımcıyla /1424
dikitlerle /1837,1838
doğru bilgilerle /3191
dört yeniçeri ortasıyla /1432
Ebrehe'nin bir işaretiyle /3954
elde ettikleriyle /4772
eldivenli eliyle /1816
eli sıkılığı nedeniyle /3741
elinde ibrikle /162
elinde pistolle /5375
eliyle /5645
elkimya işlemleriyle /2409
ellerde bezlerle /4600
ellerde güdenlerle /4600
elleriyle /1639,232
endişeyle /5465
et parçalarıyla /4664
Eyyamıbahur nedeniyle /3626
fazlasıyla/3330,3331,3355
fitilin ateşiyle /1758
Frenk harfleriyle /3560
gıbta ile /5569
görünüş itibariyle /2489
göstermemesi nedeniyle /4218
gözetlemek bahanesiyle /43
gözleri yaşla /2640,4091
günlük hasılatla /2460,2461
güzel sesiyle /4024
haberciyle /1525
halatla 5177
han bekçisiyle /5664
haraçla /3249
hasar nedeniyle /2343
hayalarındaki acı nedeniyle /3028
haydutların reisiyle /2653
hevesle /5050
hocasının teşvikiyle /1223
hoyrat elleriyle /4102
huruç hareketiyle /1578
içindeki boşluk nedeniyle /4652
iki eliyle /1340
iletkiyle /1564
inandırıcılıkla /4748
ip üzerindeki iletkiyle /1573
itibariyle /1508
kadın sesiyle /2212
kahveyle /604
kan izleriyle /516
kan parçalarıyla /4664
kana susamış vahşilerle /4439
kapkara bir tozla /4679,4680
kara ilimlerle /4775,4789,4914
kararlı haliyle /4156
kayalıklarla /4434,4435

keçe çizmeleriyle /1447
kendi elleriyle /2581
kendimle /5732
kendisiyle /716
kesilen elleriyle /425
kızgınlıkla /5465
kızıl cübbesiyle /2232
kişniş taneleriyle /4701
koca göbeğiyle /5110
koparmak hevesiyle /16
köse haliyle /2506
lisanı hal ile /1734
maceralar ile /4457
madeni bir kafesle /3471
maymun çevikliğiyle /801
memeleriyle /5110
metanet talep eden dualarla /2486
Musul tülbentleriyle /3621
mücevherli taçlarıyla /1862
mürekkebe batırdığı eliyle /1358
nane ruhunun etkisiyle /2777
nasihatle /2118
nice cins malla /534,535
o uğursuz nağme ile /4254
okkalı bir küfürle /4129,4130
olanca azametiyle /2710
on dört okkalık gülleyle /4629
on iki atınkiyle /3411
onun sıcaklığının etkisiyle /4699
otuz dokuzluk tespihleriyle /2819
öfke ile /3821
öğrendikleriyle /4812
padişahın emriyle /4544
padişahın izniyle /3106
paralarla /3725,3726
pes feryadlarıyla /524
rakının etkisiyle /4042
rastgele temennisiyle /2526
renk renk sıvıyla /2228
Rum lisanıyla /3647
Sabahın Oğlu'yla /4836
sabır talep eden dualarla /2486
sabırla /4980
sadakayla /3249,3
sahte fermanlarla /3191
sarkıtlarla /1837,1838
sevgi ateşiyle /5554
sırlarla /4145,4146
sikkelerle /2261
sonsuz hızla /4287
sonsuz ötesi bir hızla /4385
sopalarla /2519
şarapla /604
şekil itibariyle /3443
şiddetli patlamanın etkisiyle /1307
şimdiki haliyle /2303
şüpheli gözlerle /2820
taş desteğiyle /1334
taşlarla /2519
tembihle /2118
tiz feryadlarıyla /524
tokat sesiyle /4925
tozlarla /2228
tütünle /604
tüysüz haliyle /2506
umutla /5050

uyku sersemi haliyle /30
uyutucu etkisiyle /4832
üstü alacalı kumaşla /4184,4185
üstü saydam kâğıtla /3541
üzerinde paçavralarla /4467,4468
vaktiyle/717,1022,1194,2372,2378,3833, 4043,5082,664
var gücüyle /1796,165
var güçleriyle /5098
Vardapetle /1424
vefatı münasebetiyle /1014
vurgunla /3249
yaralılarla /1896,2868
yegâne parayla /2610
yıldız biçimiyle /4592
yuttuğu afyonun etkisiyle /755
zamanlama düzeneğiyle /4991
zincifreyle /3317,3318

2.7.2. “diye” İle Kurulan Edat Grupları

"Allah Allah" diye /1342
"Aptallar!" diye /3951
"Bana yapılan iyilikleri unutmam" diye /5394
"Beni kandırdın deyyus!" diye /5189
"Bundan pek o kadar emin değilim" diye /3327
"Buradakiler! Size söylüyorum!" diye /3925
"Çalın bize bir oyun havası!" diye /4034
"Ey ahali!" diye /5200
"Haydi bakalım! Toplanın, gidiyoruz" diye /5277
"Haydi! Bu gürzü kaldırmayı dene" diye /3476
"Heeeeyt!" diye /4039
"Hırsız var!" diye /2961
"Kim o!" diye /183
"Nereden biliyorsun onun demir olduğunu?" diye /3940
"oğlum" diye /1225
"Peki düşünde ne görüyor?" diye /5455
"Peki, burada ne elde etmeye çalışıyorsun?" diye /3337
"Sizler artık gidin. Bu delikanlıyla bizim işimiz var" diye /4056
"Söyle bana!" diye /4165
"Sus! Bağırma!" diye /5466
"Şu mezara su dök" diye /953
"Yalan söylüyorsun!" diye /3962
bacağı titresin diye /2311
başkaları duymasın diye /586
beddualar ya tutarsa diye /2096
benim yüzümü görmeyesin diye /4074
bereket arttırsın diye /734
bilgi kaynağı da yok olacak diye /5212
bilgin diye /3059
bizim memlekette bin Yemin diye /5622
bu dünyada hayat bana haram diye /2687
efendisi daha iyi görsün diye /141

eli titresin diye /2311
erkeği uyanıp dirildi diye /5535
Galata Kulesi diye /12
yıldırım düşecek mi?" diye /5392
hasta gibi görünsün diye /5350
ibret olsun diye /2673
inanılmaz bir oyunu gerçek diye /4113
iyice rahatlayayım diye /1059
Kara giysililer, "Virtus Vacui!" diye /4663
kolu titresin diye /2311
koluna altın bilezik taksın diye /3689
meddah mı var?" diye /4513
ne olur ne olmaz diye /181
neden geçinemiyorsunuz diye /702
rüya diye /306
sen okuyasın diye /5722
sıçrar da başımız derde girer diye /5281
şimşekleri cezbetmesin diye /2509
uğurludur diye /3884
Vardapet diye /1021
yaramazlık yapmasın diye /790
'yaratılmış olan' diye /3361
yaşayasın diye /5722
yeniçeriler silahlara yapışmasın diye /1462
yeniden getirsin diye /3687
yıldırım mı düşüreceksin, bas git buradan!" diye /4125

2.7.3. “doğru” İle Kurulan Edat Grupları

akşama doğru /750,2577,5337,5573,452
azıcık kendine doğru /699
bir pencereye doğru /4574
bronz yarımküreye doğru /4646
Bünyamin Galata'ya doğru /932
Bünyamin sakaya doğru /952
Cebelitarık'a doğru /3000,3306
çubuklara doğru /5027
delikanlıya doğru /1002,192
deney masası olmaya doğru /3202
dibine doğru /1072
Divanyolu'na doğru /5399
dolunaya doğru /920
dörtten üçe doğru /4333
Eminönü'ne doğru /2129
fenere doğru /141
fitile doğru /1754
Galata'ya doğru /2923
gerideki metrislere doğru /1796
geriye doğru /4334
gölgeye doğru /5615
güneye doğru /1522
ikindiye doğru /3752
kalenin içine doğru /1623
kapısına doğru /5287
kapıya doğru / 5389,402
Kasımpaşa mezarlığına doğru /940
kendilerine doğru /985
kendine doğru /699
Kule Kapısı'na doğru /1300

meçhul bir yere doğru /4139
mezata doğru /5571
namazın sonuna doğru /2562
ocağa doğru /2231
ona doğru /1000
onlara doğru /5261
oraya doğru /4624
öğleye doğru /1503,4846
tavana doğru /913
teşkilata doğru /4154
üst dallara doğru /4695
yatsıya doğru /844
yukarı doğru /1669,1603,1871,197

2.7.4. "gibi" İle Kurulan Edat Grupları

adım gibi /5060,3409
aksi gibi / 2950,2731
Atlas Minör gibi /5719
ayna gibi /4601
baktığın gibi /5252
benim gibi /3065
bilindiği gibi /2086
bir bilge gibi /2987
bir devin gölgesi gibi /1144
bir duman gibi /919
bir hırsız gibi /500
bir kâbus gibi /2929
bir kahraman gibi /2781,3592,2987
bir mıknatıs gibi /1686
bir sır verecekmiş gibi /2270
bu sözleri bekliyormuş gibi /3455
bunu sahiciymiş gibi /4117
senin gibi /4778
cam gibi /3197
cennet hurileri görüyormuş gibi /3795
çıngırak gibi /1610
çırpı gibi /143
çok şey biliyormuş gibi /3330
dallardan sepet gibi /1775
dediği gibi /3593
dalacakmış gibi /4151
denizleri aşmış gibi /5619
diğer günahkârlar gibi /4310
dilberler gibi /692
dizlerinin bağı çözülecek gibi /573
domuz gibi /1369
duman gibi /919
dünyayı da senin gibi /5251
dünyayı onun gibi /2026
düşüncelerini okumuş gibi /2932
efsanedeki gibi /4468
el el üstünde gibi /1372
en az yüz elli okka gibi /3483
eskisi gibi /4256,3498
genellikle olduğu gibi /1787
gördüğün gibi /4207
gözleri kapanacak gibi /4691
fırlayacakmış gibi /4000
güve yeniği gibi /242
hadis kitaplarının yazdığı gibi /4865
hap zehir gibi /2186

hasta gibi /5350
hayli yorgun gibi /5619
her şeyi görüyormuş gibi /2937
her zaman olduğu gibi /2247,722
her zamanki gibi /5592
heybetine gölge düşürür gibi /104
Hınzıryedi'nin pistolü gibi /5380
hüsnükabul görür gibi /2082
imzaları taklit edebilen hattatlar gibi /3114
kahraman gibi /2781
kalbi duracak gibi /4670
karanlığı okuyan benim gibi /5720,5709
karnından konuşanlar gibi /3597
kendisi gibi /3736
kocakarıları gibi /813
korkar gibi /3052
maceracı ruhunu tutuşturur gibi /1107
maddeymiş gibi /3416
mangır gibi /4477
meddahlar gibi /3600
mengene gibi /572,199
mesele hiç de göründüğü gibi /1043
meslekdaşları gibi /5410
ne gibi /3084
neşesinden aklını yitirecek gibi /4522
ona izin verir gibi /5388
onlar gibi /3591
onlara yetişecek gibi /1800
onun gibi /2026,4387
öz torunları gibi /2582
Rendekâr'ın dediği gibi /871
saat gibi /3159
sanki bir sisi yarıyorlarmış gibi /1847
sansar yavruları gibi /2978,4514,587
senin de anladığın gibi /4271
sıradan bir günmüş gibi /2696
sıtmalıymış gibi /2643
sorunun cevabını bulur gibi /5576
söylediğime inanan Zülfiyar gibi /4282
tam aradığım gibi /2939
tespih gibi /4477
tıpkı bir topaç gibi /3487
top döküm formülleri gibi /3122
uğraşın semeresini görür gibi /741
ustası gibi /3161
ustura gibi /1345
uyanacak gibi /5418
uyanır gibi /5650
uykusu kaçar gibi /4837
uykusundan uyanır gibi /27
yağmur gibi / 1790,1779
yakasını bırakacak gibi /428
yaralarıyla dolu göğsü pösteki gibi /86
yatışır gibi /1482,4823
yerüstünde olduğu gibi /1618
yetişkinler gibi /2494
yılacak gibi /3171
yiğitler gibi /3026
zar gibi /2827
zebellah gibi /2494
Zülfıyar gibi /3517

2.7.5. “göre” İle Kurulan Edat Grupları

aldığı cevaplara göre /5495
anlattığına göre /4249
anlattıklarına göre /1941
buna göre /4766
dediğine göre /5689,3760
dediklerine göre /4945
denildiğine göre /4923,3648
Frenk alfabesine göre /3134
gösterdiğine göre /4428
götürüldüğüne göre /3826
kayayı delemeyeceklerine göre /1559
kendi rızanla geldiğine göre /4162
meraklı olduğuna göre /5460
ona göre /3213,4499,5549,2300
ölçtükleri derecesine göre /1564
paran olmadığına göre /2360
sayıya göre /3130
tam sana göre /1100
veznine göre /1238
yerine göre /2359
zamanın kanunlarına göre /2556

2.7.6.“için” İle Kurulan Edat Grupları

adamı yeniden uyutmak için /5536
afyon kutularını çarpması için /740
ağır olduğu için /2286,3941
ağlamamak için /1987
akçelerini vermek için /2070
alay etmek için /4558
aldığım için /3071
alt tarafı bir çocuk için /4682
altınlarını vermek için /2070
anlamadığım için /4931
anlamaları için /2414
aradığı şeyi bulması için /3255
ağırlık koptuğu için /450
ayakaltında dolaşmaması için /4587
ayarını bilemediği için /121
babasını kurtarmak için /2452
bacağından yaralandığı için /3260
bacakları olmadığı için /540
bacaklarına inme indiği için /2615
bastırmak için /2104
başarabilmen için /3551
başladığı A’ya varması için /4348
bekletildiği için /4896
belgeleri geri istemek için /3016
benim için /5234,5255,5747,3770,5629
bestelemesi için /2429
beyhude gösteri için /4610
bir an için /2367,4604,5271
bir kahve içmek için /2885
bir müteşebbis için /405
bir öküz arabası kiralamak için /1955
bir süre için /5649

bir tramola çektiği için /4050
biraz daha hızlı kaçabilmek için /594
birbirine birleştirmek için /4852
birbirlerine gözdağı vermek için /531
birini konuşturmak için /2298
boş olduğu için /4785
boşlukta hareket edeceği için /4389
bu iş için /1945,354,5145
bu kez iplikçi için /3359
bu meçhul amaç için /1435
bu meseleyi halletmek için /4736
bu meyvayı tatmak için /1877
bu olayı seyretmek için /569
bu soruya cevap vermek için /3406
bu tehlikeli işe razı etmek için /1128
bu tuhaf görev için /1444
bunu başarmak için /2173
bunu yaptığı için /2462
bunun için /1619,2116,2325,2359,
3136,3167,3297,3584,3724,3755,476
burun otu kutularını çarpması için /740
Bünyamin olanları görmek için /5096
bütün gücünü harcadığı için /5268
casusları kendi merakı için /3204
cebimde yüz akçe olması için /5704
cesaretini toplamak için /511
çalışmak için /210
çıkarmak için /2982
çişi geldiği için /5646
makasla kırptığı için /1242
çözmek için /666
daha sonra uyuyabilmesi için /1938
defterine yazılmak için /2346
uzuvların kırılıvermesi için /1458
döğüşürken ölünmediği için /1090
döndürmek için /3668
dünyada yolunu bulabilmek için /2986
düş görmemek için /3616
düş kurması yasaklandığı için /4548
düşündüğüm için /4508
düşünülmedikleri için /4543
Ebrehe'nin cenazesi için /5300
efendimiz için /2164
efendisine yol açmak için /3782
emin bir yere sığınmaları için /1785
entrikalardan korumak için /1234
erişmesi için /4407
esir kızı unutabilmek için /4711
evini soymak için /2049
evliyayı görmek için /5504
evliyayı uyandırmak için /5513
failun'a geçemediği için /4735
farkedilmemek için /2892
fazla ağır geldiği için /4583
bir batakhane kiralamak için /3728
fermana karşı geldiği için /2511
fitiller saniyeli olmadığı için /3681
geceyi geçirmek için /1922
gerçekleştirmek için /3254
gerekli rüşvetler için /3732
giderler için /3144
gizli geçit kapısı için /5291
göremediği için /312
göremeyeceğine inandığı için /4709
görmek için /828
görmemeleri için /4020

göstermek için /3802
göz boyamak için /3492
halletmek için /849
hava karardığı için /1398
hayatını kurtardığı için /3290
hayatta kalabilmek için /3082,5239
anlaşmaya varılamadığı için /2573
her zaman için /3628
hoş görünmek için /4002
huzur bulabilmek için /4855
içeriyi görmek için /5436
ilanı harp için /3043
inandırıcılık kazandırmak için /1048
inanmayacağını bildiğim için /4281
infaz için /2126
insanoğlu için /2029
intikali geç olduğu için /5186
intikam için /1246
istemenin esrarını öğretmesi için /2079
işi yarım kaldığı için /5456
itibar etmediği için /688
izin verilmediği için /2373
kaç kez su verildiği için /1606
kaçırdıkları için /2596
kalkmasına yardım etmek için /4059
karara varabilmek için /4149
karnı adamakıllı şiştiği için /1715
kavgalı olduğu için /74
Kelime-i Şahadet getirmesi için /2134
kelimeler için /3576
kendi çıkarları için /3177
istediğiniz biçimde yaratmak için /3378
kendi kadrini bildirmek için /3947
kendilerini bulmak için /1627
kendine gelebilmek için /3441
kendini koyvermemek için /4092
kendisi için /1012
kendisini aşağıladığı için /3292
kendisini kurtarmaları için /1719
kenti düşürmek için /1258
kimselere söylememesi için /3101
kimseye anlatmadığım için /4302
korktuğum için /4231
kör olduğu için /285
kurtuluş için /4300
maden filizlerini ufalamak için /2226
maktulün gömülmesi için /3854
mangırlarını vermek için /2070
mektebin muallimine götürmesi için /1172
haber alamayacakları için /5214
meseleleri çözmek için /179
mıknatisiyeti daha fazla olduğu için /5026
mideye indirdiği için /2671
misafiri için /3761
muhabere için /4723
mukadderatından emin olmak için /502
nakkaş, yaptığı iş için /2570
namazı için /2852
ne haltlar yediğini görmek için /466
ona anlattığında uyuyabilmesi için /5485
ona gözdağı vermek için /115
ona yaklaşması için /2895
onların doğru düşünmeleri için /3061
onu diken terzi için /3363
onu teselli etmek için /1940
onun için /3709

ortaya çıkmasını kolaylaştırmak için /3320
oyunlarda adaletsizliği önlemek için /1374
oyunlarda mızıkçılığı önlemek için /1374
öğle namazını beklemek için /2603
öğrenebilmen için /3459
öldürülmekten korktuğu için /2342
paralayıcı yapmak için /2426
parçalandığı için /1963
paşaya verilmesi gerektiği için /1797
rahatça uyuyabilmek için /908
rızası için /2547
rüya görebilmek için /308
sakladığı sırrı vermediği için /2245
seni ödüllendirmek için /4779
senin için /5729,5730,5745,2729
sıkıştığı için /5305
sırrı bulmak için /4150
sidik zoruyla aleti sertleştiği için /32
son bir kez görmek için /1764
son yudumları içtiği için /2287
sonsuz hıza erişmek için /4400
sonucunu görmek için /3205
soruları bertaraf etmek için /1920
susuzluğunu gidermek için /854
sünnet için /3043
süvarilerini engellemek için /4636
şaşırtmak istemediğim için /5705
şiddetli soğuktan korunmak için /1897
şövalye romanı için /662
tarikat sırlarını keşfettiği için /3384
taşımak için /3772
temizlik yapıp çamaşır yıkamak için /3020
teşkilatımız için /2164
tezgâhlarda tuzları kırmak için /2225
toprak donduğu için /1443,1534
tünelin çökmemesi için /1073
zevkini iyice çıkarabilmek için /917
uğuru artması için /3630
uyandırmamak için /5440
ütüldüğü için /3656
Venedik'e gitmesi için /337
lisan-ı erazilden anladığı için /638
yangınlara karşı korunmaları için /1159
yapıştırmak için /4046
yapmayı tasarladığı atlas için /833
yaratılmamış olanı anlaman için /3356
yarım akçelik iş için /400
yatmak için /210
yerde yattığı için /1825
yetmediği için /4127
yıkmak için /1726
yıldızını yeniden tutuşturmak için /3678
yorgunluğunu atmak için /5412
yuvadan kurtulması için /515
casusun kurtarılması için /1521

2.7.7. “kadar” İle Kurulan Edat Grupları

0'dan 9'a kadar /3129
666 haneye kadar /3156
akşama kadar /2891
Arap ihsan kapıyı açılana kadar /169
avazı çıktığı kadar /955
bardağı bu yeşil şerbetle ağzına kadar /909
bardağı yarısına kadar /2180
bardaktaki sıvıyı sonuna kadar /4685
baştan sona kadar /5669
bela evine kadar /452
belirtilen sayı kadar /3719
bir çocuğun geçebileceği kadar /1707
bir kırlangıç kadar /3398
bir öküzü yere devirecek kadar /389
biz taşlar kadar /5249
bizler kadar /5239
bu kadar /631, 2011, 2360, 3506, 3566, 5273, 5460
cıva kadar /5123
çalışmaya dayanacak kadar /1092
çamsakızı kadar /5123
daha düne kadar /2865
dünyayla oynayacak kadar /3294
düşler kadar /313
en ince ayrıntılarına kadar /3751
engerek kadar /273
fıçılarına yaklaşana kadar /1762
gece yarısına kadar /4857,5524,1143
gırtlağına kadar /220
gücünün yettiği kadar /1972,4816
gün batımına kadar /119,1265
her ne kadar / 3421, 4145, 5748 /1311
ibadetini bitirene kadar /3450
inmelisinden damlalısına kadar /2632
insan içine çıkamayacak kadar /2336
insanın kanını donduracak kadar /5116
Karaköy'e kadar /1397
karanlık çökünceye kadar /721
kendi elimi kullandığım kadar /3515
kırk elli kadar /555
Kubelik'i evine kadar /463
kuruşuna kadar /2266
kül kadar /2763
mümkün olduğu kadar /5045
ne kadar /6532029, 2037, 2154, 2381, 2413, 2580, 2657, 2950, 3287, 3397, 3478, 3661, 5238, 5459, 5560
o kadar /907,914, 1232, 1306, 1360, 1825, 1914, 1940, 1967, 2060, 2089, 2096, 2211, 2212, 2236, 2350, 2388, 2449, 2473, 2631, 2638, 2665, 2677, 2712, 2810, 2985, 3005, 3215, 3327, 3614, 3781, 4028, 4037, 4511, 5406
o para kadar /5234
olduğu kadar /5266
on yedinci gününe kadar /1543
ölüler kadar /4767
sabah oluncaya kadar /1431
sabaha kadar /5569,1673,3078
sabahtan akşama kadar /1621
savaş naralarına kadar /3599
sayılamayacak kadar /2540

sonuna kadar /4286
surların dışına kadar /706
şimdiye kadar /4639,4302
takkesini kulaklarına kadar /5607
tan sökümüne kadar /502
tarife gelmeyecek kadar /299,5122
tavana kadar /3766
uyandıracak kadar /4035
üç yaşına kadar /293
Valide Camii'ne kadar /4138
yangın sönene kadar /19
yaşlar kuruyana kadar /607
yemek pişene kadar /2433
yerçekimine meydan okuyacak kadar /156
yeteri kadar /629
yorganını gırtlağına kadar /220
yüz elli filuriye kadar /2359
yüzü tanınmayacak kadar /3276
zehirli bir yılan kadar /278

2.7.8. "karşı" İle Kurulan Edat Grupları

başkalarına karşı /2200
canavarlarına karşı /100
diş ağrısına karşı /100
ikide bir çıkan yangınlara karşı /1159
kendisine karşı /3430
sabaha karşı /2964,5516 ,2537
sana karşı /5231

2.7.9. "rağmen" İle Kurulan Edat Grupları

afyon sakızı çiğnemesine rağmen /5479
mıknatisiyeti olmamasına rağmen /5022
bu iş imkânsız görünmesine rağmen /3477
bu sözlere rağmen /4934
buna rağmen /4066
bütün bu şartlara rağmen /4318
büyük cevaplar vermesine rağmen /4088
daha yumuşak olmasına rağmen /2301
damarlar şişmesine rağmen /5269
dayanılmaz kokuya rağmen /453
eksik olmasına rağmen /2391
görmesine rağmen /4397
görüp işitmemesine rağmen /4495
gulyabanilere rağmen /1400
güneş doğalı çok olmasına rağmen /5570
kaç kat dibinde olmalarına rağmen /1832
karıştırmasına rağmen /5432
kasvete rağmen /2156
kaybedilen servetlere rağmen /3865
kazanılan servetlere rağmen /3865
kokuya rağmen /2156
kör olmama rağmen /2911
köse olmasına rağmen /2239
kurtulmalarına rağmen /1768
mahmurluğa rağmen /5660
onca güvenlik önlemine rağmen /3233

öğrenememesine rağmen /2868
riske rağmen /3865
sağır olmama rağmen /2911
sakat bacağına rağmen /594
sendeletmesine rağmen /623
şoka rağmen /4002
uzun uzun düşünmesine rağmen /4143
uzun zaman geçmesine rağmen /2957
vakit geceyarısını geçmesine rağmen /5473
yaptıkları onca gürültüye rağmen /206
yaptıkları onca hazırlığa rağmen /1332
yaşı yirmiyi geçmesine rağmen /685
yediği onca dayağa rağmen /745
yeteri kadar içmesine rağmen /6

2.7.10. "dolayı" İle Kurulan Edat Grupları

saygısından dolayı /1108
hatadan dolayı /3643

2.8. Bağlama Grubu

2.8.1. "ve" Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları

acıyı, susuzluğu, açlığı ve üzüntüyü /2017
açlık ve susuzluktan /3658
açlıktan ve talihsizlikten /3683
adaletsizliği ve mızıkçılığı /1374
adülkahır, kakule ve zencefil /2844
afyon ve burun otu kutucukları /769
agâhlar ve ahmaklar, /2859
ağır ve katmerli /5116
âlimler ve cahiller /2859
altı kolomborne ve iki sahî top /1518
altın ve gümüşten /2020,5218,4802
altının ve mangırın /3864
Ankona ve Edremit şarapları /598
anlayışlı ve cömert /2608
Arap ve Fars harfleri /670
asesbaşı ve adamları /997
askerlerin isimleri ve sicilleri /1362
aşk ve şehvetten /3796
atılan naralar ve feryatlarla /1734
atlasları ve altınları /4540
ayakları ve bilekleri /4658
ayı ve oğul /703
azameti ve heybeti /2721
baba, oğul ve ayı /695
bademler, şekerler ve kişniş /4701
bağış ve sadakayla /3249
baldırına, kıçına, pazularına, boynuna ve kulaklarına /5135
başarısızlıkları ve sicilleri /3539
başeskiler ve karakullukçular /4596
başında takke ve elinde ibrikle /162
başsız gövdelere ve kesik başlara /1864
benim, onların ve herkesin /5244

bıçaklarına, yatağanlarına ve pistollerine /3927
bıçkınların, leventlerin ve kalyoncu taifesinin dişlerini /385
bilmek ve öğrenmek /3837
bilmek ve şahit olmak /1112
binbir hüznü ve kahkahayı /1884
binbir naz ve işveyle /2832
bir erkek ve bir dişi olmak /1843
bir korku ve öfke uğultusu /2484
bir maymun ve bir çocukla /1152
bir sepet yumurta ve bir top tereyağı /5695
bir takma göz ve birkaç muska /788
bir tek yazı ve tuğra /2010
borçlarının ve alacaklarının /5407
boş arsalara ve metruk evlere /577
bu araç ve gereçler /4723
bu evlere ve konaklara /3016
bu kadınlar ve erkekler /4958
bu kararlı ve aceleci haliyle /4156
bu kaygan ve soğuk parayı /4047
bu kör ve sağır adamın /2317
bu kör ve sağır kâşif /4450
bu tuğraların ve suretlerin /4805
bu tüysüz, köse ve dazlak haliyle /2506
buharı ve kükürt dumanı /3309
Bünyamin ve casus /1766,1771,1788,1766
büyük boy kırk beş ve küçük boy iki yüz çivi /1317
cazibelerini ve iflas etmenin tehlikesini /3624
cerahat ve kan izleri /516
cümbüş, çalgı, çağanak ve davul sesleri /3718
çakmağını ve kavını /1753,1405
çamsakızı kadar yapışkan ve cıva kadar çevik /5123
çanklar ve asa /3692
çeşitli boy ve işlevlerdeki körükler /2224
çıkınından ve yenlerinden /5198
çıraklarına ve kalfalarına /3155
çimdik ve parmaklara /603
çivi ve cam parçaları /4608
çömelmiş ya da hasırlara uzanmış /1187
dağlar ve çukurların /4308
daha ısrarcı ve tuttuğunu koparan /2431
daha usturuplu ve daha sistemli /796
damarları ve kemikleri /442
Daniska ve Felemenk /2151
darbe izleri ve yanıklara /3468
darülfülfül, kebabe ve darçın /2843
demirciler ve Frenk tulumbacıları /522
diğerlerini ve sizlerin yaşadığınız dünyayı /5458
dikkeler ve çakıllardan /1370
dilenci ve zavallı işçi /2183
dillerinde ve parmaklarında /2855
dişleri parlak ve seyrek /4866
doğan, büyüyen ve ergenlik çağına basan /4960
dolaplarına ve dükkânlarına /2834
domates çekirdeklerini ve maydanozları /1066
döndürülmeye hazır ve içinde insan olan /4296

dört karış çapında ve üç karış yüksekliğinde /3226
dört yeniçeri ortası ve bir sipahi bölüğüyle /1432
dünyadan ve onun binbir halinden /1120
dünyanın fiatı ve değeri /4809
dünyayı ve onun içindekileri /4810
dürbün ve usturlab /4469
Ebrehe ve adamları / 4847 /4860
Efraim ve adamları /3109
Efrasiyab ve yiğitleri /2655
ehli namus ,ehli işret ve erbabı livata /1
ellerde bezler ve güdenlerle /4600
endişe ve kızgınlıkla /5465
endişesiz ve tekdüze /2013
enine ve boyuna /5024
esedi altınlar, zolota ve mangırlar /146
eski ve bitli /2382
esre, ötre ve üstünlerini /1240
et ve yağ /2434
Fener ve Galata meyhaneleri /72
fildişi taraklara, kıblenümalara ve muskalara /770
Galata ve Kostantiniye /4503
geçmişin ve geleceğin /1854
geçtiği ülkeler ve kasabalarda /5493
gelen ve giden malların /3146
gemi ve canavar resimleri /132
gerçek bir yuvaya ve bir isme /762
gömmeli ve tutmalı /1375
gönülsüz ve hevessiz /1087
gördüğün ve işittiğin /5706
görülen ve görülmeyen /5759
gözlenen bezginlik ve uyuşukluğun /2415
güçsüzlüğün ve silikliğin /5236
gülamlar ve köçekler /455
güreşler ve resmi geçitler /1322
güzel ve ahenkli /4024
güzel ve temiz /4066
haraç ve vurgunla /3249
haremlik ve selamlık /2386
harlayan ateşin kırmızısı ve turuncusu /2230
hayalci ve dalgın /5405
hazineler ve kana susamış vahşiler /4439
hepyek ve şeşiyek /3663
hevesle ve umutla /5050
hırpani kılıklı ve meteliksiz /3961
hikâyet ve beyan /2
hocalar ve kalfalar /1166
hülyalı ve mahcup /5586
ilanı harp ve sünnet /3043
ilk gece bir ve ikinci gece üç kaşık /5477
iltihaplar, cerahat sızıntısı ve çıbanlar /2310
imbiklerin fokurtusu ve Ebrehe'nin dua fısıltıları /3439
inmeli ve tek bacaklı /2424
isimler ve siciller /1362
işin en güç ve en tehlikeli kısmı /1615
iyi ruhları ve melekleri /4862
kâğıtçıbaşı ,göygoycubaşı, kasidecibaşı ve âmâbaşından /2530
kakule ve zencefil /2844
kalfalar ve cellatların bizzat kendileri /2823
kalyoncular ve ayaktakımı /597
kalyoncular ve kopuklar /529

kalyoncular ve mollalar /3822
kan ve et parçaları /4664
kanını, barsaklarını ve iç organlarını /4667
karanlığı, soğuğu ve sessizliği /3838
karanlık, sessizlik ve hiçliği /4764
kararlı ve aceleci /4156
kasaba, liman ve kale isimleri /134
kaside ve maval /2400
kaşsız ve kirpiksiz /2488
kaybedilen ve kazanılan servetler /3865
kaymakçıların ve şekercilerin olduğu yer /1416
kazılan derin hendeklerden ve sıçan yollarından /1778
kepenekler ve keçe çizmeler /1437
kesme taşlara ve çürümüş kalaslara /1699
kırmızı ,yeşil ,sarı ve mavi /2227
kitabın ve yazarının /645
kokuya ve kasvete /2156
kolsuz, çalık ve şehla /2390
korku ve öfke uğultusu /2484
kör ve sağır /2911, 4442
köse ve dazlak /2506
köşeli ve dik /4195
köşklerin ve kasırların /2514
kulaklara ve bıyıklara /1456
kulakları ve burnu /2297
kurşun ve harisimden /3341
kuruş ve hatta tek tük altın /2260
kuşağına, yenlerine ve gömleğine /739
kuzeyin ve güney/1684
lezzet ve şehvetten bir alem /2021
lisanı ve lügati /637
mahzun ve şaşkın adam /5736
mal, mülk, para ve ziynet /3640
mangır, akçe ve altınlarını /2070
maşalar ve potalar /2225
mat ve zifiri siyah /1992
mebunlar ve utanmaz oğlanlar /2831
memeleri, koca göbeği ve büyük sağrılarıyla /5110
meslek erbabı ile casuslar /3114
mızraklık, kirişlik ve okluk dalları /1318
Misket ve Bozcaada şarapları /4454
Misket, Bozcaada, Ankona ve Edremit şarapları /598
misketler, arkebüzler ve karabinalardan /4626
mücevherli taçları ve altın zırhlarıyla /1862
müslim ve gayrimüslim /527
naralar ve feryatlar /1734
o eski düşeşler ve dört ciharlar /3662
oğlanlarının ve delikanlılarının /3852
okların ve mızrakların /1319
okuması iyi ve sesi gür /1185
onun ağzını bozan ve ona ayaktakımı dilini öğreten /418
otuz filurilik bir Acem şalını ve sırma işlemeli bir kaftanı /3763
otuz maşrapa su ve bir kupa şarap /1035
öfke ve korku dolu çığlıkları /5092
öksürük sesleri, dualar ve küfürler /2525
öksüz ve yetim bir çırak /1208
ölüler ve kahramanlar /4423
parşömenler ve harita ruloları /216
rakı ve biraz Arap zamkı /1294

rıhtım işçileri ve hammallar /4441
rıhtım işçileri ve sırık hammallarına /4436
rivayet ve ilan /2
Rus, Daniska ve Arap dilleri /3117
sabır ve metanet /2486
sağında ve solunda /4648
sağlam ve sert tahtalardan /3467
sahte ferman ve emirnamelerle /3185
sahte fermanlar ve doğru bilgilerle /3191
saray görevlileri ve nazırlar /3001
sarkıt ve dikitlerle /1837
savaşların ve hastalıkların /4307
sayısız efsuncu ve sihirbazı /3684
sayısız fıçı, sandık ve denk /2935
sayısız yöntem ve üslup /2396
seksen deve yükü mal, mülk, para ve ziynet /3640
serin ve temiz bahar havası /1957
silik ve belirsiz düşler /3617
silik ve mütevazi /5726
sinirli ve sersem insanlar /5517
sokaklarda ve damlarda /3673
su ve pirinç /1485
sultanların ve kralların suretleri /4804
sülüs ve kûfî tarzlarda /3113
süslerin ve ayrıntıların /4117
şakakları ve elleri /3196
şakaklarında, alnında ve yanaklarında /1890
şarap, tütün ve kahveyle /604
şüpheli pusulalar ve güvenilmez hazine /4455
tacir ve yardımcıları /3786
taş ve sopalarla /5366
taşları ve tuğlaları /1700
tavşan ve fare yuvalarına /1866
tembih ve nasihat /2118
teşkilatımız ve efendimiz /2164
ticaret ve para konusundaki bilgileri /3242
ticarethanemi ve develerimi /3963
tizap ve tuzruhu /3318
top tüfek sesleri ve naralar /4690
tuğraların ve suretlerin /4805
ucuz ve pahalı şaraplar /608
ulema, cühela ve ehli dubara /1
usta ve çıraklar /3816
uzun ve ağarmış sakalı /2539
uzun ve derin /726
uzun ve renkli /273
Vardapet ve diğer dört lağımcı /1424
vurulması ve on iki gün içinde tuzlanarak saraya gönderilmesi /777
yağ, şarap, zeytin ve barut fıçıları /533
yalnızca sen ve ben /4279
yazı ve tuğra /2010
yedi meydanın ve yetmiş iki külhanın /889
yeniçeriler ve serdengeçtiler /1577
yeraltı nehrine ve bir nice azman kertenkele iskeletine /1839
yetişkinler ve zebellah gibi kadınlar /2494
yollar, evler ve ticarethanelerde /526
yürüyen ve uçan her şey /4276
yüzlerce ve belki de binlerce kişi /1962
zehirli ve panzehirli /3110
zevk ve safadan /2020
zevk ve sefaya /3183

zeytin ve barut fiçıları /533
zincifre ve daha bir nice maddeyle /3317
zolotalar, sümünler, akçe ve mangırlar /3768
Zülfıyar ve adamları /2693, 2862,4062,3892,5090,5124
Zülfıyar ve diğer adamlar /4861

2.8.2. “ne...ne...” Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları

artık ne dünya ne de kendileri /4543
artık ne gören ne de işiten /2302
dünyada ne var ne yoksa /4800
ne ertesi günü ne de daha sonraki /5184
ne o gece ne de sonraki günler /5545

2.8.3. “ya da ” Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları

bir paşa ya da cariye /446
boşlukla ya da sonsuz hızla /4287
doğru ya da yanlış /3075
er ya da geç /79
hayra ya da şerre /5423
müneccimleriniz ya da medrese hocalarınız /3055
ölü ya da diri /3263
şahsen ya da gıyaben /3904
şu ya da bu şekilde /1709
tiz ya da pes feryadlarıyla /524

2.8.4. “ile” Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları

alınan para ile teslim edilen para /2265
bu pusula ile bu saat /3453
demir asası ile demir çarıklarını /3655
Efraim ile adamlarından /3141
Efrasiyab ile yiğitlerinin /4561
iki sahî topla bir yeniçeri destek bölüğü /1518
naralar ile feryatlar /4690
Süleymaniye Camii ile Valide Hanı /2372
zemberekçi başkan ile daha bir nice zabit /4598

2.8.5. “hem...hem...” Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları

hem A’da hem B'de hem de C’de /4362
hem aynayı hem de onun hikâyesini /4226
hem fitil hem de humbara /1297
hem kendisinin hem de babasının kaderini /2751

2.8.6. “ister...ister...” Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları

ister gerçek ister düş /869

2.8.7. “...mi...mi” Bağlacı İle Kurulan Bağlama Grupları

hayır mı şer mi /5448
ölü mü diri mi /998

2.9. Unvan Grubu

Efrasiyaboğlu Alibaz Efrasiyab Han/1381
İsa Mesih/3
Meryem Ana /1672
Uzun İhsan Efendi/224,258,272,284,756,771,774,779,805,809,813,820,836,845,858,872,875,905,933,941,1013,1109,1121,1138,1152,1154,1230,1383,1390,1392,1885,1981,2005,2022,2215,2245,2295,2304,2316,2328,2333,2457,2472,2613,2617,2782,2889,2900,2903,2923,2932,2959,2999,3268,3304,3333,4489,4493,4501,4504,4505,4518,4526,4556,4560,4573,5223,5735

2.10. Birleşik İsim

Ali Said Çelebi/5679, 5686

Arap İhsan/25,37,48,71,81,122,126,136,143,150,155,169,187,195,199,203,208,226,234,247,263,276,290,330,375,410,488,490,494,498,503,508,512,513,525,533,549,569,573,582,585,586,588,598,604,608,612,618,632,643,648,652,670,704,789,791,805,807,938,1035,1049,1294,1340,1366,1959,2269,2606,2609,2670,2672,2696,2744,2746,2884,2971,2972,2973,2981,2982,3117,3730,3871,3894,3898,3900,3909,4454,4497,4501,4584,4923,4930,4936,5067,5074,5144,5708

Battal Gazi/1188

Büyük Efendi Ebrehe/2232,3220

Genç Osman/1189

Hafız ibni Hacer/4305

Halim elBarudî/1217,1218

Hımkıme Kitayî'/1221

İbni Merduveyh/4306

Kâtip Çelebi/5717

Meytâsib Şehrenbercezî/1220

Mirdesenk Sehpernebî/2819

Munhiyaloğlu Zerkan/1219

Peysullab Nekkareperzen/1202,1203

Sultan Murad/2077

Turan Kahramanı Efrasiyab/1251

Zülbecedoğlu Ziyal/1191

2.11. Ünlem Grubu

behey teres! /5369,5441

behey uğursuz! /4124

bre adam! /1711

bre melun! /3025,304

ey Büyük /5086

ey Büyük Efendi /5071,5077

ey uzun adam /5446

2.12. Sayı Grubu

7079 /3
5000 /3732
12500 /3791
666 /3086,3093,3096,3127,3137,3202,3545,3132,3151,3156,3553,3554
80000 /1761
10000 /3094,3757
50000 /3740
60 /4350
1681 3
140000 /1477,1479,
280000 /1501
3,14 /3086
17000 /2512
66 /3700,3717,
345 /1063
20 /4346,4347
1092 /3
30 /1964
66 /835

2.13.Birleşik Fiil

2. 13.1. Bir İsim Unsuru İle Bir Yardımcı Fiilden Kurulan Birleşik Fiiller

abes ol-/826
acele et-/5395
acımasız ol-/2201
adam ol-/1082
ağırlık yap-/1696
ağlamaklı ol-/4029
ait ol-/4147,476,4805
akarcalar yap-/2068
akıl et-/3449
aksilik ol-/2326
alameti ol-/2202
alaşağı ol-/5129
alay et-/4558
alet et-/1027,5190
alışık ol-/4042
aralarında bulun-/4966
arzu et-/4144,4389
âşık ol-/5082
aşina ol-/311
ateş et-/5099,5374

ayakta kal-/1161
azat eyle-/2074
bağlı ol-/3130,4476,4479,5080
baskınlar yap-/1579
başarılı ol-/5537
başında dur-/5062
bekçiliğini yap-/3694
bela et-/1155
bela ol-/1776
belirsiz ol-/4301
belirtisi ol-/247,5248
belli ol-/1411,4935
benzerini yap-/4803
berbat et-/3269,4082
bertaraf et-/1920
besteler yap-/3710
beyan et-/2
bilgin ol-/3040,3070
bilinçli ol-/2306
birlikte ol-/3809
bitkin düş-/3615
cesaret et-/4673
cesur ol-/1000,1313
cüzzamlı ol-/2056
çakırkeyif ol-/2270
çırağı yap-/2534
değeri ol-/4809
dehşete düş-/5379
deney yap-/3385
destek ol-/4650
devam et-/1609,1673,2957,3799
devamı ol-/4687
dikkat et-/190,2307,2890,3544
dikkatimi celbet-/4208
dilencisi ol-/2076
dindar ol-/1029
dişi ol-/1843
doğru ol-/3051,5031
dolu ol-/626,904
dua et-/1654,3616,5173
dümdüz ol-/4309
efsane ol-/1347
eksik et-/5202
eksik ol-/2420
elde et-/3337,3343,4305,4320,4772
emin ol-/1005,296,3585,4729,4795,502
emniyette ol-/2934
endişe et-/5660
endişeye düş-/1039
engel ol-/1080,1112,287,3427,3921
eseri ol-/2396,4475,4555,824
esir düş-/264
eşlik et-/5350
evine git-/1012
eziyet et-/4902
eziyetler yap-/2104
fakir ol-/4539
farklı ol-/4641
fatihi ol-/1253
fazla ol-/5026
feryat et-/2961,5360,5535
feylesof ol-/647
forsalık yap-/264
gargara yap-/3882
geçit yap-/1427,1322
gerekli ol-/5310

gizlice yap-/4744
göç et-/4702
göğsünde dur-/1755
gömülü ol-/958
gönüllü ol-/359
görevli ol-/317,343,1209
göstergesi ol-/1116
gösteri yap-/4475
güç durumda kal-/554
güçlü ol-/3506
hâkim ol-/1110
haksız ol-/2497
harap ol-/5144
hareket et-/4236,4256,4325,4346,4347, 4374
haritasını yap-/230
hasta ol-/690
haşarılık yap-/118
hata yap-/3051,3052,3056,5166,5408
hayırlı ol-/2196
hayran ol-/1291,3301
hazır bulun-/4263
hazırlıklı ol-/1084
heba ol-/3152
hediye et-/1667,663
hesaplar yap-/1594
heves et-/1210, 2502
hevesli ol-/797
heyecanlı ol-/4935
hırsızlık yap-/2064
hile yap-/3925, 3952
hitab et-/1225
hizmet et-/3946
hoşnut ol-/2748,5274
hoşuna git-/398,914
huzursuz ol-/1435
hücum et-/1328
ıslak ol-/979
ibadet ol-/2023
ibaret ol-/3341,4506,5707
ibret ol-/2673
icad et-/3013
içinde bulun-/1674,1887,2985,3602,4086, 4386,973
idame et-/5701
ifade et-/3398
iflas et-/3624
ihmal et-/2665,2677,5654,591
ihtiyaç ol-/3279
ikamet et-/3538
ikna et-/5388
ikramda bulun-/3787
imkânsız ol-/1535,3408,4912
insan ol-/2172
isabet et-/1329,2500,5402,60
isabetli ol-/1373
iş yap-/2657
işaret et-/1624,3774
işareti ol-/357
işkence yap-/4900,5056
itibar et- /688
itinayla yap-/128
kabul et-/3102,3242
kaçamak yap-/335
kahraman ol-/1273,280
kalede bulun-/1521

kapalı ol-/514
kapısında bulun-/5106
kaplı ol-/3954
karar kıl-/2065,3811
karargâhları ol-/1363
kararlı ol-/4179,858
kardeşi ol-/4768
karşılığı ol-/3701
kâtipliğini yap-/316
kavgalı ol-/74
kederli ol-/2607
kıraat et-/1149
kısıtlı ol-/3728
kirişler yap-/1272
kolay ol-/676
kontrol et-/1694
kör ol-/2321,285,4443
kötülük yap-/4073
kumarbaz ol-/2838
kurbanı ol-/3175
kül et-/2505
lanet et-/1989
layık ol-/3459
maharetli ol-/1070
makbul ol-/2443
merak et-/4163,4835,3458
meraklı ol-/5460
mesleği ol-/900
meşgul et-/866
meşgul ol-/2235
misafiri ol-/3714
muhafaza et-/3785,3876
muhasara et-/1263,556
murdar eyle-/638
musallat et-/1181
musallat ol-/747,787
mutsuz ol-/4549,4549
müdahale et-/347,5246,634
müezzin ol-/5697
mümkün kıl-/4403
mümkün ol-/2927,3200
müptelası ol-/2114
mütalaa et-/4442
namaz kıl-/2548,2549,936,3434,3436,
3447,4465,5543
neden ol-/167,1750,3302
nüfuz et-/3005,3595
nükte yap-/2792
olanaksız kıl-/108
önünde dur-/82
önünde ol-/2880
özgür ol-/3516
paramparça et- /1975,1828
parçası ol-/1270,4851
patlama ol-/1766
pazarlık et-/2846,368
perişan et-/2967
peşinde ol-/2325
peşinden git-/1473
pirpak ol-/2128
pişman ol-/2725
rahatsız et-/2557,3992,5468,378
rastlantı ol-/4870
razı et-/1128
razı ol-/2347
rica et-/3696,5692

rivayet et- /12
rivayet ol-/10
sağır ol-/2319,4437,4445
sahibinde bulun-/3008
sahip ol-/1277,1314,2610,3198,3232,
3426,3510,406,4222
sakin ol-/4168
sap ol-/686
saraya git-/3164
sarhoş et-/3210
sarhoş ol-/4497
savaşlar yap-/1618
sebep ol-/5605
secde et-/3454
sevap ol-/3045
sınav yap-/1028
siper et-/5359
sistemli ol-/796
sohbet et-/5681
sonucu ol-/1584
sorumlu ol-/2531
sökün et-/5303
söz et-/3238
sözünde dur-/3169
sözünü et-/4813,4921,5031
sual et-/2340
suçsuz ol-/2326
sünnet ol-/9
şahit ol-/1112,2027,552,2023
şakilik yap-/2747,604
şüphe et-/843
şüpheli ol-/2408
tahayyül et-/2207
tahmin et-/1312,1446
tahsil et-/666
takip et-/4589,463,900
taklit et-/3187,3599
talan et-/1414,5160,5216,764
talep et-/3980
tarif et-/3817
tatmin et-/4819
tebelleş ol-/833
tedbirli ol-/1912
tedbirsizlik yap-/4043
tehdit et-/2515
tehlikeli ol-/3171
telef et-/3674
telef ol-/1802
telkin et-/4457
tembih et- /2365,2880,364
temizlik yap-/3020
tercüme et-/632,650
terennüm et-/4644,4660
terfi et-/4993
tesadüf et-/4047
teselli et-/1940,3949
teslim et- /1530,1919,2197,2545,2649,
2659,352,3853,3906,5151
tespit et-/2133,2409
teşebbüs et-/4055
teşrih et-/423
tımar et-/2306
ticaret yap-/5494
tüccar ol-/2499
uygun ol-/828
uykuda ol-/1144

uzak dur-/4868
ürünü ol-/4499
üstün ol-/3314
üstünkörü yap-/2307,4119
üzerinde dur-/3457
vaat et-/2678
var kıl-/4380
veda et-/5747
vekâlet et-/1024
yadigâr ol-/1592
yalnız ol-/3606
yanında dur-/885
yar et-/2379
yaralı ol-/1739
yaramazlık yap-/790
yardım et-/1705,2132,3919,4059
yardımcı ol-/1960
yasak ol-/4551,4717,354
yemin et-/1024
yeterli ol-/2591
yıldırım düş-/5392
yok et-/4269
yok ol-/5220
yollara düş-/3703
yolu düş-/3644,3652
yönelik ol-/1769
yumuşak ol-/2301
yüklü ol-/3429
yükümlü ol-/2639
zahmetli ol-/1444
zararı ol-/4007
zatürre ol-/1893
ziyaret et-/1022,4994
zorunda ol-/3738

2. 13.2. Bir Fiil Unsuru İle Bir Yardımcı Fiilden Kurulan Birleşik Fiiller

açıver-/1678
alıver-/4896
anlayabil-/5448
anlayıver-/2722
asılıver-/4422
aşındırıp dur-/817
atabil-/4681
aydınlanıver-/3543,3716
ayrılıver-/1818
bağırıp dur-/5086
bakabil-/5252
bakınıp dur-/959
basabil-/2158
başarabil-/4635,5488
boşaltıver-/3773
bulabil-/551
çekip git-/2691,4460,482
çıkabil-/4716
çıkarabil-/917
çıkıp git-/4557
çıkıver-/5125
dalabil-/507
dalıp git-/3616,5434
dalıver-/5197
damıtılabil-/3415
değişiver-/3660
deyiver-/4529
doğrulabil-/976
duyulabil-/1616,4891
ferahlayıver-/196
fırlayıver-/1755,2771
fısıldayabil-/3461
geçiriver-/1248
giriver-/4474
hatırlayabil-/4999
kaçabil-/594

kaçıp git-/4577
kalabil-/623
kandırabil-/3516
kapabil-/2559
kapatıver-/5430
kaplayıver-/2484
karıştırabil-/1125
kavrayıver-/1315
kazabil-/1617
kılabil-/4380
kırabil-/5101
kırılıver-/1458
koparabil-/4886
kurtulabil-/4388
olabil-/5512
patlayıver-/1824
sağlayabil-/3733
salıver-/4686
saplanıver-/1412
saplayıver-/926
saptırabil-/1566
söyleyip dur /4116, 4404,4407
takılıp dur-/2972
tanıyıver-/5109
toplayabil-/2258
tutabil-/119
ufalanıver-/1593
ufalayabil-/1513
uyanıver-/5421,5470
uyuyabil-/4693,5485,5545
varolabil-/4543
yapılabil-/4996
yapışıver-/1815,3974
yarayabil-/2304
yığılıver-/4136,4632
yorumlanabil-/5248
yönetebil-/35

2. 13.3. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller

ağzından girip burnundan çık- /1106
beti benzi at- /2758
gözdağı ver- /115,531
gözleri yuvalarından uğra- /5271
hakkından gel- /2655
Nuh deyip peygamber deme- /350
yakayı ele ver- /2059

2. 14. Kısaltma Grupları

a) İsnat Grubu

ağzı bozuk /3961
boyu uzun /5416,5417
gözleri çekik /5416,5417
elmacık kemikleri çıkık /5416,5417
dişleri parlak /4866
dişleri seyrek /4866
kalkanları küflü /174,175
yatağanları paslı /174,175
kılınçları paslı /174,175
nefesi kuvvetli /3888
omuzları çökük /391
orta parmağı uzunca /205

teni esmer /4867

uyluk kemikleri uzun /4867

b) Yükleme Grubu

c) Yaklaşma Grubu

akla hizmet /3587
dillere destan /4758,4778
İlahiyat kitaplarına ilgi /3231
kadınlara özgü /3289
konuya uygun /4531
otuza yakın /4876
tabana kuvvet /4824

ç) Bulunma grubu

mavi gözlerinde şeytani parıltılar /4674
Alemsattı adında biri /2529
alışılmışın dışında bir ilgi /3221
arada bir /5726
avuç büyüklüğünde bir deste kâğıt /2545
ay ışığı altında dar sokaklar /2931
aynada başka bir kehanet /5018,5019
aynı mahallede iki taşmektep /1163
aynı sayıda madeni düğme /3128
başında takke /162
bende bir sapıklık /5635
beşte bir /4682
doğu ufkunda bir kızıllık /931
durumunda herhangi bir değişiklik /4373
duvar kenarında bir yer /2559
duvarlarda çeşitli boydaki körükler /2224
duvarlarda çeşitli işlevlerdeki körükler /2224
duvarlarında belli belirsiz bir ilahi /4642
dünyanın onda biri /230,231
Ebrehe'nin gözlerinde bir an şeytanca parıltılar /3495,3496
elinde bir sepet yumurta /5695
elinde fener /499
elinde ibrik /162
elinde kalem /5415
ellerde bezler / 4600
ellerde güdenler/ 4600
en karanlık köşede zavallı bir kız /4070,4071
eziyetleri içinde en kötüsü /2635
Fener'de bir batakhane /3728
fındık büyüklüğünde bir elmas /1757
Galata rıhtımında ahali /4458
Galata'nın arka tarafında dört fıçı dolusu kırmızı toz /5037
Girdbad'ta on üç kişi /3675
Girit Savaşı'nda bazı yararlılıklar /4219
gökte bir tek yıldız /4825
göz yuvalarında sadece boşluk /2322,2323

gözlerinde yaşlar /3607
gülümsemesinde büyük bir kibir /3420
günün birinde Orduyu Hümâyûn /4591
her günün sonunda onar değnek /3090
her hanede bir barbut faslı /3634
içeride cennet hurileri /3795
içeride eşraftan dört kişi /3895
içeride mezat /3779
içinde belirsiz bir endişe /3422
içinde bir yer /733
içlerinde baharat /533
içlerinde fildişi /533
içlerinde mamul eşya /533
iki kaşının arasında bir delik /1610,1611
ikide bir /1752,2660,2932,4114,4509,
kafasında 666 hanelik bir sayı /3096,3097
kafasında binbir düşünce /2838
kâğıt üzerinde doğru yer /3135,3136
kâğıtta, devasa bir topaç planı /4292,4293
kalenin çevresinde bir keşif /1503,1504
kapıda bir kilit /5396
karanlığın içinde sayısız düş /4771,4772
Kehanet Aynası'nda bu kez /4256,4257
kentte büyük bir yas /4263
kentte karınca kararınca karşılama /4452
kesesinde esedî altınlar /538,539
kesif sağanak altında lonca binası /5400
kıraathanede bir kahve /2885
koltuğunun altında bir kaz/5694,5695
Kostantiniye'de bazı paşalar /3001
Kostantiniye'de bir cerrah /1944
Kostantiniye'de nazırlar /3001
Kostantiniye'de saray görevlileri /3001
Kostantiniye'nin kuzeyinde olağandışı bir durum /4245,4246
köyde bir türbe /3693,3694
kuzey burçlarında kara bayraklar /4591,4592
kuzeyde ilginç bir dinsel tarikat /3237,3238
levhada karanlık /4786
Magdeburg'da bir deney /3385
Malta açıklarında bir Venedik firkateyni /106,107
meşale ışığı altında barbut /2523
meyhanede birkaç maşrapa şarap /2605,2606
mezarın tam üstünde bir ziyafet sofrası /5341
mezarlıkta sadece birkaç ziyaretçi /951
odada bir yatak /915
odada üç kişi /3309,3310
odada yığınla ecza kavanozu /4679
oğul nezdinde baba ve ayı /700
omuzlarında ganimet /65
omuzunda bir el / 4092
omuzunda sandık /504
onda sekizi / 2346,2347
orta parmakta değerli bir yüzük /437,438
ortada bir gerçek /3901
öte dünyada bir tek şey /5221
sırtında çıkın /4467
sırtında çuval /462
Sofya'ya üç gün uzaklıkta bir yer /1922,1923
solda sıfır /3638,3639

su içinde 80.000 altın /1761
su içinde en az elli fıluri /3445
tepede ateşin dumanı /1530
üstünde gecelik entarisi /161,162
üzerinde paçavralar /4467
üzerinde sadece bir entari /129
yanında garip bir hayvan /707
yeryüzünde sayısız yıldız /4604
yetmişte bir /122
yılda iki kez /5579
yılda sadece bir kere /2440
yüreğinde bir umut /5490
yüzde bir /3722,3740,3731
yüzde doksan dokuz/3731
yüzünde o meşum tebessüm /4181
yüzünde sayısız yara izi /2814
yüzünde tatlı bir tebessüm /916
zihninde birer düşünce /4518
zihninde sadece bir düşünce /4527

d) Uzaklaşma Grubu

acı feryatlarından zevk inlemelerine /3598
adamlardan bazıları /4649
adamlarından başka /3141,3142
Alemsattı'dan bahşiş /2660,2661
Alemsattı'dan diş kirası /2660,2661
Alemsattı'dan otlakiye /2660,2661
altından ibaret /3341
Anadolu'nun kasabalarından biri /5405
ara sokaklardan biri /561
aralarından biri /925
Arapça'dan başka dil /4923,5074
arkasından feryadlar /3793
arkasından figanlar /3793
atalarından yadigâr /743
aylardan beri /83
bakırdan ibaret /3341
baştan beri /5223
benim düşüncelerimden ibaret /2924
beş saatten az bir zaman /4859
binadan içeri /2466
bir derviş tarafından hediye /4990
birbirlerinden güzel / 3801
birinden belki daha mükemmel /4769
birkaç kavgadan sonra /78,79
birkaç muskadan sonra /788
boynundan itibaren /1590
boyundan büyük cevaplar /4087,4088
bu dükkânlardan biri /1409
bu kâğıtlardan biri /2550,2566
bu kahvaltıdan sonra /4119
bu olaydan sonra /4264
bu sözlerden sonra /5648
bu sözlerinden sonra /5286
bu tarihten sonra /2442,2443
bu tehlikelerden biri /1089
bugünden altı yıl önce /5036
bulundukları yerden lağım ağzına /1562,1563
bundan sonra /2725,2726,2928,5585
bundan tam altı yıl önce /4226,4227

bunlardan bir tanesi /2185
bunlardan biri /1467,3310,4982
bunlardan hiçbiri /5562
bunlardan ikisi /4961
bunlardan ilki /4989
bunlardan son ikisi /2572
bütün bunlardan sonra /4654
canavarın dişlerinden biri /1591
casuslardan biri /3252
celladın yamaklarından biri /2139
cellat mezatından on beş yıl önce /4206
cephaneden en düzgün okları /1403,1404
cephaneden en sağlam mızrakları /1403,1404
cephaneden en sert yayları /1403,1404
ciğerlerden biri /558,564
çadırlardan biri /1425,1827
çelebilerden biri /634
çocuklardan ikisi /2658
demirden bir mil /3470
dokuz adaydan birisi /1031
dokuz aylık bir yolculuktan sonra /3631,3632
dört kişiden biri /3898
dörtten üçe /4333
dün geceden beri /5080,4418
dünyadan geriye /4276,4277
dünyanın en kolay işlerinden biri /1555
düşlerden ibaret /5707
düşlerimden başka /5715
düşten başka bir şey/285,286
düşüncelerden ibaret /4500
Efraim'den sonra /3161
Enderun talebelerinden birkaçı /3078
evlerinden biri /4013
ezandan önce /878
fetihten asırlar önce /2376
gecelerden bir gece /5411,386
geceyarısından az sonra /4010
gereğinden fazla domuz eti /2669,2670
göz kapaklarından biri /1929
gözlerinden biri /2642
gümüşten ibaret /3341
günlerden bir gün /2291,3019,3652,4759
harisimden ibaret /3341
Harun'dan yüz yetmiş üç sene sonra /3011
hasımlarından üç beş çocuk /1247
hayvanlardan biri /560
hazine-i hümâyûndan on akçe /20,21
her sabah namazından önce /2534
Hesap Gününden bir yıl önce /4428
hicretten dahi 1092 yıl sonra /3,4
humbaralardan biri /1409
ıssız bostanlardan biri /1301
içimden bir ses /3460
içinden bir ses /3425,959,960
içinden yetmiş küsur akça /733
içlerinden bir ses /1856
içlerinden biri /1802,2137,879
içlerinden elebaşları /4660
onca rakıdan sonra /4060
iki esir kızdan biri /4420,4421
ikindi namazından sonra /2575
ilk günden farklı /2600
İncil'den birtakım sözler /1762,1763
inmelisinden damlalısına /2632

ip merdivenden aşağı /1723,1724
İsa Mesih'ten 1681 yıl sonra /3,4
kâfirlerden birisi /1726
kâinattan 7079 yıl sonra /3,4
kalaydan ibaret /3341
kalfalardan biri /1248
kara giysililerden bazıları /4646
karanlık düşünceleri içinden bir çıkış/4858
kardeşlerimden ikisi /4975
kedilerden bazıları /557
kehanetlerden biri /5017,5018
kendisinden başka /3151
kendisinden başka hiçbir şey /847,848
kendisinden öncekiler /1148,1149
kendisinden sonra /3153
kılıktan kılığa /3206,3600
kıraathanelerden biri /1208
kısa bir sohbetten sonra /3787,3788
kıyametin o yetmiş küsur alametinden biri /4425,4426
kıyametten altı yıl önce /4258
kıyametten beş yıl önce /4266
kıyametten bir yıl önce /4198,4272
kıyametten çok öncelere /4392
kıyametten yedi yıl önce /4238
tencerelerin iki anahtarından biri /3007
kitaptan rastgele bir sayfa /1995
kolombornelerden biri /1821
komşularından hiçbiri /1977
köründen kötürümüne /2631
kubbenin sütunlarından biri /5358
kurşundan ibaret /3341
kuytu sokaklardan biri /2884,2885
kuzeyden bir ses /4831
kükürtten ibaret /3341
lağımcıbaşıdan sonra /1081
lağımcılardan biri /1650
lağımdan içeri /1693
lezzetten bir âlem /2021
loncasından biri /2790
masalardan birine /583,584
merdivenlerden yukarı /197
merkezden haber /5214
meyhanelerden biri /2578
müşterilerden biri /5507,5508
nesilden nesile / 2354
o günden sonra /1346,1347,3220, 3242,3243
o günlerden sonra /3209
o kara giysili adamlardan biri /4673
on filuriden yüz elli filuriye /2359
onca günahtan sonra /4300
onlardan biri /2875,436
onlardan üstün /3314
onlardan yana / 5170
onun düşüncelerinden ibaret /4506
Ordu-yu Hümâyûn metrislerinden bir şahidarbezen /4610,4611
organlarından biri /2646
ölümünden sonra /3198,3199
önceki günden beri /4085
parçalardan biri /1062,4792,1430
pes perdeden terennüm /4659
sabahtan akşama /1621
safa âleminin dört unsurundan biri /605
sarayın bir penceresinden içeri /922

sıradan bir gün /2696
sokaklardan biri /552
Sultan Ahmet Camii'nin müezzinlerinden biri /5689
süvarilerden bir kısmı /1772
şehvetten bir âlem /2021
şekilden şekile /3028
taburelerden birine /4142
tahta merdivenlerden ikinci kata /3783
tavandan sarkan bir zincir /3481
ulustan ulusa /2353
uzun süreden beri /5699
uzun yıllardan bu yana /3468
üç maşrapadan sonra /411
üç zosimos ocağından biri /3310,3311
üstlerinden bir yer /1632
yarım sürahi şaraptan sonra /2972
yarımkürelerden her biri /4664
yatsı ezanından hemen sonra /309
yatsıdan sonra /5433
yazılardan biri /5015
yedi asal cisimden biri /4409
yediği haram lokmalardan biri /2762
yemek kazanlarından biri /5301
yeniçerilerden biri /3590
yerlerden biri /1184
yıllardan beri /2517
yirmi okkadan fazla /3472
zaferden zafere /3192
zincirin halkalarından biri /3485
Zülfıyar'ın adamlarından biri /2292,2293
Zülfiyar'dan önce /4105

e) Vasıta Grubu

alaca renklerle dolu devasa bir boşluk /899
Alman eküleriyle dolu kesesi /3905,3906
bir nice cins malla dolu denkler /534,535
bir nice maddeyle dolu kavanozlar /3317,3318
bu aceleci haliyle katil suratlı kahveci /4156,4157
bu kararlı haliyle katil suratlı kahveci /4156,4157
Bünyamin'in odasıyla ortak bir duvar /4869,4870
cenk yaralarıyla dolu göğsü /85,86
çalıntı eşya dolu torbalar /2816,2817
dikitlerle dolu sayısız mağara /1837,1838
fazlasıyla basit bir şey /3355
fazlasıyla silik biri /3330,3331
günlük hasılatla dolu para çuvalları /2460,2461
kana susamış vahşilerle dolu adalar /4439

kapkara bir tozla dolu kavanoz /4679,4680
kara ilimlerle ilgili hemen her kitap /4914
kayalıklarla dolu en tehlikeli geçitler /4434,4435
kendimle ilgili bazı meseleleri /5732
maceralar ile ilgili sorular /4457
okkalı bir küfürle karşılık /4129,4130
paralarla küçük bir servet /3725,3726
renk renk sıvıyla dolu boy boy şişe /2228
sarkıtlarla dolu sayısız mağara /1837,1838
sırlarla dolu bir dünya /4145,4146
sikkelerle dolu çuvallar /2261
sopalarla emniyetli bir mesafeye /2519
taşlarla emniyetli bir mesafeye /2519
tozlarla dolu irili ufaklı kavanoz /2228
üstü alacalı kumaşla örtülü o tuhaf nesne /4184,4185
üstü saydam kâğıtla kaplı bir kutu /3541
üzerinde paçavralarla kör bir adam /4467,4468
üzerinde paçavralarla sağır bir adam /4467,4468
yaralılarla dolu bir öküz arabası /1896
yaralılarla dolu o arabada /2868
zincifreyle dolu kavanozlar /3317,3318

2.15. Grafikler

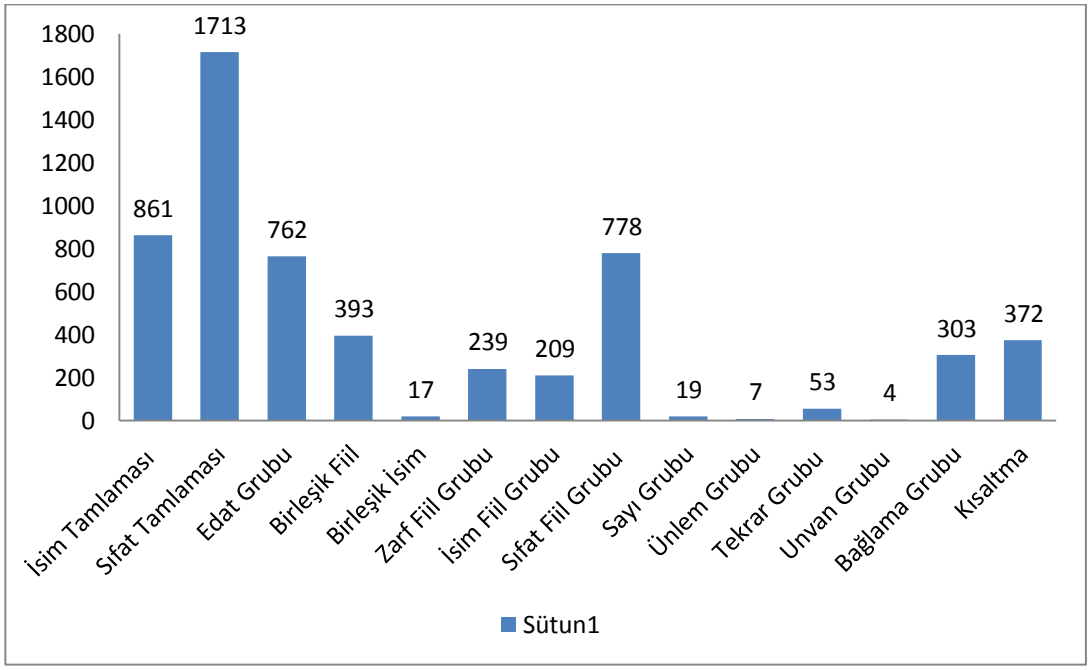

Şekil 1. Kelime Gruplarının Çeşitlerine Göre Dağılımı

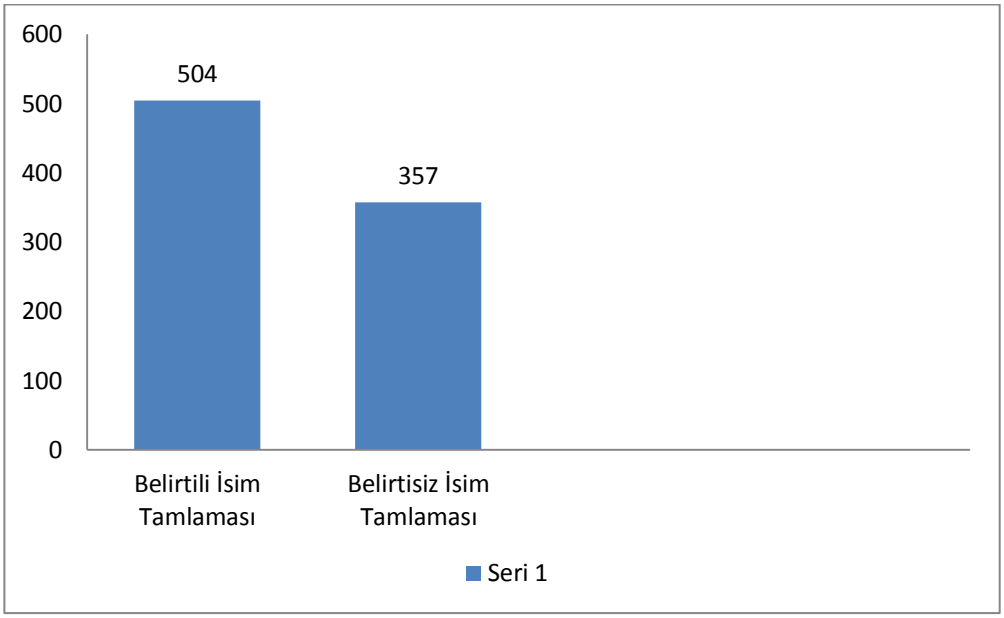

Şekil 2. İsim Tamlamalarının Dağılımı

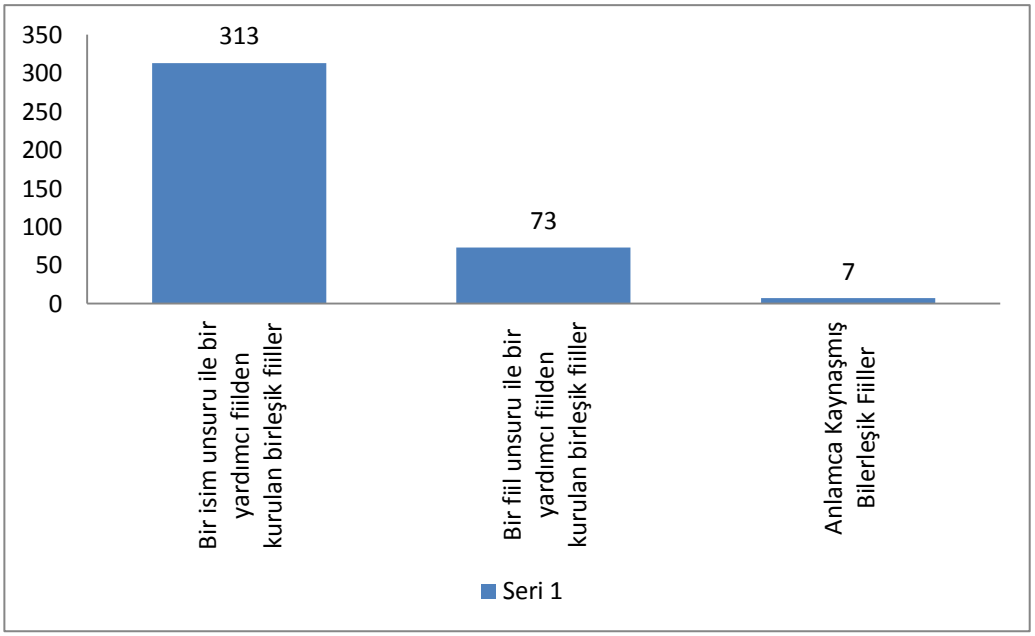

Şekil 3. Birleşik Fiillerin Dağılımı

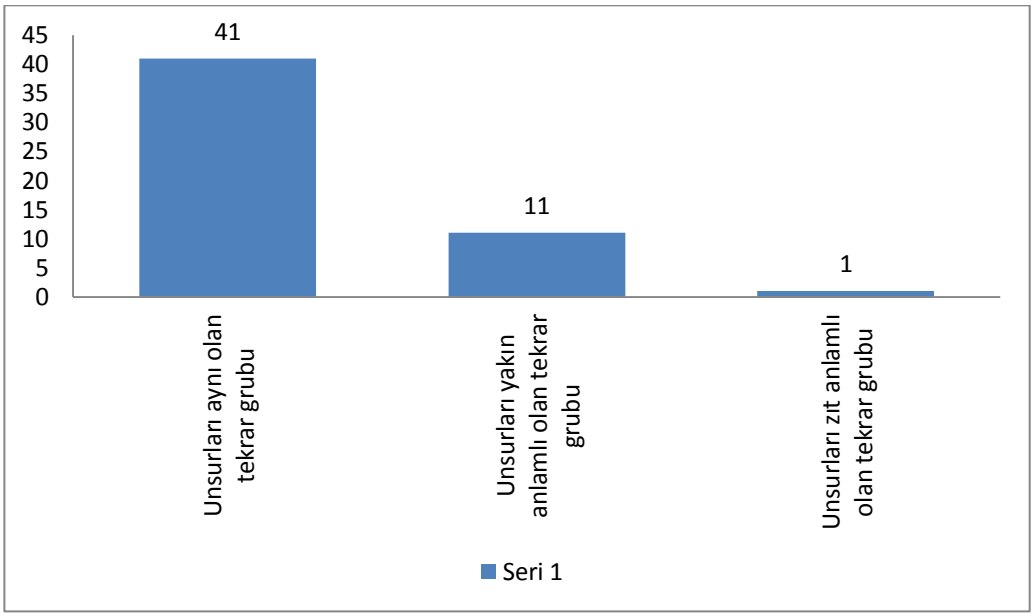

Şekil 4. Tekrar Grubu Dağılımı

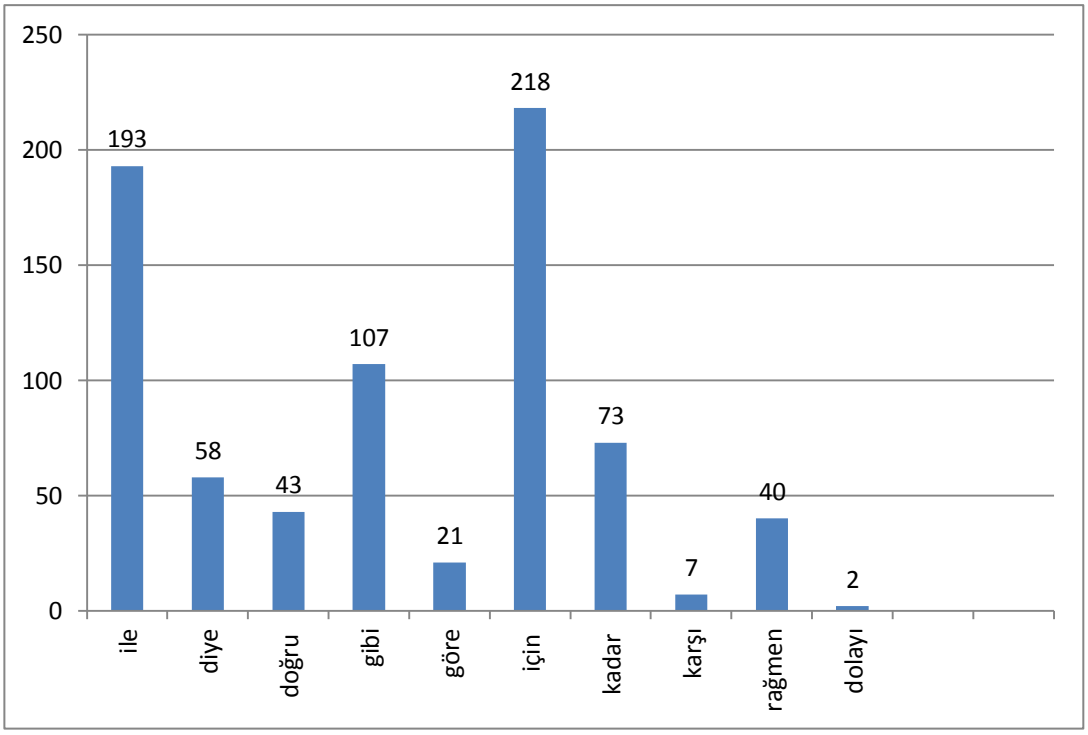

Şekil 5. Edat Gruplarının Dağılımı

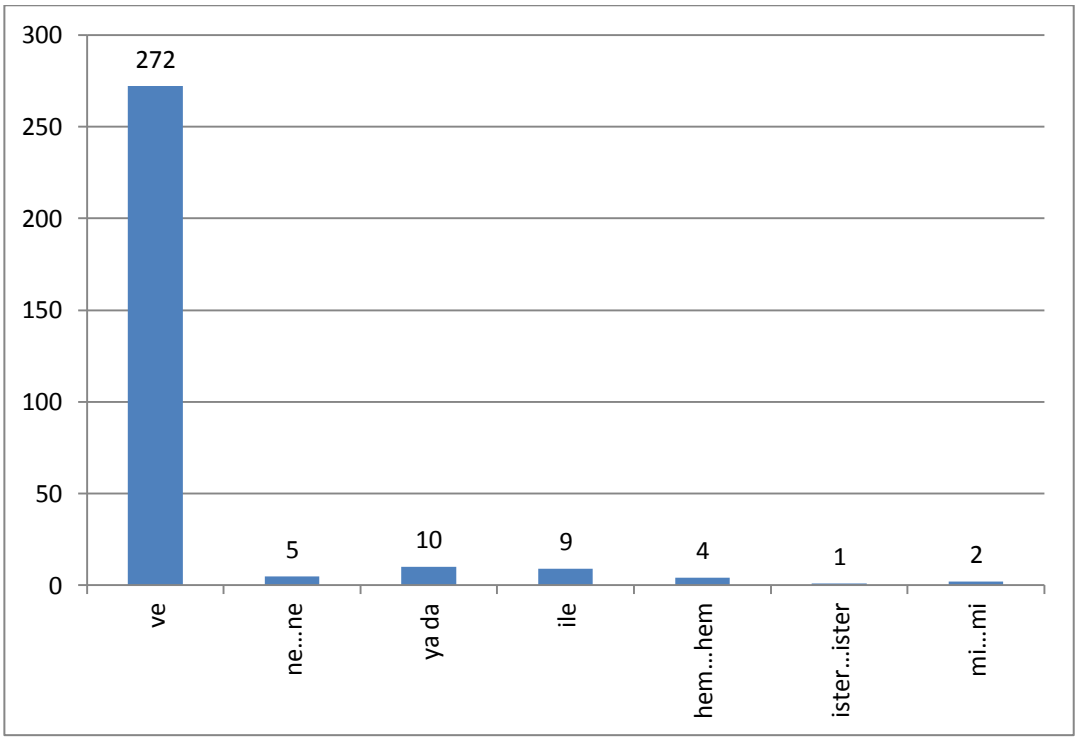

Şekil 6. Bağlama Gruplarının Dağılımı

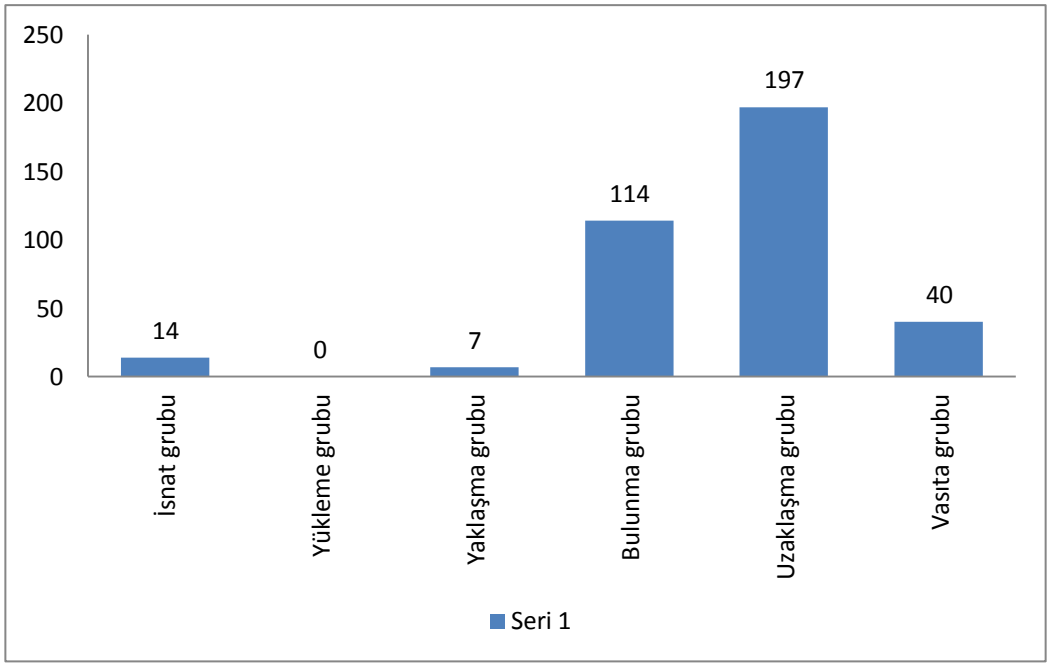

Şekil 7. Kısaltma Gruplarının Dağılımı

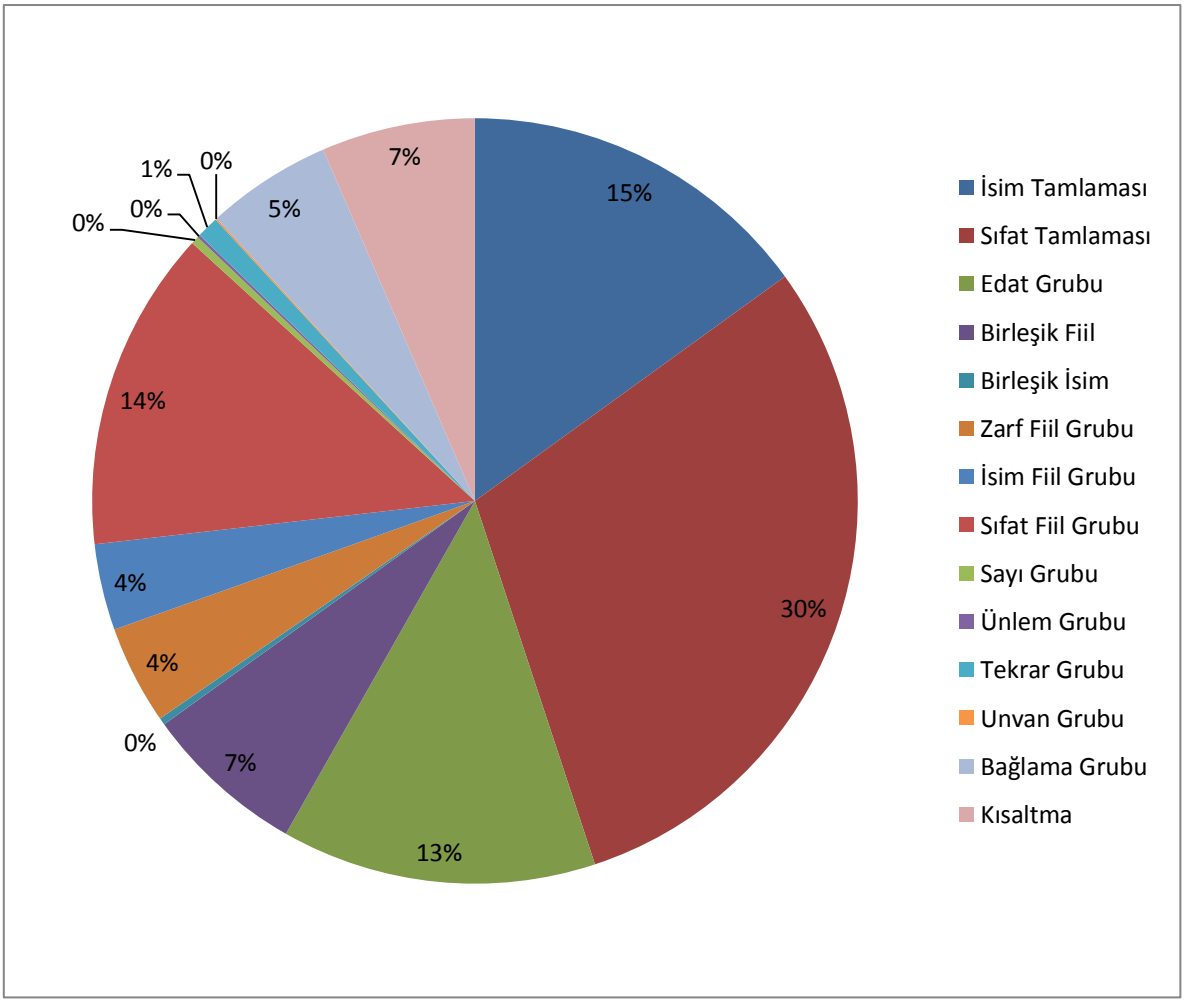

Şekil 8. Kelime Gruplarının Çeşitlerine Göre Yüzdelik Dağılımı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. İHSAN OKTAY ANAR'IN "PUSLU KITALAR ATLASI" ADLI ROMANIN DA KELİME SAYISI VE KELİMELERİN KULLANIM SIKLIĞI

3.1. Romana Ait Dizin

1
3138
[=1]
10
3094, 3727
[=2]
1092
3
[=1]
12
3791
[=1]
140
1477, 1479
[=2]
1681
3
[=1]
17
2512
[=1]
20
4346, 4347
[=2]
280
1501
[=1]
3
3138
[=1]
30
1064
[=1]
314
3086
[=1]
345
1063
[=1]
5
3732
[=1]
50
3740
[=1]
6
4350
[=1]
60
4348, 4350
[=2]
66
3700, 3717
[=2]
666
3086, 3093, 3096, 3127, 3132, 3137, 3138, 3151, 3156, 3202, 3545, 3548, 3553,3554
[=14]
7079
3
[=1]
80
1761
[=1]
aban- : Eğilerek bir şeyin, bir kimsenin üzerine kapanmak.
982, 2960
[=2]
abanoz: Abanozgillerden, sıcak ülkelerde yetişen, kerestesinden yararlanılan birçok ağacın ortak adı.
1219, 3698, 3718
[=3]
abart-: Bir şeyi olduğundan büyük veya çok göstererek anlatmak, mübalağa etmek.
1556
[=1]

abes: Gereksiz, yersiz, boş. Akla ve gerçeğe aykırı.
2375, 826
[=2]

âb: Su
2061
[=1]

acaba: Merak, kararsızlık veya kuşku anlatan bir söz.
2362, 426, 4371, 4512
[=4]

acele: Hızlı yapılan, çabuk, tez, ivedi.
5395, 968, 5259, 891, 927
[=5]

aceleci: Tez iş gören, çabuk davranan, canı tez.
4156
[=1]

Acem: İran ülkesi.
2033, 3116, 3763, 538, 5673, 609
[=6]

acı: 1.Herhangi bir dış etken dolayısıyla duyulan rahatsızlık, ızdırap. 2. Kırıcı, üzücü, incitici, dokunaklı, kötü.
1891, 2029, 3004, 3028, 3598, 3840, 397, 4903, 5107, 877, 882,1120, 2424, 5533, 4430,1394, 1746, 2186, 2017,3999, 4661, 5136, 5393
[=23]

acı-: Merhamet etmek
1940, 2313, 2568, 2686, 5178, 2395, 2062, 419, 1927, 4919, 3709, 1460
[=12]

acımasız: Acıma duygusu olmayan, katı yürekli, merhametsiz.
1402, 2201, 2404, 4129, 1402
[=5]

acıklı: Acındıracak, acı verecek nitelikte olan, dokunaklı, üzücü, koygun.
345
[=1]

aciz: Gücü bir işe yetmez olanın durumu, güçsüzlük.
1351
[=1]

acizlik: Beceriksizlik, güçsüzlük.
3428
[=1]

acuze: Huysuz, yaşlı kadın.
812, 836
[=2]

aç: 1. Acıkmış olma. 2. Bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek.
250, 2598, 2940, 1014, 3306, 5099, 3088, 5144, 1220, 1786, 1988, 2817, 1831, 2209, 2406, 2975, 469, 649, 867, 130, 555, 252, 1083, 1781, 3702, 5100, 151, 1577, 1702, 1767, 1801, 3259, 3725, 4155, 4632, 169, 3244, 5454, 2744, 3085, 3858, 5148, 925, 1926, 238, 4175, 4463, 4614, 4928, 5308, 5397, 3009, 1636, 1641, 3987, 2034, 3753, 1603, 494, 225, 2699, 4012, 1201, 1498, 1677, 1995, 2149, 2174, 2309, 2355, 2986, 4068, 4291, 474, 5351, 5669, 1678, 2611, 3694, 3798, 3782, 4149,1889, 1443, 1535, 827, 965, 3000, 1924,1849, 2958, 5118, 5120, 127, 2108, 1045, 2147, 2996, 3533, 5398, 5470, 5688, 5756, 750, 1996, 3752, 4629, 471, 56, 1544, 185, 4737, 4760, 775, 1561, 1573, 1292, 1464, 5680
[=118]

açık: 1. Açılmış, kapalı olmayan, kapalı karşıtı. 2. Bir gereksinimin karşılanamaması durumu. 3. Belli bir yerin biraz uzağı.
1034, 1789, 28, 3588, 3844, 4865, 4943, 5261, 5397, 587, 846, 99, 2115, 4717, 1085, 106, 5081, 95, 2882, 2115, 1631, 1911, 3724
[=23]

açıklama: Açıklamak işi, izah.
345, 4398, 3418, 4401,5017, 3424, 4324
[=7]

açı: Birbirini kesen iki yüzey veya aynı noktadan çıkan iki yarım doğrunun oluşturduğu geometrik biçim.
1568,1573, 3137
[=3]

açlık: Aç olma durumu.
3658, 2017, 858, 3683
[=4]

ad: Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim, nam.
1031, 5622, 5624, 2098, 2156, 2367, 2507, 3741, 4783, 5032, 5062, 5111, 3409, 4920, 5060, 4970, 2366, 5620, 1126, 3619, 4,2529, 2532, 2533, 2980, 316, 3198, 3709, 647, 664, 839, 1521, 2215, 3103, 1963, 2201, 2204, 2819, 3384, 458, 4817, 4972, 5667, 645, 763, 106, 2627, 3265, 4489, 646,433, 5718, 672, 838, 1980, 2362, 5668,3121, 3852, 455, 1780, 1900, 1902, 3383, 3406
[=65]

ada: Deniz veya göl suları ile çevrilmiş küçük kara parçası.
4439
[=1]

adaletsizlik: Adalete aykırı olma durumu.
1374
[=1]

adam: 1. İnsan. 2. Erkek kişi, kadın karşıtı.
1011, 1022, 1026, 1082, 1085, 1095, 1174, 1243, 1706, 1711, 178, 1811, 1813, 1815, 1819, 183, 1909, 1933, 1982, 2009, 206, 2155, 220, 2216, 222, 227, 2270, 2278, 2320, 2336, 2421, 2469, 2488, 2491, 2530, 255, 2550, 2577, 2665, 2668, 269, 2702, 2704, 2705, 2815, 2867, 2910, 2916, 2974, 2995, 3017, 3104, 3118, 3166, 3246, 358, 3644, 3685, 3712, 3824, 389, 3934, 3973, 4000, 4113, 4129, 4131, 4327, 4333, 4364, 4447, 4468, 4470, 4490, 4495, 4514, 4521, 4528, 4557, 46, 4661, 4676, 4683, 4758, 4770, 4812, 4815, 4819, 4822, 4826, 4864, 4876, 4897, 4921, 4922, 4984, 5143, 5417, 5426, 5428, 5439, 5446, 5450, 5452, 5456, 546, 5465, 5499, 5537, 5554, 5562, 5616, 5634, 5658, 567, 5680, 5736, 5739, 794, 797, 925, 94, 960,1394, 1395, 1529, 2280, 2311, 2846, 29, 292, 2971, 2974, 392, 4831, 5614, 5640, 5505, 2489, 2727, 4778, 1232,1740, 2299, 2302, 2314, 2468, 2498, 2612, 2648, 2685, 2688, 2710, 2890, 3255,

3699, 3712, 4822, 4884, 5062, 5360, 5416, 5451, 5494, 5536, 5569, 5612, 5635, 5738, 5754, 799, 1134, 1236, 163, 1705, 1718, 1720, 1742, 1747, 1804, 1810, 2058, 2156, 2296, 2306, 2317, 2329, 236, 2500, 2517, 26, 2731, 2771, 2902, 2904, 2976, 2979, 3096, 3534, 3715, 3717, 3756, 3830, 3832, 397, 403, 4130, 4221, 4332, 437, 4433, 4437, 4442, 4489, 4494, 4511, 4524, 4644, 4654, 4656, 4666, 4674, 4759, 4790, 4834, 486, 4904, 4929, 4937, 4980, 5098, 5153, 5367, 5417, 5512, 5643, 569, 5742, 679, 718, 729, 817, 901, 2654, 2883, 3256, 794, 2168, 2143, 5438, 79, 390, 1391, 1506, 1692, 2147, 2161, 2174, 2198, 2262, 2404, 2463, 2654, 2658, 2818, 2828, 2856, 2883, 3479, 3484, 3486, 3529, 3823, 3979, 4157, 430, 431, 4678, 5131, 5518, 926, 1389, 1437, 20, 2140, 3531, 4649, 4673, 1087, 1041, 1931, 2261, 2684, 2808, 3064, 3109, 3110, 3218, 3231, 3237, 3775, 3892, 3922, 4062, 4247, 4394, 4860, 5090, 5097, 5119, 5137, 5279, 2177, 3538, 5036, 5044, 4901,1384, 1440, 1451, 1641, 2696, 3314, 342, 3881, 4083, 4861, 5084, 5106, 5113, 5126, 5519,3278, 3497, 4055, 2268, 2292, 3141, 2693, 2862, 3211, 360, 1256, 13, 2700, 4847, 5124,1417, 2050, 2690, 2896, 4563, 482, 997, 4519

[=356]

adamakıllı: Gereğinden çok, iyice, bir güzel, bir temiz.

1193, 1239, 137, 1394, 1440, 1581, 1599, 166, 1695, 1715, 1994, 2060, 226, 2714, 2732, 2966, 3210, 3438, 3449, 3601, 4061, 4127, 4197, 4417, 4615, 4741, 4761, 4821, 5329, 5588, 5596, 5756, 819

[=33]

adamcağız: Kendisine sevgi veya acıma duyulan erkek.

1002, 4502, 5150, 558, 724, 945, 2279, 1396, 2493, 3827, 556, 697, 2495, 2636, 363, 563, 685, 941

[=18]

aday: Bir görev, bir iş için kendini ileri süren veya başkaları tarafından ileri sürülen kimse.

1031, 2339, 1029, 1032, 3116

[=5]

addet- : Saymak.

8

[=1]

ademoğlu: İnsan

4793, 4554, 4802, 4215, 4809

[=5]

adet: Sayı.

1499, 3127, 3545

[=3]

âdet: Töre, alışkanlık.

2127, 4041, 4221, 49, 697, 4019, 5612, 4974

[=8]

adeta: Hemen hemen, sanki.

142, 1936, 1940, 205, 2070, 2212, 2931, 3197, 3202, 4241, 4415, 4440,

4667, 4716, 5243, 5260, 5325, 603
[=18]

adım: Yürümek için yapılan ayak atışlarının her biri.
1522, 1536, 1546, 1596, 1623, 5370, 5709, 957, 1657, 1695,1631, 1661, 1669,1598, 4334, 277, 1602, 1614
[=21]

afalla- : Şaşkınlıktan sersemleşmek.
4494, 193, 613, 3351
[=4]

affet-: Bağışlamak.
2723, 5446, 2063, 2096
[=4]

afyon : Olgunlaşmamış haşhaş kapsüllerine yapılan çiziklerden sızan, güçlü bir zehir olmakla birlikte içinde morfin, kodein vb. uyuşturucular bulunan madde.
293, 4477, 4487,5479, 5662, 605, 740, 747,748, 769, 4035, 5350, 3871,755
[=14]

agâh: Bilir, bilgili.
2859
[=1]

Aglaya: Romandaki şahıslardan biri.
4095, 4095, 4099, 4101, 4418, 4421, 4096, 4709, 4109, 4708, 4856, 5749
[=12]

ağaç: Meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki.
1874, 567, 1019, 1271, 1274, 1857,1016, 1858, 1872, 1873, 1876, 1883, 4694, 1015, 1304, 1318
[=16]

ağar- : Beyazlaşmak.
2539, 5516, 2635
[=3]

ağ: İplik, sicim, tel vb. ince şeylerden kafes biçiminde yapılmış örgü.
3421
[=1]

ağır: Tartıda çok çeken, hafif karşıtı.
1266, 165, 2148, 2286, 2435, 2435, 2950, 3227, 3468, 3489, 3772, 378, 3941, 4583, 480, 4906, 5116, 545, 2350, 4692, 57
[=21]

ağırla- : Konuğa saygı göstererek onun her türlü rahatını, gereksinimini sağlamak, ikram etmek.
3893
[=1]

ağırlık: Ağır olma durumu.
1063, 1696, 3486, 450, 4308, 3484, 1501, 1992, 3472, 3484, 3493, 58
[=12]

ağıt: Ölenin iyi niteliklerini, ölümünden duyulan acıyı dile getiren söz veya ezgi.
3710, 5535
[=2]

ağız: Yüzde, avurtlarla iki çene arasında bulunan, ses çıkarmaya, soluk alıp vermeye yarayan ve besinlerin sindirilmeye başlandığı organ.
1179, 1311, 5515,1083, 17, 1083, 5261, 5456, 2830, 3085, 3961, 4861, 5454, 637, 5256, 1563, 1826, 2201, 2979, 5334, 586, 909, 2092, 287,1106, 117, 1645, 1749, 1755, 1771, 225, 2685, 2771, 2775,

2903, 3331, 933, 418, 4493, 5584, 956
[=42]

ağla-: Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek.
2587, 4625, 2587, 3704, 3794, 4029, 2928,1987, 1948, 4924, 4076,1336, 2474, 2915, 2957, 3614, 4097, 4620, 4668, 4904, 4921, 607, 2962, 343, 4583, 4622, 4730,2476, 1939, 2829, 2922, 3811, 3611, 2039, 2949, 3697, 2580, 3707, 4066,1949, 4027, 4071, 934, 5247
[=44]

ağrıma- :Vücudun bir yeri ağrılı durumda olmak.
4329
[=1]

ağrı: Vücudun herhangi bir yerinde duyulan şiddetli acı.
390, 4336, 100, 382
[=4]

âh: İlenme, beddua.
101, 2090, 5251, 888
[=4]

ahali: Aralarında aynı yerde bulunmaktan başka hiçbir ortak özellik bulunmayan kişilerden oluşan topluluk, halk.
1199, 2395, 4458, 5200, 3627, 4464, 1193, 2056, 5583, 1205, 2514
[=11]

aşçıbaşı: Birlikte çalışan birkaç aşçının başı.
3007
[=1]

ahenkli: Uyumlu, düzenli.
4024
[=1]

ahır: Evcil büyükbaş hayvanların barındığı kapalı yer, hayvan damı.
3860
[=1]

Ahırkapı: İstanbul'un tarihsel semtlerinden biridir ve Sarayburnu gibi tarihi bir saray bölgesidir.
429
[=1]

ahmak: Aklını gereği gibi kullanamayan, bön, budala, aptal.
2859
[=1]

ahşap: Ahşaptan yapılmış nesne.
157, 168, 3857, 44
[=4]

ahu: Güzel, ince, zarif (kadın).
3789
[=1]

aile: Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik.
716, 2584, 675
[=3]

ait: İlgilendiren, ilişkin, ilişik, ilgili.
2280, 3509, 3510, 4147, 476, 4805, 5614, 2404
[=8]

ak: Kar, süt vb.nin rengi, beyaz,kara ve siyah karşıtı.
6, 1494, 2533, 3652
[=4]

ak- : Sıvı maddeler aşağıya yönelmek.
4576, 1058, 2688, 3247, 416, 5572, 4669, 4623, 4623, 936, 248, 877, 3189, 3243, 4383, 33, 379, 4339, 4523, 5124, 4331
[=21]

akabinde: Arkasından, hemen arkadan, ardından, hemen ardından.
2048, 2448

[=2]

akarca: Sürekli işleyen çıban, fistül.

2068

[=1]

akçe: Küçük gümüş para.

1070, 1181, 19, 1952, 2070, 21, 2260, 2554, 2647, 2990, 3768, 4046, 498, 542, 5506, 5704, 5704, 904, 733, 4040, 5198,895,4045,400,1135, 3863,2308,1288, 2512, 3848, 3887, 408, 5523, 2590, 2878

[=35]

akıbet: Bir iş veya durumun sonu, sonuç.

4834, 4215, 4967, 1988

[=4]

akıl: Düşünme, anlama ve kavrama gücü, us.

2788, 3449, 3522, 3524, 3524, 3625,3137,3288, 4185, 4431, 4748,4559, 2248, 3105, 3418, 3587, 3668, 534, 4590,1236, 1649, 3636, 3649, 4063, 4393, 4416, 4427,4235, 1762, 1960, 1995, 2004, 2363, 3333, 3553, 4836, 1967, 3280, 4419, 1410, 1645, 2203, 2967, 3797, 4522, 4621, 4978, 5059

[=48]

akıllı: Gerçeği iyi gören ve ona göre davranan, akil.

4779, 5059

[=2]

akılsız: Aklı, gerçeği görüp ona göre davranmayan, anlayışı kıt.

2298

[=1]

akıncı: Düşman ülkesine akın yapan savaşçı.

1903

[=1]

akıntı: Havanın veya suyun herhangi bir yöne doğru yer değiştirmesi, akım, cereyan.

447

[=1]

akran: Yaş, meslek, toplumsal durum vb. bakımından birbirine eşit olanlardan her biri.

1289

[=1]

akrep: Saatin iki ibresinden küçüğü.

4445, 4346, 4361, 4371, 4333, 4369, 4375, 4379, 4346, 4349, 4359, 4378, 4357

[=13]

aksak: Aksayan, hafifçe topallayan.

2388

[=1]

aksa- : Bir iş gereği gibi yürümemek, geri kalmak.

4548

[=1]

Aksaray: İstanbul'da Fatih ilçesinin Vatan Caddesi ile Millet Caddesi'nin kesiştiği yerde yer alan ve İstanbul'un en tanınan semtlerinden biridir.

4329, 4336

[=2]

aksi: Ters, zıt, karşıt, olumsuz, menfi.

2602, 2731, 2950, 5155, 5319, 777, 860, 3023, 4677

[=9]

aksilik: Terslik, zıtlık, karşıtlık.

2107, 2326, 2363, 3274

[=4]

akşam: Gündüzün son ve gecenin ilk saatleri, akşam vakti, akşamleyin

1132, 1138, 1157, 1661, 2257, 2261, 2279, 2317,

2588, 2598, 2670, 2678, 3760, 3816, 4461, 4750, 5524, 773, 906, 1621, 1696, 2577, 2891, 452, 5337, 5513, 5573, 750, 1050, 1355, 1656, 2253, 5433, 1524, 2433, 2605, 2604, 1382
[=38]

aktar- : Bir şeyi bir yerden, bir kaptan başka bir yere veya kaba geçirmek.
599, 2027
[=2]

al - : Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak.
1136, 1791, 1791, 189, 2897, 3810, 3974, 2939, 2597, 5233, 3771, 1373, 5407, 2118, 1913, 3692, 4334, 5373, 5491, 5523, 5615, 5645, 1053, 1213, 1404, 1410, 1531, 1867, 2079, 2127, 2185, 2257, 2995, 3082, 362, 3708, 3848, 407, 4151, 4343, 440, 4652, 4734, 4840, 5263, 5476, 5543, 583, 64, 880, 103, 1900, 2326, 2346, 2654, 2852, 3221, 3261, 3747, 4014, 4023, 4477, 5495, 738, 3071, 4211, 4261, 2192, 4420, 3960, 1795, 733, 1946, 2428, 3425, 3791, 902, 2253, 1957, 2143, 3121, 4353, 1721, 1405, 2264, 3905, 4213, 1063, 1294, 1317, 1429, 1493, 1683, 1756, 20, 2844, 3407, 365, 4370, 4910, 555, 1979, 3930, 5278, 2265, 2772, 320, 3233, 3620, 3864, 4568, 5344, 5685, 1034, 1709, 657, 3723, 2262, 45, 840, 1003, 1127, 1299, 1547, 165, 181, 1823, 1990, 2119, 2217, 2597, 2742, 2809, 2844, 2940, 2958, 3079, 3396, 3729, 3860, 3949, 3990, 4224, 4680, 472, 614, 719, 879,1205, 1592, 3401, 4359, 1858, 2201, 3931, 4896, 2282, 3926, 3332, 1068, 800, 3626, 4053, 4912, 5183, 54, 4880, 354, 4881, 4132, 4800, 126, 1371, 2107, 2246, 2268, 4126, 4807, 5653, 2193, 3626, 3805, 108, 1592, 1805, 883, 3739, 1592, 359, 2191,3830, 4899, 1645, 1824, 2572, 3229, 4206, 4393, 5182
[=199]

alaca: Birkaç rengin karışımından oluşan renk, ala.
899, 312, 4184, 744
[=4]

alakasız: İlgisiz.
831
[=1]

alamet: Belirti, işaret, iz, nişan.
5423, 2202, 4426
[=3]

alay: Bir kimsenin, bir şeyin, bir durumun, gülünç, kusurlu, eksik vb. yönlerini küçümseyerek eğlence konusu yapma.
4558, 5243, 5188
[=3]

alçal- : Alçak duruma gelmek, yüksekten aşağı doğru inmek.
915, 5259, 2202
[=3]

aldan- : Görünüşe bakarak yanlış bir yargıya varmak, yanılmak.
1556
[=1]

aldır-: 1.Önem vermek, değer vermek. 2. Alma işini yaptırmak.
328, 643, 604, 3761, 2510, 31, 946
[=7]

âlem: Âlem, dünya, eğlence, herkes.
2021, 313, 2454, 4547,257,1222, 3044, 605, 5172
[=9]

Alemsattı: Romandaki şahıslarından biri.
2529, 2616, 2639, 2649, 2657, 5289, 2660, 2531, 2614, 2889
[=10]

alet : 1. Bir el işini veya mekanik bir işi gerçekleştirmek için özel olarak yapılmış nesne. 2. Hoş görülmeyen bir işe yardımcı veya aracı olmayı kabul eden kimse, maşa.
1027, 2151, 2227, 3493, 5190, 32, 3490, 4753, 4874, 5646, 4729, 4749, 4751, 4835, 4871, 213, 3119, 4712, 4719, 2827, 4713, 4725
[=22]

alev: Yanan maddelerin veya gazların türlü biçimlerdeki ışıklı uzantısı, yalım.
2092, 3542, 1645, 1854, 5403, 1878
[=6]

alfabe: Bir dilin seslerini gösteren, belirli bir sıraya göre dizilmiş belli sayıda harfin bütünü.
3134
[=1]

algıla- : Bir olayı veya bir nesnenin varlığını duyu organlarıyla algılamak, idrak etmek.
4764, 3872, 3839
[=3]

alım: Alma işi.
3249
[=1]

alış: Alma işi.
1078, 1098
[=2]

alış- : Bir işi tekrarlayarak kolaylıkla yapabilmek.
4042, 1583, 549, 2454, 3295, 323,4843, 1436, 3221
[=9]

alışkanlık: Bir şeye alışmış olma durumu.
3577, 3006, 767, 134
[=4]

Alibaz: Romandaki şahıslardan biri.
106, 1153, 1235, 1240, 1246, 127, 1341, 1344, 1348, 1381, 1382, 139, 1405, 160, 193, 203, 2627, 292, 4571, 4613, 4617, 4632, 4634, 4643, 4655, 4668, 4672, 4697,4683, 1140, 1155, 1230, 192, 4678,1283, 1338, 1357, 1396, 144, 152, 1987, 245, 4573, 791
[=44]

alim: Bilen.
4545,4789, 4819,2859, 4425, 3044, 2542
[=7]

Hazreti Ali: İslam Peygamberi Muhammed (s.a.v.) 'in hem damadı hem de amcası Ebu Talib'in oğludur.
1188
[=1]

Allah (c.c.) : Yüce Yaradan.
120, 1342, 1342, 1706, 2071, 2074, 2092, 2546, 2894, 4502, 541
[=11]

Alman: Cermen soyundan olan halk.
3767, 3905
[=2]
alın: Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.
1935, 4041, 4045, 4047, 1890, 2236, 2546
[=7]
alt: Bir şeyin yere bakan yanı, üst karşıtı.
1391, 3984, 40, 4682, 2382,5059,1087, 1101, 1140, 1203, 1231, 130, 1559, 1574, 1593, 1596, 1678, 1841, 2073, 244, 2518, 2523, 2663, 2814, 2931, 2988, 3037, 3108, 3197, 3876, 4076, 434, 4426, 4775, 5010, 5033, 5137, 5325, 5391, 5399, 5400, 5568, 5694, 679, 794, 921,1133, 1739, 181, 2218, 3115, 4080, 5597, 5610,1071, 1076, 1522, 190, 4274, 4802, 540, 5652, 3768,1056, 1154, 791, 4609, 2035
[=68]
altı: Beşten sonra gelen sayının adı.
1075, 1465, 1470, 1518, 1640, 1666, 2290, 2498, 2589, 3277, 3558, 3858, 3884, 3941, 3964, 4121, 4226, 4258, 4261, 4581, 4713, 4978, 4992, 4995, 5036, 5133, 5492, 673, 835, 1656, 3388
[=31]
altın: Yüksek değerli, paslanmaz element.
1224, 1544, 1761, 1860, 1862, 1904, 2020, 2048, 2077, 2260, 2408, 2654, 2878, 3324, 3341, 3689, 3853, 4008, 4537, 4538, 5218, 5481, 1658, 3327, 3885, 3726, 661, 3094, 3769, 146, 4041, 5198, 3989, 2046, 3767, 3814, 4540, 53, 1879, 539, 2070, 4009, 2839, 3732, 3864
[=48]
altıncı: Altı sayısının sıra sıfatı, sırada beşinciden sonra gelen.
1697, 2847
[=2]
altmış: Elli dokuzdan sonra gelen sayının adı.
1149, 3012, 538, 835
[=4]
ama : Çelişkili ve tutarsız iki cümleyi birbirine bağlamaya yarayan bir söz.
1001, 1024, 1037, 1081, 1112, 1139, 1174, 1180, 1226, 1373, 1417, 1541, 1582, 1592, 1632, 1637, 1647, 1654, 1686, 1714, 1780, 1793, 1802, 183, 1894, 190, 1900, 1926, 2103, 2155, 2165, 2166, 2168, 2178, 2190, 2192, 2194, 2237, 2272, 2303, 2320, 2322, 2338, 2359, 2452, 2455, 2470, 2505, 2583, 2590, 2594, 2602, 2716, 2725, 2728, 2766, 286, 2879, 2908, 2920, 2926, 3030, 305, 3053, 3064, 3083, 31, 3133, 3136, 3138, 3151, 3167, 3173, 320, 3229, 3251, 3260, 3284, 3335, 3359, 3392, 3424, 344, 3461, 3516, 3522, 3523, 3592, 3603, 3607, 3623, 3639, 3656, 3687, 369, 3721, 3813, 3833, 3899, 3921, 3930, 3937, 3946, 3982, 402, 4048, 4076, 4078, 4214, 4217, 4240, 426, 4314, 4316, 4335, 4357, 4365, 4551, 4558, 4586, 46, 460, 4639, 4671, 4739, 4783, 4786, 4813, 4852, 4885, 4894, 4901, 4910,

4912, 4933, 4968, 4996, 5011, 5021, 5054, 5065, 5068, 5074, 5083, 5088, 5099, 5102, 5173, 5174, 5183, 5203, 5208, 5233, 5255, 5368, 5385, 5395, 5409, 5437, 5467, 5537, 5556, 5561, 5588, 5605, 5639, 5676, 5690, 5693, 5698, 5706, 5710, 5717, 5734, 5746, 590, 635, 643, 731, 750, 77, 772, 800, 801, 862, 872, 877, 959, 961, 968, 973
[=191]

amaç: Ulaşmak istenilen sonuç, maksat.
1435, 4959, 841,1360, 4166,1642, 1676, 2958, 3295, 443, 4730, 5051, 52, 2784, 2796, 5240, 2344, 349, 3945,1603, 1785, 2322, 2369, 2402, 3010, 483,3499, 3565, 4111, 2248, 537, 3335
[=32]

amaçla-: Bir amaca ulaşmayı istemek.
3325, 3395
[=2]

amaçsız: Amacı olmayan, gayesiz.
1978, 2815
[=2]

âmâ: Görme engelli.
2633
[=1]

amiral: Rütbesi general ile aynı olan deniz subayı.
787
[=1]

amir: Bir işte emir verme yetkisi bulunan kimse.
2529
[=1]

Amme: Kur'an-ı Kerim'de bir sûre.
1248
[=1]

an: Zamanın bölünemeyecek kadar kısa olan parçası, lahza.
1087, 2367, 2459, 2471, 2483, 3088, 3270, 3293, 3334, 3495, 4055, 4057, 4115, 4144, 4604, 4893, 4894, 5271, 5322, 693, 750, 1338, 5306, 3908, 3955, 4038, 1093, 1145, 1147, 1520, 1664, 1718, 1742, 1755, 1779, 1915, 1961, 2015, 2560, 2847, 2926, 3065, 3066, 3589, 4030, 4352, 4362, 4364, 4536, 4538, 4540, 4578, 508, 5105, 5120, 5134, 5160, 5356, 565, 801, 978, 3653, 91, 5265
[=64]

ana: Temel, asıl, esas.
1515, 1763, 1982, 2453, 2479, 2485, 2698, 5013,
[=10]

ana: Anne.
4903, 4903, 4919, 4919, 2627, 2384, 5111,753, 760
[=9]

anadil: Aynı kökten gelen çeşitli dillerin varsayılan kaynağı.
4972
[=1]

Anadolu: Ön Asya'nın bir parçası olarak Türkiye'nin Asya kıtasında bulunan toprağı.
4266, 5044, 2335, 2870, 2404, 3618, 5405
[=7]

anahtar: Kilidi açıp kapamak için kullanılan araç.
3794, 3970, 3969, 3798, 3800, 3971, 3007, 3008
[=8]

anatomi: İnsan, hayvan ve bitkilerin yapısını ve organlarının birbiriyle olan ilgilerini inceleyen bilim.

3849
[=1]
anbar: depo.
1713
[=1]
ancak: Yalnızca anlamında, sınırlama bildiren bir söz.
1047, 119, 1782, 1806, 1825, 184, 1840, 1927, 1966, 2097, 2136, 26, 2964, 2980, 3098, 3098, 3196, 3330, 3340, 3508, 3591, 3681, 3715, 3722, 374, 3804, 3901, 4007, 4138, 4214, 4246, 4405, 4772, 4864, 5378, 5538, 6, 701, 755, 829
[=40]
and: Yemîn etmek.
1356, 4153, 4580, 5370
[=4]
andır-: Benzer yanları bulunmak, çağrıştırmak.
2236, 3195, 3224, 3443, 457, 5010, 5110, 5414
[=8]
anı: Geçmişte yaşanmış çeşitli olaylardan belleğin sakladığı her türlü iz, hatıra.
3681, 4107, 4709
[=3]
anıl-: Anma işine konu olmak, hatırlanmak.
2498
[=1]
anıt: Önemli bir olayın veya büyük bir kişinin gelecek kuşaklarca tarih boyunca anılması için yapılan, göze çarpacak büyüklükte, sembol niteliğinde yapı, abide.
3645
[=1]
ani: Ansızın yapılan.
1804, 2769, 3953, 2848
[=4]
anla-: Bir şeyin ne demek olduğunu, neye işaret ettiğini kavramak.
1650, 2058, 4628, 4739, 5101, 5429, 5486,638, 4271,3616,1635, 4005, 5020, 5634, 5665, 4931, 1637, 2319, 2414, 3529, 3356,4821,654, 4388,1896, 2064, 2657, 2781, 4922, 4938, 5225, 2165, 3639, 3967,5633, 5448, 374, 3430, 3437, 4345, 2497, 2490, 2983, 3294, 4162, 2059, 2119, 2840, 4006, 4299, 4411, 5194, 578, 3773, 4059, 5527, 758, 2722
[=58]
anlam: Bir kelimeden, bir sözden, bir davranış veya olgudan anlaşılan şey.
1528, 2015, 2759, 2195, 663, 2040
[=6]
anlaşıl-: Anlama işine konu olmak.
5232,1632, 1708, 1952, 3314, 3469, 3967, 4575, 4661, 5061, 5459,1474, 3828, 5126, 3075,1733, 3535, 4398, 4398, 4402, 148, 1627
[=22]
anlaş-: Düşünce, duygu, amaç bakımından birleşmek.
2653, 3037,1195, 2573, 355
[=5]
anlat- : Bilgi vermek, izah etmek.
3054, 5449, 4183, 4320, 4900, 4941, 5009, 3841, 2397, 4916, 4205, 3223, 4402, 4396, 5498, 303, 1253, 300, 1619, 4443, 5058, 5546, 2179, 4516, 3218, 1170, 1105, 1837,

2318, 4410, 4281, 4302, 2792, 286, 5231,1537, 2172, 344, 4200, 4203, 4298, 4531, 5450, 4516, 2331, 4216, 2982, 3695, 3715, 4221, 3236, 3566, 3046, 4212, 4249, 4263, 4533, 1131, 2088, 3166, 4210, 5485, 1556, 4995, 5017, 1941, 4216, 4511, 3041, 4286, 4393, 4170
[=72]

anlayış: Anlama işi, telakki
3458, 2608, 5173, 2378, 1517
[=5]

anne: Çocuğu olan kadın.
4696, 4962, 893, 4968, 905
[=5]

ansızın: Hatıra gelmeyen bir sırada.
1259, 4562, 4837, 5106, 5267, 5401
[=6]

apış: Butların iç tarafı.
2058, 3022, 5331, 5645, 5654
[=5]

apse: Çıban.
415
[=1]

aptal: Zekâsı pek gelişmemiş, zekâ yoksunu.
3951, 3263
[=2]

aptes: Abdest.
2852, 882, 162, 1033
[=4]

ara: İki olguyu, iki olayı birbirinden ayıran zaman, fasıla.
1481, 1826, 2445, 2511, 5417, 561, 746, 1007, 1091, 1158, 1200, 2419, 2525, 4191, 4883, 5001, 5021, 5027, 5068, 5087, 5169, 5581, 5588, 5620, 5726, 2120, 2215, 3095, 3737, 4225, 4250, 4699, 483, 5562, 5591, 2875, 1631, 2482, 2674, 4966, 1307, 4032, 925, 703, 3957, 1546, 1149, 1266, 453, 3858, 2357, 5357, 2212, 3283, 5420, 1677, 1678, 1798, 1888, 1907, 1997, 2369, 2656, 4045, 5209, 657, 1160, 1289, 1347, 1610, 1858, 1869, 219, 2372, 2420, 2528, 2561, 2593, 260, 3502, 3627, 4208, 4222, 4515, 4573, 4690, 5181, 5226, 5331, 5651, 683, 930, 1550, 157, 3872, 1292, 1736, 1793, 1990, 2000, 3913, 4044, 5188, 5465, 919, 2989, 2058, 3022, 3676
[=109]

araba: Tekerlekli, motorlu veya motorsuz her türlü kara taşıtı.
2868, 1970, 1898, 1955, 1896, 2656
[=6]

aracı: İki şey arasında bağlantı kuran kimse, vasıta.
1223, 352, 360, 351, 3147, 3181, 3232
[=7]

araç: Bir iş yapmakta veya sonuçlandırmakta gücünden yararlanılan nesne.
4723, 4723, 4323
[=3]

ara-: Birini veya bir şeyi bulmaya çalışmak.
1908, 1915, 2103, 3251, 3255, 3270, 3344, 5512, 5562, 5600, 2939, 5224,3346, 4494, 2982, 3084, 4400, 3347,1687, 4516, 4558, 5102, 4314, 4046,1641, 3273, 1819,

2371, 3607, 4463, 4694, 520, 5513, 5584, 3267, 901, 1633, 1449, 2101, 2798, 1069, 1630, 1650, 4083, 663, 2591, 5515, 433, 438, 1822, 380, 5171, 5546, 5699, 8, 590, 1242, 1962, 513, 805, 2275, 1685, 2799, 2799, 3350
[=65]

arala- : İki şey arasında açıklık oluşturmak.
5436, 4513, 996
[=3]

aran-: Arama işine konu olmak.
3530, 4545
[=2]

Arap : Orta Doğu ile Kuzey Afrika'nın büyük bir bölümünde yaşayan halk ve bu halkın soyundan olan kimse.
122, 126, 1294, 1340, 136, 143, 150, 155, 169, 187, 195, 199, 203, 208, 226, 234, 247, 25, 263, 276, 2884, 290, 2973, 2981, 3117, 37, 3898, 3900, 3909, 4584, 48, 488, 490, 494, 503, 508, 513, 525, 549, 569, 5708, 573, 582, 586, 588, 612, 618, 632, 643, 648, 652, 670, 71, 789, 791, 805, 807, 81, 938
[=59]

Arap İhsan: Romandaki şahıslardan biri.
25,37,48,71,81,122 ,126, 136 ,143 ,150 ,169 ,187, 195 ,203 ,208 ,226 ,234, 247 ,263 ,276 ,290 ,488, 503 ,508 ,513 ,549 ,569, 573 ,582 ,586 ,588 ,612, 618 ,632 ,643 ,648 ,652, 789,791,805,807,1340, 2981,4584,5708
[=45]

Arapça : Sami dilleri ailesine giren ve Arap ülkelerinde kullanılan dil.
4930, 4936, 5067, 4923, 5074
[=5]

araştır- : Birini veya bir şeyi bulmak için bir yeri gözden geçirmek.
4771, 4231, 1067, 4877,
[=4]

arazi : Yeryüzü parçası.
1789, 1547
[=2]

ard: Art, arka
4608, 4619, 4608, 4619, 5114, 5303, 5652, 5530, 2025, 2930, 3234, 4234, 4745, 4888, 4904, 5272, 5355, 5381, 5385, 599
[=20]

arıt-: Temizlemek, temiz duruma getirmek.
53, 4733
[=2]

Aristotales: Antik Yunan filozofudur.
3406, 3235, 4358
[=3]

arka: Bir şeyin temel tutulan yüzünün tam ters yanı.
5037, 615, 5293, 1507, 1791, 5117,1306, 1943, 2836, 3819, 2129,5114, 5303, 1304, 2768, 2882, 2933, 5399, 890, 3892, 4247, 5115, 2795, 4727, 551, 5120, 270, 3793, 4139, 5419, 5428, 670, 5328
[=33]

arkadaş: Birbirlerine karşı sevgi ve anlayış gösteren kimselerden her biri.
27, 3884, 24, 40, 480, 561,1290, 1347, 1467, 323, 326, 370, 1105, 1131, 1288, 2429, 1246, 5175, 1286
[=19]

arkebüz: Taşınabilir ateşli silah.
1611, 1779, 1786, 4632, 59, 97, 4626
[=7]
armutlar: Yurdumuzun her yerinde yetişen bir ağaç
3621
[=1]
arpacık: Göz kapağının kenarında çıkan küçük çıban.
2067
[=1]
arsa: Üzerine yapı yapılmak için ayrılmış yer.
1177, 1271, 1327, 4473, 577, 1363
[=6]
arşın: Yaklaşık 68 santimetreye eşit olan uzunluk ölçüsü.
1566
[=1]
art-: Çoğalmak.
2483, 5341, 1066, 2544, 452, 4351, 4378, 3412, 2871, 3630, 3280, 4417, 4783, 1451, 2265, 2966, 3124, 4242, 3908, 4349, 2966, 3124, 58, 2571, 2707, 5337, 4410, 2402, 5314, 3844, 2866, 734
[=32]
artık : Bundan böyle, bundan sonra.
1213, 1232, 1315, 1402, 1872, 1914, 1956, 2064, 2087, 2098, 2115, 2163, 2168, 2183, 2281, 2290, 2302, 2302, 2327, 2534, 2681, 2683, 2757, 2781, 2831, 2835, 295, 2987, 3148, 3150, 3211, 3213, 3221, 3228, 3230, 3241, 3278, 329, 333, 3569, 3580, 3663, 3688, 371, 3721, 3723, 3733, 3735, 3739, 3740, 405, 4056, 410, 4109, 4118, 413, 4201, 4311, 4367, 4376, 4388, 4413, 4416, 454, 4542, 4543, 4572, 4617, 4742, 4765, 4977, 5022, 5086, 5100, 5169, 5180, 5184, 5214, 5241, 5336, 5371, 5394, 5398, 5403, 5468, 5488, 5588, 5658, 5705, 5730
[=90]
aruz: Aruz vezni.
4732
[=1]
arz: Yer, yeryüzü. 4274
[=1]
arz-: Sunma.
4455
[=1]
arzu: İstek, dilek.
3092, 3464, 4144, 4389, 5500, 5192
[=6]
asa: Bir tür ağaç veya metalden değnek.
3692, 3704, 3655,3691
[=4]
asal: Esasla ilgili, asıl ve temel olanla ilgili.
4409
[=1]
asayiş: Bir yerin düzen ve güvenlik içinde bulunması durumu.
2639, 2617
[=2]
asesbaşı: Ocaktaki askerî görevi yanısıra başkentin düzenini korumakla da yükümlü olan 28. ortanın çorbacısına verilen ad.
45, 4562, 997, 4575, 2661
[=5]
asık: Somurtkan.
3273
[=1]
asıl: Gerçek, esas.

1215, 1565, 2627, 2867, 2921, 3394, 3726, 3734, 3744, 4270, 52, 5230, 5380, 5676, 694, 1139, 1243, 1876, 2413, 2792, 2806, 2912, 304, 43, 312, 4491, 4681, 4744, 4805, 5009, 5042, 5052, 5248, 5644, 5673, 5717, 644,711,874,5548,1914
[=41]

asıl-: Asma işi yapılmak veya asma işine konu olmak
655, 232, 5128,1461, 5322, 5397,2793, 5615, 1467, 1712, 1720, 3482, 3072,3066, 4422, 262, 2793, 3224, 504, 2225, 2790
[=21]

asır: Yüzyıl.
4952, 4985, 656, 2353, 2376
[=5]

asit: Bir çözeltiye H+ iyonu (proton) çıkaran madde.
2239
[=1]

asker: Orduda görev yapan erden generale kadar herkes.
2698, 3121, 1745, 1710, 4353,1253, 4589, 1001, 1362, 1435, 1455, 1898
[=12]

askı: Üzerine herhangi bir şey asmaya yarar nesne.
2151
[=1]

asla: Hiçbir zaman, hiçbir biçimde.
1537, 2328, 234, 240, 2576, 4688, 4708, 4969, 5554, 5669, 760, 811, 944
[=13]

as-: Bir şeyi aşağıya sarkacak bir biçimde bir yere iliştirip sarkıtmak.
2244, 2822, 568, 5263, 5207
[=5]

astar : Kumaşın veya derinin iç tarafına geçirilen ince kat.
2652
[=1]

aşağı: Bir şeyin alt bölümü.
1454, 1724, 1729, 1730, 2653, 3910, 41, 805,1075, 913,1702, 1725, 1701, 1712, 1726, 1834, 3986, 4039, 88, 882
[=20]

aşağıla- : Değerinden düşük göstermek.
3292, 3071,4430, 3281
[=4]

aşama: Önem veya değer bakımından gitgide yükselen bir sıra basamakların her biri.
3376
[=1]

aş-: Geçmek.
1737, 1776, 5619, 674
[=4]

aşık: 1. Saz çalarak şiir okuyan halk ozanı tipi. 2. Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duyan, vurgun, tutkun kimse.
1369, 5082, 5550, 2050
[=4]

aş: Yemek.
2435, 2438
[=2]

aşındır-: Bir yere çok gidip gelmek.
817
[=1]

aşırı: Alışılan veya dayanılabilen dereceden çok daha fazla, taşkın.
1036, 1451, 1457, 2273, 2484, 5651, 1607

[=7]

aşina: Bildik, tanıdık.

311

[=1]

aşk: Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

3796, 4857, 667,1706, 5377, 4732, 2873

[=7]

at: Atgillerden, binme, yük çekme, taşıma vb. hizmetlerde kullanılan, tek tırnaklı hayvan.

1274, 159, 3388, 4139, 1807, 1503, 4153,1811, 2137, 4131,3778, 4010, 4141, 4164, 3848, 4136, 3411,539,1581, 3776, 4120, 3818,3857, 4012, 1473, 3777, 3859,1474

[=31]

at-: Bir cismi bir yöne doğru fırlatmak.

3941, 1299, 4681, 271, 366,2829, 4526, 4713, 4905,5370,1328, 5114, 158, 3754, 3218, 1336, 2666, 2962, 4136, 5508,1646,1004, 1393,1926, 3219, 694,2564, 2595, 3717, 5412, 5598, 2414, 1112, 2893, 3678, 4054, 4710, 5709, 804, 3721, 1990, 5370, 1000, 2758, 4334, 4528, 985, 4584,2793, 4680, 749, 881, 1218, 3654, 4003, 5195,1701, 269, 4046, 5546, 1276, 2690, 439

[=68]

ata: Baba.

529, 687,743,751

[=4]

ateş: Yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık.

1215, 1525, 1763, 1781, 1782, 1786, 1880, 2300, 3384, 3524, 4275, 5099, 5374,1405, 1526, 1713, 5219, 5279, 5280,1203, 1528, 1577, 1761, 1764, 259,1530, 1882, 2230, 3438, 2435, 1784,1788, 98, 1758, 5554, 1801, 603, 1891, 2745, 1271

[=41]

ateşle: Tutuşturmak, yakmak.

622, 3680, 5146, 1072, 4609, 5354, 261

[=7]

ateşlen-: Ateşleme işine konu olmak.

1088, 4351, 4619, 4569

[=4]

âtıl: Tembel.

2412

[=5]

atıl-: 1. Atma işine konu olmak. 2. Bir şeye doğru birden gitmek, birden bir davranışta bulunmak.

199, 1734, 4500, 4588, 4621, 4627, 5368, 1485, 1486, 1812, 2123, 2646, 3253, 3719, 5163, 2511, 270, 3943, 3953, 434, 757, 1124, 3941, 5528, 607, 447, 273, 1526, 1621, 4134, 950, 1546, 516, 5542

[=34]

atış: Atma işi.

1322, 1787,3977,2840

[=4]

atıştır-: Acele olarak yemek veya içmek.

2047, 3759

[=2]

atla-: Bir engeli sıçrayarak veya fırlayarak aşmak.

4153, 3251, 4637, 66, 4577, 1503, 1727, 2864, 2881, 4623, 1725

[=11]

atlas: Bir konuyu açıklamak için hazırlanmış

resim veya levhalardan oluşmuş kitap.
5719, 5721, 833, 3849, 5730, 5751, 1123, 1886, 1676, 2986, 4149, 445, 484, 5666, 5721, 892, 1125, 4044, 1122, 5667, 4540
[=21]

atlat-: Kötü bir durumu geçiştirmek, savmak.
1656, 2549, 2862, 1949
[=4]

atlı: Atı olan.
1472, 2137, 1471, 1774, 2142
[=5]

attır-: Atma işini yaptırmak.
3700, 3211, 3885
[=3]

avanta: Bir kimsenin emek vermeden sağladığı kazanç.
2348, 2263
[=2]

avaz: Yüksek ses, nara.
1480, 1480, 955
[=3]

avuç: Elin iç tarafı.
1290, 1293, 2545, 880, 2878, 3425, 3679, 3660, 2812
[=9]

avlu: Bir yapının veya yapı grubunun ortasında kalan üstü açık, duvarla çevrili alan.
5612, 5664, 1015, 3779, 5611, 2315, 460, 5567, 5608, 3782
[=10]

avrat: Kadın.
2072, 3025
[=2]

Avrupa: Dünya üzerinde yer alan kıtalardan biri.
4986
[=1]

ay: Art arda gelen iki yeni ay arasında geçen süre.
2333, 2654, 2931, 3095, 4995, 4348, 4360, 1523, 1543, 1587, 1656, 911, 1873, 926, 4580, 483, 728, 2220, 83, 4566, 5167
[=21]

ayak: Bacakların bilekten aşağıda bulunan ve yere basan bölümü.
143, 205, 2145, 2158, 3671, 3862, 4186, 66, 972, 3827, 421, 2213, 2667, 2731, 3148, 3225, 705, 2070, 2706, 450, 467, 5080, 3984, 4587, 3768, 1174, 240, 3225, 4658, 5137, 201, 1712, 342, 203, 1161, 686, 5572
[=37]

ayaklı: Bir destekle yere dayanan.
3443
[=1]

ayaktakımı: Görgüsüzlükleri veya bilgisizlikleri dolayısıyla toplum içinde aşağı durumda olan kişiler.
418 , 597
[=2]

ayar: Bir aygıtın gereken işi yapabilmesi durumu.
1952, 121, 2839, 3580
[=4]

ayarla-: Bir ölçünün doğruluğunu belli bir örneğe göre düzeltmek, doğrulamak.
3203
[=1]

Ayasofya: İstanbul'da tarihî bir müze.
1971, 2571, 4365, 4367,4327, 4363, 4335, 4338
[=8]

ayaz: Duru, sakin havada çıkan kuru soğuk.

1142
[=1]
aydınlan-: Aydınlık olmak.
5378, 3543, 3716, 3132, 5379
[=5]
aydınlat-: Karanlığı giderip görünür duruma getirmek.
2520, 2150, 5616, 4070, 671, 5401
[=6]
Âyet-i Kerime: Kur'an-ı Kerim surelerini oluşturan kısımlardan her biri.
1340, 4584, 93
[=3]
aygıt: Birçok parçadan yapılmış alet, cihaz,
4319
[=1]
ayı: Memelilerin etobur takımından, beş parmaklı, tabanlarına basarak yürüyen hayvan.
684, 695, 697, 700, 703, 705, 712, 714, 722, 726, 730, 717, 689, 719
[=14]
ayıcılık: Ayıcının yaptığı iş, mesleği.
687
[=1]
ayır-: Bölmek.
746, 1296, 3732, 2274, 2727, 1762, 1994, 1468, 3389, 2732
[=10]
aylık: Belirli aydan beri var olan.
3631, 408
[=2]
ayna: Işığı yansıtan, varlıkların görüntüsünü veren, cilalı ve sırlı cam.
1760, 1826, 1932, 1933, 1934, 3127, 3130, 3135, 3223, 3224, 4186, 4187, 4189, 4191, 4206, 4207, 4234, 4241, 4256, 4601, 4908, 4988, 4989, 5000, 872, 873, 875, 4266, 4272, 5016, 5018, 5029, 864, 5004, 4408, 3127, 212, 3135, 3136, 3227, 3230, 4188, 4205, 4209, 4214, 4217, 4219, 4243, 4264, 5006, 5010, 5035,4211, 4222, 4227, 4315, 4849, 4981, 4985, 4987, 4999, 5032, 2199, 4257,4304, 4232,4193, 4197, 4287, 4428, 1939, 3221, 4253, 4255, 4408, 859,855,1642, 3229, 3549, 4206, 4224, 4226, 4240, 4994, 5023, 856
[=87]
aynı: Benzer.
1116, 1163, 1416, 1489, 1567, 1664, 1718, 1979, 2189, 2216, 2217, 2262, 2439, 2531, 2616, 2943, 3098, 3128, 3133, 3216, 329, 3291, 3365, 3460, 3549, 4177, 4335, 4340, 4352, 4361, 4364, 4372, 4436, 4484, 4527, 4593, 4781, 4965, 5043, 5237, 537, 5435, 565, 695, 813, 830, 761, 223, 2266
[=49]
ayrıl-: Bir yerden, bir kimseden, bir şeyden uzaklaşmak.
5661, 1772, 565, 2650, 4662, 5559, 1257, 1922,1421, 1433, 2420, 2999, 823, 824, 1818, 4649,1151, 3675, 1270, 3230, 718
[=21]
ayrı: Başka, başka türlü.
2078, 4988, 906
[=3]
ayrıca: Ayrı olarak, başkaca.

1949, 3757, 4917, 60, 733, 904
[=6]
ayrım: Ayırma işi, tefrik.
2385
[=1]
ayrıntı: Bir bütünün önemce ikinci derecede olan öğelerinden her biri, teferruat.
4442, 4117, 3751,1887
[=4]
az: Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı.
1030, 1128, 1156, 1158, 1236, 2462, 2506, 2560, 2762, 2811, 2814, 3342, 3445, 3483, 3765, 3982, 4010, 4271, 4363, 4371, 4372, 4556, 465, 4677, 4681, 475, 4859, 488, 4929, 5024, 5045, 5063, 5340, 5531, 5633, 5646, 5752, 687, 755, 866, 339, 515, 699,1164
[=44]
aza: Vücut parçası, organ.
2646
[=1]
azap: Büyük sıkıntı, eziyet.
1855, 1865, 2669, 1882
[=4]
azal-: Eskisinden az bir duruma gelmek.
4571, 4571, 4914, 2391, 2639, 5604, 411, 3013, 785
[=9]
azamet: Ululuk, büyüklük.
2721, 2710
[=2]
azametli: Ulu, çok büyük.
2706
[=1]
Azapkapı: Şişhane'den At atürk Köprüsü'ne inerken bugünkü Yolcuzade İskender Caddesi'nin güneyinde kalan, güneybatıda Tersane Caddesi ve köprünün ayaklarından denize kadar uzanan semt.
151, 34
[=2]
azarlan-: Paylanmak, kötü sözle karşılaşmak.
2641
[=1]
azat eyle-: Serbest bırakma.
2074
[=1]
az-: Taşkınlıkta ileri gitmek.
791
[=1]
azılı: Gözü bir şeyden yılmayan, azgın.
2145, 5122
[=2]
azımsan-: Az bulmak, yetersiz görmek.
405
[=1]
azimli: Azmi olan.
4461
[=1]
azman: Aşırı gelişmiş.
1839
[=1]
azmet-: Bir işteki engelleri yenmeye karar vermiş olmak
5555
[=1]
B: Türk alfabesinin ikinci sırasında yer alan harf.
4347, 4352, 4362, 4372, 4372, 4359
[=6]
baba: Çocuğu olan erkek.
1129, 3609, 3612, 5714, 5745, 684, 687, 695, 700, 701,2908, 3609, 893, 962, 4968, 1130, 2948, 5623, 5230, 200, 1119, 5555, 5706, 5723, 5725,1132,

1233, 1395, 1885, 1966, 2454, 2613, 2614, 2782, 2888, 2894, 2900, 2930, 2936, 2950, 2957, 3268, 3304, 3333, 5551, 5665, 708, 904, 936, 1107, 180, 2456, 2956, 705, 714, 897, 5550, 1971, 2000, 2369, 2452, 2898, 2953, 2963, 3334, 4082, 900, 933, 1127, 1244, 1421, 1675, 178, 1906, 1965, 1980, 2004, 2015, 2459, 2592, 2751, 289, 2902, 2915, 2941, 2967, 2986, 3595, 3596, 4044, 4149, 903, 908, 913, 943, 223, 2469, 246, 2922
[=99]

babayiğit: Yürekli kimse.
3465, 3094
[=2]

bacak: Vücudun kasıktan tabana kadar olan bölümü.
1943, 2311, 2539,594,1791, 3260, 5390, 1712, 1718, 1950, 540, 1720, 2615, 1710, 2406, 977,2424
[=17]

badem: Badem ağacı.
4701
[=1]

bağ: 1.İlgi, ilişki, rabıta. 2. Kemikleri birbirine bağlamaya, iç organları yerinde tutmaya yarayan lif demeti.
3502, 3850, 456, 2131, 573, 990, 5311, 442, 5335, 5331
[=10]

bağdaş: Sağ ayağı sol uyluğun, sol ayağı sağ uyluğun altına alarak oturma biçimi.
1186, 2713
[=2]

bağdaş-: Anlaşmak, uzlaşmak.
5727
[=1]

Bağdat: Irak'ın başkenti.
2033, 2040, 2051, 3012, 5082, 5141, 2077,2063, 2068, 2098
[=10]

bağır-: İnsan yüksek ve gür ses çıkarmak.
4817,1157, 618, 618, 2422, 1713, 1741, 1791, 183, 3476, 3917, 3925, 393, 3951, 4034, 4056, 4165, 4661, 4826, 4926, 4980, 5136, 5189, 5277, 5356, 5368, 5376, 5464, 953, 955, 3929, 401, 2890, 4125, 5086, 5091, 2687, 5297, 5466, 1480, 4039, 4663, 3093, 3599
[=44]

bağırgan: Bağırıp çağıran.
5515, 5523
[=2]

bağış: Bağışlanan şey, yardım, hibe.
3249
[=1]

bağışla-: Herhangi bir kötü davranış için ceza vermekten vazgeçmek, affetmek.
3080, 4796
[=2]

bağla-: Bir şeyi bir yere veya bir şeye tutturmak.
2112, 5257, 3485, 473, 5433, 5267, 5526, 553, 1396, 4142, 5335, 1288, 5014, 1367, 3530,1390, 450, 5177,1319, 3247, 4655, 4658, 3996, 3970, 2175, 4862, 5138, 3484, 4542, 5014, 3875, 3388, 2581, 1700, 835, 1273, 2129, 4651, 2634
[=39]

bağlı: Bir bağ ile tutturulmuş olan.

1642, 3130, 3487, 3968, 3995, 4476, 4479, 4666, 5080, 689
[=10]
bağlılık: Birine karşı, sevgi, saygı ile yakınlık duyma ve gösterme, sadakat.
3163, 3199
[=2]
bağır: Göğüs.
683, 1235, 760
[=3]
bağrışma: Bağrışmak işi, birlikte bağırma.
1722
[=1]
bahane: Bir şeyin gerçek sebebi gizlenerek ileri sürülen uydurma sebep.
43
[=1]
bahar: İlkbahar.
1957, 4702
[=2]
baharat: Yiyecek ve içeceklere hoş koku ve tat vermek için kullanılan maddeler.
3620, 534
[=2]
baha: Paha, değer, fiyat.
1516, 2959
[=2]
bahçekapı: Özel isim.
2176
[=1]
bahçe: Sebze, meyve, çiçek veya ağaç yetiştirilen yer.
764
[=1]
bahis: Üzerinde konuşulan şey.
1194, 54, 3236, 1204
[=4]
bahset-: Bir konu üzerinde söz söylemek, konuşmak.
2165, 2275, 3416, 4953, 3356, 3144, 5498
[=7]
bahşiş: Yapılan bir hizmete ödenen ücretten ayrı olarak fazladan verilen para.
15, 1557, 2660, 3168, 734, 1666, 4213, 3889, 3816
[=9]
bak-: Bakışı bir şey üzerine çevirmek.
2973, 5215, 5624, 5626, 1266, 5252, 509, 201, 4140, 1005, 2940, 3537, 3540, 3928, 3930, 3942, 4371, 4378, 4487, 4884, 5176, 5277, 5391, 5443, 5641, 2089, 2904, 430, 2483, 4604, 2836, 3361, 5195, 996, 2789, 2749, 138, 1946, 2206, 2210, 3223, 3313, 3468, 3648, 3792, 3824, 4018, 4213, 4216, 4402, 4485, 479, 491, 584, 589, 839, 1509, 3936, 5758, 955, 959, 164, 187, 1894, 1939, 1939, 2582, 2812, 2833, 2850, 2974, 5253, 29, 2976, 3807, 5289,1058, 293, 857,4253, 1928, 5060, 1306, 1943, 4440, 1996, 4559, 891, 2933, 1644, 2183, 2899, 3449, 2836, 2956, 2094,1142, 1595, 1647, 227, 2882, 3448, 35, 3760, 5399, 5613, 5670, 859, 879, 916, 612, 5252, 1648, 4189, 5108, 5414, 5428, 614, 3812, 1611, 2795, 3432, 3915, 646, 1299, 1865, 2322, 4557,653
[=130]
bakımdan: Yönden, açıdan.
4669
[=1]

bakır: Isı ve elektriği iyi ileten, kolay dövülür bir madde.
1295, 1298, 1479, 1492, 1495, 3341, 3996, 4774, 1292, 1501
[=10]

bakış: Bakma işi.
1231, 2733, 64, 5296, 2081, 4633, 821
[=7]

baki: Sürekli.
4008
[=1]

bakire: Cinsel ilişkide bulunmamış (dişi), kızoğlan.
362
[=1]

baklava: Bir tür tatlı.
5345, 5351
[=2]

bal: Bal arılarının bitki ve çiçeklerden topladıkları tatlı, koyu, sıvı madde.
2434, 245, 5348, 1958
[=4]

balçık: İçinde çeşitli organik maddeler bulunan, genellikle killi, koyu, yapışkan çamur.
1495, 158
[=2]

baldır: Bacağın dizden ayak bileğine kadar olan bölüm.
5135, 5130, 95,
[=3]

balık: Omurgalılardan, suda yaşayan, yumurtadan üreyen hayvanların genel adı.
3991, 3992, 5081
[=3]

ballandır-: İmrendirecek bir biçimde övmek.
1105, 1105
[=2]

balmumu: Bal peteğinde arıların yaptığı, mobilya cilası, ayakkabı cilası, sentetik meyve, kozmetikte krem yapımında kullanılan bir mum.
2043, 2055, 2066, 5078, 5530
[=5]

baltacı: Odun kırıcı.
3166
[=1]

balta: Ağacı kesme, yarma, yontma vb. işlerde kullanılan ağaç saplı, demir araç.
2822, 1389, 1391, 685,
[=4]

balyemez: Kara ve deniz savaşlarında kullanılan, orta çapta, uzun menzilli, tunçtan top.
4607
[=1]

balyos: Osmanlı Devleti'nde Frenk ve özellikle Venedik elçisi.
330, 361, 346, 353, 335, 359, 316, 3833, 458
[=9]

bambaşka: Büsbütün başka, apayrı, değişik, farklı.
3396, 4492, 4985, 5241
[=4]

bana: Ben zamirinin yönelme durumu ekli biçimi.
2687, 2804, 2807, 2926, 3040, 3054, 3408, 3499, 3510, 3520, 4165, 4165, 4169, 4209, 4219, 4227, 4413, 4526, 4529, 4828, 4899, 4919, 4945, 4995, 4998, 5053, 5056, 5072, 5152, 5153, 5168, 5186, 5189, 5190, 5394, 5449, 5449, 5680, 5688, 5702, 5718, 872, 894
[=43]

bangırda-: Öfkelenerek yüksek sesle bağırıp çağırmak.
166
[=1]

banla-: Horoz ötmek.
2091
[=1]

barbut: Zarla oynanan bir çeşit kumar.
2523, 268, 2828, 3634, 3862,3653, 3674, 3905,3735, 908
[=10]

bardak: Su vb. şeyleri içmek için kullanılan, genellikle camdan yapılan kap.
2179, 4680, 850, 4022, 4685, 2180, 4683, 909, 2286
[=9]

barın-: Yerleşmek, yaşamak için uygun şartlar bularak oturmak.
5602
[=1]

barındır-: Barınmasını sağlamak.
3638
[=1]

barış-: İki taraf, aralarındaki dargınlığı kaldırmak.
703, 80
[=2]

bari: Hiç olmazsa.
1059, 251
[=2]

barka: Büyük sandal.
367
[=1]

barut: Ateşli silahla bir merminin atılmasına veya herhangi bir aracın fırlatılmasına yarayan, patlayıcı madde.
1659, 1694, 1739, 1753, 1761, 1763, 1869, 533, 4609, 1072, 1102, 1294, 1296, 3038, 4293,
[=15]

baruthane: Barut yapılan veya saklanan yer.
1289, 1320
[=2]

bas-: Vücudun ağırlığını verecek bir biçimde ayak tabanını bir yere veya bir şeyin üzerine koymak.
2158,1235,2145, 4562, 4960, 4354, 66, 1356,1502,2401,4355,2266 ,2491,2624, 4992, 2432, 159, 4354, 67,1358,1284, 4581, 4798, 2466,1622,2114,2321,110, 5659, 2281, 236, 5403, 5168, 1451, 204, 2104, 858, 2481, 4692,
[=37]

basamak: Bir yere çıkarken veya bir yerden inerken basılan ve art arda gelen, birbirine belirli aralıkları olan düz yüzeylerden her biri.
208, 5662
[=2]

basınç: Bir yüzey üzerine etkide bulunan gücün yüz ölçümü birimine düşen miktarı, tazyik.
2769,2770
[=2]

basit: Yapılması veya anlaşılması kolay olan, karışık olmayan.
3355, 3750, 4725, 479, 4977, 661, 2548
[=7]

baskın: Suç işlediği veya suçluların bulunduğu sanılan bir yere ansızın girme.
1709, 103, 4575, 1415, 3746, 1579

[=6]

baş: 1. Kafa, ser 2.Bir topluluğu yöneten kimse. 3.Temel, esas.
2529, 2557, 20, 376, 4060, 4329, 546, 4886, 5084, 5196, 5203, 5281, 2491, 4519,1141, 1155, 1248, 1342, 1345, 1347, 1649, 1904, 1980, 1981, 2178, 2203, 2328, 2915, 3087, 3153, 3467, 3636, 3649, 503, 5191, 5244, 784, 1384, 162, 2278, 2672, 2696, 2901, 3188, 3311, 5062, 5283, 4932, 1410, 1645, 2916, 3230, 379, 2133, 2135, 225, 2517, 2550, 2581, 2623, 2892, 2910, 3649, 3712, 4097, 4637, 4672, 540, 642, 982, 4336, 49, 5327, 974, 4598, 1029, 1329, 1464, 1776, 1988, 3643, 4636, 2445,1356, 3642, 3643, 1358, 3596, 5223, 5232, 5669, 1216, 1453, 4601, 55, 3257, 1864, 5415
[=99]

başar-: Bir işi istenilen biçimde bitirmek, muvaffak olmak.
4635, 1096, 3555, 4053, 5488, 3551, 1871, 3389, 344, 3478, 654, 3490, 3915, 5146, 2667, 5480, 2568, 1540, 731, 3913, 4106, 1082, 1805, 1931, 2016, 2863, 5044, 3260, 4157, 3519, 4196, 1281, 3481, 5120, 3519, 3539, 1728, 2173, 1776, 4589, 1803, 2507, 3256
[=43]

başarı: Başarma işi, muvaffakiyet.
1665, 2042, 1492
[=3]

başarısızlık: Başarısız olma durumu.
3539
[=1]

başbaşa: Birlikte.
4890, 5210, 5318
[=3]

başbuğ: Reis, baş, başkan, komutan.
1350
[=1]

başeski: En kıdemli kimse.
4596
[=1]

başgedikli: En yüksek rütbeli astsubay.
2531
[=1]

baş göster-: Belirmek, ortaya çıkmak.
325, 3743
[=2]

başka: Bilinenden ayrı, değişik, farklı.
1031, 1114, 1352, 1353, 1373, 1469, 1490, 1633, 1979, 2028, 2276, 2471, 2799, 286, 3142, 3151, 3971, 401, 4315, 4413, 481, 4923, 4973, 5019, 5074, 5715, 5720, 847, 2978, 586, 2027, 2200, 3208, 5115, 2426, 3881, 2426, 3881,
[=38]

başkent: Bir devletin yönetim merkezi olan şehir.
1257, 1262, 1260, 4537
[=4]

başla-: Bir işe girişmek, harekete geçmek.
3162, 1051, 1344, 1388, 143, 1452, 147, 1576, 1654, 1698, 1708, 1727, 1779, 1820, 184, 1871, 1997, 2095, 2135, 2183, 2371, 24, 2474, 2731, 2743, 2887, 2893, 2897,

2915, 2962, 3243, 3441, 3487, 3546, 3607, 381, 3908, 4024, 4037, 4039, 4097, 4127, 4131, 4137, 4154, 4200, 4256, 4298, 445, 4471, 4620, 4623, 4634, 4656, 4668, 4694, 474, 4757, 4801, 4807, 4954, 511, 5268, 5287, 5386, 5450, 5493, 5535, 5544, 5587, 5593, 5654, 592, 754, 785, 837, 84, 929, 936, 971, 1165, 1228, 3985, 4348, 5298,1334, 2194, 2256, 2449, 2565, 2826, 2834, 2899, 326, 4040, 4099, 507, 5125, 5649, 863, 867, 4833, 3834, 65, 150, 1731, 2492, 2663, 2853, 3827, 3980, 4021, 4036, 4235, 2333, 570, 1279, 1307, 1361, 1480, 1490, 1551, 1604, 1628, 1695, 1724, 1784, 1849, 3482, 3678, 4660, 4664, 5160, 5303, 5352, 5361, 2665, 5068, 4693, 305, 3183, 3204, 5346, 931,2184,1233, 1336, 155, 1576, 1639, 1751, 1817, 1968, 2188, 2479, 2481, 2486, 2515, 2633, 2961, 2974, 3189, 3210, 3231, 3242, 3498, 3614, 3661, 3923, 4079, 4546, 4614, 4689, 4802, 4838, 4921, 521, 5658, 630, 866, 973,2746, 950,4578,2447, 300, 3636, 510, 580, 1036, 1366, 1565, 383, 1628, 3634, 3982, 4329, 4336, 4382, 4384, 4693,1178, 1586, 2443, 5284, 1770, 5033, 5319, 4991, 5065, 4303, 2835, 4904, 5349, 976, 110, 2660, 1083, 1202, 1450, 2055, 3675, 4531, 5390, 804

[=226]

başlangıç: Bir iş, bir dönem, bir hayat vb.nin ilk bölümü.

1663

[=1]

başlıca: En önemli, başta gelen.

2541, 4723

[=2]

başparmak: El ve ayakta bulunan en kalın parmak.

988

[=1]

başsağlığı: Ölen bir kimsenin yakınlarına ilgi ve yakınlık gösterme.

3015

[=1]

başvur-: Bir işin yapılması için bir kimsenin aracılığını istemek.

4710, 3668, 3462, 2298, 3091,

[=5]

bat-: 1.Bir sıvının üstündeyken içine gömülmek. 2. Dünya'nın dönüşü dolayısıyla Güneş, Ay ve yıldız ufkun altına inmek.

1447, 158, 596, 495, 4011, 1222

[=6]

batakçı: Borcunu ödememeyi alışkanlık edinmiş (kimse).

2860

[=1]

batakhane: Gidenlerin dolandırıldığı veya kötü bir durumda bırakıldığı yer.

3728, 3864, 3870, 3886, 4006, 3739, 3906, 4008, 3856, 3734, 3745, 3818, 3729

[=13]

batı: Yeryüzündeki başlıca dört yönden güneşin battığı yön, gün batısı.

4199, 4429, 4850, 5051, 4306, 1083, 1446,
[=7]

batır: Bir şeyin sıvı veya yumuşak bir maddenin içine gömülmesine yol açmak.
1283, 1747, 876, 1358, 1419, 1222
[=6]

Battal Gazi: 8. yüzyılda yaşadığı tahmin edilen ve hakkında çeşitli inanışlar bırakmış bir liderdir.
1188
[=1]

battaniye: Yorgan yerine veya yorgan üstünde kullanılan, kalınca örtü.
725, 31, 699, 719, 722, 728
[=6]

Bayezid: İstanbul'da bir semt ismi.
4337, 4327, 2142
[=3]

Bayezid Camii: İstanbul'un Bayezid semtinde Sultan II. Bayezid tarafından yaptırılmış ünlü bir cami.
2851
[=1]

bayıl-: Baygın duruma girmek.
692
[=1]

baykuş: Başında, kulak yerinde iki sorgucu bulunan, yırtıcı gece kuşlarının genel adı.
2091
[=1]

bayrak: Bir milletin, belli bir topluluğun veya bir kuruluşun simgesi olarak kullanılan, renk ve biçimle özelleştirilmiş, genellikle dikdörtgen biçiminde kumaş, sancak.
1511, 1476, 4426, 1479, 4638, 4592
[=6]

bayraktar: Bayrağı taşımakla görevli kimse.
4596
[=1]

bayram: Millî veya dinî bakımdan önemi olan ve kutlanan gün veya günler.
2444, 4618,2442
[=3]

bazan: Ara sıra.
1171, 1175, 2019, 2516, 2516, 2608, 3191
[=7]

bazı: Birtakım, kimi.
1774, 2178, 2266, 2460, 2622, 2641, 3001, 3159, 3180, 3230, 3949, 4219, 4353, 4688, 5347, 5732, 829,1336, 2397, 2798, 2798, 3668, 3670, 3873, 3913, 4646, 4649, 5161, 5308, 557, 3556, 5013,3883
[=33]

becerikli: Becerisi olan, elinden iş gelen.
3172, 3207
[=2]

Beç: Viyana'ya Osmanlıca'da verilen ad.
4260, 4951, 4986, 4993
[=4]

bedava: Karşılıksız, parasız, emeksiz.
2194,1199, 349, 386, 3871
[=5]

beddua: Birinin kötü duruma düşmesini gönülden isteme, ilenme.
2096
[=1]

bedel: Bir şeyin yerini tutabilen karşılık.
1882,2609
[=2]

beden: Canlı varlıkların maddi bölümü, vücut.
2402, 302, 823, 824, 4355, 1585, 2104, 426, 937, 992, 2192, 444, 825, 2283, 3603, 2065, 2253, 934, 3514, 427, 928, 948, 1082, 916, 601,426, 797,421,3003
[=29]

bedesten: Kumaş, mücevher vb. değerli eşyaların alınıp satıldığı kapalı tarihî çarşı.
5566, 3959
[=2]

beğen-: İyi veya güzel bulmak.
3812

beher: Her bir.
18
[=1]

behey: Çıkışma bildirmek için kullanılan bir söz.
4124, 5369, 5441
[=3]

bekar: Evlenmemiş kimse.
832
[=1]

bekçi: Bir şeyi veya bir yeri bekleyip korumakla görevli kimse.
5570, 5580, 5596, 5754, 5757, 21, 3694, 5579, 5589, 5612, 5642, 5645, 5753, 5610, 5633, 5648, 5657, 5569, 3703, 5664, 5573, 5574, 5583, 5585
[=24]

bekle-: Bir iş oluncaya, biri gelinceye değin bir yerde kalmak.
4811, 500, 5434, 2310, 2312, 2755, 3708, 4586, 4692, 4801, 5265, 5601,3942, 4104, 679, 4251, 4459, 5524, 4079, 5167, 3081, 2603, 449, 1628, 1997, 4459, 4801, 5352, 5544, 4873, 2667, 2698, 5050, 1337, 2766, 3160, 5068, 4778, 1200, 3289, 1726, 2813, 5392, 395, 4896, 3312, 5725, 1134, 660, 1197, 2555, 2564, 2990, 3169, 4018, 4387, 4430, 5039, 585, 656, 1669, 4065, 4289, 1693, 2901, 2993, 3776, 4014, 5308, 536, 5510, 1489, 1703, 2825, 3455
[=75]

bela: İçinden çıkılması güç, sakıncalı durum.
1155, 1744, 1776, 2662, 3480, 452, 5084, 1464, 4519, 1988,
[=10]

belge: Bir gerçeğe tanıklık eden yazı, fotoğraf, resim, film vb. vesika, doküman.
2009, 3206, 3016, 3205, 3216
[=5]

bel: İnsan bedeninde göğüsle karın, sırtla kalçalar arasında daralmış bölüm.
2830, 538, 800, 4585, 978, 5363, 835, 969, 2821, 430
[=10]

belir-: Önce belli veya görünür olmayan bir şey ortaya çıkmak.
272, 5036, 5019, 5029, 5597, 2848, 582, 3134, 582, 1718, 3496, 3608, 4176, 932
[=14]

belirle-: Belirli duruma getirmek, belirli kılmak, tayin etmek.
1868, 1603
[=2]

belirsiz: Belirli olmayan, belgisiz.

209, 2985, 3422, 3591, 36, 3617, 4301, 4642, 1675, 4174, 4177, 5665, 906, 2007
[=14]
belirt-: Açıklamak, tebarüz ettirmek.
2428, 669, 3719, 1527
[=4]
belirti: Bir olayın veya durumun anlaşılmasına yardım eden şey, alamet.
3496, 2775, 3003, 5656, 224, 247, 4249, 5248, 713
[=9]
belkemiği: Bir şeyin varlığı ile ilgili en önemli bölüm, temel, esas.
1590
[=1]
belki: Olabilir ki, muhtemel olarak.
1110, 1684, 1688, 193, 1962, 2157, 2178, 2196, 234, 2596, 2707, 2797, 3057, 3280, 3283, 3295, 3324, 3332, 3345, 3402, 3413, 3460, 3461, 3510, 3573, 3576, 3583, 3604, 3840, 397, 4179, 4180, 4201, 4279, 4313, 4769, 4870, 5185, 5217, 5221, 5240, 5487, 5644, 5712, 868
[=45]
belle-: Öğrenip akılda tutmak.
1395, 5536
[=2]
belli: Bilinmedik bir yanı olmayan, malum.
111, 1411, 1514, 1670, 1672, 1732, 1820, 209, 2467, 2613, 3559, 36, 3648, 4642, 4744, 4879, 4935, 5012, 5067, 52, 5379, 5614, 5639, 5650, 594, 1094, 1387, 2338, 288, 4077, 4938, 5116, 5266, 858, 859
[=35]
bembeyaz: Çok beyaz, apak.
1003, 984
[=2]
ben: 1. Teklik birinci kişiyi gösteren söz.
1115, 1741, 2272, 2786, 2798, 2908, 2920, 2924, 2926, 3075, 3393, 3464, 3514, 3525, 3612, 3812, 3931, 4075, 4252, 4279, 4316, 4508, 4526, 4526, 4886, 4898, 4899, 4911, 4919, 4940, 4944, 4979, 5059, 5082, 5167, 5173, 5202, 5220, 5252, 5256, 5451, 5452, 5684, 5695, 5732, 5733, 5737, 5740, 5743, 862, 862, 871, 872, 873, 894, 4981, 5635, 2797, 5731, 1133, 190, 2724, 2807, 2908, 2939, 3331, 3612, 4160, 4229, 4310, 4319, 4780, 4901, 4906, 4909, 5055, 5058, 5064, 5187, 5189, 5190, 5191, 5446, 5467, 5699, 5742, 5743, 1117, 1118, 1230, 1541, 2787, 2919, 2924, 2925, 2945, 3065, 3070, 3073, 3513, 3567, 3770, 4074, 4166, 4309, 4382, 4508, 4879, 4898, 4919, 4962, 4965, 5078, 5081, 5180, 5203, 5225, 5234, 5244, 5246, 5255, 5629, 5634, 5674, 5677, 5683, 5686, 5700, 5709, 5715, 5720, 5741, 5747, 702, 893, 943, 944, 966, 4173, 4183, 4201, 4290, 5211, 5243, 954
[=145]
benimse-: Bir şeyi kendine mal etmek, kabullenmek.
841
[=1]

beniz: Yüz.
985, 1000, 1646, 2758, 2763
[=5]

benze-: İki kişi veya nesne arasında birbirini andıracak kadar ortak nitelikler bulunmak, andırmak.
180, 2463, 2456, 3364, 4236, 4854, 2340, 4483, 4803, 3322, 3617, 61, 2233, 3126, 3595, 4019, 4123, 5230, 4965, 5632
[=20]

benzerlik: Benzer olma durumu.
2804
[=1]

benzet-: Bir şeyde başka şeye benzeyen yönler bulmak.
5083, 1509, 3398
[=3]

berbat: Kötü.
3269, 4082, 5520, 5533
[=4]

bere: Bir yere çarpma, incitme veya vurma sonucu vücudun herhangi bir yerinde oluşan çürük.
2308, 1167, 3807
[=3]

bereket: Bolluk, gürlük, ongunluk.
1636, 1729, 2091, 2482, 352, 633, 734, 783
[=8]

beri: Konuşanın önündeki iki uzaklıktan kendisine daha yakın olan.
1617, 2517, 3323, 3596, 4027, 4085, 4418, 4931, 5080, 5223, 5699, 83, 2205, 399, 5386, 646, 432
[=17]

bertaraf: Kaldırılmış, giderilmiş.
1920, 3686
[=2]

beslen-: Besleme işine konu olmak.
4701, 3525, 3524
[=3]

besle-: Yiyecek ve içeceğini sağlamak.
3632
[=1]

besmele: Esirgeyen ve Bağışlayan Allah(c.c.)'ın adı ile anlamına gelen ve bir işe başlarken söylenilen Bismillahirrahm anirrahim sözü.
3009
[=1]

bestele-: Beste yapmak.
2424, 2429, 2522,
[=3]

beste: Bir müzik eserini oluşturan ezgilerin bütünü.
3710, 2401
[=2]

beş: Dörtten sonra gelen sayının adı.
1247, 1317, 1372, 1401, 1403, 1455, 1557, 1658, 1697, 1954, 2077, 3250, 3848, 3936, 4206, 4211, 4266, 4484, 4859, 5561, 4526, 4483, 4970, 4967, 2338, 4682, 1544
[=27]

beşik: Bebekleri yatırmaya ve sallayarak uyutmaya yarayan, tahta veya demirden yapılmış sallanır bir çeşit küçük karyola.
5414
[=1]

beyan: Bildirme.
2
[=1]

beyaz: Ak, kara, siyah karşıtı.
1283, 1358, 1587, 2763, 5009, 2503
[=6]

beyhude: Yararsız, anlamsız.
3677, 4610
[=2]

beyin: 1.Dimağ 2.Bilgisi, eğitimi, düşüncesi yüksek düzeyde olan kimse.
5219, 5509
[=2]

bez: Pamuk veya keten ipliğinden yapılan dokuma, çaput.
1938, 5317, 886, 886, 1325, 2093, 1283, 1061, 1890, 1283, 969, 1608, 5290, 4600
[=14]

bezdir-: Bıktırmak, usandırmak.
5191, 2734
[=2]

bezginlik: Bezgin olma durumu, usanç.
2415
[=1]

bıcılgan: Kadınların meme uçlarında, çocukların ayaklarında, hayvanların ayak parmaklarıyla bileklerinde ter, pislik, çamur v.s. sebeplerden ileri gelen sulu yara.
2067
[=1]

bıçak: Bir sap ve çelik bölümden oluşan kesici araç.
5317, 1638, 3935, 564, 1218, 3927, 116, 3985
[=8]

bıçkın: Külhanbeyi, kabadayı.
74, 385
[=2]

bık-: Tekrarlanması, sürüp gitmesi yüzünden bir şeyden doygunluk veya yorgunluk duyarak onu istemez duruma gelmek.
1837, 747, 789, 4218, 765
[=5]

bırak-: Elde bulunan bir şeyi tutmaz olmak.
138, 253, 2724, 5489, 428, 2550, 195, 2621, 3875, 397, 413, 95, 1141, 1823, 3241, 5265, 2630, 1034, 3173, 5279, 1093, 1301, 1624, 1852, 1867, 3799, 5417, 5442, 5564, 720, 918, 3486, 1682, 3583, 5694, 790, 2953, 5719, 3023, 2329, 5521, 5324, 5052, 4780, 3570, 5460, 1910, 3486, 1111, 767, 2398, 5650, 2035, 5606, 1671, 922, 139, 2299, 242, 2790, 3305, 3351, 3418, 4561, 84, 5046, 3181
[=67]

bıyık: Üst dudak üzerinde çıkan kıllar.
1456, 4120, 864, 274, 180, 222, 2488
[=7]

biber: Bu bitkinin kurutulup baharat olarak yararlanılan ürünü.
2665
[=1]

biçare: Çaresiz, zavallı kimse.
2685, 574
[=2]

biç-: Belli bir biçim vererek kesmek.
1944, 442, 3835, 3621, 427, 797
[=6]

biçim: Bir nesnenin dış çizgileri bakımından niteliği, dıştan görünüşü, şekil, eşkal.
3378, 4725, 5609, 4592
[=4]

bil-: Bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak.
1541, 2725, 3575, 4278, 4487, 1250, 2629, 2814,

3103, 3993, 4281, 4900, 5224, 2065, 3147, 3806, 4178, 1244, 4495, 5548, 5739, 635, 3879, 3047, 3063, 4216, 314, 2737, 121, 3504, 4806, 5437, 1995, 5319, 4240, 1962, 2647, 359, 3839, 4445, 2086, 4744, 3709, 5034, 3588, 5315, 2184, 5184, 1165, 1688, 1832, 2146, 2894, 3342, 734, 3138, 3036, 3039, 3574, 3042, 3043, 3045, 3340, 2807, 309, 401, 5181, 1781, 3109, 461, 810, 4996, 1964, 4749, 3047, 3330, 644, 2730, 3570, 3573, 3940, 4167, 4413, 5191, 5680, 1109, 3409, 4205, 4301, 4326, 4910, 4912, 5058, 5060, 5219, 5741, 3367, 4279, 3210, 3836, 428, 483, 4634, 3152, 1112, 2786, 3464, 3837, 4322, 3041, 2796, 3139, 4395, 4622, 3357, 3552, 1098, 2724, 2718, 4202, 4930, 2958, 3142, 4923, 5755, 4972, 5075, 5217,, 2272, 4968, 2169
[=131]

bildir-: Herhangi bir şeyi haber vermek.
4424, 346, 1261, 1657, 3163, 4983, 3947, 2330, 1206
[=9]

bile: Da, de, dahi.
1054, 1079, 1080, 1091, 1145, 1147, 1161, 1224, 1236, 1306, 1359, 1361, 1430, 1760, 1840, 1927, 1943, 1992, 2103, 2117, 2162, 2173, 2206, 2266, 2282, 231, 2332, 2344, 2347, 2471, 251, 2588, 2666, 2712, 2803, 296, 2974, 3200, 3250, 3278, 3465, 3494, 3515, 3526, 3558, 3687, 3688, 3821, 4002, 4035, 4038, 4157, 419, 42, 4202, 4204, 4453, 4756, 4756, 4825, 4829, 4890, 4907, 4930, 4931, 4977, 5035, 5038, 5100, 5112, 5323, 5326, 5351, 5387, 5479, 5483, 5536, 5582, 5636, 5661, 5697, 5703, 5703, 5709, 573, 579, 772, 803, 890, 94
[=90]

bileği: Kesici araçları bilemek için kullanılan alet.
4606, 2135, 116
[=3]

bilek: Elle kolun, ayakla bacağın birleştiği bölüm.
4658, 437, 1002, 144, 3882
[=5]

bilen-: Hırslanmak, aşırı derecede istemek.
1166
[=1]

bilge: Bilgili, iyi ahlaklı, olgun ve örnek (kimse).
2987, 4531, 4532, 4777, 4791, 4794, 4813, 4815, 4820, 4507, 4765, 4775
[=11]

bilgelik: Bilge olma durumu ve niteliği.
3033, 3031, 671
[=3]

bilgi: İnsan aklının erebileceği olgu, gerçek ve ilkelerin bütünü, bili, malumat.
2528, 3049, 3051, 3069, 3071, 3074, 3074, 3172, 3238, 4730, 4746, 5212, 585, 842, 2787, 3152, 3179, 5213, 3536, 3014, 3123, 3181, 3242, 3566, 3150, 3555, 3122, 3191, 3034, 3145, 3236, 3841, 2788, 4455, 3563, 3525,

842, 2798, 5216, 3252, 3524
[=41]

bilgin: Bilimsel bir konuda çok bilgisi olan kimse, bilimci, âlim.
3033, 3040, 3041, 3051, 3059, 3070, 3345, 3385, 4550, 3046, 3073,3042, 3052
[=13]

bilim: Evrenin veya olayların bir bölümünü konu olarak seçen, deneye dayanan yöntemler ve gerçeklikten yararlanarak sonuç çıkarmaya çalışan düzenli bilgi, ilim.
3235
[=1]

bilinç: İnsanın kendisini ve çevresini tanıma yeteneği, şuur.
4111
[=1]

bilinçli: Bilinci olan, şuurlu.
2306
[=1]

Billah: Allah (c.c.) için.
105, 1534, 3790, 495, 5469, 117
[=6]

billur: Kesme cam, kristal.
4022, 4031, 1862
[=3]

bilye: Çocukların oynamak için kullandığı taş, maden, toprak, cam vb.nden yapılmış küçük yuvarlak nesne, misket.
1369
[=1]

bin: Dokuz yüz doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı.
1494, 2077, 3010, 3011, 361, 5622, 2381, 530, 1962, 281, 3863
[=11]

bina: Yapı.
2372, 2376, 2381, 2459, 5392, 2466, 2379, 2377, 2512, 4642, 5374, 5378, 5594, 678, 5354, 5400, 5298, 2371, 2455, 333, 5338, 5362, 5401, 3857, 2484, 2491, 2520, 5358
[=28]

Binbereket: Romandaki şahıslardan biri.
5284, 5117, 5119, 5305, 5111
[=5]

binbir: Pek çok, çok sayıda.
1120, 1147, 1656, 1666, 1884, 1884, 1884, 2817, 2832, 2838, 3482, 4916, 826
[=13]

bin-: Yüksek bir şeyin veya bir hayvanın üstüne çıkıp ayaklarını sallandırarak oturmak.
4120, 2142, 1174, 143, 5127, 1397, 1134, 1973, 3818, 338, 340
[=11]

bir: Sayıların ilki.
1003, 1007, 1008, 1011, 1019, 1019, 1021, 1022, 1023, 1025, 1028, 103, 103, 1031, 1035, 1037, 1037, 1038, 1040, 1042, 1044, 1047, 1048, 1048, 1049, 1049, 105, 1054, 1054, 1057, 106, 1061, 1064, 1069, 1074, 1076, 1077, 108, 1082, 1084, 1085, 1091, 11, 110, 1100, 1103, 1113, 1114, 1116, 1122, 1130, 1139, 1140, 1142, 1144, 1148, 115, 1152, 1152, 1154, 1159, 1162, 1162, 1168, 1171, 1171, 1172, 1174, 1176,

1177, 1177, 1180, 1180,
1182, 1184, 1185, 1191,
1204, 1204, 1208, 1220,
1223, 1226, 1231, 1232,
1238, 1244, 1247, 1249,
125, 1251, 1252, 1257,
1259, 1260, 1262, 1262,
1265, 1266, 1268, 1270,
1271, 1279, 1282, 1283,
1288, 129, 1290, 1292,
1296, 1296, 1302, 1304,
1311, 1321, 1323, 1326,
1327, 1331, 1337, 1338,
1342, 1347, 1347, 1353,
1357, 1362, 1364, 1370,
1373, 1382, 1383, 1384,
1385, 1386, 1391, 1392,
1400, 1410, 1412, 1414,
1415, 1418, 1418, 1419,
1422, 1430, 1432, 1433,
1434, 1436, 1450, 1453,
1458, 1459, 1465, 1470,
1473, 1477, 1478, 1481,
1483, 1490, 1495, 1495,
1496, 1497, 1504, 1504,
1509, 1511, 1515, 1516,
1518, 1520, 1522, 1522,
1525, 1526, 1531, 1532,
1536, 1558, 1563, 1565,
1568, 1569, 1569, 1573,
1575, 1583, 1587, 1589,
1597, 1600, 1603, 1604,
1605, 1606, 1609, 1610,
1611, 1614, 1617, 1623,
1626, 1627, 163, 1631,
1632, 1633, 1634, 1638,
1639, 1642, 1646, 1648,
1648, 165, 1650, 1651,
1661, 1662, 1664, 1667,
1668, 167, 1673, 1676,
168, 1681, 1683, 1684,
1685, 1686, 1698, 17, 17,
1700, 1701, 1702, 1707,
1714, 1717, 1718, 172,
172, 1721, 1723, 1730,
1731, 1737, 1742, 1749,
1751, 1752, 1753, 1754,
1757, 1760, 1761, 1764,
1766, 1768, 1769, 1772,
1781, 1785, 1786, 1795,
1796, 1796, 1797, 1801,
1804, 1808, 1810, 1817,
1821, 1826, 1833, 1834,
1836, 1839, 1841, 1842,
1843, 1843, 1847, 185,
1852, 1856, 1856, 1867,
1867, 1877, 1890, 1891,
1892, 1894, 1896, 1900,
1909, 1921, 1923, 1928,
1932, 1934, 1936, 1938,
1943, 1944, 1944, 1955,
1961, 1966, 1972, 1979,
1980, 1983, 1991, 1993,
1995, 2000, 2005, 2009,
201, 2010, 2015, 2021,
2023, 2025, 2028, 2029,
2040, 2044, 2046, 2047,
2049, 205, 2052, 2058,
2064, 2068, 2080, 2082,
2083, 2084, 2087, 209,
2092, 2094, 2098, 210,
2106, 2107, 2109, 2115,
2118, 2122, 2127, 2128,
2130, 2132, 2138, 2142,
2144, 2145, 2146, 2147,
2147, 2148, 2149, 2153,
2155, 2165, 2169, 2174,
2174, 2176, 2179, 2183,
2185, 2185, 219, 2190,
2191, 2197, 2198, 2198,
22, 220, 2202, 2203, 2203,
2209, 2209, 2212, 2214,
222, 2222, 2235, 224,
2240, 2242, 2242, 2249,
2251, 2257, 2269, 2270,
2273, 2274, 2279, 228,
2285, 229, 2290, 2291,
2291, 2304, 2308, 2312,
2313, 2315, 232, 2320,
2324, 2326, 2331, 2334,
2339, 2355, 2357, 2358,
2359, 2361, 2362, 2365,
2367, 237, 2371, 2372,
2374, 2378, 2380, 2385,
2391, 2392, 2402, 241,
2410, 2414, 2421, 2422,
2424, 2426, 2428, 2433,
244, 244, 2440, 245, 2450,
2458, 2462, 2468, 2468,

247, 247, 2470, 2471,
2474, 2478, 248, 2484,
2498, 2499, 25, 2500,
2504, 251, 2511, 2513,
2517, 2518, 2518, 2519,
2525, 2527, 2529, 2532,
2533, 254, 254, 2540,
2542, 2543, 2545, 2546,
2547, 2547, 2552, 2554,
2559, 2561, 2568, 2571,
2573, 2574, 258, 2584,
2584, 2590, 2606, 261,
2615, 2616, 2618, 2619,
2621, 2627, 2629, 2637,
2643, 2644, 2644, 2649,
2651, 2652, 2654, 2656,
2657, 2658, 2660, 2667,
267, 267, 2677, 2679,
2680, 2685, 2696, 2697,
2698, 2702, 2703, 2707,
2712, 2712, 2716, 2729,
273, 2735, 2739, 2740,
2741, 2748, 275, 2753,
2757, 2759, 2763, 2769,
2773, 2776, 278, 2781,
2787, 2791, 2792, 2792,
2799, 28, 280, 2800, 2802,
2804, 2810, 2815, 2818,
2824, 284, 2840, 2848,
2857, 286, 286, 2862,
2864, 2866, 2878, 2885,
2888, 2895, 2900, 2917,
2925, 2926, 2926, 2929,
2932, 2936, 2937, 2939,
295, 2951, 2954, 2956,
2960, 2962, 2963, 2965,
2968, 297, 2971, 2971,
2978, 298, 2980, 2986,
2987, 2987, 2992, 2994,
2994, 2995, 2998, 3001,
3004, 3019, 3021, 3023,
3047, 305, 3056, 306,
3073, 3081, 3085, 3088,
3088, 3092, 3094, 3095,
3096, 3096, 3105, 3125,
3125, 3126, 3129, 313,
3130, 3134, 3136, 3142,
3148, 3148, 3149, 3154,
3157, 3157, 3158, 3165,
3168, 3172, 3173, 3174,
3176, 3182, 319, 3190,
3195, 3197, 3198, 320,
3200, 3213, 3214, 3216,
3217, 3221, 3221, 3223,
3224, 3225, 3232, 3237,
3239, 3246, 3250, 3252,
3253, 3255, 3257, 3257,
3259, 3263, 3269, 3274,
3275, 3276, 3282, 3283,
3285, 3285, 329, 3293,
3299, 3305, 3311, 3317,
3323, 3328, 3334, 3335,
3342, 3348, 3355, 3357,
3382, 3385, 3387, 3396,
3396, 3398, 34, 340, 3400,
3402, 3407, 3415, 3419,
3420, 3422, 3425, 3425,
3431, 3432, 3442, 3442,
3443, 3446, 3456, 3460,
3461, 3469, 347, 3470,
3471, 3471, 3473, 3473,
348, 3482, 3483, 3487,
3492, 3493, 3494, 3495,
3499, 3502, 3504, 3508,
3513, 3514, 3514, 3519,
3531, 3533, 3534, 3538,
3539, 354, 3541, 3542,
3547, 3548, 3551, 3554,
3560, 3568, 3572, 3574,
3575, 3576, 3577, 3588,
3588, 3590, 3591, 3592,
3596, 3601, 3603, 3604,
3618, 3619, 3619, 362,
3623, 3628, 363, 3630,
3632, 3632, 3633, 3634,
3638, 3639, 364, 3644,
3645, 3647, 3652, 3652,
3657, 3659, 3659, 3660,
3664, 3665, 3669, 367,
3671, 3675, 3679, 3684,
3685, 3686, 3689, 3689,
3693, 3693, 3695, 3698,
3701, 3705, 3709, 3711,
3712, 3717, 3719, 3726,
3728, 3732, 3745, 3746,
3747, 3750, 3757, 3757,
3761, 3762, 3763, 3763,
3764, 3768, 377, 378,
3780, 3785, 3786, 3787,

3790, 3794, 3799, 380, 3811, 3811, 3822, 3825, 3826, 3828, 3829, 3830, 3834, 3836, 3839, 3847, 3848, 3849, 3853, 3857, 3858, 3859, 386, 3860, 3862, 3862, 3874, 3875, 3880, 3881, 3881, 3886, 3887, 3888, 389, 389, 3890, 3894, 3896, 3898, 3901, 3906, 3908, 3911, 3916, 3930, 3931, 394, 3947, 3953, 3954, 3960, 3961, 3961, 3969, 3971, 3985, 3988, 3990, 3994, 3998, 4, 4003, 4004, 4007, 4010, 4016, 4018, 403, 4034, 4035, 4038, 4043, 405, 405, 4050, 4051, 4051, 4057, 4063, 4070, 4071, 4073, 4078, 408, 408, 4084, 4085, 4086, 4088, 4089, 409, 4092, 4100, 4110, 4113, 4113, 4114, 4115, 4116, 4118, 412, 4121, 4129, 4139, 4141, 4142, 4146, 4148, 4148, 4151, 4170, 4174, 4176, 4186, 4186, 4187, 4191, 4195, 4198, 4201, 4207, 4211, 4211, 4217, 4218, 4219, 4224, 4225, 4227, 4227, 4229, 423, 4230, 4230, 4237, 4239, 4242, 4243, 4244, 4245, 4248, 4250, 4253, 4254, 4263, 4266, 4268, 4268, 427, 4271, 4272, 4273, 4279, 4287, 4290, 4291, 4292, 4292, 4294, 4296, 4297, 4300, 4310, 4314, 4319, 4323, 4326, 4326, 4328, 433, 4332, 4334, 4342, 4343, 4343, 4345, 4351, 4358, 4358, 4359, 436, 4360, 4361, 4366, 4368, 437, 4370, 4373, 4374, 4374, 438, 4381, 4385, 4386, 4387, 4397, 4399, 440, 4402, 4404, 4405, 4409, 4414, 4416, 4418, 4420, 4428, 443, 4431, 4433, 444, 4446, 4447, 4457, 446, 446, 4466, 4468, 4472, 4473, 4475, 4475, 4487, 4490, 4492, 4499, 450, 4509, 4513, 4514, 4523, 4524, 4527, 4529, 4531, 4533, 4534, 4535, 4536, 4536, 454, 4542, 4545, 4550, 4552, 4555, 456, 4567, 4571, 4573, 4574, 4585, 4592, 4593, 4598, 460, 4604, 4611, 4612, 4614, 4614, 4621, 4625, 4627, 463, 4632, 464, 464, 4642, 4644, 4647, 4648, 4651, 4657, 4659, 467, 4670, 4678, 4679, 468, 4680, 4681, 4681, 4682, 4686, 4687, 469, 469, 4691, 4693, 4694, 4696, 4697, 4698, 4708, 471, 4716, 4718, 4724, 4725, 4726, 4726, 4734, 4738, 4741, 4747, 4748, 475, 4753, 4755, 4758, 4759, 4759, 4763, 4764, 4774, 4775, 4778, 4779, 4783, 4784, 4787, 479, 4790, 4792, 4795, 4797, 480, 480, 4808, 4820, 4825, 4825, 4829, 4829, 4831, 4836, 4839, 484, 4840, 4840, 4851, 4853, 4854, 4858, 4859, 487, 4870, 4870, 4872, 4883, 4895, 490, 4902, 4904, 4908, 4917, 4924, 4928, 4933, 4936, 4940, 4944, 4950, 4951, 4952, 4955, 496, 496, 4968, 4970, 4973, 4979, 4985, 4986, 4989, 4990, 4994, 4997, 500, 5000, 5003, 5003, 5010, 5013, 5015, 5019, 5020, 5022, 5025, 5029, 5029, 503, 5032, 5034, 5043, 5045,

5045, 5046, 5052, 5067, 5068, 5075, 5078, 5080, 5087, 5096, 5098, 5101, 5103, 5105, 5110, 5131, 5134, 5134, 5138, 5146, 5159, 5161, 5162, 5166, 5171, 5173, 5178, 5185, 5192, 5201, 5211, 5219, 5220, 5221, 5229, 5231, 5238, 5241, 5241, 5242, 5249, 5252, 5255, 5260, 5261, 5261, 5266, 5271, 5299, 530, 5315, 5315, 5316, 5317, 5317, 5320, 5321, 5323, 5328, 5328, 5329, 5331, 534, 5341, 5378, 538, 5389, 539, 539, 5395, 5396, 5401, 5402, 5405, 5409, 541, 5411, 5413, 5414, 5416, 5420, 5423, 5432, 5434, 5437, 5444, 5453, 5453, 5454, 5463, 5468, 5471, 5476, 5477, 5477, 548, 5480, 5484, 5485, 5486, 5490, 5494, 5496, 5498, 5499, 55, 5502, 5504, 5506, 5508, 5513, 5514, 5517, 5518, 5519, 552, 5520, 5527, 5529, 553, 553, 553, 5530, 5531, 5532, 5533, 5537, 5543, 5550, 5550, 5552, 5559, 5565, 5566, 5567, 5568, 557, 5577, 5581, 5581, 5584, 5586, 5591, 5593, 5597, 5601, 5602, 5603, 5605, 5609, 5612, 5614, 5614, 5618, 5619, 5620, 5624, 5624, 5626, 5629, 5635, 5649, 565, 5650, 5651, 5653, 5653, 5661, 5665, 5670, 5672, 5673, 568, 5680, 5685, 5688, 5691, 5694, 5695, 5695, 5702, 5709, 5714, 5715, 5718, 5719, 572, 5723, 5724, 5726, 5738, 574, 5743, 5745, 575, 5755, 5757, 579, 58, 58, 59, 593, 6, 612, 616, 617, 619, 625, 626, 633, 640, 644, 647, 649, 651, 653, 655, 657, 658, 659, 660, 661, 661, 667, 672, 676, 679, 679, 684, 685, 693, 699, 701, 705, 707, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 721, 724, 726, 732, 733, 735, 737, 737, 738, 746, 748, 749, 754, 762, 762, 771, 774, 775, 778, 787, 787, 788, 791, 794, 795, 801, 809, 812, 816, 819, 822, 823, 825, 830, 831, 837, 84, 840, 841, 841, 850, 852, 853, 854, 855, 855, 856, 859, 865, 868, 869, 870, 871, 876, 885, 885, 885, 897, 899, 899, 902, 902, 906, 906, 909, 910, 911, 914, 915, 916, 919, 922, 922, 923, 931, 935, 937, 944, 952, 959, 964, 965, 978, 981, 985, 992, 998, 122, 267, 2844, 2845, 1029, 1254, 1273, 1404, 1546, 2149, 2396, 3135, 3209, 3841, 3841, 4518, 4645, 4650, 473, 4982, 4982, 3937, 1657, 1661, 1669, 1695, 1743, 2850, 3567, 2555 [=1622]

biraz: Bir parça, azıcık.

1090, 1136, 1294, 164, 1919, 1963, 2340, 2480, 2574, 2984, 3280, 3281, 3428, 3430, 3441, 3730, 3773, 3845, 395, 4855, 5456, 5598, 578, 594, 961 [=25]

birbiri: Karşılıklı olarak bir diğeri.

5651, 2756, 718, 1129, 1700, 2214, 240, 2775, 4616, 4652, 4842, 4852, 4936, 3580, 3801, 4662, 1178, 1280, 3389, 531,

714, 2673, 566, 1466, 1941, 1971, 5011
[=27]
birçok: Oldukça çok, sayısı belirsiz, bir hayli.
1071, 3190, 3345
[=3]
birden: 1. Bir defada. 2. Ansızın.
1190, 1717, 2763, 4380, 2473, 3528, 3606, 3979, 4422, 4617, 5018, 5419, 5659
[=13]
birdirbir: Oyuncuların birbirinin üstünden atlayarak oynadıkları bir oyun.
1375
[=1]
biri: Bir tanesi.
1089, 1184, 1248, 1388, 1409, 1430, 1544, 1555, 1599, 1650, 1711, 1780, 1802, 1910, 2034, 2137, 2139, 2145, 2167, 2173, 2178, 2206, 2233, 2293, 231, 2327, 2329, 2348, 2390, 2395, 2424, 2431, 2487, 2566, 2642, 2642, 2762, 2875, 2978, 3007, 3068, 3120, 316, 3200, 3222, 3310, 3331, 3384, 346, 3499, 3590, 3637, 3731, 3756, 378, 3898, 414, 4282, 4390, 4409, 4421, 4522, 4541, 4661, 4679, 4682, 4772, 4792, 486, 4978, 4982, 5015, 5015, 5018, 5098, 5160, 5197, 5243, 5245, 5289, 5356, 5487, 5496, 5508, 560, 5644, 5689, 5743, 584, 605, 622, 634, 664, 925, 1208, 1235, 1301, 2048, 2154, 310, 3229, 3237, 338, 429, 4315, 4583, 4591, 4758, 485, 5301, 5405, 552, 5563, 704, 731, 884, 2885, 2152, 2596, 3332, 4769, 901, 101, 1425, 1441, 161, 1745, 1827, 2578, 3485, 3972, 4142, 4470, 4588, 561, 5632, 568, 584, 1062, 1591, 189, 2175, 2298, 231, 2550, 3087, 3127, 3153, 3216, 3722, 3740, 3813, 3823, 401, 4426, 4645, 4673, 4862, 5358, 558, 564, 879, 1409, 1467, 1821, 1910, 1929, 2269, 2646, 2790, 3252, 3311, 3711, 4301, 436, 4367, 4386, 4664, 569, 5720, 3331, 1918, 2488, 2529, 2540, 3201, 4013, 4923, 5710, 585, 839, 28, 368, 481, 5415
[=195]
biricik: Eşi, benzeri, ikincisi olmayan ve çok sevilen.
1111, 5712, 5750
[=3]
birik-: Toplanıp yığılmak.
345, 3914, 3922, 2130
[=4]
birikinti: Bir yerde kendi kendine birikmiş olan şey.
855
[=1]
biriktir-: Toplayıp yığmak.
3726, 5213, 1322, 3633, 5499
[=5]
birisi: Herhangi bir kimse.
1031, 1726, 176, 2810, 3593, 4768, 4784
[=7]
birkaç: Çok olmayan, az sayıda.
1021, 125, 1346, 135, 1735, 2114, 2116, 2121, 2126, 2136, 2240, 2416, 2423, 2475, 2591, 2605, 2690, 3196, 3800, 386, 3991, 410, 4312, 4565,

4848, 485, 4876, 497, 4988, 5333, 546, 560, 5707, 590, 61, 649, 78, 788, 87, 951, 957, 2521, 4650, 3078
[=44]

birleşmiş: Kaynaşmak.
1342
[=1]

birleştir-: Bir araya getirmek.
4647, 3971, 1316, 3386, 4852
[=5]

birlik: Tek, bir olma durumu.
1307, 1474, 1471
[=3]

birlikte: Bir arada, beraberce, hep beraber.
1011, 1109, 1295, 1315, 1422, 1424, 1427, 1437, 1461, 1503, 1547, 1588, 1614, 1723, 1758, 1784, 1788, 1800, 1831, 1901, 1908, 1949, 1952, 2051, 2079, 2147, 2323, 2325, 2393, 2456, 2501, 2505, 2535, 2553, 2566, 2626, 2648, 2690, 2889, 2922, 2947, 2954, 3143, 3261, 3392, 3444, 3455, 3552, 3573, 3809, 3829, 4018, 4024, 4025, 4110, 4184, 4417, 4488, 4497, 4538, 4549, 4835, 5081, 5108, 5192, 5211, 5576, 561, 5642, 5726, 5749, 583, 604, 67, 720, 901
[=76]

birtakım: Kimi, bazı.
1026, 1277, 1593, 1708, 1763, 178, 2463, 2465, 3205, 3290, 342, 3534, 3647, 3823, 3991, 4188, 430, 4859, 5004, 5452, 5518, 5668
[=22]

bit: Böcek.
2712, 2445, 2382, 2443
[=4]

bit-: Tükenmek.
4495, 4527, 1527, 1390, 4515, 5470, 4886, 1543, 4685, 2888, 5275, 4610 2956, 4556, 215, 3792, 845, 3450, 3715, 688, 1558, 3293, 1200, 4115, 3715, 716, 724, 1659, 1098, 4602, 724, 5470, 1302, 770, 1269, 5194
[=36]

bitim: Son, nihayet
1313, 1183, 1195, 1291, 279
[=5]

bitimsiz: Sonu olmayan, sınırlandırılıp belirlenmeyen.
3635, 4703
[=2]

bitirim: Yaman, zeki.
3851
[=1]

bitişik: Yan.
168, 3856, 4472, 5735, 2992
[=5]

bitkin: Gücü tükenmiş olan, çok yorgun.
1157, 1892, 3602, 3615, 1825, 3603
[=6]

bitpazarı: Eski eşyanın alınıp satıldığı pazar.
4568
[=1]

biz: Çokluk birinci kişiyi gösteren söz.
1101, 3342, 3350, 3371, 3375, 3393, 4324, 4357, 4365, 4518, 5249, 3379, 4034, 1669, 2195, 4970, 2163, 3346, 3393, 4056, 5075, 5622, 2357, 5239
[=24]

bizzat: Aracısız, kendisi olarak.

2747, 2823, 3114, 3462, 3897, 4221, 4262, 4747, 4808, 5500, 5565
[=11]

blok: Kocaman ve ağır kitle.
3647
[=1]

bobin: Makara.
3958, 3968, 3972, 3973, 3995
[=5]

bocalat-: Bocalamasına yol açmak.
2733
[=1]

bodrum: Bir yapının yol düzeyinden aşağıda kalan bölümü.
5594, 3987
[=2]

boğaz: Boynun ön bölümü ve bu bölümü oluşturan organlar.
576, 4091, 3275, 4114
[=4]

Boğaziçi: Romanda geçen bir yer adı.
1378
[=1]

boğazla- : Hayvan veya insanı boğazından keserek öldürmek:
190, 5343
[=2]

boğdurul-: Boğdurma işi yapılmak.
446, 1146
[=2]

boğmak: Bir canlıyı, soluk almasına engel olarak öldürmek.
5194, 2822, 5206
[=3]

boğul-: Boğma işine konu olmak.
2774, 3275, 1013, 2768
[=4]

boğuşma: Boğuşmak işi.
1727, 1731
[=2]

bohça: İçine çamaşır, elbise vb. koyup sarılan dört köşe kumaş.
1132
[=1]

bol: Nicelik bakımından olağandan veya alışılandan çok, kıt karşıtı.
1050, 2970
[=2]

bollaştır-: Bol duruma getirmek.
3773
[=1]

bomboş: Büsbütün, tamamen boş.
1387, 4464, 4572, 2950
[=4]

boncuk: Ortası delik, çoğu yuvarlak ve renkli süs tanesi.
87
[=1]

borç: Geri verilmek üzere alınan veya ödenmesi gerekli para veya başka bir şey.
2267, 373, 3946, 5407
[=4]

borçlu: Borcu olan, borç almış olan.
2845
[=1]

borda: Geminin veya kayığın yanı.
59
[=1]

boru: Bir yerden başka bir yere sıvı, gaz vb. aktarmaya yarayan, içi boş, uçları açık, uzun ve dar silindir.
886, 2226, 3111, 1077, 1549, 2762, 2771, 4726
[=8]

bostan: Sebze bahçesi.
1177, 1301

[=2]

boş: İçinde, üstünde hiç kimse veya hiçbir şey bulunmayan, dolu karşıtı.
1177, 2354, 2864, 3017, 3574, 3956, 3978, 4131, 4467, 4473, 4784, 4785, 4792, 5086, 5134, 577
[=16]

boşal-: Boş duruma gelmek, içinde bir şey kalmamak.
610, 2686, 716
[=3]

boşalt-: Boş duruma getirmek.
3386, 544, 4038, 2259, 3773, 4651, 962
[=7]

boşluk: Oyuk, çukur, kapanmamış yer.
2323, 3388, 3392, 3409, 4169, 4191, 4324, 4652, 4666, 1640, 3377, 3379, 3381, 3394, 975, 3386, 4320, 4399, 5708, 3382, 3390, 3407, 3410, 3413, 4404, 4410, 4783, 4787, 4791, 4799, 5721, 5728, 973, 4287, 2313, 242, 3403, 3407, 4389, 3415, 4797, 4808, 4838, 5720, 899
[=45]

boy: Bir şeyin tabanı ile en yüksek noktası arasındaki uzaklık.
1317, 1317, 217, 217, 2198, 2224, 2228, 2228, 4292, 517, 517, 4854, 5568, 4853, 5567, 355, 5426, 5428, 5438, 5439, 5450, 678, 5024, 255, 4762, 5416, 717, 3469, 3685, 223, 4087
[=22]

boya: Renk vermek, dış etkilerden korumak için eşyanın üzerine sürülen veya içine katılan renkli madde.
5009, 2066, 2043
[=2]

boya-: Boya sürerek veya boyaya batırarak renk vermek.
3492, 2332, 3749, 2503, 131
[=5]

boyla-: İstemeyerek bir yere gitme durumunda kalmak.
1455
[=1]

boyun: Gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi.
1540, 5327, 1917, 3089, 5272, 1396, 2128, 5135, 5267, 1044, 5268, 1590, 780, 2120, 395, 5127
[=16]

boyunca: Süresince.
1030, 1065, 1407, 1449, 2353, 2503, 2607, 2650, 2676, 298, 3250, 3251, 3855, 4164, 4254, 448, 4574, 4687, 4976, 4995, 4997, 5003, 5016, 5101, 5253, 5422, 5479, 684
[=28]

boyut: Genişlik, kapsam.
2638
[=1]

boz-: 1. Bir şeyi kendisinden beklenilen işi yapamayacak duruma getirmek. 2.Kötü duruma getirmek.
109, 418, 3580, 4481, 2111, 4684, 1052, 393, 5154, 548, 1809, 1307, 637, 1366, 1456
[=14]

Bozcaada: Romanda geçen bir şarap markası.
4454, 598

[=2]
bozuk: Bozulmuş olan.
3453, 3961
[=2]
bozuntu: Şaşkınlığa düşme.
305
[=1]
böcek: Küçük hayvancıklar.
252
[=1]
bölge: Vücut yüzeyinde sınırları belli herhangi bir bölüm.
471, 1368, 2075,
[=3]
bölük: Bir bütünden ayrılmış olan parça, kısım.
1441, 1518, 1786, 3190, 3258, 1432
[=6]
bölüm: Bir bütünü oluşturan parçaların her biri, kısım.
3957, 5046, 5669,=3]
bölün-: Belirli bölümlere, parçalara ayrılmak.
4784, 4792, 881
[=3]
böl-: Bir bütünü iki veya daha çok parçaya ayırmak, taksim etmek.
1061, 564
[=2]
börk: Genellikle hayvan postundan yapılan başlık.
1488, 609,
[=2]
böyle: Bunun gibi, buna benzer.
1180, 1357, 1910, 1941, 2303, 2475, 2576, 292, 3142, 3173, 3200, 3328, 3461, 369, 3690, 3870, 3931, 4086, 4161, 4243, 4332, 445, 4489, 4872, 5139, 5459, 5623, 640, 701, 944
[=30]
böylece: Tam böyle, bu biçimde.
1156, 1205, 124, 1250, 1297, 148, 1514, 1538, 1701, 1858, 2044, 2098, 2122, 2125, 2280, 2305, 2341, 2370, 2504, 2585, 2742, 3004, 3154, 3264, 3303, 3387, 3392, 3409, 3564, 3640, 3650, 3659, 3703, 3710, 3737, 3845, 3882, 3908, 3994, 4108, 4170, 4178, 4291, 4313, 4320, 4383, 4385, 4517, 4547, 4770, 4786, 4798, 4806, 4809, 4987, 5014, 5099, 5147, 5219, 5236, 5250, 5324, 5380, 5430, 5469, 5490, 5509, 5513, 5552, 5562, 5566, 5579, 5586, 5591, 567, 5686, 5723, 5730, 5741, 692, 697, 736, 762, 4215, 2790, 4741
[=86]
bre: Ey, hey" anlamında kullanılan bir seslenme sözü.
1711, 3025, 3040, 394
[=4]
bronz: Tunç.
4646, 4647
[=2]
bu: Yerde, zamanda veya söz zincirinde en yakın olanı gösteren bir söz.
10, 1007, 1008, 1016, 1018, 1022, 1025, 103, 1036, 1038, 104, 1047, 1069, 1077, 1078, 1082, 1089, 109, 1091, 1096, 1100, 1111, 1115, 1119, 1122, 1124, 1124, 1128, 115, 1157, 1164, 1166, 1175, 1184, 1193, 1200, 1207, 1209, 121, 1212, 1226, 1227, 1231, 1236, 1241, 1249, 1251, 128, 1281, 1283, 1284, 1285,

1296, 13, 1336, 1338,
1341, 1341, 1343, 135,
1358, 1359, 1367, 1376,
1393, 1394, 1402, 1403,
1409, 1428, 1435, 1439,
1444, 1455, 1458, 1463,
1465, 1471, 1481, 1490,
1493, 1493, 15, 1500,
1502, 1504, 1506, 1507,
1533, 1540, 1542, 1555,
1560, 1568, 1575, 1583,
1585, 160, 1604, 1607,
1609, 1616, 1622, 1633,
1635, 1640, 1646, 1647,
166, 1662, 1687, 1689,
1698, 1709, 1716, 1736,
1740, 175, 1754, 1756,
1759, 1761, 1763, 1765,
1779, 178, 1782, 1786,
1793, 1798, 180, 1809,
1821, 1827, 1828, 1834,
1835, 184, 184, 1849,
1855, 1868, 1869, 1877,
1882, 1885, 1886, 189,
1900, 1908, 1909, 1915,
1916, 1921, 1933, 1937,
1940, 1942, 1945, 1947,
1956, 196, 1985, 1990,
1994, 1998, 20, 2001,
2003, 2006, 2008, 2009,
2011, 2011, 2011, 2015,
2016, 2018, 2024, 2030,
2033, 2040, 2050, 2081,
2086, 2088, 2095, 2098,
2101, 2105, 2107, 211,
2115, 2119, 2133, 2136,
2145, 2149, 2154, 2156,
2156, 2166, 2166, 2169,
2175, 219, 2192, 2194,
2201, 2205, 222, 2220,
2233, 2255, 2256, 2267,
2269, 227, 2276, 2280,
2283, 2285, 2288, 230,
2302, 2306, 2314, 2317,
2329, 2331, 2336, 2339,
2347, 2350, 2352, 2360,
2363, 2367, 237, 2376,
2378, 2392, 2392, 2395,
2400, 2404, 2410, 2415,
2419, 2421, 2425, 2435,
2440, 2442, 2452, 2454,
2458, 2464, 2476, 2482,
2488, 2489, 2491, 2495,
2497, 2498, 2506, 2510,
2517, 2530, 2533, 2535,
2538, 2547, 2550, 2551,
2557, 2562, 2566, 2574,
2589, 2590, 2593, 2596,
2600, 2609, 261, 2611,
2620, 2623, 263, 2636,
2645, 2647, 265, 2654,
2670, 2681, 2687, 269,
2692, 2693, 2694, 27,
2700, 2702, 271, 2711,
2716, 2718, 2725, 2731,
2732, 2736, 2737, 2742,
2749, 2750, 2752, 276,
2766, 2770, 2773, 2785,
2786, 2787, 2788, 2796,
2802, 2804, 2807, 2810,
2818, 2826, 2828, 2840,
2845, 2850, 2852, 2854,
2856, 2867, 2889, 2895,
2900, 2914, 2924, 294,
2967, 2974, 2976, 2979,
2985, 3007, 3016, 3019,
3021, 3026, 3040, 3046,
3050, 3064, 3066, 3072,
3082, 3087, 3089, 3099,
3100, 3103, 3119, 312,
3123, 3124, 3125, 3127,
3128, 3133, 3134, 3137,
3138, 3152, 3152, 3154,
3162, 3166, 317, 3170,
3177, 3192, 3195, 320,
3207, 3212, 3219, 3224,
3227, 3229, 3232, 3235,
3238, 3239, 3240, 3246,
3256, 3257, 3258, 3265,
3271, 3272, 3280, 3282,
3286, 3287, 3290, 3296,
3298, 3305, 331, 3323,
333, 3331, 3338, 3341,
3344, 3347, 3348, 3351,
3355, 3359, 3375, 3378,
3385, 3389, 3395, 3401,
3403, 3406, 3412, 3423,
3427, 3441, 3442, 3453,
3453, 3455, 3468, 3470,

3473, 3476, 3477, 348, 3481, 3484, 3490, 3493, 3494, 3496, 3506, 3509, 3517, 3527, 3536, 3536, 354, 3544, 3553, 3556, 3561, 3564, 3566, 3575, 358, 358, 3587, 359, 3591, 3594, 3601, 3603, 3610, 3622, 3628, 3639, 3645, 3652, 3658, 366, 3673, 3677, 3679, 3687, 3693, 3700, 3701, 3712, 3723, 3726, 3735, 374, 3740, 3743, 3745, 3748, 3748, 3751, 3758, 3761, 3783, 380, 380, 3814, 3818, 3824, 3839, 3864, 3881, 3886, 3887, 389, 3901, 3913, 392, 3944, 3946, 3948, 3957, 3959, 3963, 3964, 3969, 397, 3979, 3988, 3992, 3995, 4026, 4030, 4032, 4033, 4046, 4047, 4053, 4056, 4079, 4098, 41, 4112, 4119, 4122, 4126, 4127, 4132, 4135, 4137, 4147, 4149, 4156, 4169, 4175, 4188, 4189, 4192, 4195, 4205, 4206, 4207, 4209, 4213, 4214, 4218, 422, 4220, 4222, 4230, 4232, 4233, 4250, 4257, 4260, 4264, 4278, 4289, 4293, 4299, 4304, 431, 4311, 4312, 4318, 4333, 4334, 4335, 4340, 4341, 4345, 4350, 4358, 4375, 4381, 4388, 4390, 4405, 444, 4441, 4447, 4450, 4466, 4470, 4486, 4486, 4488, 4494, 4496, 4496, 4499, 45, 4504, 4506, 4507, 4513, 4515, 4519, 4528, 4530, 4532, 4546, 4548, 4555, 4562, 4572, 4573, 4583, 4609, 4610, 4631, 4640, 4642, 4648, 4650, 4651, 4656, 467, 4672, 4677, 4681, 4684, 4686, 4688, 47, 470, 4704, 4710, 4723, 4726, 4729, 4731, 4733, 4736, 4752, 4756, 4759, 4761, 4772, 4774, 4779, 4782, 4783, 4785, 4787, 479, 4790, 4794, 4800, 4803, 4805, 4810, 4821, 4823, 483, 4834, 4842, 4844, 4864, 4869, 4873, 4879, 4883, 4888, 489, 4895, 4915, 4922, 4929, 4934, 4938, 4952, 4958, 4960, 4962, 4971, 4975, 4988, 4990, 4993, 4996, 4998, 50, 5001, 5003, 5012, 5013, 5015, 5021, 5023, 5025, 5027, 5029, 5031, 5053, 5053, 5058, 5068, 5078, 5087, 5088, 5101, 5103, 5110, 5112, 5116, 5123, 5131, 5134, 5138, 5143, 5145, 5152, 5162, 5163, 5169, 5173, 5182, 5183, 5197, 5222, 5235, 5238, 5248, 5255, 5264, 5265, 5268, 5273, 5280, 5286, 53, 5302, 5307, 5308, 5313, 5321, 5334, 5339, 5360, 5362, 5384, 5386, 5408, 5413, 5417, 5421, 5427, 5436, 5438, 5442, 5446, 5449, 545, 5452, 5460, 5468, 5471, 5478, 5486, 5487, 549, 5490, 5492, 5500, 5503, 5506, 5520, 5538, 5557, 5558, 5575, 5583, 5588, 5606, 5620, 5622, 5635, 5637, 5648, 5653, 5658, 566, 5667, 5667, 5679, 5680, 5682, 569, 5691, 5691, 5692, 5693, 570, 571, 5721, 5739, 5742, 5746, 5759, 585, 593, 617, 621, 625, 628, 629, 631, 634, 643, 653, 655, 658, 664, 665, 667, 672, 673, 677, 684, 687, 696, 697, 7, 70, 708, 711,

712, 717, 738, 741, 751, 755, 760, 77, 776, 779, 785, 788, 794, 797, 798, 799, 802, 805, 810, 812, 820, 822, 825, 829, 833, 838, 845, 847, 848, 855, 868, 877, 886, 894, 898, 906, 909, 910, 915, 916, 94, 945, 967, 969, 987, 992, 1582, 1929, 2686, 3278, 3364, 3372, 3459, 3616, 4059, 4066, 4265, 4341, 4766, 4998, 5049, 5049, 5091, 5627, 625, 1660, 2303, 268, 2725, 2928, 3053, 3327, 3417, 4078, 4226, 4360, 4894, 5226, 5241, 5274, 5382, 5584, 5585, 843, 869, 4281, 4282, 1160, 1513, 1967, 2123, 2300, 2433, 2542, 2874, 3382, 3523, 4080, 433, 4403, 4955, 5047, 898, 1467, 2103, 2185, 2191, 2572, 3310, 368, 4654, 4961, 4982, 4989, 5562, 3069, 1121, 1499, 2026, 2278, 2428, 257, 2797, 2877, 2893, 3179, 3569, 3579, 3843, 3965, 4224, 4302, 4544, 4714, 4947, 806, 870, 874, 3770, 3771, 4850, 1171, 1475, 1593, 2173, 2462, 247, 2568, 2729, 2779, 2784, 2946, 2955, 3025, 3299, 3409, 3463, 3464, 3519, 3550, 3555, 3568, 3576, 3645, 4117, 4202, 4242, 4246, 4249, 4487, 4606, 4739, 4910, 5060, 5233, 5443, 5553, 5676, 591, 715, 731, 1415, 1477, 1524, 1531, 1589, 1619, 1648, 1757, 1795, 2116, 2325, 2359, 2642, 3136, 3167, 3182, 3186, 3297, 3408, 3424, 3457, 3478, 3511, 3522, 3584, 3721, 3724, 3727, 3755, 3849, 4007, 4319, 4481, 476, 5038, 5437, 5687, 5707, 859, 1108, 1436, 1614, 1800, 2323, 2455, 2648, 2954, 3143, 3392, 3443, 3455, 3552, 3572, 3829, 4024, 4109, 4417, 4488, 4538, 4835, 5192, 5576, 5726, 67, 901
[=1101]

bucak: Kenar, köşe, yer.
2982, 2076, 3120, 5484, 3709, 2842, 3178, 532
[=8]

bucaksız: Bucağı olmayan.
751, 852
[=2]

bucurgat: 1. At ile dönen bostan dolabı. 2.Vinç.
112
[=1]

buçuk: Yarım.
1158, 3906, 4336, 4328
[=4]

budan-: Budama işine konu olmak.
1318
[=1]

but: Hayvanların, arka bacaklarının gövdeye bitişik olan dolgun, etli bölümü.
2122, 1714
[=1]

bugün: İçinde bulunulan gün.
4908, 5036, 5735
[=3]

buğu: Su buharı.
2705, 608
[=2]

buhar: Isı etkisiyle sıvıların ve bazı katıların dönüştükleri gaz durumu.
3309, 4843, 3420, 1851, 1857
[=5]

bukağı: Ağır cezalıların ayaklarına takılıp ucuna pranga bağlanan demir halka.
4885
[=1]

bul-: Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak.
1133, 402, 1934, 3553, 4814, 2196, 4009, 4917, 3651, 2986, 4855, 2260, 2898, 3558, 551, 2807, 461, 3699, 665, 661, 5127, 802, 1079, 5432, 898, 2335, 4558, 5102, 1655, 3251, 1391, 2891, 5601, 1085, 1908, 2117, 2315, 380, 4772, 5097, 5413, 5425, 5503, 5514, 5546, 5574, 3097, 3885, 437, 457, 5260, 5353, 8, 5202, 3720, 436, 822, 335, 435, 1893, 1732, 1858, 1869, 2122, 3914, 2366, 5237, 1616, 1627, 2343, 3137, 4150, 1095, 2383, 4303, 1868, 3266, 1963, 2001, 3255, 1207, 2124, 315, 283, 4747, 4858, 703, 1386, 1820, 2592, 1422, 1598, 2047, 4624, 582, 611, 5582, 655, 1282, 1521, 1651, 2584, 3132, 3196, 3562, 3744, 4131, 4263, 4386, 5106, 5293, 5344, 1927, 563, 2050, 11, 1148, 1635, 1674, 1709, 1887, 2466, 2827, 2985, 2999, 3564, 3602, 3937, 3968, 4627, 4736, 5310, 537, 5376, 751, 973, 4966, 3174, ,87, 3135, 3308, 1523, 1562, 1629, 1783, 2371, 3802, 3787, 3014, 3271, 3018, 4084, 4086, 4545, 3008, 4188, 1224, 2000, 3702, 5488, 5576, 5620, 592, 5636, 2006, 3996, 615, 895,
[=168]

bulan-: Bulama işine konu olmak, her yanı bir şeyle kaplanmak.
4864, 3449, 4510, 3440, 2714, 992
[=6]

bula-: Bir nesnenin her yanını bir şeye değdirerek üstünü onunla kaplamak.
1653, 1062, 1297
[=3]

bulaş-: Bir nesne, üzerine sürülen bir şey yüzünden kirlenmek.
133, 1674
[=2]

Bulgar: Slavların güney kolundan olan bir halk veya bu halkın soyundan olan kimse.
1009
[=1]

bulgur: Kaynatılıp kurutulduktan ve kabuğu çıkarıldıktan sonra kırılan buğday.
2434
[=1]

buluş-: Bir araya gelmek.
2968, 2964
[=2]

bulut: Atmosferdeki su damlacıkları ve buz taneciklerinin görülebilir yoğunluk kazanmasıyla oluşan yığın.
4239, 3776, 4275, 5659, 4248
[=5]

bunca: Epey, çok.
1277, 1988, 2915, 5659, 662
[=5]

burada: Bu yerde.
1510, 2333, 2355, 3324, 3337, 3571, 3574, 3587, 3896, 4138, 4162, 4500, 4568, 4696, 4716, 5156,

5201, 5357, 5449, 5466, 5483, 5629, 1512, 3863, 3925, 1109, 1331, 2952, 3570, 3612, 4005, 4125, 4347, 4576, 4816, 5394, 1561
[=37]

bura: Bu yer.
1262, 1408, 3556, 1553, 1852, 1855, 211, 2157, 2222, 3893, 3987, 4013, 4633, 538, 547, 923, 1007, 1104, 1706, 1773, 2178, 2739, 2964, 3731, 3931, 3998, 4105, 4111, 4160, 4638, 4827, 4910, 4927, 5, 5369, 5370, 2390, 3982, 4560, 4630, 5219, 5567,
[=45]

burç: Kale duvarlarından daha yüksek, yuvarlak, dört köşe veya çok köşeli kale çıkıntısı.
1522, 1659, 1693, 1738, 1510, 1478, 4591
[=6]

burun: Alınla üst dudak arasında bulunan, çıkıntılı, iki delikli koklama ve solunum organı.
2811, 5438, 740, 769, 90, 1985, 2216, 2297, 2313, 3268, 4433, 4468, 4861, 812, 2137, 1106, 2686, 2687, 2222, 2905, 876, 2091, 2811, 5438, 2387, 4004, 5130, 713, 4866, 173
[=30]

Bursa: Türkiye'nin Marmara Bölgesi'nde yer alan illerinden biri.
14
[=1]

buyur: Buyurun! anlamında kullanılan bir seslenme sözü
2834, 3684, 3860, 4068, 5352, 5640, 1516, 3089, 1061, 1067, 1431, 1494, 1622, 2349, 3239, ,78, 5301, 3267, 1904, 1085, 1925, 3532, 391, 1526, 778
[=25]

buyurgan: Sık sık buyruk veren, buyruk verir gibi konuşan.
3313
[=1]

buz: Donarak katı duruma gelmiş su.
1454
[=1]

büğrü: Kambur.
156
[=1]

bük-: Sertçe çevirmek, kıvırmak.
1271, 3360, 167, 84
[=4]

bülbül: Karatavukgillerden, sesinin güzelliği ile tanınmış olan ötücü kuş.
254
[=1]

Bünyamin: Romanın kahramanı.
1127, 1138, 1421, 1591, 1605, 1682, 1691, 170, 1720, 175, 1766, 1771, 1788, 1790, 1792, 182, 1824, 1830, 1870, 1874, 188, 1889, 1898, 1900, 1906, 1919, 192, 1954, 1972, 1986, 1993, 1998, 2366, 2369, 2383, 244, 2452, 2464, 2467, 2478, 2489, 2496, 2527, 2533, 2537, 2567, 2574, 2589, 2611, 272, 2754, 2767, 277, 2781, 2800, 2857, 2881, 289, 2893, 2896, 2903, 2914, 2941, 2949, 2972, 2998, 3265, 3306, 3437, 3450, 3477, 3505, 3529, 3586, 3596, 3610, 3752, 3892, 4029, 4045, 4052, 4057, 4069, 4077,

4081, 4091, 4096, 4100, 4106, 4128, 4130, 4136, 4141, 4153, 4164, 4188, 4194, 4284, 4295, 4415, 4708, 4728, 4739, 4756, 4832, 4844, 4846, 4851, 4888, 4904, 4921, 4925, 4937, 5066, 5069, 5089, 5096, 5107, 5211, 5223, 5254, 5258, 5318, 5321, 5326, 5333, 5398, 5621, 5642, 5664, 5751, 757, 763, 873, 911, 924, 927, 929, 932, 938, 942, 947, 952, 954, 963, 967,1644, 1099, 1554, 1624, 1674, 1802, 1812, 200, 2929, 2979, 3322, 3544, 3563, 3762, 3774, 3803, 3835, 3981, 4042, 4344, 5311, 5393, 1022, 1668, 1696, 1977, 2555, 2580, 3351, 3527, 4868, 5162, 2909, 1002, 1106, 1151, 1207, 1558, 1587, 1608, 1806, 1815, 1818, 1845, 1902, 1924, 1925, 1959, 2123, 2158, 2219, 222, 2529, 2548, 2600, 2692, 2700, 2749, 2791, 2934, 315, 3268, 3333, 3429, 3489, 3758, 3808, 4051, 4063, 4139, 4178, 4182, 4200, 4393, 4403, 4411, 4724, 4869, 5163, 5286, 860, 878, 897, 907, 934, 958, 972, 999, 1547, 4025, 4472, 5196, 5210
[=239]

bünye: Vücut yapısı.
487
[=1]

bürün-: Sarınmak, örtünmek.
2044
[=1]

bütün: Eksiksiz, tam.
1018, 1104, 1157, 1255, 1348, 1349, 1350, 1350, 1351, 1375, 1380, 1387, 1392, 1400, 1431, 1767, 1852, 1854, 1860, 1886, 1967, 2011, 2045, 2083, 2123, 2251, 2255, 2258, 2273, 2344, 2392, 2432, 2436, 2441, 2483, 2598, 2632, 2847, 2946, 2949, 3094, 3097, 3285, 3413, 3461, 3462, 3518, 3528, 3555, 3559, 3564, 3568, 3599, 3618, 3637, 3671, 3673, 3734, 3904, 3945, 3962, 3999, 4307, 4317, 4318, 4403, 4425, 4437, 4497, 4498, 4498, 4520, 4537, 4558, 4567, 4654, 4714, 4850, 4896, 5047, 5159, 5244, 5268, 5324, 5471, 5474, 5759, 583, 752, 752, 772, 870, 874, 962, 1777, 2761
[=96]

büyücü: Büyü yapan kimse.
1198, 3685
[=2]

büyü-: Organizmanın bütününde veya bu bütünün bir bölümünde, boyutlar artmak, irileşmek, eskisinden büyük duruma gelmek.
4837, 5574, 1707, 4701, 5604, 5588, 4960, 3741
[=8]

büyük: Boyutları, benzerlerinden daha fazla olan (somut nesne), küçük karşıtı:
1009, 1011, 1033, 1112, 1113, 1139, 1140, 1304, 1317, 1410, 1525, 162, 1723, 1766, 186, 188, 1901, 1959, 1966, 2029, 2030, 2201, 2204, 2207, 2231, 2249, 2324, 2381, 246, 25, 2518, 2638, 2706, 2720, 2723, 2733, 2768, 2777, 2793, 2796, 2802,

2853, 2874, 2895, 2968, 2997, 3070, 3072, 3145, 3158, 3161, 3163, 3169, 3176, 3184, 3193, 3198, 3213, 3220, 3224, 3244, 3252, 3263, 3269, 3280, 3302, 3337, 3420, 3426, 3427, 3436, 3449, 3528, 3531, 3535, 3541, 3556, 3560, 3565, 3568, 3572, 3579, 3596, 3723, 3744, 3786, 3814, 3826, 3848, 3852, 3898, 3911, 3971, 4004, 4010, 4016, 4033, 4037, 4043, 4047, 4050, 4058, 4064, 4088, 4089, 4103, 4176, 4185, 4201, 4201, 4238, 4263, 4268, 427, 4291, 4292, 4310, 4311, 4319, 4387, 4394, 4400, 4429, 4505, 4534, 456, 4612, 4614, 4706, 4749, 4755, 5071, 5077, 5086, 5092, 5098, 5110, 5148, 5154, 5166, 5168, 5178, 5180, 5211, 5238, 5270, 5322, 5335, 5389, 5502, 5708, 582, 3073, 3520, 3768, 5408, 1308, 1254, 1589, 1757, 2545, 4405, 617, 2183, 880, 2939, 5002
[=167]

büyü: Tabiat kanunlarına aykırı sonuçlar elde etmek iddiasında olanların başvurdukları gizli işlem ve davranışlara verilen genel ad.
835, 2847
[=2]

Büyük Efendi: Roman kahramanlarından biri.
2201,2204,2207,2249,2706 ,2720,2723,2733,2768,277 7,2793,2802,2968,2997,31 58,3161,3163,3169,3176,3 184,3193,3198,3220,3244, 3269,3280,3302,3427,3436 3449,3528,3531,3535,3556 3560,3565,3579,3744,3786 3852,4010 ,4033 ,4037, 4047 ,4050 ,4058 ,4064, 4089 ,4103 ,4185 ,4291, 4394 ,4400 ,4755 ,5071, 5077 ,5092 ,5148 ,5154, 5168 ,5178 ,5180 ,5270, 5322
[=64]

büyüt-: Yetiştirmek, bakmak.
5492, 3300, 1363, 77, 2503, 2635, 1704
[=7]

büzül-: Korku, şaşkınlık, soğuk vb. etkenlerle bir kenara sinmek, bir kenara çekilmek.
5445
[=1]

C: Türk alfabesinin üçüncü sırasında yer alan ve Ce adı verilen harf.
4348, 4353, 4362, 4373
[=4]

cahil: Öğrenim görmemiş, okumamış.
4762, 4769, 4789, 4812, 4819, 4821, 4822, 4826, 4834, 2859, 4758, 4778
[=12]

cam: Soda veya potas katılmış silisli kumun ateşte eritilmesiyle yapılan sert, saydam ve çabuk kırılır cisim.
1569, 2226, 3197, 3318, 4192, 4207, 4208, 4608, 87, 788, 3878, 1760, 4243, 214
[=14]

camlaş-: Cama benzer duruma gelmek.
5325
[=1]

cami: Müslümanların namaz kılmak için toplandıkları yer.
2555, 2556, 2561, 2572, 2853, 155, 2315, 2372, 2851, 2884, 3819, 5697, 525, 3821, 4138, ,8, 5689, 5692, 4464, 2858, 2535, 2572, 2549
[=23]

canavar: Masallarda sözü geçen yabani, yırtıcı hayvan.
132, 1647, 1651, 1859, 1646, 1591, 3635, 100
[=8]

can: İnsanın kendi varlığı, özü.
3161, 3068, 642, 67, 688, 804, 2166, 2844, 3646, 5182, 2734, 3067, 3571, 3208
[=14]

canlı: Canı olan, diri, yaşayan.
426
[=1]

canlılık: Neşelilik, hareketlilik.
2392
[=1]

cansız: Canını yitirmiş, ölmüş.
5249
[=1]

cariye: Yabancı ülkelerden kaçırılıp özgürlükten yoksun bırakılan, alınıp satılabilen, her konuda efendisinin isteklerine bağlı bulunan genç kadın.
4014, 4023, 4025, 4028, 446, 4019, 4031, 2062, 4080
[=9]

casus: Bir devlet veya kuruluşun gizli amaçları için çalışan kimse, dil avcısı.
1713, 1766, 1771, 1780, 1902, 1931, 2184, 2201, 2213, 2465, 3029, 3035, 3073, 3085, 3106, 3120, 3157, 5032, 1532, 1723, 1788, 3065, 3172, 3188, 3207, 5213, 3252, 3147, 3178, 3181, 3204, 4263, 4260, 3114, 3149, 3562, 1910, 3198, 1662, 1769, 3098, 5052, 5150, 1521, 1708, 1710, 1726, 1792, 1899, 1907, 1916, 1926, 2280, 3022, 3077, 3080, 2160, 3021, 4940, 4944
[=60]

cazibe: Çekicilik.
3624
[=1]

cazip: Alımlı.
3625, 3801
[=2]

Cebelitarık: Akdeniz ile Atlas Okyanusu'nu birleştiren, Avrupa ile Afrika kıtalarını ayıran boğazdır.
3000, 3306
[=2]

cep: Genellikle bir şey koymaya yarayan, giysinin belli bir yeri açılarak içine yerleştirilen astardan yapılmış parça.
5704, 4482, 4700, 2132, 5263, 4108, 5198
[=7]

cehennem: Dinî inanışlara göre, dünyada günah işleyenlerin öldükten sonra ceza görecekleri yer.
2669, 1161, 3334, 2222,
[=4]

celbet-: Kendine çekmek.
4208
[=1]

cellat: Ölüm cezasına çarptırılanları öldürmekle görevli olan kimse.
1538, 2126, 2131, 2821, 3220, 4206, 4209, 4218, 4221, 5148, 3890, 2137, 2139, 4216, 4224, 783, 2823
[=17]

cemaat: Bir imama uyup namaz kılan kişiler.
2553, 2563, 2565, 5205, 2560, 2851
[=6]

cerrah: Ameliyat yapan uzman hekim.
613, 2779, 1944, 3838, 805, 1947, 572, 803, 2407, 2404, 2403
[=10]

cerrahlık: Cerrah olma durumu veya cerrahın mesleği.
407, 3834, 570
[=3]

cenaze: Kefenlenip tabuta konmuş, gömülmeye hazırlanmış insan ölüsü.
4262, 479, 5043, 939, 5301, 5300, 2674, 482
[=8]

cendere: Zor durum.
4415
[=1]

Ceneviz: 12. yüzyıldan 1805 yılına kadar İtalya Yarımadası'nın kuzey batısında, bugünkü Cenova civarında hüküm sürmüş bir şehir devletidir.
11, 5, 527
[=3]

cengaver: Savaşta kahramanlık gösteren.
354
[=1]

cenk: Kahramanca mücadele, çarpışma, savaş.
1178, 240, 493, 85, 91, 548
[=6]

cennet: Dinî inanışlara göre dünyada iyilik yapanların, günahsızların, öldükten sonra sonsuz bir mutluluğa kavuşacakları yer.
3795
[=1]

cephane: Ateşli silahlarla atılmak için hazırlanan her türlü patlayıcı madde.
1403
[=1]

cepken: Kolları yırtmaçlı ve uzun, harçla işlenmiş bir tür kısa, yakasız üst giysisi.
4581
[=1]

cerahat: 1. İrin. 2.Yara.
2310, 516, 416, 1168
[=4]

ceriha: Yara.
2067
[=1]

cesaret: Güç veya tehlikeli bir işe girişirken kişinin kendinde bulduğu güven.
1119, 2107, 2244, 2968, 4673, 5644, 5702, 897, 2966, 5382, 511, 5369, 1332, 1352
[=14]

cesaretlendirme-: Yiğitlendirmek, cesaret vermek.
1665
[=1]

ceset: Ölü beden, naaş.
446, 5314, 5316, 5337, 3839, 450, 5275, 5329, 2198, 3834, 451, 460, 472, 5293, 5309, 5335, 948, 469, 470, 475, 476, 5310, 5326, 5331, 1902, 5281, 5373, 5318, 447
[=29]

cesur: Yürekli.
1000, 1115, 1313, 2492, 3005, 5384
[=6]

cevap: Bir soruya, bir isteğe, bir söz veya yazıya verilen karşılık, yanıt.
1040, 2259, 2800, 285, 3029, 3327, 3351, 3406, 3588, 3610, 3829, 3918, 4173, 422, 4815, 4817, 5387, 5457, 1312, 1716, 2804, 3085, 3099, 3523, 3708, 4479, 5685, 644, 3458, 3461, 5576, 5601, 4088, 5495, 2012, 3462, 3593, 898, 4780
[=39]

ceviz: Cevizgillerin örnek bitkisi olan, uzun ömürlü, gövdesi kalın, kerestesi değerli, yurdumuzda çok yetişen ağaç.
1015, 3915, 3920, 3953, 1016
[=5]

cevza: İkizler burcu, gökyüzünün kuzey yarım küresinde görünen iki parlak yıldızlı burç.
4444
[=1]

ceza: Uygunsuz davranışlarda bulunanlara uygulanan üzüntü, sıkıntı, acı verici işlem veya yaptırım.
20, 5444, 2647, 2646, 2126, 3057, 4312, 5139, 3056, 3059, 5450
[=11]

Cezayir: Kuzey Afrika'da ülke, Afrika'nın en büyük ülkesi.
4448
[=1]

cezalandır-: Bir kimseye veya varlığa ceza vermek.
4275, 1377
[=2]

cezbet-: Kendine çekmek, bağlamak.
2509, 768, 4162, 784
[=4]

cılız: Çok zayıf ve güçsüz.
3490
[=1]

cıva: Gümüş renginde bir element.
2153, 3308, 3419, 3676, 4843, 5123, 2221, 3631, 3666, 3933, 3873
[=11]

ciddi: Şaka olmayan, gerçek.
5466,800
[=2]

ciğer: Hayvanlarda akciğer, yürek ve karaciğerin oluşturduğu takım.
555, 2770, 558, 564, 571, 553, 570, 1873, 556
[=9]

Cihannüma: Kâtip Çelebi'nin meşhur coğrafya ansiklopedisi.
5718
[=1]

cihar: Tavla oyununda dört sayısı.
3662
3880
[=3]

cihaz: Aygıt, alet, takım.
3125, 3446, 3202, 3581, 3151, 3125
[=6]

cilt: Bir eserin ayrı ayrı basılan bölümlerinden her biri.
4917, 5216, 1122
[=3]

cinayet: Adam öldürme.
3019
[=1]

cin: Dinî inanışa göre duyularla kavranamayan,

insanlar gibi irade ve anlama yeteneğine sahip, ilahî emirlere uymakla yükümlü tutulan yaratık.
1399, 126, 1396, 1850
[=4]

cins: Tür, çeşit.
1862, 217, 217, 2420, 2420, 534, 212
[=7]

cinsel: Cinsiyetle ilgili, cinsî.
470, 477
[=2]

cinsiyet: Bireye, üreme işinde ayrı bir rol veren ve erkekle dişiyi ayırt ettiren yaradılış özelliği.
2385
[=1]

cisim: Doğada element, bileşik veya bunların karışımları hâlinde bulunan, kütlesi ve ağırlığı olan, duyularla algılanabilen şey.
3340, 3342, 3347, 378, 4358, 4409, 4408, 4445, 1587, 3343, 380, 3407
[=12]

civar: Yöre.
1360, 2445, 1279, 832
[=4]

cömert: Para ve malını esirgemeden veren.
2608, 3742
[=2]

cuma: Perşembe ile cumartesi arasındaki gün.
1322, 1365
[=2]

curcuna: Gürültülü, karışık durum.
2764, 1731

cübbe: Uzun, yanları geniş, düğmesiz giysi.
2540, 4780, 1339, 2541, 2652, 2701, 2809, 1400, 2232
[=9]

cüceler: Osmanlı sarayının içsaray bölümünde hizmet eden ve başlıca işleri padişahı eğlendirmek olan görevliler.
2666
[=1]

cühela: Bilgisizler, cahiller.
1
[=1]

cümbür: Topluluk.
5205
[=1]

cümbüş: Eğlence.
3718, 4019, 3761, 4105
[=4]

cümle: Bir yargı bildirmek için tek başına çekimli bir fiil veya çekimli bir fiille kullanılan kelimeler dizisi.
1996, 2987, 4150, 4834, 1677
[=5]

cürüm: Suç.
4057
[=1]

cüz: Bir bütünü oluşturan bölümlerden her biri.
1214, 1248, 1273, 1326, 1404, 1248
[=6]

cüzzam: Bulaşıcı bir hastalık.
2056, 5076, 5077
[=3]

çaba: Herhangi bir işi yapmak için ortaya konan güç.
2965, 5239, 1768, 4113, 5134
[=5]

çabala-: Gayret etmek.
559
[=1]

çabuk: Alışılandan veya gösterilenden daha kısa bir zamanda.

1706, 2717, 3497, 3951, 486, 5283
[=6]
çadır: Oba, otağ.
1281, 1363, 5539, 1668, 5502, 5525, 1400, 5500, 5533, 1346, 1405, 5529, 1282, 5504, 5526, 5527, 5532, 1345, 1483, 1425, 1827, 683
[=22]
çağ: Hayatın çocukluk, gençlik vb. dönemlerinden her biri, yaş.
1212, 4960
[=2]
çağır-: Birinin gelmesini kendisine yüksek sesle söylemek, seslenmek.
1430, 5091, 3479, 4986, 1021, 3671, 3166, 1538, 4245, 2890, 4971, 2765, 2362
[=13]
çağırt-: Çağırma işini yaptırmak.
3081
[=1]
çağrı: Birinin bir yere gelmesini isteme, davet.
3654
[=1]
çağrışım: Bir düşünce, görüntü vb.nin bir başkasını hatırlatması.
3429
[=1]
çakıl: Çakıl taşı.
1697, 1370
[=2]
çakı: Açılıp kapanan bir veya birkaç ağızlı küçük cep bıçağı.
1318
[=1]
çakırkeyif: Yarı sarhoş.
2270
[=1]
çakış-: Aynı zaman dilimine denk gelmek.
1508
[=1]
çakmak: Gaz veya benzinle dolu tutuşturma aleti.
1405, 4477, 4483, 4485, 1753
[=5]
çak-: Çakmak işi.
2481, 1863, 5345, 5355, 5601
[=5]
çakşır: Paça bölümü diz üstünde veya diz altında kalan bir tür erkek şalvarı.
477, 95
[=2]
çal-: 1.Vurarak veya sürterek ses çıkartmak. 2.Benzemek, andırmak.
2666, 4627, 5028, 4776, 5695, 2897, 780, 4749, 4034, 1411, 2036, 361, 782, 177, 357, 5003, 4036, 5349, 3260
[=19]
çalgı: Müzik aleti, çalgı aleti.
3718
[=1]
çalgıcı: Çalgı çalan.
4032, 4035
[=2]
çalık: Yüzünde çıban veya yara yeri olan.
2390
[=1]
çalın-: Çalma işine konu olmak.
792, 811
[=2]
çalıntı: Çalınmış olan.
2816
[=1]
çalış-: Herhangi bir iş üzerinde olmak.
4997, 2164, 1086, 1933, 1977, 2176, 3159, 4194,

4631, 4996, 945, 952, 2453, 5296, 1773, 1438, 1696, 4858, 5411, 2764, 4102, 4710, 731, 1537, 1799, 2417, 2454, 3310, 3797, 3808, 78, 558, 703, 5071, 1710, 4396, 5091, 5098, 5118, 5519, 3337, 5059, 3373, 3343, 3377, [=45]

çalış-: Çalışmak işi, emek 4906, 1599, 1087, 210, 2207, 2325, 1092, 4991, 5033, 1793, 2172, 2958, 2963, 3162, 344, 3478, 3602, 3921, 4003, 454, 507, 5513, 5600, 5754, 978, 979, 3175, 3300, 892, 4321, 1705, 4951, 4952, 1115, 5584, [=35]

çalıştır-: Çalışmasını sağlamak. 737 [=1]

çalkalan-: Dalgalanmak. 4432 [=1]

çamaşır: İç giysisi. 3020 [=1]

çamur: Su ile karışıp bulaşır ve içine batılır duruma gelmiş toprak, balçık. 153, 1653, 1447, 1850, 5611, 1449, 3285 [=7]

çanak: Toprak, metal vb. bir maddeden yapılmış yayvan, çukurca kap. 1958, 1958, 244, 5348, 245, 2928 [=6]

çan: İçinden sarkan tokmağının kenarlara vurmasıyla ses çıkaran madenden araç. 5002 [=1]

çap: Cisimlerin genişliği. 3086, 3156, 3554, 3093, 3226, 4645 [=6]

çaprazlama: Çapraz olarak, makaslama. 949 [=1]

çare: Çıkar yol, çözüm yolu. 4416, 5514, 3716, 109, 1871, 2473, 1390 [=7]

çarık: Kurutulmuş sığır derisinden yapılan arkası kapalı terliğe benzer ayakkabı. 3705, 3692, 3691, 3655 [=4]

çark: Bir eksenin döndürdüğü tekerlek biçimindeki makine parçası. 4294, 5028 [=2]

çarp-: 1.Çekiciliğiyle etkilemek, şaşırtmak. 2. El çabukluğu ile çalmak, dolandırarak elde etmek. 3. Hızla değmek, vurmak. 1677, 1996, 2240, 3993, 4122, 486, 4936, 4328, 4628, 4570, 986, 991, 1558, 705, 364, 518, 917, 2455, 740, 2591, 4628, 2498, 1587, 3442, 5670, 2983, 4613, 5529, 3056, 2126, 3059 [=31]

çarpım: Çarpma işleminin sonucu olan sayı. 2422 [=1]

çarpış-: Vuruşmak, savaşmak. 1774 [=1]

çarşı: Dükkânların bulunduğu alışveriş yeri.
2862
[=1]
çatapat: Ayakla çiğnendiğinde veya bir yere sürtüldüğünde çat pat diye patlayan bir eğlence fişeği.
3679, 4618
[=2]
çatı: Bir yapının, bir evin damını kuran parçaların bütünü.
2518
[=1]
çatışma: Silahlı büyük kavga, arbede.
1576, 4563
[=2]
çatla-: Parçaları ayrılıp dağılmayacak biçimde yarılmak.
4700, 104, 3793, 4483, 5175
[=5]
çatlak: Ara, aralık.
2211, 2242, 2247, 2751, 3219, 3475
[=6]
çayır: Üzerinde gür ot biten düz ve nemli yer.
682
[=1]
çeçe: Sinekten büyük bir cins Güney Afrika böceği.
5480
[=1]
çehre: Yüz.
1947, 341, 1937, 2043, 1945
[=6]
çek-:1. Güç durumlara dayanmak, katlanmak. 2. Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek.
1120, 392, 395, 488, 488, 803, 4049, 4313, 1713, 4931, 122, 1865, 2527, 2537, 2623, 4724, 5360, 562, 1805, 2146, 2438, 1795, 2691, 3308, 3972, 3974, 41, 4460, 482, 5117, 5433, 652, 807, 981, 1686, 5634, 386, 390, 5590, 766, 3502, 2001, 980, 317, 63, 3460, 397, 1119, 3482, 4099, 4131, 4903, 5054, 1339, 1703, 220, 5638, 2003, 618, 1680, 1740, 1817, 1873, 1889, 2384, 2700, 32, 4879, 5134, 5322, 5374, 5472, 1178, 1881, 2708, 4050, 685, 1608, 506, 1476, 4210
[=81]
çekiç: Çivi çakma, madenleri dövme vb. işlerde kullanılan saplı bir el aleti.
341, 522
[=2]
çekidüzen: Düzenli olma durumu.
2199
[=1]
çekik: Yanlara doğru çekilerek gerilmiş gibi olan.
221, 5416, 678
[=3]
çekil-: 1.Kendini geriye veya bir yana çekmek. 2. Çekme işi yapılmak.
3658, 4276, 2870, 3009, 516, 5598, 4570, 5324
[=8]
çekim: Çekme işi.
1687, 1689
[=2]
çekin-: Saygı, korku, utanma vb. duygularla bir şeyi yapmak istememek, kaçınmak.
1108, 2207, 5112, 5709, 1027
[=5]

çekingen: Her şeyden çekinen, ürkek, tutuk (kimse).
3909, 5582
[=2]

çekirdek: Etli meyvelerin içinde bir veya birden çok bulunan, çoğu sert bir kabukla kaplı tohum.
1066
[=1]

çekiştir-: Uçlarından tutarak ayrı yönlere doğru çekmek.
699
[=1]

çektir-: Birini sıkıntılı duruma sokmak.
689
[=1]

çekül: Yer çekiminin doğrultusunu belirtmek için sarkıtılarak kullanılan bir araç.
156
[=1]

çelebi: Görgülü, terbiyeli, olgun (kimse).
291,738, 596, 634, 642
[=7]

Kâtip Çelebi: Tarih, coğrafya, bibliyografya ve biyografyaile ilgili çalışmalar yapmış Türk-Osmanlı bilim adamı ve aydını.
5717, 5718, 5718
[=3]

çel-: Kendi yanına çekmek, beğenisini, sevgisini kazanmak.
3797
[=1]

çelme: Ayak uzatarak birisini düşürmek.
2633
[=1]

Çemberlitaş: İstanbul'un Avrupa Yakası'nda bulunan Fatih ilçesinde bir semttir.
831
[=1]

çene: Canlılarda baş bölümünde yer alan, altlı üstlü dişleri taşıyan ve ağzın kapanıp açılmasını sağlayan iki parçaya verilen ad.
986, 5257, 2235, 4669, 2239, 3196, 2363, 812, 473, 5334
[=10]

çengel: Bir yere takılmaya, geçirilmeye yarayan eğri ve ucu sivri demir.
322
[=1]

çepeçevre: Bütün yanlarını kuşatan.
2769
[=1]

çeşit: Aynı türden olan şeylerin bazı özelliklerle ayrılan öbeklerinden her biri.
1147, 1844, 2227, 3340, 3620, 4017, 4477, 4720, 4721, 5245, 768, 815, 2043, 2224, 2404, 5002, 823
[=17]

çeşme: Borularla gelen suyun bir oluktan veya musluktan aktığı, yalaklı su hazinesi veya yapısı, pınar.
2852, 884
[=1]

çeşmibülbül: Üzeri beyaz, sarmal süsler ve çiçek motifleri ile bezenmiş cam işi.
4022
[=1]

çeşni: Yiyeceğin ve içeceğin tadı, tadımlık.
1884
[=1]
çete: Yasa dışı işler yapmak veya etrafındakileri korkutmak amacıyla bir araya gelmiş topluluk.
2629, 4561, 2624, 2626
[=4]
çetin: Zor, müşkül.
2159
[=1]
çevik: Kolaylık ve çabuklukla davranan.
5123, 801, 804
[=3]
çevir-: 1.Hile, dolap. 2. Bir şeyin yönünü değiştirmek.
2133, 3800, 5667, 5449, 670, 3561, 3972, 5694, 2121, 2892, 5568, 5720, 2862, 3580, 1000, 4240, 4661, 4661
[=18]
çeviri: Bir dilden başka bir dile aktarma.
409
[=1]
çevre: Bir şeyin yakını, dolayı, etraf.
2388, 4829, 5595, 563, 617, 935, 1412, 1503, 2514, 767, 1588, 5757, 955, 959, 2453, 282, 2886, 3086, 4231
[=19]
çevrele-: İçine almak, kuşatmak.
1770
[=1]
çevril-: Çevirme işine konu olmak.
3907, 2107, 2746, 839
[=4]
çevrili: Çevrilmiş, kuşatılmış.
151
[=1]
çeyrek: Dörtte bir.
4327, 4337
[=2]
çıban: İrin birikimi.
2066, 2310
[=2]
çığır: İz.
3980
[=1]
çığlık: Acı, ince ve keskin ses.
804, 2057, 1299, 1328, 5158, 5092, 5403
[=7]
çık-: İçeriden dışarıya varmak, gitmek.
5371, 1447, 158, 3569, 3572, 4716, 4267, 4250, 5284, 3158, 4274, 4731, 4848, 5284, 2200, 2755, 707, 774, 2317, 1259, 1617, 3451, 239, 2336, 4853, 1159, 163, 2960, 3036, 3188, 3331, 3628, 4363, 5128, 5603, 69, 1339, 613, 1270, 3642, 4327, 4361, 5015, 142, 142, 4720, 3272, 917, 1106, 114, 3762, 4722, 1255, 4292, 1014, 1122, 1499, 1594, 1676, 2449, 2715, 4774, 4872, 5149, 5333, 969, 982, 2182, 3274, 3698, 451, 5264, 980, 1384, 1476, 5047, 4836, 439, 4842, 4454, 2380, 4244, 5304, 3631, 2083, 5235, 1579, 1654, 1753, 1760, 1812, 2133, 2417, 2652, 3561, 3730, 4430, 469, 5666, 83, 85, 1193, 5321, 5733, 5740, 4505, 633, 834, 844, 2770, 883, 1596, 2566, 3072, 5396, 1331, 155, 200, 2048, 252, 302, 3143, 3985, 4119, 4159, 4424,

4557, 510, 5385, 5525, 837, 883, 929, 4886, 1771, 5125, 1045, 2214, 847, 870, 1847, 2883, 4251, 5055, 2958, 402, 4962, 1857, 3744, 4270, 4717, 4307, 3320, 1442, 2565, 5125, 2220, 1096, 919, 1270, 3642, 2387, 620, 1613, 1788, 2930, 3855, 4110, 4419, 1091, 1141, 1327, 137, 1553, 206, 208, 2650, 2810, 2859, 2991, 3123, 3692, 3741, 3893, 3980, 4150, 4186, 4267, 4517, 4648, 4982, 5132, 5348, 5516, 720, 733, 775, 891, 147, 1527, 2068, 3183, 955, 5048, 2984, 340, 377, 4847, 4860, 5096, 519, 2508, 5520, 1640, 4248, 5595, 1446, 1766, 1845, 2393, 5288, 5292, 927, 1452, 1989, 2063, 5291, 1406, 1697, 3783
[=231]

çıkarım: Çıkarma işi.
5740
[=1]

çıkar-: Birinin veya bir şeyin çıkmasını sağlamak.
5330, 76, 4932, 5410, 2795, 2982, 38, 3867, 2959, 444, 492, 5327, 5044, 595, 1488
[=15]

çıkar: Dolaylı bir biçimde elde edilen kazanç, menfaat.
3177
[=1]

çıkart-: Çıkartma işini yapmak.
2740, 606, 3256, 1651, 3844, 4007, 996, 3806
[=8]

çıkık: Bir kemik veya organın yerinden çıkmış olması.
221, 2308, 5417
[=3]

çıkın: Bir beze sarılarak düğümlenmiş küçük bohça.
4467, 5198, 2417, 5201
[=4]

çıkış: Bir yerden çıkmak için kullanılan nokta.
2765, 3774, 4858, 5286, 1736, 1335
[=6]

çıldır-: Delirmek, aklını oynatmak.
4994
[=1]

çılgınca: Deli gibi, delicesine.
4313, 4950
[=2]

çınar: Uzun ömürlü, geniş yapraklı bir ağaç.
1133
[=1]

çıngar: Kavga, gürültü.
76
[=1]

çıngırak: Küçük çan.
1610, 3630
[=2]

çıplak: Soyunmuş durumda olan vücudun resmi.
14, 1461, 4645, 4654, 4656, 4661, 880, 992, 996
[=9]

çıra: Lamba.
1574, 1593, 1753, 3542
[=4]

çırak: Zanaat öğrenmek için bir ustanın yanında çalışan kimse.
1208, 1209, 1212, 3079, 3083, 3116, 3690, 4485, 3103, 2534, 3096, 4476, 4484, 1899, 2544, 2608, 3261, 2610, 4496, 2553,

2823, 3816, 3155, 3084, 3101
[=25]
çırp-: Çalmak, hırsızlık etmek.
782
[=1]
çiçek: Bir bitkinin güzel kokulu, renkli bölümü.
252, 886
[=2]
çift: Birbirini tamamlayan iki tekten oluşan (nesneler).
205, 3575, 3686, 3698, 3859, 1441
[=6]
çiftleştiril-: Çiftleşmesi sağlanmak.
4958, 4965
[=2]
çil: 1.Yeni ve parlak (para veya altın). 2.Dağ tavuğu
1308, 53, 993
[=3]
çile: Zahmet, sıkıntı.
1193, 137, 689
[=3]
çilekeş: Hayatı boyunca birçok sıkıntı ve üzüntü çekmiş (kimse).
1028, 687
[=2]
çimdik: Çimdikleme işi.
603
[=1]
Çin: Çin halkından veya bu halkın soyundan olan kimse.
3684
[=1]
çingene: Genellikle argo konuşan, falcılık yapan, yaban otları satan, kimi kez de çalgıcılık yapan, seyrek görülen bir tip.
64, 683, 81
[=3]
çirkin: Göze veya kulağa hoş
gelmeyen, güzel karşıtı.
3281, 4075, 4090
[=3]
çisele-: Yağmur yavaşça yağmak.
1450
[=1]
çiş: Çocuk dilinde idrar.
5646
[=1]
çivi: Ucu sivri, başlı, metal veya ağaçtan yapılmış ufak çubuk, mıh.
1317, 4608, 1319, 1288, 3955, 4446, 5206
[=7]
çiz-: Çizgi çekmek.
1760, 443, 266, 5710, 4344, 4707, 135, 2332, 425
[=9]
çizgi: Çizilerek veya çeşitli yollarla oluşmuş iz.
4843, 4844, 4842, 881
[=4]
çizme: Koncu diz kapaklarına kadar çıkan bir çeşit ayakkabı.
1437, 431, 1447, 266
[=4]
çoban: Koyun ve keçi sürülerini otlatan kimse.
3706
[=1]
çocuk: Küçük yaştaki oğlan veya kız.
1157, 1173, 1238, 1242, 1338, 1385, 1412, 1419, 2339, 2436, 2623, 3494, 4532, 4537, 4545, 4546, 4548, 4561, 4575, 4617, 4682, 4684, 4688, 4876, 5042, 5129, 5135, 790, 121, 1211, 4551, 1172, 1247, 143, 4541, 4676, 4703, 4705, 5111, 1250, 1268, 1285, 1707, 2629, 312, 4555, 4700, 5289, 2645, 1152, 2384, 5121, 1246, 1361, 2493, 4832,

5123, 5129, 5351, 1162, 1167, 1323, 2446, 2658, 1176, 1213, 2581, 2585, 4960, 5133, 1017, 1169, 1313, 1355, 2405, 2445, 2523, 4566, 4571, 4962, 5126, 5137, 5348, 3840, 4536, 109, 2621
[=87]
çocuklu: Çocuğu olan.
2430
[=1]
çocukluk: Çocuk olma durumu.
3689
[=1]
çoğalt-: Miktarını, sayısını, ölçüsünü artırmak, fazlalaştırmak, ziyadeleştirmek.
4406, 4408
[=2]
çok: Sayı, nicelik, değer, güç, derece vb. bakımından büyük ve aşırı olan, az karşıtı.
1001, 1138, 124, 1373, 1489, 1520, 1548, 1668, 1866, 1899, 1967, 2009, 2033, 2037, 2060, 2061, 2096, 2250, 2388, 2391, 2449, 2540, 2564, 2611, 2628, 2674, 2755, 2797, 3036, 307, 3138, 315, 3192, 3213, 3215, 3239, 3245, 3330, 3506, 3525, 3556, 3557, 3571, 3614, 3629, 3760, 3805, 3945, 3991, 3993, 4075, 4100, 4160, 4204, 4229, 4229, 4230, 4248, 4271, 4301, 4369, 4392, 4533, 4684, 4724, 4816, 4912, 4944, 5140, 5212, 5254, 5274, 5307, 5378, 5384, 5402, 5424, 5434, 547, 5520, 5570, 5577, 5604, 5623, 5632, 5658, 5745, 5747, 5747, 607, 73, 781, 811, 918, 935, 1086, 123, 1366, 1790, 1802, 3683, 3872, 4631, 5126, 3874, 4847
[=106]
çoktan: Çok zaman önce, çok zamandan beri.
1110, 1494, 1542, 157, 1589, 171, 1842, 2448, 2524, 2597, 2702, 3641, 3872, 4248, 4740, 521, 5240, 5292, 5310, 5342, 5347, 5531, 581
[=23]
çolak: Eli veya kolu sakat olan (kimse).
2389
[=1]
çomak: Ucu topuzlu değnek.
1375
[=1]
çorba: Sebze, tahıl, et vb. ile hazırlanan sıcak, sulu içecek.
1486, 1489
[=2]
çorbacı: Çorba pişirip satan kimse.
4595, 1487
[=2]
çök-: Bulunduğu düzeyden aşağı inmek, çukurlaşmak.
1673, 2474, 1582, 3777, 1073, 1087, 417, 1453, 1767, 4142, 5659, 947, 4817, 4825, 391, 1075, 721, 4081, 4625, 568, 859
[=21]
çöl: Kumluk, susuz ve ıssız geniş arazi, sahra.
1254, 831, 852
[=3]
çömel-: Dizlerini bükerek topukları üzerine oturmak.
2956, 1187, 2901
[=3]
çöp: Yararsız, pis veya zararlı olduğu için atılan ufak tefek şeylerin hepsi.
431, 434

[=2]
çöplük: Çöplerin atıldığı veya biriktirildiği yer.
2848
[=1]
çöz-: 1.Düğümlü, bağlı veya sarılı bir şeyi açmak. 2. Bulmaca, sorun vb.nin bilinmeyen, gizli noktasını bulup açıklamak.
5311, 5732, 34, 179, 666, 835, 4153, 4752, 65, 573, 991, 363, 363, 2131, 5330, 5526
[=16]
çözüm: Bir sorunun çözülmesinden alınan sonuç, hal.
4550, 814
[=2]
çubuk: Değnek biçiminde ince, uzun ve sert olan şey.
1209, 5025, 1642, 1570, 5610, 5011, 5021, 5027, 5012, 5064, 5013, 5023, 769, 1187, 2971, 4713, 602
[=17]
çuha: Tüysüz, ince, sık dokunmuş yün kumaş.
3953
[=1]
çukur: Çevresine göre aşağı çökmüş olan yer.
973, 1465, 5338, 948, 2668, 3149, 4308, 1314
[=8]
çuval: Pamuk, kenevir veya sentetik iplikten dokunmuş büyük torba.
2272, 2272, 480, 4895, 2052, 2198, 2824, 451, 5282, 4894, 5294, 5310, 2048, 462, 2261, 3243, 3244, 545, 2259, 2680, 5278, 544, 2277, 2697, 5298, 5307, 2461, 2809, 5303, 4630
[=30]
çük: Erkeklik organı.
802
[=1]
çünkü: Şundan dolayı, şu sebeple.
1025, 1043, 1113, 1137, 1153, 1237, 1357, 1436, 1443, 1449, 1457, 1567, 1613, 1615, 1633, 1782, 1786, 1853, 1889, 1911, 1921, 1981, 2030, 2040, 2157, 2285, 2307, 2324, 2334, 2376, 2385, 239, 2414, 2442, 2456, 2462, 2497, 2511, 2541, 2556, 2569, 2637, 2667, 2669, 2733, 2797, 2867, 2894, 2927, 293, 2933, 3049, 3059, 3062, 3068, 3074, 3088, 3144, 3201, 3355, 3358, 3360, 3364, 3393, 3401, 3437, 3444, 3453, 3558, 3571, 3577, 3623, 3716, 375, 3809, 3868, 3896, 3931, 4006, 4007, 4026, 4043, 4057, 4060, 4074, 4081, 4103, 4112, 4191, 4195, 4203, 4210, 4247, 4265, 4316, 4356, 4376, 4388, 4408, 4482, 4495, 4504, 4520, 4541, 4558, 4577, 4605, 4666, 4681, 4716, 4760, 4880, 4895, 4899, 4913, 5018, 508, 5087, 5090, 5154, 5161, 5169, 5202, 5228, 5233, 5246, 5250, 5257, 5259, 5307, 5341, 5437, 5447, 547, 5507, 5548, 5639, 5656, 5677, 5688, 5714, 5727, 5741, 5758, 695, 72, 756, 760, 767, 802, 830
[=151]
çürük: Çürümüş olan.
516
[=1]
çürü-: Kimyasal değişikliğe uğrayarak bozulup dağılmak.
1494, 1699, 1842, 4565

[=4]

da: Bağlama ve kuvvetlendirme edatı.

1008, 1090, 1100, 1104, 114, 1156, 1165, 1169, 1187, 1211, 1226, 1281, 1286, 1312, 1329, 1335, 1461, 147, 1527, 1539, 1544, 1560, 1561, 1568, 1618, 1635, 1660, 17, 1705, 1709, 1765, 1797, 184, 1848, 1904, 1911, 1926, 1952, 2012, 2014, 2024, 2070, 2078, 2391, 2419, 2425, 2458, 248, 2506, 2516, 2532, 2574, 2591, 2636, 2679, 2732, 2735, 2771, 2785, 2787, 2818, 2874, 2912, 2924, 299, 3006, 3012, 3029, 3055, 3063, 3065, 3075, 3075, 3076, 309, 310, 3107, 3108, 3124, 3130, 3133, 3137, 3179, 3181, 3191, 3225, 3248, 3263, 3281, 3298, 3303, 3328, 3365, 3371, 3374, 3389, 34, 3408, 3409, 3412, 3415, 3447, 3455, 3519, 3524, 3564, 3613, 3623, 3661, 3662, 3673, 3741, 3869, 3878, 3899, 3904, 4052, 4068, 4073, 4084, 4118, 412, 4122, 4146, 4222, 4236, 4286, 4287, 4318, 4321, 4333, 4340, 4351, 4376, 4377, 4378, 4381, 4398, 4401, 4402, 4410, 445, 446, 4462, 4490, 4504, 4525, 4531, 460, 4681, 4749, 4761, 4763, 4767, 4770, 4777, 4782, 4899, 4908, 4938, 4965, 5023, 5033, 5049, 5051, 5087, 51, 5115, 5131, 5134, 5153, 5166, 5182, 5212, 5226, 5228, 5238, 5238, 524, 5249, 5250, 5251, 5262, 5274, 5279, 5279, 5281, 5284, 5320, 5340, 5355, 5384, 5423, 545, 5456, 5469, 5483, 5494, 5534, 5553, 5584, 5585, 5608, 5648, 5654, 5748, 591, 607, 618, 621, 623, 631, 647, 653, 689, 696, 71, 714, 756, 79, 813, 829, 829, 833, 843, 857, 858, 869, 876, 877, 906, 978

[=232]

dağ: Yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimli yamaçlarıyla çevresine hâkim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü.

131, 1453, 3693, 2662, 2652, 5552, 2651, 14, 4308, 3706, 723, 1220

[=13]

dağıl-: Toplu durumdayken ayrılıp birbirinden uzaklaşmak.

994, 2553, 3633, 1305, 4111, 5214, 2563, 1309

[=8]

dağınıklık: Dağınık olma durumu.

2966

[=1]

dağıt-: Belli bir orana göre bölüştürmek, pay etmek.

2264, 4501, 1438, 2642, 1208, 2561, 3816, 407, 1389, 1492

[=10]

daha: 1.Henüz. 2.Var olana, elde bulunana ek olarak.

1055, 1323, 141, 1414, 1417, 1585, 1634, 1661, 1789, 1823, 1938, 2018, 2018, 2019, 2300, 2301, 2301, 2391, 2423, 2425, 2431, 2431, 2496, 2507, 2592, 2690, 2796, 2805, 2951, 3023, 3105, 3238, 3262, 3273, 3286, 3317, 3393, 3400, 3536, 3557,

3567, 3572, 3578, 3639, 364, 3723, 3789, 3799, 3812, 3894, 3898, 3901, 3913, 3930, 395, 3959, 3979, 4011, 4051, 4345, 4351, 4369, 4378, 4398, 4402, 4461, 4598, 4619, 4633, 4659, 4681, 4697, 47, 4708, 4769, 4773, 4884, 4964, 5024, 5026, 5059, 5126, 5184, 5225, 5273, 5274, 5298, 5340, 5463, 5468, 5475, 5587, 5592, 5629, 5653, 581, 582, 594, 796, 796, 809, 877, 887, 915, 946
[=105]

dahi: Bağlama ve kuvvetlendirme edatı.
3
[=1]

dahil: Bir işe karışmış olma, karışma.
1663, 2391, 4571
[=3]

daima: Her vakit, sürekli olarak.
1571, 1912, 3158, 904
[=4]

daimi: Sürekli.
2358
[=1]

dair: Bir konu üzerine olan, üzerine.
1200, 1311, 1920
[=3]

daire: Bir çemberin içinde kalan düzlem parçası.
3086, 3093, 3156, 3554
[=4]

dakika: Bir saatlik zamanın altmışta biri.
4347, 4347, 4349, 4350, 4687, 1782, 1788, 4350, 5101, 1785, 5255
[=11]

dakik: Düzenli işleyen, aksamayan.
5039
[=1]

dal-: 1.Uyumak. 2.Bir yerin içine girmek.
507, 4151, 5567, 2452, 4100, 4698, 561, 846, 1682, 5434, 158, 5425, 1413, 3616, 5434, 764, 5197, 2537, 32, 429, 868, 924
[=22]

daldır-: Dalma işini yaptırmak, dalmasına sebep olmak.
2366, 3999,
[=3]

dalaş-: Ağız kavgası etmek.
1179
[=1]

dalavere: Yalan dolanla gizlice görülen kötü iş, gizli oyun.
348
[=1]

dalgalan-: Hareketli olmak, kıpırdamak.
1479, 4592, 1511
[=3]

dalgıç: Deniz dibine inilebilecek özel donanımla su altında çalışmayı meslek edinen kimse.
4450, 4449
[=2]

dalgın: Çevresinde olup bitenleri fark edemeyecek kadar düşünceye dalan.
5405, 5406
[=2]

dalkavuk: Kendisine çıkar sağlayacak olanlara aşırı bir saygı ve hayranlık göstererek yaranmak isteyen kimse.
3860
[=1]

dalkılıç: Kılıcını çekmiş olarak, yalın kılıç.
1203
[=1]
dal: 1.Ağacın gövdesinden ayrılan kollardan her biri.
4695, 1775, 1318, 1274, 1271
[=5]
dam: Yapıları dış etkilerden korumak amacıyla üzerlerine yapılan çoğu kiremit kaplı bölüm.
2517, 3673, 763
[=5]
damacana: Sıvıları taşımaya yarayan büyük şişe
599, 498
[=2]
damak: Ağız boşluğunun tavanı.
2100, 989
[=2]
damar: Canlı varlıklarda kanın veya besleyici sıvıların dolaştığı kanal.
2237, 3197, 3850, 455, 5269, 442, 1861
[=7]
damıt-: Gaz ürünler elde etmek için, bazı katı nesneleri ısı yoluyla temel ögelerine ayrıştırmak, imbikten çekmek.
3415
[=1]
damla: 1.Yuvarlak biçimde, çok küçük miktarda sıvı. 2.Çok az miktar.
1266, 295, 850
[=3]
damlalı: Felçli.
2389, 2632
[=1]
damlat-: Damla damla akıtmak.
3676
[=1]
dana: İneğin, sütten kesildikten sonra bir yaşına kadar olan yavrusu.
2102
[=1]
dans: Müzik temposuna uyularak yapılan ve estetik değer taşıyan düzenli vücut hareketleri, raks.
4037
[=1]
dar: İçine alacağı şeye oranla ölçüleri yetersiz olan, geniş ve bol karşıtı.
2931, 462, 4689, 5109, 5113, 1732, 298, 4678
[=8]
daralt-: Dar duruma getirmek.
907
[=1]
dara: Kabıyla birlikte tartılan bir nesnenin kabının ağırlığı.
1063
[=1]
darbe: Vuruş, çarpış.
1744, 1810, 3468, 4126, 1346, 1749, 1220, 1743, 1744, 4051
[=10]
darbet-: Para basmak.
4798, 4804
[=2]
darbukacı: Darbuka çalan kimse.
4050
[=1]
darçın: Tarçın.
2843
[=1]
darphane: Madenî para basılan yer.
2143, 2880, 3108, 3115, 2148, 1498, 2401, 2992, 2218, 2294, 4155, 5593
[=11]

dava: Ülkü.
1359
[=1]
davet: Çağrı, çağırma.
3653, 2832
[=2]
davran-: 1.Bir kimseye veya bir şeye karşı belli tavır takınmak. 2.Bir şeye el atmak, girişmek.
2695, 3928, 3170, 4124, 1310, 1625, 4231, 4525, 2111, 4087, 5119, 1913, 532, 3922, 2987, 2781, 3578, 5119, 394
[=19]
davranış: Davranma işi, tutum, davranım, muamele, hareket.
166, 2681, 4742, 4084
[=4]
davudi: Kalın, tok ve gür (ses).
574
[=1]
davul: Tokmak ve değnekle çalınan çalgı.
36, 3718, 114, 116
[=4]
davulcu: Davul çalan kimse.
4449
[=1]
daya-: Yaslamak.
2138, 4754, 4874, 1548, 1652, 68, 1102, 3794, 2363, 4523, 2886, 4751
[=12]
dayak: Bir insanı veya bir hayvanı dövme işi, sopa.
741, 745, 121,
[=3]
dayan-: 1.Güç bir duruma katlanmak, çekmek. 2.Bütün gücünü kullanarak bir işi yapma.
1092, 466, 4903, 1055, 1690, 2915, 1714, 2715, 4980, 947, 234, 4074, 3159, 1877, 1879, 1891, 2241, 4090, 453, 2626, 4726, 783
[=22]
dayanıklı: Dayanabilen, sağlam, güçlü.
4530, 5132, 5280
[=3]
dayı: Annenin erkek kardeşi.
5708, 188, 257, 263, 186, 246, 284, 809, 223
[=9]
dazlak: Başında saçı olmayan (kimse, baş).
2506
[=1]
de: Bağlama ve kuvvetlendirme edatı.
101, 1027, 1038, 1043, 1101, 1104, 1110, 1116, 113, 1135, 1153, 1156, 1158, 1175, 1176, 1184, 1267, 1278, 1297, 134, 1366, 137, 1373, 1418, 1533, 1567, 1575, 1598, 1648, 1665, 1666, 1674, 1685, 1688, 1688, 1741, 1773, 1780, 1833, 1835, 189, 1917, 193, 1948, 1962, 1987, 2002, 2009, 201, 2042, 2043, 2046, 2047, 2061, 2084, 2093, 210, 2113, 2135, 2144, 2157, 2166, 2178, 2190, 2247, 2250, 2272, 2277, 2302, 2313, 234, 2340, 2341, 2361, 2361, 2398, 241, 2414, 2440, 2485, 250, 2501, 251, 2513, 2523, 2525, 2558, 2580, 2583, 2596, 2608, 2609, 2617, 2619, 2628, 266, 2681, 2707, 2707, 2726, 2742, 2751, 2797, 2865, 2891, 2911, 2913, 2937, 2966, 2976, 3015, 3057, 3062, 3062, 3073, 3074, 3083, 3092, 3142, 3146, 3161, 3185, 3218, 3231,

3280, 3283, 3287, 3295, 3299, 3305, 3324, 3332, 334, 3345, 3361, 3363, 3366, 3375, 3419, 3422, 3426, 3450, 3460, 3461, 3463, 3503, 3503, 3510, 3511, 3553, 3556, 3563, 3569, 3573, 3576, 3604, 3625, 3663, 3677, 3721, 3755, 3757, 3770, 3784, 3792, 3803, 381, 3840, 39, 3943, 397, 3979, 3995, 3998, 4020, 405, 4078, 4145, 4178, 4179, 4180, 4180, 4201, 4207, 4226, 4244, 4252, 4262, 4267, 4271, 4285, 4310, 4313, 4320, 4324, 4341, 4362, 4365, 4430, 447, 4488, 4512, 4527, 4530, 4541, 4543, 4549, 464, 4658, 468, 4682, 4686, 471, 4781, 481, 4834, 4865, 4870, 4873, 4879, 4901, 4933, 4965, 4982, 5007, 5043, 5056, 5075, 5078, 5084, 5088, 5125, 513, 5146, 5168, 5169, 5169, 5178, 5184, 5185, 5186, 5217, 5219, 5221, 5241, 5242, 5296, 5303, 5312, 5317, 5342, 5358, 5371, 5379, 5398, 5412, 5452, 5468, 5475, 5477, 5487, 5517, 5545, 5616, 5618, 5626, 5637, 5643, 5644, 5677, 5696, 5696, 5700, 5707, 5712, 5733, 5747, 593, 61, 626, 644, 692, 693, 70, 702, 76, 77, 795, 796, 802, 817, 825, 865, 868, 902, 928, 940

[=297]

dede: Torunu olan erkek, büyük baba.

717

[=1]

de-: Söylemek, söz söylemek.

1099, 1110, 1123, 1130, 188, 2164, 2168, 2174, 2356, 2366, 2717, 2723, 2728, 2739, 2779, 2784, 2797, 2804, 2908, 2912, 2919, 2939, 3324, 3340, 3350, 3435, 3452, 3457, 3492, 3500, 3536, 3583, 3609, 3612, 3770, 3812, 3836, 3930, 3936, 3967, 3983, 399, 3998, 402, 4065, 4073, 4095, 4160, 4183, 4285, 4290, 4296, 4413, 4420, 4831, 5152, 5165, 5180, 5195, 5209, 5312, 5441, 5446, 5618, 5647, 861, 966, 968, 1553, 3593, 4089, 4358, 871, 3069, 3517, 2948, 1126, 3524, 4988, 5009, 5015, 4485, 400, 4999, 2275, 5055, 966, 2841, 3033, 5190, 3195, 467, 5661, 120, 2840, 2845, 3050, 3053, 5020, 2750, 2805, 3812, 4160, 4393, 4518, 4519, 5622, 716, 2637, 3137, 3061, 5623, 5153, 5371, 350, 3648, 3705, 491, 1925, 2181, 2949, 3477, 3973, 3375, 1160, 350, 4529, 4520, 4521, 2845, 4486, 1545, 1707, 200, 2179, 2189, 2925, 3362, 3548, 3565, 619, 872, 960, 961, 972, 1137, 1042, 3976, 1099, 3941, 4341, 3372, 4944, 2193, 4883, 1946, 3760, 3792, 5689, 4945,

[=160]

defa: Kez, kere.

1150, 4335, 5653

[=3]

defineci: Gömü bulmak umuduyla kazı yapan veya yaptıran kimse.

3886, 136

[=2]

defnedil-: Defnetme işi yapılmak.
5336
[=1]
defol-: Savuşmak, çekilip gitmek.
3169
[=1]
defter: Yazı yazmak için bir araya tutturulmuş kâğıt yaprakları.
2350, 2352, 3132, 3533, 1362, 3562, 3580, 2367, 2418, 5453, 2349, 3532, 3561, 3564, 5408, 5442, 1423, 2346, 2411, 5415, 2348, 5426, 3150, 3124, 3536, 2426, 3180, 3203, 3124, 3541, 2354, 3548, 1135,
[=33]
değ-: Dokunmak, temas etmek
55, 1558, 44, 1563, 5064
[=5]
değer: Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet.
2712, 3771, 3123, 3770, 4809, 3271, 4278, 5572
[=8]
değerli: Değeri olan veya değeri yüksek olan, kıymetli.
1763, 1797, 1870, 1899, 1908, 1915, 2009, 2836, 435, 438, 4774, 5492, 1914, 2011, 5234
[=15]
değerlendir-: Bir şeyin özünü, önemini, nitelik ve niceliğini belirlemek.
3432
[=1]
değersiz: Değeri olmayan veya değeri çok az olan, önemsiz, kıymetsiz.
2273
[=1]
değil: Cümle içinde art arda kullanılan iki veya daha çok özneyi, tümleci, yüklemi, aralarından bazılarına olumsuzluk kavramı vererek birbirine bağlayan veya yüklemin olumsuz çekimini sağlayan kelime.
1001, 1004, 1446, 1568, 1648, 1670, 1787, 1833, 2009, 2041, 2170, 2276, 230, 2343, 2346, 2730, 2937, 3288, 3325, 3359, 3457, 3492, 3509, 3510, 3523, 3553, 3558, 3656, 3977, 4003, 4324, 4342, 4488, 4506, 4617, 4899, 5078, 5192, 5222, 5241, 5412, 5638, 5722, 5760, 714, 751, 855, 1043, 1092, 1153, 1182, 1436, 1733, 1768, 2002, 2028, 207, 2167, 2260, 2314, 2324, 2348, 2683, 2698, 2785, 2898, 2935, 295, 3148, 3171, 3437, 3444, 3604, 375, 38, 3868, 3934, 4026, 4191, 420, 4209, 4244, 428, 4718, 4731, 484, 508, 551, 5562, 632, 644, 72, 767, 77, 818, 830, 944, 3743, 4843, 4252, 5242, 5725, 4355, 5232, 1114, 2920, 3053, 3327, 3522, 3612, 4508, 4526, 4898, 4919, 5077, 5174, 5192, 5732, 2007, 1729, 1777, 704, 3453, 2173, 2779, 5079
[=126]
değirmen: İçinde öğütme işi yapılan yer.
2226
[=1]
değiş-: Başka bir biçim veya duruma girmek.

524, 3133, 4368, 4370, 4373, 4374, 3280, 5027, 3660, 2606, 4254, 3667, 974, 1538, 5017, 3864, 2752, 4193, 4719, 3834, 5188, 5495, 2041, 2042, 3117, 3829, 3103, 3188
[=28]

değnek: Elde taşınacak incelikte düzgün ağaç, sopa, çomak.
20, 3090, 501, 2634, 2615, 2538
[=6]

deha: İnsan zekâsının, insan kişiliğinin erişebileceği en yüksek düzey.
2395
[=1]

dehle-: Hayvanı deh diyerek yürütmek.
5575
[=1]

dehliz: Üstü kapalı, dar ve uzun geçit.
1535, 1563, 1603, 1561, 1582, 1732, 4155, 1570, 1573, 1584, 1597, 1638, 5113, 5305, 1767, 1831, 1832, 1849
[=18]

dehşet: Bir tehlike veya korkunç bir şey karşısında duyulan ürküntü.
4361, 4544, 985, 1308, 5379, 948, 2109, 2904, 2485
[=9]

dek: Bir işin, bir durumun sona erdiği zaman veya yer.
1338, 1597, 3297, 3909, 3956, 4038, 4121, 4615, 4688, 5306
[=10]

del-: Delik açmak, delik duruma getirmek.
1295, 1559
[=2]

delik: Dar, küçük açıklık.
1611, 1639, 1640, 469, 1707, 614, 1653, 1704, 3858, 471, 614, 434, 1298, 1765, 3542, 3794, 1652, 1851, 90, 1718, 1642, 1644, 1702, 1715, 1721, 1724, 1766, 2094, 56
[=29]

delikanlı: Çocukluk çağından çıkmış genç erkek.
1007, 1099, 1108, 1681, 1803, 1806, 181, 1810, 1819, 2558, 2694, 2839, 2856, 2873, 2922, 2952, 2961, 2983, 3491, 3746, 3804, 4042, 4085, 4278, 4385, 4397, 4871, 5165, 5632, 5756, 664, 704, 730, 736, 993, 997, 1423, 1674, 1794, 1812, 1847, 1978, 1988, 207, 246, 2470, 2601, 272, 2902, 3300, 3326, 3447, 3564, 3614, 3750, 3764, 4071, 4731, 5319, 912, 956, 968, 994, 5644, 3852, 1212, 1213, 1671, 1829, 187, 1903, 1904, 1948, 195, 1961, 2367, 2476, 2584, 2794, 2848, 2852, 2878, 3262, 3267, 3270, 3281, 3425, 3749, 3811, 4129, 4174, 5294, 5616, 691, 759, 765, 1002, 1006, 1595, 1836, 192, 1940, 2355, 3339, 3423, 3456, 3582, 4133, 4292, 5164, 5661, 1096, 1689, 1816, 2480, 2778, 2821, 2828, 3266, 3286, 3288, 3309, 3419, 4068, 4114, 4137, 3099, 3298, 4056, 3352, 3495, 4030, 937, 5617, 1128, 2993, 5207
[=137]

deli: Aklını yitirmiş olan, akli dengesi bozulmuş olan.
2830, 4595
[=2]

delil: İnsanı aradığı gerçeğe ulaştırabilecek iz.
1009, 4507, 4114
[=3]

delir-: Deli olmak, aklını yitirmek.
2916, 2980
[=2]

demir: Bir element.
1044, 1466, 1699, 174, 1811, 1817, 1846, 3471, 3655, 3655, 3691, 3691, 3704, 3704, 3938, 3940, 4840, 4841, 5010, 5011, 5014, 5021, 5025, 5064, 5099, 5509, 5599, 3470, 113, 1468
[=30]

demirci: Demir satan, demir eşya yapan veya onaran kimse.
1317, 522, 64
[=3]

demirle-: Gemi demir atmak.
677
[=1]

demkeş: Dem çeken.
4531, 4554, 4532, 485, 4476, 4492, 4513
[=7]

demlen-: İçki içmek.
2696, 3846, 339
[=3]

dene-: Tecrübe etmek.
3476, 2103, 5537, 772, 1366, 5146, 3466, 3374
[=8]

denetim: Denetleme.
3672
[=1]

denetle-: Bir işin doğru ve usulüne uygun olarak yapılıp yapılmadığını incelemek.
4246, 4204, 5580, 3514, 3807, 3313
[=6]

deney: Bilimsel bir gerçeği göstermek, bir yasayı doğrulamak, bir varsayımı kanıtlamak amacıyla yapılan işlem, tecrübe.
3202, 3385
[=2]

denge: Bir nesnenin veya bir insanın devrilmeden durma hâli.
1809
[=1]

deniz: Yer kabuğunun çukur bölümlerini kaplayan, birbiriyle bağlantılı, tuzlu su kütlesi.
131, 3634, 548, 676, 99, 238, 429, 434, 4577, 494, 4151, 1232, 4276, 832
[=14]

denizci: Denizle ilgili işlerde çalışan kimse.
2960, 3993
[=2]

denizcilik: Denizcinin yaptığı iş.
213
[=1]

denk: Yatak, yorgan, kumaş vb. eşyanın sarılıp bağlanmış biçimi, balya.
2935, 535
[=2]

depo: Korunmak, saklanmak veya gerektiğinde kullanılmak için bir şeyin konulduğu yer.
3038
[=1]

dert: Üzüntü.
5281, 1101, 815, 683, 1079, 2196, 3695, 3715, 5485, 5688
[=10]

dere: İki dağ arasındaki uzun çukur.
2651
[=1]

derebeyi: Topraklarını derebeylik düzenine göre yöneten kimse, kont.
659
[=1]

derece: Bir süreç içindeki durumlardan her biri, basamak, aşama.
1777, 1999, 2200, 3149, 3165, 3171, 3176, 3178, 3180, 3217, 3253, 3295, 355, 3625, 4285, 5726, 5747, 5752, 2242, 1595, 1565, 1268, 1214, 1564,
[=24]

derhal: Çabucak.
2293, 2327, 2330, 2645, 2952, 3169, 3238, 3530, 3755, 3809, 4102, 4260, 4927, 5299
[=14]

derin: Dibi yüzeyinden veya ağzından uzak olan.
1003, 1778, 1867, 2406, 26, 2917, 3752, 4100, 4151, 4698, 4705, 5229, 5434, 588, 588, 726, 845, 1633, 1552
[=19]

derinlik: Bir şeyin dip tarafının yüzeye, ağza olan uzaklığı.
1570, 1314, 1591, 1626, 3885, 4151, 1636, 1856
[=8]

deri: Cilt, ten.
1608, 3197, 5325, 116, 2337, 477, 1607, 495
[=8]

derleme: Derlemek işi.
1252
[=1]

derman: Güç, takat, mecal.
1079, 1748, 2196, 283
[=4]

ders: Öğretmenin öğrenciye belirli bir sürede verdiği bilgi.
1313, 1195, 1291
[=3]

derviş: Bir tarikata girmiş, onun yasa ve törelerine bağlı kimse.
4212, 4213, 4990, 5032, 3709
[=5]

derya: Bir şeyin bol olduğu yer.
153
[=1]

destan: Tarih öncesi tanrı, tanrıça, yarı tanrı ve kahramanlarla ilgili olağanüstü olayları konu alan şiir.
4758, 4778
[=2]

deste: Cinsleri aynı veya birbirine yakın olan şeylerin bir arada bağlanmışı.
2545
[=1]

destek: 1.Bir birlik için sağlanan yardım veya koruma. 2.Bir şeyin yıkılmaması için konulan eğik veya düz dayak.
1518, 1527, 1774, 4650, 1334
[=5]

destekle-: Destek koymak.
4271
[=1]

deş-: Oymak, delmek, yara açmak, içini açmak, karıştırmak, kazmak.
415, 576, 3428
[=3]

dev: 1.Çok büyük. 2. Korkunç, çok iri ve olağanüstü güçlü masal yaratığı.

1487, 3687, 1144
[=3]
devam: Sürme, sürüp gitme, kesilmeme, bitmeme.
1609, 1673, 2248, 2957, 3179, 327, 3440, 3448, 3753, 3799, 4366, 5263, 5269, 5327, 5427, 5475, 5753, 4687, 3733, 5424
[=20]
devanası: Korkunç, çok iri ve olağanüstü güçlü masal yaratığı.
5110
[=1]
devasa: Dev gibi, çok büyük.
1341, 1580, 1842, 3686, 4292, 4648, 545, 553, 5552, 599, 678, 899
[=12]
deva: İlaç, çare.
815
[=1]
deve: Geviş getiren memelilerden, boynu uzun, sırtında bir veya iki hörgücü olan, yük taşımakta kullanılan hayvan.
3640, 5491, 3963, 3621, 3629, 5575, 5559
[=7]
devir-: Ayakta veya dik duran bir şeyi düşürmek, yatay duruma getirmek.
389
[=1]
devletlu: Mutluluk ve refah içinde olan (kimse).
1244, 1227
[=2]
devret-: Aktarmak.
1529
[=1]
devriye: Gece gezen asker veya polis.
1278
[=1]
deyim: Kalıplaşmış söz öbeği, tabir.
3355
[=1]
deyyus: Bir sövgü sözü.
2492, 5189
[=2]
dışarı: Dış çevre, dış yer, hariç, içeri karşıtı.
1141, 1276, 1766, 2564, 2565, 2809, 2984, 3569, 3859, 4013, 402, 4686, 4716, 4846, 4926, 510, 5161, 5270, 5280, 2650, 1692, 5291, 5599, 727, 3776, 4876, 5345, 5391, 726, 183, 3571, 4641, 5157, 980,
[=33]
dış: Herhangi bir cisim veya alanın sınırları içinde bulunmayan yer, hariç, iç karşıtı.
1045, 1692, 3779, 4962, 706, 1241, 1271, 3221, 4973, 5500, 5708
[=11]
dip: Oyuk veya çukur bir şeyin en alt bölümü.
55, 1832, 2286, 2320, 430, 4624, 1300, 1015, 1072, 1074, 1693, 2474, 4625, 1303, 1455, 581
[=16]
didin-: Çok güçlük çekerek sürekli çalışmak.
5411
[=1]
diğer: Başka, özge.
1161, 1348, 1413, 1424, 1510, 1600, 1952, 2081, 2238, 2425, 2658, 3234, 3944, 4310, 4445, 4650, 4676, 4726, 4861, 5174, 812, 820, 826, 1655, 1939, 2749, 5043, 971, 28, 3008, 5426, 2153, 101, 29, 1773, 1968, 276, 5303, 4306,

5458, 1512, 5107, 5438, 1062, 1359, 1728, 4967
[=46]

dik: Yatay bir düzleme göre yer çekimi doğrultusunda bulunan, eğik olmayan.
1141, 4195
[=2]

dik-: 1.Biçilmiş veya yırtılmış kumaş, deri, yara vb.ni iğneye geçirilmiş iplikle tutturmak. 2. Bardak, kadeh, testi vb. kapların içindekini bir çırpıda, bir solukta içmek.
3363, 1281, 678, 735, 909, 4038, 557, 470, 2589, 11, 1282, 464, 471
[=15]

diken: Kılçık.
987, 987
[=2]

dikey: Başka bir doğru ile kesiştiğinde onunla birlikte dik açı oluşturan (doğru çizgi).
4235
[=1]

dikit: Tabandan yukarıya doğru oluşan kalker birikintisi.
842, 1837
[=2]

dikkat: Duygularla düşünceyi bir şey üzerinde toplama, uyanıklık.
160, 190, 2003, 2307, 2418, 2890, 2896, 3544, 4484, 977, 5365, 1912, 3723, 3805, 4208, 879, 5638, 2560, 3700, 3719, 4189, 1648
[=21]

dikke: İğne.
1370
[=1]

dil: İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan.
1948, 4923, 4973, 5074, 702, 2071, 4973, 5484, 3796, 4732, 5484, 5075, 409, 2112, 3765, 418, 487, 856, 5334, 2839, 320, 840, 1128, 2171, 4758, 4778, 3117, 537, 3975
[=29]

dilber: Alımlı, güzel kadın.
5082, 2051, 362, 692
[=4]

dile-: Birinden bir şeyin yapılmasını istemek, rica etmek, arzu etmek.
3015, 3576
[=2]

dilenci: Geçimini dilenerek sağlayan kimse.
2087, 2109, 2186, 2204, 2304, 2315, 2316, 2339, 2357, 2382, 2430, 2475, 2502, 2538, 2602, 2616, 2643, 2645, 2742, 3276, 4121, 4876, 5094, 5121, 5129, 5137, 5290, 5293, 5304, 541, 5595, 2181, 2183, 2222, 2231, 2081, 2085, 2258, 2262, 2305, 2318, 2379, 2406, 2437, 2528, 2586, 2648, 2672, 2749, 3246, 3274, 3746, 3879, 5125, 5274, 5347, 5360, 5379, 5391, 5625, 2399, 5131, 2264, 2463, 2632, 2641, 5145, 5177, 5276, 5376, 2353, 2558, 2618, 2000, 2250, 2338, 2369, 2460, 2466, 2485, 2496, 2635, 5209, 5302, 5308, 5382, 5402, 5602, 2078, 2090, 3247, 1985, 2376, 5314, 2502, 2583, 2308, 2440, 2576, 2065, 2647, 2098, 2140, 2450,

2590, 2595, 5197, 5356, 2076, 2213, 2241, 2637, 4124, 2658, 2147, 2095, 2481, 2490, 2663, 2695, 2877, 5142, 5151, 5158, 5179, 5205, 5390, 2628, 1997, 2122, 2412, 2521, 2443
[=133]

dilen-: Sadaka istemek.
2600, 5112, 2630, 2246, 2333, 2385, 2556, 2358, 2400, 2068, 2315, 2870
[=12]

dilim: Bir bütünden kesilmiş veya ayrılmış ince, yassı parça.
1037
[=1]

dilsiz: Konuşma engelli, konuşamayan.
2389
[=1]

din: Tanrı'ya, doğaüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurum.
3828, 1733, 2551, 4974, 4441, 537, 3237
[=7]

dinç: Canlı, zinde.
5474
[=1]

dindar: Allah(c.c.)'a inanmış ve bağlanmış kimse.
1025, 1029
[=2]

dindaş: Aynı dinden olan kimse.
349
[=1]

dinle-: İşitmek için kulak vermek.
4780, 1481, 1865, 4729, 4751, 4835, 4871, 3118, 3427, 3111, 4286, 4724, 4757, 3104, 2491, 4441, 691, 4728, 1210, 1210, 1156, 4789, 4980, 5066, 974, 4941
[=26]

din-: Sona ermek, bitmek, durmak
1948, 5604, 2935
[=3]

direk: Ağaçtan veya demirden yapılan uzun ve kalın destek.
4433, 5539, 5528
[=3]

direnç: Dayanma, karşı koyma gücü.
3401, 3402
[=2]

diren-: İnat etmek, ısrar etmek.
1933, 1987
[=2]

dirhem: Okkanın dört yüzde birine eşit olan, 3,207 gramlık eski bir ağırlık ölçüsü.
1063, 1064,
[=2]

diri: Yaşamakta olan, yaşayan, canlı.
1004, 1004, 1092, 1093, 1904, 3263, 5280, 5280, 5305, 5305, 983, 998, 1095
[=13]

diril-: Güçlenip canlanmak.
5535
[=1]

dirilt-: Dirilmesini sağlamak.
1199, 1198
[=2]

dirim: Hayat, yaşam.
3429
[=1]

diş: Çene kemiklerinin üstüne dizili, ısırıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan sert, beyaz organlardan her biri.

100, 1592, 2660, 382, 390, 1843, 393, 395, 2571, 413, 516, 2388, 4866, 1591, 140, 385, 5130, 5136, 803, 260, 3807, 4616, 5188, 5465
[=24]
dişçi: Diş hekimi.
390
[=1]
divit: Hokkadaki mürekkebe batırılarak yazı yazmaya yarayan ve değişik uçları olan bir tür kalem.
633, 3110
[=2]
diyar: Ülke.
3699, 3699, 5493, 5493, 5559, 5559, 824, 824, 3693, 3635, 3620, 302
[=12]
diye: 1.Herhangi bir yargıya vararak. 2.Niteleyerek. 3.Diyerek
1006, 1021, 1059, 12, 1225, 1342, 141, 1462, 1713, 1741, 181, 183, 2075, 2095, 2096, 2311, 2483, 2492, 2509, 2521, 2673, 2675, 2687, 2877, 2961, 2973, 2979, 3026, 3059, 306, 3327, 3337, 3361, 3476, 3687, 3689, 3884, 3925, 3928, 393, 3940, 3951, 396, 3962, 401, 4031, 4034, 4039, 4056, 4074, 4113, 4125, 4165, 4486, 4487, 4513, 4649, 4663, 5189, 5200, 5212, 5277, 5281, 5297, 5350, 5392, 5394, 5455, 5463, 5466, 5507, 5526, 5535, 5622, 5684, 5722, 5722, 586, 702, 734, 790, 953, 954, 958, 139, 989, 3404, 2622, 1348, 5030, 3395, 2620, 3879, 1014, 1230, 235, 3920, 4509
[=98]
diz: Kaval, baldır ve uyluk kemiğinin birleştiği yer.
1673, 95, 3711, 981, 941, 1748, 4671, 1834, 4097, 978, 2131, 573, 990
[=13]
dizdar: Kale muhafızı, kale bekçisi.
776
[=1]
dizil-: Dizi durumuna getirilmek, dizme işi yapılmak.
1787
[=1]
doğa: Kendi kuralları çerçevesinde sürekli gelişen, değişen canlı ve cansız varlıkların hepsi, tabiat.
3234
[=1]
doğ-: Ortaya çıkmak, sonucu olmak.
4306, 4535, 5074, 5570, 2585, 4960, 4541, 4610, 4966, 2627, 4702, 5553, 1689, 3431, 4859, 4541, 3641, 3320, 509,
[=19]
doğra-: Keserek parçalamak.
189, 189,
[=2]
doğru: 1.Bir ucundan öbür ucuna kadar yönü değişmeyen. 2 Gerçek, yalan olmayan.
1000, 1002, 1005, 1072, 1074, 1130, 1300, 1327, 141, 1503, 1522, 1596, 1603, 1613, 1623, 1643, 1662, 1669, 1696, 1754, 1796, 1814, 1871, 192, 197, 198, 2129, 2231, 2562, 2577, 278, 2789, 2923, 2931, 2990, 3000, 3051, 3061, 3062, 3065,

3068, 3074, 3075, 3100, 3135, 3136, 3191, 3202, 3287, 3306, 331, 3392, 3550, 3752, 376, 3825, 402, 4139, 4154, 422, 4267, 4270, 4286, 4331, 4333, 4334, 4335, 4451, 4479, 452, 4574, 4624, 4646, 4695, 4824, 4846, 5027, 5031, 5048, 5261, 5287, 5295, 5337, 5389, 5399, 5571, 5573, 5615, 5714, 5740, 699, 750, 844, 913, 920, 925, 932, 940, 951, 952, 985, 1096, 1134, 1399, 2052, 2080, 372, 387, 5162, 5287, 5431, 578, 620, 938, 4765, 4794, 4270, 3284, 3393, 5088, 5468, 5630, 1761, 4849, 5006, 868
[=126]

doğrul-: Eğik veya eğri bir şey, düz bir duruma gelmek.
976, 4133, 5389, 1824, 33, 493, 2713, 2975, 3916, 5429, 5642, 5757, 710, 4049
[=14]

doğrult-: Doğrulmasını sağlamak, doğru duruma getirmek.
1807
[=1]

doğrultu: Yön, istikamet.
157
[=1]

Doğu: Güneşin doğduğu ana yön, gün doğusu, şark.
931, 5551
[=2]

doğum: Bir kimsenin doğduğu yıl.
673
[=1]

doksan: Seksen dokuzdan sonra gelen sayının adı.
3731, 3738, 3988, 4545
[=4]

dokumacı: Kumaş dokuyan veya dokuma ticareti yapan kimse.
3357, 3361
[=2]

dokun-: Temas etmek.
1118, 5724, 2927, 4672, 5171, 1460, 4670, 5724, 3973, 1457, 2927, 4077, 4190, 5746, 3573, 4233, 4255, 1929, 3993, 4233, 4255, 5330, 2926
[=23]

dokuz: Sekizden sonra gelen sayının adı.
1070, 375, 3989, 4545, 2819, 3738, 3731, 1038, 2069
[=9]

dolap: Genellikle tahtadan yapılmış, bölme veya çekmelerine eşya konulan kapaklı mobilya.
4291, 2185, 2834
[=3]

dolama: Tırnak yöresindeki yumuşak bölümlerin, bazen de kemiğin iltihaplanmasından ileri gelen ağrılı şiş.
2066
[=1]

dolan-: Dolu duruma gelmek.
2640, 57, 3473
[=3]

dolaş-: Gezmek, gezinmek.
231, 5484, 654, 2514, 2535, 3025, 3699, 434, 4560, 590, 684, 95, 240, 4708, 382, 2816, 2895, 1685, 764, 1560, 4587, 2509, 1083, 1572, 3441, 511, 5493, 2459, 1566, 17, 2214, 2858, 467, 2829,

550, 3591, 1978, 773, 5497, 690
[=40],
olayı: Ötürü.
1108, 2375, 2508, 3643, 1028, 2087, 5734
[=7]
doldur-: Dolmasını sağlamak, dolu duruma getirmek.
3706, 3769, 4454, 499, 884, 909, 975, 3203, 5262, 2320, 5104, 512, 1256, 2037, 1775, 3150, 5338, 1294, 3937, 5201, 5278, 2747, 4608, 2037, 1056, 3311
[=26]
dolgun: Çok, bol, fazla, yüksek.
3861
[=1]
dol-: Dolu duruma gelmek.
936, 973, 581, 598, 2074, 260, 4091, 5121
[=8]
dolu: 1.İçi boş olmayan, dolmuş. 2. Bir yerde sayıca çok.
1171, 124, 125, 1569, 1838, 1896, 2048, 2185, 2228, 2228, 2261, 2316, 2460, 2816, 2868, 3317, 3905, 4145, 4434, 4439, 4630, 4680, 4683, 5092, 5190, 5201, 5205, 535, 626, 754, 86, 899, 902, 904, 965, 971, 1050, 1293, 1364, 1551, 2179, 2292, 3243, 3885, 4774, 4820, 5037, 5216, 5346, 5347, 5572, 12743, 2007, 214, 2399, 2865, 3535, 3766, 3785, 4082, 4665, 517, 533
[=6]
dolunay: Ay'ın tam bir daire olarak dolgun, parlak görüldüğü evre, ayın on dördü, bedir.
1876, 2929, 3855, 4011, 1874, 920, 4272, 4429, 4848, 4735, 4706, 4753
[=12]
domates: Bir bitki.
1066
[=1]
domuz: Çift parmaklılardan, eti, yağı, derisi veya kılı için beslenen, evcil hayvan.
1369, 2085, 2097, 2100, 2107, 2113, 2122, 2291, 2292, 2670, 2688, 4854, 4863, 4885, 4895, 283, 2105, 2109, 2676
[=19]
donakal-: Şaşırıp bir süre ne yapacağını, ne diyeceğini bilememek.
464, 1841, 2483, 1853
[=4]
don-: Çok üşümek.
1458, 2211, 1443, 1534, 1553, 1585, 1450, 1475
[=8]
donat-: Süslemek.
2741, 2756
[=2]
dondur-: Hareketsiz hâle getirmek.
5116, 1845, 1961
[=3]
don: Giysi.
2543, 5330
[=2]
doruk: Ulaşılan en üst nokta.
1192, 5348, 5355
[=3]
dostça: Dosta yakışır, dost gibi.
371
[=1]
dost: Yakın arkadaş, gönüldaş.
2019, 946, 4202
[=3]
dostluk: Dost olma durumu.

4684, 4686
[=2]

doyum: Yetinme, kanma, kanaat.
301
[=1]

doz: Bir defada veya bir günde alınması gereken miktarı.
3676
[=1]

dövüş: Saldırışlarla yapılan kavga.
2420, 562
[=2]

dövüş-: Karşılıklı birbirini dövmek, vuruşmak.
1101, 3026, 1090
[=3]

dök-: Akıtmak, düşürmek.
953, 954, 958, 961, 1128, 5539, 2478, 4859, 5646, 5636, 1015, 1309, 2061, 3615, 4098, 781, 961, 5582, 1129, 3708, 5333, 1296, 1948, 1496, 2904, 600, 1290, 1321, 1681, 1745, 2450, 2703, 972, 975, 3004, 146, 1576, 971, 976, 1752
[=41]

döküm: Kalıba dökme işi ve bunun yapılış yöntemi.
3122, 1499
[=2]

dölyatağı: Rahim.
3320
[=1]

dön-: Geri gelmek, geri gitmek.
31, 506, 5419, 5544, 5648, 891, 3489, 1131, 1104, 1262, 1382, 5524, 624, 3911, 4069, 3123, 3546, 1309, 3840, 2520, 1814, 1814, 3128, 3668, 487, 4294, 3473, 4606, 3970, 4363, 2818, 2928, 2978, 3820, 4385, 4437, 4871, 5541, 5208, 1046, 2355, 3452, 3835, 3966, 3997, 5164, 2255, 5672, 1954, 2014, 1422, 4360, 2897, 3487, 4382, 4403, 5208, 153, 287, 1359, 1175, 1103, 1441, 1804, 1836, 4817, 4826, 5179, 5428, 5567, 5653, 3017, 588, 3130, 4061
[=75]

döngü: Herhangi bir olayın birden fazla tekrarlanması.
4350
[=1]

dönüm: Tekrarlanan belli bir olayın tamamlanması ve yenisinin başlaması.
3241
[=1]

dönüş-: Bir biçimden, bir durumdan başka bir biçime veya duruma geçmek.
3157, 935, 1841, 1945, 3375, 2378, 2417, 2867, 4536, 3979, 1834
[=11]

dört: Dört sayısının adı.
1035, 1416, 1424, 1432, 1727, 1787, 1788, 1893, 2076, 2623, 2842, 2857, 2897, 3120, 3149, 3178, 3225, 3226, 3258, 3431, 3443, 3662, 3709, 3728, 3895, 3898, 4137, 4186, 4433, 4611, 4629, 5037, 5159, 532, 5347, 5483, 565, 605, 564, 565, 5025, 1587, 4329, 4331, 4333
[=45]

dörtnal: Dörtnal koşarak.
1471, 1581
[=2]

döşek: Yatak.
5620, 5568, 5482, 5426, 5580, 5610, 5633, 5648,

674, 506, 5433, 5472, 227, 291, 2018, 298, 5451
[=17]
döşeme: Yapılarda taban üzerine döşenen tahta vb. kaplama.
1388, 5339, 3984
[=3]
döv-: Çarpmak, sertçe dokunmak.
2685, 102, 3711, 4127, 1246, 2580
[=7]
dövme: Vücut derisi üzerine iğne vb. sivri bir araçla çizilmek ve içine renk veren maddeler konulmak yoluyla yapılan yazı veya resim.
1648, 1651
[=2]
dua: Yakarış.
1168, 1654, 1672, 1680, 2462, 3010, 3439, 3616, 5173, 655, 2171, 2522, 2525, 478, 2095, 2427, 2075, 3880, 2486, 2087, 1673, 2086
[=22]
dubara: Oyunda, atılan zarlardan ikisinin de iki benekli yüzünün üste gelmesi.
1, 3663, 3879
[=3]
dudak: Ağzın, dişleri örten ve dışarıya doğru az veya çok kıvrılan üst ve alt kenarlarından her biri.
2486, 5640, 1681, 5755, 5643, 3790, 1935, 1672
[=8]
duka: Bir çeşit Venedik altın akçesi.
337, 145, 543, 735, 365,
[=5]
dul: Eşi ölmüş veya eşinden boşanmış kadın veya erkek.
2049, 2050
[=2]
duman: Kara veya esmer renkli gaz.
1513, 1530, 2153, 2214, 2229, 4005, 4720, 5594, 919, 1834, 2233, 1530, 3309, 608, 1869
[=15]
dur-: Hareketsiz durumda olmak.
5083, 1755, 2179, 2241, 3480, 4106, 4186, 4415, 4645, 5003, 5062, 569, 2462, 503, 82, 4375, 4325, 5086, 1442, 1750, 360, 3682, 5755, 3169, 3178, 4381, 3457, 4128, 4868, 1472, 4052, 5071, 5155, 4670, 4855, 262, 2937, 885, 955, 4052, 5367, 1950, 4404, 1053, 4116, 4407, 959, 972, 817, 92, 960
[=51]
durakla-: Kısa bir süre için durmak veya arada bir durmak.
473
[=1]
duraksa-: Duraklamak, tereddüt etmek.
2941, 3348, 808, 805
[=4]
durdur-: Durmasını sağlamak.
327, 4141, 2137, 3779, 404, 4011, 3165, 2610, 4380
[=9]
durgunluk: Durgun olma durumu.
4431
[=1]
duru: Bulanıklığı olmayan, temiz.
1873
[=1]

durum: Bir şeyin içinde bulunduğu koşulların hepsi.
1917, 1966, 2283, 2985, 3192, 3219, 3359, 3363, 4246, 4761, 877, 1776, 1835, 2759, 4677, 5100, 1892, 1951, 2375, 3404, 374, 4332, 4368, 4382, 5216, 554, 5581, 5636, 870, 1005, 1998, 3170, 3160, 3212, 1619, 1657, 1912, 2330, 346, 3602, 3899, 3901, 4048, 4877, 5023, 1047, 4370, 4373, 4373, 2057, 493,
[=51]

duvar: Bir toprak parçasını sınırlayan taş, tuğla, kerpiçten yapılan engel.
1051, 1302, 2559, 3432, 3448, 1833, 3224, 4523, 4726, 4751, 4754, 4874, 5263, 5267, 655, 2149, 4614, 655, 3990, 5206, 5673, 1305, 165, 1737, 1302, 1596, 1613, 1848, 4727, 1652, 1638, 1074, 4624, 4870, 1032, 5280, 1840, 1832, 1854, 3739, 4724, 1563, 4628, 4642, 1846, 1775, 430, 2885, 4936, 5066, 1052, 1102, 33, 224, 214, 2150, 3316, 1505
[=58]

duy-: Bilgi almak, öğrenmek, haber almak.
5157, 2731, 5090, 715, 2893, 5681, 753, 2274, 3060, 1877, 2736, 953, 1433, 1986, 2088, 3380, 877, 4433, 3837, 4470, 2912, 3291, 2095, 2979, 586, 1353, 2893, 4204, 754, 3518, 882, 1616, 4891, 1629, 3794, 4750, 5402, 4928, 5141, 209, 2970, 3630, 1181, 510, 459, 2153, 1099, 1722, 2439, 2526, 37, 528, 4998, 3095, 268, 752, 2908, 2911
[=58]

duyarsız: Duyarlı olmayan.
1394
[=1]

duygu: Duyularla algılama, his.
3303, 3869, 4418, 5231, 5232, 3282, 5222, 3290, 2551, 3285, 2568, 3296, 2709, 2314, 4148, 4152, 4147, 743, 3288, 3283
[=20]

dü: İki.
3654, 3661, 3665, 3682, 3688, 3721, 3916
[=7]

dübeş: Zarla oynanan oyunlarda atılan zarlardan ikisinin de beş benekli yüzünün üste gelmesi.
3878
[=1]

düdük: İçinden hava veya buhar geçirildiğinde keskin ses çıkaran ve işaret vermek için kullanılan araç.
4722
[=1]

düğme: Küçük tutturma aracı.
3128, 3559, 3128, 3579, 3551, 3545, 3546, 3548
[=8]

düğüm: İplik, ip, halat vb. bükülebilir şeyleri kıvırıp kendi üzerine veya birbirine dolayarak yapılan boğum.
5195, 1546
[=2]

düğümle-: Düğüm yapmak
5335, 4091, 88, 4115
[=4]

dükkan: İşyeri.
518, 1413, 1419, 408, 414, 514, 2859, 1409, 1408, 2834, 1275, 2624, 2856, 458
[=14]
dümdüz: Çok düz.
4309
[=1]
dümenci: Gemilerde dümeni kullanan kimse
7
[=1]
dümen: Hava ve deniz taşıtlarında, taşıta istenilen yönü vermeye ve belirli bir doğrultuda götürmeye yarayan hareketli parça.
262, 4434,
[=2]
dün: Geçmiş.
1122, 4104, 4418, 5080, 2865
[=5]
dünya: Dış, çevre, ortam.
1253, 229, 266, 2918, 2921, 3214, 3371, 3572, 3632, 4146, 4147, 4273, 4543, 4782, 5155, 751, 819, 892, 1036, 1122, 1126, 1676, 2014, 3513, 4791, 1402, 2016, 2687, 2718, 2924, 2986, 4311, 4405, 4800, 5682, 2030, 2171, 2796, 3699, 1263, 1356, 1555, 1887, 230, 230, 253, 2570, 2788, 2788, 3149, 3394, 3413, 3712, 4451, 4506, 4786, 4809, 5486, 5710, 793, 898, 1743, 311, 2027, 2452, 2786, 5637, 5719, 867, 1115, 1315, 2024, 2025, 2026, 2913, 3367, 3537, 4760, 4770, 4806, 4810, 5251, 5458, 3294, 3297, 2801, 5165, 1120, 4276, 1351, 2023, 2030, 255, 4093, 4498,2019, 4799, 1256, 5717
[=99]
dürbün: Gözetleme deliği.
4469, 13, 24
[=3]
dürt-: Ucu sivri bir şeyle veya elle hafifçe itmek.
1847, 24, 3753, 2673, 2161, 2538, 4114, 5754
[=8]
dürtü: Bedensel veya ruhsal dengenin değişmesi sonucu ortaya çıkan ve canlıyı türlü tepkilere sürükleyebilen içten gelen gerilim.
2954, 3335, 3588, 5665
[=4]
dürüst: Sözünde ve davranışlarında doğruluktan ayrılmayan, doğru (kimse).
3176, 331, 422
[=3]
düstur: Genel kural.
4397
[=1]
düş: Uyurken zihinde beliren olayların, düşüncelerin bütünü, rüya.
1125, 1284, 1830, 2926, 3439, 3591, 3591, 3616, 4548, 4551, 4551, 4772, 4807, 4808, 5412, 5421, 5469, 5723, 5737, 5743, 859, 869, 259, 5470, 5639, 861, 861, 862, 300, 313, 3617, 4787, 4797, 5427, 5452, 5639, 5721, 5728, 5759, 755, 250, 5707, 2927, 5746, 5453, 830, 5715, 5678, 1145, 1269, 4536, 865, 1285, 176, 285, 5472, 5741, 5750, 4554, 5754, 963, 170, 258, 272, 284, 5413, 5425, 5435, 5455, 911, 822,
[=71]
düş-: Yukarıdan aşağıya inmek.

3147, 5392, 5383, 1465, 1491, 1955, 2504, 2772, 3644, 3652, 3703, 3890, 5378, 1409, 1461, 3943, 1783, 644, 5729, 3160, 686, 1698, 4693, 3063, 1409, 3664, 2387, 2512, 3184, 376, 4083, 5323, 3235, 1609, 1790, 1822, 3486, 3615, 4050, 519, 5272, 5379, 5563, 616, 869, 264, 3218, 1039, 1729
[=49]

düşeş: Zarla oynanan oyunlarda, atılan zarlardan ikisinin de altı benekli olan yanlarının üste gelmesi.
2840, 3695, 3883, 3977, 3662
[=5]

düşey: Yer çekimi doğrultusunda olan.
1568
[=1]

düşkünlük: Düşkün olma durumu, iptila.
1036
[=1]

düşle-: Bir şeyi, bir kimseyi, bir durumu istenilen biçimde tasarlamak, zihinde canlandırmak.
5729, 5742, 5230, 5451, 5712, 5749, 5704, 5692, 4552, 4704, 5743, 5739
[=13]

düşman: Birinin kötülüğünü isteyen, ondan nefret eden, ona zarar vermeye çalışan kimse.
1167, 1171, 1217, 1343, 1345, 1642, 4447, 4635, 1350, 4796, 1245, 1330, 1333, 4354
[=14]

düşmanlık: Düşmanca duygu veya davranış, yağılık, hasımlık.
1164
[=1]

düşük: Az.
1952, 383, 3900
[=3]

düşür-: Düşmesine yol açmak.
4443, 1037, 1811, 3421, 603, 3883, 5362, 4125, 2840, 3695, 118, 1258, 2515, 5370, 1950, 2645, 104, 3977
[=18]

düşünce: Uzay ve zamanın ötesinde, öznenin dışında, kendiliğinden var olan, duyularla değil, yalnızca ruhen algılanabilen asıl gerçeklik.
1961, 2838, 4852, 4518, 2753, 2820, 3601, 5675, 4500, 4509, 2664, 429, 846, 875, 4858, 2924, 4506, 907, 2932, 877, 5173, 2919, 5683, 2945, 2458, 2926, 3081, 4527
[=28]

düşüncesizlik: Düşüncesizce davranma durumu.
5098
[=1]

düşün-: Aklından geçirmek, göz önüne getirmek.
1532, 1592, 1909, 1990, 2004, 2363, 2460, 2594, 3078, 3184, 3591, 3601, 3746, 4762, 5512, 919, 5677, 1070, 4054, 5739, 1010, 1335, 4550, 3450, 4109, 1712, 4539, 4547, 4357, 4379, 3069, 2811, 2754, 45, 1059, 5546, 3500, 1286, 3065, 3584, 4502, 3061, 3062, 4143, 1233, 2886, 4366, 4856, 5600, 4542, 5023, 2477, 701, 3690, 3062, 1537,

4543, 5423, 2711, 3748, 1278, 2514, 5514, 3878, 4354, 4538, 2947, 3670, 4873, 5733, 5739, 1229, 1235, 1245, 1971, 2255, 297, 4086, 4399, 4504, 4708, 4744, 5573, 350, 2913, 5170, 5734, 5738, 5742, 2920, 4508, 5738, 4505, 846, 2920, 5737,
[=95]

düz: Kıvrımlı olmayan, doğru.
2651
[=1]

düzel-: Kötü, bozulmuş bir durumdayken düzenli duruma gelmek.
3721
[=1]

düzelt-: Düzgün duruma getirmek.
1319, 4738, 865, 89
[=4]

düzenek: Plan, tasarı.
4987, 5000, 5013, 5025, 5031, 4997, 5001, 5028, 4989, 4991, 4988
[=11]

düzenle-: Düzenli, düzgün duruma getirmek.
1771, 5043
[=2]

düzenli: Düzeni olan, yerli yerinde.
3957, 5653
[=2]

düzensiz: Düzeni olmayan veya düzeni bozuk, karışık.
211
[=1]

düzgün: Doğru ve pürüzsüz, muntazam.
1403
[=1]

düzlem: Üzerinde girinti ve çıkıntı olmayan, düz, yassı.
1568, 1568
[=2]

düztaban: Doğal ayak kemerinin kaybolması ile oluşan yapısal bozukluk.
2389, 3672, 3670
[=3]

Dabbetü'l Arz: Kıyamete çok yakın çıkacağına inanılan bu varlık, topraktan çıkacak ya da topraktan yaratılacaktır.
4274
[=1]

dağ: Yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimli yamaçlarıyla çevresine hâkim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü.
251
[=1]

daha: Henüz.
1364, 1648, 253, 2622, 2865, 4380, 4585, 4930, 4943
[=9]

daima: Her vakit, sürekli olarak.
1123
[=1]

daniska: Âlâ.
2151, 3117
[=2]

davran-: Bir şeye el atmak, girişmek.
5283
[=1]

Davudpaşa: İstanbul'un Avrupa Yakası'nda bulunan Esenler ilçesine bağlı 16 mahalleden biridir.
1425
[=1]

dayak: Bir insanı veya bir hayvanı dövme işi, sopa.
4974
[=1]

Deccal: Dinî inanışlara göre kıyamete yakın bir zamanda ortaya çıkacak olan yalancı ve kötü yaradılışlı kimse.
4426
[=1]
değerli: Değeri olan veya değeri yüksek olan, kıymetli.
5278
[=1]
dehşet: Bir tehlike veya korkunç bir şey karşısında duyulan ürküntü, yılgı.
1844, 1853
[=2]
Dertli: Romandaki şahıslardan biri.
2490, 2497, 2513, 4137, 5357, 5358, 5375, 5393, 5366, 4122, 2499, 5374, 5386, 2519
[=14]
devlet: Toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık.
3014
[=1]
devir: Kendine özgü bir özellik taşıyan zaman parçası.
3021, 4019
[=2]
Divan Yolu: Osmanlı İmparatorluğu'nda kullanılan protokol yolu.
1970, 5399, 5593, 3777
[=4]
dökümcü: Döküm işleri yapan kimse, dökmeci
1494
[=1]
ebced: Arap elifba (abece) sının özel bir düzeni.
3720, 3701
[=2]
ebe: Oyun ebesi.
1372, 1375
[=2]
ebedi: Sonsuz, ölümsüz.
4313
[=1]
ebeveyn: Anne ve baba.
1310
[=1]
Ebrehe: Romandaki şahıslardan biri.
2205, 2272, 2297, 2324, 2717, 2727, 2731, 2739, 2757, 2794, 2803, 2872, 3198, 3220, 3229, 3241, 3250, 3272, 3289, 3321, 3348, 3418, 3432, 3455, 3475, 3479, 3484, 3488, 3527, 3533, 3547, 3559, 3563, 3582, 3586, 3759, 3762, 3769, 3778, 3785, 3803, 3805, 3832, 3843, 3848, 3892, 3904, 3914, 3920, 3924, 3934, 3950, 3965, 3981, 3990, 3996, 4001, 4030, 4036, 4039, 4049, 4055, 4062, 4068, 4158, 4200, 4289, 4298, 4343, 4404, 4430, 4730, 4739, 4847, 4860, 4868, 4875, 4882, 4892, 4905, 4926, 4929, 4935, 4942, 4980, 5073, 5175, 5194, 5210, 5259, 2247, 2683, 2750, 2762, 2775, 2782, 2790, 2873, 3240, 3265, 3295, 3301, 3307, 3335, 3352, 3427, 3439, 3495, 3592, 3954, 4013, 4023, 4045, 4079, 4087, 4110, 4176, 4192, 4393, 4397, 4411, 4422, 4750, 4755, 4833, 4921, 5066, 5090, 5267, 5272, 5281, 5293, 5300, 5309, 5321, 5327, 5334, 5373, 2700, 2678, 3448, 3491, 3789, 3798, 4147, 4419, 2232, 2692,

2705, 2710, 2767, 5177, 5206, 2210, 2964, 4890 [=156]

Ebuşşeyh: Romanda ismi geçen Hadis hâfızı ve tarihçi.
4305
[=1]

ecel: Hayatın sonu, ölüm zamanı.
781
[=1]

ecinni: Cin.
1170
[=1]

ecza: Çeşitli amaçlarla kullanılan kimyasal madde.
2184, 4679, 5229
[=3]

eda: Davranış, tavır.
2833
[=1]

et-: Bir işi yapmak.
2107, 2157, 3083, 4386, 3525, 5217, 3114, 4391, 2947, 18, 4332, 4171, 3292, 4389, 4067, 1132, 2475, 4364, 998, 4594, 5585, 1360, 2248, 2462, 3701, 4366, 1829, 5185, 5186, 1119, 5727, 861, 2244, 241, 5702, 19, 843, 746, 780, 3500, 111, 113, 1173, 1199, 1761, 2004, 2229, 2257, 2486, 2549, 2553, 2585, 2618, 2820, 2836, 2876, 3010, 3448, 3520, 3554, 36, 3650, 3653, 3665, 3691, 3825, 3902, 3968, 3989, 5131, 5209, 5215, 560, 5735, 5753, 657, 667, 842, 1091, 5500, 3946, 1930, 2556, 1214, 2166, 3623, 4316, 628, 105, 1534, 1903, 2053, 2171, 2419, 2896, 2979, 3299, 3790, 495, 5263, 566, 5684, 977, 4898, 1225, 2551, 4092, 4333, 5327, 621, 2033, 2998, 3065, 682, 5205, 2559, 327, 3464, 3926, 3296, 1486, 1953, 4212, 4220, 4743, 1983, 4990, 5000, 1782, 3246, 5149, 1031, 1097, 1500, 1533, 2125, 2265, 2566, 2569, 2906, 3016, 3092, 3646, 3861, 3893, 4721, 5498, 5502, 1009, 1441, 2661, 4569, 5622, 1175, 4484, 2421, 2421, 4974, 1363, 2263, 3010, 3319, 2849, 2251, 4741, 5341, 630, 5035, 4588, 2141, 5352, 3856, 3321, 1226, 1976, 2510, 5005, 5365, 5377, 1517, 1539, 1745, 2507, 5476, 5603, 1080, 1085, 1168, 1310, 1428, 1475, 1593, 2077, 2090, 2180, 2432, 2567, 3292, 334, 3686, 3710, 4439, 4704, 5007, 5427, 5718, 586, 806, 897, 1153, 1570, 1680, 261, 2625, 2673, 3179, 3740, 3753, 4371, 4852, 5698, 1445, 1491, 1672, 1868, 2423, 2671, 2695, 3291, 3309, 3349, 3440, 3648, 3745, 3877, 39, 3960, 4004, 5243, 5269, 5507, 588, 799, 942, 2419, 1332, 160, 2410, 283, 3002, 2740, 3324, 4166, 3566, 1123, 2806, 5256, 5447
[=257]

edevat: Bir iş için gerekli olan malzemelerin, parçaların tümü.
2227
[=1]

edin-: Kendini bir şeye sahip kılmak.
383, 49, 697, 2528
[=4]

Edirne: Türkiye'nin Marmara Bölgesi'nde yer alan illerinden biri.
1515, 3258, 1520, 1427, 1428, 1949
[=6]
Edremit: Balıkesir iline bağlı ilçelerden biri.
598
[=1]
Uzun İhsan Efendi: Roman kahramanlarından biri.
224,258,284,756,771,774, 779,809,813,820,836,845, 858,875,905,933,941,1013, 1109 ,1121 ,1154 ,1230, 1383 ,1390 ,1392 ,1885, 1981 ,2022 ,2215 ,2295, 2304 ,2316 ,2328 ,2333 2457 ,2472 ,2613 ,2617, 2782 ,2900 ,2903 ,2923, 2932 ,2959 ,3268 ,3304, 3333 ,4489 ,4493 ,4501, 4504 ,4518 ,4526 ,4556, 4560 ,4573 ,5223 ,5735
[=58]
Efendi: Buyruğu yürüyen, sözü geçen kimse.
141,365,2200,2210,2272,2709,2715,2737,2747,2750, 2764,2774,2840,2901,3293 ,3307,3754,3782,4002,4012,4015
[=21]
efkarlan-: Tasalanmak, kaygılanmak.
2578
[=1]
Efraim: Romandaki şahıslardan biri.
3103, 3108, 3109, 3141, 3143, 3161, 3176, 3148, 3109, 3123
[=10]
Efrasiyab: Romandaki şahıslardan biri.
1261, 1348, 1381, 2620, 2655, 4561, 4617, 1251, 1253, 1269, 1285, 2631, 2638, 2663, 1381, 1351, 1354, 4577, 4580
[=19]
efsane: Eski çağlardan beri söylenegelen, olağanüstü varlıkları, olayları konu edinen hayalî hikâye, söylence.
1347, 4468, 1285, 3648, 4441
[=5]
efsuncu: Büyücü.
3684
[=1]
eğer: Şart anlamını güçlendirmek için şartlı cümlelerin başına getirilen kelime, şayet.
1163, 1583, 1596, 18, 2008, 2229, 2267, 2326, 2329, 2457, 2475, 2568, 2694, 2796, 2870, 2890, 290, 2946, 3046, 3407, 3453, 3536, 3553, 3555, 4144, 4281, 4351, 4361, 4364, 4366, 4376, 445, 4486, 4501, 4537, 4539, 47, 4917, 5170, 5215, 5220, 5273, 5447, 5487, 79, 868
[=48]
eğ-: Düz olan bir şeyi eğik duruma getirmek.
1540, 540, 1271, 960
[=3]
eğil-: Bir yana doğru eğik duruma gelmek.
4093, 4097, 2270, 5373, 4051, 4040
[=6]
eğilim: İçten yönelme, meyil.
3038, 640
[=2]
eğitim: Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini

almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye.
4023
[=1]

eğit-: Belli bir konuda yetiştirme.
741
[=1]

eğlenceli: Eğlendiren, hoşa giden.
307, 3215
[=2]

eğlence: Eğlenme işi, sefahat.
3213
[=1]

eğlendirme-: Eğlenmesini sağlamak.
3754
[=1]

eğlen-: Neşeli, hoşça vakit geçirmek.
3760, 2879
[=2]

eğri: Doğru veya düz olmayan.
156, 1946, 776
[=3]

ehil: Bir işte yetkili olan, bir işi yapan.
1, 4480, 4493
[=3]

ehlikeyif: Rahatına düşkün kimse, keyif sahibi.
1187, 600
[=2]

ejderha: Türlü biçimlerde tasarlanan korkunç bir masal canavarı.
1216, 1453, 4601, 55, 1878, 1859
[=6]

ek: Bir şeyin eksiğini tamamlamak için ona katılan parça.
1184
[=1]

ekin: Tahılın tarlaya atıldığı andan harman oluncaya kadar aldığı durum.
4275
[=1]

ekle-: Bir şeyi ekle tamamlamak.
3248, 4738, 3474, 2708, 3563
[=5]

ekmek: Tahıl ununda yapılmış hamurun fırında, sacda veya tandırda pişirilmesiyle yapılan yiyecek.
1038, 1069, 244, 2597, 2636, 5508, 5536, 2089, 1033, 1035, 1048, 2084, 1958
[=7]

eksen: Bir cismi iki eşit parçaya bölen çizgi.
3127, 3130
[=2]

eksik: İhtiyaç duyulan şey.
147, 2391, 2420, 2566, 5202
[=5]

eksiklik: Eksik olma durumu.
1084, 1937, 3182
[=3]

eksiksiz: Eksiği olmayan, tam, tamam.
2263
[=1]

ek-: Serpmek.
2665
[=1]

ekü: Avro.
3906, 3905
[=2]

el: Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü.

1282, 1356, 1372, 1372, 1798, 199, 2073, 238, 2620, 3756, 379, 383, 3864, 4092, 4574, 4670, 4672, 5609, 572, 1500, 3337, 3343, 4305, 4320, 4772, 5217, 2636, 3272, 4707, 654, 686, 437, 1913, 2059, 3530, 4108, 461, 4707, 654, 1400, 152, 2213, 2311, 2557, 2674, 2731, 2760, 3730, 3741, 3862, 3862, 3883, 439, 440, 442, 467, 803, 999, 4907, 3515, 130, 1338, 162, 1742, 1814, 2080, 244, 245, 2746, 297, 3208, 3596, 3789, 381, 4096, 4478, 4486, 499, 5375, 5415, 5695, 5716, 773, 140, 1812, 187, 24, 3497, 3798, 3874, 4030, 5290, 188, 1805, 1976, 2173, 3235, 3264, 4576, 5264, 5417, 3240, 1592, 1824, 235, 2742, 3240, 3396, 3692, 409, 4170, 4223, 4343, 5257, 620, 1127, 1135, 1236, 1358, 1421, 1906, 1928, 195, 2044, 2363, 2535, 2545, 2757, 2902, 2910, 2979, 3307, 3714, 3998, 3999, 4046, 4093, 4096, 4580, 4819, 5052, 586, 83, 863, 980, 120, 1284, 1419, 1640, 5325, 1340, 1358, 1605, 1816, 3772, 5645, 981, 1461, 4600, 1389, 1451, 1465, 240, 2643, 2813, 2837, 3017, 4644, 4862, 540, 629, 986, 5208, 1325, 1333, 1488, 171, 2437, 1462, 2472, 3802, 149, 2202, 282, 968, 1793, 2237, 2337, 3196, 331, 3695, 411, 1639, 232, 2581, 3764, 4081, 4102, 425, 4650
[=200]

El-Barudî: Mısırlı önemli bir şair.
1218
[=1]

el-kimya: Başlangıçta Arapça yazılmış, Latin ve çeşitli Avrupa dillerine tercüme edilmiştir.Kimya evrimini etkileyen bir kitap olarak tarif edilmiştir.
3234, 2222, 2409, 3289, 3308, 3333, 3586, 4158, 4184, 4397, 4409, 4840, 3363, 3344, 4317
[=15]

elbette: Her hâlde, şüphesiz.
1533, 2191, 2193, 2403, 2728, 2868, 3030, 3369, 3452, 3507, 3553, 3567, 3578, 3726, 3735, 3894, 3988, 4270, 4635, 4785, 5042, 509, 5340, 5437, 5693
[=25]

elbise: Giysi.
3370, 2152, 3803, 4066, 5327, 3806, 472, 5321, 3374, 3362
[=10]

elçi: Bir devleti başka bir devlet katında temsil eden kimse.
319
[=1]

elçilik: Elçi olma durumu.
333, 597
[=2]

eldivenli: Eldiven giymiş olan.
1816
[=1]

elebaşı: Oyunda arkadaşlarına baş olan çocuk.
4660
[=1]

ele-: Ayıklamak, iyisini kötüsünden ayırmak.
4009
[=1]
elifbe-: Arap alfabesi.
1240
[=1]
elli: Kırk dokuzdan sonra gelen sayının adı.
1539, 1557, 2359, 3000, 3445, 3483, 3628, 3633, 3638, 3660, 399, 400, 4916, 4955, 501, 555, 1556, 1547, 68
[=19]
elmacık: Elmacık kemiği.
221, 5416
[=2]
elmas: Mücevher olarak kullanılan, saydam, değerli taş.
1757, 1867, 1869, 1861, 1762, 1761
[=6]
elveda: Bir daha kavuşulmayacağı düşünülen bir şeyden ayrılırken kullanılan bir söz.
3879
[=1]
elyazması: Elle yazılmış kitap.
215
[=1]
emanet: Birine geçici olarak bırakılan ve teslim alınan kişice korunması gereken eşya, kimse vb.
1123, 1900, 3016, 3261, 1148
[=5]
emekle-: Dizler ve eller üzerinde yürümek.
4576
[=1]
emel: Gerçekleştirilmesi zamana bağlı istek.
1027
[=1]
emin: Güvenli, şüphesi olmayan.
1005, 1759, 1785, 2321, 296, 3053, 3327, 3522, 3585, 4729, 4795, 4929, 502, 510, 2000, 2455, 4179, 47, 4746, 3417, 3571, 4067, 4166, 5221, 5242, 5224
[=26]
Eminönü: İstanbul iline bağlı ilçelerden biri.
3821, 5592, 2123, 1422, 2129
[=5]
emir: Buyruk, komut, talimat, ferman.
2951, 3480, 4598, 4598, 2743, 2765, 3315, 5342, 2244, 691, 1540, 2943, 1086, 1664, 1258, 1429, 2941, 2533, 4544
[=19]
emirname: Yazılı buyruk.
3185
[=1]
emniyet: Güvenlik.
2638, 2519, 4456, 4633, 2934
[=5]
emret-: Buyurmak, emir vermek.
2163, 2141, 2954, 2047, 5145, 2948, 3605, 2053, 2181, 2703, 5103, 2213
[=12]
en: Başına geldiği sıfatların üstün derecede olduğunu gösteren kelime.
1008, 1028, 1028, 1030, 1079, 1081, 1112, 1161, 1164, 1177, 1313, 1403, 1403, 1404, 1509, 1555, 1615, 1615, 1840, 1912, 1917, 2030, 2075, 2138, 2159, 2171, 2513, 2518, 2521, 2532, 2560, 2583, 2604, 2608, 2635, 2796,

2970, 3072, 3073, 3074, 3145, 3215, 3250, 3254, 3284, 3445, 3483, 3520, 3699, 3712, 3751, 3810, 4070, 4093, 4093, 4201, 4434, 4435, 4460, 4462, 4473, 4505, 4530, 4530, 4531, 4549, 4724, 4829, 4867, 4915, 4915, 4961, 4977, 4986, 5063, 5254, 5254, 5279, 5284, 5383, 5384, 5515, 5523, 5541, 664, 67, 793, 793, 803, 94
[=90]

ender: Çok az, çok seyrek.
2802, 4405
[=2]

Enderun: Saraylarda harem ve hazine dairelerinin bulunduğu yer.
3078, 3087, 3091
[=3]

endişe: Düşünce.
3422, 5465, 5660, 629, 459, 1039, 2791, 2867, 3528, 1680, 2865
[=11]

endişesiz: Endişesi olmayan.
2013
[=1]

enfiye: Kurutulmuş tütünden yapılan ve burna çekilen keyif verici.
2254, 2845, 746
[=3]

engel: Bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep, mâni.
1080, 1112, 287, 3427, 3912, 3921, 5606
[=7]

engelle-: Bir şeyin gerçekleşmesini veya yapılmasını önlemek.
4714, 4636, 4400, 1464, 1807
[=5]

engerek: Zehirli bir yılan.
273, 279
[=2]

enikonu: İyiden iyiye, iyice, oldukça.
554
[=1]

en: Bir yüzeyde boy sayılan iki kenar arasındaki uzaklık, genişlik.
5024
[=1]

enkaz: Yıkıntı, döküntü, çöküntü.
4562, 4560, 4559, 1302
[=4]

ense: Boynun arkası.
999, 4524
[=2]

entari: Genellikle tek parçalı kadın giyeceği.
162, 145, 5608, 129
[=4]

entrika: Bir işi sağlamak veya bozmak için girişilen gizli çalışma.
1234
[=1]

epey: Az denmeyecek kadar, oldukça.
1052
[=1]

erbab: Usta
1, 3114, 602, 433, 2078
[=4]

erdemsizlik: Erdemsiz olma durumu.
5238
[=1]

ergenlik: Büluğa ermişlikle yetişkinlik arasındaki dönem.
4960
[=1]

eri-: Yok olmak, bitmek, tükenmek.
5409, 2055, 1301, 1302, 724
[=5]

er: Erkek.
835
[=1]

eriş-: Varılması zamana, emeğe bağlı olan veya uzakta bulunan bir amaca varmak, ulaşmak.
390, 4369, 2477, 3408, 4323, 3319, 1875, 4375, 1595, 4352, 3727, 1595, 3394, 4341, 4400, 4407, 3377, 3869, 4576, 2354, 4593, 1872, 1472, 4695, 4357, 4379, 1841, 1698, 1699, 3395
[=30]

erit-: Erimesini sağlamak, erimesine yol açmak.
1500, 1485, 1496, 1493, 5078
[=5]

erkek: Yetişkin adam, bay, er kişi.
1843, 2436, 3022, 675, 5535, 468, 4958, 2387, 4955, 3027, 3030, 50
[=9]

erken: Vaktinden önce, alışılan zamandan önce.
3406, 5520, 5553
[=3]

ermeni: ermenistan'da ve dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan halk veya bu halktan olan kimse.
1021, 1422, 2835, 3899, 3910, 527
[=6]

ermiş: Dinî inançlara göre kendisinde olağanüstü manevi güç bulunan kişi, eren, evliya.
5556, 1042
[=2]

ertele-: Sonraya bırakmak.
5442
[=1]

ertesi: Bir günün, bir haftanın, bir ayın, bir yılın ardından gelen (gün, hafta, ay, mevsim, yıl), ferdası.
1016, 1313, 1426, 1546, 1584, 1661, 2251, 2253, 2279, 2444, 2657, 2681, 2684, 2692, 3080, 3305, 3748, 4008, 4265, 5041, 5184, 5424, 5475, 5688, 5694, 2442
[=26]

erzak: Uzun süre saklanabilen yiyeceklerin genel adı.
1713, 2744
[=2]

esaret: Kölelik, tutsaklık, esirlik.
4026, 1241
[=2]

esas: Bir şeyin özünü oluşturan ana öge, temel.
3107, 3159
[=2]

eser: Emek sonucu ortaya konan ürün, yapıt.
1305, 4461, 5719, 658, 838, 624, 1054, 110, 1224, 1749, 1754, 1947, 2396, 2677, 3659, 4475, 4555, 628, 824, 840, 3240, 646, 672, 3236, 3407, 1113, 2309, 2757, 1298, 4568
[=26]

esinti: Belli belirsiz hissedilen hafif yel, nefha.
4829
[=1]

esir: Tutsak.
103, 104, 264, 340, 347, 351, 3797, 3816, 4014, 4091, 4420, 4711, 3801, 3784, 62, 4023
[=5]

esirci: Köle ve cariye alan ve satan kimse.
3795, 351, 3778, 3784, 3789, 3806, 3814
[=7]

eski: Çoktan beri var olan, üzerinden çok zaman geçmiş bulunan.
1069, 1504, 1978, 2013, 2382, 2524, 3241, 333, 365, 3662, 4391, 5022, 5748, 767, 885, 3960, 10, 4568, 3498, 4256,
[=20]

esmer: Siyaha çalan buğday rengi.
179, 4867
[=2]

esnaf: Küçük sermaye ve zanaat sahibi.
2416, 2821, 2833, 3598, 3874, 3725
[=6]

esnasında: Sırasında, olduğu anda.
120, 2826, 5027, 823, 824
[=5]

esne-: Ağzı genişçe açarak soluk alıp vermek.
1869, 963, 4832, 5658, 5479, 4694, 4695, 296, 4691
[=9]

esnek: Etkinin kalkmasıyla eski biçimini alabilme özelliğinde olan, elastik.
4725
[=1]

esrarengiz: Gizlerle, sırlarla örtülü, esrarlı.
1426, 2857, 3001, 3546
[=4]

esrar: Gizler, sırlar.
671, 2079, 2583, 4752, 835
[=5]

esre: Arap harfli metinlerde bir ünsüzün ı, i seslerinden biriyle okunacağını gösteren işaret, kesre.
1240
[=1]

esvap: Giysi.
901
[=1]

eş: Birbirinin aynı olan veya birbirine çok benzeyen iki şeyden her biri.
4379
[=1]

eşek: Atgillerden, uzun kulaklı binek ve hizmet hayvanı.
2142
[=1]

eşele-: Toprak, kül gibi toz durumunda bulunan şeyleri hafifçe kazıp karıştırmak.
1639
[=1]

eşik: Kapı boşluğunun alt yanında bulunan alçak basamak.
3857
[=1]

eşit: Yapı, değer, boyut, nicelik ve nitelik bakımından birbirinden ne artık ne eksik olmayan.
1061, 4359, 4360
[=3]

eşkal: Dıştan görünüş.
4865, 3538, 4954, 4961
[=4]

eşkinci: Savaşa giden eyalet askeri.
1952
[=1]

eşkıya: Dağda, kırda yol kesen hırsızlar, haydutlar.
1418, 3622, 3637
[=3]

eşlik: Eş olma durumu.
5350, 3718
[=2]

eşraf: Bir yerin zenginleri, sözü geçenler, ileri gelenler.
2543, 3895
[=2]

eşya: Türlü amaçlarla kullanılan, insan yapısı,

taşınabilir cansız nesnelerin bütünü.
2816, 4487, 534, 4218, 1387, 211, 1452, 1414, 4211, 3443
[=10]

etek: Giysinin belden aşağıda kalan bölümü.
3787, 4015, 853, 2651, 1058
[=4]

etfal: Çocuklar.
2622
[=1]

et: İnsanlarda, hayvanlarda deriyle kemik arasındaki kas ve yağdan oluşan doku.
1230, 2085, 2086, 2113, 2291, 2670, 5094, 5283, 2085, 2100, 876, 2102, 2105, 2671, 9, 1486, 232, 1737
[=18]

etki: Bir kimse veya nesnenin başka bir kişi veya şey üzerindeki gücü, tesir.
3520, 5007, 2447, 1681, 2192, 2607, 964, 1393, 2283, 375, 1307, 2770, 2777, 4042, 4699, 4832, 5754, 755, 2312, 3351, 5004
[=21]

etkile-: Etkiye uğratmak, tesir etmek.
4616, 3077, 4028, 2233, 3321,
[=5]

etraf: Yanlar, taraflar.
2941, 965, 3127, 3130, 1559, 1566, 1572, 999
[=8]

ev: Bir kimsenin veya ailenin içinde yaşadığı yer, konut, hane.
1387, 2034, 2044, 2737, 3008, 1140, 1152, 1386, 805, 902, 2045, 719, 1151, 1383, 1421, 2048, 4062, 4472, 720, 882, 1157, 2045, 475, 5672, 707, 758, 773, 782, 787, 791, 810, 1392, 1983, 3267, 509, 900, 1154, 168, 3711, 5413, 5672, 791, 894, 255, 3834, 459, 163, 252, 1012, 1097, 1382, 452, 463, 465, 506, 891, 2049, 3267, 5534, 1161, 4538, 526, 3016, 577, 157, 4537, 3014, 4013, 1309, 2515, 3633, 3820, 3840, 1974, 1975, 932, 1161, 4538, 526, 3016, 577, 157, 4537, 3014, 4013, 1309, 2515, 3633, 3820, 3840, 1974, 1975, 932
[=98]

evet: Öyledir" anlamında kullanılan bir doğrulama veya onaylama sözü, olur.
1354, 3036, 3345, 3513, 3524, 4271, 4385, 4413, 4420, 4580, 4800, 4879, 5196, 5227, 5241
[=15]

evlat: Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk.
692, 580, 706, 904, 702, 5553, 689
[=7]

evlendir-: Evlenmesini sağlamak.
2581
[=1]

evlenme: Evlenmek işi, izdivaç.
2585
[=1]

Evliya: Allah(c.c)'a yakın olanlar.
5550, 5498, 5505, 5525, 5534, 5504, 5508, 5511, 5513
[=9]

evrak: Kâğıt yaprakları, kitap sayfaları.
3018, 320,=2]
evvel: Önce.
3980
[=1]
evveliyat: Bir işin önceki evreleri, öncesi, önceleri.
4210
[=1]
ey: Kendisine söz söylenilen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü.
250, 4791, 4813, 4827, 5071, 5077, 5086, 5200, 5446
[=9]
eyle-: Etmek, yapmak.
2074, 2036
[=2]
Eyüp: İstanbul iline bağlı ilçelerden biri.
2315, 1407, 1417
[=3]
Eyvallah: Allah'a ısmarladık anlamlarında kullanılan bir seslenme sözü.
4529, 5661
[=2]
Ezan: Müslümanlıkta namaz vaktini bildirmek için müezzinin yüksek sesle yaptığı çağrı.
2813, 878, 580, 309, 149, 1138, 155, 2257, 2831, 5292, 863, 4578, 5752
[=13]
ezber: Bir metni veya bir sözü eksiksiz tekrarlayabilecek biçimde akılda tutma.
4440, 2095, 2522
[=3]
ezik: Olaylar ve hayat şartları karşısında güçsüz ve sıkıntılı duruma düşmüş olan, üzüntülü.
2489
[=1]
eziyet: Sıkıntı veya güçlük.
2245, 4902, 5149, 1395, 4916, 2104, 2635
[=7]
ezkaza: Kazara.
5507
[=1]
faaliyet: Canlılık, hareket.
2218, 2562
[=2]
fakat: Ancak, ama, lakin.
1005, 1040, 1074, 1107, 1125, 1215, 128, 1336, 1393, 1418, 1428, 1438, 1463, 1468, 1476, 1515, 1530, 1557, 1574, 1598, 1633, 1644, 166, 1660, 1713, 1741, 177, 1778, 1785, 1803, 1809, 1821, 1824, 1947, 195, 1960, 1963, 1990, 2001, 2104, 2117, 2123, 2169, 2187, 2287, 2306, 2312, 2364, 2374, 2391, 2440, 2458, 2460, 2488, 2510, 2646, 2659, 2702, 2714, 2793, 287, 2916, 2952, 2959, 308, 3091, 3148, 3159, 3170, 3192, 3252, 3261, 327, 3273, 3294, 334, 3345, 337, 3441, 3478, 3491, 3496, 3550, 3556, 3568, 3576, 359, 3610, 3688, 3726, 3741, 3743, 3746, 3772, 38, 3934, 3960, 4054, 4058, 4129, 414, 4187, 4190, 4208, 4220, 4226, 4243, 4250, 4254, 427, 4285, 4331, 4372, 4480, 4548, 4625, 4631, 4634, 468, 4710, 4730, 4734, 4752, 4797, 4820, 4842, 5055, 5134, 514, 5152, 5307, 537,

5375, 5386, 5401, 5418, 5471, 5483, 5600, 5694, 5756, 58, 631, 643, 652, 703, 731, 742, 789, 818, 847, 855, 918, 930, 959, 978
[=156]
fakir: Yoksul, fukara, zengin karşıtı.
2441, 4539
[=2]
fakirhane: Alçak gönüllülük göstermek için kendi evinden bahsederken kullanılan bir söz.
2740
[=1]
fal: Geleceği öğrenmek, şans ve kısmeti anlamak amacıyla oyun kâğıdı, kahve telvesi, el ayası vb.ne bakarak anlam çıkarma.
1995
[=1]
falaka: Ceza olarak ayak tabanlarına vurmakta kullanılan, ayakları uygun bir durumda sıkıştırıp tutan, kalınca bir sopa ile bunun iki ucuna bağlı bir ipi olan cezalandırma aracı.
328, 1174, 1213, 1238, 1243, 2117, 2891, 324, 388
[=9]
falan: Söylenmesi istenmeyen veya gerekli görülmeyen bir özel adın yerini tutan kelime, filan.
1003, 3919, 5172, 5469, 5635
[=5]
fani: Ölümlü, gelip geçici, kalımsız.
5486
[=1]
fare: Sıçangillerden, küçük vücutlu, kemirgen, memeli hayvan.
158, 1866
[=2]
farket-: Bir kimse veya nesnenin bir başkasıyla karıştırılmamasını sağlayan ayrılığı görebilmek.
3429, 2368, 5396, 1611, 2861, 2830, 2892, 2563, 5613, 4639, 1512, 1706, 1743, 3022, 342, 4048, 4070, 4190, 4737, 614, 290, 5367, 1738, 2852, 4232, 5227, 4052, 4107, 2453
[=29]
fark: Bir kimse veya nesnenin bir başkasıyla karıştırılmamasını sağlayan ayrılık, benzer şeyleri birbirinden ayıran özellik, başkalık.
3872, 899, 133, 4689
[=4]
farklı: Farkı olan, aralarında fark bulunan, değişik.
1007, 1512, 2600, 267, 3201, 3359, 4380, 4484, 4641, 4710, 537, 2761, 819
[=13]
fasıl: Bölüm, kısım, devre.
3908, 2448, 3634, 74, 4024, 329
[=6]
fasıla: Aralık, ara, kesinti.
1204
[=1]
fasulye: Fasulyegillerden, barbunya, çalı, ayşekadın, horoz vb. türleri bulunan bitki.
2434
[=1]
Fatiha: Kur'an'ı Kerim'in ilk suresi
885
[=1]

fatih: Zafer kazanan, fetheden (kimse).
1253, 1350, 1352
[=3]

fayda: Yarar.
3677, 5478
[=2]

fazla: Gereğinden, alışılmıştan çok, aşırı olan, ziyade.
1055, 1068, 1631, 2669, 291, 30, 3047, 3180, 3217, 3238, 3423, 3472, 3758, 3770, 3772, 3809, 4300, 4583, 4964, 5026, 643, 947, 980, 3665, 47, 4773, 3330, 3355, 3593, 4641, 4719, 5687
[=32]

fedai: Bir ülkü uğruna tehlikeli işlere girişerek canını esirgemeyen kimse, serdengeçti.
3981, 3863, 3921, 3912, 3914, 3729
[=6]

felaket: Büyük zarar, üzüntü ve sıkıntılara yol açan olay veya durum, yıkım, bela.
4250
[=1]

Felemenk: Bugünkü Hollanda, Belçika ve Kuzeydoğu Fransa'ya eskiden verilen ad.
2151
[=1]

fena: İyi nitelikte olmayan, kötü.
3492
[=1]

fener: İçinde ışık kaynağı bulunan aydınlatma aracı
3933
[=1]

ferahla-: İç açıcı duruma gelmek.
2323, 2773, 196
[=3]

ferahlık: Ferah olma durumu, genişlik, gönül açıklığı.
2518, 5606
[=2]

fert: Birey.
675
[=1]

ferman: Buyruk, emir.
1516, 3089, 3185, 3266, 4883, 775, 2511, 1520, 1533, 776, 2138, 2139, 2140, 780, 1020, 2080, 2510, 3247, 3258, 3187, 3191, 3112
[=22]

feryat: Haykırış, çığlık.
2961, 5360, 5535, 3704, 3709, 3793, 5131, 3707, 524, 4690, 2056, 345, 510, 5107, 3598, ,90, 1734
[=17]

fethet-: Bir yeri veya ülkeyi savaşarak almak, ülke açmak. □
1256, 4585, 1260, 4592, 1315
[=5]

fetih: Bir şehir veya ülkeyi savaşarak alma.
2352, 5314, 1356, 2376
[=4]

feylesof: Filozof.
647
[=1]

fiyat: Alım veya satımda bir şeyin para karşılığındaki değeri.
3445, 360, 362, 3780
[=4]

fıçı: Bir araya getirilerek çemberlerle tutturulmuş ensiz tahtalardan yapılan, yuvarlak, karnı şişkin ve altı üstü düz kap.
2670, 2935, 2939, 2950, 5037, 1321, 2957, 1289, 1321, 1660, 2744, 533,

1753, 1762, 1694, 1739, 1765, 1991, 2937, 2951, 2955, 3305, 1763, 2672, 2696, 2998
[=26]
fındık: Yurdumuzda genellikle Doğu Karadeniz bölgesinde yetişen bir bitkinin meyvesi.
1757, 617, 880
[=3]
fırça: Bir şeyin tozunu, kirini gidermekte veya bir şeye boya, cila sürmekte kullanılan, bir araya getirilerek bağlanmış kıl vb.nden yapılan araç.
218
[=1]
fırın: Ekmek, pasta vb.nin pişirildiği ve satıldığı dükkân.
2181, 2187, 2197, 2287, 2596, 2176, 2598
[=7]
fırla-: Hızla, birdenbire bulunduğu yerden çıkmak, ayrılmak.
4633, 5270, 2493, 4013, 4000, 1721, 2758, 2775, 3859, 56, 2767, 4036, 5161, 1333, 59, 1755, 2771
[=17]
fırlat-: Hızla atmak, bulunduğu yerden dışarı atmak.
165, 4031, 1217, 3403, 4583, 5133, 3397, 1386, 1823, 5133, 1814, 379, 3929, 4612, 565, 1792, 1821
[=17]
fırsat: Herhangi bir şey için en uygun zaman, uygun durum veya şart.
2047, 2755, 334, 5127, 802, 2754, 2875, 5237, 3914, 4570, 2895
[=11]
fırtına: Çok güçlü rüzgâr.
62, 4465, 4829
[=3]
fısılda-: Başkalarının duyamayacağı kadar alçak sesle konuşmak.
2111, 26, 5394, 5466, 958, 2833, 2857, 5727, 3923, 2209, 2271, 3594, 587, 3461, 2205, 5440, 3332, 4436, 5243
[=19]
fısıltı: Fısıldarken çıkan, güçlükle duyulan sesin adı.
3439, 4446, 1840, 3594, 3349, 4678, 4857, 5195
[=8]
fışkır-: Birdenbire ve hızla çıkmak.
90
[=1]
figan: Bağırarak ağlama, inleme.
3793
[=1]
fiili: Eylemli, edimsel, gerçekten yapılan (iş).
2826
[=1]
fikir: Düşünce.
2021, 5675, 845, 866, 5679, 39, 1991, 3067, 636, 1108, 4765
[=11]
fildişi: Fil dişinin kırık beyaz rengi.
534, 770
[=2]
filinta: Namlusu kısa, kurşun atan bir çeşit küçük tüfek.
59
[=1]
filizlen-: Gelişmeye, büyümeye başlamak.
3303
[=1]
filiz: Tohumdan veya tomurcuktan çıkan körpe ve küçük dal.

2226
[=1]
fil: Çok iri, kalın derili hayvan.
1221
[=1]
filozof: Felsefe ile uğraşan ve felsefenin gelişmesine katkıda bulunan kimse.
3344, 3345
[=2]
fincan: Çay, kahve vb. sıcak şeyler içmekte kullanılan, genellikle kulplu, porselen veya camdan yapılmış küçük kap.
2702
[=1]
firkateyn: Üç direkli ve yalnız yelkenle yol alan bir savaş gemisi.
107
[=1]
fiske: Parmak uçlarıyla yapılan hafif vuruş.
1458, 3680
[=2]
fişek: Donanma ve şenliklerde kullanılan çeşitli yanıcı veya patlayıcı maddeler.
4453, 5353, 3678,
[=3]
fişekçi: Fişek yapan veya satan kimse.
4453
[=1]
fitil: Lambada, kandilde ve mumda yağın, çakmakta benzinin yanmasını sağlayan, türlü biçimlerde bükülmüş veya dokunmuş pamuktan yapılan genellikle yağ çekici madde.
1088, 1297, 1754, 1072, 1103, 1298, 1303, 1822, 4132, 787, 1757, 1758, 1761, 1764, 3680, 3681, 1694
[=16]
fitneci: Fitne çıkaran, karıştırıcı, ara bozucu.
99
[=1]
flok: Geminin cıvadrasına çekilen üçgen yelken.
237
[=1]
fokurda-: Fokur fokur ses çıkararak kaynamak.
2224
[=1]
fokurtu: Sıvıların fokurdama sırasında çıkardığı sesin adı.
3439
[=1]
formül: Genel bir olguyu, bir kuralı veya ilkeyi açıklayan simgeler takımı.
3122
[=1]
forsa: Gemilerde kürek çeken tutsak veya hükümlü kimse.
114, 35, 64, 264
[=4]
Franz: Romandaki şahıslardan biri.
4920, 4972, 5150
[=3]
Frenk: Anglosakson, Cermen veya Latin ırklarının birinden olan kimse.
1275, 2106, 228, 24, 3021, 3116, 3134, 3255, 3382, 3560, 409, 522, 527, 619, 627, 805, 3533, 3825
[=18]
fukara: Yoksul, fakir.
2441
[=1]

gaddar: Acıması olmayan, başkalarına haksızlık eden, merhametsiz.
4915
[=1]

gadir: Haksızlık etme, zarar verme.
2038
[=1]

gaflet: Aymazlık.
3653, 204
[=3]

gaga: Genellikle kuşlarda ağzın bir uzantısı durumunda olan, biçim ve büyüklüğü değişik, boynuz yapısında, katı ve çıkıntılı organ.
5526
[=1]

Galata: İstanbul'un Beyoğlu ilçesinin tarihi açıdan zengin bir semtidir.
12, 1270, 1991, 23, 2999, 3304, 335, 4447, 4458, 4471, 4503, 676, 72, 1022, 1226, 2891, 2894, 2897, 3824, 407, 521, 5674, 5734, 75, 78, 1981, 2106, 1380, 151, 4247, 4497, 5037, 1973, 2864, 2923, 2930, 491, 504, 891, 932, 950, 987, 547
[=43]

Galen: Tıp doktoru, bilimadamı, filozof.
409, 420, 422, 474
[=4]

galiba: Görünüşe göre, sanılır ki.
2275, 3522
[=2]

galip: Bir yarışma, karşılaşma, çatışma vb. sonunda yenen, üstün gelen, başarı kazanan.
4152, 1349
[=2]

ganimet: Ele geçen kazanç veya imkân.
126, 152, 3189, 3877, 65, 147, 4594, 122
[=8]

gargara: Su veya ilaçlı sıvı ile ağız veya yutağı başı arkaya atıp solukla da sıvının yutulmasını engelleyerek çalkalama işi.
3882
[=1]

garip: Şaşılacak bir şey karşısında söylenen söz.
1794, 1798, 1820, 1994, 2081, 2452, 3564, 4229, 4297, 4299, 4640, 5226, 552, 5716, 677, 707, 1928, 2250
[=18]

garipse-: Bir şeyi garip, tuhaf ve uygunsuz bulmak, alışamamak, yadırgamak.
5295
[=1]

garkol-: Suya batma, boğulma.
875, 2552, 1232
[=3]

gaspetmek: Bir malı sahibinin izni ve haberi olmadan zorla alma.
3328
[=1]

gayet: Pek, çok, pek çok.
1040, 2548, 5537
[=3]

gayret: Çalışma, çaba, çalışma isteği.
4035, 981
[=2]

gayri: Artık, bundan böyle.
2087, 2760
[=2]

gayrimüslim: Müslüman olmayan kimse.
527
[=1]

gazab: Öfke, kızgınlık, hiddet.
1395, 4123, 2631, 137, 1880
[=5]
Gazanfer: Romandaki şahıslardan biri.
3690, 3699, 3710, 3719, 3735, 3895, 3897, 3918, 3929, 3939, 3944, 3958, 3978, 3744, 3902, 3968, 3817, 3856, 3862, 3921, 3949, 3988, 4009
[=23]
gece: Genellikle saat 22'den itibaren gün ağarıncaya kadar geçen süre.
1017, 1049, 1122, 1143, 1284, 1324, 1400, 1425, 1551, 1668, 1702, 2256, 2273, 2649, 2650, 2672, 2679, 2684, 2715, 2821, 2824, 2838, 2871, 2886, 2891, 298, 299, 3077, 309, 3288, 3626, 3630, 3748, 376, 3809, 386, 4018, 4025, 4457, 448, 4558, 4603, 4753, 484, 4848, 4857, 499, 5282, 5411, 5424, 5471, 5474, 5477, 5477, 5514, 5524, 5545, 5555, 677, 718, 721, 73, 5400, 4605, 179, 4418, 5080, 4104, 3251, 4762, 386, 5411, 1168, 2105, 2416, 5227, 5636, 814, 698, 1873, 2423, 381, 129, 22, 2036, 3254, 2807, 3307, 4562, 5154, 5672, 2879, 2990, 4010, 5473, 5531, 2053, 5433, 1922
[=99]
gecelik: Geceye özgü olan, gece kullanılan.
162, 5607, 5652, 2251
[=4]
gecik-: Geç kalmak.
1980, 4159
[=2]
geç: Belirli zamandan sonra olan
3075, 310, 3878, 4115, 460, 5186, 79
[=7]
geç-: Bir yerden başka bir yere gitmek.
4327, 1707, 3153, 2561, 4170, 4735, 1166, 2430, 3955, 3959, 4255, 4294, 4908, 5170, 288, 2976, 2308, 2647, 2839, 1422, 2354, 2768, 2881, 2991, 5025,1453, 1967, 2841, 2856, 2864, 49, 540, 5594, 621, 2362, 1861, 1970, 2992, 3252, 3777, 4512, 4637, 5575, 921, 3396, 1489, 1548, 1866, 2611, 2755, 3240, 3245, 3629, 4100, 5384, 5425, 5434, 5604, 5658, 608, 811, 918, 935, 4483, 4349, 2957, 5473, 685, 5039, 5257, 1715, 2604, 3920, 2839, 2090, 1371, 1371, 1371, 1957, 1973, 3737, 4225, 5040, 5562, 2002, 2508, 3240, 4251, 4337, 483, 547, 5493, 5560, 4155, 1249, 2265, 3741, 154, 1575, 2114, 2121, 2215, 3095, 3783, 4699, 5591, 1407
[=109]
geçit: Geçmeye yarayan yer, geçecek yer.
1427, 5291, 2147, 2147, 2996, 5109, 666, 1453, 1322, 4435,2294, 5125, 5287
[=13]
geçim: Geçinme işi, geçinme araçları.
2513, 894, 435
[=3]
geçindir-: Geçinmesini sağlamak.
5534

[=1]
geçin-: Yaşamak için gerekeni sağlamak.
702
[=1]
geçir-: Geçme işini yaptırmak, geçmesini sağlamak.
589, 2527, 4001, 5130, 4894, 4435, 1428, 3549, 3531, 2106, 3483, 1913, 470, 530, 5136, 5626, 1248, 5001, 1463, 391, 1922, 5599, 1215, 5136, 4217
[=25]
geçmiş: Zaman bakımından geride kalmış.
1768, 3580, 3639, 4201, 5531, 936,4390, 4402, 1854, 1751, 2467, 2668, 4048, 4223, 5375
[=15]
gedik: Bir düzey üstündeki yıkık, çatlak veya aralık, rahne.
2357, 2361, 4629, 2572, 1578, 4630, 4632
[=7]
gel-: Ulaşmak, varmak.
1330, 1478, 1537, 1658, 1777, 2100, 2392, 2503, 2592, 2605, 2682, 2807, 3010, 3266, 3652, 3727, 393, 395, 3998, 4003, 4132, 4183, 4290, 501, 5104, 5640, 667, 69, 711, 766, 784, 954, 1064, 1345, 1417, 151, 1520, 1649, 1763, 1996, 2004, 245, 2490, 2651, 2653, 2973, 3097, 3333, 3969, 4631, 4825, 4831, 4837, 503, 5517, 5592, 959, 1410, 160, 1976, 2511, 3394, 3704, 4583, 4643, 5646, 5703, 5264, 1212, 1919, 2080, 2704, 4042, 4329, 4337, 5496, 5502, 5574, 2693, 3323, 4931, 3588, 4162, 2811, 2871, 3166, 4232, 5702, 4111, 3315, 5560, 1705, 4703, 946, 169, 1852, 3778, 3912, 4010, 4185, 580, 2787, 4827, 2739, 4160, 4910, 5369, 5152, 2965, 3441, 2697, 3228, 4214, 4217, 4264, 4273, 4424, 1854, 5048, 4299, 4983, 4992, 5191, 1157, 2398, 2825, 3288, 3890, 3941, 3942, 4274, 4314, 2178, 2655, 3775, 3604, 5691, 1166, 1361, 1377, 1515, 1629, 1634, 1709, 176, 1826, 1884, 1961, 2057, 2098, 2126, 2136, 2210, 2268, 2334, 2584, 2679, 269, 2777, 2842, 2915, 2954, 3146, 3161, 3244, 3248, 3249, 347, 3479, 3664, 3674, 3717, 3719, 4035, 4194, 4299, 431, 4368, 4519, 4533, 475, 4839, 5, 5113, 5115, 5244, 526, 5303, 5304, 532, 5511, 5525, 5602, 62, 812, 967, 606, 2173, 3083, 1981, 4021, 4516, 5505, 1980, 2146, 1819, 2872, 4123, 1043, 1434, 1585, 1729, 1932, 2050, 2283, 2474, 2634, 2761, 2861, 2982, 3162, 3228, 323, 3256, 3677, 4530, 4687, 5355, 5387, 5422, 5545, 5655, 622, 953, 5200, 5200, 5201, 2684, 2786, 3070, 3533, 4971, 5082, 5222, 5467, 5700, 78, 790, 3788, 1204, 1235, 1643, 1668, 1695, 2293, 2335, 2414, 2430, 2660, 4309, 439, 466, 4702, 4880, 5446, 5560, 5579, 5587, 765, 1177, 1184, 2195, 2411, 3365, 3821, 4005, 4383, 4782, 5635, 641, 3636,

1196, 1706, 2195, 5420, 1749, 2277, 3371, 3557, 3649, 5061, 5261, 1395, 1471, 1610, 1632, 2473, 2565, 2714, 2943, 3682, 3989, 4196, 4230, 4988, 504, 5377, 3365, 3370, 4781, 5627, 2879, 615, 4559, 4881, 3105, 4039, 1266, 4452, 5463, 1261, 3366, 491, 3676, 5004, 1388, 3661, 3887, 4079, 2119, 1463, 299, 5122, 534, 2280, 2432, 4460, 1838, 2399, 3821, 4005, 1258, 1924, 2767, 2794, 2973, 3434, 353, 3654, 4153, 4201, 5061, 5638, 5091, 1423, 1657, 1402, 1956, 2707, 3277, 3338, 3688, 3916, 4860, 4924, 5347, 5438, 771, 2364, 696
[=371]

gelenek: Yaptırım gücü olan kültürel kalıntılar, alışkanlıklar.
4974, 3157
[=2]

geleneksel: Geleneğe dayanan, gelenekle ilgili olan, ananevi.
1504
[=1]

gemi: Su üstünde yüzen, insan ve yük taşımaya yarayan büyük taşıt.
132, 1842, 4459, 4466, 4559, 548, 60, 232, 147, 4467, 66, 5102, 2936, 366, 4438, 786, 3036, 4434, 5, 3122, 532, 2942, 2960, 2999, 3305, 4446, 676, 4461, 340, 261, 3305, 338, 2947
[=33]

gemici: Gemide çalışan veya gemi işleten kimse.
3446, 2943
[=2]

genç: Yaşı ilerlememiş olan, ihtiyar karşıtı.
1011, 1188, 2329, 2336, 2338, 2386, 2436, 2815, 2841, 2854, 2905, 3276, 5614, 905, 2832, 2845, 3101, 3290, 1827, 2331, 2334, 2339
[=22]

gençlik: Genç olma durumu.
1019
[=1]

genellikle: Genel olarak, büyük bir çoğunlukla, çoğu kez.
1787, 2400, 3902, 5407
[=4]

genişle-: Geniş duruma gelmek, büyümek.
3730
[=1]

geniz: Ağız ve burun boşluğunun arka bölümü.
609
[=1]

gerçek: Yalan olmayan, doğru olan şey, hakikat.
1648, 2023, 2396, 3868, 3901, 4113, 4118, 454, 4546, 4547, 5673, 5710, 5714, 5737, 5743, 5743, 5745, 610, 627, 762, 818, 867, 869, 4536, 30, 3440, 4173, 4180, 869, 865
[=30]

gerçekleş-: Gerçek olmak, gerçek duruma gelmek, meydana gelmek.
4320, 1655, 5029, 5041, 4801, 1145, 1090, 4997, 4215, 4390, 3843, 5044, 1524, 3254, 4323, 4395, 4055
[=17]

gerçeklik: Gerçek olan, var olan şeylerin tümü, hakikat.
756
[=1]

gerçekten: Gerçek olarak, hakikaten.
1780, 194, 2039, 2250, 2398, 2909, 306, 3146, 3214, 3391, 3463, 3562, 3801, 3943, 4060, 4160, 4262, 4264, 4538, 48, 4865, 513, 5178, 5342, 5358, 5392, 5398, 5643, 5677, 893
[=30]
gerçi: Her ne kadar ... ise de.
3229, 5692
[=2]
gerdek: Gelin ve damadın düğün gecesi baş başa kalmaları ve ilk kez birlikte olmaları.
5556
[=1]
ger-: Gergin duruma getirmek.
1456, 1563, 1344, 5272, 237, 5268, 5272
[=7]
gereç: Malzeme, materyal.
4723
[=1]
gerek: İcap.
1357, 275, 275, 2787, 3142, 3199, 4247, 4499, 4880, 5371, 5627, 827, 1911, 2440, 4221, ,23, 4019, 2669, 3423
[=19]
gerek-: Bir şeyin yapılabilmesi veya gerçekleşmesi bazı nesne, fiil vb.ne bağlı olmak.
3948, 1024, 1660, 1820, 1999, 3573, 5342, 3854, 2360, 2362, 3459, 3552, 3576, 4324, 3291, 3398, 373, 1560, 4349, 3137, 3722, 4881, 5049, 3379, 3732, 406, 4745, 5310, 276, 2788, 4500, 3729, 1797, 3724, 3970, 2619, 1025, 1073, 1261, 1278, 1998, 2293, 2325, 2781, 3552, 373, 3756, 4005, 4628, 1939
[=50]
gerginlik: Gergin olma durumu.
2338
[=1]
geri: Arka, bir şeyin sonra gelen bölümü, art.
1103, 1131, 1480, 1481, 1493, 1804, 2520, 2542, 3016, 3122, 4053, 4335, 4335, 4871, 5547, 5548, 5683, 5693, 624, 1301, 1852, 4561, 72, 720, 922, 1796, 4589, 1217, 4386, 1614, 3847, 4277, 4331, 4334, 4339, 4473, 4976
[=37]
gerili: Gerilmiş olan.
1573
[=1]
gerilim: Gerginlik, tansiyon.
3909, 3908
[=2]
geril-: Gergin duruma gelmek.
5273, 4636
[=2]
gerin-: Kolları açarak gövdeyi gergin bir duruma sokmak.
867
[=1]
getir-: Gelmesini sağlamak.
201, 4927, 2480, 2984, 3387, 4766, 5580, 791, 1389, 1529, 2178, 2579, 3149, 3884, 4820, 5480, 5576, 810, 837, 1935, 2711, 3559, 1484, 2175, 2350, 4237, 5008, 4756, 1238, 2140, 3662, 3663, 3796, 4732, 786, 660, 787, 5318, 2162, 3021, 3392, 3008, 3129, 2263, 2405,

2745, 5316, 2446, 4600, 3006, 3551, 2703, 5103, 1290, 5100, 5348, 5556, 2659, 3099, 557, 734, 4381, 2203, 3883, 1154, 5207, 3374, 5696, 1904, 2046, 2349, 3239, 3532, 391, 5178, 5693, 2134, 3179, 3373, 3757, 2010, 2877, 3687, 1060, 4916
[=85]

gevşet-: Sertlik ve gerginliğini bozmak.
3488
[=1]

gez-: Bir yere gitmek, seyran etmek.
825, 723, 3673, 3705, 2502, 429, 2879, 5559, 1279
[=9]

gezegen: Güneşin çevresinde ve onun çekim alanı içinde dolanan, dokuz gökcisminden her biri.
4438
[=1]

gezgin: Gezmek, tanımak, görmek, dinlenmek amacıyla geziye çıkan (kimse).
5480
[=1]

gezi: Gezmek, görmek, eğlenmek amacıyla yapılan yolculuk.
1504
[=1]

gıpta: İmrenme.
5569, 1132
[=2]

gıcırda-: Gıcırtı çıkarmak.
2351
[=1]

gıcırdat-: Gıcırtı çıkarmasına yol açmak.
208, 208
[=2]

gıcırtı: Sert nesnelerin birbirine sürtünmesi sonucu çıkan sesin adı.
522
[=1]

gırtlak: Soluk borusunun üst bölümü.
220
[=1]

gıyaben: Kendi yokken, ortada olmaksızın.
3904
[=1]

gibi: İmişçesine, benzer biçimde.
104, 1043, 1107, 1144, 1161, 1163, 1170, 1264, 1309, 1310, 1342, 1345, 1369, 1372, 140, 143, 1482, 1610, 1618, 1686, 1775, 1779, 1787, 1790, 1800, 1847, 199, 2026, 2082, 2086, 2138, 2186, 2247, 2270, 2416, 242, 2494, 2580, 2582, 26, 2629, 2643, 2696, 27, 2731, 2781, 2795, 2827, 2869, 2929, 2932, 2937, 2939, 2950, 2978, 2978, 2987, 3026, 3052, 3065, 3084, 3114, 3118, 3122, 3159, 3161, 3171, 3197, 3210, 3330, 3332, 3366, 3409, 3416, 3431, 3455, 3483, 3487, 3498, 3507, 3517, 3533, 3591, 3592, 3593, 3597, 3600, 3622, 3736, 3789, 3795, 3958, 3993, 4000, 4088, 4089, 4117, 4151, 4207, 4255, 4256, 4271, 428, 4282, 4310, 4358, 4368, 4387, 4415, 4468, 4471, 4477, 4514, 4522, 4601, 4621, 4633, 4641, 4670, 4691, 4718, 4731, 4778, 4823, 4837, 4855, 4865, 4907, 4944, 4945, 500, 5002, 5053, 5055, 5060, 5251, 5252, 5319, 5350, 5380, 5388, 5410, 5418, 5576,

5592, 5619, 5650, 5709, 5719, 572, 5720, 573, 587, 639, 645, 691, 692, 698, 704, 710, 722, 741, 813, 827, 856, 86, 871, 919, 928, 994, 4309, 5619, 1041, 2303, 3594, 416, 4187, 5586, 853
[=179]

git-: Bir yere doğru yönelmek.
1117, 1117, 2952, 4125, 5371, 5626, 784, 825, 4392, 3402, 369, 4145, 5395, 2444,, 3399, ,4053, 366, 465, 5214, 1433, 3303, 1965, 1753, 2025, 2147, 3020, 3146, 3971, 4358, 3017, 1541, 2411, 3397, 1631, 1636, 4840, 4993, 5409, 5635, 1134, 884, 894, 3144, 277, 2576, 4161, 1740, 4056, 1291, 1313, 2968, 3199, 3275, 3315, 3334, 3627, 4221, 4524, 891, 3517, 3202, 448, 4635, 3818, 5277, 5476, 1541, 3315, 1109, 2472, 2578, 2741, 4005, 3627, 2293, 2636, 337, 373, 4360, 5387, 826, 3170, 823, 4335, 5587, 5434, 5422, 3400, 4356, 5625, 2837, 3308, 398, 4101, 4557, 4577, 914, 5628, 4902, 1012, 2081, 2651, 2691, 2702, 2761, 4072, 436, 482, 514, 5185, 5483, 5612, 5753, 808, 2246, 302, 1932, 1974, 3164, 3616, 552, 5643, 1398, 3983, 4622, 4634, 4847, 1166, 1531, 2603, 2605, 4291, 1643, 1138, 124, 2872, 3586, 3847, 1473, 3467, 4460,
[=141]

gider-: Ortadan kaldırmak, yok etmek.
4977, 1438
[=2]

gir-: Dışarıdan içeriye geçmek.
2875, 209, 2222, 2970, 4640, 5662, 922, 925, 2922, 5140, 590, 5227, 1111, 1053, 2077, 475, 5593, 933, 164, 25, 489, 1934, 3785, 110, 1327, 1843, 3895, 4015, 1032, 2045, 4069, 2144, 2149, 5228, 2219, 4908, 2549, 4199, 4429, 4706, 5051, 4613, 4850, 593, 2369, 2500, 3028, 3207, 4101, 4867, 4935, 5143, 668, 2419, 2249, 4630, 5281, 5299, 5556, 987, 432, 2034, 1765, 3529, 1106, 1693, 1848, 1979, 1997, 2109, 2294, 2559, 2859, 2884, 3036, 3572, 3574, 3759, 4182, 4184, 4715, 5511, 4474, 5506, 765, 2437, 1324, 719, 2049, 577, 3912, 1255, 5474, 1537, 2022, 2213, 4106, 4635,1179, 2249, 4630, 5299, 5556, 987, 2278, 2466, 295, 941, 1801, 5298, 2699, 2951
[=112]

Girdbad: Romanda geçen bir kasaba adı.
3619, 3625, 3638, 3690, 3627, 3644, 3688, 3675
[=8]

giriş: Bir yapıda içeri geçilen yer.
5105, 1550, 3629, 4853, 5105, 5504, 5108
[=10]

giriş-: Bir işi ele almak, başlamak.
3329, 3206, 108
[=3]

Girit: Yunanistan'ın en büyük, Akdeniz 'in beşinci büyük adasıdır. Ege

denizi'nin güneyinde yer alır.
4219
[=1]
giy-: Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.
1670, 1691, 2152, 2543, 1439, 1218, 5608, 882, 3534, 3691, 431, 4643, 2701
[=13]
giydir-: Giyme işini yaptırmak.
473, 738, 3764
[=3]
giydiril-: Giydirme işi yapılmak.
4066, 3803
[=2]
giysi: Her türlü giyim eşyası, giyecek.
1439, 3824
[=2]
giysili: Üzerine herhangi bir giysi giymiş olan, elbiseli.
2750, 4673, 4654, 4659, 4663, 4646, 4676
[=7]
gizle-: Saklamak, görünmeyecek, belli olmayacak bir yere veya bir duruma koymak.
1977, 3422, 1231, 4031, 2656
[=5]
gizlen-: Gizlenilmek, gizli tutulmak.
3957
[=1]
gizli: Görünmez, belli olmaz bir durumda olan.
1146, 2203, 2218, 2995, 3014, 3037, 3111, 3115, 3122, 3552, 3566, 5291, 902
[=13]
gizlice: Kimseye göstermeden, kimseye belli etmeksizin, gizli olarak.
4744, 900
[=2]
gizlilik: Gizli olma durumu, mahremiyet.
3107, 3159, 3175
[=3]
Gothik: Roman üslûbundan sonra gelen abartılı dantela dokusunda Orta Çağ mimarlık üslûbu.
3113
[=1]
göbek: İnsan ve memeli hayvanlarda göbek bağının düşmesinden sonra karnın ortasında bulunan çukurluk.
2054, 1719, 5110, 4691, 5316
[=5]
göbekli: Karnı yağlanıp şişmanlamış.
1780, 2154
[=2]
göç: Bazı hayvanlar, sıcak iklimli ülkelere gitmek.
4702
[=1]
göçmen: Sıcak iklimli ülkelere giden (hayvan).
727
[=1]
gök: İçinde gök cisimlerinin hareket ettiği sonsuz boşluk, uzay.
2481, 4445, 5345, 5355, 5381, 3707, 929, 5402, 1840, 3598, 5379, 4437, 2056, 4275, 4825, 930
[=16]
göğüs: Vücudun boyunla karın arasında bulunan ve kalp, akciğer vb. organları içine alan bölümü, sine.
2769, 86, 1746, 1755, 1759, 1080, 1098, 1629,

1009, 1190, 1743, 1749, 2757, 622, 1863
[=15]
gökbilim: Gökcisimlerinin uzaydaki durumlarını, devinimlerini, doğabilimsel - kimyasal yapılarıyla inceleyen bilim dalı.
212
[=1]
gökyüzü: Atmosferin gözle görünen bölümü.
3669, 1509, 5602, 5359
[=4]
gölcük: Gölet.
854
[=1]
gölge: Saydam olmayan bir cisim tarafından ışığın engellenmesiyle ışıklı yerde oluşan karanlık.
104, 5614, 1733, 1144, 3300, 3353, 5615
[=7]
göm-: Yerin altına koyarak üstünü toprakla örtmek.
4774, 5282, 1545, 460, 1004, 5338, 979, 1095, 1093, 3854, 958, 983, 1807
[=13]
gömlek: Vücudun üst kısmına giyilen kollu veya yarım kollu, yakalı giysi.
1667, 1670, 3762, 759, 451, 612, 1794, 1894, 5294, 739, 1651, 1812, 1813, 85, 1121, 2589, 441, 4729, 5319, 633, 758, 2092, 1653, 2544, 171
[=25]
gönder-: Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.
4877, 2316, 3259, 3817, 1949, 3500, 3018, 2662, 1237,3120, 777, 2678
[=12]
gönül: Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatır vb. kalpte oluşan duyguların kaynağı.
2518, 3946, 2552, 3949, 642, 68, 688, 603
[=8]
gönlünce: Dileğine uygun olarak.
2879
[=1]
gönüllü: Bir işi yapmayı hiçbir yükümlülüğü yokken isteyerek üstlenen.
359
[=1]
gönülsüz: Gönlü olmadan, isteksiz yapılan.
1087, 3759, 1438, 1448
[=4]
gör-: Algılamak, seçmek.
1118, 1330, 1478, 1537, 1658, 1777, 2100, 2392, 2503, 251, 2592, 2605, 2682, 3011, 3266, 3652, 3727, 393, 4003, 4132, 501, 5104, 5165, 667, 69, 711, 767, 1384, 164, 1649, 1679, 1683, 1758, 1796, 186, 1872, 1876, 1887, 1927, 1935, 1974, 2059, 2232, 2280, 2295, 2469, 2598, 2706, 2816, 2969, 2988, 3100, 3144, 3617, 3712, 3721, 3724, 3786, 3850, 449, 4638, 4644, 4673, 4844, 4848, 4862, 514, 5416, 5435, 5560, 5569, 5595, 5643, 570, 582, 595, 729, 794, 852, 860, 911, 913, 920, 933, 982, 1645, 175, 2051, 2062, 2614, 3590, 4554, 4771, 4776, 5452, 5639, 5754, 750, 755, 830, 868, 963, 4227, 5674, 861, 2945, 3457, 4207, 4209, 4318, 4388, 4785, 5633,

5706, 501, 948, 47, 819, 30, 4236, 816, 1646, 42, 2451, 2640, 2748, 1479, 1845, 869, 4265, 5448, 1314, 1827, 2685, 2850, 3890, 3321, 1848, 424, 4605, 2906, 4872, 1328, 1335, 1414, 1440, 1471, 1590, 1862, 3896, 3934, 3990, 4703, 986, 4930, 4969, 5019, 5239, 5253, 2189, 5253, 5529, 1265, 256, 3415, 4769, 1584, 5501, 3410, 307, 308, 5424, 1114, 2692, 5472, 292, 3414, 3063, 5396, 680, 3942, 3998, 1398, 3182, 3607, 4740, 5758, 312, 286, 1118, 4587, 250, 4709, 1394, 4158, 255, 4767, 4766, 1066, 1211, 1310, 1343, 1710, 1739, 1783, 2245, 2302, 2672, 2810, 2821, 3351, 3383, 4030, 4175, 4461, 4469, 4549, 4607, 463, 4655, 4802, 5247, 870, 871, 874, 4463, 4067, 440, 3199, 5478, 4639, 4770, 744, 47, 5583, 4968, 5637, 1764, 2786, 3205, 3517, 3797, 3837, 3928, 4568, 466, 5096, 5326, 5412, 5436, 5504, 5656, 828, 4770, 5728, 1643, 3616, 4020, 2721, 51, 798, 5244, 4397, 3210, 5469, 1284, 2314, 4074, 1887, 2109, 2115, 2193, 3765, 5088, 5360, 3230, 3276, 3622, 1612, 1426, 170, 2826, 2869, 430, 625, 903, 1647, 141, 1263, 1844, 2318, 2912, 3301, 3583, 4433, 4490, 4491, 4495, 478, 5162, 5583, 1887, 2082, 2109, 3765, 5360, 741, 1195, 29, 5372, 3920, 270, 2908, 2911, 3420, 3465, 3836, 4761, 5062, 5451, 5452, 5455, 5458, 752, 1830, 259, 5427, 5639, 2937, 3795, 4471, 4902, 4786, 5180, 5676, 861, 862 [=337]

görül-: Göz yardımıyla bir şey, bir varlık algılanmak, seçilmek. 1305, 1435, 1467, 2141, 2642, 2854, 2861, 3187, 3954, 3958, 2515, 300, 4763, 575, 5759, 2028, 2447, 5759, 993, 1145, 5016, 3534 [=22]

göre: Bir şeye uygun olarak, bir şey uyarınca, gereğince. 1100, 1238, 1433, 1559, 1564, 1784, 1941, 2300, 2359, 2360, 2535, 2556, 3130, 3134, 3213, 3409, 3493, 3648, 3760, 3826, 4008, 4162, 4249, 4261, 4263, 4428, 4499, 4533, 4682, 4766, 4923, 4945, 5048, 5049, 524, 5460, 5495, 5498, 5549, 5689, 636, 825 [=42]

görev: Bir nesne veya bir kimsenin yaptığı iş. 1444, 45, 5691, 1213, 1540, 2278, 2534, 2557, 5285, 4900, 1228, 332, 1528, 334, 5698, 2327 [=16]

görevlendir-: Birine bir görev vermek. 1173 [=1]

görevli: Görevi olan, vazifeli. 1209, 2889, 317, 343, 347, 388, 4112, 2411, 3001, 2824 [=10]

görün-: Görülür duruma gelmek, görülür olmak, gözükmek.
619, 1013, 1130, 1668, 196, 198, 2057, 246, 2461, 2680, 2689, 2710, 2994, 332, 3622, 3697, ,3749, 3808, 3812, 4242, 4295, 4614, 4668, 4821, 4854, 5366, 5511, 709, 732, 2166, 2843, 2929, 3560, 5211, 1043, 1960, 4893, 3496, 1394, 2802, 3483, 4289, 4593, 822, 4002, 497, 364, 3477, 2010, 3668, 2464, 1835, 2942, 4677, 4145, 2950, 5350, 2995, 2950, 3360, 3364, 3959, 219, 2229, 2237, 2619, 2985, 3472, 396, 4634, 1800, 4239, 3197, 809,
[=74]

görünüş: Görünme işi.
2489, 584, 2977, 392, 241, 4186, 37, 2243
[=8]

görüş-: Buluşup konuşmak, konuşup sohbet etmek.
2805, 3167
[=2]

göster-: Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak.
1848, 1036, 1853, 2562, 2720, 3212, 3228, 571, 6, 4336, 4264, 4428, 4999, 4214, 4290, 2582, 4117, 3287, 4417, 5717, 1192, 105, 2218, 2403, 3594, 4084, 4219, 4244, 4795, 4868,1665, 456, 3951, 650, 3839, 3119, 3838, 140, 3221, 3401, 97, 2284, 265, 4346, 4909, 1582, 905, 3813, 713, 3802, 5715, 3299, 4218, 3459, 2965, 3300, 376, 4908, 2312, 5239
[=60]

gösterge: Bir şeyi belirtmeye yarayan şey.
1116
[=1]

gösteri: İlgi, dikkat çekmek için bir topluluk önünde gösterilen beceri veya oyun.
4475, 4610, 4684, 4686
[=4]

göstermelik: Gerekli olduğu için değil, iş olsun diye yapılan.
2167, 2742, 5042
[=3]

götür-: Taşımak, ulaştırmak veya koymak.
2758, 3764, 4063, 4676, 1928, 673, 2198, 4679, 3692, 3692, 4440, 785, 4112, 1172, 150, 5519, 759, 842, 4118, 626, 319, 3860, 1462, 2142, 3826, 536, 1984, 938, 2052, 2127, 351, 4099, 5282, 749, 2129, 4048, 1772, 4711
[=38]

gövde: Bir şeyin asıl bölümü.
1864, 3226, 1872, 1772
[=4]

göz: Görme organı.
1929, 1937, 2322, 2414, 2561, 2832, 3492, 3575, 3859, 40, 4469, 4515, 519, 556, 576, 788, 1037, 2035, 2239, 2591, 3864, 517, 917, 5306, 5316, 606, 1060, 1645, 1897, 1984, 2215, 2237, 2296, 2314, 2485, 2640, 2758, 2866, 2928, 2977, 3253, 3338, 4000, 4081, 4091, 4432, 4468, 4476, 4479, 4514, 4691, 4695, 4837, 5271, 5416, 5657, 587, 732,

5087, 4234, 5019, 1042, 2392, 3495, 3607, 4674, 2705, 2312, 2642, 2734, 33, 4522, 4623, 4669, 715, 1302, 2706, 2904, 5659, 1150, 1762, 1889, 2727, 2732, 2734, 3268, 3752, 4760, 4768, 4771, 4776, 5351, 5756, 867, 88, 964, 4030, 4076, 473, 2161, 2820, 2832, 180, 221, 3789, 4866, 679, 2345, 2539, 2749, 28, 5589, 742, 800, 5204, 41, 1914, 3625, 1265, 1172, 1324, 1677, 1996, 2044, 2454, 2495, 295, 3442, 364, 4694, 5670, 718, 2112, 250, 298, 3749, 3794, 750, 132, 1938, 30, 2094, 2180
[=143]

gözcü: Gözlemleme veya gözetleme işini yapan kimse.
38, 16, 46, 52, 23, 489
[=6]

gözdağı: Sonradan verilecek bir ceza ile korkutma, yıldırma, tehdit.
115, 1538, 3023, 531
[=4]

gözetim: Gözetme işi, nezaret.
2258, 2614
[=2]

gözetlemek: Birinin yaptıklarını belli etmeden izlemek.
43, 3858, 4728, 5441, 5447
[=5]

gözle-: Bir şeyin olmasını veya bir kimsenin gelmesini beklemek, intizar etmek.
14, 857, 900, 2415, 2613, 5359, 4013
[=7]

gözetmek-: Korumak, bakmak, özen göstermek, himaye etmek.
2889
[=1]

gözyaşı: Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.
1129, 2478, 3615, 3707, 4098, 4858, 5539, 937, 2935, 2470, 2907, 4740
[=12]

gri: Kül rengi, boz renk.
1321
[=1]

grup: Küme.
1383, 985
[=2]

gulyabani: Karanlık ve ıssız yerlerde, insanın gördüğünü sandığı korkunç hayalet.
1936, 1947, 1400
[=3]

gurulda-: Sindirim yollarından bir sıvı geçerken gur gur diye ses çıkarmak.
1051
[=1]

gurultu: Sindirim yollarından bir sıvı geçerken çıkan sese verilen ad.
2438
[=1]

gurur: Kendini beğenme, büyüklenme.
268, 2810, 1539
[=3]

gübre: Verimini artırmak için toprağa dökülen her türlü hayvan dışkısı, kimyasal veya bitkisel madde.
3312, 5491, 5571, 5565
[=4]

gücen-: Birinin beklenilmeyen bir davranışı veya sözü

karşısında kırgınlık duymak.
3945
[=1]
güç: 1.Ağır ve yorucu emekle yapılan, çetin. 2. Fizik, düşünce ve ahlak yönünden bir etki yapabilme veya bir etkiye direnebilme yeteneği, kuvvet.
1615, 1744, 2662, 2736, 286, 3480, 3508, 3524, 4592, 5252, 554, 1314, 3208, 3299, 4615, 4899, 5675, 3603, 4816, 5061, 5237, 5250, 3301, 3383, 3390, 3410, 3411, 4852, 4896, 4910, 4912, 5268, 1972, 4913, 165, 1796, 4520, 3426, 3518, 1950, 3283
[=41]
güçsüz: Gücü olmayan, âciz.
5245, 3503, 4899, 3428, 5236, 5247
[=6]
güçlü: Gücü olan, kuvvetli, yavuz.
1993, 3294, 3412, 3463, 3506, 5249, 3463
[=7]
güçlük: Zorluk.
4210, 1795, 3482, 3974, 3986, 5294, 61
[=7]
güt-: Sevk ve idare etmek.
2315, 4470, 2316, 4600
[=4]
gülbank: Bir toplulukça, bir ağızdan ve ezgi ile söylenen dua, tekbir, türkü.
1178
[=1]
gül-: İnsan, hoşuna veya tuhafına giden olaylar, durumlar karşısında, genellikle sesli bir biçimde duygusunu açığa vurmak.
4511, 4512, 2829, 4683, 1836, 4522, 4001, 4002, 4038, 3215, 3233
[=11]
güldür-: Gülmesine sebep olmak.
2667
[=1]
gülle: Top mermisi.
4608, 1580, 1513, 4613, 56, 4611, 4629
[=7]
gülümse-: Güler gibi olmak, hafifçe gülmek.
1596, 2172, 3349, 5751, 2716, 3527
[=6]
gülümseme: Gülümsemek işi, tebessüm.
914,3420, 4674, 2716, 2974, 3498, 5296
[=7]
gümbürde-: Gümbür□ diye ses çıkarmak.
5381
[=1]
gümrükçü: Gümrük görevlisi.
49
[=1]
gümüş: Parlak beyaz renkte, kolay işlenir ve tel durumuna gelebilen element.
1877, 2409, 3341, 774, 93, 2020, 4802, 5218
[=8]
gün: Yer yuvarlağının kendi ekseni etrafında bir kez dönmesiyle geçen 24 saatlik süre.
102, 1021, 1030, 1035, 1048, 1064, 1065, 1077, 1157, 119, 1265, 1269, 1316, 1416, 1426, 1428, 1448, 1451, 1470, 1470, 153, 1543, 1689, 1690, 1893, 1923, 1934, 2036, 2068, 2097, 2121, 2126,

2217, 2246, 2247, 2285, 2291, 2527, 255, 2574, 2640, 2657, 2681, 2695, 2857, 2878, 3019, 3098, 3240, 3632, 3641, 3652, 3741, 3979, 4220, 4249, 4261, 445, 453, 4589, 4593, 4610, 4736, 4759, 4880, 4924, 497, 4976, 4993, 5074, 521, 5225, 5421, 5475, 5477, 5479, 5516, 5586, 5587, 5694, 596, 654, 684, 724, 724, 773, 777, 792, 910, 2068, 2191, 5492, 1346, 2113, 2600, 3220, 3242, 4085, 4969, 2692, 1078, 1455, 1932, 5441, 5446, 809, 1038, 1597, 3284, 3297, 4121, 4615, 4688, 4809, 4995, 5584, 628, 743, 798, 2264, 2600, 2659, 4699, 4762, 5185, 5475, 5545, 4550, 5701, 723, 895, 900, 1037, 175, 2496, 4209, 2291, 3019, 3209, 3652, 4759, 136, 2708, 2720, 4751, 2014, 4391, 4278, 4733, 1323, 1690, 2696, 1313, 1365, 1523, 1546, 1584, 1922, 2217, 2446, 2692, 5038, 5184, 5589, 5688, 673, 1050, 1235, 1355, 2048, 2253, 2393, 3090, 310, 3229, 3237, 3780, 4229, 428, 4444, 4591, 4859, 5411, 5563, 704, 731, 370, 667, 4428, 1543, 2036, 663
[=192]

günah: Dinî bakımdan suç sayılan iş veya davranış, vebal.
2674, 3045, 3244, 3658, 3887, 5190, 2707, 2723, 4312, 4300, 427
[=11]

günahkar: Günahlı.
21, 444, 5182, 5220, 4387, 4274, 4310, 1855, 1882
[=9]

gündüz: Günün sabahtan akşama kadar süren aydınlık bölümü.
1285, 1526, 2415, 2837, 5555, 1264, 3254
[=7]

güneş: Güneş ışınlarının ve ısısının etkilediği ortam.
2846, 2897, 509, 5570, 1266, 233, 2850, 5552, 982, 3431, 4306, 980, 1297
[=13]

güney: Solunu doğuya, sağını batıya veren kimsenin tam karşısına düşen yön.
140, 1522, 4702, 1684
[=4]

güneydoğu: Güneyle doğu arasındaki yön.
1511
[=1]

gür: Bol ve güçlü olarak çıkan veya fışkıran.
1178, 1185, 89
[=3]

güreş-: Mücadele etmek.
1286
[=1]

güreş: Belli kurallar içinde, güç kullanarak iki kişinin türlü oyunlarla birbirinin sırtını yere getirmeye çalışması.
1322
[=1]

gürle-: Kalın ve gür ses çıkarmak.
3940, 396, 3962, 2481
[=4]

güruh: Değersiz, aşağı görülen, küçümsenen topluluk.
1412
[=1]

gürülde-: Çok hızlı ve gürültülü ses çıkarmak.

1838, 5356, 5346
[=3]

gürültü: Aralarında uyum bulunmayan düzensiz seslerin bütünü.
1632, 4704, 5140, 5506, 378, 1708, 176, 4619, 1718, 206, 2155, 4612, 4662, 4889
[=14]

gürz: Silah olarak kullanılan ağır topuz.
3469,3465, 3476, 3480, 3497, 3485, 3488
[=7]

güven- : Korku, çekinme ve kuşku duymadan inanma ve bağlanma duygusu.
4146, 754, 965, 971, 1401, 3254, 2169, 1026, 3553
[=9]

güvenilir: Güven duygusu veren.
2172, 2173
[=2]

güvenlik: Toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu.
3233
[=1]

güverte: Gemide ambar ve kamaraların üstü.
5103, 340, 2960, 1844
[=4]

güya: Sözde, sanki.
4991, 5059, 5264, 5638
[=4]

güzel: Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran, çirkin karşıtı.
2013, 2128, 3801, 4024, 4066, 4093, 4391, 5254, 318, 923, 928, 923, 928
[=13]

güzellik: Estetik bir zevk, coşku, hoşlanma duygusu uyandıran nitelik.
3791, 321
[=2]

güzergah: Yolüstü uğranılacak, geçilecek yer.
5495
[=1]

haber: Bir olay, bir olgu üzerine edinilen bilgi, salık.
1084, 1402, 1520, 1709, 2661, 3747, 3789, 4248, 465, 4992, 5214, 490, 27, 4261, 5172, 5227, 4431
[=17]

haberci: Haber getiren kimse, ulak.
1259, 1515, 1529, 1525
[=4]

haberleşme: İletişim.
4719, 3104
[=2]

haberleşmek: Bir durumu karşılıklı olarak iletmek.
3118
[=1]

habersiz: Haberi olmayan, haber almamış.
3306, 635
[=2]

hac: Genellikle tek tanrılı dinlerde kutsal olarak tanınan yerlerin, o dinden olanlarca yılın belli aylarında ziyaret edilmesi.
1023
[=1]

hacı: Din buyruklarını yerine getirmek için hacca gitmiş Müslüman.
734
[=1]

hacıyatmaz: Yere nasıl bırakılırsa bırakılsın, dibinde bulunan ağırlık sebebiyle dik bir durum alan oyuncak.
4564, 1413, 2625
[=3]

hacim: Bir cismin uzayda doldurduğu boşluk, oylum.
974, 4410
[=2]
haç: Hristiyanlığın sembolü sayılan ve birbirini dikey olarak kesen iki çizgiden oluşan biçim.
135, 1044
[=2]
hademe: Odacı.
2562, 2549, 2557, 2555, 2572
[=5]
hadım: Kısırlaştırılmış erkek.
3780
[=1]
Hadis: Hz. Muhammed (s.a.v.)'in söz ve davranışları.
4865
[=1]
hafız: Kur'an'ı bütünüyle ezbere bilen kimse.
1148, 4305
[=2]
hafıza: Bellek.
2220, 1920, 1931,
[=3]
hafif: Etkisi az olan, sert karşıtı.
804
[=1]
hafifçe: Hafif olarak, hafif bir biçimde.
1458
[=1]
hafta: Birbiri ardınca gelen yedi günlük dönem.
1247, 1430, 1450, 1452, 1478, 2308, 3948, 3959, 4250, 4585, 619, 707, 4581, 5182, 1675, 4560, 853, 1982
[=18]
hain: Hıyanet eden (kimse).
5551, 5555, 692, 706
[=4]
hakan: Türk, Moğol ve Tatar hanları için hükümdar anlamında kullanılan bir unvan.
1379
[=1]
hakaret: Onur kırma, onura dokunma.
3931
[=1]
hakikat: Gerçek.
1917
[=1]
hakkında: İlgili olarak, üzerine.
2195, 3526, 4396, 4730
[=4]
hakla-: Bozmak, perişan etmek, yenmek.
1741
[=1]
haklı: Hakka uygun, doğru, yerinde.
3928, 5537, 5560, 5742, 3513, 3518
[=6]
haksız: Hak ve adalete uygun olmayan.
2497
[=1]
hâlâ: Şimdiye kadar, o zamana kadar.
1228, 1606, 1680, 1748, 182, 1822, 1906, 1949, 1970, 206, 2162, 2255, 2259, 2283, 2380, 2457, 2470, 2697, 28, 2923, 2988, 3232, 3557, 3779, 3808, 3815, 3848, 396, 4066, 4106, 4237, 4279, 4315, 4404, 4460, 4563, 4565, 4581, 4584, 4881, 507, 5426, 5439, 5473, 5539, 5570, 5573, 5574, 5579, 5597, 5610, 5657, 5711, 5711, 5732, 5753, 648, 746, 787, 79, 959, 964
[=62]

halat: Kalın ip.
232, 237, 5177, 4861, 62, 1730
[=6]
hal: Durum, vaziyet.
1095, 1175, 120, 1553, 2062, 2254, 2287, 2317, 2428, 260, 271, 2783, 2953, 33, 3304, 3362, 3480, 3489, 3753, 379, 3798, 3849, 3892, 3943, 4025, 4181, 4251, 4433, 4437, 4443, 4445, 4460, 4479, 4523, 4775, 4829, 483, 5080, 5124, 5478, 550, 5529, 5657, 5737, 593, 648, 5632, 2469, 5179, 5619, 1567, 1787, 258, 1120, 5266, 701, 2206, 2976, 3374, 5580, 563, 918, 1040, 5230
[=64]
Halep: Suriye'de bir şehir.
2066
[=1]
halet: Durum.
2606
[=1]
halı: Yere veya mobilya üstüne serilmek, duvara gerilmek için, genellikle yünden dokunan, kısa ve sık tüylü, nakışlı, kalın yaygı.
3894, 5673
[=2]
Haliç: İstanbul (Tarihi yarımada) ve Beyoğlu platolarını birbirinden ayıran deniz girintisi.
1406, 2578, 3818, 3855, 1972, 1990, 25, 34, 488, 2881, 2991, 1142, 1378, 51
[=14]
halim: Yumuşak huylu (kimse).
1217
[=1]
haliyle: Olduğu gibi.
1985, 2303, 2506, 30, 3494, 358, 4156, 4175, 5334
[=9]
halk: Aynı ülkede yaşayan, aynı kültür özelliklerine sahip olan, aynı uyruktaki insan topluluğu.
1160, 4249
[=2]
halka: İki demir halkadan oluşan asılma aracı.
1817, 3387, 1667, 170, 1811, 1814, 3485
[=7]
halletmek: Güç görünen bir olay veya duruma çözüm yolu bulmak.
4736, 849
[=2]
halt: Uygunsuz söz söyleme, uygunsuz iş yapma.
466
[=1]
halvet: Hamamlarda çok sıcak küçük yer.
2055
[=1]
hamam: Yıkanılacak yer, yunak.
2056, 2054, 4065, 2127, 2858, 2445, 3963
[=7]
hamamcı: Hamam işleten kimse.
1976
[=1]
hamile: Gebe.
2644
[=1]
hammal: Taşıyıcı.
4441, 2835, 535, 4436, 546
[=5]
han: Yol üzerinde veya kasabalarda yolcuların konaklamalarına yarayan yapı.

5543, 5569, 5583, 5610, 5633, 5648, 5656, 5664, 5566, 5574, 5596, 2372, 4141, 5734, 1381, 5608, 168, 1973, 1012, 3778, 4472, 2858, 3962, 2841
[=24]

hançer: Ucu eğri ve sivri, kamaya benzer, silah olarak kullanılan bir tür bıçak.
1606, 1994, 1607, 926, 2111, 3170, 4525
[=7]

hane: Ev, konut.
3634, 3086, 3093, 3156, 3554
[=5]

hangi: İki veya daha çok şeyden bir tanesini belirtecek bir cevap istemek için kullanılan soru sıfatı.
1165, 1637, 1643, 1733, 1919, 30, 3033, 3368, 3551, 3587, 4111, 4166, 4444, 4953, 5515, 734, 5737, 5737, 3521, 3866, 3867
[=21]

hap: Kolayca yutulabilmesi için toparlak duruma getirilmiş ilaç.
2185, 2186, 2254, 2192, 2257, 2682, 4881, 2193, 2282, 2326, 5182, 5183,
[=12]

hapis: Bir yere kapatıp salıvermeme.
4716
[=1]

haraç: Bir yerden, bir kimseden zorbalıkla alınan para.
2626, 3249, 3875
[=1]

haram: Din kurallarına aykırı olan, dinî bakımdan yasak olan.
2687, 2762, 2771
[=3]

harap: Bayındırlığı kalmamış, yıkılacak duruma gelmiş, yıkkın,.
5144
[=1]

harca-: Bir şey yapmak için kullanmak, tüketmek.
5268, 3738, 3742, 3722, 903, 903, 3727, 2267
[=8]

harç: Yapıda tuğla veya taşların örgüsünü sağlamlaştırmak, duvarları sıvamak için kullanılan, toprak, saman, kum, kireç, çimento vb. şeyleri su ile kararak yapılan karışım.
5291, 1700
[=2]

harçlık: Ufak tefek gereksinimler için harcanacak para.
1316
[=1]

harekat: Davranışlar, işler.
3253, 4594
[=2]

hareket: Bir cismin durumunun ve yerinin değişmesi, devinim.
1428, 1429, 4234, 4236, 4256, 4325, 4326, 4333, 4339, 4340, 4341, 4346, 4347, 4364, 4371, 4374, 4376, 4376, 4383, 4389, 4396, 4401, 5007, 2668, 3252, 3549, 3954, 4294, 4323, 4341, 5001, 5025, 5040, 1809, 4323, 4332, 4366, 4381, 4390, 2623, 4401, 1463, 4346, 1578, 1804, 1808, 3953, 5320, 1440, 3813
[=50]

harem: Saray ve konaklarda kadınlara ayrılan bölüm.

2053
[=1]

haremlik: Karılık, eşlik.
2386
[=1]

harf: Dildeki bir sesi gösteren ve alfabeyi oluşturan işaretlerden her biri, kod.
3132, 3548, 4844, 3134, 3135, 1240, 3133, 3543, 3546, 3580, 4195, 321, 3544, 3701, 3720, 670, 3549, 3560
[=16]

harıltı: Harıldama sırasında çıkan sesin adı .
3439
[=1]

hariç: Dış, dışarı.
2521, 4394, 4733
[=3]

harita: Coğrafya, tarih, dil, nüfus vb. konularla ilgili yeryüzünün veya bir parçasının, belli bir orana göre küçültülerek düzlem üzerine çizilen taslağı.
125, 216, 131, 127, 136, 4456, 5710, 268, 229, 267, 819, 266, 141, 230, 253, 444, 4439
[=17]

harla-: Ateş için kuvvetlenmek, harlı bir biçimde yanmak.
2230
[=1]

harp: Savaş.
1323, 3043, 1176
[=3]

hasar: Herhangi bir olayın yol açtığı kırılma, dökülme.
2343,2, 3276, 1311
[=4]

hasılat: Gelir, kazanç.
2409, 2417, 2612, 2678, 2639, 2772, 5407, 3874, 2460
[=9]

hasım: Bir oyun, dava veya yarışta karşı taraf.
1326, 1735, 1247, 5117, 5139, 1741, 91, 1807, 1813
[=7]

hasır: Saz, kabuk, yaprak vb. bir bitki maddesiyle örülmüş taban veya tavan örtüsü.
23, 1187
[=2]

hassas: Duyum ve duyguları algılayan.
2429
[=1]

hasta: Sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan, hastalanmış, rahatsız.
5350, 690
[=2]

hastalık: Organizmada birtakım değişikliklerin ortaya çıkmasıyla sağlığın bozulması durumu.
4251, 675, 1968, 4307
[=4]

hastane: Hastaların yatırılarak tedavi edildikleri sağlık kurumu.
2390
[=1]

haşarılık: Haşarıca davranış.
118
[=1]

hata: Yanlış.
1565, 3051, 3052, 3056, 3056, 3065, 3066, 5166, 3063, 3643, 5408, 420, 3057, 2422, 4505, 5101, 1116
[=17]

hatır: Düşünme, akılda tutma, yâd.
3232, 5499, 1040, 5171, 573
[=5]

hatırla-: Anımsamak.

2365, 4618, 5666, 4999, 2247, 4237
[=6]
hat: 1. Çizgi. 2. Yazı.
4196, 1217, 3146, 274
[=4]
hatmet-: Herhangi bir kitabı baştan sona kadar tekrar tekrar okumak.
1194, 3237
[=2]
hatta: Bile, hem de.
1039, 1119, 1223, 1774, 1927, 2076, 2114, 2260, 2266, 2331, 2397, 2445, 2679, 3067, 3190, 3514, 3526, 3663, 3819, 3993, 4001, 4156, 4203, 4353, 4498, 5034, 5038, 5481, 5561, 708
[=30]
Hattakay: Romandaki şahıslardan biri.
5065, 5070, 5079, 5079, 5080, 5089, 4935, 5067, 5062, 4927, 4932, 5069, 5143
[=13]
hattat: Çok güzel el yazısı yazan sanatçı.
3114, 3184, 3206, 4883, 3187, 3257
[=6]
hava: Hava yuvarını oluşturan, bütün canlıların solunumuna yarayan, renksiz, kokusuz, akışkan gaz karışımı.
1141, 1398, 1569, 2770, 2899, 2929, 2984, 3401, 3819, 4122, 439, 4460, 4593, 4601, 1411, 1598, 2652, 3776, 4620, 4627, 3401, 3403, 1957, 3438, 4034, 5349, 1873, 1340, 144, 2136, 3490, 4478, 3386, 4651
[=34]
havai: Hava ile ilgili, havada bulunan.
3678
[=1]
havan: İçinde bir şey dövüp ufalamaya yarayan, tahta, taş, maden veya plastikten yapılan kap.
2225
[=1]
havla-: Köpek bağırmak, ürümek.
2153
[=1]
havuz: Su biriktirme, yüzme, çevreyi güzelleştirme vb. amaçlarla altı ve yanları mermer, beton vb. şeylerden yapılarak içine su doldurulan, genellikle üstü açık yer.
3990,3990, 3995, 3312
[=4]
hayal: Zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi özlenen şey, imge, hülya.
1222, 1232, 1646, 1647, 2309, 3866, 5409
[=7]
hayalci: Bir şeyi gerçekleşmiş gibi kabul edip zihninde tasarlayan kimse.
5405
[=1]
hayal: Zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi özlenen şey.
3105, 534, 519
[=3]
hayalperest: Hayalci.
1227
[=1]
hayat: Yaşam.
2687, 3213, 881, 4318, 2676, 4687, 4716, 5189, 5253, 3931, 3567, 3577, 5225, 619, 5701, 5181, 663, 160, 193, 2101, 2498,

762, 920, 2281, 2288, 2778, 2782, 2840, 2845, 2854, 2873, 2874, 3080, 3286, 3290, 3423, 4087, 4150, 4192, 5312, 626, 2051, 4026, 3082, 5239, 2344, 254
[=47]

haydi: İsteklendirmek, çabukluk belirtmek için kullanılan bir söz.
1792, 2940, 2945, 2948, 3476, 4067, 4529, 5156, 5277, 5297, 5397, 960, 961
[=13]

haydut: Silahlı soygun yapan, yol kesen kimse.
1415, 1418, 2653, 2656, 2653
[=5]

hayırlı: Yararı, hayrı olan.
2196
[=1]

hayırsever: Yoksullara, düşkünlere, yardıma muhtaç olanlara iyilik ve yardım etmesini seven, iyiliksever.
346
[=1]

haykır-: Telaş, şikâyet vb. sebeplerle yüksek sesle bağırmak.
2109, 4032, 5200
[=3]

haykırış: Haykırma işi.
523
[=1]

haylazlık: Haylaz olma durumu veya haylazca davranış.
1153
[=1]

hayli: Çok.
1037, 1076, 1130, 1207, 2197, 2340, 2527, 2574, 2619, 2753, 3088, 4195, 4217, 4592, 4651, 5321, 5559, 5619, 5685, 876
[=20]

hayran: Çok beğenen, hayranlık duyan (kimse).
1291, 1299, 1299, 3301
[=4]

hayret: Beklenmedik, garip bir şeyin sebep olduğu şaşkınlık, şaşırma.
4443, 571, 744, 1414, 161, 2318, 293, 4480
[=8]

hayvan: Duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden canlı yaratık.
4725, 5160, 5163, 711, 763, 5481, 712, 4136, 4153, 5526, 709, 1844, 2105, 2671, 731, 758, 779, 4142, 707, 303, 5491, 560, 1860, 562, 2143
[=25]

hazır: Bir iş yapmak için gereken her şeyi tamamlamış olan.
1316, 2107, 3759, 3776, 4018, 4263, 4296, 5510, 5336
[=8]

hazırla-: Bir şeyi kullanılacak, yararlanılacak duruma getirmek.
3750, 2108, 3257, 4120, 1075, 1495, 1497, 2053, 1431, 107, 445, 2679, 3758, 149, 2808, 1742, 4117, 5206, 1484, 4937, 1442, 4746, 3436, 1273, 3756, 5300, 1298, 2697, 1054, 4016, 4105, 5035, 207, 4883, 3206, 2569
[=36]

hazırlık: Hazırlanmak için gereken şey veya durumların bütünü.
4453, 4602, 1084
[=3]

hazine: Altın, gümüş, mücevher vb. değerli eşya yığını, büyük servet.
1291, 1346, 1685, 4455, 5214, 4439, 1859, 1364, 1878, 4307, 4562, 3648, 3651, 1380, 1678, 1888, 1765, 1685, 1759, 3765
[=20]
heba: Hiçbir işe yaramadan yok olma, boşa gitme.
3152
[=1]
hececilik: Hececi olma durumu.
1214, 1249
[=2]
hece: Bir solukta çıkarılan ses veya ses birliği, seslem.
1191, 4734
[=2]
hedef: Nişan alınacak yer, nişangâh.
5088, 5375, 5380, 1565
[=4]
hediye: Armağan.
1667, 4212, 4220, 4990, 5000, 5035, 5718, 663, 4213, 4796
[=10]
hekim: İnsanlardaki hastalıkları teşhis ve onları ilaçlarla veya bazı araçlarla tedavi eden kimse.
1003, 1925, 2765, 1932, 1924, 3671, 5476, 1000, 999, 815, 1079, 3002
[=12]
helallaş-: Alışverişte veya ayrılma sırasında hakkını birbirine bağışlamak.
318, 1132
[=2]
hela: Tuvalet.
4053, 5646
[=2]
helva: Şeker, yağ, un veya irmikle yapılan tatlı.
1014
[=1]
hem: Bir kimseyi uyarmak, bir şeyi açıklamak veya anlamı güçlendirmek için özellikle, zaten, bir de, şurası da var ki anlamlarında kullanılan bir söz.
1156, 1156, 1297, 1297, 1664, 1665, 1687, 1688, 2061, 2061, 209, 210, 2144, 2144, 2751, 2751, 2864, 2865, 2911, 2911, 2912, 2912, 3015, 3015, 3185, 3185, 3299, 3299, 3345, 3345, 3463, 3463, 3502, 3503, 3503, 3503, 3555, 3556, 3625, 3625, 3784, 3784, 3979, 3979, 4180, 4180, 4226, 4226, 4352, 4352, 4352, 4362, 4362, 4362, 4364, 4365, 4430, 4430, 5055, 5056, 5458, 5747, 5747, 692, 693, 75, 76
[=67]
hemen: Çabucak.
1060, 1258, 1261, 1275, 1477, 1493, 1551, 1653, 177, 1896, 1991, 2143, 2190, 2229, 2243, 2243, 2349, 2387, 2640, 2642, 2672, 290, 3003, 3006, 3072, 309, 3186, 3570, 3657, 3868, 3927, 4078, 4233, 4304, 4304, 4317, 4317, 4482, 4482, 4739, 4755, 4914, 5109, 5142, 5174, 5270, 5272, 5470, 550, 5534, 5614, 5681, 59, 682, 74, 74, 880
[=57]
hendek: Geçmeye engel olacak biçimde uzunlamasına kazılmış derin çukur.
1778, 1300
[=2]

hengame: Patırtı, gürültü, kavga.
1736
[=1]

henüz: Az önce, daha şimdi.
1382, 1658, 1660, 1768, 2204, 2454, 2573, 2588, 2898, 3297, 3406, 3437, 3504, 3558, 5186, 5577
[=16]

hep: Hiçbiri dışta tutulmamak veya eksik olmamak üzere, bütün.
2274, 2325, 3014, 3017, 3661, 5636, 5749, 5246, 2918, 1541, 1131, 1275, 1355, 1494, 1942, 2523, 2851, 3708, 3868, 3927, 3975, 4020, 4536, 4982, 5048, 5156, 5203, 5517, 944, 1843, 306, 2583, 4528, 2412, 4800, 4800, 5114, 5203, 5277, 748, 961, 961, 2387, 3792, 4270, 5040, 5683, 5706
[=48]

hepyek: Zarla oynanan oyunlarda zarların tek benekli yönlerinin üste gelmesi.
3663, 3874
[=2]

her: Önüne geldiği ismin benzerlerini teker teker hepsi, birer birer hepsi, birer birer tamamı anlamıyla kapsayacak biçimde genelleştiren söz.
1058, 1078, 1087, 1097, 1255, 1268, 1311, 1315, 1365, 1418, 1441, 147, 1599, 1687, 1835, 1849, 1883, 1914, 1981, 2002, 2024, 2038, 2092, 2149, 2229, 2247, 2261, 2317, 2355, 2395, 2534, 2546, 2546, 2577, 2640, 2665, 2670, 2672, 2678, 269, 274, 2838, 2842, 2918, 2924, 2937, 2945, 3039, 3039, 3083, 309, 3090, 3103, 3120, 3127, 3132, 3134, 3136, 3207, 3228, 3273, 3283, 3387, 3421, 3457, 3501, 3517, 3548, 3551, 3574, 3595, 3628, 3634, 3637, 3662, 3685, 3977, 4083, 4144, 4145, 4175, 4183, 4253, 4276, 4281, 4305, 4334, 4413, 4495, 4496, 4519, 4554, 4554, 4664, 4668, 4733, 4742, 4743, 4744, 4750, 4900, 4901, 4909, 4914, 4943, 4944, 4954, 5015, 5027, 5038, 5194, 5218, 5237, 5245, 5266, 5282, 536, 536, 5401, 550, 5588, 5592, 565, 5674, 5705, 5714, 5748, 5758, 590, 60, 695, 701, 722, 74, 753, 782, 792, 842, 868
[=139]

hercümerc: Karma karışık; alt-üst.
4573, 549, 4690
[=3]

herhalde: Büyük bir ihtimalle.
1751, 194, 3284, 3324, 3463, 3829, 3844, 4161, 4575, 5618, 5647
[=11]

herhangi: Belli olmayan, özellikleri iyice bilinmeyen, rastgele.
1459, 1676, 3129, 3679, 4358, 4368, 4373, 4416, 4552, 712
[=10]

herkes: İnsanların bütünü.
1057, 1472, 2026, 3507, 3553, 3707, 4532, 5291, 5624, 3904, 4481,3600, 1021, 2323, 2487, 2549, 2773, 3214, 3956, 4040, 4482, 4497, 5244, 4497
[=24]

hesap: Matematiksel işlem.
1596, 4428, 5005, 1784, 1838, 2399, 2983, 575, 4594, 3720, 1594, 1613
[=12]

hesapla-: Hesap işlemini yapmak, hesap etmek.
448, 3557, 1072, 1146, 3088, 4751, 3087, 3094, 3555, 3156, 3092
[=11]

heves: İstek, eğilim, arzu.
1091, 1210, 2502, 3945, 770, 1211, 16, 5050
[=8]

heveslen-: Çok istemek, eğilim duymak.
4134, 2558
[=2]

hevesli: Bir şeye, bir işe istek duyan veya merak sarmış olan.
797
[=1]

hevessiz: İstek duymayan.
1087, 2413
[=2]

heybe: Omza geçirilebilen tek gözlü bir tür çanta.
2121
[=1]

heybet: Korku ve saygı uyandıran görünüş.
104, 2721
[=2]

heybetli: Görünüşü korku ve saygı uyandıran.
13, 2710, 2739
[=3]

heyecan: Sevinç, korku, kızgınlık, üzüntü, kıskançlık, sevgi vb. sebeplerle ortaya çıkan güçlü ve geçici duygu durumu.
3865, 1205, 1192, 3908, 1355, 5529
[=6]

heyecanlan-: Herhangi bir nedenle güçlü, geçici bir duygulanımdan etkilenmek.
642
[=1]

heyecanlı: Çabuk, kolay heyecanlanan.
3913, 4935, 658, 664
[=4]

heyet: Kurul.
4018
[=1]

hıçkır-: İçini çekerek ağlamak.
2478, 2478, 3610, 3610, 4097, 4097, 943, 943
[=8]

hıçkırık: İçini çekerek ağlamak.
3793, 4904, 4098
[=3]

Hınzıryedi: Romandaki şahıslardan biri.
2099, 2101, 2111, 2113, 2140, 2142, 2165, 2171, 2175, 2217, 2246, 2252, 2268, 2279, 2293, 2306, 2332, 2347, 2363, 2370, 2640, 2676, 2694, 2709, 2720, 2725, 2746, 2791, 2870, 2872, 2993, 3307, 5148, 5153, 5164, 5177, 5188, 5206, 5260, 5271, 5275, 5286, 5294, 5299, 5310, 5322, 5339, 5353, 5368, 5373, 5376, 5385, 5388, 5393, 2528, 2125, 2131, 2211, 2264, 2303, 2324, 2465, 2479, 2588, 2614, 2628, 2664, 2668, 2683, 2702, 2756, 2772, 3274, 4879, 5112, 5142, 5194, 5289, 5380, 1986, 2180, 2186, 2354, 2405, 2412, 2419, 2612, 2659, 2690, 2119, 2161, 2205,

2808, 2876, 5165, 5171, 2468
[=97]
Hıristiyan: Hz. İsa'nın dininden olan kimse.
354
[=1]
hırpalan-: Hırpalama işine konu olmak veya hırpalama işi yapılmak.
2575
[=1]
hırpani: Perişan, derbeder.
3961, 4120
[=2]
hırs: Sonu gelmeyen istek, aşırı tutku.
3210, 4126
[=2]
hırsız: Başkasının malını çalan kimse.
2060, 2061, 2961, 500, 2040, 2054, 3012, 5083, 2034, 2038, 5141, 2052, 2816
[=13]
hırsızlık: Çalma, arakçılık.
2064, 735, 767, 771
[=4]
hışım: Öfke, kızgınlık.
2701, 5429
[=2]
hıyarcık: Kasık lenf bezlerinin iltihaplanması.
2067, 415
[=2]
hız: Çabukluk, sürat.
3409, 4379, 4381, 3408, 4357, 4361, 4375, 4389, 4400, 4406, 4364, 1787, 4351, 4401, 3405, 4171, 4352, 36, 4349, 4378, 2410, 3397, 3400, 3402, 3412, 4287, 4356, 4358, 4370, 4385, 1088, 1972, 3398, 3400, 5273, 594
[=36]
Hicaz: Arap Yarımadası'nda günümüz Suudi Arabistan'ının batısında bir bölgedir.
2072, 4024
[=2]
hiciv: Yergi.
1171, 1238
[=2]
hicret: İslam takviminde tarih başı sayılan Hz. Muhammed (s.a.v.) 'in Mekke'den Medine'ye göç etmesi.
657, 3
[=2]
hiç: Olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren bir söz.
1043, 1152, 1354, 1549, 180, 2002, 2012, 2012, 2111, 2233, 2243, 2334, 2337, 2337, 2343, 2361, 2463, 2475, 251, 256, 2637, 2732, 2759, 3041, 3081, 3142, 3151, 3379, 344, 3607, 3743, 3803, 405, 4252, 4671, 4676, 4894, 4903, 4968, 5257, 5637, 592, 640, 653, 798, 877, 882
[=47]
hiçbir: Bir addan önce getirilerek o adın bildirdiği varlıktan bir tanesinin bile olmadığını anlatan bir söz.
1353, 1353, 1469, 1688, 1910, 1915, 2177, 2192, 2364, 2784, 3383, 3510, 4161, 4277, 4542, 4714, 4821, 5006, 5054, 847, 1828, 1977, 4395, 5562, 2103, 1026, 3139, 1324, 2094
[=29]
hiçlik: Hiç olma durumu.
4782, 4540, 3839, 4764, 4783,
[=5]

hikaye: Bir olayın sözlü veya yazılı olarak anlatılması.
531, 4985, 1189, 1209, 1216, 4205, 4226, 4442, 4555, 1196, 4532
[=11]

hikmet: Gizli sebep.
625, 625, 5184
[=3]

hilat: Kaftan.
2543
[=1]

hile: Birini aldatmak, yanıltmak için yapılan düzen, dolap.
3918, 3919, 3925, 3952
[=4]

hin: Kurnaz, cin fikirli kimse.
2977, 2977,
[=2]

Hint: Hindistan halkından veya bu halkın soyundan olan kimse.
3620, 3634
[=2]

hisar: Eskiden kent ve kasabaların yüksek yerlerine yapılan, surlar ve kulelerle çevrili kale.
ların
1350
[=1]

his: Duygu.
2476
[=1]

hisset-: Sezmek, farkına varmak, anlamak.
5221, 4096, 1804, 5296, 3424, 689, 3592, 3603, 4416, 4669, 5475, 5752, 1316, 4688, 4146, 3295, 4096, 3624, 4089, 1055, 1139, 1640, 1748, 2473, 3606, 4092, 912, 927, 981, 1746, 3234, 3285, 3428, 4418, 5231, 3289
[=36]

hitap: Sözü birine veya birilerine yöneltme, seslenme.
1225
[=1]

hitaben: Sözü birine yönelterek, hitap yoluyla.
4481
[=1]

hiyerarşi: Makam sırası, basamak, derece düzeni, aşama sırası.
2529
[=1]

hiza: Doğru bir çizgi üzerinde bulunma durumu.
3987
[=1]

hizmet: Birinin işini görme veya birine yarayan bir işi yapma.
1360, 3587, 3946, 4166
[=4]

hizmetkar: Ücretle iş gören genellikle erkek işçi, uşak.
4015, 2045
[=2]

hoca: Öğretmen.
1171, 1201, 1204, 1211, 1231, 1241, 1166, 1180, 1195, 1195, 1183, 3055, 1155, 1199, 1250, 1223, 1236
[=17]

hokka: Metal, cam veya topraktan yapılmış, içine mürekkep konulan küçük kap.
2365
[=1]

homurdan-: Öfke, kızgınlık, can sıkıntısıyla anlaşılmaz sesler çıkarmak.
3821, 3923
[=2]

homurtu: Homurdanma sırasında çıkan sesin adı.
700

[=1]

horla-: Uyku sırasında soluk alırken boğaz ve burundan gürültülü sesler çıkarmak, horuldamak.

5649, 5650, 2155, 2155, 296, 5634, 248

[=7]

horoz: Tavukgillerden, tavuğun erkeği olan kümes hayvanı.

5527, 5533, 2825, 507, 5649, 5651, 5654, 931, 5518, 5539, 5520, 5526, 5523, 4447, 5515

[=15]

hortlak: Mezardan çıkarak insanları korkuttuğuna inanılan yaratık.

1003, 989, 989, 996, 998, 1001

[=6]

horultu: Horlama sırasında çıkan sesin adı.

209

[=1]

hoş: Beğenilen, duyguları okşayan, zevk veren.

4002, 3517, 398, 914

[=4]

hoşaf: Bütün veya dilimler hâlindeki kuru meyvenin şekerli suyla kaynatılmasıyla yapılan bir tür tatlı.

5346

[=1]

hoşlan-: Hoşuna gitmek, hoş bulmak.

5078

[=1]

hoşnut: Bir davranış, bir durum veya bir kimseden memnun olan, yakınması olmayan.

2748, 5274

[=2]

hoşnutsuzluk: Hoşnut olmama durumu.

1450

[=1]

hoyrat: Kaba, kırıcı ve hırpalayıcı.

4102

[=1]

höpürdet-: Bir şey içerken höpür diye ses çıkarmak, hopurdatmak.

1188

[=1]

Orduyu Humayûn: Osmanlı İmparatorluğu'nun ordusudur.

4586, 3164, 3107, 2159, 3195, 4394, 4582,

[=7]

humbara: Demir ya da tunçtan dökülmüş, yuvarlak ve boş olan, içine patlayıcı maddeler doldurulup havantopu ya da el ile atılan bir tür bomba.

1297, 1404, 1414, 1621, 1822, 1824, 4621, 788, 1580, 1409, 98, 1303, 1823

[=13]

humma: Ateşli hastalık.

99

[=1]

huri: Cennet kızı.

3795

[=1]

huruç: Çıkma, çıkış.

1578, 1769

[=2]

husumet: Hasım olma durumu.

1166

[=1]

husye: Er bezi, testis.

576

[=1]

huy: İnsanın yaradılış ve ruh özelliklerinin bütünü, mizaç.

5580, 536, 2125, 789, 2601

[=5]

huysuzlan-: Huysuzluk etmek, huysuzca davranmak.
3891
[=1]

huysuzluk: Huysuzca davranış.
2604
[=1]

huzur: Dirlik, baş dinçliği, gönül rahatlığı.
4855, 753, 766
[=3]

huzursuz: Huzuru olmayan, tedirgin.
1435
[=1]

huzur: Makam, kat.
2200, 3021, 3081, 3143, 387, 5177, 5484, 5559, 3307
[=9]

hücre: Küçük oda.
4889, 4926, 5083, 5066, 2127, 1032, 1067, 4869, 5142, 1030, 1046, 1044, 1051, 1029, 4869, 4935
[=16]

hücum: Saldırı.
1328, 5205
[=2]

hükmet-: Egemenliği altında bulundurmak.
1880, 2056, 2760, 2865, 3263, 2240, 1711, 1895, 1264, 2916, 5676, 1559, 1798
[=13]

hüküm: Yargı.
5532, 547, 1368
[=3]

hülyalı: Hayal kuran veya insanı hayal kurmaya sürükleyen.
1231, 5586, 5406
[=3]

hünkar: Osmanlılarda yalnız padişahlar için kullanılan bir ünvan.
1224
[=1]

hürmeten: Saygı göstermek için.
2713, 710
[=2]

hüsnühal: İyi hâl.
3112
[=1]

hüsnükabul: İyi karşılama, güler yüz gösterme.
2082, 4587
[=2]

hüzün: Gönül üzgünlüğü, gam, keder, sıkıntı.
2606, 1884, 1881
[=3]

hüzünlen-: Hüzünlü duruma gelmek, hüzün duymak.
5685
[=1]

hüzünlü: Gönle üzgünlük veren, iç kapanıklığına yol açan.
2916, 4028, 5348
[=3]

ırla-: Türkü, şarkı söylemek.
377, 377
[=2]

ırmak: Çoğunlukla denize dökülen, özellikle genişliği ve taşıdığı su niceliği bakımından en büyük akarsu, nehir.
1851
[=1]

ısın-: Sıcak duruma gelmek.
2448, 5310
[=2]

ısır-: Dişleri arasına alıp sıkmak.
566, 5128, 1878
[=3]

ısıt-: Sıcak duruma getirmek.

2220, 5300, 2444, 5302,697, 723
[=6]

ıska: Boşa çıkarma, rast getirememe.
5375, 5088, 5380
[=3]

ıslak: Suya batırılmış, üzerine su dökülmüş veya yağmurdan ıslanmış olan.
1938, 979,1649
[=3]

ıslat-: Islak duruma getirmek.
4041, 1239, 226
[=3]

ıslık: Dudakların büzülerek veya parmağın dil üzerine getirilmesiyle çıkarılan ince ve tiz ses.
1411, 4627
[=2]

ısmarla-: Bir şeyin yapılmasını veya getirilmesini, bu işlerle uğraşan birine söylemek.
412, 2609
[=2]

ısrar: Direnme, ayak direme.
39, 1690, 177, 182, 3097
[=5]

ısrarcı: Israr eden.
2431
[=1]

ıssız: Kimse bulunmayan veya az kimse bulunan, tenha.
1301, 4825
[=2]

ıstırap: Acı, üzüntü, sıkıntı.
2021,4313, 4004, 5131
[=4]

ışık: Cisimleri görmeyi, renkleri ayırt etmeyi sağlayan fiziksel enerji, ziya.
1702, 1758, 3988, 3988, 4785, 5534, 5615, 277, 1338, 1574, 1593, 1678, 2523, 2931, 4766, 5597, 4076, 1757, 3933, 443, 4458, 3581, 5485, 4605, 3622, 2393
[=26]

ışıltı: Hafif ışık, ışıntı.
5306
[=1]

ibadet: Bir dinin buyruklarını yerine getirme.
2005, 2023, 2556, 2558, 2203, 3450, 1113
[=7]

ibare: Bir düşünceyi anlatan bir veya birkaç cümlelik söz.
102, 890, 2547, 2988
[=4]

ibaret: Oluşan, meydana gelen.
2924, 2945, 3341, 4506, 5707, 4519, 2403, 2435, 2544, 3115, 3471, 4501, 4537
[=14]

ibre: Ölçü aletleri, saat ve göstergelerde sayı veya işaret göstermeye yarayan hareketli iğne.
3129, 4382
[=2]

ibret: Kötü bir olaydan alınması gereken ders, uyarıcı sonuç.
2673, 1865, 3841,
[=3]

ibrik: Su koymaya yarayan kulplu, emzikli kap.
3757, 883, 884,162
[=4]

icat: Buluş.
3010, 3013
[=2]

iç-: Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

1030, 2278, 4029, 1103, 2606, 4580, 828, 4496,2580, 2580, 2888, 291, 2971, 4685, 5283, 2741, 4760, 5701, 781, 895, 2885, 629, 2180, 330, 5478, 908, 1366, 2606, 4153, 2587, 5302, 909, 1199, 2286, 2287, 4060, 5478, 5228, 2852, 2587, 2603, 850, 1357, 2189 [=44]

içir-: İçmesine yol açmak, içmesini sağlamak. 990, 2311, 2182, 2704, 2447, 2764 [=6]

içeri: İç yan, iç bölüm, dışarı karşıtı. 1053, 1693, 1765, 2175, 2209, 2213, 2222, 2278, 2466, 2559, 2995, 3529, 3561, 3759, 3860, 3912, 4068, 5299, 5414, 5506, 5511, 922, 925, 2567, 1012, 2381, 3779, 3795, 3895, 4014, 4065, 4512, 5439, 3764, 3797, 4924, 5126, 5160, 2970, 1387, 5144, 5149, 4641, 581, 1522, 1536, 2699, 3989, 5419, 5436, 5441 [=51]

için: Neden ve sonuç belirten bir söz. 1000, 1001, 1012, 1033, 1048, 1073, 1090, 1128, 115, 1159, 1165, 1172, 121, 1234, 1242, 1246, 1258, 1372, 1374, 1398, 1435, 1443, 1444, 1458, 1521, 1534, 1606, 1617, 1619, 1627, 163, 1637, 1675, 1686, 1715, 1719, 1726, 1760, 1764, 1785, 179, 1797, 18, 1825, 1877, 1897, 1920, 1922, 1938, 1940, 1945, 1955, 1963, 1987, 2008, 2029, 2049, 2070, 2079, 2097, 210, 2104, 2116, 2126, 2134, 2163, 2164, 2173, 2225, 2226, 2245, 2286, 2287, 2295, 2298, 2299, 2319, 2325, 2342, 2346, 2359, 2367, 2373, 2383, 2414, 2426, 2429, 2439, 2443, 2452, 2461, 2462, 2503, 2511, 2547, 2570, 2573, 2596, 2603, 2615, 264, 2671, 2729, 2787, 2787, 285, 2852, 2883, 2885, 2890, 2892, 2895, 2921, 2933, 2982, 2983, 2986, 3016, 3020, 3043, 3061, 3071, 3073, 308, 3082, 3101, 312, 3136, 3144, 3152, 3164, 3167, 3177, 32, 3204, 3205, 3254, 3255, 3260, 3290, 3292, 3297, 3320, 3356, 3357, 3359, 3363, 3363, 337, 3378, 3384, 3406, 3441, 3459, 3492, 3507, 353, 354, 3551, 3576, 3584, 3616, 3628, 3630, 3656, 3656, 3668, 3678, 3681, 3696, 3697, 3709, 3721, 3724, 3728, 3732, 3753, 3755, 3756, 3761, 3770, 3772, 3782, 3802, 3811, 3811, 384, 3854, 3888, 3941, 3947, 400, 4002, 4020, 4046, 405, 4050, 4059, 4071, 4071, 4092, 4127, 4149, 4150, 4231, 4281, 4300, 4302, 4323, 4348, 4389, 4396, 4400, 4407, 4486, 4486, 450, 4508, 4543, 4548, 4558, 4583, 4587, 4604, 4610, 4636, 466, 4682, 4709, 4711, 4723, 4735, 4736, 476, 4768, 4779, 4785, 4852, 4855, 4863, 4896, 4909, 4915, 4931, 494, 4963, 502, 5026, 5096, 5097, 511, 5130, 5140, 5145, 515, 5186, 5195,

5202, 5214, 5234, 5239, 5255, 5268, 5271, 5291, 5300, 5305, 5309, 531, 5314, 5342, 5388, 540, 541, 5411, 5412, 5412, 5436, 5440, 5444, 5456, 5485, 5504, 5510, 5513, 5536, 5599, 5629, 5637, 5646, 5647, 5649, 5660, 569, 5690, 5704, 5705, 5729, 5730, 5745, 5747, 594, 638, 662, 666, 671, 688, 74, 740, 771, 828, 833, 836, 849, 854, 878, 879, 887, 908, 917, 979
[=321]

içinde: Ortamında.
1149, 1569, 1674, 1683, 1688, 172, 1761, 1819, 1844, 1855, 1887, 1891, 1966, 2006, 2058, 2122, 2254, 2276, 2295, 238, 2408, 2464, 2470, 2499, 2539, 2556, 2562, 2635, 268, 2689, 2753, 276, 2913, 2918, 2921, 2985, 2999, 3126, 3214, 3227, 3304, 3371, 3401, 3422, 3445, 3511, 3520, 356, 3590, 3602, 3870, 3991, 4086, 4146, 421, 4250, 4295, 4296, 432, 4386, 4480, 4544, 4560, 457, 4638, 4721, 4723, 4771, 4782, 485, 4861, 4961, 5293, 5342, 5354, 5480, 5503, 5541, 5614, 627, 632, 733, 750, 777, 799, 973, 986, 127, 1315, 1401, 281, 2955, 3131, 3244, 3272, 3335, 3386, 4390, 4497, 4652, 4689, 5001, 518, 5665, 682, 759, 962, 4807, 4810, 2947, 4680, 1121, 145, 1498, 2472, 2714, 2954, 3425, 3450, 4839, 4853, 4858, 616, 633, 733, 775, 903, 959, 965, 969, 2297, 4156, 4581, 5151, 5403, 1723, 2457
[=137]

içlen-: Kimseye belli etmeden bir şeyi kendine dert etmek, duygulanmak.
1130
[=1]

iç: Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dâhil.
1460, 5533, 2492, 533, 988, 1802, 1856, 2137, 4660, 879, 2438, 4975
[=12]

idam: İnsan öldürme vb. bir suça karşılık verilen ve suçlunun ölümüyle sonuçlanan ceza, idam cezası.
2125, 3246, 2129, 2252, 2290
[=4]

idame: Sürdürme, devam ettirme.
5701
[=1]

idare: Yönetme, yönetim, çekip çevirme.
3037
[=1]

iddia: Sav.
53
[=1]

idrak: Anlama yeteneği, anlayış, akıl erdirme.
5186
[=1]

ifa: Bir işi yapma, yerine getirme.
5698
[=1]

ifade: Anlatım.
3398, 3554, 3815, 4004, 417, 5420, 3867, 2394, 4176, 1679,2210, 4302
[=12]

iflas: Borçlarını ödeyemediği mahkeme kararı ile tespit ve ilan olunan işadamının durumu, batkı.
3065, 3624
[=2]
iğrenç: İnsanda iğrenme duygusu uyandıran, tiksindiren.
2214
[=1]
ihlal: Bozma, zarar verme.
4741
[=1]
ihmal: Gereken ilgiyi göstermeme.
1015, 2665, 2677, 334, 5654, 591
[=6]
Uzun İhsan Efendi: Romandaki şahıslardan biri.
1013, 1109, 1121, 1138, 1152, 1154, 1226, 1230, 126, 136, 1383, 1390, 1392, 143, 150, 1539, 169, 187, 1885, 1953, 1981, 200, 2005, 2022, 2077, 208, 2215, 224, 2245, 226, 2295, 2304, 2316, 2328, 2333, 234, 2457, 247, 2472, 258, 2613, 2617, 272, 276, 2782, 284, 2889, 290, 2900, 2903, 2923, 2932, 2959, 2981, 2999, 3268, 3304, 3333, 4489, 4493, 4501, 4504, 4505, 4518, 4526, 4556, 4560, 4573, 503, 513, 5223, 5665, 569, 5708, 573, 5735, 582, 588, 612, 618, 632, 643, 648, 756, 771, 774, 779, 805, 809, 81, 813, 820, 836, 845, 858, 872, 875, 905, 933, 941, 652, 807, 4584, 263, 1340, 25, 488, 508
[=109]
ihtar: Uyarma, dikkat çekme, uyarı.
4129
[=1]
ihtimal: Bir şeyin olabilmesi durumu, olabilirlik, olasılık.
4264, 3943,1901, 4749
[=4]
ihtimam: Özen.
2582
[=1]
ihtiyaç: Gereksinim.
1353, 1433, 3279, 4204, 4470, 4060, 4977
[=7]
ihtiyar: Yaşlı, kocamış olan, pir (kimse).
2436, 2450, 2466, 2577, 2590, 2594, 2602, 2612, 2668, 3961, 3965, 4530, 4554, 718, 729, 816, 688, 715, 2444,
[=19]
ihtiyarla-: Yaşı ilerlemek, yaşlanmak, kocamak.
686
[=1]
ikamet: Bir yerde oturma, eğleşme.
3538, 3825, 5735
[=3]
iki: Birden sonra gelen sayının adı.
1061, 1163, 1176, 1181, 1218, 1317, 1335, 1340, 1453, 1482, 1487, 1491, 1518, 1610, 1625, 168, 1716, 1728, 1782, 1787, 1881, 1952, 1986, 2094, 2217, 2305, 2333, 2401, 2555, 2572, 2652, 2901, 2990, 3007, 3011, 3012, 3385, 3388, 3389, 3411, 3469, 3480, 3483, 361, 3662, 367, 3672, 3685, 3847, 3853, 3856, 3879, 3931, 4014, 4420, 453, 4645, 4646, 4649, 4652,

4680, 4726, 4791, 498, 5024, 5181, 5182, 528, 5290, 5293, 5316, 5481, 5527, 5552, 5579, 619, 705, 717, 777, 889, 90, 940, 96, 1153, 1835, 1849, 2223, 2338, 2572, 4078, 4961, 4975, 2658, 2658, 3284, 3674, 4571, 4649, 4784, 881
[=100]

ikinci: İki sayısının sıra sıfatı.
1634, 1662, 1743, 2564, 2821, 2853, 3269, 3568, 3783, 4171, 4340, 4341, 461, 4796, 4924, 4964, 5000, 5367, 5477, 58, 4978, 2561
[=22]

ikindi: Öğle ile akşam arasındaki zaman dilimi.
2575, 580,3752
[=3]

ikircik: İşkil, şüphe, kuruntu.
4795
[=1]

iklim: Yeryüzünün herhangi bir yerinde hava olaylarına bağlı olarak gerçekleşen etkilerin uzun yılların ortalamasına dayanan durumu.
2076, 2842, 3120, 3178, 3708, 532, 5483, 3693, 3717, 4915, 5063
[=11]

ikna: Bir konuda birinin inanmasını sağlama.
5388
[=1]

ikram: Bir şeyi armağan olarak verme, sunma.
1097, 3893, 3787
[=3]

ikramiye: Bir yerde çalışan kimselere genellikle kazançtan dağıtılan veya iyi çalıştıkları için verilen aylık dışı para.
19
[=1]

iksir: Hayatı ölümsüzleştirme, madenleri altına çevirme vb. olağanüstü etkileri olduğuna inanılan sıvı.
3881
[=1]

iktidar: Bir işi yapabilme gücü.
5237, 3428, 5245
[=3]

İlahiyat: Allah(c.c.) bilimi.
3231
[=1]

ilan: Duyuru.
1175, 2, 1176, 1323, 3043
[=5]

ile: Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, beraberlik, araç, neden veya durum anlatan cümleler yapmaya yarayan bir söz.
1070, 1129, 125, 1734, 2265, 2372, 3049, 3069, 3109, 3114, 3118, 3127, 3141, 3357, 3439, 3453, 3655, 3821, 3895, 3900, 3909, 4207, 4207, 4254, 4457, 4561, 4598, 4690, 5569, 904, 951
[=31]

ileri: Önde bulunan.
480, 495, 5089, 5548, 5742, 904,5633
[=7]

ilerle-: Bulunduğu yerden daha ileriye gitmek, yol almak.
1754, 1808, 4637, 4869, 5615, 878, 926, 463, 1688, 1623, 1637, 578, 1449, 154, 3819, 4582, 1470,

158, 1970, 2923, 1002, 1447, 2423, 541, 5430, 1472, 2231, 1407, 1759, 2476, 2701, 3855, 994, 277, 615, 4574, 940, 173, 1831
[=39]

ilet-: Götürmek, ulaştırmak, nakletmek, geçirmek.
3189, 3171, 3189
[=3]

iletki: Bir açıyı ölçmeye ve başka bir yerde aynı açıyı çizmeye yarayan, yarım çember biçimindeki araç.
1594, 1564, 1573
[=3]

ilgi: İki şey arasında bulunan herhangi bir bağlılık, ilişki, alaka.
3221, 571, 3231, 3383, 4288, 2700, 4724, 618
[=8]

ilgilen-: İlgi göstermek, alakalanmak.
322
[=1]

ilgili: İlgilenmiş olan, ilgisi bulunan, alakalı.
4457, 4836, 4914, 5732, 3288
[=5]

ilginç: İlgi uyandıran, ilgi ve dikkat çekici olan.
302, 3237, 3243, 5595, 5629, 1368
[=6]

ilham: Esin.
3332
[=1]

ilim: Bilim.
1158, 626, 4775, 4789, 4914, 1210, 4545
[=7]

il: Ülkenin vali yönetimindeki bölümü, vilayet.
660
[=1]

ilk: Zaman, sıra, yer ve önem bakımından ötekilerden önce gelen, son karşıtı.
1035, 1093, 1240, 160, 1677, 193, 1946, 1996, 1999, 2068, 2081, 2101, 2286, 2351, 2393, 2527, 2561, 2574, 2600, 2692, 2740, 2754, 2810, 2833, 3138, 3558, 370, 390, 4169, 4339, 4345, 4363, 4570, 4613, 4633, 475, 4963, 5, 5000, 5036, 509, 5329, 5477, 5679, 581, 646, 709, 762, 821, 83, 839, 842, 920, 4989
[=54]

ilkbahar: Kuzey yarım kürede mart, nisan ve mayıs aylarını içine alan.
1956, 2478
[=2]

ilke: Temel düşünce, temel inanç.
1917
[=1]

iltifat: İlgi gösterme, rağbet etme.
27
[=1]

iltihap: İrin.
2310
[=1]

imal: Ham maddeyi işleyip mal üretme.
3321
[=1]

imam: Cemaate namaz kıldıran kimse.
2116
[=1]

İman: İnanç.
2134, 86
[=2]

imbik: Damıtmaya yarayan, damıtma işinde kullanılan araç, damıtıcı.

3415, 3311, 2224, 3319, 3439, 2220, 529
[=7]
imkan: Olanak.
3529, 4243, 4639, 5228, 5231
[=5]
imkansız: Olanaksız.
1535, 1715, 2302, 3408, 3477, 4342, 4912, 822, 1735
[=9]
imparatorluk: İmparator olma durumu veya unvanı, ilhanlık.
3186
[=1]
imzalan-: İmzalanma işi yapılmak.
1146
[=1]
imza: Bir kimsenin herhangi bir belgeyi yazdığını veya onayladığını belirtmek için her zaman aynı biçimde kullandığı işaret.
3114, 669
[=2]
inan-: Bir şeyi doğru olarak benimsemek.
2088, 2706, 4998, 1986, 4282, 4851, 5687, 816, 4709, 1909, 4313, 4265, 2981, 5056, 5681, 4325, 1234, 348, 4748,4285, 4210, 4250, 4179, 5048, 5049, 4280, 1911, 4281, 5703, 39, 4203, 3174, 2193,3391, 2410, 4113, 5138
[=37]
inanç: Bir düşünceye gönülden bağlı bulunma.
818
[=1]
inandırıcılık: İnandırıcı olma durumu.
1048, 4748, 2792
[=3]
inandırmak: İnanmasını sağlamak.
4181, 1931, 344
[=3]
inat: Ayak direyerek.
4521, 4751
[=2]
incecik: Çok ince.
5325
[=1]
incele-: Bir işi veya bir şeyi ele alıp özelliklerini, ayrıntılarını inceden inceye, özenle anlamaya, öğrenmeye çalışmak.
1759, 1992, 4714, 879, 1511, 2309, 570, 3933, 3989, 2776, 5236, 4712, 3251, 3245, 3286, 5612, 3930,2468, 2408, 3315, 161, 2163, 4562
[=23]
inci: Değerli, küçük, sert, sedef renginde süs tanesi.
139, 87
[=2]
İncil: Hz. İsa'ya indirilen kutsal kitap.
1762
[=1]
in-: Yüksekten veya yukarıdan aşağıya doğru gelmek.
1005, 182, 1972, 4135, 4468, 5567, 805, 2615, 2294, 1552, 2934, 1850, 3986, 4571,2137, 5609,3910, 1391, 1734, 2143, 2147, 2653, 3857, 3984, 882
[=25]
indir-: Yüksekten, sarp ve kötü yerden veya yukarıdan aşağıya inmesini sağlamak.
4108, 4525, 793, 2671, 2676, 375, 477, 1715, 748, 1813, 2686, 1811, 5607,

2292, 2757, 1340, 5127, 173, 5387
[=19]
indiril-: İndirme işi yapılmak.
4456, 3162, 123, 1501
[=4]
infaz: Bir kararı, bir yargıyı yerine getirme, uygulama, yürütüm.
2126, 4429, 3843, 3853
[=4]
İngiliz: İngiltere halkından olan kimse.
660
[=1]
inisiyatif: Karar verme yetkisi.
2742
[=1]
inleme: İnlemek işi.
3705, 4889, 3598, 1865, 4080, 2188, 2663
[=7]
inme: Vücudun bir bölümünde hareket ve hissetmenin kalkması, felç.
2615, 4012
[=2]
inmeli: Bir tarafında inme bulunan.
2388, 2424, 2539, 2633, 2632, 2532
[=6]
insafsızlık: İnsafsız olma durumu, insafsızca davranma.
4128
[=1]
insan: Toplum hâlinde bir kültür çevresinde yaşayan, düşünme ve konuşma yeteneği olan, evreni bütün olarak kavrayabilen, bulguları sonucunda değiştirebilen ve biçimlendirebilen canlı.
2024, 2172, 2336, 3040, 427, 4295, 4296, 443, 4722, 487, 708, 709, 847, 3578, 2313, 330, 4089, 3514, 3993, 5173, 3213, 4678, 5116, 985, 3836, 1168, 307, 3383, 3413, 3820, 3840, 5728, 3005, 5561, 4640, 3209, 3211, 2014, 2016, 2039, 2392, 296, 301, 3067, 3212, 4551, 4631, 4638, 4960, 5295, 537, 5517, 618, 4631
[=54]
insaniyet: İnsanlık.
807
[=1]
insanoğlu: İnsan, âdemoğlu.
2029, 3284
[=2]
inşa: Yapı kurma, yapı yapma, kurma.
3856
[=1]
intiba: İzlenim.
139
[=1]
intihar: Bir kimsenin toplumsal ve ruhsal nedenlerin etkisi ile kendi hayatına son vermesi.
667
[=1]
intikal: Bir yerden başka bir yere geçme, geçiş.
5186
[=1]
intikam: Öç.
1246, 496
[=2]
inziva: Toplum hayatından kaçıp tek başına yaşama.
3657
[=1]
ip: İplik.
1573, 1723, 1728, 3473, 5273, 5322, 5263, 5267, 5271, 1563, 3485, 1546, 1397, 5433, 5472, 5589
[=16]

ipek: İpek böceği kozaları çözülerek çıkarılan ve dokumacılıkta kullanılan çok ince, esnek ve parlak tel.
3762
[=1]
ipekli: İpekten yapılmış veya içinde ipek bulunan (kumaş).
3803
[=1]
iplik: Pamuk, keten, yün, ipek, naylon vb. dokuma maddelerinin uzun, ince liflerinden her biri.
3359, 3374,3361, 3361, 3360, 3375,3365, 1297, 3364, 3367, 3358
[=11]
iplikçi: İplik yapan veya satan kimse.
3359
[=1]
iptila: Düşkünlük, tiryakilik.
2117
[=1]
İran: Güneybatı Asya'da bir ülke.
3894
[=1]
İranlı: İran halkından veya bu halkın soyundan olan kimse.
3900, 3909
[=2]
irfan: Bilme, anlama, sezme.
1158,1211, 626
[=3]
iri: Olağandan daha hacimli, olağanı aşan büyüklüğü olan.
180, 2758, 2971, 3810, 3991, 4866, 5109, 5506, 2228, 2237
[=10]
irkil-: Ürkerek geri çekilir gibi olmak.
4112
[=1]
irtibatsız: Bağlantısız.
5011
[=1]
İsa (Hz.): Dört büyük Peygamberden Hristiyanlığın kurucusu olan Peygamber.
3, 9
[=4]
isabet: Hedefe varma, hedefi vurma.
1329, 1745, 2500, 2507, 5402, 5603, 60
[=7]
isabetli: Yerine düşmüş, yerinde, uygun.
1373, 1921, 2657
[=3]
ise: Olunca, olursa, olsa da, -ince, -diği için, -diği vakit.
1058, 1063, 1113, 1129, 113, 117, 1187, 1243, 1273, 1282, 1285, 14, 1442, 1501, 152, 1578, 1724, 1725, 1815, 1914, 1917, 193, 1943, 2027, 2150, 2151, 2153, 2159, 217, 2297, 2302, 2355, 238, 2411, 2430, 245, 2565, 258, 2695, 2791, 2798, 2832, 2867, 2876, 3008, 3044, 3166, 3226, 3270, 3311, 3314, 3318, 3428, 3446, 3449, 3497, 352, 3534, 356, 3670, 3735, 3870, 3873, 3881, 3883, 3886, 3890, 3960, 399, 4028, 4063, 4134, 4137, 4188, 4381, 4402, 443, 4436, 4450, 4461, 4479, 4535, 455, 4584, 4648, 4760, 4967, 5010, 5150, 5220, 5289, 5290, 5426, 5439, 5456, 5519, 5529, 5535, 5551, 5555,

5650, 5743, 58, 624, 673, 75, 782, 855, 873
[=109]
isim: Ad.
2364, 1362, 3562, 778, 134, 4901, 762, 223, 2365, 2355
[=10]
iskele: Deniz taşıtlarının yanaştığı, çoğu tahta ve betondan yapılmış, denize doğru uzanan yer.
1604, 1695, 1398, 533, 1973, 54, 130, 1720, 1725, 2130, 63, 1725
[=12]
iskelet: İnsan ve hayvan bedeninin kemik çatısı, teşrih.
1839, 1844, 729, 1863
[=4]
İspanya: Avrupa'nın güneybatısında, İber Yarımadası'nda yer alan bir Akdeniz ülkesidir.
3562, 3538, 656
[=3]
İspanyol: İspanya halkından veya bu halkın soyundan olan kimse.
145, 542
[=2]
ispat: Tanıt ve kanıt göstererek bir şeyin gerçek yönünü ortaya çıkarma.
3926
[=1]
ispatla-: Kanıtlamak.
693, 848
[=2]
israf: Gereksiz yere para, zaman, emek vb.ni harcama.
2520
[=1]
istavroz: Haç.
1654, 996
[=2]
iste-: İstek duymak, arzulamak.
1038, 1049, 1519, 1658, 1874, 1932, 286, 4078, 4671, 4773, 4820, 4987, 5547, 5598, 650, 930, 2013, 2249, 3168, 3806, 4179, 4715, 5266, 5565, 4383, 3572, 3770, 3942, 4163, 4322, 4413, 5012, 5449, 1480, 1539, 1109, 3053, 5020, 3378, 5157, 194, 2242, 2717, 4747, 1330, 1856, 3829, 2786, 4246, 5236, 5712, 3144, 4684, 5705, 5564, 4609, 5233, 5729, 3016, 5468, 2079, 1619, 4620, 2379, 2551, 4557, 3264, 5553, 5309, 5183, 2953, 1117, 2728, 5257, 5705, ,4220, 1481, 3172, 3320, 630, 400, 1916, 1916, 2326, 2326, 2551, 2661, 2724, 2724, 2795, 2947, 3466, 4557, 5279, 5279, 5715, 869, 869, 2792, 645, 3578, 5255, 5719, 5746, 4082, 4144, 3515, 2726, 3539, 4303, 4342, 4349, 4357, 5626, 5640, 3584, 5550, 1506, 1954, 2130, 2579, 2610, 3293, 3798, 3837, 4124, 4613, 836, 1005, 1644, 2105, 5690, 2426, 2570, 2626, 2708, 2759, 3087, 3168, 3335, 4181, 5068, 542, 5538, 813, 3846, 4290, 3506, 3512, 5056, 3394, 3435, 3519, 3983, 5196, 5749, 3464, 3928
[=156]
istek: Bir şeye duyulan eğilim, arzu.
1877, 2255, 2281, 5538, 5207, 5555, 5693, 5696
[=8]
istekli: Bir şeye karşı isteği olan.

3200
[=1]
isteksiz: Bir işi yapmaya isteği olmayan, gönülsüz.
1441, 1441, 396
[=3]
istiflen-: İstifleme işi yapılmak.
535
[=1]
istihare: Girişilecek bir işin hayırlı olup olmadığını rüyadan anlamak için abdest alıp dua okuyarak uyuma.
814, 828
[=2]
istihbarat: Bilgi toplama, haber alma.
2219, 3182, 4948, 4985
[=4]
istila: Bir ülkeyi silah gücüyle ele geçirme.
1326
[=1]
istirham: Yalvarma, merhamet dileme.
283
[=1]
isyan: Başkaldırı.
1475, 4266, 4446, 5044, 3038, 2622, 4465
[=7]
iş: Bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma.
1661, 1669, 1945, 2058, 2335, 2344, 2417, 2570, 2657, 3088, 3477, 354, 3556, 3639, 3980, 400, 4048, 4651, 5145, 950, 1128, 1638, 1650, 213, 2150, 2557, 3252, 3328, 359, 820, 1152, 128, 1533, 2008, 2039, 2115, 2119, 2306, 3269, 3293, 3481, 3557, 4053, 4214, 4603, 475, 5264, 5438, 5456, 5442, 4056,3393, 4884, 4880, 1615, 1914, 2058, 2324, 2457, 3243, 3450, 4822, 4852, 5548, 5595, 822, 1069, 461, 336, 2303, 696, 1910, 2956, 3799, 5275,1523, 4886, 5297, 3468, 3118,4082, 4481, 4827,2443, 3314, 1555, 2817, 5190, 2677, 3096, 1442, 1658, 1836
[=94]
işaret: Anlam yükletilen şey.
1532, 1624, 2180, 2673, 3774, 4244, 5353, 5684, 357, 1250, 1698, 2174, 3954, 403
[=14]
işçi: Başkasının yararına bedenini, kafa gücünü veya el becerisini kullanarak ücretle çalışan kimse.
2183, 3739, 4436, 4441, 2187, 2197, 2287, 2182, 2176
[=9]
işit-: Kulakla algılamak, duymak.
4834, 5090, 4722, 1716, 2302, 2914, 2941, 3100, 4447, 4937, 5490, 4512, 1417, 4830, 563,52, 1536,50, 1708, 3338, 3348, 4794, 967, 1482, 4544, 5158, 4491, 3932, 5092, 2090, 4495, 4544, 5158, 757, 1718, 285, 2888, 2944, 4860, 4874, 4889, 4905, 5067, 727, 943, 970, 4836, 5706, 1096, 2211, 2318, 1634, 1626
[=53]
işkence: Bir kimseye maddi veya manevi olarak yapılan aşırı eziyet.
4713, 4885, 4900, 4913, 4929, 5056, 5065, 2298, 4937, 5067

[=10]

işkenceci: İşkence yapan kimse.

4922, 5063, 4915

[=3]

işlem: Bir işi sonuçlandırmak için yapılan iş veya uygulamaların hepsi.

3415, 4409, 2409

[=3]

işlev: Bir nesne veya bir kimsenin gördüğü iş, iş görme yetisi, görev, fonksiyon.

2224

[=1]

iştah: Yeme isteği.

555,3758, 786, 1490, 2084, 2749

[=6]

işveli: Nazlı, cilveli.

4037, 2832

[=2]

italik: Eğik yazı.

3113

[=1]

itdirseği: Göz kapağında çıkan sivilce, arpacık.

2067

[=1]

itekle-: Sürekli olarak itmek, kakmak.

1000

[=1]

itibaren: -den başlayarak, -den beri.

1590

[=1]

itikat: İnanma, inan.

3876, 9

[=2]

itimat: Güven, güvenç, emniyet.

4456

[=1]

itina: Özen.

128, 1362, 4569, 5339

[=4]

itiraz: Bir düşünce veya kararı benimsemeyerek karşı çıkma.

2422

[=1]

ittifak: Anlaşma, uyuşma.

701, 1146

[=2]

iyi: İstenilen, beğenilen nitelikleri taşıyan, beğenilecek biçimde olan, kötü karşıtı.

1100, 1185, 141, 1671, 1916, 2482, 2628, 3805, 3899, 3993, 4345, 4767, 4780, 4862, 497, 5087, 5254, 5680, 2584, 5279, 3901

[=21]

iyice: Çok, adamakıllı.

1059, 1059, 1062, 1141, 1394, 1450, 1456, 1764, 1950, 225, 2480, 2871, 2897, 2914, 3054, 3279, 3353, 3448, 3615, 3753, 4324, 4411, 4712, 5382, 613, 917, 936

[=27]

iyilik: İyi olma durumu, salah.

5394, 5698

[=2]

iz: Bir şeyin geçtiği veya önce bulunduğu yerde bıraktığı belirti.

4461,1285, 1419, 3880, 4573, 4588, 61, 2524, 265, 3468, 4563, 4574, 516

[=13]

izbe: Basık, loş, nemli, kuytu (yer).

408, 3802

[=2]

izin: Bir şey yapmak için verilen veya alınan özgürlük, müsaade.

1117, 2022, 2373, 3434, 3926, 4205, 4553, 5388,

2621, 265, 2883, 4466, 2814,2741, 3106
[=15]

izle-: Birinin veya bir şeyin arkasından gitmek, takip etmek.
1397, 4138, 5596, 1104, 1011, 1140, 2467, 2693, 4200, 4481, 5419, 3376, 3968, 1857, 1866, 2453, 3575, 939, 5167
[=19]

izleme: İzlemek işi, takip.
3914, 1385, 4656
[=3]

izlenim: Bir durum veya olayın duyular yolu ile insan üzerinde bıraktığı etki.
2243, 2791, 3418
[=3]

kabadayı: Kendine özgü namus kurallarını esas alıp toplum kurallarının dışına çıkarak zorbalık yapan kimse.
2980, 637,419, 454, 2981
[=5]

kabahat: Uygunsuz hareket, çirkin, yakışıksız davranış.
1308
[=1]

kabar-: Niceliği artmak, büyümek.
1588, 4128, 4839, 712,1981, 4823
[=6]

kabart-: Kabarmasını sağlamak, kabarmasına yol açmak.
4745,486, 4925, 1625
[=4]

kabarcık: İçi su, hava dolu ufak kabartı veya kürecik.
1569
[=1]

Kabe: Mekke'de bulunan, Müslümanlarca kıble olarak kabul edilen ve hac ibadeti yapılırken tavaf edilen kutsal yer.
2071, 2546, 2547
[=3]

kabir: Mezar.
1865, 2901
[=2]

kabristan: Mezarlık.
884
[=1]

kabul: Bir şeye isteyerek veya istemeyerek razı olma.
1009, 2080, 2086, 2166, 2553, 270, 3082, 3102, 3242
[=9]

kabullenme: Kabullenmek işi.
1082
[=1]

kabus: Karabasan.
2615, 2929,935, 292, 1145
[=5]

kabza: Silah, kılıç vb. şeylerde tutulacak yer, tutak, sap.
2761
[=1]

kaç-: Bulunduğu yerden ayrılmak, firar etmek.
1778, 594, 1094, 5305, 1089, 1549, 1789, 3275, 4837, 2375, 271, 1943, 5222, 4671, 4628, 5660, 109, 1306, 1344, 1784, 2962, 801, 1335, 4589, 1077, 2762,5383, 1909, 3262, 1901
[=30]

kaçamak: Hoş görülmeyen bir şeyi ara sıra yapma.
335
[=1]

kaçın-: Herhangi bir işi yapmaktan veya özverili davranmaktan geri durmak.
3456
[=1]
kaçıncı: Kaç soru sıfatının sıra biçimi.
1150, 221
[=2]
kaçınılmaz: İstek ve irade dışında olan.
2394, 2563, 3074, 4567,2871, 3160, 492
[=7]
kaçır-: Kaçmasını sağlamak veya kaçmasına imkân yaratmak.
2348,1348, 2967, 2052, 4978, 5083, 4235, 2596,5141,1193, 2018, 2588, 3264
[=13]
kaçış: Kaçma işi.
4301, 4314
[=2]
kadar: Ölçüsünde, derecesinde.
1039, 1092, 1143, 119, 1232, 1265, 1305, 1306, 1311, 1360, 1360, 1397, 1397, 1431, 1463, 1475, 1543, 156, 1621, 1649, 1673, 169, 1707, 1762, 1825, 1836, 19, 1914, 1940, 1948, 1967, 1972, 1977, 1993, 2011, 2012, 2029, 2037, 204, 2060, 2060, 2089, 2089, 2096, 2132, 2154, 2180, 220, 2206, 2211, 2212, 2236, 2266, 2336, 2350, 2359, 2360, 2381, 2388, 2413, 2433, 2449, 2453, 2473, 2519, 2540, 2580, 2608, 2631, 2632, 2638, 2652, 2657, 2665, 2666, 2677, 2711, 2712, 2712, 2723, 273, 2739, 274, 2763, 278, 2810, 2865, 2891, 293, 2950, 2985, 299, 3005, 3017, 3078, 3086, 3093, 3129, 313, 3156, 318, 3207, 3215, 3219, 3276, 3284, 3287, 3294, 3327, 3397, 3398, 3421, 3450, 3450, 3462, 3478, 3497, 3506, 3515, 3518, 3554, 3566, 3599, 3614, 3626, 3657, 3661, 3707, 3719, 3751, 3766, 3770, 3781, 389, 3919, 3942, 4028, 4028, 4035, 4037, 4037, 4084, 4138, 4145, 4286, 4296, 4302, 431, 447, 4511, 4511, 452, 463, 4639, 4685, 4767, 4779, 4810, 4816, 4857, 4914, 4995, 502, 5038, 5045, 5116, 5122, 5122, 5123, 5123, 5234, 5238, 5239, 5249, 5249, 5266, 5273, 5406, 5406, 5459, 5460, 5514, 5524, 555, 5560, 5569, 5584, 5607, 5630, 5669, 5713, 5748, 606, 607, 615, 629, 631, 653, 706, 721, 743, 781, 781, 798, 803, 907, 909, 914, 955, 978,3225, 3944,903, 2528, 5000
[=215]
kadavra: Tıp öğretiminde, üzerinde çalışma yapılan ölü insan veya hayvan vücudu.
453, 461, 467
[=3]
kadeh: İçki içmeye yarayan ayaklı bardak.
590, 4031, 2747, 4038, 581, 610, 600
[=7]
kader: Yazgı.
4027, 4541, 1997, 2751, 2513
[=5]
kadı: Tanzimata kadar her türlü davaya, Tanzimat ile

Medeni Kanun arasındaki dönemde ise yalnız evlenme, boşanma, nafaka, miras davalarına bakan mahkemelerin başkanları.
2119, 2647
[=2]

kadın: Erişkin dişi insan, hatun.
2051, 2059, 2212, 2436, 2644, 3020, 5112, 5140, 2050, 3811, 3195, 3809, 5109, 5120, 2049, 2385, 4065, 5111, 5115, 3804, 2236, 2054, 2494, 4958, 816,2053, 3289, 3706
[=28]

kadırga: Hem yelken hem kürekle yol alan, özellikle Akdeniz'de kullanılmış bir savaş gemisi.
35, 4449, 48, 54, 107, 37, 25, 488, 624, 62, 494
[=11]

kadim: Başlangıcı olmayan, eski.
4764
[=1]

kadran: Saat, pusula vb. araçlarda, üzerinde yazı, rakam veya başka işaretler bulunan düzlem.
1509
[=1]

kafa: İnsan başı, ser.
2248, 2256, 229, 4509, 77, 3825, 2022, 3869, 5675, 4324, 1198, 1590, 2864, 3448, 4712, 4790, 5272, 1214, 1339, 1813, 2495, 3749, 378, 4759, 848, 1575, 2838, 3096, 5577, 5686, 84, 2259, 5574, 5605, 4730, 1156, 280, 2963, 3352, 3419, 3440, 3830, 4761, 4838, 5153, 5652, 866, 4411, 4762, 819, 5663, 340
[=52]

kafatası: İnsanda ve omurgalılarda içinde beyin bulunan, başın kemik bölümü, kafa içi.
1609, 3876, 159
[=3]

kafes: Hayvanlar için aralıklı tel, metal veya ağaç çubuklardan yapılmış taşınabilir bölme.
4721, 5012, 5020, 5010, 919, 2769, 3471, 4076
[=6]

kafile: Birlikte yolculuk eden topluluk.
940, 950, 1472, 939
[=4]

kafir: Allah (c.c)'ın varlığını ve birliğini inkâr eden kimse.
1218, 1722, 3033, 3082, 3100,3853, 1737, 1739, 3085, 622, 7, 1730, 4426, 4607, 1726
[=15]

kaftan: Çoğu ipekten yapılan, bir çeşit uzun, süslü üst giysisi.
228, 3763, 5607, 2543, 610, 2073
[=6]

kağıt: Yazı yazmaya, baskı yapmaya, bir şey sarmaya yarayan kuru, ince yaprak.
2545, 3131, 3135, 3543, 3543, 3546, 3550, 3559, 654, 795, 806, 810, 1171, 1574, 3172, 3701, 3720, 4343, 443, 4840, 652, 653, 1173, 2551, 4292, 665, 672, 2138, 2546, 3133, 4841, 669, 3541, 633, 218, 1175, 1378, 2465, 4457, 2550, 2566, 130, 2560, 2569, 837, 4737, 3113, 4292, 3126, 1237
[=50]

kağıtçı: Kâğıt yapan kimse.

2534
[=1]
kahır: Derin üzüntü veya acı.
685
[=1]
kâhin: Doğaüstü yollardan gizli, bilinmeyen şeyleri, geleceği bilme iddiasında bulunan kimse.
4534
[=1]
kahkaha: Yüksek sesle gülme.
2793, 4003, 4529, 271, 3219, 4500, 607, 4512, 2970, 4521, 2977, 563, 5711, 1884
[=14]
kahraman: Savaşta veya tehlikeli bir durumda yararlık gösteren (kimse), alp, yiğit.
1175, 1273, 1352, 2781, 2987, 3592, 3612, 4088, 5242, 5725,1251, 1286, 280, 282, 4423, 1189, 1196, 1209, 1269
[=19]
kahvaltı: Genellikle sabahları yenilen hafif yemek.
207, 4104, 5538, 4119, 3755, 4103, 4115
[=7]
kainat: Dünya.
3
[=1]
kakmalı: Üzerinde kakma işi bulunan.
605, 747
[=2]
kakule: Zencefilgillerden, sıcak iklimlerde yetişen güzel kokulu bir bitki.
2844
[=1]
kalabalık: Çok sayıda insanın bir araya gelmesiyle oluşan insan topluluğu.
2130, 3779, 3781, 3923, 5366, 3822, 3915, 5503, 947, 1011, 346
[=11]
kal-: Olduğu yeri ve durumu korumak, sürdürmek.
623, 505, 327, 4191, 4116, 4069, 371, 1614, 1805, 1811, 2181, 2313, 2542, 2864, 3627, 3848, 4063, 4164, 4208, 4473, 4544, 4584, 4732, 4791, 4890, 5210, 5664, 5683, 687, 691, 743, 975, 3683, 2074, 1152, 1400, 1468, 1540, 1548, 1608, 1691, 2099, 2588, 3586, 3782, 3922, 3999, 4150, 4272, 4464, 5175, 5318, 5437, 1201, 1914, 22, 2607, 3275, 3944, 4750, 5456, 5543, 4008, 4312, 3639, 46, 4848, 5527, 2374, 2373, 2579, 4462, 4979, 5696, 1161, 5023, 78, 238, 456, 73, 4970, 1430, 4247, 4895, 1305, 1748, 2345, 2734, 4609, 4671, 937, 5278, 4277, 628, 2286, 2725, 125, 1575, 2101, 341, 414, 4480, 4572, 4603, 462, 5275, 5393, 5531, 554, 5557, 4978, 2042
[=113]
kalas: Kalın biçilmiş uzun tahta.
1699
[=1]
kalay: Gümüş renkli, yumuşak, dövülgen, sünek bir metal.
3341
[=1]
kalbur: Tahıl ve başka iri taneli maddeleri elemek

için kullanılan büyük delikli veya seyrek telli elek.
4009
[=1]
kalça: Gövdenin arka bölümünde, bacakların birleştiği yerle bel arasındaki şişkin bölge.
5331, 5112
[=2]
kaldır-: Bulunduğu yerden almak.
3494, 3827, 2136, 3490, 4672, 4637, 728, 989, 3484, 3953, 3955, 4185, 1044, 141, 2322, 2910, 2995, 3480, 4478, 4647, 785,3494, 3296, 4673, 979, 3476, 3489, 1340, 144, 2768
[=30]
kale: Düşmanın gelmesi beklenilen yollar üzerinde, askerî önem taşıyan şehirlerde, geçit ve dar boğazlarda güvenliği sağlamak için yapılan kalın duvarlı, burçlu, mazgallı yapı.
1071, 1074, 1219, 134, 1434, 1500, 1507, 3120, 4624, 4638,1521, 1913, 1532, 1662, 1751, 1899, 1536, 1578, 1616, 1626, 1769,1901, 1634, 1483, 1922, 2009, 3256, 3259, 3260, 4603, 4620, 1349, 1503, 1524, 1612, 1623, 1713, 3218, 4593, 4633, 4689, 1946, 3217, 3255, 4951, 776, 1504, 1549, 4613, 4635, 1479, 2008, 3258,
[=53]
kalem: Yazma, çizme vb. işlerde kullanılan çeşitli biçimlerde araç.
4343, 5415,2428, 320, 4734, 840, 5417, 5442, 2365, 1700, 2427, 218, 1242
[=13]
kalfa: Aşaması çırakla usta arasında bulunan zanaatçı.
1212, 1166, 1178, 1242, 2823, 1248, 3155, 3896, 3897
[=9]
kalın: Cisimlerde uzunluk ve genişlik dışında üçüncü boyutu çok olan (cisim), ince karşıtı.
4524, 630, 1254, 1387, 749
[=5]
kalıntı: Artıp kalan şey.
1860
[=1]
kalıp: Bir şeye biçim vermeye veya eski biçimini korumaya yarayan araç.
1496, 1502
[=2]
kalk-: Yukarı doğru yükselmek.
3302, 421,2830,1353, 174, 1683, 5647, 706, 1468, 616, 1127, 2459, 2916, 3606, 4671, 5582, 825, 863, 1734, 384, 5087, 4059, 4203, 237, 2626, 519, 2705, 5636
[=28]
kalkış-: Yetenek, imkân ve gücü aşan bir işe girişmek.
3950,1638, 1650
[=3]
kalp: Sevgi, gönül.
3624, 3869, 1169
[=3]
kalyon: Yelkenle ve kürekle yol alan savaş gemilerinin en büyüğü.
367
[=1]
kalyoncu: Deniz eri.

385, 3822, 4436, 529, 597, 4432, 1181, 76
[=8]

kambur: Bel veya göğüs kemiğinin eğrilmesi, raşitizm sonucu sırtta ve göğüste oluşan tümsek.
2666, 2634
[=2]

kamçıla-: İsteklendirmek, özendirmek, teşvik etmek.
4147
[=1]

kamış: Buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan bitkiler.
2427
[=1]

kan: Atardamar ve toplardamarların içinde dolaşarak hücrelerde özümleme, yadımlama görevlerini sağlayan plazma ve yuvarlardan oluşmuş kırmızı renkli sıvı.
1585, 1749, 1772, 2074, 2341, 238, 2632, 2928, 3003, 3862, 4156, 4565, 4664, 4861, 5061, 516, 877, 933, 1584, 2211, 2688, 3891, 5324, 2688,1845, 1961, 4667, 5116, 5290, 1818, 2294, 2686, 2689, 379, 4576, 1879, 3984
[=37]

kanaat: Elindekinden hoşnut olma durumu, kanıklık.
3883, 4766
[=2]

kanatlandır-: Çok sevinmesine sebep olmak.
4148
[=1]

kandır-: Kanmasını sağlamak, inandırmak, ikna etmek.
3516, 5064, 5187, 5189
[=4]

kandırıl-: Kandırma işi yapılmak.
4006
4177
[=2]

kandırmaca: Kandırmak amacıyla yapılan düzen.
2288
[=1]

kanıtla-: Bir şeyin gerçekliğini kanıtla ortaya koymak, ispat etmek.
3390
[=1]

kan-: Söylenilen sözün, anlatılan konunun doğruluğuna inanmak.
3951
[=1]

kantar: Ağırlık sıfırken yatay duran bir kaldıraç koluna dik olarak tutturulmuş bir ibrenin sapmasıyla kütleleri tartan araç.
4609
[=1]

kanun: Geçerli olan kural.
1377, 3660, 2556
[=3]

kap-: Yer ayırmak, yer tutmak.
2559, 801
[=2]

kaptır-: Bir şeyin ele geçirilmesine, kapılmasına yol açmak.
2724, 2664, 1125
[=3]

kapa-: Bir açıklığı örtmek için bir şeyi, açık yerin üzerine getirmek.
3574, 4760, 4871
[=3]

kapak: Her türlü kabın üstünü örtmeye veya bir

deliği kapamaya yarayan nesne.
3126, 3223, 4187, 2960, 1295, 2564, 2952, 2955, 2958, 366, 694, 2937, 614, 615, 2940, 40, 1937, 1034, 1929, 3131
[=20]

kapalı: Kapanmış olan, açılmamış, açık karşıtı.
2518, 2992, 3694, 3697, 3702, 514, 5657, 4122, 5435
[=9]

kapan-: Kapalı duruma gelmek.
4691, 4696, 4696, 4934, 4975, 5587, 4889, 3614, 2307, 2598, 934, 3688
[=12]

kapat-: Kapamak.
2952, 5509, 4869, 1030, 4956, 3224, 1679, 5751, 5430, 4769, 3948, 1085, 2955, 4776, 2479
[=15]

kapı: Bir yere girip çıkarken geçilen ve açılıp kapanma düzeni olan duvar veya bölme açıklığı.
182, 2137, 2463, 3104, 3118, 4928, 4934, 5147, 5395, 792, 811, 1033, 2485, 2487, 2995, ,3169, 3914, 3922, 499, 5396, 582, 3858, 2479, 4867, 4908, 5283, 5383, 5159, 2152, 1411, 1415, 2765, 1380, 5695, 1717, 2148, 2461, 3794, 4069, 506, 5160, 5398, 793, 1069, 1279, 1320, 2149, 2513, 2698, 4012, 4889, 5143, 5291, 5536, 925, 1051, 1300, 167, 2625, 3912, 407, 464, 466, 499, 5113, 5287, 997, 5106, 992, 5109, 513, 984, 1406, 176, 2884, 4429, 4850, 5051, 883, 1220, 154, 2994, 2996, 3774, 3987, 4776, 4926, 5083, 5305, 5508, 817, 2038, 514, 2483, 3857, 402, 5091, 5385, 5389, 783, 169, 1710, 177, 184, 185, 2174, 2209, 2817, 2975, 3574, 3798, 4068, 4513, 4871, 5097, 5099, 5101, 5103, 5144
[=117]

kapıl-: Sürüklenmek.
948, 4938, 1308, 3589, 1790, 229
[=6]

kapkara: Çok kara, her yanı kara,simsiyah.
1795, 2238, 4466, 4679
[=4]

kapkaranlık: Çok karanlık.
4605
[=1]

kapla-: Her yanını örtmek, istila etmek.
75, 1057, 3870, 4275, 3419, 2484
[=6]

kaplı: Kaplanmış olan.
3541, 3954, 416, 5010
[=4]

kapsa-: İçine almak, sınırları içine almak.
1164
[=1]

kaptan: Gemi yönetimiyle ilgili en yüksek görevli.
113, 2942, 620, 367
[=4]

kar: Havada beyaz ve hafif billurlar biçiminde donarak yağan su buharı.
1450, 726
[=2]

kara: Yeryüzünün denizle örtülü olmayan bölümü, toprak.
121, 124, 1853, 1882, 1989, 2093, 2232, 2274,

2701, 2750, 2816, 2848, 2988, 3673, 4044, 4591, 4638, 4646, 4654, 4659, 4663, 4673, 4676, 4775, 4789, 4914, 5094, 90, 99
[=29]
karabina: Namlusu genellikle yivli, kısa ve hafif bir tüfek.
617, 4626
[=2]
Karaköy: Karaköy, İstanbul'un Beyoğlu ilçesine bağlı semt.
1379, 1973, 2884, 48, 2990, 1133, 1397, 2881
[=8]
karakter: Ayırt edici nitelik.
5727
[=1]
karakullukçu: Yeniçeri ocağı bölük ve ortalarında odaları ve odaya gelen konukların ayakkabılarını temizlemek, yemek kaplarını yıkamak ve benzeri işler görmekle yükümlü er.
4596
[=1]
karala-: Taslak olarak yazmak veya çizmek.
2522, 5426, 135
[=3]
karanlık: Işık olmama durumu.
1683, 1689, 172, 1833, 1834, 1887, 276, 280, 3353, 3590, 3777, 4070, 4764, 4785, 4816, 4824, 4858, 5400, 5404, 5613, 721, 3838, 4761, 4767, 4768, 4786, 5709, 5253, 4763, 4771, 4776, 5614, 5759, 1264, 139, 2962, 2991, 379, 5, 1399, 4787, 2941, 5759, 965
[=44]
karar: Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı.
1025, 1028, 1155, 1371, 1373, 1572, 1603, 1620, 1921, 2065, 2365, 2713, 2738, 2754, 2899, 3080, 3155, 3186, 3194, 339, 3811, 4143, 423, 4763, 5147, 520, 5608, 666, 737, 759, 849, 908, 4149
[=33]
karar-: Rengi karaya dönmek, siyahlaşmak.
1398, 4460, 4602, 5476, 1141, 439, 4452, 3748, 4152, 4593, 3819, 2899, 2273, 2929
[=14]
karargah: Bir birlik veya kurumun, kumandan ile yardımcı şube ve bölümlerinden oluşan kuruluş.
1399, 4604, 1279, 1363, 1291, 1365,1425, 1951, 1517, 1828, 1382, 1515, 3258
[=13]
kararlaştır-: Bir konunun, bir işin herhangi bir yolda yapılmasıyla ilgili kesin düşünce belirlemek, tayin etmek.
460, 5155
[=2]
kararlı: Kesin karar vermiş olan.
1360, 277, 2800, 3754, 4156, 4179, 858, 3098, 3354, 4287
[=10]
kardeş: Aynı anne babadan doğmuş veya anne babalarından biri aynı olan çocukların birbirine göre adı.
4768, 4975
[=2]

kargaşa: Kışkırtma ve karışıklık yoluyla toplumda ortaya çıkan düzen bozukluğu.
3262, 5097
[=2]

kargı: Gövdesi 5-6 metre yüksekliğe erişebilen çok yıllık bir bitki, kamış.
1806, 1808, 1803, 1810, 1813
[=5]

karı: Bir erkeğin evlenmiş olduğu kadın, eş.
2430,5497, 5499, 5534, 5539, 5505
[=6]

karınca: Zar kanatlılardan, toplu olarak yaşayan, yuvaları toprağın altında olan ve birçok türü bulunan böceklerin genel adı.
2416
[=1]

karış: Parmaklar birbirinden uzak duracak biçimde gergin duran elde, başparmak ile serçe parmağın uçları arasındaki açıklık.
1219, 1640, 3085, 3225, 3226, 3226, 5454
[=7]

karış-: Birbirinin içine girmek.
4540, 526, 5107, 3448, 4045, 4712, 1517, 1679, 1888, 4324, 5209, 1170, 4411
[=13]

karışım: Birden çok şeyin karıştırılmasıyla elde edilen veya ortaya çıkan şey.
1296, 3285, 2435
[=3]

karıştır-: Karışma işini yaptırmak.
1125, 2775, 435, 5422, 956, 3419, 4737, 1295, 3353, 850, 3849, 5658, 128, 4761, 432, 3440, 5432, 616, 837, 481
[=20]

karina: Gemi teknesinin su içinde kalan bölümü.
4446
[=1]

kar: Havada beyaz ve hafif billurlar biçiminde donarak yağan su buharı.
1892
[=1]

karmakarışık: Dağınık, düzensiz, çok karışık.
1998, 210, 2753, 3544
[=4]

karın: İnsan ve hayvanlarda gövdenin kaburga kenarlarından kasıklara kadar olan ön bölgesi.
1013, 1051, 1715, 4656, 1747, 4666, 4135, 469, 3597, 2769, 4136
[=10]

karşı: Bir şeyin, bir yerin, bir kimsenin, esas tutulan yüzünün ilerisi.
100, 1142, 1159, 1177, 1377, 1751, 1848, 2200, 2511, 2537, 2964, 3430, 3604, 3637, 4322, 4323, 4326, 4331, 4341, 4381, 4383, 4389, 4396, 4401, 4401, 4534, 51, 5231, 5516
[=29]

karşıla-: Dışarıdan gelen bir kimseye karşılayıcı olarak çıkmak.
4452, 4159, 5050, 1742
[=4]

karşılan-: Karşılama işi yapılmak.
5054, 4946, 1198
[=3]

karşılaş-: Karşı karşıya gelmek, rastlaşmak.

1670, 492,4715, 2896, 997, 303, 4743, 1179, 5295
[=9]

karşılık: Bir davranışın karşı tarafta uyandırdığı, gerektirdiği başka davranış.
1329, 3082, 3135, 4130, 700, 3701, 4810, 5498, 2282, 2655, 3079, 585
[=12]

karşılıklı: İki kişi veya iki topluluğun arasında geçen ve karşılaşılan harekete eş değer bir hareketle beliren.
1577
[=1]

kasaba: Şehirden küçük, köyden büyük, henüz kırsal özelliklerini yitirmemiş olan yerleşim merkezi, belde.
134, 3619, 3629, 3671, 5500, 3675, 5525, 5493, 5405, 3622, 3628, 3657, 5514, 3659, 3644, 3652, 3684, 3691, 5496, 5523, 5541
[=21]

kasap: Sığır, koyun gibi eti yenecek hayvanları kesen veya dükkânında perakende olarak satan kimse.
2108, 2106
[=2]

kasdet-: Amaçlamak.
3346, 3357, 3055, 2808, 4345, 5212, 3069
[=7]

kasıl-: Kasma işi yapılmak.
3999
[=1]

Kasımpaşa: Kasımpaşa İstanbul'un Bey oğlu ilçesinde bulunan tarihi semt.
2898, 940, 884
[=3]

kasıtlı: İsteyerek, bilerek yapılan, maksatlı.
5235
[=1]

kaside: On beş beyitten az olmayan, bütün beyitlerin ikinci dizeleri en baştaki beyit ile uyaklı olan ve çoğu kez büyükleri övmek için yazılan divan edebiyatı şiir türü.
400,2522, 2425
[=3]

kasideci: Kaside yazan şair.
5348
[=1]

kas: Tellerden oluşan ve kasılarak vücut hareketlerini sağlayan organ ve bu organın telsi dokusu.
3850, 454,442, 2505
[=4]

kasnak: Enli çember.
3473, 3485
[=2]

kasvet: Sıkıntı, iç sıkıntısı.
2156
[=1]

kasvetli: Sıkıntılı.
2149, 2154, 4230, 4644, 4659, 5003, 5028
[=7]

kaşı-: Vücudun herhangi bir yerindeki kaşıntıyı gidermek için tırnakla veya başka bir şeyle deriyi hafifçe ovmak.
5652, 5654, 5610
[=3]

kaşık: Sulu veya bazı ufak taneli yiyecekleri ağza götürmeye yarayan saplı sofra aracı.
4680, 5477, 4681, 1488
[=4]

kaşif: Var olan ancak bilinmeyen bir şeyi bulan, ortaya çıkaran kimse, bulucu.
4481, 4458, 4450, 4454, 4461, 4485, 826, 820, 228, 454
[=10]

kaş: Gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi oluşturan kısa kıllar.
2561, 4515, 89
[=3]

kat: Üst üste konulmuş şeylerden her biri, tabaka.
1168, 1482, 1832, 1897, 3784, 4618, 4619, 1391, 3783, 3893, 3970, 3984, 3650, 3989, 5217, 5217, 4016, 3911
[=18]

katakulli: Yalan dolan, oyun, tuzak, düzen.
639
[=1]

katalog: Kitaplıktaki kitapları veya belli bir daldaki gereçleri, nitelikleri bakımından tanıtmak, arandıklarında bulunmalarını sağlamak amacıyla, yer numaraları belirtilerek hazırlanmış kitap, defter veya fişten oluşan bütün.
2401
[=1]

katı: Sert, yumuşak karşıtı.
1391, 3727
[=2]

katıl-: Ortak olmak, benimsemek.
3898, 2357, 1147, 5172, 1071, 1954, 3897
[=7]

katır: Atgillerden, kısrak ile erkek eşeğin çiftleşmesinden doğan melez hayvan.
2809, 5571, 5592, 2825
[=4]

katip: Yazman.
333, 5717, 3833, 353, 596
[=5]

katiplik: Sekreterlik, yazmanlık.
332, 316,
[=2]

katil: İnsan öldüren kimse, cani.
2145, 2994, 4156, 5288
[=4]

katla-: Kâğıt, kumaş vb. nesneleri üst üste kat oluşturacak biçimde bükmek.
3674
[=1]

katlet-: İnsan öldürmek.
1219, 3839, 778, 1457, 4259, 4221
[=6]

katmerli: Katmeri olan, kat kat olan.
5116
[=1]

katran: Organik maddelerden kuru damıtma yoluyla elde edilen, sıvı yağ kıvamında, kara renkte, ağır, is kokulu, suda erimeyen bir madde.
3862
[=1]

kav: Ağaçların gövdesinde veya dallarında yetişen bir tür mantardan elde edilen ve çabuk tutuşan, süngerimsi madde.
1405, 1753
[=2]

kaval: Genellikle kamıştan yapılan, daha çok çobanların çaldığı, yumuşak sesli, üflemeli bir çalgı.
325, 329
[=2]

kavanoz: Plastik, cam vb. maddelerden yapılmış ağzı geniş, çeşitli boylarda kap.
2185, 4840, 5480,2228, 3318, 4679, 4680
[=7]

kavga: Düşmanca davranış ve sözlerle ortaya çıkan çekişme veya dövüş.
2420, 492, 562, 566, 593, 79, 1165, 3985
[=8]

kavim: Aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan, boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu.
2152, 11
[=2]

kavran-: Kavrama işi yapılmak.
4057
[=1]

kavra-: Elle sıkıca tutmak.
2769, 4672, 1315
[=3]

kavşak: Yol vb. uzayıp giden şeylerin kesiştikleri veya birleştikleri yer.
3619
[=1]

kavuşmak: Ayrı kalınan, sevilen bir kimseyle bir araya gelmek, onu yeniden görmek.
4318, 1959
[=2]

kavuştur-: Kavuşmasını veya kavuşmalarını sağlamak.
458, 2202
[=2]

kayalık: Kayası çok olan yer.
833, 4434
[=2]

kaya: Büyük ve sert taş kütlesi.
1566, 1572, 5530, 1558, 1559, 1574
[=6]

kaybet-: Yitirmek.
3067, 1124, 4621, 3641, 3874, 3865, 3636, 4033, 3910, 3886, 1930, 1921, 659, 2964, 3655, 3899, 3650, 1931, 3867, 2890, 3980,4268, 1058, 3964,2883
[=25]

kaybol-: Yitmek.
3262, 1765, 931, 4588, 648, 3815, 4308, 5306, 1849, 3497, 1591
[=11]

kaydet-: Yazmak, bazı önemli noktaları tespit etmek.
2949, 3720, 1594, 3124
[=4]

kaydedil-: Kaydetme işi yapılmak, yazılmak.
2370
[=1]

kaydırıl-: Kayması sağlanmak, kaymasına yol açılmak.
1773
[=1]

kaygan: Islak veya düz olduğundan kaydırıcı özelliği bulunan veya üzerinde kayılan.
1793, 4047
[=2]

kayık: Kürek veya yelkenle yürütülen ufak tekne.
2881, 1134, 1397, 1972,1398
[=5]

kayıkçı: Kayıkla insan veya yük taşıyan kimse.
2990
[=1]

kayıp: Kaybolma, yitme.
1730, 4044, 5045

[=3]

kayıtsızca: İlgisiz, aldırmaz.
1864
[=1]

kayıtsızlık: İlgisizlik.
2019, 2014
[=2]

kaymak: Sütün veya yoğurdun yüzünde zar durumunda toplanan, açık sarı renkli, koyu yağlı katman.
5347
[=1]

kaymakçı: Kaymak yapan veya satan kimse.
1416, 2625
[=2]

kaynak: Bir şeyin çıktığı yer, menşe.
1758, 5212, 2348, 2541
[=4]

kaynaklan-: Kaynak durumunu almak.
2722, 2630, 3282, 5521
[=4]

kaynana: Kocaya veya kadına göre birbirlerinin annesi.
1413, 2624, 4564
[=3]

kayna-: Bir sıvı, sıcaklığı belli bir dereceyi bulduğunda buhar durumuna geçerek fokurdamak.
2434, 2435, 5344
[=3]

kaz: Perde ayaklılardan, uzun, beyaz veya gri boyunlu, suda ve karada yaşayan, uçan, yabani veya evcil kuş.
5695, 238
[=3]

kaz-: Herhangi bir araçla toprağı açmak, oymak.
1088, 5309, 1617, 1669, 1597, 1692, 1868, 1519, 1778, 5338, 1602, 4599, 1554, 1523, 5301
1628, 946, 957, 1075, 1303, 1662, 1837, 1635
[=23]

kazan: Çok miktarda yemek pişirmeye veya bir şey kaynatmaya yarayan büyük, derin kap.
5317, 2434, 2438, 2439, 1551, 5346, 1484, 2448, 1489, 1486, 5301, 1484
[=12]

kazan-: Kazanç sağlamak.
3157, 3902, 1041, 2504, 3722, 3737, 3845, 2097, 3635, 3865, 3866,410, 2240, 3871, 1937
[=15]

kazandır-: Kazanmasını sağlamak.
2407, 1048
[=2]

kazara: Kaza sonucu, yanlışlıkla, bilmeden.
1460, 876
[=2]

kaza: Can veya mal kaybına, zararına neden olan kötü olay.
2072
[=1]

kazık: Toprağa çakılmak için hazırlanmış, ucu sivri demir veya ağaç.
5546,1010, 1864
[=3]

kazma: Toprağı kazıp kaldırma, düzeltme vb. işlerde kullanılan ağaç saplı demir araç.
1833, 1102, 1554, 1624
[=4]

keçe: Yapağı veya keçi kılının dokunmadan yalnızca dövülmesiyle elde edilen kaba kumaş.

1437, 1447, 1897, 1680
[=4]
keçi: Geviş getirenlerden, eti, sütü, derisi ve kılı için yetiştirilen, memeli dişi hayvan.
2102
[=1]
keder: Acı, üzüntü, dert.
2021
[=1]
kederlen-: Kederli olmak, üzülmek.
4794
[=1]
kederli: Acılı, üzüntülü.
2607, 2665
[=2]
kedi: Kedigillerden, köpek dişleri iyi gelişmiş, kasları çevik ve kuvvetli evcil, küçük memeli hayvan.
1309, 553, 555, 565, 557, 2849, 3673
[=7]
kefen: Ölünün gömülmeden önce sarıldığı beyaz bez.
968, 2093
[=2]
kefenle-: Ölüye kefen sarmak.
5335, 948
[=2]
kefenlik: Kefen olarak kullanılmaya elverişli (bez).
5317
[=1]
kefere: Müslüman olmayanlar, kâfirler
1942
[=1]
kefe: Terazi gözlerinden her biri.
1062, 1063
[=2]
kefil: Borcunu ödemeyenin veya verdiği sözü yerine getirmeyenin bütün sorumluluğunu üzerine alan kimse.
2343
[=1]
kehanet: Bir olayın gerçekleşeceğini önceden bilme, kâhinlik.
4193, 4197, 4211, 4222, 4227, 4232, 4256, 4287, 4304, 4315, 4427, 4849, 4981, 4985, 4987, 4998, 5007, 5014, 5032, 5036, 5041, 5047, 4270, 5019, 4267, 5043, 5017, 4270, 4982, 5029, 5040, 5048
[=32]
kekeleme: Kekelemek işi.
1191
[=1]
kel: Söz.
2488, 640
[=2]
kelepir: Değerinden çok aşağı bir fiyatla alınan veya alınabilecek olan şey.
2347
[=1]
kelime: Anlamlı ses veya ses birliği, söz.
3576, 2040
[=2]
kelle: Baş, kafa.
2824, 1541, 1541, 1544, 1542, 4220, 3831, 776, 322
[=9]
kement: Hayvanları yakalamak için kullanılan, ucu ilmikli, kaygan uzun ip.
2634, 2822
[=2]
kemer: Bele dolayarak toka ile tutturulan, kumaş, deri veya metalden yapılan bel bağı.
539, 795, 2817
[=3]
kemik: İnsanın ve omurgalı hayvanların

çatısını oluşturan türlü biçimdeki sert organların genel adı.
3846, 457,1230, 326, 329, 5328, 3850, 454, 442, 4867, 5416, 5326
[=15]
kemikli: Kemiği olan.
159, 222
[=2]
kemir-: Sert bir şeyi dişleriyle azar azar koparmak.
215
[=1]
kenar: Bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı veya yakını, kıyı.
2274, 2962, 2559, 3545
[=4]
kendi: İyelik ekleri alarak kişilerin öz varlığını anlatmaya yarayan dönüşlülük zamiri, zat.
1108, 1114, 1205, 1259, 1368, 2015, 2377, 2428, 2482, 2581, 2610, 2620, 266, 2674, 2708, 2874, 3154, 3177, 3204, 3353, 3378, 349, 3513, 3515, 3563, 3646, 3763, 3803, 3947, 4162, 426, 46, 4607, 472, 4798, 5182, 5190, 5208, 5253, 5725, 716, 860, 860, 916, 918, 928,598, 2823, 4543, 3115, 1183, 1482, 1525, 1705, 1737, 1786, 2020, 3266, 3889, 4007, 985, 1316, 1439, 1444, 1616, 1627, 1630, 1641, 1655, 1731, 1767, 1955, 2096, 1110, 4971, 2723, 5732, 936, 1686, 1919, 2064, 2104, 2282, 2371, 2480, 2671, 2704, 2777, 2972, 2984, 3424, 3441, 365, 412, 4742, 4797, 5358, 568, 699, 861, 1059, 1065, 1125, 2117, 2473, 2664, 2914, 3233, 3714, 4088, 4092, 4096, 4146, 4415, 4624, 4711, 4731, 4855, 5096, 5474, 5481, 5751, 688, 852, 1012, 1156, 2024, 2135, 2286, 275, 2809, 3145, 3191, 3379, 3604, 3736, 3810, 4799, 4808, 5296, 5760, 593, 865, 1148, 2028, 2249, 3151, 3153, 3393, 4303, 4872, 5721, 847, 1024, 1056, 1064, 1069, 1097, 1226, 124, 1675, 1792, 1886, 1907, 1913, 1930, 2046, 2088, 2162, 2216, 2252, 2358, 2465, 2558, 2565, 2569, 2620, 2649, 2681, 284, 2865, 2954, 2975, 301, 3145, 3168, 3218, 336, 3430, 3594, 3617, 3700, 384, 39, 3921, 4116, 4142, 4152, 4399, 4746, 4850, 489, 5149, 5299, 5476, 5546, 5728, 583, 650, 704, 742, 753, 766, 857, 969, 1011, 1093, 1140, 1225, 1235, 1719, 1926, 194, 1963, 1979, 2004, 2006, 2062, 2187, 2253, 255, 2732, 29, 2905, 2930, 2983, 2993, 3281, 3292, 3294, 3478, 3589, 3592, 3602, 3653, 3696, 397, 4082, 4084, 4102, 4107, 4112, 412, 4121, 4137, 4470, 457, 4639, 4668, 4728, 5145, 5194, 52, 5413, 5425, 5435, 5502, 560, 5684, 5691, 5758, 590, 679, 690, 945, 1228, 1244, 1961, 2087, 2113, 2171, 2712, 2751, 2814, 2870, 3589, 3945, 4747, 480, 5250, 5738, 826, 843, 846, 1689, 4193, 4864, 574, 716,
[=299]
kenef: Tuvalet.

164, 165
[=2]

kent: Şehir.
1263, 4, 5673, 2656, 44, 4429, 4706, 5051, 5635, 1258, 160, 1257, 2036, 2815, 4260, 4986, 14, 4585, 1428, 2033, 3006, 4263, 4452, 4566, 2077
[=25]

kepçe: Sulu yiyecekleri karıştırmaya ve dağıtmaya yarayan, uzun saplı, yuvarlak ve derince kaşık.
1487
[=1]

kepenek: Çobanların omuzlarına aldıkları dikişsiz, kolsuz, keçeden üstlük, aba.
1437
[=1]

kere: Kez, yol, defa, sefer.
2440, 2507, 3800
[=3]

kerime: Kız evlat.
93
[=1]

kerpeten: Çivi sökmeye veya diş çekmeye yarayan, hareketli bir eksen çevresinde çapraz iki parçadan oluşmuş, kıskaç biçimindeki araç.
517, 795, 800, 380, 801, 394, 381, 3846
[=9]

kerpiç: Duvar örmekte kullanılmak için kalıplara dökülüp güneşte kurutulmuş saman ve balçık karışımı ilkel tuğla.
1302, 1305
[=2]

kerte: İşaret için yapılmış çentik veya iz, kerti.
2850, 2847, 2020
[=3]

kertenkele: Kertenkelelerden, uzun vücutlu, sivri kuyruklu, çevik, böcekçil, küçük sürüngen hayvan.
1589, 1839
[=2]

kervan: Uzak yerlere yolcu ve ticaret eşyası taşıyan yük hayvanı katarı.
3618, 3627, 3637
[=3]

kesat: Alışverişte durgunluk.
2444
[=1]

kese: Cepte taşınan, içine para, tütün vb. konulan, kumaştan veya örgüden küçük torba.
125, 1526, 3906, 3906, 544, 5572, 544, 1273, 1326, 1404, 739, 3861, 903, 1544, 538, 53, 3698, 746, 1215, 1248, 2611, 3906, 4328, 4338, 745, 732, 1498, 1529, 3769, 3772, 3773, 732
[=32]

kesele-: Kir çıkarmak için vücudu kese ile ovmak.
2450, 2448, 2128
[=3]

kes-: Bıçak, makas vb. bir araçla bir şeyi ikiye ayırmak, parçalamak, doğramak.
2658, 3269, 4343, 4412, 876, 1699, 4704, 2234, 194, 5518, 576, 1499, 2822, 3847, 1728, 111, 495, 4076, 470, 5539
[=20]

kesif: Yoğun.
5400
[=1]

kesik: Kesilmiş olan yer.
1864, 440
[=2]

kesil-: Kesme işi yapılmak.
4033, 4233, 4255, 4760, 5330, 5421, 781, 995, 3825,4925, 1781, 1501, 1020, 1198, 1485, 1943, 2313, 2905, 425, 5430, 3091, 4139, 4098, 4337, 1202, 5107, 2646, 5114, 1057, 1542, 1985, 2216, 437, 4433, 985, 1003, 2297, 2763, 4052, 4469, 5304
[=41]

kesin: Şüphe ve duraksamaya yer bırakmayan veya geri dönülmeyen, değişmez.
1041, 5039, 842, 239, 308
[=5]

kesinlik: Kesin olma durumu veya kesin davranış, katiyet.
5577, 330, 3509, 3737, 4265, 4282, 4717, 4765, 5242
[=9]

kesiş-: Bir nokta veya çizgi üzerinde birbirine kavuşmak.
3619
[=1]

keskin: Çok kesici, iyi kesen.
1345, 2733, 609
[=3]

kestir-: Karar vermek.
4694, 1172, 2044, 1302, 4438, 1564, 3271, 5156, 1999, 1687, 3682, 3808
[=12]

keşfet-: Var olduğu bilinmeyen bir şeyi bulmak.
4163, 444, 1067, 821, 1115, 3384
[=6]

keşif: Ortaya çıkarma, meydana çıkarma.
1504
[=1]

keşke: Dilek anlatan cümlelerin başına getirilerek □ne olurdu□ anlamında özlem veya pişmanlık bildiren bir söz.
5251
[=1]

keşmekeş: Karışık olma durumu, karışıklık.
219
[=1]

kethüda: Zengin kimselerin ve devlet büyüklerinin buyruğunda çalışan, onların birtakım işlerini gören kimse, kâhya.
2744, 3274, 2412, 2664, 5142, 5151, 2673, 5158, 5377, 1985, 2085, 2695, 2877, 5179, 5274, 5302, 5390, 2305, 3246
[=19]

keyif: Vücut esenliği, sağlık.
4480, 4493, 602, 5340, 5340, 1193
[=6]

kez: Bazı sayı sıfatlarıyla birlikte kullanılarak bir olayın ve olgunun her bir tekrarlanışını bildiren söz, defa.
160, 1604, 1606, 1609, 1616, 1764, 1782, 184, 1868, 193, 2098, 2101, 2116, 2498, 2692, 2740, 2810, 2826, 2850, 2956, 3133, 3154, 3162, 3288, 3359, 3378, 3639, 3700, 3717, 3818, 3858, 3916, 4033, 4051, 4098, 4121, 4135, 4257, 4333, 4334, 4340, 4350, 4542, 4610, 4656, 4672, 4677, 4968, 5329, 5542, 5579, 5591, 5653, 5655, 5667, 5679,

629, 709, 762, 785, 812, 816, 83, 920, 969
[=65]

kezzap: Nitrik asit.
3318
[=1]

kıble: Bazı ibadetler yerine getirilirken dönülen Kâbe'nin bulunduğu yön.
3453, 2133
[=2]

kıblenüma: Kıble yönünü göstermek için, bulunulan yere göre özel işareti olan pusula.
212, 770
[=2]

kıç: Kuyruk sokumu bölgesi, kaba et.
5135
[=1]

kıdemce: Bir işte deneyim ve süre bakımından, kıdeme göre.
3313
[=1]

kıdemli: Bir işte eski ve deneyimi çok olan.
1081
[=1]

kıdemsiz: Bir işte yeni ve deneyimi az olan.
2532
[=1]

kıl: Bazı hayvanların derisinde, insan vücudunun belli yerlerinde çıkan, üst deri ürünü olan ipliksi uzantı.
2240, 3196, 3089, 1267, 87, 876, 1274, 471, 639, 86
[=10]

kıl-: Etmek, yapmak.
4380, 108, 4465, 2065, 3811, 495, 5543, 3452, 2549, 4403, 3434, 1805, 3026, 2853, 3436, 3447, 1809
[=17]

kılavuzluk: Kılavuz olma durumu veya kılavuzun işi, rehberlik.
4438
[=1]

kılıç: Uzun, düz veya eğri, ucu sivri, bir veya her iki yüzü keskin, kın içinde bele takılan, çelikten silah.
495, 3973, 889, 3972, 4602
[=5]

kılık: Bir kimsenin giyinişi, dış görünüşü, üst baş.
2040, 2042, 3103, 3117, 3188, 3206, 3600, 2049, 2199, 5140, 5143, 3021, 3025, 5032, 5148, 3206, 3600
[=17]

kılıklı: Herhangi bir kılıkta olan, kıyafetli.
2752, 3961, 4640
[=3]

kılınç: Saban ökçesini oka bağlayan ağaç parçası.
1942, 259, 1733, 175, 1703, 5127, 1811
[=7]

kılın-: Kılma işi yapılmak.
939, 2548
[=2]

kımılda-: Yerinde hafifçe hareketlenmek.
821, 1680
[=2]

kımıltılı: Kımıltısı bulunan, kıpırdayan.
92
[=1]

kına: Kına ağacının kurutulmuş yapraklarından elde edilen, saç ve elleri boyamakta kullanılan toz.
3802
[=1]

kın: Bıçak, kılıç vb. kesici araçların kabı.
4570
[=1]

kıpırda-: Sürekli ve hafifçe oynamak.
5643, 2486, 5320, 1672, 5640
[=5]

kıpırdat-: Yerinden oynatmak.
3466, 5755
[=2]

kıpkırmızı: Çok parlak kırmızı.
1531
[=1]

Kıptî: Çingene.
2627, 730, 191
[=3]

kıraat: Okuma.
1149, 1214, 1268, 1204
[=4]

kıraathane: Kahve, kahvehane.
1982, 2603, 2885, 4141, 5679, 2294, 1989, 4155, 5108, 5292, 1194, 1208, 1184, 2880, 2993, 2994, 567, 5682, 1196, 1979, 2144, 5287
[=22]

kır-: Sert şeyleri vurarak veya ezerek parçalamak.
5101, 5192, 5104, 5159, 1388, 1717, 325, 1333, 329, 5382, 5160, 2445, 1458, 5328, 2967, 4565, 5273, 2634,1611, 2406, 64, 2225, 5097, 1710, 5091, 5153, 4742
[=27]

kırbaç: Tek parça deri veya uzun esnek bir değneğin ucuna sırım bağlanarak yapılmış vurma aracı.
265, 4135, 4133, 4136, 4123, 4130, 3782, 4126, 4127
[=9]

kırbaçla-: Kırbaçla vurmak.
3388
[=1]

kırba: Sakaların içinde su taşıdıkları ağzı dar, altı geniş, deriden yapılmış kap, su kabı, matara.
512, 962, 960
[=3]

kırık: Kırılmış bir şeyden ayrılan parça.
2308
[=1]

kırıklık: Kırık olma durumu.
3866, 2309
[=2]

kırıntı: Bir şeyden ayrılan küçük parça.
3869, 4700, 530
[=3]

kırk: Otuz dokuzdan sonra gelen sayının adı.
1030, 1065, 1317, 1401, 1403, 2623, 2654, 2878, 3887, 4016, 4545, 4955, 4990, 5000, 5003, 5033, 5035, 5039, 555
[=19]

kırkıncı: Kırk sayısının sıra sıfatı, sırada otuz dokuzuncudan sonra gelen.
1050
[=1]

kırlangıç: Kırlangıçgillerden, geniş gagalı, çatal kuyruklu, ince uzun kanatlı, küçük göçebe kuş.
3398
[=1]

kır: Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu boş ve geniş yer.
252, 2651, 721
[=3]

kırmızı: Al, kızıl renk.
1282, 1419, 1645, 2185, 2227, 2254, 2282, 2427, 2651, 2682, 4239, 4248,

4366, 4574, 4580, 4881, 5037, 5181, 5354, 82, 2230
[=21]

kısa: Boyu, uzunluğu az olan, **uzun** karşıtı.
1211, 1633, 1781, 2075, 2476, 355, 3787, 3858, 5402, 631, 930
[=11]

kısaca: Oldukça kısa, biraz kısa.
4339
[=1]

kısacası: Kısa söylemek gerekirse, sözün kısası.
700
[=1]

kısacık: Çok kısa.
4023
[=1]

kıs-: Masraf, harcama vb.ni azaltmak.
412, 2467
[=2]

kısıtlan-: Kısıtlama işi yapılmak.
1440
[=1]

kısıtlı: Kısıtlanmış, kısıt altına alınmış.
3728
[=1]

kıskaç: Bir şeyi tutup sıkıştırmaya yarayan kerpeten, pense vb. araç.
4941
[=1]

kıskan-: Sevgide veya kendisiyle ilişkili şeylerde bir başkasının ortaklığına, üstün durumda görünmesine dayanamamak.
4796
[=1]

kıskançlık: Bir kimse bir üstünlük gösterdiğinde veya sevilen birisinin, başkası ile ilgilendiği kanısına varıldığında takınılan olumsuz tutum.
4740
[=1]

kıskıvrak: Çözülemeyecek veya kurtulamayacak bir biçimde.
387
[=1]

kısmen: Bazı bakımdan, bazı yönden.
5696
[=1]

kısmet: Allah(c.c.)'ın her kişiye uygun gördüğü yaşama durumu, nasip.
1162, 3697, 3702, 3694
[=4]

kısım: Parçalara ayrılmış bir şeyin her bölümü, bölük, kesim.
1477, 1772, 5022, 3732, 3738, 1615
[=6]

kıstır-: İki şey arasında bırakarak sıkıştırmak.
2658, 1246, 1777, 3486, 4669
[=5]

kış: Kuzey yarım kürede 22 Aralık-21 Mart tarihleri arasındaki zaman dilimi, sonbaharla ilkbahar arasındaki soğuk mevsim.
129, 1372, 1372, 1429, 1555, 1585, 22, 698, 726, 1428, 1436, 1443, 2007
[=13]

kışkırt-: Bir kimseyi kötü bir iş yapması için harekete geçirmek, tahrik etmek.
53
[=1]

kıta: Yeryüzündeki altı büyük kara parçasından her biri, ana kara.

4450, 5667, 821, 827, 140
[=5]

kıvam: Bir şeyin en uygun zaman veya durumu.
5347
[=1]

kıvılcım: Yanmakta olan bir maddeden sıçrayan küçük ateş parçası, alev.
1756, 1764, 4606, 5354
[=4]

kıvran-: Ağrı, sancı gibi bedensel veya korku, heyecan gibi ruhsal nedenlerle vücut eğilip bükülmek.
289, 289, 1205, 483, 4175, 2188, 4431, 5393
[=8]

kıvrıl-: Eğrilip bükülmek.
4693, 4698, 5568, 5581
[=4]

kıvrım: Bükülmüş, kıvrılmış şeylerin oluşturduğu kat, büklüm.
1205, 1205
[=2]

kıyafet: Giysi.
3761, 738
[=2]

kıyak : Hoşgörü, ayrıcalık tanıma.
639
[=1]

kıyamet: Dünyanın sonu ve bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyamet günü, mahşer günü.
4271, 4299, 4303, 4425, 4991, 1429, 1585, 421, 4214, 4266, 4272, 4316, 4392, 5222, 4198, 4238, 4258
[=17]

kıyasıya: Çok şiddetli, korkunç, müthiş.
1774
[=1]

kıyasla-: Karşılaştırmak, oranlamak.
3411
[=1]

kıyı: Kara ile suyun birleştiği yer.
431, 2882, 1142, 2578, 51, 450
[=6]

kıymık: Çok küçük ve sivri tahta, demir veya kemik parçası.
142, 142
[=2]

kız: Dişi çocuk.
4026, 4071, 4076, 4093, 921, 3811, 5550, 4420, 3790, 4711, 3806, 4072, 4091, 4097, 5551, 2584, 3797, 3816
[=17]

kızar-: Kırmızı veya ona yakın bir renk almak.
5346, 5351
[=2]

kızart-: Kızarmasına neden olmak.
10
[=1]

kızdır-: Isıtmak
5064
[=1]

kızgın: Çok ısınmış, ısıtılmış veya kızdırılmış.
81
[=1]

kızgınlık: Kızgın, ısınmış olma durumu.
5420, 5465, 2484
[=3]

kızıl: Parlak kırmızı renk.
1879, 2232, 265
[=3]

kızıllık: Kızıl olma durumu veya kızıl renkte yer.
931
[=1]

kızış-: Zorlu, sert, kızışık bir durum almak, şiddetlenmek, artmak.
3781
[=1]
ki: Anlam bakımından birbirleriyle ilgili cümleleri birbirine bağlayan bir söz.
102, 1056, 12, 1232, 1306, 1330, 1360, 144, 1464, 1478, 15, 1507, 1509, 1537, 1541, 1564, 1636, 1651, 1658, 1672, 1729, 1777, 1799, 1813, 1817, 1820, 1824, 1825, 1835, 184, 1914, 1940, 1968, 199, 1993, 1999, 2, 2020, 2033, 2055, 2061, 2089, 2096, 2100, 2186, 2194, 2206, 2212, 2236, 2272, 2285, 229, 2310, 2332, 2350, 2390, 2392, 2403, 2449, 2473, 2489, 2503, 2538, 2592, 2605, 2631, 2638, 2661, 2666, 2678, 2682, 2685, 2712, 2724, 2805, 2810, 2868, 2903, 2985, 299, 2998, 3005, 3011, 3013, 3030, 3128, 318, 3216, 3230, 3266, 3278, 3364, 3370, 345, 3458, 352, 3524, 3557, 3570, 3575, 3615, 3652, 3657, 3679, 3727, 3735, 3758, 3781, 3830, 3866, 3894, 393, 3970, 3974, 3988, 4003, 4029, 4037, 4049, 4126, 4132, 4176, 4293, 4302, 4348, 4393, 4512, 4537, 4546, 4578, 4635, 4696, 4766, 4767, 4781, 4785, 4898, 4902, 496, 5011, 502, 5039, 5067, 509, 51, 5104, 5132, 5154, 5173, 52, 5325, 5379, 5382, 5406, 5473, 5476, 55, 5533, 5548, 5580, 5650, 5676, 5699, 5717, 5720, 5732, 634, 667, 682, 69, 711, 716, 747, 767, 781, 783, 907, 914, 924
[=179]
kibar: Davranış, düşünce, duygu bakımından ince, nazik olan (kimse).
634
[=1]
kibir: Kendini beğenme, başkalarından üstün tutma.
3420
[=1]
kibrit: Bir ucu sürtünme sonucu yanabilecek birleşimde olan küçük tahta veya karton parçası.
1851, 1857, 3366,.3365
[=4]
kifayet: Yeterli miktarda olma, yetme.
1192
[=1]
kilit: Anahtar, düğme gibi takılıp çıkarılabilen bir parça yardımıyla çalışan kapatma aleti.
2034, 2641, 3009, 5144, 5396, 3800, 5099, 5100, 2148, 5398, 4069
[=11]
kilise: Hristiyanların ibadet etmek için toplandıkları yer.
1039, 2374, 995, 2379, 1068, 525, 1022, 1023, 1045, 1056, 2524, 5603, 2378, 1026, 1057
[=15]
kilitle-: Anahtarla kilidi kapamak.
1416, 5084
[=2]
kilitli: Kilidi olan.
3006, 3007, 4101, 4291, 5159
[=5]
kim: Hangi kişi? anlamında cümlede, özne, tümleç, nesne, yüklem

görevinde kullanılan bir söz.
1371, 1688, 183, 1831, 2146, 2838, 4922, 4963, 5081, 5700, 734, 874, 893, 905, 993, 993, ,32, 2484, 2485, 2522, 2523, 5734, 862, 872, 874, 894, 1732, 2806, 4947, 4828, 5079, 893, ,6
5057
[=34]
kimisi: Bazısı, birtakımı, kimi.
2521, 3881
[=2]
kimlik: Toplumsal bir varlık olarak insana özgü olan belirti, nitelik ve özelliklerle, birinin belirli bir kimse olmasını sağlayan şartların bütünü.
2815, 2795, 1829, 1976, 2867
[=5]
kimse: Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi.
2243, 2475, 2637, 2759, 3138, 3142, 3152, 358, 4676, 5086, 5396, 5585, 653, 2894, 2942, 440, 3015, 3101, 4728, 2344, 5257, 668, 2453, 4107, 4302, 344, 3607
[=27]
kir: Herhangi bir şeyin veya vücudun üzerinde oluşan, biriken pislik.
2449, 2450, 2539, 356
[=4]
kirala-: Kiraya vermek.
2654, 408, 1186, 1216, 3730, 1955, 3728
[=7]
kiralan-: Kiraya verilmek.
1245
[=1]
kira: Bir konutun, bir mülkün veya taşıt gibi herhangi bir şeyin belli bir bedel karşılığında, bir süre için sahibi tarafından başkasına verilmesi.
1373, 2660
[=2]
kiraz: Gülgillerden, ılıman iklimlerde yetişen bir meyve ağacı.
3790
[=1]
kirli: Leke, toz vb. ile kaplı, pis.
1026, 2234, 2417, 3281, 3437
[=5]
kirpik: Göz kapağının kenarındaki kıllar veya bu kıllardan her biri.
2505, 2488
[=2]
kişi: Kadın veya erkeğe verilen genel ad, şahıs.
1030, 1728, 1736, 1916, 1962, 2233, 2349, 2700, 3310, 3342, 3479, 3501, 4791, 4813, 4955, 4977, 5392, 5613, 5687, 570, 662, 871, 941, 988, 898,2413, 303, 5116, 5503, 987, 1091, 3121, 4515, 1191, 1487, 185, 2811, 3675, 5089, 5224, 778, 2751, 1954, 2900, 916, 1024, 3895, 5439, 5487, 5549, 5758, 2535
[=53]
kişisel: Kişi ile ilgili, kişiye ilişkin.
3563
[=1]
kişniş: Çiçekleri papatyaya benzeyen fena kokulu bir ot.
4701
[=1]
kitap: Ciltli ve ciltsiz olarak bir araya getirilmiş,

basılı veya yazılı kâğıt yaprakların bütünü.
1122, 1251, 1269, 1906, 4914, 612, 617, 630, 837, 1123, 1126, 1127, 1186, 1191, 1223, 1251, 1679, 3848, 3852, 422, 4305, 4917, 5666, 5716, 613, 621, 662, 1201, 1677, 1798, 1990, 2593, 2989, 5226, 5669, 627, 645, 657, 4765, 478, 474, 3239, 2399, 679, 2397, 2400, 1216, 4907, 1194, 2403, 3231, 5431, 420, 1210, 2403, 5422, 5470, 4865, 1253, 1995
[=60]
kitaplık: Kitapların yerleştirildiği raflardan oluşan mobilya, kütüphane.
5215
[=1]
koca: Bir kadının evlenmiş olduğu erkek, eş.
2291, 5110, 5540
[=3]
kocakarı: Yaşlı kadın.
691, 813
[=2]
kocaman: Çok iri, büyük, koca.
775
[=1]
koğuş: Kışla, okul, tutukevi, hastane vb. kalabalık yerlerde, içinde birçok kimsenin yattığı veya barındığı büyük oda.
4970
[=1]
kok-: Koku çıkarmak.
2153
[=1]
koklaş-: Birbirini koklamak.
713
[=1]
koklatıl-: Koklama işine konu olmak.
2777, 991
[=2]
koklat-: Koklama işini yaptırmak.
2774
[=1]
kokoreç: Şişe sarılarak kor ateşte kızartılan, kuzu bağırsağından yiyecek.
2292
[=1]
koku: Nesnelerden yayılan küçücük zerrelerin burun zarı üzerindeki özel sinirlerde uyandırdığı duygu.
2220, 459, 4065, 2214, 744, 2242, 4005, 609, 2438, 555, 753, 760, 2156, 453, 2217, 753, 760, 766
[=18]
kolay: Sıkıntı çekmeden, yorulmadan yapılabilen, emeksiz, zahmetsiz, güç ve zor karşıtı.
1152, 1553, 1555, 1837, 1911, 1911, 2002, 2456, 2729, 3515, 4178, 4178, 4816, 4913, 4944, 5459, 5459, 549, 676, 1562, 3472, 3569, 5397, 5398
[=24]
kolaylaştır-: Kolay bir duruma getirmek, güçlükleri ortadan kaldırmak.
3320, 4177
[=2]
kolaylıkla: Sıkıntı çekmeden, güçlüklere uğramadan.
1513, 3272, 803
[=3]
kol: İnsan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm.

1389, 2643, 4862, 4515, 5128, 5130, 5163, 2405, 4976, 968, 2769, 4134, 2311, 2614, 4057, ,2922, 2930, 3689, 4182, 5286, 941, 97, 4062, 2045, 4055, 4672, 979, 3490
[=28]

kolla-: Olmasını, ortaya çıkmasını beklemek, gözetmek.
2886,5690, 4107
[=3]

kolomborne: Demir gülle atan bir top türü.
1217, 1454, 1460, 1491, 1496, 1513, 1518, 4607, 55, 4601, 1821
[=11]

kolordu: Değişik sayıda tümen ve savaş destek birliklerinden kurulu büyük askerî birlik.
3190
[=1]

koltuk: Omuz başının altında, kolun gövde ile birleştiği yer.
2615, 2633, 794, 244, 3876, 4775, 5694, 679
[=8]

komplo: Düzen.
3211
[=1]

komşu: Konutları yakın olan kimselerin birbirine göre aldıkları ad.
1236, 1243, 1323, 5481, 459, 936, 1319, 1411, 1977, 1310
[=10]

komutan: Bir asker topluluğunun başı, kumandan.
1260
[=1]

kon-: Koyma işi yapılmak.
658,1489, 2998, 5542,2351, 4022, 5317, 1073, 2351, 938, 2680, 3006, 3131, 3133
[=14]

konak: Büyük ve gösterişli ev.
2034, 4011, 4012, 2509, 3016, 3019,4119
[=7]

konakla-: Yolculuk sırasında bir yerde durup geçici bir süre kalmak.
1957, 601
[=2]

kontrol: Denetleme.
1570, 1694, 2421
[=3]

konu: Konuşmada, yazıda, eserde ele alınan düşünce, olay veya durum, mevzu.
1310,3232, 3238, 5471, 4304, 4745,1194, 4448,2573, 2753, 3628, 5034, 5583, 3242, 4884, 1982, 3396, 3788, 4531
[=19]

konuk: Bir yere veya birinin evine kısa bir süre kalmak için gelen kimse, misafir.
3893
[=1]

konuş-: Bir dilin kelimeleriyle düşüncesini sözlü olarak anlatmak.
4973, 5196, 5208, 4678, 3597, 368, 3928, 2727, 246, 2468, 4973, 4279, 2274, 2483, 2210, 3330
[=16]

konuşma: Konuşmak işi.
4727,3111, 4874, 5066, 4888, 1899, 287, 486, 4343, 4412
[=10]

konuştur-: Konuşmasını sağlamak, konuşmasına yol açmak.
2298, 2302, 3600
[=3]

kopar-: Kopmasını sağlamak, kopmasına yol açmak.
4886, 5122, 5410, 2431,1809, 1557, 1818, 2395, 16
[=9]

kop-: Yerinden ayrılmak.
1936, 2764, 4529, 5105, 450, 526, 5602
[=7]

kopya: Bir sanat eserinin veya yazılı bir metnin taklidi, **asıl** karşıtı.
3239
[=1]

korkak: Çok çabuk ve olmayacak şeylerden korkan (kimse, hayvan).
1086, 5383, 5709
[=3]

kork-: Korku duymak, ürkmek, dehşete kapılmak.
3949, 5149, 3052, 3052, 3052, 1120, 2945, 966, 966, 859, 5281, 3064, 193, 2060, 3057, 4640, 5616, 781, 1001, 2016, 2342, 3214, 503, 4231, 1654, 1306, 1844, 2096
[=29]

korku: Bir tehlike veya tehlike düşüncesi karşısında duyulan kaygı, üzüntü.
2484, 4655, 5092, 712, 4616, 4670, 591, 779, 2497, 3004, 578, 1093, 4873, 1020, 1790, 505, 2089, 5356, 5462
[=19]

korkuluk: Tarla, bağ ve bahçelerde kuşların zarar vermesini önlemek için konulan, insana benzer kukla.
738, 739
[=2]

korkunç: Çok korkulu, korku veren, dehşete düşüren.
1618, 2206, 2716, 4369, 4747, 2631
[=6]

korkut-: Korkmasına yol açmak.
3355, 117, 1665, 2736
[=4]

kor: İyice yanarak ateş durumuna gelmiş kömür veya odun parçası.
879, 5063, 5077
[=3]

koro: Tek veya çok sesli olarak yazılmış bir müzik eserini seslendirmek için bir araya gelen topluluk.
1055
[=1]

korsan: Düşman veya kendi ulusunun gemilerine saldıran deniz haydudu, deniz hırsızı.
239, 261, 263, 258, 267, 4432, 4443, 4449
[=8]

koru-: Bir kimseyi veya bir şeyi dış etkilerden, tehlikeden, zor bir durumdan uzak tutmak.
1234, 3009, 559, 3508, 4502, 100, 1277, 1439,1773, 1878, 4137, 5690, 1571
[=13]

korun-: Kendini korumak, sığınmak.
1784, 1897, 3426, 1159, 3471, 4207
[=6]

koruyucu: Koruyan kimse.
1380, 1351
[=2]

koskoca: Çok büyük, muazzam.
2001, 2349, 3173, 3190, 4681, 5112, 5219

[=7]
Kostantiniye: İstanbul'un eski adı.
1143, 1498, 1960, 1985, 2078, 2090, 2376, 2813, 2918, 3247, 3272, 4, 4431, 4464, 4503, 1944, 1964, 2250, 2335, 2343, 2509, 2618, 3001, 371, 2648, 369, 5577, 2857, 3733, 3851, 42, 4245, 4498, 96, 1018, 1954, 2080, 3095, 3189, 3724, 4451, 4850, 5563, 5579, 5587, 5591, 920
[=47]
koş-: Bir yere ivedilikle gitmek.
5386, 1973,1581, 1796, 5399, 4623, 4634, 5389, 1399, 1942, 3192, 4624, 5431, 3074, 986, 1300, 1303, 2057, 4015, 4253, 4442, 4558, 5108, 793
[=24]
koştur-: Çok hızlı koşmak.
5162, 4164, 4137, 4154, 4597
[=5]
koşul: Şart.
4745
[=1]
kova: Genellikle su ve sulu şeyler taşımaya, kuyudan veya denizden su çekmeye yarayan üstünden kulplu kap.
2703, 5347, 82
[=3]
kovala-: Kaçanın arkasından koşmak, yakalamaya çalışmak.
706, 2520, 1767, 2106
[=4]
kovalamaca: Arkasından koşma, peşinden gitme.
112
[=1]
kovalan-: Kovalama işine konu olmak.
2517, 765
[=2]
kov-: Sert veya küçük düşürücü sözlerle gitmesini söylemek, savmak.
4822,3672, 2558, 5362
[=4]
koy-: Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek.
2903, 820, 4098, 1251, 2590, 3750, 5527, 5663, 613, 649, 225, 2550, 3665, 2546, 3900, 1939, 1356, 5624, 2825, 1905
[=20]
koyun: Kollar arası, kucak.
1127, 1906, 4046, 5262, 5751, 621, 765, 4044, 5226, 1798, 1989, 5333, 624, 1676, 2182, 5666
[=16]
koyul-: Girişmek, başlamak, teşebbüs etmek.
1385, 4459, 5571, 892, 4463, 4651, 951
[=7]
koyun: Geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan.
725,5343, 5346, 1485, 1600
[=5]
koyver-: Salmak, serbest bırakmak.
1342, 2914,4521, 4092
[=4]
köçek: Kadın kılığına girip oynayan erkek.
455
[=1]
kök: Bitkileri toprağa bağlayan ve onların, topraktaki besi maddelerini emmesine yarayan klorofilsiz bölüm.

1883, 1865, 1857, 1858
[=4]

köle: Birinin emri altında bulunan, özgür olmayan kimse.
354, 4026, 3963, 5296, 3780
[=5]

köpek: Köpekgillerden, boy ve biçim bakımından pek çok cinsi olan memeli hayvan.
159, 2152, 413, 423, 5095, 803, 764
[=7]

kör: Görme engelli.
2220, 2317, 2321, 2388, 2421, 250, 2539, 2642, 281, 285, 2911, 2936, 4020, 4437, 4442, 4443, 4450, 4468, 4489, 4494, 4521, 2890, 2391
[=23]

körük: Ateşi canlandırmak için kullanılan ve açılıp kapandıkça içindeki havayı üfleyen araç.
2224
[=1]

köse: Bıyığı, sakalı çıkmayan (erkek).
2239, 2506, 2750
[=3]

kösele: Ayakkabı tabanı, bavul, çanta yapımında kullanılan, büyükbaş hayvanların işlenmiş derisi.
204
[=1]

köstebek: Köstebekgillerden, toprak altında oyduğu yuvalarda yaşayan, gözleri hemen hiç görmeyen, derisinden kürk yapılan küçük bir hayvan.
1866
[=1]

köşe: Birbirini kesen iki çizginin, iki düzlemin oluşturduğu açı.
2982, 4636, 4070, 5003,1623, 1507, 1506,1614, 4225, 1511, 1510, 1385, 5613
[=13]

köşeli: Köşesi veya köşeleri olan.
1505, 4195
[=2]

köşk: Bahçe içinde yapılmış süslü ev.
4539, 2514, 113, 2943, 1423, 620
[=6]

kötek: Sopayla atılan dayak, patak.
2432, 2568
[=2]

kötü: İstenilen, beğenilen nitelikte olmayan, hoşa gitmeyen.
1912, 1916, 1917, 323, 486, 1350, 2635, 4823, 2609
[=9]

kötülük: Kötü olma durumu, kemlik.
4073, 2006
[=2]

kötürüm: Yaşlılık veya sakatlık sebebiyle yürüyemeyen, ayağa kalkamayan (kimse).
2388, 2631
[=2]

köy: Yönetim durumu, toplumsal ve ekonomik özellikleri veya nüfus yoğunluğu yönünden şehirden ayırt edilen, genellikle tarımsal alanda çalışılan, konutları ve öteki yapıları bu hayata uygun yerleşim birimi.
5497, 5497, 3693, 5521, 3711, 5517,1957, 5551,

4583, 4758, 5515, 3693, 2342
[=13]
köylü: Köyde yaşayan veya köyde doğmuş olan.
5522,5496
[=2]
kral: En yüksek devlet otoritesini, bütün devlet başkanlığı yetkilerini kalıtım veya soylularca seçilme yoluyla elinde bulunduran kimse.
1862, 2378,3515, 3071, 4945, 5053, 4804
[=7]
kubbealtı: Osmanlı vezirlerinin devlet işlerini görüşmek için toplandıkları Topkapı Sarayı'ndaki alan, Divanhane.
2542
[=1]
kubbe: Yarım küre biçiminde olan ve yapıyı örten dam, kümbet.
5358, 5374, 2524, 5603, 5354
[=5]
Kubelik: Romandaki şahıslardan biri.
316, 336, 355, 365, 379, 393, 396, 406, 436, 439, 447, 493, 498, 505, 591, 628, 642, 651, 664, 802, 479, 645, 323, 351, 361, 463, 513, 550, 332, 3840, 467, 518, 571, 578, 612, 629, 634, 637, 649, 677, 800, 810, 837, 844, 583, 796, 570, 794
[=48]
kudurt-: Öfkelenmesine yol açmak.
4493
[=1]
Kudüs: Ortadoğu'da bulunan, Dünya'nın en eski şehirlerinden biridir.
1023
[=1]
kulaç: Gerilerek açılmış iki kolun parmak uçları arasındaki uzaklık.
1075, 1314, 1552, 1579, 1597, 1697, 1727, 1728, 2882, 4293, 4645, 1697, 1570, 4600
[=14]
kulak: Başın her iki yanında bulunan işitme organı.
1625, 2244, 3653, 486, 4925, 2943, 2313, 2429, 457, 199, 2270, 26, 3332, 3594, 504, 5243, 5558, 5726, 586, 956, 2674,192, 4835, 152, 5657, 790, 956, 166, 2320, 4722, 4789, 1456, ,4727, 1984, 2216, 2297, 4432, 4469, 4833, 150, 4753, 5130, 5135, 5607, 2813, 2906, 3269, 5128, 5530, 2036
[=50]
kule: Çoğunlukla kare veya silindir biçimindeki yüksek yapı.
11, 1300, 1380,16, 489, 50, 1581, 12, 23, 922
[=10]
kullan-: Bir şeyden belli bir amaçla yararlanmak.
3782, 5216,3515,888, 1679, 2428, 4723, 3515, 3575, 3784, 4407, 1034, 210, 3929, 5103, 670, 3469,3565, 4406, 1975, 2440, 3119, 2754, 3177, 3204, 4930, 5146, 3967, 3976
[=29]
kullukçu: Kullukta görevli yeniçeri.
2121
[=1]

kum: Silisli kütlelerin, kayaların, doğal etkenlerle parçalanarak ufalanmasından oluşan, deniz kıyısı, dere yatağı vb. yerlerde çok bulunan, ufak, sert tanecikler.
4189, 4194, 4208, 4234, 4240, 4255, 5006, 5009, 5025, 853,4235,852
[=12]

kumar: Ortaya para koyarak oynanan talih oyunu.
3664, 3897, 3897, 3945, 3650, 3722
[=6]

kumarbaz: Kumara düşkün, sürekli kumar oynayan.
2838, 3642, 3660, 3679, 3694, 3703, 3961, 3629, 3638, 3986, 3633, 3696, 3723, 3972,3690, 3667, 3736, 3933, 3949, 4006,3656, 3966, 3866, 3734, 3978, 3654, 3683, 3927, 3974, 3981
[=30]

kumarhane: Kumar oynanan yer.
3947, 3733
[=2]

kumaş: Pamuk, yün, ipek vb.nden makinede dokunmuş her türlü dokuma.
2544, 3358, 3364, 1358,3362, 3367,3445, 3442, 4184, 3620, 3359
[=11]

kumral: Koyu sarı veya açık kestane rengi.
180, 273
[=2]

kupa: Cam veya seramikten yapılmış, kulplu, büyük bardak.
1035
[=1]

kur-: Hazırlamak.
4807,1012, 136, 3108,1149, 2024, 4536, 4554, 4552, 1363, 4261, 2092, 3502, 5409, 4548,4551, 1695, 3174, 1186, 683,5686, 1483,5532, 4995, 4997,1281, 1505,2743
[=28]

kural: Bir sanata, bir bilime, bir düşünce ve davranış sistemine temel olan, yön veren ilke, nizam.
1376, 1378
[=2]

kurbağa: Hem suda hem karada yaşayan, yüzücü ve sıçrayıcı ufak omurgalıların genel adı.
2102
[=1]

kurban: 1.Dinin buyruğunu veya bir adağı yerine getirmek için kesilen hayvan. 2.Bir ülkü uğrunda feda edilen veya kendini feda eden kimse.
5315, 1393, 3175,3421,2128, 2133, 1169, 3891
[=8]

kurnaz: Kolay kanmayan, başkalarını kandırmasını ve ufak tefek oyunlarla amacına erişmesini beceren.
2742
[=1]

kurşun: Tüfek, tabanca vb. hafif ateşli silahlarda kullanılan mermi.
1780, 1790, 1851, 3341, 3484, 3937, 4627, 5100, 616, 622, 60, 3936, 4697, 270,4619, 2311, 1611, 1779, 4466, 624, 98, 617, 5144

[=22]

kurt: Yumuşak vücutlu, uzun gövdeli, omurgasız, bacaksız, ayaksız veya çok ilkel ayaklı küçük hayvan.
2447, 644, 215, 232,
[=4]

kurtar-: Kurtulmasını sağlamak.
3612, 968, 2965, 4319, 1662, 5086, 2778, 2782, 2854, 3286, 3423, 3577, 619, 626, 2841, 3290, 567, 5225, 1723, 1076, 2874, 382,1523,2000, 2008, 2369, 2452, 2785, 3334, 353, 4082, 2873, 1719, 5145, 1469, 4087,3696, 1704, 1769, 3567, 322, 5313
[=42]

kurtarıcı: Kendi hayatını tehlikeye atarak bir kimseyi, bir topluluğu güç bir durumdan veya yok olmaktan kurtaran kimse.
4707, 5053, 5049,4427
[=4]

kurtarıl-: Kurtarma işi yapılmak veya kurtarma işine konu olmak.
3277, 1465, 3747, 3247, 1521, 3260
[=6]

kurtul-: Tehlikeli veya kötü bir durumu atlatmak.
1856, 4316,4388, 2737, 2669,730, 5169, 113,1768,1241, 2594, 1998, 515, 2252, 5381, 1825, 983, 1794, 2290, 772, 907, 2252
[=22]

kurtuluş: Bir şeyden, bir yerden kurtulma, felah.
1338, 2729, 4300, 468
[=4]

kuru: Suyu, nemi olmayan, yaş ve nemli karşıtı.
1142, 121, 1774
[=3]

kurulan-: Kurulama işi yapılmak veya kurulama işine konu olmak.
85
[=1]

kuruntu:Yanlış ve yersiz düşünce.
2458
[=1]

kuruş: Liranın yüzde biri değerinde Türk parası.
124, 1498, 2260, 146, 3767, 542, 543, 3245, 2266, 3245
[=10]

kurut-: Suyunu ve ıslaklığını giderip kuru duruma getirmek.
1297,1272
[=2]

kuru-: Islaklığını, nemini yitirerek kuru duruma gelmek.
4275, 4740, 607
[=3]

kusmak: Midesinin içindekilerini ağız yolu ile dışarı atmak.
2714, 4308,1481, 2197, 2632
[=5]

kuşak: Bele sarılan uzun ve enli kumaş.
4338, 5262, 739,93, 1740, 5367,1760, 5197, 5374, 3773
[=10]

kuşan-: Beline kuşak, kılıç, kemer vb. şeyler bağlamak.
2576
[=1]

kuşatıl-: Kuşatma işi yapılmak.
4951
[=1]

kuşatma: Bir ülkenin veya bir yerin dış dünya ile olan her türlü bağlantısını kuvvet kullanarak kesme.
1492, 1580, 4594, 4602, 1074, 3259
[=6]

kuşku: Bir olguyla ilgili gerçeğin ne olduğunu kestirememekten doğan kararsızlık.
1354, 1575,4895, 2318
[=4]

kuşkulan-: Kuşku içinde bulunmak, kuşku duymak.
4894
[=1]

kuş: Yumurtlayan omurgalılardan, vücudu tüylerle örtülü, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı.
1875, 252,727, 3264, 5491, 9
[=6]

kutsal: Güçlü bir dinî saygı uyandıran veya uyandırması gereken.
1147, 2787, 3239, 478
[=4]

kutu: İnce tahta, mukavva, teneke, plastik vb.nden yapılmış, genellikle kapaklı kap.
1376, 3561,606, 747, 5002,746, 740, 1298, 3131, 3132, 3541, 3542, 3545, 4477, 2846, 2254, 3579,4487, 1295, 3126, 774, 774,
[=22]

kuvvet: Fiziksel güç, takat.
4671, 4824,3493,2458, 2869, 3520, 3511, 1527, 1774
[=9]

kuvvetli: Gücü çok olan, zorlu, şiddetli.
3888
[=1]

kuytu: Issız, sessiz ve göze çarpmayan, tenha (yer).
2884, 2963, 5613
[=3]

kuyumcu: Değerli metal ve taşlardan bilezik, küpe vb. süs eşyası yapan veya satan kimse.
3111, 3125
[=2]

kuyu: Toprağa kazılan derince çukur.
831
[=1]

kuzen: Teyze, dayı, hala veya amcanın erkek çocuğu, erkek yeğen.
663
[=1]

kuzey: Sağını doğuya, solunu batıya veren kimsenin tam karşısına düşen yön, dört ana yönden biri.
1510, 1521, 1550, 1621, 1659, 1693, 1738, 4591, 3237, 3255, 1516, 4831, 1446, 1449, 3454, 4582, 4637, 4817, 4826, 1684, 4245,1525, 4238
[=23]

kuzu: Koyun yavrusu.
1714,2745
[=2]

küçük: Boyutları, benzerlerininkinden daha ufak olan, mikro, **büyük** karşıtı.
1033, 1034, 1317, 1321, 1638, 2426, 251, 3127, 3127, 3250, 3725, 3732, 3765, 3975, 4713, 4720, 4866, 5011, 5104, 511, 5395, 5729, 854, 955, 5408
[=25]

küçül-: Büyükken herhangi bir sebeple küçük duruma gelmek.
2709, 2709, 1168
[=3]
küçümse-: Değer ve önem vermemek, küçük görmek.
5166, 5139
[=2]
küfe: Genellikle söğüt veya başka ağaç dallarından örülen, yük taşımaya yarayan, kaba ve dayanıklı sepet.
1692, 4599
[=2]
küflen-: Zamanı geçmek, köhneleşmek.
1682
[=1]
küflü: Küflenmiş olan.
174, 233
[=2]
küfür: Sövme, sövmek için söylenen söz, sövgü.
1171, 1176, 4129, 2525, 3944, 50, 5106, 529
[=8]
kükürt: Atom numarası 16, doğada saf veya başka cisimlerle birleşik olarak bulunan, sarı renkli element.
3309, 3341
[=2]
kül: Yanan şeylerden artakalan toz madde.
1162, 2501, 2505, 2763, 3934, 4008
[=6]
külhan: Hamamları ısıtan, hamamın altında bulunan kapalı ve geniş ocak, cehennemlik.
73, 75, 2901, 889,96, 22, 2858, 384, 417, 636
[=8]
külhani: Külhanbeyi, kabadayı, serseri.
5260, 5269, 5708, 579, 589, 840, 1009, 1341, 69
[=9]
külliyat: Bir yazarın bütün eserlerini içeren dizi.
3232
[=1]
kümes: Tavuk, hindi vb. evcil hayvanların barınmasına yarayan kapalı yer.
5515
[=1]
küp: Geniş karınlı, dibi dar toprak kap.
4774, 4820,3885, 3730
[=4]
küre: Bütün noktaları merkezden aynı uzaklıkta bulunan bir yüzeyle sınırlı cisim.
4647, 4649, 4651, 4666, 4648, 4654, 4657
[=7]
kürek: Toprak, kömür vb.ni bir yerden bir yere alıp atmaya, taşımaya yarayan ve yayvan bir bölümü, buna bağlı uzun bir sapı bulunan araç.
949, 949, 5552
[=3]
kürkçü: Hayvan postlarından kürk hazırlayan veya bu işin ticaretini yapan kimse.
1379, 167
[=2]
kürk: Bazı hayvanların, giyecek yapmak için işlenmiş postu.
1437
[=1]
küstah: Saygısız, kaba, terbiyesiz (kimse).
3281, 3298, 3503
[=3]
küstahça: Saygısız bir biçimde.

2791, 3495, 3593, 4087, 5242
[=5]

küstahlık: Küstah olma durumu veya küstahça davranış.
3292, 3947, 3302, 3749
[=4]

küsur: Artan bölüm, geriye kalan bölüm.
4426, 733
[=2]

kütük: Kalın ağaç gövdesi.
5102, 2135, 5519, 2131
[=4]

kütüphane: Kitaplık.
2399, 659, 4291
[=3]

laf: Söz, lakırtı.
2490, 4821
[=5]

lağım: Bir yerleşim merkezinde pis suların akıp gitmesi için yer altında açılmış kanal.
1072, 1075, 1443, 1522, 1549, 1562, 1634, 1692, 1734, 1736, 1771, 1545, 1693, 1533, 1543, 1551, 1583, 1770, 1772, 1652, 1641,3259, 4599
[=23]

lağımcı: Pis su kanallarını açıp temizleyen işçi.
1070, 1151, 1534, 1539, 1548, 1554, 1716, 1748, 3262,1655,1650, 1086, 1630, 1642, 1433, 1665, 1424, 1613, 3261
[=19]

lağımcıbaşı: Timarlı lağımcıların komutanı.
1084, 1081, 1134, 1964, 1423
[=5]

lağımcılık: Lağımcının yaptığı iş.
1617, 1091
[=2]

lakap: Bir kimseye, bir aileye kendi adından ayrı olarak sonradan takılan, o kimsenin veya o ailenin bir özelliğinden kaynaklanan ad.
2357, 2361, 2357, 5484, 2497
[=5]

lakayıt: İlgisiz.
485
[=1]

lakırdı: Genel ve soyut bir kavram halinde alınan dil kavramına karşı olarak, kişilerin ; ağızlarında gerçekleşen sözlü dil şekli.
2491
[=1]

lale: Zambakgillerden, yaprakları uzun ve sivri, çiçekleri kadeh biçiminde, türlü renkte bir süs bitkisi.
5492
[=1]

Latince: Latin dili.
2351
[=1]

layık: Nitelikleri, özü, hareketleri, davranışlarıyla bir şeyi elde etmeye hak kazanmış olan.
3459, 944
[=2]

layıkıyla: Gerektiği gibi, gereğince.
3888
[=1]

lazımlık: İçine idrarların yapıldığı kap.
1034
[=1]

leğen: Genellikle, içinde bir şey yıkamak için kullanılan metal veya plastikten yayvan kap.
201, 3757
[=2]

leh: Bir şeyden veya bir kimseden yana olma, aleyh karşıtı.
3629
[=1]

leke: Kirliliği gösteren iz.
4565
[=1]

leş: Kokmuş hayvan ölüsü.
423, 159
[=2]

levent: Osmanlı donanmasında ve kıyılarında görev yapan asker sınıfı.
68, 889, 66, 385
[=4]

levha: Bir yere asılmak için yazılmış yazı, safiha.
4207, 4208, 4784, 4792, 4786, 4785, 2522, 3996
[=8]

levye: Bir şeyi yerinden oynatmak, kaldırmak, harekete geçirmek, gevşetmek vb. için kullanılan, kaldıraca benzer araç.
5147, 2940, 2958, 2962
[=4]

leylek: Leyleksilerden, kışın tropikal Afrika'da yaşayan, siyah telekli, uzun gagalı, uzun bacaklı, büyük, beyaz, göçmen kuş.
4696, 4697
[=2]

leziz: Tadı güzel, lezzetli.
1959, 2018, 3894
[=3]

lezzet: Ağız yoluyla alınan tat.
2021, 2103, 1884, 2101, 1880
[=5]

lezzetli: Tadı güzel.
2756, 5351
[=2]

liman: Gemilerin barınmalarına, yük alıp boşaltmalarına, yolcu indirip bindirmelerine yarayan doğal veya yapay sığınak.
134, 3146, 3036
[=3]

lisan: Dil.
637, 627, 1722, 3647
[=4]

liste: Alt alta yazılmış şeylerin bütünü, dizelge.
3538
[=1]

lokma: Ağza bir defada alınıp götürülen yiyecek parçası.
2771, 3275, 2762, 4114, 2776
[=5]

lonca: Belli bir iş kolunda usta, kalfa ve çırakları içine alan dernek.
2348, 2371, 2377, 2407, 2455, 2629, 2677, 2771, 5298, 5337, 5342, 5353, 5400, 5403, 2314, 2386, 2444, 2527, 2595, 2108,2650, 2345, 2398, 2403, 2532, 2616, 2698, 3279, 5383,2081, 3274, 3746, 5625, 2790, 2263, 2255, 2334, 2414, 2597, 2612, 2693, 5282, 5295, 5391, 2664
[=45]

loş: Yeterince aydınlık olmayan, yarı karanlık, az ışık alan.
4070
[=1]

lügat: Kelime, söz, sözcük.
637
[=1]

lütfen: Birinden bir şey isterken dilerim, rica ederim anlamında kullanılan bir söz.
4899, 957, 958

[=3]

macera: Baştan geçen ilginç olay veya olaylar zinciri, serüven.
1113, 1210, 1215, 1223, 1251, 2006, 2029, 5632, 1124, 4457, 1252, 1131, 1200, 2005, 2027, 278, 4086, 1111, 273, 5729
[=20]

maceracı: İlginç ve tehlikeli olayları göze alan, serüvenci.
1107
[=1]

macun: Hamur kıvamına getirilmiş madde.
748
[=1]

madde: Duyularla algılanabilen nesne.
3320, 4405, 3413, 5492, 3317, 4854, 3416
[=7]

maden: Yer kabuğunun bazı bölgelerinde çeşitli iç ve dış doğal etkenlerle oluşan, ekonomik yönden değer taşıyan mineral.
2226, 1452, 1459, 1840, 3128, 3385, 3471, 1608
[=8]

madrabaz: Hayvan, balık, sebze, meyve vb. yiyecekleri yerinden getirerek toptan satan kimse.
2860
[=1]

magrip: Batı.
4424, 103, 5480
[=3]

mağara: Bir yamaca veya kaya içine doğru uzanan, barınak olarak kullanılabilen yer kovuğu.
1845, 1855, 3657,846,482,838, 1841, 1852, 725
[=9]

mağdur: Haksızlığa uğramış (kimse).
2375
[=1]

mahalle: Bir şehrin bir kasabanın, büyükçe bir köyün bölündüğü parçalardan her biri.
1155, 1160, 1278, 21, 2116,1163, 2002,1016,1361,1978, 812, 2620, 551, 1326
[=14]

maharet: İş görmede beceri, ustalık.
383, 736, 471
[=3]

maharetli: Eli işe yatkın, becerikli, usta.
1070
[=1]

mahcup: Utangaç.
5586, 5644
[=2]

mahfaza: İçinde küpe, yüzük, bilezik vb. değerli süs eşyalarının saklandığı kutu.
1293
[=1]

mahkum: Hükümlü.
3695, 2132
[=2]

mahluk: Yaratık.
708, 798
[=2]

Mahmutpaşa: İstanbul'da Fatih ilçesinde semt.
2829
[=1]

mahmuzla-: Hızlanması için hayvanı mahmuzla dürtmek, topuklamak.
3777,1473
[=2]

mahrem: Yakın akrabadan olduğu için nikâh düşmeyen (kimse).
2062
[=1]
mahremiyet: Gizlilik.
4741
[=1]
mahsur: Kuşatılmış, sarılmış, çevrilmiş.
829
[=1]
mahsus: Özgü.
2358, 2804, 2822, 3014, 3044, 3111, 3119, 4724
[=8]
mahşer: Kıyamet günü dirilenlerin toplanacakları yer.
4310
[=1]
mahzen: Yapılarda yer altı deposu.
3730, 3739, 4454
[=3]
mahzun: Üzgün.
5736
[=1]
maiyet: Üst görevlinin yanında bulunan kimseler.
1503
[=1]
makara: Üzerine iplik, tel, şerit vb. sarılan, kenarları çıkıntılı, ekseni boyunca delik silindir, bobin.
3483
[=1]
makas: Bir eksen çevresinde dönebilecek biçimde çapraz eklemlenmiş, birbirine bakan yüzleri keskin iki çelik lamadan oluşmuş, arasına yerleştirilen herhangi bir şeyi kesmeye yarayan araç.
876, 1242, 864
[=3]
makbul: Kabul edilen.
2075, 2087, 2443, 2502
[=4]
maktul: Öldürülmüş, öldürülen.
3889, 3843, 3854
[=3]
makul: Akla uygun, akıllıca.
4396, 5471
[=2]
mal: Bir kimsenin, bir tüzel kişinin mülkiyeti altında bulunan, taşınır veya taşınmaz varlıkların bütünü.
3640, 2501, 3068, 4222, 535, 4222, 786, 524, 3877, 5575, 5576, 3146, 3799, 3844, 523, 5570, 5592
[=17]
Malta: Güney Avrupa'da, Orta Akdeniz'de yer alan, Sicilya'nın güneyindeki adalar devleti.
106, 70
[=2]
malum: Bilinen, belli.
2131, 3825, 4425, 48, 5685, 665, 671, 824
[=8]
malzeme: Gereç.
44, 3413, 5252
[=3]
mamul: Yapılmış, işlenmiş, imal edilmiş (eşya, yiyecek).
534
[=1]
manastır: Bazı kesin kurallara bağlı rahip veya rahibelerin dünya ile ilgilerini keserek yaşadıkları yapı, keşişhane.
4962, 4955, 4970, 4972, 4963, 4901
[=6]

mangır: Bakırdan yapılmış, iki buçuk para değerinde sikke.
2070, 2260, 4477, 546, 5498, 3847, 2590, 3250, 3864, 2265, 146, 3768
[=12]

manzara: Bakışı, dikkati çeken her şey.
552, 1143, 5340, 5427, 5606
[=5]

marangoz: Ağaç işleriyle uğraşan ve ağaçtan çeşitli eşya yapan usta.
1497
[=1]

martı: Martıgillerden, çoğu beyaz renkte, eti yenmez, yüzücü, perde ayaklı deniz kuşlarının ortak adı.
10, 6, 8
[=3]

maruz: Bir olayın, bir durumun etkisinde veya karşısında bulunan.
2038, 2373, 2734, 3275, 3944, 46, 504
[=7]

masal: Genellikle halkın yarattığı, hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî tür.
280, 4224, 4755, 4169, 4756, 4849, 4833, 5058, 4832
[=9]

masa: Ayaklar veya bir destek üzerine oturtulmuş tabladan oluşan mobilya.
613, 3202, 3664, 4885, 472, 3654, 616
[=6]

masum: Suçsuz, günahsız.
1169
[=1]

maşrapa: Metal, toprak, plastik vb.nden yapılmış, ağzı açık, kulplu, bardağa benzeyen, küçük kap.
1035, 1038, 2269, 2605, 375, 411, 424
[=7]

mat: Parlak olmayan, donuk.
1992
[=1]

matara: Yolculukta ve askerlikte kullanılan, boyna veya bele asılı olarak taşınan, genellikle aba, deri veya metalden yapılmış su kabı.
1256
[=1]

matkap: Tahta, maden, beton vb. sert maddeler üzerinde delik açmaya yarayan alet, delik açma aleti.
3011
[=1]

maval: Yalan, uydurma söz.
2400
[=1]

mavi: Yeşil ile menekşe rengi arasında bir renk, bulutsuz gökyüzünün rengi.
1879, 2227, 2229, 2233, 2237, 3197, 3859, 4674
[=8]

mayalan-: Mayanın etkisiyle ekşiyip kabarmak.
3312, 3313
[=2]

maydanoz: Maydanozgillerden, yenmek için yetiştirilen, 50-80 santimetre uzunluğunda, ufak yeşil ve parçalı yapraklı, hoş

kokulu iki yıllık otsu bir bitki.
1066
[=1]

maymun: Dört ayaklı, iki ayağı üzerinde de yürüyebilen, ormanda toplu olarak yaşayan, kuyruklu hayvan.
1152, 5320, 5460, 5467, 712, 715, 750, 759, 762, 786, 798, 801, 730, 795, 5161, 711, 1987, 198, 5163, 740, 735, 742, 757
[=23]

maymuncuk: Her kilidi açmaya yarayan, demirden, eğri ve sivri araç.
3013, 5100, 2817
[=3]

maytap: Yandığında renkli ve parlak ışıklar saçan, şenlik gecelerinde yakılan havai fişek.
4453
[=1]

mazbata: Tutanak.
3112
[=1]

mazgal: Yağmur sularını kanalizasyon şebekesine çekmek için kullanılan üzeri parmaklıklı demirle kapatılmış delik.
5594
[=1]

meblağ: Para miktarı, tutar.
3740
[=1]

meçhul: Edilgen fiil, malum karşıtı.
1433, 1435, 172, 213, 2150, 3425, 3499, 4139, 4456, 1988, 2627, 3227
[=12]

meddah: Taklitler yaparak, hoş hikâyeler anlatarak halkı eğlendiren sanatçı.
4513, 3600
[=2]

medet: Yardım, imdat.
2429
[=1]

medrese:İslam ülkelerinde, genellikle İslam dini kurallarına uygun bilimlerin okutulduğu yer.
3044, 3055, 2798, 3091
[=4]

meğerse: Bilinmeyen, farkında olunmayan bir durum için kullanılan bir söz, meğerse.
3976
[=1]

Mehdi: Doğru yolda olan, hidayete ermiş olan.
4199, 4273, 4849, 4893, 4898, 4909, 4919, 5056, 5058, 4867, 4273, 4309, 4707, 4864, 4913, , 966, 5047, 5052, 4954, 5060, 4961, 4964, 4425, 4872, 5050
[=25]

mehtap: Ay ışığı.
1144
[=1]

mekan: Yer, bulunulan yer.
2157, 4572, 2145, 3587, 2081, 4686, 4582, 5384, 3323, 3564, 2091, 831, 1185, 577
[=14]

mekruh: İslam dininde, dinî bakımdan yasaklanmadığı hâlde yapılmaması istenen.
2671, 2707
[=2]

mektep: Okul.
1290, 1172, 1243, 1155, 1175, 1160, 1167, 1245, 1236, 1270

[=10]

mektup: Bir şey haber vermek, sormak, istemek veya duyguları bildirmek için birine çoğunlukla posta yoluyla gönderilen, zarfa konulmuş yazılı kâğıt, name.
1237
[=1]

melek: Allah(c.c.) ile insan arasında aracılık yaptığına ve nurdan olduğuna inanılan manevi varlık, ferişte.
4862, 1881
[=2]

melodi: Ezgi.
5028
[=1]

melun: Allah(c.c.) tarafından lanetlenmiş olan, lanetli.
3025, 3033, 3040, 3082
[=4]

meme: Yavrularını emzirmek için, memelilerin göğsünde türlü biçim ve sayıda bulunan, meme başı denilen çıkıntıları olan organ.
5110
[=1]

memleket: Bir devletin egemenliği altında bulunan toprakların bütünü,ülke.
5622
[=1]

memnun: Herhangi bir olaydan veya durumdan ötürü sevinç duyan.
139, 3743, 3418
[=3]

memnuniyet: Memnun olma, sevinç duyma.
3352
[=1]

memnunluk: Kıvanma, kıvanç.
4176, 4412
[=2]

memur: Devlet hizmetinde aylıkla çalışan kimse, görevli.
597, 3881
[=2]

mendil: Burun ve ter silmekte, el ve yüz kurulamakta kullanılan küçük, kare biçiminde dokuma veya yumuşak, ince kâğıt.
1371, 1371, 2776, 440
[=4]

mengene: Onarma, işleme, düzeltme vb. işlemlerin uygulanacağı nesneyi sıkıştırıp istenildiği gibi tutturmaya yarayan bir çeşit alet.
199, 4657, 4930, 572, 3488, 3481, 3486
[=7]

menteşe: Kapı, pencere, mobilya kapakları vb. açılır kapanır şeylerde kullanılan,biri sabit, öbürü hareketli iki parçadan oluşmuş metal parça.
5147
[=1]

menzil: Bir merminin ulaşabildiği uzaklık.
1483, 1801
[=2]

merak: Bir şeyi anlamak veya öğrenmek için duyulan istek.
1199, 2695, 2806, 3235, 3323, 3458, 3566, 4073, 4147, 4163, 4835, 5442, 5447, 743, 796, 799, 1587, 198, 2264, 3204, 4823, 711, 5443, 2012, 2281, 4753, 4819, 4839, 768, 784, 4745, 792, 1140,

1197, 4459, 4656, 4714, 5427, 714
[=39]

meraklan-: Bir şeyin sebebini anlamak için çaba harcamak.
4204
[=1]

meraklı: Her şeyi anlamak ve bilmek isteyen.
1411, 5460, 4462, 5497, 5459
[=5]

mercan: Tropik ve ılık denizlerde yaşayan, geniş resifler oluşturan, mercanlar sınıfının örneği olan, kırmızı kalker iskeletli hayvan.
4435
[=1]

mercek: İçinden geçen paralel ışınları düzenli bir biçimde birbirine yaklaştıran veya birbirinden uzaklaştıran, camdan veya ışık kırıcı herhangi bir maddeden yapılmış, genellikle küresel yüzeylerle sınırlanmış saydam cisim.
213
[=1]

merdiven: Bir yere çıkmaya veya bir yerden inmeye yarayan basamaklar dizisi.
1547, 68, 1724, 518, 198, 1728, 182, 3985, 1604, 197, 3783, 5609
[=12]

İbni Merduveyh: İsfehan'da yetişen hadîs, tefsîr ve târih âlimlerinin büyüklerinden biridir.
4306
[=1]

merhum: Ölmüş Müslüman (erkek), rahmetli.
479, 669
[=2]

merkez: Bir bölgenin veya kuruluşun yönetim yeri.
5214, 3116, 3108, 2159
[=4]

merkezkaç: Merkezden uzaklaşan.
3493
[=1]

mermer: Genellikle beyaz, renkli ve damarlısı da olan, cilalanabilen, billurlaşmış kireç taşı.
3647, 3686
[=2]

mermi: Ateşli silahlarla atılan patlayıcı ve delici madde, kurşun.
4356, 4352, 4355
[=3]

Meryem Ana: Hz.İsa'nın annesi.
1672
[=1]

mesafe: Ara, aralık, uzaklık.
1602, 1615, 1631, 5088, 2519, 1550, 4358
[=7]

mesai: Çalışma, emek.
1183, 693
[=2]

mesela: Söz gelişi.
3064, 3400, 4351
[=3]

mesele: Sorun.
1043, 1474, 1491, 2169, 2761, 3287, 4315, 77, 818, 179, 5732, 1663, 4491, 3257, 2256, 3437, 4736
[=17]

Mesih: Hz. İsa'ya verilen adlardan biri.
8, 3
[=2]

meslek: Belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara

yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş.
1100, 2064, 3114, 3689, 3834, 433, 1555, 1911, 900, 1089, 1561, 2397, 3064, 409, 1081, 308, 2576, 687, 3079, 716, 2476, 2041
[=22]

meslekdaş: Aynı meslekten olanlardan her biri.
2082, 5410, 2425, 1167, 2319, 3104
[=6]

meşale: Ucunda, alev çıkararak yanıcı bir madde bulunan, aydınlatmaya yarayan değnek.
2423, 2523, 2520, 172, 1644
[=5]

meşgul: Bir işle uğraşan, iş görmekte olan.
1491, 2235, 3886, 5104, 866
[=5]

meşhur: Ünlü, tanınmış, herkesçe bilinen, angın (kimse).
1484, 4, 1408
[=3]

meşin: İşlenmiş koyun derisi.
1121, 1529, 5331
[=3]

meşum: Uğursuz.
2288, 4181
[=2]

metal: Çok yüksek elektrik ve ısı iletkenliği, kendine özgü parlaklığı olan, oksijenli birleşimiyle çoğunlukla bazik oksitler veren madde.
4936, 5001
[=2]

metanet: Metin olma, dayanma, dayanıklılık.
2486, 1930
[=2]

metelik: Çeyrek kuruş, on para değerinde demir para.
1501, 2592, 5278, 693, 1477, 1480, 3910, 1493
[=8]

meteliksiz: Parası olmayan, züğürt.
3961
[=1]

metin: Bir yazıyı biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan kelimelerin bütünü, tekst.
3560, 3446, 3139
[=3]

metris: Askerin çarpışma sırasında korunması için yapılan toprak siper.
4619, 1773, 1783, 1519, 1074, 1333, 1789, 1826, 4631, 1331, 1343, 1579, 1770, 1796, 1799, 4611, 4626
[=17]

metruk: Bırakılmış, terk edilmiş.
5603, 577
[=2]

mevcut: Var olan, bulunan.
4244
[=1]

mevki: Yer, mahal.
3705
[=1]

mevsim: Yılın, güneşten ısı, ışık alma süresi ve dolayısıyla iklim şartları bakımından farklılık gösteren dört bölümünden her biri.
2442, 2007
[=2]

mevzilen-: Mevziye yerleşmek, mevziye girmek.
1328
[=1]
mevzi: Yer, mahal.
1327, 1344
[=2]
meydan: Alan, saha.
121, 1373, 156, 41, 205, 2136, 3364, 3365, 3366, 3370, 3371, 3387, 3392, 3394, 4194, 4196, 4237, 4368, 4381, 4383, 4600, 4781, 4782, 4988, 5007, 993, 2900, 889, 1902, 96, 2296, 3644
[=32]
meyhane: İçki satılan ve içilen yer, içki yeri.
2973, 4499, 589, 589, 2605, 3845, 4475, 4496, 652, 370, 4481, 4530, 4488, 4511, 339, 377, 557, 1045, 520, 2578, 338, 4441, 490, 70, 72, 4463, 335, 4448, 2988, 4517, 484, 601, 678, 596, 1049, 5514, 580, 2968, 2970, 4474, 550
[=41]
meyhaneci: Meyhane işleten kimse.
4503, 455, 3851, 2579, 498, 4502
[=6]
meyus: Üzgün.
2394, 2666
[=2]
meyve: Bitkilerde çiçeğin döllenmesinden sonra yumurtalığın gelişmesiyle oluşan tohumları taşıyan, genellikle yenebilen organ, yemiş.
764, 1877, 1878, 1876, 1883
[=5]
meyyit: Ölü.
1379, 1406, 883, 984, 992
[=5]
meyyus: Kederli; üzgün.
417
[=1]
mezar: Ölünün gömülü olduğu yer.
3645, 5300, 5338, 887, 1095, 949, 953, 954, 957, 962, 5282, 2916, 5341, 885, 946, 958, 5309, 1881
[=18]
mezarlık: Mezarların bulunduğu yer.
2899, 951, 2898, 940
[=4]
mezat: Açık artırma ile satış.
3779, 353, 360, 5571
[=4]
mezatçı: Arttırma ile satışı yönlendiren kimse.
674, 3220, 4206, 661, 3959
[=5]
meze: İçki içilirken yenilen yiyecek.
4017
[=1]
mı / mi, mu / mü: 1. Sonuna getirildiği cümleye veya kelimeye, söyleyiş biçimine ve tonlamaya göre soru, şaşma veya inkâr anlamı veren bir söz. 2. Belirli geçmiş zamanlı bir cümle ile başka bir cümleyi zaman, şart veya sebep ilişkisi ile birbirine bağlayan bir söz. 3.Tekrarlanan kelime arasında kullanılarak kelimenin anlamını pekiştiren bir söz.
1102, 188, 3027, 3052, 3056, 3381, 3405, 3941, 4125, 4414, 4513, 5187, 5193, 5370, 5448, 5461, 5624, 5737
[=18]

mi: Bkz.mı
2012, 2337, 256, 2730, 2927, 3064, 3325, 3378, 3942, 400, 4170, 4324, 4374, 5192, 5371, 5392, 5448, 5711, 5735, 5746, 998
[=21]

mıhla-: Birini veya bir şeyi bir yerden ayrılamaz, kıpırdayamaz duruma getirmek.
92
[=1]

mıknatıs: Demiri ve daha başka bazı metalleri çeken demir oksit.
1686, 3967, 3976, 5013
[=2]

mıknatıslı: Mıknatısı olan.
1795, 1852, 1854
[=3]

mıknatısiyet: Mıknatıslık.
4842, 5024, 1993, 5022, 5026
[=5]

mıknatıslan-: Mıknatıs özelliği kazanmak, mıknatıslı bir duruma gelmek.
5021
[=1]

mıncıkla-: Örseleyecek veya biçimini bozacak gibi ellemek, sıkıştırmak.
1007
[=1]

mırıltı: Alçak ve anlaşılmaz bir ses çıkararak konuşma.
1681, 4750, 528, 4752, 757
[=5]

Mısır: Bir Arap ülkesi.
123, 2861
[=2]

mısra: Dize.
4738
[=1]

mızıkçılık: Mızıkçı olma durumu.
1374
[=1]

mızrak: Uzun saplı, sivri demir uçlu silah.
1721, 4466, 1274, 1326, 1404, 1319, 1287, 1333
[=8]

mızraklık: Mızrak konulan yer.
1318
[=1]

miço: Meyhaneci çırağı.
602
[=1]

mide: Omurgalılarda, sindirim sisteminin, yemek borusu ile onikiparmak bağırsağı arasında besinlerin sindirime hazır duruma getirildiği omurgasız hayvanlarda sindirim kanalının bu bölgeye karşılık olan parçası.
2438, 1366, 2714, 600, 375, 1714, 2292, 2671, 2676, 2757, 748
[=11]

miktar: Bir şeyin ölçülebilen, sayılabilen veya azalıp çoğalabilen durumu, nicelik.
2591, 3726, 3038
[=3]

mil: Türlü işlerde kullanılmak için yapılan ince ve uzun metal çubuk.
3487,3472, 3470, 3481, 3488, 3470
[=6]

millet: Çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu, ulus.
3037, 2842, 528, 536

[=4]

mimari: Mimarlık.

1504, 2508, 2812, 2851

[=4]

minnet: Yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu sayma, gönül borcu.

2167, 4140

[=2]

miras: Birine, ölen bir yakınından kalan mal mülk, para veya servet.

2398

[=1]

mirasyedi: Kendisine önemli bir miras kalan, mirasa konan kimse.

660, 674

[=2]

misafir: Konuk.

3714, 3761, 3754, 3759, 2755, 3577, 2747, 3636

[=8]

misal: Örnek olarak alınabilen, gösterilen şey.

2232, 3591, 585, 708, 90

[=5]

miskin: Çok uyuşuk olan (kimse).

230, 201

[=2]

miyavlama: Miyavlamak işi.

556

[=1]

mizaç: Huy, yaradılış, tabiat.

3176

[=1]

mizaçlı: Mizacı herhangi bir özellikte olanı.

5644

[=1]

mola: Yorgunluğu gidermek için duraklama.

1923, 2885, 722

[=3]

molla: Büyük kadı.

3822

[=1]

moral: Bir insanın ruhsal gücü, manevi güç.

1456

[=1]

mosmor: Her yanı mor, koyu mor.

2763, 5270

[=2]

muallim: Öğretmen.

1172, 1243

[=2]

muamele: Davranma, davranış.

3945

[=1]

muamma: Bilmece .

906

[=1]

muazzam: Çok büyük, çok iri, koskoca.

4993

[=1]

mucip: Gerektiren, gerektirici.

745, 572

[=2]

muhabere: Yazışma.

4723

[=1]

muhafaza: Koruma, saklama, korunum.

1362, 3319, 3785, 3876, 4721

[=5]

muhafız: Birini veya bir şeyi koruyan, kollayan.

1619, 1625, 1703, 2837

[=4]

muhakeme: Usa vurma.

5675

[=1]

muhakkak: Doğruluğu, gerçekliği kesin olarak bilinen, gerçekliği kesinleşmiş.

1524, 3158, 368, 4578, 496, 51, 5224, 5382

[=8]

muhasara: Kuşatma.

1258, 1263, 556, 1071
[=4]
muhasebe: Hesap işleriyle uğraşma.
3096
[=1]
muhasebeci: Sayman.
2410, 2422
[=2]
muhkem: Sağlam, sağlamlaştırılmış.
1510
[=1]
muhtemel: Gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de ihtimal dâhilinde olan, beklenen.
1088, 1912, 1917, 2869, 43, 593, 2458
[=7]
muhtemelen: Umulur ki, beklenir ki, görünüşe bakılarak.
4875
[=1]
muhteşem: Görkemli.
258, 263, 3301, 5708, 68
[=5]
muhteva: İçerik.
321
[=1]
mukadderat: Yazgı.
502
[=1]
mum: Bir fitilin etrafına erimiş bal mumu, içyağı, stearik asit veya parafin dökülerek genellikle silindir biçiminde dondurulan ince, uzun aydınlatma aracı.
1673, 1678, 3130, 4070, 442, 4458, 2150, 4071, 4073, 3542
[=10]
mumhane: Mum üretim yeri.
551
[=1]
muntazaman: Düzenli olarak.
1365
[=1]
murat : İstek, dilek.
5556, 560
[=2]
murdar: Kirli, pis.
2105, 638
[=2]
musallat: Bir kimse veya şeyin üzerine bıktıracak kadar düşen (kimse).
1181, 747, 787
[=3]
musiki: Müzik.
4033
[=1]
muska: İçinde dinsel veya büyüleyici bir gücün saklı olduğu sanılan, taşıyanı, takanı veya sahip olanı zararlı etkilerden koruyup iyilik getirdiğine inanılan bir nesne, yazılı kâğıt vb.
788, 770, 3877
[=3]
musluk: Takıldığı boru veya kabın içindeki akışkanı, istenildiğinde akıtabilecek bir düzende yapılmış açılır kapanır alet.
4648, 4655, 4661, 4657, 4666
[=5]
Musul: Irak'ın en büyük şehirlerden birisi.
3621
[=1]
mutemet: Dairelerde, iş yerlerinde bazı para işlerine bakan görevli.
5698
[=1]
mutfak: Yemek pişirilen yer, aş damı.
207, 3005, 654
[=3]
mutlaka: Kesinlikle.

1965, 3340, 3575, 4316, 4817, 5071, 625
[=7]

mutluluk: Bütün özlemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmaktan duyulan kıvanç durumu.
2030, 2073, 1113, 2748
[=4]

mutsuz: Mutlu olmayan, bedbaht.
4532, 4549, 4549, 4555
[=4]

mübarek: Kutlu, kutsal.
5503
[=1]

mücadele: Birbirlerine isteklerini kabul ettirmek için iki taraf arasında yapılan zorlu çalışma, savaş.
4092
[=1]

müdahale: Karışma, araya girme.
347, 5246, 634
[=3]

müdavim: Bir yere sürekli olarak giden (kimse).
1197
[=1]

müezzin: Namaz vakitlerini bildirmek için ezan okuyan din görevlisi.
5697, 5692, 149, 2812, 2851, 5689
[=6]

mühür: Bir kimsenin, bir kuruluşun adının veya unvanının tersine kazılı bulunduğu, metal, lastik vb.nden yapılmış araç, damga, kaşe.
1056, 2465, 816, 1502
[=4]

mühürlü: Mühür basılmış.
1497
[=1]

mükellef: Yükümlü.
5537
[=1]

mükemmel: Eksiksiz, kusursuz, tam, yetkin.
4769
[=1]

mülk: Ev, dükkân, arazi vb. taşınmaz mal.
3640, 2033, 2501, 4222
[=4]

mümin: İnanan, inançlı, imanlı.
5049
[=1]

mümkün: Muhtemel, olası.
2927, 3139, 3200, 3328, 3375, 3410, 3444, 38, 3867, 4190, 4403, 5045, 5265, 5746, 632, 2267, 4317, 4318, 4568, 5093, 5326, 5656, 5693
[=23]

münasebet: İlişik, ilişki.
1014
[=1]

müneccim:Yıldız falcısı.
2849, 3043, 3055
[=3]

müptela: Bağımlı.
2114
[=1]

mürdesenk: Doğal kurşun oksit .
3316
[=1]

mürekkep: Yazı yazmak, desen çizmek veya basmak için kullanılan, türlü renklerde sıvı madde.
2427, 134, 218, 1283, 1358, 1419, 2855
[=7]

mürekkepli: Mürekkep sürülmüş, dökülmüş veya damlatılmış olan.
4580

[=1]
müsabaka: Yarışma.
1041
[=1]
Müslim: Müslüman.
527
[=1]
Müslüman: İslam dininden olan kimse.
468, 476, 355
[=3]
müstakbel: İleri bir tarihte beklenen, gelecek.
1349, 3889
[=2]
müstehzi: Alaycı.
3815
[=1]
müsvedde: Yazı taslağı, karalama.
317
[=1]
müşteri: Hizmet, mal vb. alan ve karşılığında ücret ödeyen kimse.
661, 763, 772, 782, 792, 799, 804, 3780, 5507, 3801, 4501, 3797, 2833, 2973, 5682, 1987, 784, 3734, 5163, 1153
[=21]
mütalaa: Herhangi bir konu üzerinde ayrıntılı düşünme ile oluşan görüş ve yorum.
.4442
[=1]
müteşebbis: Girişimci.
405
[=1]
mütevazı: Alçak gönüllü.
4104, 1184, 5726
[=3]
müzik: Birtakım duygu ve düşünceleri belli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatı.
4023, 4233, 4781, 5002, 4230
[=5]
müzisyen: Müzik eserleri yaratan, besteleyen veya besteleri çalan kimse, müzikçi.
4020
[=1]
nabız: Kalp atışının sağladığı kan basıncından dolayı atardamarlara ve özellikle bilekteki atardamara parmakla basıldığında duyulan kımıldama.
1004, 1006
[=2]
nağme: Güzel, uyumlu ses, ezgi, melodi.
4229, 4254, 5003, 526, 995, 2425
[=6]
nahiye: Bucak.
2606
[=1]
nakkaş: Yapıların duvar ve tavanlarına süslemeler yapan usta.
2570, 2331
[=2]
nam: Ad .
12, 2140, 2538, 2981, 433, 589, 672, 7, 76, 1348, 5484, 807
[=12]
namaz: İslamın beş şartından biri olan ve Müslümanların günde beş vakit, dinî kurallara göre yapmak zorunda oldukları ibadet.
2549, 2852, 939, 3434, 2562, 4462, 2534, 2575, 2588, 2603, 3436, 3447, 4465, 5543
[=14]
namlı: Ünlü.
5063
[=1]

namlu: Tüfek, tabanca, top vb. ateşli silahların ucunda bulunan boru biçimindeki parça.
4714, 5133, 59, 1607, 5104
[=5]

namus: Bir toplum içinde ahlak kurallarına ve toplumsal değerlere bağlılık, iffet.
1
[=1]

namussuz: Ahlak kurallarına uygun olarak davranmayan, ahlak kurallarını çiğneyen.
5094
[=1]

nankörlük: Nankör olma durumu.
3946, 2708
[=2]

nara: Haykırma, bağırma.
1734, 4690, 3599, 260, 1342, 1221, 4032
[=7]

narin: İnce yapılı.
233
[=1]

nasıl: Bir işin ne biçimde, hangi yolla olduğunu belirtmek için kullanılan bir söz.
1025, 1058, 1253, 1556, 1998, 2025, 2443, 2552, 2694, 2736, 2757, 2905, 305, 3062, 3218, 3297, 3323, 3364, 3370, 3524, 3702, 3720, 3836, 3952, 3967, 4131, 4287, 4319, 4408, 4490, 4766, 4780, 5007, 5017, 5018, 5034, 5166, 5233, 5444, 5701, 623, 628, 780, 894, 896, 427, 3228, 5588
[=48]

nasır: En çok el ve ayağın sürekli sürtünmelere uğrayan noktalarında üst derinin kalınlaşması ve sertleşmesiyle oluşmuş deri.
204
[=1]

nasihat: Öğüt.
2118
[=1]

naz: Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış.
2832
[=1]

nazar: Bakış, bakma, göz atma.
1558
2071, 99, 44
[=4]

nazik: Başkalarına karşı saygılı davranan.
3578
[=1]

ne: 1. Hangi şey. 2. Her şey. 3. Birçok şey. 4. Hangi. 5. Nasıl. 6. Neden. 7. Şaşma veya abartı bildiren bir söz. 8. "Sana ne, bana ne" gibi sorularda "ne ilgisi var" anlamına gelen bir söz. 9. Soru biçiminde şaşma bildiren ünlem.
1037, 1038, 1085, 1311, 1334, 1386, 1398, 1417, 1418, 1515, 1612, 1649, 181, 181, 1836, 1870, 1914, 1917, 1935, 1948, 1966, 1994, 2029, 2037, 2113, 213, 2150, 2154, 2168, 2267, 2302, 2302, 2355, 2360, 2361, 2362, 2381, 2413, 2567, 2580, 2652, 2657, 2689, 2715, 2717, 2724, 2726, 2753, 2908, 2908, 2959, 3016, 3026, 3036, 3042, 3053, 3084, 3146, 3207, 3287, 3337, 3347, 3395, 3397, 3404, 3421, 3450, 3478, 3503, 3565, 3661, 3667, 3804, 3805, 4083, 4145,

421, 4395, 4478, 4486, 4486, 4528, 4543, 4543, 4546, 466, 4734, 4776, 4793, 4800, 4800, 4879, 4943, 5029, 5034, 5156, 5159, 5159, 5176, 5184, 5184, 5184, 5184, 5207, 5236, 5238, 5278, 5368, 5447, 5449, 5455, 5459, 5545, 5545, 5560, 5616, 5616, 5620, 5637, 5639, 5681, 5683, 5706, 5717, 5720, 5748, 620, 653, 691, 692, 709, 710, 901, 902, 903, 960,102, 1099, 15, 1507, 1799, 1835, 187, 1999, 2055, 2284, 229, 2309, 2332, 2875, 2950, 299, 3013, 3050, 344, 3458, 3557, 3570, 3758, 392, 3951, 400, 4126, 4176, 4240, 4296, 4301, 4767, 5020, 5075, 5085, 5132, 5312, 5369, 5442, 5473, 5476, 5548, 5580, 5637, 5732, 631, 747
[=183]

neden: Bir olayı ve durumu gerektiren, doğuran başka olay veya durum, sebep.
147, 167, 1750, 1809, 1909, 2009, 2011, 2284, 2490, 2717, 3070, 3302, 3400, 3506, 3566, 3587, 3707, 4169, 4320, 4616, 5055, 5418, 5664, 5711, 702, 3291, 2184, 2042, 3424, 3272, 4507, 4873, 5408, 5436, 3296, 2577, 3333, 5685
[=38]

nedeniyle: -den ötürü, -den dolayı, dolayısıyla.
1451, 1457, 1607, 2003, 2343, 2820, 3028, 3183, 3274, 3388, 3626, 3741, 3742, 3871, 4218, 4570, 4652, 5113, 5129, 5144
[=20]

nefer: Kişi.
1474, 2407
[=2]

nefes: Soluk.
1077, 1098, 1867, 2762, 2770, 4151, 5275, 5653, 5275, 3888
[=10]

nefis: Pek hoş, çok güzel.
1958
[=1]

nefret: Bir kimsenin kötülüğünü, mutsuzluğunu istemeye yönelik duygu.
3283, 3291, 3292, 3496, 2628
[=5]

nehir: Irmak.
1461, 1454, 1839
[=3]

neler: Çok ve çeşitli şeyler.
3227, 3998, 4339, 4957, 5165, 5191, 5686, 587, 799, 4167
[=10]

nemrut:Yüzü gülmeyen.
3222
[=1]

nerede: Hangi yerde?
1964, 2626, 2626, 2799, 2807, 2894, 4421, 4814, 5079
[=9]

nereden: 1.Hangi yerden? 2. Nasıl, ne gibi bir ilişki ile.
1514, 2779, 2784, 313, 5075, 5319, 5702, 895, 4903
[=9]

neredeyse: Hemen hemen.
1535, 1589, 1706, 2469, 389, 4876, 4951, 5074, 5234, 5325, 5680, 89
[=12]

nereye: Hangi yere?
1643, 2146, 3816, 3983, 4622

[=5]
nesil: Kuşak.
1019, 4966, 4964, 2354, 4963, 1165, 2354, 717, 2398, 4704, 3120
[=11]
nesne: Belli bir ağırlığı ve hacmi, rengi olan her türlü cansız varlık, şey, obje.
1793, 4192, 768, 745, 785, 4185, 1793, 3009, 3270, 4108, 4477
[=11]
neşe: Mutlu olmaktan doğan ve dışa vurulan sevinç.
5354, 1882, 3222, 3277, 3338, 4517, 5348, 5262, 1882, 4003
[=10]
neşeli: Sevinçli, keyifli.
2019, 2604
[=2]
neşter: Kan almak, aşı yapmak veya küçük apseleri açmak için kullanılan ufak bıçak.
1944, 517
[=2]
nevale: Azık.
2433
[=1]
ney: Klasik Türk müziğinde ve özellikle tekke müziğinde yer alan, kaval biçiminde, yanık sesli, kamıştan bir üflemeli çalgı.
2666
[=1]
nezaket: Başkalarına karşı saygılı ve incelikle davranma, incelik.
530
[=1]
nezaret: Bakma, gözetme, gözetim.
2836, 5507, 2116
[=3]
niçin: Hangi amaçla, hangi sebeple, neden, niye.
2008, 2779
[=2]
nida: Çağırma, bağırma, seslenme.
3796, 5508
[=2]
nihai: İşi sona erdiren, işi kesen, son, sonuncu.
1856, 5731
[=2]
nihayet: Son.
1050, 1277, 1407, 1612, 1694, 2118, 2135, 2148, 2184, 2641, 3671, 3729, 4591, 5136, 5495, 564, 996, 1531, 2352, 3019, 3091, 3259, 3996, 4196, 4322, 4329, 4338, 4550, 4819, 4980, 615
[=31]
nimet: İyilik, lütuf, ihsan.
1036, 2030
[=2]
ninni: Bebeklerin uyumasına yardımcı olmak için söylenen türkü.
1681
[=1]
nispeten: Oranla.
3901
[=1]
nişan: İşaret, iz, belirti, alamet.
108, 4353, 4907, 4967
[=4]
niye: Niçin, neden.
5627
[=1]
niyet: Bir şeyi yapmayı önceden isteyip düşünme, maksat.
1007, 1679, 5478
[=3]
niyetli: Niyeti olan, niyet eden.
1916, 1916, 5680, 4054
[=4]

nizam: Düzen.
4547
[=1]
nohut: Baklagillerden, ana yurdu Akdeniz kıyıları olan, tanesi baklamsı, bol nişastalı bir bitki.
2434
[=1]
noksanlık: Noksan olma durumu, eksiklik.
2647
[=1]
nokta: Konu, konu ile ilgili önemli bölüm.
2397, 3936, 2641, 3935, 1561, 3241, 4347, 4348, 4346, 410, 4790
[=11]
not: Bir şeyi hatırlamak için yazılan kısa yazı.
3701, 425
[=2]
nöbetçi: Nöbet bekleyen, nöbet sırası kendisinde olan kimse.
464, 4848, 3164
[=3]
nüfus: Kişi.
3632, 3671
[=2]
nüfuz: İçine geçme.
2229, 3005, 3595
[=3]
nükset-: Bir durumun veya olayın yeniden ortaya çıkması.
1968
[=1]
nükte: İnce anlamlı, düşündürücü ve şakalı söz, espri.
2792
[=1]
nüsha: Birbirinin tıpkısı olan yazılı şeylerin her biri.
5718
[=1]
namaz: İslamın beş şartından biri olan ve Müslümanların günde beş vakit, dinî kurallara göre yapmak zorunda oldukları ibadet.
2548, 3434, 3452
[=5]
nasıl: Bir işin ne biçimde, hangi yolla olduğunu belirtmek için kullanılan bir söz.
3296, 3519, 5157
[=3]
nehir: Irmak.
1491
[=1]
Nemçe: Avusturya'ya ve halkına verilen ad.
2151, 3116, 4258, 4940, 4944, 4948, 5041, 5052, 5150
[=9]
nesil: Kuşak.
1165
[=1]
neyse: Önemi yok, olan oldu anlamında kullanılan bir söz.
4049, 4696, 5154
[=3]
neyzen: Ney çalan kimse.
4017
[=1]
o: Uzakta olan, hakkında konuşulan kimse veya şeyi belirten bir söz.
1023, 1031, 1058, 1077, 1098, 1145, 1147, 1148, 1159, 117, 1207, 1232, 129, 1305, 1306, 1324, 1338, 1346, 1348, 1349, 1351, 1354, 1355, 1357, 1359, 1360, 1360, 1401, 1426, 1429, 1484, 1542, 1551, 1592, 1597, 1670, 1683, 1690, 1732, 1738, 1815, 1824, 1825, 183, 1858, 187, 1914, 1914, 1940, 1967, 1970, 1988,

199, 1992, 2007, 2009,
201, 2019, 2060, 2060,
2070, 2084, 2089, 2089,
2096, 2097, 2113, 2123,
2159, 2190, 2195, 2205,
2211, 2212, 2217, 2236,
2241, 2241, 2246, 2247,
2252, 2285, 2287, 2303,
231, 2339, 2350, 2388,
2411, 2417, 2433, 2449,
2453, 2459, 2471, 2473,
2483, 2505, 2510, 2551,
2552, 2556, 2567, 2598,
2631, 2638, 2665, 2665,
2677, 2695, 2706, 2709,
2710, 2711, 2712, 2715,
2718, 2723, 2787, 280,
2810, 2820, 2824, 2857,
2868, 2874, 2878, 2886,
2953, 2985, 2988, 3005,
3077, 308, 315, 3152,
3179, 318, 3201, 3209,
3215, 3215, 3220, 3231,
3242, 3262, 3270, 3281,
3281, 3284, 3297, 3327,
3360, 337, 3401, 3411,
3415, 3446, 3489, 3497,
3501, 3501, 3530, 3589,
3614, 3656, 3662, 369,
3715, 374, 3751, 3760,
3781, 3789, 3809, 381,
3816, 3908, 3919, 3940,
3955, 3979, 401, 4018,
4025, 4028, 4028, 4037,
4037, 4037, 4043, 4050,
4063, 4068, 4090, 4106,
4121, 4144, 4169, 4181,
4184, 4205, 4208, 4254,
4315, 4371, 4425, 4427,
4429, 444, 445, 4511,
4511, 4520, 4528, 4528,
4538, 454, 4540, 4542,
4577, 4580, 4605, 4615,
4639, 4659, 4673, 4688,
4690, 4697, 4706, 4779,
4797, 48, 4809, 4848,
4908, 4941, 496, 4969,
502, 5038, 5075, 508,
5083, 5105, 5120, 5226,
5234, 5242, 5249, 5256,
5269, 5280, 5306, 5349,
5406, 5406, 5409, 5421,
5425, 5512, 5514, 5545,
5572, 5584, 5589, 5601,
5613, 5629, 5631, 5632,
5634, 5654, 5672, 5708,
5712, 5716, 5737, 5741,
5743, 5748, 5748, 665,
670, 677, 68, 698, 718,
742, 743, 750, 753, 780,
781, 790, 797, 813, 871,
907, 914, 92, 927, 971,
1000, 1084, 115, 1225,
1291, 1347, 1539, 1667,
1791, 1848, 1906, 1927,
1933, 1952, 2005, 2069,
2077, 2082, 2085, 2134,
2163, 2204, 224, 2269,
2293, 2300, 2324, 2331,
2340, 2344, 2364, 2545,
257, 2592, 265, 2704,
2715, 2795, 2833, 285,
2870, 2895, 2985, 3029,
3081, 3084, 3129, 3143,
3178, 3213, 3237, 326,
3286, 3298, 3401, 3412,
3425, 3451, 3604, 364,
3649, 3695, 3698, 370,
3714, 373, 3809, 4043,
4064, 4072, 4077, 4087,
4094, 41, 4113, 4148, 418,
4203, 4210, 4232, 4247,
4416, 4499, 4525, 4534,
4546, 4553, 464, 472,
4746, 4776, 4777, 4820,
4865, 4913, 5052, 5179,
5210, 5251, 5252, 5386,
5388, 5485, 5486, 5496,
5549, 5554, 5585, 5681,
5714, 689, 763, 929, 952,
960, 961, 965, 967, 1037,
1080, 1212, 1234, 1468,
1720, 1811, 1826, 1827,
1870, 1892, 1894, 1901,
1903, 1932, 1940, 1950,
1962, 1993, 2001, 2012,
2052, 2078, 2119, 2121,
2126, 2129, 2137, 2161,
2162, 2328, 2467, 2474,

2495, 2538, 2564, 2581, 2666, 2672, 2711, 2734, 2735, 2798, 2810, 2816, 2819, 2826, 2835, 2867, 2891, 290, 2954, 2965, 2967, 2982, 2984, 3025, 307, 3101, 3210, 3216, 3271, 3293, 3301, 3335, 3363, 3373, 3378, 3395, 3411, 3421, 3438, 3465, 3494, 358, 3601, 3692, 3753, 3764, 3812, 3839, 386, 3949, 403, 4054, 4058, 4062, 4067, 4099, 4103, 4159, 4221, 4558, 4615, 4672, 4708, 4710, 4719, 4741, 481, 4931, 500, 520, 5282, 5286, 5294, 5388, 5443, 5451, 5466, 5546, 5550, 5687, 5711, 5712, 5756, 579, 622, 631, 709, 736, 749, 758, 802, 953, 97, 1008, 1009, 103, 1039, 1041, 1097, 1106, 1113, 1120, 1210, 1215, 1249, 1361, 1666, 1711, 1749, 1814, 1868, 1894, 1937, 1968, 2011, 2025, 2026, 2041, 2056, 2059, 2088, 2118, 2157, 2177, 2178, 2187, 2205, 2240, 2243, 2258, 2284, 2355, 2358, 2455, 2458, 2472, 2535, 2541, 2575, 2629, 2717, 2721, 2734, 282, 2868, 2905, 3022, 311, 319, 3202, 3208, 3228, 3263, 327, 3280, 3281, 3300, 3353, 3358, 3379, 3439, 3444, 345, 37, 3709, 3716, 3734, 3745, 3749, 378, 3805, 3827, 3833, 3895, 3940, 3948, 4132, 4157, 4179, 418, 4223, 4226, 4227, 428, 43, 4325, 4328, 4338, 4352, 4387, 4390, 4500, 4506, 462, 4666, 4682, 4699, 4703, 4747, 479, 4802, 4806, 4808, 4810, 4817, 5033, 5062, 5163, 5257, 5285, 5312, 5376, 5415, 5452, 5488, 5538, 5540, 5560, 5588, 5606, 5636, 5655, 5692, 5693, 5696, 5738, 5740, 58, 626, 636, 757, 771, 901, 928 [=689]

ocak: Ateş yakmaya yarayan, pişirme, ısıtma, ısınma vb. amaçlarla kullanılan yer. 2231, 1423, 1071, 1151, 2223, 3310, 1483, 2230, 3438, 3319, 5343, 1495, 1081 [=13]

oda: Evin veya herhangi bir yapının oturma, çalışma, yatma gibi işlere yarayan, banyo, salon, giriş vb. dışında kalan, bir veya birden fazla çıkışı olan bölmesi, göz. 211, 2149, 3765, 5201, 1148, 3309, 3606, 3750, 3801, 4068, 4105, 4679, 4888, 915, 2233, 3310, 3904, 5599, 2210, 2214, 3985, 4079, 927, 2218, 3116, 3110, 1983, 832, 2296, 3785, 4230, 4225, 3129, 5227, 5228, 2231, 3437, 3912, 3987, 924, 3173, 3181, 4184, 4871, 5544, , 598, 5662, 668, 836, 891, 2108, 3289, 3586, 3308, 5215, 4159, 4846, 4860, 5096, 4749, 923, 4870, 209, 2108, 2149, 3574, 3757, 3764, 3895, 4063, 4069, 4101, 4679, 519, 5205, 935, 3419, 3441, 3606, 4070, 911 [=81]

odun: Yakılmak için kesilmiş, parçalanmış ağaç. 2435, 3524

[=2]

oğlan: Erkek çocuk.

105, 3089, 3852

[=3]

oğul: Erkek evlat.

1130, 695, 700, 703, 707, 714, 1228, 2050, 272, 2998, 4472, 4827, 5141, 5223, 5623, 686, 687, 756, 860, 1110, 1225, 2912, 2925, 5671, 5700, 5723, 5750, 944, 1227, 1111, 5712, 2909, 1109, 1123, 2917, 2932, 2951, 4796, 4805, 5714, 5725, 1013, 4814, 2910, 4807, 4824, 4838, 5082, 709, 934, 4836, 1129, 696, 699

[=54]

ok: Yayla atılan, ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk.

1190, 495, 1411, 270, 4713, 1320, 1325, 1404, 1319, 1272

[=10]

okka: 1283 gram büyüklüğündeki bir ağırlık ölçüsü.

3483, 3472

[=2]

okkalı: Kiloca fazla olan, ağır çeken.

1664, 1810, 2279, 2680, 363, 4129, 4524, 5106

[=8]

okkalık: Herhangi bir okka ağırlığında veya oylumunda olan.

4611, 4629

[=2]

okşa-: Sevgi, şefkat belirtisi olarak elini bir şeyin üzerinde yavaş yavaş gezdirmek veya ona hafifçe vurmak.

1539, 5745

[=2]

oku: Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları seslendirmek veya düşünceyi anlamak.

1126, 3564, 4151, 4857, 5667, 885, 1268, 4833, 4982, 2025, 2139, 3702, 840, 3204, 4260, 4304, 4306, 1250, 3151, 3202, 3579, 652, 3139, 1677, 2024, 1185, 1202, 1210, 149, 2095, 3446, 4194, 474, 1211, 2932, 5730, 3581, 17, 2257, 659, 5752, 155, 4578, 580, 863, 5293, 1138, 1012, 1448, 2831, 3125, 3234, 3352, 3421, 4412, 1186, 41, 1248, 156, 2551, 5669, 1191, 478, 5709, 651, 5722, 1222, 2425, 1150, 4756, 3880, 1194, 1594, 2026, 3236, 3650

[=76]

okul: Her türlü eğitim ve öğretimin toplu olarak yapıldığı yer, mektep.

1323

[=1]

ol-: Meydana gelmek, varlık kazanmak, vuku bulmak.

1005, 1112, 1556, 1760, 1843, 1912, 2322, 2328, 3051, 4340, 4613, 502, 5505, 5524, 5689, 796, 4168, 5512, 1116, 2927, 3346, 5720, 5746, 185, 2304, 2459, 3152, 5274, 2586, 3537, 3585, 2608, 1110, 2456, 4019, 1020, 3809, 3076, 5220, 3584, 1443, 4309, 4945, 1651, 1671, 2366, 2482, 3200, 3230, 3575, 3998, 4025, 4273, 5176, 5212, 5220, 7, 2886, 3830, 1597, 1385, 2461, 4656, 1158, 2567, 3158, 3717, 4365, 4541, 497, 509, 3074, 5537, 1116, 1162, 3612, 686,

231, 3140, 50, 1018, 1107, 1111, 1194, 1209, 1233, 1363, 1390, 1396, 1422, 1477, 1486, 1527, 1544, 1555, 1569, 1641, 1642, 1758, 1780, 1882, 1947, 2019, 2128, 2149, 2201, 2206, 2216, 2219, 222, 2220, 2233, 2270, 2352, 2357, 2395, 2396, 2433, 2499, 2533, 2616, 2628, 2629, 2639, 2643, 2662, 2664, 2668, 2688, 27, 2763, 2768, 2838, 3037, 3086, 3089, 3126, 3130, 3138, 3145, 3156, 3157, 317, 3198, 3227, 3288, 3295, 3296, 3302, 3306, 3341, 3350, 3357, 3358, 3358, 3361, 3361, 3362, 3372, 339, 3574, 3625, 3633, 3659, 3685, 3701, 3712, 3727, 3731, 3732, 378, 3780, 3853, 388, 3887, 3890, 3896, 3898, 3912, 3961, 3995, 4020, 4025, 406, 4130, 4147, 4293, 4296, 4366, 4367, 4391, 4402, 4405, 4409, 4427, 4429, 4495, 4497, 4506, 4522, 4527, 4535, 4540, 4545, 4546, 4567, 4582, 4642, 4666, 4684, 4688, 4706, 4742, 4778, 4783, 4787, 4799, 4808, 4808, 4823, 4935, 4997, 5024, 5049, 5051, 5053, 5064, 5123, 5144, 5245, 5245, 5278, 5289, 5291, 5310, 5324, 537, 5417, 5518, 5582, 5586, 5614, 5629, 5644, 5673, 571, 5723, 5743, 577, 605, 627, 627, 658, 689, 705, 714, 776, 797, 987, 993, 3377, 2710, 3363, 1029, 3350, 3356, 4398, 5714, 3382, 3410, 4398, 2493, 2928, 4961, 5383, 3861, 653, 1313, 2408, 4480, 4547, 4668, 5096, 5546, 4085, 1042, 1080, 1270, 1298, 1304, 1337, 1347, 1373, 148, 167, 1766, 1802, 1960, 2060, 2082, 2101, 2115, 2698, 2766, 3108, 3120, 3163, 3221, 3232, 3241, 339, 3659, 4029, 4130, 4622, 4670, 476, 4793, 4855, 4957, 5068, 5072, 515, 5418, 552, 5576, 5650, 5687, 573, 705, 741, 747, 763, 787, 993, 1769, 1000, 1144, 1163, 1253, 1412, 1416, 1435, 1618, 17, 1733, 1787, 1951, 2061, 2114, 2247, 2254, 2286, 2317, 2338, 2443, 2499, 2560, 260, 2607, 2610, 2627, 285, 2869, 2889, 3073, 3075, 308, 3227, 3299, 3304, 3314, 3426, 3696, 3738, 3828, 3849, 3892, 3941, 3954, 3957, 3958, 4077, 4181, 4255, 4317, 4334, 4437, 4443, 4445, 4479, 4660, 4768, 4770, 4775, 4785, 4935, 5002, 5026, 5045, 5080, 5082, 5115, 5186, 5266, 5614, 5657, 5675, 626, 631, 655, 690, 722, 74, 824, 858, 859, 866, 906, 91, 958, 979, 3510, 3070, 5056, 5081, 4172, 5700, 872, 873, 2195, 1711, 1797, 1895, 1920, 2056, 348, 4180, 4325, 4763, 4851, 5031, 5460, 5707, 1434, 2076, 2582, 2876, 4101, 4458, 4459, 4603, 2145, 2321, 2455, 2471, 2563, 2574, 354, 3728, 4179, 4717, 4893, 9, 106, 1070, 1114, 1168, 1233, 1244, 1260, 1263, 1415, 1444, 1532, 1535, 1590, 1649, 1716, 1738, 1739, 1742,

1758, 1783, 1795, 1837, 1876, 1896, 2005, 2023, 2058, 2086, 2087, 2172, 2288, 2299, 2345, 2347, 2384, 2513, 2594, 2598, 2647, 2680, 2688, 2725, 2748, 2980, 3022, 3040, 3045, 309, 3100, 3109, 3265, 3287, 3290, 3323, 3340, 3342, 3408, 3414, 3429, 343, 3459, 350, 3503, 3516, 3522, 359, 3590, 3615, 3755, 3772, 3833, 3850, 3940, 3946, 4086, 4211, 4228, 4301, 4326, 4353, 4404, 4452, 4478, 4489, 4492, 4499, 4534, 4537, 4539, 4549, 4551, 4555, 4618, 4737, 4739, 4743, 4772, 4777, 478, 4805, 4909, 4912, 4922, 5058, 5089, 514, 5170, 5223, 5224, 5236, 5238, 5250, 5437, 5448, 5486, 5487, 5516, 5560, 5613, 5741, 575, 636, 647, 799, 902, 904, 998, 1008, 1368, 3201, 3227, 3309, 3353, 4893, 63, 905, 2413, 1196, 1314, 1466, 3479, 5105, 5126, 1277, 3981, 1635, 2325, 2375, 2934, 5683, 2290, 4729, 7, 1291, 1449, 1482, 2661, 419, 5129, 2724, 4911, 5730, 4131, 4339, 2617, 3868, 1133, 2033, 2894, 297, 4160, 4377, 4469, 5007, 890, 3610, 549, 1631, 1684, 1686, 2386, 2503, 3681, 4042, 4615, 4829, 540, 5690, 592, 1311, 2360, 3760, 3807, 4370, 2591, 4773, 1228, 1663, 2059, 2319, 2345, 2497, 2684, 3279, 3403, 3407, 3606, 38, 3810, 3933, 4246, 4461, 4482, 476, 4795, 5172, 669, 806, 927, 2789, 131, 1492, 3596, 2235, 2031, 1832, 2432, 4163, 5623, 5699, 1434, 1568, 1910, 1941, 3445, 3592, 3826, 4118, 481, 625, 627, 1965, 2911, 5022, 508, 1894, 3567, 2023, 2027, 296, 5697, 2471, 3402, 5170, 1278, 2458, 3444, 4367, 4368, 4505, 4870, 5704, 2521, 3344, 4286, 5084, 1898, 2239, 2301, 2391, 3171, 414, 4342, 5570, 73, 5733, 5739, 846, 1084, 1624, 2880, 5558, 2531, 3271, 3903, 4809, 1273, 3202, 4870, 2785, 4552, 1967, 2601, 4007, 676, 899, 1411, 3067, 3068, 3383, 4120, 4374, 900, 311, 3870, 3506, 3512, 3519, 5745, 1135, 1325, 181, 2256, 2741, 4377, 4880, 710, 1163, 301, 4541, 2361, 252, 2718, 1828, 2667, 4222, 4837, 5076, 5260, 1776, 104, 1107, 1514, 1893, 2124, 2501, 3175, 3222, 3231, 3581, 3664, 452, 4549, 4616, 5388, 5605, 5756, 711, 718, 2104, 2146, 2420, 1058, 1156, 2444, 2506, 2552, 2609, 2742, 2924, 3062, 3200, 3296, 3374, 4003, 4003, 5157, 5233, 5312, 5696, 628, 756, 5216, 1583, 3812, 4203, 5748, 3407, 4315, 4364, 5620, 4282, 1516, 1554, 1555, 1916, 1919, 1966, 2029, 2073, 2091, 2092, 2094, 2154, 2326, 2381, 2386, 2387, 2480, 2546, 2554, 2673, 2959, 2984, 3430, 3441, 3666, 3931, 4286, 4444, 4688, 4855, 5397, 5463, 5598, 578, 631, 869, 3208, 1706,

5283, 1082, 1401, 1810, 2262, 3301, 3921, 5474, 719, 721, 1431, 2086, 1154, 1228, 1311, 2319, 2785, 2789, 299, 3759, 38, 3807, 4246, 4370, 4490, 4515, 476, 5472, 5550, 623, 694, 791, 1135, 1324, 1542, 181, 2196, 2256, 2358, 2729, 3041, 3357, 3556, 3641, 4340, 4360, 4362, 5007, 710, 10, 1206, 2442, 2448, 3639, 826, 904, 4650, 1516, 1966, 2029, 2154, 2326, 2329, 2381, 2476, 2959, 4444, 4539, 4542, 5509, 631, 4363, 1124, 1544, 4448, 4538, 1112, 2602, 287, 4691, 5165, 5581, 693, 830, 833, 1750, 2284, 280, 3427, 3666, 4000, 5607, 5731, 5744
[=892]

olağanüstü: Alışılmıştan, benzerlerinden farklı olan, fevkalade.
2965, 3786, 4227, 4934, 5680, 426
[=6]

olarak: Diye, yerine.
1054, 1082, 1213, 1266, 1482, 1505, 1550, 1584, 1592, 1602, 1749, 1975, 2099, 2145, 2202, 225, 2306, 2350, 2394, 247, 267, 2677, 2735, 2948, 3073, 3074, 357, 3660, 3714, 3784, 3856, 4174, 4368, 4379, 4398, 4401, 4406, 4475, 4476, 448, 4641, 4687, 4725, 4784, 4792, 487, 4902, 5072, 5138, 5204, 5220, 5235, 5248, 5252, 5328, 5537, 5667, 5692, 5698, 5742, 657, 734, 828, 841, 847, 864, 871
[=67]

olay: Ortaya çıkan, oluşan durum, ilgi çeken veya çekebilecek nitelikte olan her türlü iş, hadise.
1249, 1313, 1455, 347, 4264, 5138, 4057, 569, 2692, 4743, 5558, 2866, 2933, 2946, 4520, 5246, 4851
[=17]

oluş-: Belli bir varlık kazanmak, ortaya çıkmak, meydana gelmek.
2624, 3823, 4209, 4190
[=4]

oluştur-: Oluşmasını sağlamak, meydana getirmek.
5021, 1737, 5504
[=3]

omurga: Sırt boyunca uzanarak vücuda destek sağlayan, kemikten, kıkırdaktan veya her ikisinden oluşan, içinde omuriliği barındıran kemik yapı.
55, 63
[=2]

omuz: Boynun iki yanında, kolların gövdeye bağlandığı bölüm.
1220, 391, 5128, 1352, 65, 1547, 2902, 152, 4092, 504, 4523
[=11]

on: Dokuzdan sonra gelen sayının adı.
1035, 1224, 1428, 1453, 1455, 1491, 1495, 1496, 1523, 1543, 1543, 1587, 1598, 1623, 1656, 1922, 2074, 21, 2359, 2844, 2846, 3388, 3411, 365, 3675, 3790, 3793, 3958, 408, 4206, 4483, 4484, 4484, 4571, 4599, 4611, 4629, 4950, 4954, 496,

4978, 4996, 5217, 5486, 5494, 5561, 659, 662, 673, 777
[=50]
onar: On sayının üleştirme sayı sıfatı.
3090
[=1]
onarım: Onarma işi, tamirat, tamir.
2512
[=1]
onay: Uygun bulma, tasdik.
1028
[=1]
onaylan-: Onaylama işi yapılmak veya onaylama işine konu olmak.
1250
[=1]
onayla-: Yapılan bir işi doğru ve yerinde bularak kabul etmek, tasdik etmek.
643
[=1]
onca: O kadar, o denli.
1332, 1599, 1735, 1746, 1756, 1768, 206, 2155, 2676, 2707, 3233, 3635, 3844, 3864, 4001, 4060, 4300, 5171, 5260, 745
[=20]
ondalık: Onda bir olarak alınan veya verilen ücret.
5564
[=1]
onlar: O şahıs zamirinin çokluk biçimi.
1101, 1170, 1329, 1438, 1616, 1687, 2464, 3059, 3062, 3591, 4011, 4354, 4965, 5677, 1254, 1458, 1502, 163, 1740, 1800, 1856, 2582, 3059, 3079, 3165, 3238, 343, 3707, 3802, 3816, 5014, 5046, 5151, 5261, 5384, 5507, 701, 951, 2415, 1518, 2875, 3314, 436, 5169, 5170, 1331, 138, 1562, 1565, 1632, 1650, 1686, 1692, 170, 2315, 2995, 3316, 3388, 3790, 3860, 4014, 4427, 4434, 4439, 4443, 4504, 5167, 530, 5359, 592, 1026, 1309, 1327, 1461, 1463, 1473, 1476, 1622, 1635, 1637, 1652, 2017, 2186, 2694, 3047, 3061, 3120, 5026, 5203, 5244, 818, 942, 1727, 3383, 3775
[=95]
onlarca: Pek çok, çok sayıda olan.
5135
[=1]
onuncu: On sayısının sıra sıfatı, sırada dokuzuncudan sonra gelen.
1451
[=1]
oracık: Hemen o yer, bulunduğu yer.
1457, 3100, 4625, 4632, 5151, 947
[=6]
ora: O yer.
1709, 1927, 2333, 302, 4146, 4703, 4958, 502, 860, 69, 4556, 1410, 2473, 2959, 3658, 4628, 5395, 561, 5627, 1907, 1714, 1007, 439, 4578, 4624, 4635, 4638, 4640, 4773, 854
[=30]
oran: Büyüklük, nicelik, derece bakımından iki şey arasında veya parça ile bütün arasında bulunan bağıntı.
3086, 3093, 3156, 3554, 2409
[=5]
orducu: Savaş alanına gitmek için yola çıkan Osmanlı ordusunun her

türlü gereksinimini sağlamak için birlikte giden zanaatçılar ve esnaf.
4588
[=1]
ordu: Amaç, nitelik vb. yönlerden benzeyen insanların bütünü.
1332, 3188, 3191, 1326, 554, 566, 1361, 2406, 1347, 1427, 3185, 4581, 4586, 4591, 4603
[=15]
organ: Vücudun, belirli bir görev yapan ve sınırları kesin olarak belirlenmiş bölümü, uzuv.
3023, 477, 470, 3851, 2646, 4667
[=6]
orman: Ağaçlarla örtülü geniş alan.
721, 751, 752, 723
[=4]
orta: Her iki yanında kendi türünden aynı nitelikte nesneler, durumlar bulunan.
2046, 205, 2223, 3618, 437, 5527, 1417, 3901, 3662, 2705, 3296, 3302, 3493, 881, 696, 1432, 4083, 412, 4698, 5338, 1436, 1732, 2007, 2815, 4648, 4861, 5097, 2700, 4655, 614, 1920, 1617, 2743, 3123, 3320, 3900, 3907, 3929, 4036, 4185, 4248, 4251, 4505, 4647, 4842, 5015, 834
[=47]
ortak: Birlikte iş yapan, ortaklaşa yararlarla birbirlerine bağlı kimselerden her biri.
1153, 4870
[=2]
ortalık: Bulunulan yer, çevre.
1771, 2684, 497, 809
[=4]
ortam: Canlı bir varlığın içinde bulunduğu doğal veya maddi şartların bütünü.
2154, 3736
[=2]
Osmanlı: XIII. yüzyılda Osman Gazi tarafından Anadolu'da kurulan ve Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra dağılan büyük Türk imparatorluğunun uyrukları.
1008, 543
[=2]
Osmanlıca: Osmanlı Türkçesi.
2352
[=1]
otlakiye: Osmanlı döneminde, devlet malı otlaklarda yayılan hayvanlardan alınan vergi.
2661, 2772
[=2]
ot: Toprak üstündeki bölümleri odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda bitip bir iki mevsim sonra kuruyan küçük bitkiler.
2382, 740, 769
[=3]
otlat-: Hayvanı veya sürüyü otlayabileceği bir yere götürmek.
3706
[=1]
otur-: Vücudun belden yukarısı dik duracak biçimde ağırlığı kaba etlere vererek bir yere yerleşmek.
2383, 4516, 255, 5736, 2385, 3905, 2587, 4143, 4472, 4556, 584, 1964, 4107, 4022, 2163, 1991, 3602, 3711, 5415, 5681, 4476
[=21]

oturtul-: Oturtma işine konu olmak.
991
[=1]
otuz: Yirmi dokuzdan sonra gelen sayının adı.
1035, 1038, 1257, 2074, 2819, 337, 3650, 3763, 406, 4600, 661, 667, 4876
[=13]
ova: Çevrelerine göre çukurda kalmış, çoğunlukla alüvyonla örtülü, eğimi az, akarsuların derine gömülmediği, geniş veya dar düzlük.
1470, 4825
[=2]
oyalan-: Oyalama işine konu olmak.
4217, 834
[=2]
oydur-: Oymasını sağlamak.
3739
[=1]
oyna-: Vakit geçirme, eğlenme, oyalanma vb. amaçlarla bir şeyle uğraşmak.
3207, 4280, 4166, 3597, 4399, 732, 297, 3297, 4173, 4242, 2089, 3723, 5329, 3545, 3298, 1368, 3734, 3897, 4851, 269, 3675, 5541, 3516, 3294, 2828, 3909, 4446, 4514, 1078, 112, 2874, 3862, 2523, 3547
[=34]
oynak: Kımıldayan, yerinde sağlam durmayan, hareketli.
4035
[=1]
oynaş-: Birbiriyle oynamak.
4435
[=1]
oynat-: Oynamasını sağlamak.
970, 1267, 715, 684, 1717, 1701, 5120, 975, 717, 970, 976
[=11]
oysa: Aralarında karşıtlık, aykırılık bulunan iki cümleyi tersine olarak, aksine anlamlarıyla birbirine bağlayan bir söz, oysaki.
1049, 1064, 1086, 1599, 2006, 2022, 297, 3361, 3408, 3427, 3511, 3514, 3531, 3645, 367, 4251, 4325, 4354, 4805, 5059, 5167, 5248, 5252, 5309, 5618, 5715, 5719, 910
[=28]
oyuk: Oyulmuş, içi boş ve çukur olan yer.
4614
[=1]
oyul-: Oyma işi yapılmak.
2312, 2216, 2296, 2904, 4468, 888, 1984, 4432
[=8]
oyun: Yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence.
297, 3431, 3597, 3735, 4034, 4085, 4165, 4173, 4242, 4280, 4399, 5349, 730
[=13]
oyunbaz: Oynamayı seven.
312, 3241
[=2]
oyunbozan: Birlikte yapılmasına karar verilen bir işten tek taraflı cayan (kimse)
1377
[=1]
oyuncakçı: Oyuncak yapan veya satan kimse.

1408, 2624
[=2]
oyuncak: Oyun aracı.
303, 3215
[=2]
oyuncu: Herhangi bir oyunda oynayan kimse.
3665
[=1]
oyun: Yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence.
3902, 3929, 3214, 1372, 3207, 3206, 1370, 1374, 3863, 1377, 1375, 3909, 3913, 4113, 4748, 4116, 4851
[=17]
öbek: Küme.
3662
[=1]
öbür: Öteki, diğer.
1816, 4451
[=2]
öde-: Bir alışveriş ilişkisinde, borcu alacaklıya vermek.
2610, 2360, 5139, 1135, 1477, 2984
[=6]
ödet-: Ödeme işini yaptırmak.
5168
[=1]
ödül: Bir başarı karşılığında verilen armağan, mükâfat.
1904
[=1]
ödüllendiril-: Ödüllendirme işi yapılmak.
3094
[=1]
ödüllendir-: Bir başarıyı veya bir iyiliği ödülle değerlendirmek.
4779
[=1]
öfke: Engelleme, incinme veya gözdağı karşısında gösterilen saldırganlık tepkisi, kızgınlık.
2297, 2484, 3821, 3844, 5092, 1173, 1480, 478, 3979, 2975, 4525
[=11]
öfkelendir-: Öfkelenmesine yol açmak, kızdırmak.
4742
[=1]
öfkeli: Öfkelenmiş, kızgın, hiddetli.
4032
[=1]
öğle: Gün ortası, öğlen, öğle vakti.
1530, 2603, 2851, 4459, 890, 1503, 4846
[=7]
öğren-: Bilgi edinmek.
2017, 3837, 3983, 4290, 476, 1073, 1901, 2344, 2601, 3565, 3835, 410, 841, 2528, 2783, 3213, 2786, 2784, 70, 3265, 2788, 3583, 4812, 3569, 5516, 4311, 4827, 5250, 2779, 2780, 5075, 3462, 3459, 2796, 5731, 2797, 4321, 3702, 2868, 2289, 3246, 591, 806, 3689, 3911, 4702, 5448, 3212, 4975, 1980, 2016, 5245, 3336, 1158, 1965, 5731
[=56]
öğret-: Bir kimseye bir konuda bilgi ve beceri kazandırmak.
4746, 5714, 2583, 418, 3117, 3501, 1288, 2079, 3079, 4546, 730, 3105, 3107
[=13]
öğüt: Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat.

371
[=1]
öğütle-: Birine bir şeyi yapmasını veya yapmamasını söylemek, nasihat etmek.
266
[=1]
öksür-: Solunum yolları zarlarının rahatsızlığı sebebiyle akciğerlerdeki havayı birdenbire ve gürültülü bir sesle dışarı vermek.
2759, 5655, 1755, 1752, 1750, 358, 448, 1892, 1951
[=9]
öksürük: Ciğerlerdeki havanın, solunum organlarının kasılması ve zorlanmasıyla ağızdan gürültü ile çıkması.
1293, 2525
[=2]
öksüz: Anası veya hem anası hem babası ölmüş olan (çocuk).
1208
[=1]
öküz: Çift sürmekte, kağnı çekmekte kullanılan, etinden yararlanılan, iğdiş edilmiş erkek sığır.
1589, 1896, 1955, 2656, 3666, 3876, 666, 389, 4682, 910
[=10]
ölç-: En, boy, hacim, süre gibi nicelikleri kendi cinslerinden seçilmiş bir birimle karşılaştırıp kaç birim geldiklerini belirtmek
3464, 1574, 1564
[=3]
ölçekli: Ölçek farkıyla aynen bütünü veren geometrik şekil veya eleman.
267
[=1]
ölçü: Bir niceliği, o nicelik için kabul edilmiş birimlerden birine göre oranlayarak değerlendirme, mizan.
1048, 1959, 2168, 3519
[=4]
ölçülü: Belirli bir ölçüde olan.
274
[=1]
ölçül-: Ölçme işine konu olmak.
3049, 3069
[=2]
ölçüm: Ölçme işi.
1546
[=1]
öl-: Yaşamaz olmak, hayatı sona ermek.
2194, 4978, 5710, 4354, 3106, 3141, 3152, 5256, 4276, 2981, 729, 2726, 3658, 758, 79, 983, 2728, 2688, 281, 1860, 5220, 4262, 4697, 5185, 3683, 281, 2190
[=27]
öldür-: Bir canlının hayatına son vermek.
2724, 3118, 4541, 4682, 4918, 3994, 5232, 5209, 5370, 5174, 4912, 5377
[=12]
öldürül-: Öldürme işine konu olmak.
4964, 5042, 5042, 2342
[=4]
ölü: Hayatı sona ermiş olan, artık yaşamıyor olan.
1826, 1903, 2442, 3076, 3263, 749, 998, 4423, 4766, 4767, 3508, 1865, 1881, 4763, 1863
[=15]
ölüm: Bir insan, bir hayvan veya bitkide

hayatın tam ve kesin olarak sona ermesi.
2729, 5250, 674, 3051, 3747, 2811, 3013, 5273, 4767, 3198, 668
[=11]
ömür: Yaşam.
5468, 2190, 743, 2090, 5175
[=5]
ön: Bir şeyin esas tutulan yüzü, **arka** karşıtı.
4401, 4150, 4976, 5368, 2839, 1254, 1320, 1427, 1489, 1971, 2202, 2463, 2880, 2937, 2993, 34, 3778, 3857, 4011, 4040, 4051, 4234, 5143, 5413, 5425, 5435, 677, 678, 82, 216, 567, 957, 2841, 2856, 49, 5594, 1346, 1014, 1257, 1339, 1345, 1472, 151, 1652, 168, 2038, 2083, 2132, 2263, 2269, 2461, 2739, 3083, 376, 4185, 4593, 649, 946, 959, 995
[=60]
önce: İlk olarak, başlangıçta, **sonra** karşıtı.
103, 1049, 1064, 1128, 1207, 1236, 1368, 1470, 1541, 1548, 1643, 1660, 1675, 1690, 201, 2033, 2124, 2359, 2376, 2534, 2564, 2593, 2759, 2763, 2811, 2814, 2816, 2955, 2968, 2981, 3000, 3010, 3053, 3088, 315, 3229, 3293, 3334, 3356, 338, 3447, 3459, 3658, 3680, 3745, 3887, 3964, 3982, 4105, 4115, 4168, 4206, 4211, 4215, 4219, 4224, 4227, 4235, 4242, 4266, 4272, 4363, 4371, 4372, 4428, 4556, 4560, 4580, 4585, 4712, 4736, 4753, 488, 4885, 4907, 4930, 494, 4941, 4954, 4986, 5036, 5083, 513, 5140, 5145, 5308, 5383, 5550, 5710, 619, 693, 728, 866, 878, 967, 978, 3630, 4457, 4743, 153, 179, 3277, 4085, 4220, 4677, 4880, 4924, 673, 3201, 4964, 1149, 3203, 4392, 4998, 2352, 5314, 3219
[=117]
öncü: Önden gelen, önde olan.
1470, 1474, 5126
[=3]
önem: Bir şeyin nitelik veya nicelik bakımından değeri olma durumu, ehemmiyet.
3423, 1915, 2356, 2784, 3180, 3217, 3523
[=7]
önemli: Önemi olan, mühim, ehemmiyetli.
1661, 3150, 3165, 3179, 306
[=7]
önemse-: Önemli saymak, önem vermek.
5585
[=1]
önle-: Bir şeyin olmasına veya yapılmasına engel olmak.
1374, 2039
[=2]
önlem: Kötü veya yanlış bir şeyi önleyecek yol.
3233
[=1]
öp-: Sevgi, saygı, bağlılık, teşekkür belirtmek amacıya dudaklarını bir şeye veya birine değdirmek.
2473, 68, 283, 1236, 1135, 5745, 1127, 4819, 2535, 196, 3308, 3714, 3787, 4016, 1421, 5052, 67
[=17]

örnek: Benzeri yapılacak olan, benzetilmek istenen şey, model.
4326, 4342, 4363, 456, 2025
[=5]
örtbas: Bir durumun, bir olayın duyulmamasını, yayılmamasını sağlayan önlemler almak anlamındaki örtbas etmek.
3299
[=1]
ört-: Korumak, görünmez duruma getirmek veya gizlemek için üstüne bir şey koymak.
5358, 89, 977, 174, 4081, 4100, 608, 1464, 698, 949, 3442, 4192, 725, 5418
[=14]
örtü: Örtmek için kullanılan şey.
4185
[=1]
örül-: Örme işi yapılmak.
1032, 1512, 5291, 1051, 1812, 1667, 1815, 1775
[=8]
öte: Konuşanın temel olarak aldığı bir şeyden daha uzak olan yer veya şey, mavera.
2788, 2912, 31, 4145, 4381, 4385, 4406, 4379, 1566, 432
[=10]
öteki: Diğeri, öbürü.
1063, 3311, 3900, 3920, 4028, 4783, 4793, 5648
[=8]
öt-: Kuş veya böcekler, değişik tonda ses çıkarmak.
5525, 5533, 5655, 5652, 5521, 2825, 507, 5649, 931
[=9]
ötre: Arap harfli metinlerde bir ünsüzün o, ö, u, ü seslerinden biriyle okunacağını gösteren işaret.
1240
[=1]
ötürü: Bir şeyden dolayı, bir şey yüzünden.
223, 3291, 482
[=3]
öv-: Birinin veya bir şeyin iyiliklerini, üstünlüklerini söyleyerek değerini yüceltmek, methetmek.
3792, 3792, 523, 3799
[=4]
övünç: Övünme, kıvanç.
2541
[=1]
öyle: O yolda, o biçimde, o tarzda.
1464, 1508, 1564, 1817, 2186, 2489, 2489, 2661, 2685, 2740, 3064, 3083, 3128, 3278, 3298, 3325, 3374, 3679, 3866, 3970, 3974, 4293, 4348, 4527, 4537, 4546, 5011, 5325, 5533, 5533, 5622
[=31]
öyleyse: O hâlde.
1965, 3061, 3370, 3941, 399, 401, 4359, 4373, 4375, 4487, 497, 5018, 5743, 826, 862
[=15]
özel: Yalnız bir kişiye, bir şeye ait veya ilişkin olan.
2350, 3125, 3131
[=3]
özellik: Bir şeyin benzerlerinden veya başka şeylerden ayrılmasını sağlayan nitelik, hususiyet.
3995
185, 2177, 4090
[=4]
özellikle: Özel olarak, her şeyden önce.
2273, 2284, 2693, 3236, 471, 5538

[=6]

özen: Bir işin elden geldiğince iyi olmasına çabalama, özenme.

4868

1321, 1378, 2353, 2635, 443, 5264, 87, 890

[=9]

özen-: Beğendiği şeye benzemeye çalışmak, yapmaya kalkışmak.

820, 228

[=2]

özgü: Birine, bir şeye ait olan.

2298, 3289, 795

[=3]

özgür: Herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya, şarta bağlı olmayan.

3516, 5398

[=2]

özgürlük: Herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme veya davranma.

4148, 4152, 458, 4152, 370

[=5]

özlem: Bir kimseyi veya bir şeyi görme, kavuşma isteği.

2518

[=1]

özne: Bir cümlede bildirilen işi yapan, yüklemin bildirdiği durumu üzerine alan kimse veya şey.

874, 870

[=2]

özür: Bir kusurun hoş görülmesini gerektiren sebep, mazeret.

3576

[=1]

pabuç: Ayakkabı.

595

[=1]

paça: Pantolon, don, şalvar vb. giyeceklerde bacakların çıktığı aşağı bölüm.

2175, 3529, 3823

[=3]

paçavra: Eskimiş bez veya kumaş parçası, çaput.

1280, 3762, 2382, 4467

[=4]

padişah: Büyük hükümdar.

1020, 1228, 2510, 3032, 3046, 3077, 3084, 3109, 3141, 3173, 3187, 320, 4217, 4540, 780, 1224, 3098, 3165, 3199, 4212, 4213, 3021, 3030, 1233, 2138, 3028, 3106, 3143, 3162, 3172, 3181, 4539, 4544, 775, 783, 4533, 4989, 5032, 5051, 3166, 4803, 4315

[=42]

paha: Değer, fiyat, eder.

3621

[=1]

pahalı: Fiyatı yüksek olan, **ucuz** karşıtı.

3894, 608

[=2]

paket: İçinde bir veya birçok şey bulunan, kâğıda sarılarak veya kutuya konularak bağlanmış, elde taşınacak büyüklükte nesne.

2108

[=1]

pala: Kavisli, kısa, uç bölümü geniş, kabzasına doğru daralan bir tür kılıç.

1004, 1001, 999

[=3]

palanka: Ağaç ve toprakla yapılmış, hendekle çevrilmiş küçük hisar.

1775, 1349

[=2]

palavra: Herhangi bir konuda gerçeğe aykırı, uydurma söz veya haber.
304
[=1]
pamuk: Ebegümecigillerden, koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan, sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi.
1296, 5542
[=2]
panik: Ani dehşet duygusu, büyük korku, ürkü.
2961
[=1]
parıltı: Parıldama, göze çarpan parlaklık.
2392
[=1]
panzehir: Zehrin etkisini ortadan kaldırabilme özelliği olan madde.
3110
[=1]
papaz: Hristiyan din adamı, peder.
1053, 1067, 1023, 1060
[=4]
para: Devletçe bastırılan, üzerinde değeri yazılı kâğıt veya metalden ödeme aracı, nakit.
1136, 1499, 1795, 2011, 2265, 2265, 2277, 2460, 2579, 2592, 2684, 2697, 2808, 2834, 2988, 3070, 3144, 3242, 3243, 3623, 3635, 3640, 3728, 373, 3742, 3907, 4044, 4049, 4328, 4338, 4405, 473, 4798, 4806, 4810, 4838, 5201, 5205, 5225, 5234, 5298, 5303, 5307, 5572, 732, 739, 745, 902, 902, 3147, 2345, 5589, 742, 2275, 5260, 530, 4064, 2267, 2408, 2420, 3244, 3248, 2264, 2266, 2410, 3250, 4821, 5209, 5215, 1493, 2401, 2679, 4803, 5203, 5277, 3725, 1481, 3530, 3663, 3665, 3722, 3737, 3744, 4106, 4800, 4808, 5217, 547, 5702, 5703, 3925, 1100, 2275, 372, 585, 704, 2570, 410, 5547, 2636, 1989, 3248, 4046, 662, 738, 768, 2593, 1207, 1798, 1820, 1908, 1956, 1990, 1992, 2010, 2124, 2268, 2273, 2275, 2594, 315, 3251, 3662, 3731, 3900, 4047, 4053, 4774, 4799, 4802, 4820, 4841, 5233, 5256, 5333, 5548, 2449, 2596, 2610, 366, 3766, 3845, 5344
[=143]
paramparça: Pek çok parçaya ayrılmış, parça parça olmuş.
1828, 1975, 2805
[=3]
parasız: Parası olmayan.
2501, 4540
[=2]
paravana: Menteşelerle birbirine bağlı birkaç parçadan oluşan ve yapılarda bazı bölümleri ayırmakta kullanılan, katlanır, taşınır çerçeveli perde.
5316
[=1]
parça: Bir bütünden ayrılan, ayrı sayılan veya artakalan şey.
4784, 4796, 566, 1062, 4792, 1468, 1818, 4608, 1276, 1330, 2544, 1936, 4664, 2092, 1082, 1270, 1938, 2290, 4783, 4787, 4851, 886, 2203, 469, 887, 2773, 3223, 1061, 4791, 4793, 470, 565

[=32]

parçala-: Parçalara ayırmak, bütünlüğünü bozmak.
1346
[=1]

parçalan-: Parçalama işine konu olmak, parçalara ayrılmak.
1963, 1893, 2342, 1486, 2336, 2339, 2869
[=7]

parılda-: Işık saçmak, parlamak.
93, 3253
[=2]

parıltı: Parıldama, göze çarpan parlaklık.
2393, 3496, 4674, 92
[=4]

parla-: Güçlü bir ışık çıkarmak, ışık saçmak.
3338, 140, 3735, 926, 1338
[=5]

parlat-: Bir yüzeyi düzgün ve parlak duruma getirmek.
3631, 4601, 890
[=3]

parlak: Parlayan.
4866, 744, 912
[=3]

parlaklık: Parlak olma durumu.
4408
[=1]

parmak: İnsanda ve bazı hayvanlarda ellerin ve ayakların son bölümünü oluşturan, boğumlu, oynak, uzunca organların her biri.
3470, 4191, 205, 133, 1605, 2280, 204, 1677, 235, 40, 5657, 5684, 89, 956, 603, 2234, 2855, 1907, 3884, 437, 2035, 438
[=23]

parmaklık: Dik ve biraz aralıklı olarak yan yana dizilmiş tahta, demir vb. çubuklarla yapılmış bölme veya korkuluk.
5599
[=1]

parşömen: Yazı yazmak, resim yapmak için özel olarak hazırlanan deri.
216
[=1]

parti: İnsan topluluğu.
673
[=1]

paslan-: Üzerinde pas oluşmak.
1606, 1682, 171, 1846
[=4]

paslı: Üzerinde pas oluşmuş.
795, 175
[=2]

pastırma: Tuz, çemen, kırmızıbiber karışımının et üzerine sürülerek güneşte veya iste kurutulması yoluyla yapılan yiyecek.
2744
[=1]

paşa: Osmanlı Devleti zamanında yüksek sivil memurlara ve albaydan üstün rütbede bulunan askerlere verilen unvan.
1432, 1476, 1479, 1493, 1497, 1503, 1511, 1517, 1528, 1531, 1538, 1540, 1621, 1658, 1664, 3216, 446, 1556, 3001, 3189, 1430, 1490, 1691, 2039, 2050, 4220, 776, 2057, 2061, 2037, 5082, 5141, 1475, 1534, 1555, 1619, 1657, 1792, 1797, 1820, 4220, 1481
[=42]

patakla-: Rastgele vurarak dövmek.
1247
[=1]

patırtı: Pat pat çıkan sesin adı.
2420, 562, 4860
[=3]
patla-: Nesneler, iç basıncın etkisiyle ve çoğunlukla büyük ses çıkararak dağılmak.
5390, 4294, 4621, 5150, 4621, 1580, 1414, 1824
[=8]
patlama: Patlamak işi.
1304, 1417, 1766, 3681, 1622, 1307, 1412
[=7]
patlat-: Patlama işine yol açmak.
114, 1660, 4564, 109, 2681, 2320
[=6]
payanda: Destek.
1073, 1744
[=2]
paye: Rütbe.
2477, 3869
[=2]
pay: Eşit bölüm.
122, 420, 756, 818, 1114, 1955, 2772, 2588
[=8]
paylaş-: Aralarında bölüşmek, pay etmek.
4202, 562
[=2]
paytak: Çarpık, eğri bacaklı.
2389
[=1]
pazar: Satıcıların belirli günlerde mallarını satmak için sergiledikleri belirli geçici yer.
894, 5541, 351, 3778, 4014
[=5]
pazarcı: Değişik günlerde kurulan pazarlarda mal satan kimse.
523
[=1]
pazarlık: Bir alışverişte tarafların kendileri için en elverişli fiyatı karşısındakine kabul ettirmek amacıyla yaptıkları görüşme.
2846, 368, 528, 1663, 3635
[=5]
pazubent: Belli bir amaçla kola geçirilen enli kuşak, kolçak.
97
[=1]
pazu: Hamur topağı, beze.
101, 5135
[=2]
peçe: Kadınların sokakta yüzlerine örttükleri ince siyah örtü, nikap.
174
[=1]
peçeli:Yüzünü örtmek için peçe takmış olan.
1846
[=1]
pedal: Bir makinede, bir araçta ayak yardımıyla dönmeyi veya hareketi sağlayan düzen, ayaklık.
4606
[=1]
pek: Gereken, beklenen veya alışılmış olandan çok.
128, 2145, 2356, 2456, 2577, 2602, 2683, 27, 295, 3047, 3053, 3200, 3327, 3342, 3444, 3899, 4391, 4834, 4873, 493, 5664, 643, 687, 696, 703, 731, 797, 799, 899
[=29]
pekala: Çok iyi.
4917
[=1]
peki: Evet.
2799, 3337, 3347, 3367, 3395, 3400, 4297, 4373, 4486, 4793, 4813, 4959,

5006, 5029, 5455, 5627, 872, 893
[=18]

peksimet: Pişirildikten sonra dilimler hâlinde kesilerek ısı ile kurutulmuş, uzun süre dayanabilen ekmek.
4700, 233
[=2]

peltek: Dilini dişlerinin arasına alır gibi konuşan ve bu yüzden s, z gibi sesleri kusurlu söyleyen (kimse).
4922
[=1]

pembeleş-: Pembe bir renk almak.
1531
[=1]

pencere: Yapıları veya tren, vapur vb. ulaşım araçlarını aydınlatmak, havalandırmak amacıyla yapılan açıklık.
216, 2500, 5414, 5419, 5441, 5446, 5599, 911, 919, 929, 2842, 5378, 995, 1415, 5425, 5435, 3711, 922, 932, 5413, 4574, 4576, 5429
[=23]

pencüse: Zarla oynanan oyunlarda zarların üst yüzünün birinin beşli, öbürünün üçlü gelmesi.
3875
[=1]

pençe: Yırtıcı hayvanların ön ayaklarının parmaklarıyla tırnakları.
728
[=1]

perçin: İki veya daha çok levhayı birbirine bağlamak için geçirilen çivinin, ezilerek baş durumuna getirilen ucu.
81, 64
[=2]

perde: Görüşü, ışığı engellemek, bir şeyi gizlemek için pencereye veya bir açıklığın önüne gerilen örtü.
5435, 996, 524, 4031, 2146, 2995, 5430, 5436
[=8]

pergel: Yay veya çember çizmekte ve ölçmekte kullanılan araç.
217
[=1]

perişan: Dağınık, düzensiz, karmakarışık.
2501, 2967
[=2]

perşembe: Çarşamba ile cuma arasındaki gün.
1323
[=1]

peşin: Daha önce, önceden.
1556, 2579, 398
[=3]

peş: Arka, art.
2325, 3073, 3557, 4171, 4317, 4582, 1473, 198, 4557, 3034, 3405, 4165, 497, 745, 821, 1799
[=16]

Peygamber: Hz.Muhammed (s.a.v.).
2025
[=1]

pınar: Yerden kaynayarak çıkan su, kaynak.
3705
[=1]

pırıl: Çok parlak, çok ışıklı.
1343, 1343
[=2]

pırıltı: Pırıldayan şeyin yansıttığı ışık.
1765
[=1]

pısırık: Tutuk, sünepe, aşırı çekingen, yüreksiz ve beceriksiz.
1086, 392, 794, 2489
[=4]

pıs-: Sinmek, büzülmek, korkudan saklanmak.
1306
[=1]

pışpışla-: Bebeği kucakta yavaş yavaş sallayarak uyutmaya çalışmak.
5536, 5418
[=2]

pilav: Pirinçten, bulgurdan veya kuskustan yapılan bir yemek.
1485, 1490, 5540
[=3]

piliç: Tavuğun küçüğü, erginleşmemiş tavuk veya horoz.
2746
[=1]

pinekle-: Uyuklamak, uyuklar gibi hareketsiz kalmak.
984
[=1]

pir: Herhangi bir konuda, bir meslekte deneyim kazanmış, eskimiş kimse.
3652, 5377, 3691, 2122, 2818, 3868, 2533, 2097
[=8]

pirinç: Buğdaygillerden, kökleri bol su içinde yetişen bir bitki.
1485, 2434
[=2]

pis: Leke, toz veya kirle kaplı olan, kirli, iğrendirici, murdar.
2085, 2085, 2155, 2995, 5094
2443
[=6]

pislik: Kir.
414, 1058, 1062, 1061
[=4]

pistol: Kurusıkı bir patlama sesi ile birlikte parıltı vermesinden ötürü, yarışı başlatma işinde kullanılan özel tabanca.
5143, 5088, 5099, 5375, 4714, 4569, 3927, 4231, 4582, 5365, 5367, 5380, 5133, 5374, 5387
[=15]

piş-: Isıtma sonucu belirli bir kullanıma uygun duruma gelmek.
2433, 3005, 2439, 1486, 3005
[=5]

pişman: Yaptığı bir işin veya davranışın olumsuz sonucunu görerek üzülen.
2725
[=1]

pişmanlık: Pişman olma durumu.
2708, 3646, 2677
[=3]

piştov: Osmanlı ordusunda bir süre kullanılan, paçavrayla sıkıştırılmış barutu horozunda bulunan çakmak taşı ile ateşleyip kurşun bilyeyi atan, kısa namlulu, tek atış yapılabilen bir tür tabanca.
2641, 2649, 2320
[=3]

piyasa: Ortalık.
3742
[=1]

plan: Bir işin, bir eserin gerçekleştirilmesi için uyulması tasarlanan düzen.
3750, 3751, 4293, 3121, 4388
[=5]

post: Tüylü hayvan derisi.
1437, 723
[=2]

pota: İçinde maden eritilen kap.
2225
[=1]
poz: Kurum, çalım.
5111
[=1]
pösteki: Koyun veya keçi postu.
86
[=1]
pranga: Ağır cezalıların ayaklarına takılan kalın zincir.
342, 64, 81
[=3]
protesto: Bir davranışı, bir düşünceyi, bir uygulamayı haksız, yersiz, gereksiz bularak karşı çıkma, kabul etmeme.
319
[=1]
pul: Akçeden küçük metal para.
2345, 5589, 742, 2273
[=4]
puslu: Puslanmış, pusarık, hafif sisli.
5667
[=1]
pusula: Üzerinde kuzey güney doğrultusunu gösteren bir mıknatıs iğnesi bulunan ve yön tespit etmek için kullanılan kadranlı araç, yön belirteci.
1293, 1509, 1562, 2133, 3453, 4450, 4455, 1686, 3447, 3447
[=10]
pürüz: Bir şeyin düzgünlüğünü bozacak çıkıntı, gedik veya kusur.
848
[=1]
püskür-: 1.Fışkırmak. 2. Öfkeyi aniden dışarı vurmak.
1851, 2300, 3384
[=3]
raf: Üstüne öteberi koymak için duvara veya bir dolabın içine birbirine paralel olarak tutturulmuş, genellikle geniş, uzun tahta veya metal levha.
215, 2150, 2227, 3316, 3150, 4456
[=6]
rağbet: İstek, arzu.
1195
[=1]
rağmen: Karşın.
1065, 1143, 118, 1332, 1400, 1747, 1768, 1832, 1898, 1930, 206, 2156, 2239, 2301, 2391, 2686, 2868, 2911, 2957, 2966, 3097, 3171, 3233, 3477, 3616, 3798, 3865, 4002, 4024, 4066, 4088, 4143, 4147, 4318, 4342, 4397, 4495, 453, 4589, 4674, 4934, 5022, 5092, 5269, 5432, 5473, 5479, 5539, 5570, 559, 5660, 5690, 594, 623, 629, 685, 73, 745, 905, 965
[=60]
rahat: Sıkıntı veya yorgunluk, tedirginlik vermeyen.
2013, 2018, 2157, 2324, 291, 4252, 5620, 1711
[=8]
rahatça: Rahat bir biçimde.
2291, 4109, 4693, 4715, 4727, 4890, 5395, 908
[=8]
rahatla-: Üzüntü, sıkıntı, tedirginlik veren bir durum ortadan kalkmak veya azalmak, rahata kavuşmak.
4059, 967, 1312, 4251, 1059
[=5]

rahatlıkla: Rahat bir biçimde, kolaylıkla.
52
[=1]

rahatsız: Hasta, keyifsiz.
1080, 2557, 3295, 3309, 3745, 378, 3992, 5443, 5468
[=9]

rahip: Hristiyanlarda genellikle manastırda yaşayan evlenmemiş papaz.
995, 2379, 1026, 1067, 2373, 2375
[=6]

rahle: Üzerinde kitap okunan, yazı yazılan, bazıları açılıp kapanabilen alçak, küçük masa.
2350, 1250
[=2]

rahmetli: Tanrı'nın rahmetine kavuşmuş, bağışlanmış anlamlarında ölmüş Müslümanları saygıyla anmak için ad veya unvanlarının başına getirilen bir söz.
3013, 3015
[=2]

rakam: Sayıları göstermek için kullanılan işaretlerden her biri.
3129, 3551, 3151, 3553, 3558, 3203, 3552, 3559, 1574, 1594
[=10]

rakı: Üzüm, incir, erik vb. meyvelerin alkolle mayalanarak damıtılmasıyla elde edilen içki, aslansütü, imamsuyu.
1294, 4060, 4022, 4042, 4029, 1295
[=6]

rakip: Herhangi bir işte, bir yarışta, birbirini geçmeye çalışan, aynı şeyi elde etmeye uğraşan kimse.
1181
[=1]

raks: Bir tür dans.
4052
[=1]

ramak: Bir şeyin olmasına çok az kalmak anlamına gelen ramak kalmak deyiminde geçer.
414, 462, 485
[=3]

rampa: Bir arazinin, bir kara yolunun, bir demir yolu hattının yatay doğrultuya göre yokuş olan bölümü.
261, 620
[=2]

raptet-: Bir şeyi bir yere iliştirmek, tutturmak.
3470, 4727
[=2]

rasla-: Rastlamak; karşılaşmak.
420, 2900, 451, 5561, 388, 1860, 3822, 671, 5471, 1903, 5423, 4765, 5668, 107
[=14]

rastgele: Gelişigüzel.
135, 1676, 1995, 2177, 2526, 2986, 3533, 5670, 649
[=9]

rastlantı: Bilgiye, isteğe, kurala veya belli bir sebebe dayanmaksızın oluveren karşılaşma.
4870
[=1]

razı: Uygun bulan, kabul eden.
1128, 2347, 2688, 3887, 5240
[=5]

reçete: Üzerinde doktorun hastası için gerekli gördüğü ilaçlarla, bunların kullanılış biçimleri yazılı olan kâğıt.
815
[=1]

reis: Başkan.
3195, 3193, 2653, 2654
[=4]

rekat: Namazda bir kıyam, bir rükû ve iki secdeden oluşan bölüm.
2853
[=1]

renk: Cisimler tarafından yansılanan ışığın gözde oluşturduğu duyum.
1478, 1478, 1531, 217, 217, 2228, 2228, 2842, 2843, 4720, 4720, 87, 87, 1513, 1877, 2231, 2032, 4719, 279, 752, 899
[=21]

renkli: Beyaz dışında başka rengi veya renkleri olan.
213, 2452, 273, 313
[=4]

resim: Varlıkların, doğadaki görünüşlerinin kalem, fırça gibi araçlarla kâğıt, bez vb. üzerinde yapılan biçimleri.
1648, 4707, 132, 1322, 2404, 2547, 3534, 4344, 4932, 2332
[=10]

resmet-: Bir şeyin resmini çizmek.
4295
[=1]

revan: Giden, yürüyen.
238
[=1]

rıhtım: Bir akarsu veya deniz kıyısında doldurularak yapılmış, gemilerin indirme bindirme veya yükleme boşaltma yapabileceği yer.
4436, 4441, 4464, 532, 2881, 2934, 4467, 578, 3334, 345, 338, 550, 3304, 4458, 2999
[=15]

rıza: Razı olma, isteme.
4162, 2547, 541
[=3]

rica: Dileyiş, dileme.
3696, 5256, 5692, 5693
[=4]

risk: Zarara uğrama tehlikesi.
3865
[=1]

rivayet: Söylenti.
10, 12, 2, 2033, 2998, 682
[=6]

roman: İnsanın veya çevrenin karakterlerini, göreneklerini inceleyen, serüvenlerini anlatan, duygu ve tutkularını çözümleyen, kurmaca veya gerçek olaylara dayanan uzun edebî tür.
658, 662, 664
[=3]

rota: Gidiş yönü, izlenecek yol.
4456, 3122
[=2]

ruh: Bedeni etkin kılan canlılık ilkesi, bedenin hayat gücü.
824, 4862, 601, 3002, 2774, 5663, 830, 991, 823, 825, 3010, 1107, 1215, 2197, 2606, 3528, 5150, 5185, 2777, 301, 1341, 293
[=22]

rulo: Dürülerek boru biçimi verilmiş deri veya kâğıt tomar.
216
[=1]

Rum: Doğu Roma İmparatorluğu sınırları içinde yaşayan, Roma yurttaşı haklarına sahip olan halk.
259, 3647, 527, 5314, 551, 98
[=6]
Rumca: Rumların kullandığı, yeni Yunancanın bir lehçesi.
2352
[=1]
Rus: Rusya Federasyonu'nda yaşayan Doğu Slav halkı veya bu halkın soyundan olan kimse.
2151, 3117, 3790
[=3]
rüşvet: Yaptırılmak istenen bir işte yasa dışı kolaylık ve çabukluk sağlanması için bir kimseye mal veya para olarak sağlanan çıkar.
2573, 3168, 3732, 1146, 3880
[=5]
rüşvetçi: Rüşvet alarak iş gören kimse.
1224
[=1]
rüya: Düş.
28, 306, 308, 311, 5422, 5431, 5470, 1115, 3589, 873, 4554, 1426, 2105, 814, 179, 829, 836, 849
[=18]
rüzgar: Havanın yer değiştirmesiyle oluşan esinti, yel.
1508, 237
[=2]
saat: Bir günlük sürenin yirmi dörtte birine eşit, altmış dakikalık zaman dilimi, zaman parçası.
19, 2416, 2697, 3159, 3431, 3453, 4327, 4329, 4331, 4337, 4338, 4344, 4345, 4365, 5072, 5175, 5552, 2183, 4378, 4336, 4380, 4444, 5038, 5153, 5154, 5071, 4357, 4370, 4375, 4382, 5001, 3432, 3448, 4332, 4996, 5422, 4098, 4849, 2812, 2423, 740, 214, 4859
[=43]
saatçi: Saat yapan, onaran veya satan kimse.
4987, 5023, 3112, 4996, 4986, 4994
[=6]
sabah: Güneşin doğduğu andan öğleye kadar geçen zaman.
1324, 1401, 1431, 1434, 149, 154, 2038, 2251, 2256, 2262, 2534, 2831, 299, 3080, 3306, 3434, 3789, 4008, 4101, 4253, 4254, 4458, 452, 4577, 4697, 5072, 5292, 5474, 5752, 5756, 719, 863, 1673, 2537, 2964, 3078, 3636, 5516, 5531, 5569, 5629, 3747, 381, 4229, 4796, 4805, 4807, 4813, 4823, 4827, 4836, 4837, 2284, 2602, 1621
[=55]
sabık: Geçen, önceki, eski.
1077, 353, 3891
[=3]
sabır: Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi.
2486, 1280, 1290, 449, 4980, 5039
[=6]
sabırsızlan-: Sabırlı davranmamak, sabır göstermemek.
5456

[=1]

sabırsız: Sabır göstermeyen, sabrı olmayan.

4460

[=1]

sabırsızlık: Sabır göstermeme.

1200

[=1]

sabit: Yerinden oynamayan, yerini değiştirmeyen.

1568

[=1]

sabitleş-: Sabit duruma gelmek.

2485

[=1]

sabret-: Sabır göstermek, sabırlı davranmak.

5167

[=1]

sabun: Kirli ve yağlı şeyleri temizlemekte kullanılan, türlü yağlarla alkaliler birleştirilerek yapılan madde.

5264, 5317

[=2]

saç-: Bir şeyi ortalığa dağıtmak, dökmek.

1646, 1757, 5263

[=3]

saç: Baş derisini kaplayan kıllar.

2500, 2505, 4120, 84, 1467, 3711, 1003, 5323, 984, 987, 3641, 5745

[=12]

saçıl-: Saçma işi yapılmak.

5199

[=1]

saçma: Avda kullanılan fişeklerin içine konulan, türlü boylardaki küçük ve yuvarlak kurşun tanesi.

4608

[=1]

sadaka: Yardım amacıyla karşılıksız verilen şey.

2078, 2340, 2393, 2395, 2437, 2506, 2516, 2536, 2547, 2552, 2637, 4124, 5314, 542, 2251, 2482, 2258, 2553, 2069, 2276, 2411, 2441, 3279, 3879, 2377, 2346, 5204, 2316, 2566, 3249

[=30]

sadak: İçine ok konulan torba veya kutu biçiminde kılıf.

1325

[=1]

sadakatsizlik: Sadakatsiz olma durumu.

2720

[=1]

sade: Süsü, gösterişi olmayan, yalın, gösterişsiz.

2704

[=1]

sadece: Yalnızca.

1033, 1179, 129, 1733, 2041, 2177, 2323, 2345, 2416, 2440, 2475, 2785, 2804, 2814, 2899, 2919, 2919, 2920, 2942, 3046, 3205, 3241, 3376, 3513, 3664, 3838, 3861, 3919, 4070, 4173, 4498, 4498, 4520, 4527, 4547, 4602, 4708, 4847, 4967, 5012, 5042, 5412, 548, 5589, 5674, 5674, 5683, 72, 742, 951

[=50]

sadrazam: Osmanlı Devleti'nde başbakan.

3015, 2542

[=2]

saf: Kurnazlığa aklı ermeyen, kolaylıkla aldatılabilen.

3644

[=1]

safa: Eğlence, zevk.

605, 2020
[=2]
safra: Karaciğerin hazmı kolaylaştırmak için onikiparmak bağırsağına salgıladığı yeşilimsi sarı renkli acı sıvı, öd.
2197
[=1]
sağ: 1.**Sol** karşıtı.
2.Sağlam, esen.
1008, 1096, 1104, 1130, 1937, 2063, 2345, 2539, 2614, 2659, 3534, 3683, 5623, 623, 981, 1816, 2742, 2764, 2936, 5133, 5198, 5262, 5567, 4597, 5162, 1280, 588, 1684, 3445, 4648
[=30]
sağanak: Birdenbire başlayan, genellikle kısa süren şiddetli yağmur.
5400, 5593, 5391, 5604
[=4]
sağır: İşitme duyusundan yoksun, işitmeyen (kimse).
2317, 2319, 2389, 2906, 2911, 4437, 4442, 4445, 4450, 4468, 4489, 4494, 4521
[=13]
sağla-: Bir işin olması için gerekli durumu, şartları hazırlamak.
5041, 1184, 2639, 3677, 894, 435, 3733, 3167, 4747, 3550, 3209
[=11]
sağlam: Dayanıklı, kolay bozulmaz.
1092, 1404, 3467, 3473, 4880
[=5]
sağlamlık: Sağlam olma durumu.
3807
[=1]
sağlık: Vücudun hasta olmaması durumu, vücut esenliği, esenlik.
1959, 1039
[=2]
sağlıksızlık: Sağlıksız olma durumu.
357
[=1]
sağrı: Memeli hayvanlarda bel ile kuyruk arasındaki dolgun ve yuvarlakça bölüm.
5110
[=1]
sahaf: Genellikle kullanılmış ve eski kitap alıp satan kitapçı.
2854, 1185, 1216
[=3]
sahi: Gerçekten, gerçek olarak.
1518
[=1]
sahip: Herhangi bir şey üstünde mülkiyeti olan.
1277, 1314, 2610, 3198, 3232, 3298, 3426, 3510, 3511, 3536, 406, 4222, 762, 3525, 3008, 811, 723, 2044, 694, 728, 2069, 3622, 1277, 1947, 3145, 3995
[=26]
sahiplik: Sahip olma durumu.
2737
[=1]
sahici: Sahte olmayan, gerçek.
1339, 4567, 4117
[=3]
sahte: Bir şeyin aslına benzetilerek yapılan, düzme.
3112, 3185, 3191, 3205, 3216, 3246, 3257, 3266, 4148

[=9]
sahtekar: Sahte işler yapan.
2860
[=1]
Ali Said Çelebi: Roman şahıslarından biri.
5679, 5686, 5697
[=3]
saka: Evlere, çeşmeden su taşımayı iş edinmiş olan kimse.
952, 955, 958, 962, 953, 956
[=6]
sakal: Yetişkin erkeklerde yanak ve alt çenede çıkan kılların tümü.
2503, 3196, 2539, 4120, 710, 242, 2500, 2636
[=8]
sakallı: Sakalı olan.
5161, 708, 711
[=3]
sakalsız: Sakalı olmayan.
2488, 2502, 2637
[=3]
sakat: Vücudunda hasta veya eksik bir yanı olan, engelli.
2384, 2585, 2630, 325, 327, 594
[=6]
sakatlık: Sakat olma durumu.
2584
[=1]
sakınca: Çekinilmesi, dikkatli olunması gereken durum.
2115, 4552
[=2]
sakız: Bazı ağaçların ve özellikle sakız ağacının kabuğundan sızan, çiğnendiğinde yumuşayan, hoş kokulu, beyaz renkli reçine.
5479
[=1]
sakin: Hareket etmeyen, dingin.
1101, 1102, 4168, 5638, 5638
[=5]
sakla-: Görünmesine engel olmak, ortalıkta bulundurmamak.
1339, 1756, 1984, 2245, 2295, 4045, 5226
[=7]
saklan-: Gizlenmek.
5316, 1304, 2353
[=3]
sala: Müslümanları bayram veya cuma namazına çağırmak, bazı yerlerde cenaze için kılınacak namazı haber vermek amacıyla minarelerde okunan dua.
939
[=1]
sal-: Serbest kılmak, bırakmak, koyuvermek.
1402, 3235, 1470, 2430, 4799
[=5]
saldır-: Bir kimseye veya bir şeye karşı saldırı yöneltmek, zarar verici bir davranışta bulunmak, hücum etmek.
1806, 1203, 4133, 5159, 1578, 1334
[=6]
saldırgan: Başkasına saldıran.
1506
[=1]
saldırı: Kötülük yapmak, yıpratmak amacıyla, bir kimseye karşı doğrudan doğruya silahlı veya silahsız bir eylemde bulunma, hücum.
1514, 1515, 1770, 240, 1807, 1418, 1751
[=6]

salıveril-: Salıverme işine konu olmak.
4686, 5271
[=2]
salim: Esen, sağlam.
1096, 1104, 1130, 2063
[=4]
salimen: Sağ ve esen olarak.
1161, 6
[=2]
sallan-: Bağlı bulunduğu yerde gevşek duruma gelip yerinden oynamak, kımıldamak.
1610, 4977
[=2]
salla-: Düzenli bir biçimde ve hep aynı doğrultuda hareket ettirmek.
1554, 3883, 5555, 2652, 2045, 642
[=6]
salya: Ağızdan sızan tükürük.
225, 5123, 248
[=3]
saman: Ekinlerin harmanda dövülüp taneleri ayrıldıktan sonra kalan, hayvanlara yedirilen ufalanmış sapları.
737, 2656
[=2]
samimiyetsizlik: Samimi olmama durumu, içtensizlik.
2735
[=1]
sana: Sen zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi.
1100, 1111, 1117, 1123, 1131, 2168, 2178, 2360, 2725, 2741, 2873, 2876, 2926, 2948, 3460, 3501, 3509, 3566, 3568, 3919, 4073, 4183, 4203, 4205, 4279, 4281, 4282, 4290, 4299, 4319, 4322, 4420, 4526, 4528, 4784, 4817, 4884, 4947, 5171, 5222, 5229, 5231, 5254, 5371, 5444, 5467, 5624, 5700, 5703, 5715, 5716, 5717, 5746
[=53]
san-: Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak.
4280, 2390, 3645, 3531, 1139, 127, 1346, 152, 1876, 3425, 3956, 3412, 126, 1292, 1969, 4605, 4804, 4224, 4235, 4242, 5065, 1415, 1647, 5388, 3537, 4353, 194, 822, 2805, 3325, 3569, 5169, 5172, 709, 4058, 5099, 3329, 3771
[=38]
sanat: Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık.
1617, 2395, 3888
[=3]
sancak: Bayrak, liva.
1359, 4581, 56, 1282, 1355, 1405
[=6]
sandık: İçine çeşitli şeyler konulan, tahtadan yapılmış, kapaklı ev eşyası.
125, 1330, 1364, 2935, 902, 545, 2835, 66
[=8]
sanduka: Mezarın üzerine yerleştirilmiş, tabut büyüklüğünde tahta veya mermer sandık.
938, 937
[=2]

sanıl-: Düşünülmek, olabileceğine inanılmak, zannedilmek.
4491, 1769, 655
[=3]

sanı: Sanma durumu veya sonucu.
3589
[=1]

saniye: Bir dakikanın altmışta biri olan zaman birimi.
3681
[=1]

sanki: Farz edelim ki, güya.
1231, 1264, 1338, 1341, 1647, 1832, 1847, 1928, 1992, 2203, 25, 2695, 2759, 2932, 2936, 2978, 3331, 3348, 3415, 3431, 3500, 3588, 3593, 3595, 3603, 3795, 4151, 4470, 4755, 4829, 5234, 5241, 5243, 5243, 5387, 5637, 5757, 644, 697, 852, 856
[=41]

sansar: Postları değerli türlü etçil hayvanların ortak adı.
2978, 4514, 585, 587
[=4]

sapıklık: Sapık olma durumu veya sapıkça davranış.
5635
[=1]

sap: Bir aracı tutmaya yarayan bölüm.
1806, 1810
[=2]

sapla-: Bir aracı tutmaya yarayan bölüm.
1010, 926
[=2]

saplan-: Hızla batmak.
1721, 5675, 625, 1412, 4355
[=5]

sapta-: Bir şeyi belirgin kılmak, tespit etmek.
1550, 1376
[=2]

sap-: Yön değiştirmek.
161
[=1]

saptır-: Sapma işini yaptırmak.
1566
[=1]

sarar-: Sarı olmak, rengi sarıya dönmek.
656, 669, 2235
[=3]

saray: Görkemli ve gösterişli yapı.
1241, 3001, 3183, 2052, 3164, 319, 777, 1147, 3004, 1234, 2825, 446, 1426, 3002, 3166, 429, 433, 922, 2508, 4539
[=20]

Sarayburnu: İstanbul'un Fatih ilçesinin bir semti.
5081
[=1]

sar-: Çevresini çevirmek.
886
[=1]

sarfet-: Harcamak.
1227
[=1]

sargı: Esnek bir maddeden yapılmış uzun, dar ve ince şerit.
1890, 1926, 1924, 2309
[=4]

sarhoş: Alkollü içki veya keyif verici bir madde sebebiyle kendini bilmeyecek durumda olan (kimse).
2704, 2943, 3210, 324, 340, 4497, 4569, 5260, 388
[=9]

sarı: Yeşil ile turuncu arasında bir renk, limon kabuğu rengi.
2227, 3988
[=2]

sarık: Sarılarak meydana getirilen başlık.
2232, 5322, 2701
[=3]

sarıl-: Sarma işi yapılmak.
1129, 696, 1890
[=3]

sarın-: Kendi üstüne sarmak.
31
[=1]

sar-: Kuşatmak, çevirmek.
282, 440, 4976, 2776
[=4]

sarkaçlı: Sarkacı olan.
214
[=1]

sark-: Aşağıya doğru uzamak veya uzanmak.
3482, 88
[=2]

sarkıt: Mağaraların tavanında aşağıya doğru oluşan, genellikle koni biçiminde kalker birikintisi, damla taş.
1712, 1837, 1841
[=3]

sarmal: Dolana dolana oluşmuş, birbirini izleyen.
2226
[=1]

sarraf: Kuyumcu.
2837, 2407
[=3]

sarsıl-: Sarsma işine konu olmak.
1581
[=1]

sars-: Birdenbire ve güçle kımıldatmak, sallamak.
5756, 5688, 4240
[=3]

sat-: Bir değer karşılığında bir malı alıcıya vermek.
5565, 5492, 5493, 2843, 2845, 553, 5577, 1288, 2405, 2305, 2217, 5572, 1986, 2246, 3121, 3229, 359, 362, 3729, 3761, 3848, 3959, 4014, 4206, 4210, 4420, 4800, 4807, 5523, 650, 5491, 4811, 952, 136, 2427, 1901, 523, 351
[=38]

sataş-: Bir kimseyi rahatsız edecek davranışta bulunmak, musallat olmak.
2974
[=1]

satıcı: Alıcıya bir şey satan kimse.
553, 564, 523, 510
[=4]

satım: Satış.
3249
[=1]

satır: Bir sayfa üzerinde yan yana gelen kelimelerden oluşan ve alt alta sıralanmış her bir dizi.
2135, 2136, 5670, 650
[=4]

satış: Satma işi.
3844
[=1]

satranç: İki kişi arasında altmış dört kareli bir tahta üzerinde değerleri ve adları değişik siyah ve beyaz on altışar taşla oynanan bir oyun.
3209
[=1]

savaş: Devletlerin diplomatik ilişkilerini keserek giriştikleri silahlı mücadele.
1287, 1299, 1328, 1342, 1406, 1902, 3121, 3122, 3599, 4268, 1583, 4219, 1618, 1349, 4307
[=15]

savaş-: Karşı karşıya gelip çarpışmak, vuruşmak, muharebe etmek.
1436, 4309, 1403, 1951, 1257, 4427, 1259
[=7]

savsakla-: Belirli bir sebebi olmaksızın bir işi isteyerek geri bırakmak, geciktirmek.
2679
[=1]

savun-: Herhangi bir saldırıya karşı koymak.
2413
[=1]

savur-: Dağıtmak, saçmak.
3944, 3659, 1817, 49, 465, 531
[=6]

savuştur-: Geçiştirmek, atlatmak.
1744
[=1]

say-: Bir şeyin kaç tane olduğunu anlamak için bunları birer birer elden veya gözden geçirmek, sayısını bulmak.
3842, 2410, 5408, 1716, 3823, 3814, 2051, 3046, 2418, 2569, 2540, 2381, 3700, 3719, 544, 2358, 3232, 3411, 4529, 5203, 5499, 2231, 1090, 4507, 5308, 3201, 3899, 493, 630, 2230, 2273, 263, 2878
[=33]

saydam: İçinden ışığın geçmesine ve arkasındaki şeylerin görülmesine engel olmayan (cisim), şeffaf.
2752, 3126, 3131, 3197, 3541, 3543, 3559, 5324, 2236
[=9]

sayesinde: Aracılığıyla, yardımıyla.
2063, 4409, 5025, 5499
[=4]

sayfa: Üzerine yazı yazılan veya basılan bir kâğıt yaprağın iki yüzünden her biri, sahife.
1995, 3533, 1996, 615, 2351, 3849, 4044, 5431, 5668, 1907, 1125, 1886, 5666, 616, 3132, 3548, 1201, 1268, 2355, 3561, 646, 839, 1676, 649
[=24]

saygı: Bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu.
3059, 3062, 3786, 3813, 3838, 5681, 582, 482, 2202, 1108, 1197
[=11]

saygılı: Saygısı olan, saygı gösteren, hürmetli.
2209
[=1]

saygın: Saygı gören, sayılan, hatırlı.
413
[=1]

saygınlık: Saygı görme, değerli, güvenilir olma durumu.
2504
[=1]

sayı: Sayma, ölçme, tartma vb. işlerin sonunda bulunan birimlerin kaç olduğunu bildiren söz, adet.
269, 3719, 3942, 3128, 5595, 73, 3549, 3944, 3138, 3121, 4571, 3701, 3088, 3100, 3124, 3412, 447, 785, 3039, 3086, 4483, 3130, 3092, 3097, 3100, 3137, 3554, 3557, 3890, 3097
[=30]

sayısız: Sayılmayacak kadar çok, pek çok.

1329, 1656, 1838, 2151, 2396, 265, 2814, 2935, 3684, 3985, 4189, 4465, 4604, 4644, 4771, 4803, 5121, 516, 60
[=19]

sayıkla-: Uykuda veya bir hastalığın verdiği dalgınlık sırasında anlamsız, tutarsız sözler söylemek.
289
[=1]

saz: Türk halk müziğinde bağlama, cura, tar vb. mızraplı çalgıların genel adı.
4018
[=1]

sebebiyet: Bir şeye, bir olaya sebep olma, yol açma.
3878
[=1]

sebep: Bir şeyin olmasına veya belli bir hâlde bulunmasına yol açan şey.
1019, 3567, 3568, 5605, 58, 694, 1165
[=7]

seccade: Bir kişinin üzerinde namaz kılabileceği namazlık.
3436
[=1]

secde: Genellikle namaz kılarken alnı, el ayalarını, dizleri ve ayak parmaklarını yere getirerek alınan durum.
2549, 2550, 2559, 3454
[=4]

seç-: Benzerleri arasında hoşa gideni seçip almak veya yararlanmak için ayırmak.
1444, 3813, 5012, 2177, 1025, 2065, 3804, 3809, 3193, 2987, 436, 4573, 4845, 854, 4023, 14
[=16]

seçil-: Seçme işine konu olmak.
1029, 2861, 4955, 4961, 4566, 5400, 1435, 1874, 4675
[=9]

sedef: Midye, istiridye vb. deniz hayvanlarının kabuğunda bulunan sedefçilikte kullanılan, pırıltılı, beyaz, sert bir madde
605, 747
[=2]

sedir: Arkalıksız, üstü minderli ve yastıklı olabilen, oturmaya veya yatmaya yarayan ev eşyası, divan.
5753, 3606, 1186, 3601, 3614, 4081, 2154
[=7]

sefa: Eğlence, zevk, neşe.
2036, 3183
[=2]

sefaret: Elçilik.
343, 347
[=2]

sefer: Yolculuk.
1083, 1137, 1402, 2007, 2867, 4255, 3188, 3183
[=8]

seferber: Savaşa hazırlanmış veya girmiş (askerî birlik).
4852
[=1]

sefil: Sefalet çeken, yoksul.
2501, 2711, 2807, 2808, 5094, 5190
[=6]

seğirt-: Sıçrayarak yakın bir yere doğru koşmak.
197, 854, 126, 2598
[=4]

sehpa: Üstüne bir şey koymaya yarayan ayaklı destek.

3963, 3964, 3920, 3954, 3956, 3969, 3984, 3225, 3916, 3965, 3959
[=11]
şekil: Biçim.
3796
[=1]
sekiz: Yediden sonra gelen sayının adı.
1470, 1505, 1508, 2823, 5561, 5736, 2347
[=7]
sekizinci: Sekiz sayısının sıra sıfatı, sırada yedinciden sonra gelen.
1543, 3343, 3347, 3342
[=4]
seksen: Yetmiş dokuzdan sonra gelen sayının adı.
3640, 1595, 674
[=3]
sekte: Olmakta olan bir şeyin birdenbire durarak kesilmesi.
4416, 5649
[=2]
selamet: Esen olma durumu, esenlik.
5521, 4963, 3736
[=3]
selam: Bir kimseyle karşılaşıldığında, birinin yanına gidildiğinde veya yanından uzaklaşıldığında kendisine söz ve işaretle bir nezaket gösterisi yapma, esenleme.
1979, 3905, 583
[=3]
semere: İstenilen sonuç, verim.
449, 741
[=2]
sen: Teklik ikinci kişiyi gösteren söz.
1135, 1670, 2073, 2189, 2779, 2799, 2925, 2925, 3033, 3040, 3379, 3462, 3463, 3466, 3511, 3513, 3522, 3609, 3770, 401, 4279, 4527, 4786, 4787, 4828, 4909, 4953, 5060, 5074, 5079, 5079, 5169, 5224, 5227, 5241, 5245, 5312, 5372, 5458, 5626, 5627, 5700, 5722, 893, 893, 896, 5443, 5059, 5250, 5225, 5247, 5254, 1110, 1133, 138, 1712, 2074, 2361, 2784, 2911, 2912, 2912, 3355, 3460, 3516, 3570, 3575, 3583, 400, 4065, 4067, 4161, 4162, 4779, 4910, 4912, 4917, 5086, 5094, 5174, 5192, 5208, 5229, 5232, 5235, 5247, 5251, 5370, 5396, 5447, 5458, 5460, 5467, 5618, 5623, 5705, 5745, 5748, 1116, 1230, 2190, 2729, 3499, 3501, 3508, 3523, 3526, 4202, 4271, 4778, 4784, 4893, 4896, 4908, 4909, 4915, 4982, 4987, 5009, 5014, 5058, 5063, 5076, 5168, 5169, 5180, 5181, 5183, 5223, 5240, 5244, 5248, 5251, 5251, 5442, 5620, 5624, 5712, 5726, 5729, 5730, 5745, 5071, 2805, 3516, 5313
[=146]
sence: Sana göre, senin düşüncence.
3367, 3397, 3520
[=3]
sendelet-: Sendeleme işini yaptırmak.
623
[=1]
sene: Yıl.
3011, 3012, 3219
[=3]
sepet: Saz, kamış veya ince dallardan örülerek yapılan, genellikle sapı olan, yiyecek ve eşya

taşımak için kullanılan kap.
1775, 5695
[=2]
serbest: Hiçbir şarta bağlı olmayan, istediği gibi davranabilen.
5527
[=1]
serdengeçti: Fedai.
1465, 1577, 4595
[=3]
seril-: Serme işi yapılmak.
2743
[=1]
serin: Az soğuk, ılık ile soğuk arası.
1957, 2479, 2984
[=3]
sermaye: Bir ticaret işinin kurulması, yürütülmesi için gereken anapara ve paraya çevrilebilir malların tamamı.
3145, 3962, 3726, 5409, 2504, 559, 567, 3740, 406
[=9]
serp-: Bir şeyi dağılacak biçimde dökmek, saçmak.
886
[=1]
serpuş: Başlık.
2843, 1384
[=2]
sersem: Herhangi bir sebeple bilinci ve duyguları zayıflamış olan.
5517, 5662, 30, 5518, 5540
[=5]
sersemlet-: Sersemlemesine sebep olmak.
3438, 3420
[=2]
sersemle-: Sersem duruma gelmek.
4843
[=1]
sersemlik: Sersem olma durumu veya sersemce iş.
5651, 4111, 5519, 5522
[=4]
serseri: Belli bir işi ve yeri olmayan, başıboş (kimse), hayta.
4697
[=1]
sert: Güçlü kuvvetli.
101, 1403, 205, 320, 3467, 4051
[=6]
sertleş-: Sert bir durum almak, katılaşmak.
5646, 32
[=2]
servet: Varlık, zenginlik, mal mülk.
3632, 3645, 3726, 3899, 5499, 5588, 3650, 3009, 3067, 3655, 3742, 3731, 3988, 3865, 3641, 3674
[=16]
ses: Kulağın duyabildiği titreşim, seda, ün.
1202, 1629, 1856, 2211, 2888, 3425, 3460, 3460, 4255, 4831, 51, 960, 961, 965, 967, 971, 4839, 962, 1082, 1177, 1185, 1634, 2211, 2212, 2242, 2247, 3427, 36, 5141, 967, 974, 4231, 4643, 5188, 2337, 2644, 4935, 3595, 2202, 3600, 4447, 4755, 5069, 5142, 5259, 727, 2212, 2242, 2722, 3219, 3475, 4024, 4093, 4925, 5375, 1040, 1186, 1268, 2800, 2917, 4795, 5533, 574, 1610, 1630, 4079, 4722, 5115, 1388, 1535, 1615, 1626, 1636, 2525, 3599, 3630, 3718, 3794, 4690, 4890, 4936, 562, 5004, 1622, 3710, 752, 3704, 4904, 1630, 341
[=90]
sesli: Ses çıkararak.

1148, 2751
[=2]
sessiz: Sesi olmayan, ses çıkarmayan.
1624, 4641
[=2]
sessizce: Sessiz bir biçimde, sessiz olarak.
1638, 1685, 1696, 2902
[=4]
sessizlik: Ortalıkta gürültü olmama durumu, sükût.
4764, 5532, 3838, 4781
[=4]
sev-: Sevgi ve bağlılık duymak.
1119, 2581, 3068, 1119, 5623, 3215, 3293, 3301
[=8]
sevap: Hayırlı bir davranış karşısında Allah(c.c.) tarafından verileceğine inanılan ödül.
3045, 2071, 5200, 2441
[=4]
sevda: Güçlü sevgi, aşk.
229
[=1]
sevgi: İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu.
4733, 5554, 1111, 3283
[=4]
sevgili: Sevgi ve bağlılık duyulan.
4202, 4278, 4385, 5211, 5671, 5700, 5723, 5750, 2057
[=9]
Sevilla: İspanya'nın günaybatı kesiminde Endülüs (*Andal ucía*) özerk bölgesinin merkezi ve en büyük şehridir.
3767, 658
[=2]
sevinç: İstenen veya hoşa giden bir şeyin olmasıyla duyulan coşku.
3865, 5151, 5158, 2893, 438, 1633
[=6]
sevin-: Sevinç duymak.
508, 730
[=2]
seyis: At bakıcısı.
3859, 4119
[=2]
seyret-: Bir şeyin durumunu, oluşumunu gözlemek, bakmak.
253, 5630, 35, 5247, 5428, 5251, 5600, 1390, 5340, 2130, 398, 569, 5606, 5625, 924, 3853, 1143, 5569, 5604, 4810, 5230, 5251
[=22]
seyrek: Benzerleri veya parçaları arasında çok aralık bulunan, aralıklı.
222, 4866, 4906
[=3]
seyyar: Belli bir yeri olmayan, gezici, gezgin.
523, 553
[=2]
seyyare: Gezegen.
3669
[=1]
sez-: Açık bir kanıt olmaksızın, olmuş veya olacak bir şeyi anlamak, kestirmek, hissetmek.
1928, 3290, 3287, 4490, 1047, 2861
[=6]
sezinle-: Sezer gibi olmak, sezmek.
2836
[=1]
sıcacık: Yeter derecede ve hoşa giden bir sıcaklığı olan.
722
[=1]
sıcak: Sıcak yer.

1455, 1958, 5317, 694, 754, 2055
[=6]

sıcaklık: Sıcak olan şeyin durumu, etkisi veya sıcak olan şeyin niteliği, hararet.
5077, 981, 4699
[=3]

sıçan: Sıçangillerden, fareden iri, zararlı birçok türü bulunan kemirgen, memeli hayvan.
1778, 4622
[=2]

sıçra-: Bir uyarı veya heyecan sebebiyle ürkerek birdenbire olduğu yerde doğrulur gibi sarsılmak.
5281, 4637, 4606
[=3]

sıçrayış: Sıçrama işi.
5527
[=1]

sıfır: Kendi başına değeri olmayan, ondalık sayı sisteminde sağına geldiği rakamı on kere büyüten işaret .
4359, 4360, 3173
[=3]

sığ: Derinliği az, dibi yüzeyine yakın olan (göl, deniz, akarsu vb.).
4435
[=1]

sığ-: Uygun olmak.
3027, 3031, 2248, 3030, 3418, 3668, 4186, 4748
[=8]

sığın-: Korunmak amacıyla bir yere veya birine başvurmak, başkalarının yardım ve korunmasına ihtiyaç duymak.
22, 725, 2019, 1785
[=4]

sıhhatli: Sağlıklı.
1040
[=1]

sık: Aralıksız olarak, aralarında az aralık bırakarak.
1163, 1163, 1570, 1570, 1578, 1578, 175, 175, 1891, 1891, 2023, 2023, 2274, 2274, 2805, 3190, 3190, 3590, 3590, 5406, 5406, 5587, 830, 830
[=24]

sıkı: Sıkıca, iyice.
4705
[=1]

sıkıca: Sıkı bir biçimde.
1563, 2952, 2955, 4657, 4658
[=5]

sıkılma-: Can sıkıntısı duymak.
3571
[=1]

sıkıntı: Ruhsal yorgunluk, cefa, eziyet.
3147, 5624, 3742, 3428
[=4]

sıkıntılı: Sıkıntı veren, çileli, kasvetli.
2619
[=1]

sıkış-: İki şey arasında kalmak.
2770, 5115, 4415, 5113, 5305, 1719, 554, 4493, 3481
[=9]

sıklaş-: Sık duruma gelmek veya sıkça ortaya çıkmak, sık görülmek.
1549
[=1]

sıklaştır-: Sık duruma getirmek veya sıkça yapmak, sayısını artırmak.
3273
[=1]

sımsıkı: Çok sıkı.
1389, 2930, 4862, 4976, 5137, 5177
[=6]

sına-: Bilgisini, yeteneğini, yeterliliğini veya niteliğini yoklamak, imtihan etmek.
645
[=1]

sınav: Öğrencilerin veya bir işe girmek isteyenlerin bilgi derecesini anlamak için yapılan yoklama, imtihan.
1028, 3460, 3154, 3157, 3193
[=5]

sınır: Bir şeyin yayılabileceği veya genişleyebileceği son çizgi, uç.
3217, 1278
[=2]

sır: Gizli kalan, gizli tutulan şey.
1170, 1231, 2270, 25, 2978, 4440, 4515, 3044, 3384, 4717, 4145, 1984, 2245, 2295, 3348, 4150, 4153, 4201, 4201, 4963, 3079, 665
[=22]

sıra: Yan yana, art arda olan şey veya kimselerin tümü, dizi.
1787, 2445, 4041, 5417, 5652, 770, 1191, 1336, 1490, 1575, 1738, 1754, 1821, 1825, 196, 2136, 2499, 2551, 271, 2766, 2829, 2897, 2960, 3442, 4050, 4079, 418, 4337, 4938, 5105, 5197, 5298, 5302, 5533, 992, 3231
[=26]

sıradan: Bayağı.
2696, 4089
[=2]

sıralı: Sıralanmış, düzenlenmiş.
3318
[=1]

sırasıyla: Sırası gelince, sırasına dikkat ederek.
5024
[=1]

sırf: Yalnızca.
120
[=1]

sırık: Değnekten uzun ve kalınca ağaç.
2835, 4436, 535, 546, 553, 557, 432
[=7]

sırıt-: Dişlerini göstererek aptallık, şaşkınlık, kurnazlık veya alay belirtir biçimde gülmek.
2085, 140
[=2]

sırma: Altın yaldızlı veya yaldızsız ince gümüş tel.
3763
[=1]

sırmalı: Sırma ile işlenmiş veya süslenmiş.
3442
[=1]

sırnaşık: Can sıktığına, rahatsız ettiğine aldırmadan bir kimseden sürekli, yalvarırcasına istekte bulunan ve bu isteğinde direnen (kimse).
5111, 5122
[=2]

sırt: İnsanlarda boyundan bele kadar uzanan üst bölüm, **göğüs** karşıtı.
5719, 4039, 1810, 2495, 2495, 2597, 4135, 4670, 4671, 719, 1389, 4026, 4467, 462, 4966, 265, 4907, 2450, 1652, 1803, 282, 2885, 5610, 5127, 1325, 2816
[=26]

sırtla-: Sırtına alıp yüklenmek.
2612, 5482
[=2]

sıska: Çok zayıf ve kuru.
1710, 356

[=2]

sıtma: Anofel türü sivrisineğin sokmasıyla insandan insana bulaşan, titreme, ateş ve ter nöbetleriyle kendini gösteren bir hastalık

51

[=1]

sıtmalı: Sıtmaya tutulmuş (kimse).

2643

[=1]

sıvazla-: Bir şeyin üstünde yavaş yavaş, hafifçe el gezdirmek.

89, 282

[=2]

sıvı: Bulunduğu kabın biçimini alabilen ve üstü yatay bir düzlem durumuna gelebilen akışkan cisim.

910, 4685, 2228

[=3]

sıyır-: Hızla sürtünerek bir şeyin yüzünden bir parça soymak, koparmak veya üzerini hafifçe yırtmak.

2084

[=1]

sıyrıl-: Sıyırma işine konu olmak.

1736, 3913

[=2]

sız-: İnce aralıklardan veya gözeneklerden az miktarda ve belli olmadan yavaş yavaş akmak, çıkmak.

1584, 225, 4076, 911, 933, 919, 1702

[=7]

sızıntı: Sızan şey.

2310

[=1]

sızla-: Yakınmak.

2039, 2962, 343, 4583, 4622, 2949

[=6]

sicil: Görevlilerin meslek yaşamlarındaki çalışma durumları.

1362, 3539, 3563

[=3]

sicim: Keten, kenevir vb. bitkilerin liflerinden yapılan ince ip.

5195, 5526

[=2]

sidik: İdrar.

32

[=1]

siğil: Deride, özellikle ellerde oluşan zararsız, pürtüklü küçük ur.

2066

[=1]

sihir: Büyü.

4481, 100

[=2]

sihirbaz: Büyücü.

4475, 4476, 4479, 4503, 5486, 5548, 4484, 4485, 3684, 5484, 5490, 5545, 5558, 4496, 2849

[=15]

sikke: Madenî para.

2593, 2408, 2261

[=3]

silah: Savunmak veya saldırmak amacıyla kullanılan araç.

2644, 5374, 5390, 1277, 1353, 4583, 5366, 4447, 1804, 3832, 3974, 3982, 1462, 4567, 1299, 1336, 1782

[=17]

silahlı: Silahı olan.

2463

[=1]

silik: Kendini gösteremeyen, dikkati çekmeyen veya önemli ve belirli olmayan.

3330, 3501, 3617, 4089, 5726, 3593

[=6]

siliklik: Silik olma durumu.
5236
[=1]
silin-: Silme işine konu olmak.
3880, 3303, 5018, 5018, 4563, 3870
[=6]
silke-: Kuvvetle sarsmak.
5132
[=1]
sille: Elin iç yüzüyle vurulan tokat.
4822, 705, 1393
[=3]
sima: Yüz.
4932
[=1]
simit: Halka biçiminde, genellikle üzerine susam serpilmiş çörek.
2176
[=1]
simsar: Komisyoncu.
3910, 2844, 3899, 3906, 5564
[=5]
simurg: Anka.
250
[=1]
sincap: Sincapgillerden, ağaçlarda yaşayan, genellikle meyveyle beslenen, çok tüylü, uzun kuyruklu, ince gövdeli bir hayvan.
1875
[=1]
sindir-: Sinmesini sağlamak veya sinmesine sebep olmak.
766, 766, 1666
[=3]
sinek: Çift kanatlılardan, birtakım uçucu böceklerin genel adı.
5410, 5481
[=2]
sine: Göğüs.
1078, 1756
[=2]
sini: Üzerinde yemek de yenilebilen yuvarlak, bakır veya pirinçten büyük tepsi.
4016, 2743, 2745, 5345
[=4]
sinirlen-: Duygu ve davranışlarını denetleyemeyecek duruma gelmek.
1517
[=1]
sinir: Duyu ve hareket uyarılarını beyinden organlara, organlardan beyne ileten beyazımsı teller ve bu tellerin oluşturduğu demet.
3850
[=1]
sinirli: Kolayca ve çabuk sinirlenen, asabi.
5517
[=1]
sipahi: Osmanlılarda tımar sahibi bir sınıf atlı asker.
1432, 4595
[=2]
siper: Korunulacak, arkasına, altına veya içine girerek saklanılacak yer.
2979, 5359, 5373, 586
[=4]
sis: Atmosferin alt tabakalarındaki küçük su taneleri veya buhardan oluşan bulutların çok alçalarak yeryüzüne kadar inmesiyle oluşan duman.
1689, 1834, 275, 3590, 1847, 110, 1683, 172, 276, 281
[=10]
sistem: Düzen.
5020, 5012, 4294, 4726
[=4]
sistemli: Düzenli.
796

[=1]
sivri: Ucu keskin ve batıcı olan.
159
[=1]
sivril-: Başkalarını geride bırakıp yükselmek veya ün kazanmak.
1289
[=1]
siyah: Beyaz karşıtı.
1510, 2011, 1992
[=3]
siz: Çokluk ikinci kişi zamiri.
1740, 2276, 1741, 2093, 3925, 3926, 3951, 4900, 5157, 2276, 3042, 3052, 3328, 3347, 4973, 5047, 5157, 2918, 2921, 2921, 4056, 4508, 4508, 5057, 5203, 3930, 4998, 5458
[=28]
sofa: Evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer, hol.
5210, 4015, 5108, 5197
[=4]
sofra: Masa, sini vb. şeylerin, yemek yemek üzere hazırlanmış durumu.
2741, 4016, 4063, 2756, 4040, 4058, 4104, 5341, 2767, 3006, 3008, 4021, 5352
[=13]
sofu: Dinin buyruk ve yasaklarına bütünüyle uyan (kimse).
2672
[=1]
Sofya: Bulgaristan'ın başkenti ve en büyük şehri.
1429, 1446, 1429, 1922, 1934
[=5]
soğan: Çiğdem, lale, zambak, sarımsak vb. bitkilerin toprak altındaki yumru kökü.
5492
[=1]
soğuk: Isının üşütecek kadar az veya düşük olması durumu.
129, 1451, 1457, 1464, 1598, 1607, 22, 2703, 4047, 4662, 698, 3838, 94, 1815, 1934
1439, 1897
[=17]
sohbet: Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme, söyleşi.
4448, 5681, 300, 1982, 3787
[=5]
sok-: İçine veya arasına girmesini sağlamak.
3998, 2281, 2517, 2657, 3542, 4338, 3600, 3353, 3256, 3543, 1127, 1906, 3561, 441, 4729, 5751, 739, 451, 1298, 1642, 1678, 1907, 2043, 2054, 2711, 360, 3800, 758, 621, 3796
[=30]
sokak: İl, ilçe vb. yerleşim bölgelerinde, iki yanında evler olan, caddeye oranla daha dar veya kısa olabilen yol.
176, 381, 382, 509, 684, 684, 1386, 1387, 2063, 2496, 2976, 1335, 161, 2848, 521, 158, 154, 2502, 2931, 3093, 3673, 462, 4689, 2884, 552, 561, 2037, 4471, 2121, 1979, 2809, 464, 1383, [=33]
sol: Vücutta kalbin bulunduğu tarafta olan, **sağ** karşıtı.
2539, 3533, 3874, 97, 1816, 2743, 2764, 2936, 5133, 5198, 5262, 5567,

3638, 4597, 5162, 1280, 1684, 3446, 4648 [=19]

soluk: Akciğerlere çekilen, akciğerlerden atılan hava, nefes.
1003, 1078, 1202, 1548, 1548, 2962, 4164, 4890, 1548, 2963, 4164, 4138 [=12]

somun: Yuvarlak ve şişkin ekmek.
1035, 1048, 1064, 2596 [=4]

son: İlk karşıtı.
1010, 1048, 1474, 1690, 175, 1764, 1777, 1926, 1999, 2200, 2287, 2441, 2521, 2572, 2592, 2864, 2956, 2983, 3149, 3165, 3171, 3176, 3178, 3180, 3217, 3253, 3295, 332, 355, 3625, 3780, 3828, 3869, 3910, 3916, 4285, 4833, 4867, 5089, 5176, 5192, 5207, 5255, 5259, 5284, 530, 5304, 5669, 5725, 5747, 5751, 614, 675, 771, 975, 981, 3836, 5669, 694, 4319, 4387, 1200, 2562, 4286, 4685 [=65]

sonbahar: Kuzey yarım kürede eylül, ekim ve kasım aylarını içine alan süre.
724, 2504 [=2]

sonra: Daha ileri bir zamanda, müteakiben, önce karşıtı.
1021, 1032, 1081, 1121, 1132, 1138, 1142, 1151, 124, 1247, 1259, 1262, 1269, 1303, 1305, 1347, 1405, 1421, 1424, 1427, 1428, 1449, 1450, 1452, 1470, 1473, 1478, 1500, 1596, 1599, 1602, 164, 1640, 1781, 1893, 1938, 1978, 1983, 1989, 200, 2045, 2063, 2075, 2113, 2115, 2121, 2126, 2132, 2158, 2181, 2197, 2198, 2215, 2219, 2245, 2257, 2264, 2290, 2309, 2334, 2370, 2373, 2409, 2418, 2424, 2443, 2463, 2466, 2520, 2575, 2594, 2604, 2613, 2622, 2690, 2726, 2778, 279, 2795, 2872, 2877, 2906, 2906, 2910, 2928, 2956, 2964, 2972, 2994, 3011, 3012, 309, 3095, 3101, 3106, 3141, 3152, 3153, 3161, 3199, 3204, 3209, 3220, 3243, 3262, 3286, 3308, 3349, 3433, 3447, 3481, 3488, 3498, 3545, 3559, 3561, 3569, 3579, 3582, 3586, 3632, 3714, 3733, 3755, 3764, 3774, 3783, 3787, 3788, 3814, 3817, 3845, 3847, 3853, 3859, 3882, 3905, 3915, 3935, 3972, 3982, 4, 4010, 4060, 4069, 4071, 4107, 4109, 411, 4119, 4142, 4168, 4213, 4236, 4236, 424, 4260, 4261, 4264, 4265, 4273, 4300, 4304, 4307, 4313, 4347, 4348, 4387, 4442, 4473, 451, 4535, 4550, 4556, 464, 465, 4654, 4659, 4699, 471, 4729, 475, 4791, 4799, 4819, 4836, 4871, 4872, 4874, 4884, 4889, 4928, 4951, 4957, 4990, 4994, 5000, 5020, 5033, 5035, 506, 5063, 5162, 5207, 5218, 5256, 5276, 5286, 5291, 5304, 5306, 5311, 5318, 5333, 5335, 5339, 5340, 5402, 5418, 5433, 5449, 549, 5516, 5525, 5543, 5585, 5591, 5645, 5646,

5648, 5662, 5736, 600, 646, 651, 654, 656, 676, 7, 707, 714, 749, 773, 788, 79, 807, 85, 850, 857, 887, 978, 989, 1018, 2462, 2776, 2980, 3833, 4083, 12, 2351, 5478, 2352
[=262]

sonraki: Sonra olan.
1037, 1316, 2496, 2600, 2659, 3176, 4266, 4267, 4704, 5184, 5382, 5475, 5477, 5545
[=14]

sonsuz: Sonu olmayan, bitmeyen, ebedî.
2201, 3400, 3402, 3405, 3408, 3409, 4171, 4287, 4317, 4356, 4357, 4361, 4364, 4369, 4375, 4378, 4379, 4385, 4400, 4401, 4406
[=21]

sonuç: Bir olayın doğurduğu başka bir olay veya durum, netice.
3173, 3666, 4361, 5584, 3090, 1584, 1936, 2243, 2615, 2642, 3186, 3635, 4174, 4567, 487, 5328, 3182, 3205, 5733, 5740, 844, 4369, 1063, 503
[=24]

sonuçlan-: Sonuca ulaştırılmak, sonuca bağlanmak.
3629
[=1]

sonuncu: Zaman, yer, sıra bakımından başkalarına göre sonda olan kimse, şey.
5047
[=1]

sonunda: En son zamanda, nihayetinde.
1027, 1154, 1169, 119, 1222, 1367, 1392, 1440, 1496, 1572, 1649, 167, 1699, 1817, 204, 2106, 2163, 2354, 2384, 2513, 2587, 2667, 2698, 2715, 2898, 2958, 3078, 3090, 3092, 3184, 328, 3451, 361, 3615, 3682, 3718, 3800, 3810, 416, 4218, 423, 4312, 4462, 449, 4548, 4652, 4660, 4692, 4693, 4694, 4762, 4801, 481, 4824, 4979, 5040, 5055, 5102, 5147, 520, 5266, 5514, 5607, 5729, 610, 741, 848, 880, 950
[=69]

sopa: Kalın değnek.
2494, 2519, 5366
[=3]

sopalı: Elinde sopası olan.
2557
[=1]

sor-: Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.
4168, 4172, 897, 5172, 4486, 3024, 3337, 3505, 4777, 4790, 4812, 5455, 645, 2204, 3085, 3832, 4485, 5699, 574, 5702, 2269, 5685, 2282, 3520, 4478, 5494, 4488
[=27]

sorgu: Sorma işi.
1310, 1930, 2340, 1881, 2870, 4931
[=6]

sorgulama: Sorgulamak işi.
4886
[=1]

soru: Bir şey öğrenmek için birine yöneltilen ve karşılık gerektiren söz veya yazı, sual.
4414, 4759, 4779, 5574, 5605, 2011, 4457, 2259, 4479, 897, 1920, 2282, 3458, 3461, 4168, 4169, 4420, 3406, 3610, 422,

2269, 3338, 3348, 4289, 4484, 4794
[=26]
sorumlu: Üstüne aldığı veya yaptığı işlerden dolayı hesap vermek zorunda olan, sorumluluk taşıyan (kimse).
2531, 668, 2567, 4519, 2617, 334
[=6]
soy: Bir atadan gelen kimselerin topluluğu, sülale.
2584
[=1]
soy-: Birinin üstünde, yanında veya bir yerde bulunan şeyleri çalarak alıp götürmek.
2049, 2034, 1418
[=3]
söktür-: Sökme işini yaptırmak.
1211
[=1]
sökün: Birçok kişi veya şey birbiri ardından gelmek, görünmek anlamlarına gelen sökün etmek birleşik fiilinde geçer.
2257, 5303
[=2]
sömürge: Bir ulusun, kendi ülkesi sınırları dışında egemenlik kurarak yönettiği, ekonomik ve siyasal çıkarlar sağladığı ülke.
661
[=1]
sön-: Gerilemek, parlaklık ve önemini yitirmek.
714, 3677, 19, 3222, 5307, 2394
[=6]
söndür-: Ateş ve ışığın yanmasına, aydınlatmasına son vermek.
3581, 4071, 4074, 500
[=4]
söv-: Onur kırıcı, çoğu basmakalıp kaba sözler söylemek, küfretmek.
2580, 1716, 3823
[=3]
söyle-: Düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak.
4165, 4173, 4817, 4827, 5072, 5186, 5443, 5461, 1857, 2120, 3854, 3973, 4028, 4129, 4143, 4485, 46, 4777, 4795, 4936, 4947, 5210, 569, 648, 2384, 832, 3385, 5684, 4282, 3500, 5006, 1478, 3081, 3279, 3804, 285, 5067, 943, 4180, 4898, 3286, 4280, 5031, 4285, 4204, 4794, 1121, 2877, 3544, 3579, 3814, 5306, 327, 374, 3040, 4813, 5371, 3098, 3101, 1065, 1108, 3165, 5269, 3568, 4283, 1006, 1255, 4535, 4945, 2871, 1261, 2006, 2293, 2327, 2682, 5259, 5489, 5554, 4792, 3408, 2023, 4884, 1055, 2242, 2278, 257, 292, 3843, 3965, 3426, 5681, 3399, 4025, 3522, 4943, 5688, 2335, 4400, 4489, 4764, 5558, 1406, 4552, 5261, 1663, 4452, 2299, 3170, 4054, 4116, 4404, 4407, 4555, 1130, 1444, 2670, 3167, 3460, 3791, 4492, 4918, 873, 873, 106, 1557, 1659, 1716, 1946, 2347, 249, 2577, 2583, 2688, 2766, 2892, 2934, 3084, 367, 3756, 3948, 4104, 4212, 4499, 489, 4905, 575, 636, 715, 3018, 4440, 3962, 4959, 4981, 3925, 4322, 5200, 5703,
[=157]

söylen-: Söyleme işi yapılmak.
300, 4967, 589, 4178, 2983, 2975, 3228, 2675, 2628, 2492, 2975, 5054
[=12]

söylenti: Ağızdan ağıza dolaşan, kesinlik kazanmayan haber, rivayet.
1083, 2114
[=2]

söz: Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi.
118, 1868, 2974, 3238, 4836, 579, 1173, 1528, 3088, 3148, 3267, 3552, 3643, 4229, 4535, 4544, 4718, 5549, 5691, 1567, 1763, 3331, 3509, 3527, 4813, 5727, 5648, 4934, 643, 2004, 2166, 2731, 2904, 2914, 3331, 3455, 3495, 3814, 4928, 5176, 943, 945, 4301, 3502, 3523, 3077, 5286, 2015, 117, 1557, 3354, 3715, 4789, 4980, 5089, 5158, 5242, 5259, 5490, 3351, 1533, 5502, 1622, 1908, 2253, 228, 4864, 4990, 5040, 3169, 4813, 4921, 5031
[=73]

sözgelimi: Sözüm ona, söz gelişi.
3056, 4350, 4501, 4768, 5736, 831
[=6]

stratejik: Önemli.
3180, 3217
[=2]

su: Hidrojenle oksijenden oluşan, sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde.
1035, 1038, 1485, 1569, 1606, 1761, 2448, 2703, 2703, 2764, 2852, 3445, 3597, 4118, 5300, 5302, 5310, 5333, 5478, 5582, 5636, 5646, 57, 57, 626, 82, 855, 881, 951, 953, 954, 957, 961, 964, 990, 2285, 2444, 4435, 1838, 1880, 234, 3998, 3999, 432, 4680, 519, 850, 1552, 5317, 83, 962, 1033, 3991, 1367, 2773, 1255, 2601, 85, 5540
[=59]

sual: Soru.
1310, 1930, 2340
[=3]

subaşı: Şehirlerin güvenlik işlerine bakan görevlilerin başı.
1417, 2116, 501
[=3]

sucuk: Şişirilip kurutulmuş bağırsak içine baharlı et kıyması doldurularak yapılan bir tür yiyecek.
2744, 5538
[=2]

suç: Yasalara aykırı davranış, cürüm.
2620, 3826, 3670, 592, 943, 944, 3832, 2646
[=8]

suçsuz: Suçu olmayan, suç işlememiş olan.
2326, 3211
[=2]

suçlu: Suç işlemiş, suçu olan (kimse).
2326
[=1]

suçluluk: Suçlu olma durumu.
2709
[=1]

Sultan Ahmet Camii: Sultan Ahmet Camii, 1609-1616 yılları arasında Osmanlı Padişahı I.

Ahmed tarafından İstanbul'daki tarihî yarımadada, Mimar Sedefkâr Mehmet Ağa'ya yaptırılmıştır.
5689, 5697
[=2]

sun-: Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye bir şeyi vermek, arz etmek.
1224, 5315, 3199, 2285
[=4]

supap: Bir yay yardımıyla gergin tutulan ve yatağın düzlemine dik olarak yaptığı gidip gelme hareketiyle bir akışkanın geçişini ayarlamaya yarayan kapak, sibop.
4649, 4650
[=2]

Suphanallah: Yüce Allah(c.c.)'ı her türlü kusur, ayıp ve eksiklikten, insanlığa özgü niteliklerden uzak tutarım anlamında kullanılan bir söz, fesüphanallah.
2451
[=1]

surat: Yüz.
1941, 2790, 4422, 1664, 2680, 363, 4133, 4587, 5114, 2806, 4126, 3234, 1942, 1448, 2994, 4156, 5288, 3222
[=18]

suret: Görünüş, biçim.
2806, 2044, 4798, 4806, 4805, 4804
[=6]

sur: Kale duvarı.
1190, 3856, 4612, 1536, 1270, 1550, 1960, 1071, 1300, 1512, 682, 706, 1203, 1621, 1946, 150, 4624
[=17]

sus-: Konuşmasını kesmek.
4906, 5058, 5466, 4078, 4532, 4521
[=6]

susuz: Suyu olmayan.
1254
[=1]

susuzluk: Susuz olma durumu, kuraklık.
3658, 2017, 854, 857
[=4]

sübyan: Çocuklar.
2212
[=1]

Süleymaniye Camii: Süleymaniye Camii, I. Süleyman adına 1551-1557 yılları arasında İstanbul'da Mimar Sinan tarafından inşa edilen camidir.
2372
[=1]

sülüs: Arap alfabesiyle yazılan bir tür süslü yazı.
3113
[=1]

sümük: Sümük doku hücrelerinin ve üzerinde bulunan bezlerin, doku yüzünde nemli, akıcı, kaygan bir tabaka oluşturan salgısı.
2091, 5124, 1167
[=3]

sümün: XVII. yüzyıl ortalarında bir süre Osmanlı ülkelerinde kullanılan ve kuruşun sekizde biri (beş para) değerinde bir yabancı para.
3768, 544
[=2]

sünger: Yapay olarak elde edilen temizlik veya dolgu gereci.
1929
[=1]

sünnetli: Sünnet edilmiş olan.
467
[=1]
sünnetsiz: Sünnet edilmemiş olan.
105
[=1]
sürünceme: Bir işin sonuçlanıncaya kadar boş yere uğradığı gecikmelerin tümü.
3799,5265
[=2]
süpür-: Bir şeyin, bir yerin üstündeki çer çöp, toz toprak vb. şeyleri süpürge, fırça veya başka bir araçla toplamak, temizlemek.
70, 5024
[=2]
sürahi: İçecek koymaya yarar, cam, plastik vb.nden yapılan kap.
2972, 600, 599
[=3]
sür-: Yönetip yürütmek, devam etmek.
1039, 1633, 2283, 2648, 1164, 3655, 495, 5532, 2827, 1137, 2192, 2269, 112, 1577, 4004, 5307, 904, 3192, 2035, 3220, 4150, 3780, 1748, 5549
[=24]
sürdür-: Sürme işini yaptırmak.
3507, 5240, 3354, 4566, 4748, 2694
[=6]
süre: Bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman parçası.
1473, 1781, 1978, 2147, 2462, 2721, 2733, 2994, 3799, 3859, 4078, 4387, 4473, 4625, 4888, 4928, 500, 5162, 5402, 5603, 5649, 632, 748, 1359, 2192, 4913, 898, 2134, 5171, 930, 5699, 892, 4312, 2654
[=34]
sürekli: Kesintisiz olarak süren, kalıcı, devamlı.
1672, 1951, 2643, 3992, 5581, 5640, 945
[=7]
sürgülü: Sürgü kolu olan.
2174, 515, 506
[=3]
sürtünme: Sürtünmek işi.
4399
[=1]
sürü: Evcil hayvanlar topluluğu.
3706
[=1]
sürün-: Kendi üzerine koku, krem vb. sürmek.
4066
[=1]
süsle-: Birtakım katkılarla bir şeyin daha güzel görünmesini sağlamak.
1275, 2548
[=3]
süs: Süslemeye, süslenmeye yarayan şey, bezek, süs püs.
4117, 2559
[=2]
sütun: Herhangi bir maddeden yapılan, genellikle bir altlığa, bazen doğrudan doğruya yere dayalı silindir biçiminde düşey destek, kolon.
5358, 672, 2474
[=3]
süvari: Atlı asker.
1770, 1803, 1805, 1808, 1822, 1473, 1751, 1799, 1772, 1578, 1802, 4636
[=12]
süz-: Gözle inceleyerek dikkatle bakmak.

3859, 2832, 2778, 2820, 2829, 4514
[=6]

süzül-: Sessizce ve görünür bir hareket yapmadan ilerlemek.
952, 942, 921
[=3]

kelime-i şahadet: İslam inancındaki Allah(c. c)'tan başka İlâh olmadığı esasının beyanı olan ibaredir.
2134
[=1]

şahadet: Tanıklık.
2026
[=1]

şahî: Yavuz Sultan Selimin bastırdığı altın para.
3766
[=1]

şahit: Tanık.
1112, 1395, 2027, 552, 2023, 2030, 2418, 5241
[=8]

şahsen: Kendi (kendim, kendin ...), bizzat.
3904
[=1]

şahsiyet: Kişilik, belirgin özellik.
3502
[=1]

şaka: Güldürmek, eğlendirmek amacıyla karşısındakini kırmadan yapılan hareket veya söylenen söz.
2088
[=1]

şakak: Göz, alın ve yanak arasında, elmacık kemiğinin üstünde bulunan çukurumsu bölge.
1936, 3196, 1890, 2236
[=4]

şakırtı: Şakırdayan bir şeyin çıkardığı sesin adı.
259, 4888, 4937
[=3]

şakla-: Şak□ diye ses çıkarmak.
4135, 4905
[=2]

şal: Genellikle Hindistan'da dokunan, özel motifleri olan değerli bir yün kumaş.
538, 3763, 609
[=3]

Şam: Suriye'nin başkentidir.
3442, 5495
[=2]

şans: Mantıkla açıklanamayan birtakım rastlantısal olayların nedeni olan güç, baht.
3828, 5397
[=2]

şap: Alüminyum ve potasyum sülfatından veya amonyum alüminyum sülfatından oluşan, sıcak suda eriyen, tadı buruk, antiseptik bir madde.
3316
[=1]

şapırdat-: Öperken veya bir şey yerken şap diye ses çıkartmak.
856, 856
[=2]

şapka: Keçe, hasır, kumaş, ip vb. ile yapılan başlık.
787
[=1]

şaplak: Şap□ diye ses çıkaran tokat.
4524, 5114, 5106
[=3]

şaplat-: Sesli şamar vurmak.
2279
[=1]

şarap: Üzüm veya başka meyve sularını türlü

yöntemlerle mayalandırarak elde edilen alkollü içki, mey.
1035, 1049, 1366, 2269, 2606, 2609, 2670, 2672, 2696, 2744, 2746, 2982, 330, 3730, 375, 3871, 410, 4501, 512, 533, 585, 604, 704, 2580, 4496, 487, 4497, 498, 1959, 3894, 608, 2971, 2972
[=33]

şarkı: Tonlama değişiklikleriyle çeşitli duygular uyandıran uyumlu, ezgili insan sesleri dizisi.
4025, 5261, 832, 2943, 5349, 5263, 4028, 377, 4644, 5269
[=8]

şarkiyatçı: Doğu bilimci.
668
[=1]

şarkiyyat: Doğu bilimi, oryantalizm.
666
[=1]

şart: Olması başka durumların gerçekleşmesini gerektiren şey, koşul.
3061, 3087, 3723, 4401, 3421, 4318, 1994, 4335
[=8]

şaşı: Birbirine paralel görme ekseni olmayan (göz veya kimse).
2389
[=1]

şaşır-: Ne yapmak gerektiğini bilememek, nasıl davranacağını kestirememek, içinden çıkamamak.
4032, 5645, 1472, 3804, 4197, 5161, 5616, 1334, 3667, 5368, 5226, 3455, 5668, 3491, 1835, 3958, 4677, 4822, 4158, 2165, 2689, 3278, 4295
[=23]

şaşırt-: Şaşırmasına sebep olmak.
5705, 3331, 4161, 2803, 4719, 1745
[=6]

şaşkın: Düşünceleri dağılmış, karışmış, ne yapacağını bilemez duruma gelmiş.
5736
[=1]

şaşkınlık: Şaşkın olma durumu veya şaşkınca davranış.
3279, 5508, 4242, 4200, 5420, 3978, 2736, 5454
[=8]

şaş-: Umulmayan, beklenmeyen veya olağanüstü bir olay, bir olgu karşısında şaşkın duruma gelmek, hayret etmek.
780, 623, 2905, 4490
[=4]

şayia: Yayılmış haber, yaygın söylenti, duyultu.
15, 2380
[=2]

şehir: Nüfusunun çoğu ticaret, sanayi, hizmet veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan, genellikle tarımsal etkinliklerin olmadığı yerleşim alanı.
2001, 720, 1144
[=3]

şehit: Kutsal bir ülkü veya inanç uğrunda ölen kimse.
1090
[=1]

şehla: Kusurlu sayılmayacak kadar hafif şaşı (göz).

2390
[=1]
şehvet: Aşırı istek.
2021, 3796
[=2]
şehzade: Padişahların ve oğullarının erkek çocuklarına verilen san.
1232, 1244, 446, 923, 928, 930, 1145, 924
[=8]
şekerci: Şeker ve şekerleme yapan veya satan kimse.
1416
[=1]
şeker: Şeker kamışı, şeker pancarı, patates, havuç, mısır, buğday vb. bitkilerin sap ve köklerinin öz suyundan veya nişastasından çıkarılan, çoğu tatlı olan maddelerin genel adı.
4701
[=1]
şekerli: Lezzetli, tatlı.
2046
[=1]
şekil: Biçim.
3223, 3443, 108, 1709, 2024, 2249, 2361, 3002, 3029, 3365, 3547, 4191, 4372, 4484, 4527, 4781, 4782, 4965, 5043, 5328, 5521, 5653, 5725, 2043, 3028, 3795, 2043, 3028, 425, 4345
1505, 3321, 4844, 774, 4295
[=35]
şer: Kötülük, fenalık.
5448, 5423
[=2]
şerbet: Bazı maddelerin suda eritilmişi.
2179, 2181, 908, 909, 1147, 2189
[=6]
şey: Madde, eşya, söz, olay, iş, durum vb.nin yerine kullanılan, belirsiz anlamda bir söz.
1182, 1337, 1357, 1386, 1391, 1436, 1605, 1645, 1654, 1687, 1797, 1900, 1914, 2013, 2016, 2028, 2250, 2471, 2548, 2739, 2787, 2797, 286, 2918, 2924, 2925, 2945, 3036, 3047, 306, 3148, 3165, 3213, 3283, 3330, 3359, 3426, 3432, 3442, 3501, 3510, 3604, 4170, 4227, 4276, 4277, 4290, 436, 437, 4404, 4542, 4724, 4763, 4801, 4898, 4909, 4943, 4954, 5038, 5068, 5078, 5087, 5212, 5221, 5248, 5254, 5255, 5432, 5629, 5707, 653, 868, 1999, 3355, 3368, 4733, 4953, 2213, 305, 5241, 1180, 2665, 2915, 3142, 3395, 4243, 944, 1058, 1794, 1915, 2318, 2937, 3039, 3039, 3103, 3200, 3255, 3261, 3346, 3357, 3457, 3573, 3574, 4183, 4322, 4345, 4381, 4402, 4413, 4490, 4495, 4770, 4900, 4901, 4988, 5218, 5401, 5705, 5731, 619, 813, 5716, 1876, 2288, 3271, 3300, 4367, 4374, 4478, 4496, 4744, 4944, 4999, 5194, 5674, 848, 1315, 1900, 1908, 3261, 2047, 2179, 2209, 2468, 2740, 284, 2857, 3230, 4163, 4163, 4340, 4936, 5009, 5067, 5244, 5254, 5714, 505, 2433, 2707, 3046, 4169, 677, 4689, 1278, 435
[=166]
şeyh: Tarikat kurucusu, bir tarikatta en yüksek

dereceye ulaşmış olan kimse.
3044
[=1]

şeytan: Hz. Âdem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah(c.c.)'ın emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yönelten cin, iblis.
1287, 3653, 3656, 4582
[=4]

şıngırtılı: Çınıltılı, şen ses çıkaran.
744
[=1]

şırıltı: Şırıldayan suyun çıkardığı sesin adı.
3597
[=1]

şiddet: Bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğinlik, sertlik.
5337, 5381
[=2]

şiddetlen-: Şiddeti giderek artmak, hızlanmak.
5596
[=1]

şiddetli: Etkisi çok olan, zorlu.
1307, 1464, 1897, 389, 5106, 5391, 5399, 5593, 94
[=9]

şifre: Gizli haberleşmeye yarayan işaretlerin tümü, kod.
2822, 3180, 3123
[=3]

şiir: Kendi başına bir bütün olan edebî anlatım biçimi.
4731, 4732, 2428, 4737, 4739, 4736, 4733, 4857
[=8]

şilte: Üstünde oturulan, yatılan, içi yünle, pamukla doldurulmuş döşek.
5543, 5511, 5597, 915, 2743, 2383, 181, 219
[=8]

şimdi: Şu anda, içinde bulunduğumuz zamanda.
1132, 1477, 2360, 2763, 295, 2952, 3396, 3403, 3583, 3920, 3960, 3967, 4052, 4207, 4209, 4236, 4272, 4349, 4378, 4780, 4884, 496, 5065, 5156, 5186, 5191, 5371, 5443, 5460, 5676, 5697, 5716, 868, 940, 1364, 2726, 3898, 581, 2303, 417, 4302, 4639
[=42]

şimşek: Bir bulutun tabanı ile yer arasında, iki bulut arasında veya bir bulut içinde elektrik boşalırken oluşan kırık çizgi biçimindeki geçici ışık.
5355, 5382, 5401, 5601, 5381, 2481, 5345, 2509, 2515, 5600
[=10]

şirpençe: Deri altı hücre dokusunun ve yağ bezlerinin iltihaplanmasından oluşan bir kan çıbanı.
2066
[=1]

şiş: Şişmiş, şişkin.
1780, 2154
[=2]

şişe: İçerisine sıvı konulan, cam veya plastikten yapılmış, dar ağızlı uzun kap.
849, 3319, 1293, 2746
[=4]

şişman: Deri altında fazla yağ toplanması sebebiyle vücudun her yanı şişkin görünen (kimse).
2385, 4523, 5109
[=3]

şiş-: Hacmi büyümek, genişlemek.
1174, 1715
[=2]
şive: Söyleyiş özelliği.
3103
[=1]
şok: Ani bir değişiklik sonucunda ortaya çıkan şaşkınlık.
4002
[=1]
şöhret: Ün.
5483
[=1]
şöhretli: Ünü olan, ünlü, tanınmış.
2145
[=1]
şövalye: Orta Çağ Avrupası'nda özel eğitimle yetişmiş, belli ülküler taşıyan, soylu, atlı savaşçı.
658, 662
[=2]
şöyle: Şunun gibi, şuna benzer biçimde.
3354, 3565, 4237, 4513, 710
[=5]
şu: Şu (işaret sıfat ve zamiri).
1520, 1670, 1709, 1820, 1915, 1961, 2024, 2207, 2682, 2876, 2926, 2940, 2947, 3029, 3214, 3362, 3464, 3837, 392, 395, 3983, 4169, 421, 4278, 4421, 4578, 4617, 4849, 4874, 4928, 5083, 5168, 5170, 5175, 5181, 5215, 5451, 5624, 5633, 5670, 5706, 627, 870, 943, 953, 954, 1541, 1791, 3055, 3573, 4790, 1996, 856
[=53]
Şuayıb: Romandaki şahıslardan biri.
3709, 3713, 3714
[=3]
şunlar: Şu zamirinin çokluk biçimi.
4197, 4257, 2270, 249, 4777, 4795, 4905, 5195, 5210
[=9]
şuracık: Yakın ve belirli bir yer.
5174
[=1]
şurup: Çok kaynatılarak koyulaştırılmış şerbet.
2311, 1293, 5478, 5477, 828, 850, 1015, 2447
[=8]
şükran: İyilik bilme, gönül borcu.
3291
[=1]
şükret-: Minnet duymak, gönülden borçlu olmak.
2818
[=1]
şüphe: Kuşku.
4049, 648, 841, 842, 843, 843, 861, 2793, 2871, 2001, 840, 2321
[=12]
şüphelen-: Kuşkulanmak.
2334, 304
[=2]
şüpheli: Kuşkulu.
2408, 2820, 2866, 4455
[=4]
tabaka: Derece.
536, 4192
[=2]
taban: Üstü kapalı bir yerin gezinilen, ayakla basılan yüzü, **tavan** karşıtı.
4138, 827, 4824, 3765, 204
[=5]
Taberanî': Meşhur tefsir, hadis ve fıkıh âlimlerindendir.
4305
[=1]
tabiat: Doğa.

3511, 3518, 3660, 5121, 3340, 3520
[=6]
tabiatlı: Herhangi bir yaradılışta, huyda olan.
5582
[=1]
tabir: Yorum.
3646, 5431, 5470, 5422
[=4]
tabure: Sırt ve kol dayayacak yeri olmayan iskemle.
2179, 4476, 4142, 568, 1186, 991
[=6]
tabur: Dört bölükten kurulan, bir binbaşının komutasındaki asker birliği.
3190
[=1]
tabut: Ölünün içine konulduğu sandık biçiminde araç.
939
[=1]
tacir: Ticaretle uğraşan kimse, tüccar.
3786, 596, 4027
[=3]
taciz: Tedirgin etme, rahatsız etme.
1331
[=1]
tad: Tad tuz, damak tadı.
2100, 301, 142, 4430, 1885
[=5]
tahayyül: Hayalde canlandırma.
2207, 4332
[=2]
tahmin: Yaklaşık olarak değerlendirme, oranlama.
1312, 1446, 3525, 4171, 4743, 1786, 1760, 1201
[=8]
tahsis: Bir şeyi bir kimseye veya bir yere ayırma.
3861
[=1]
tahta: Düz, enlice, uzun ve az kalın biçilmiş ağaç.
3956, 3969, 2351, 3467, 1842, 1975, 212, 542, 969, 970, 971, 974, 1388, 949, 86, 976
[=16]
takdir: Beğenme, beğenip belirtme, değer verme.
1225, 5155, 778
[=3]
takırtı: Bir şeyin çıkardığı kuru ve sert ses.
1099, 1080
[=2]
takip: Yetişmek, yakalamak veya bulmak amacıyla birinin arkasından gitme, izleme.
3710, 4589, 463, 560, 900
[=5]
takke: İnce kumaştan dikilmiş veya ipten örülmüş, çoğunlukla yarım küre biçiminde başlık.
162, 5652, 5607
[=3]
takla: Elleri yere koyduktan sonra ayakları kaldırıp vücudu üstten aşırtarak öne veya arkaya yapılan dönme hareketi.
2666, 2829
[=2]
taklit: Belli bir örneğe benzemeye veya benzetmeye çalışma.
3114, 3187, 3599, 3104
[=4]
taktik: İstenen sonuca ulaşmak amacıyla izlenen yol ve kullanılan yöntemlerin tümü.
3121
[=1]

takvim: Zamanı yıllara, aylara ve günlere ayıran yöntem.
5035, 5038
[=2]

talan: Yağma, çapul.
1414, 1976, 2625, 4594, 5160, 5216, 621, 764
[=8]

talancılık: Talancının yaptığı iş.
4566
[=1]

talebe: Öğrenci.
3078, 1164, 3087, 1178
[=4]

talep: İstek.
2486, 3665, 3980
[=3]

talih: Şans.
110, 1754, 3669, 3677, 3735, 3881, 3688, 3725, 2757, 3919, 4475, 3720, 3667
[=13]

talihsiz: Talihi ters olan, talihi kötü olan.
3699, 3712, 3715, 3879, 5551
[=5]

talihsizlik: Talihsiz olma durumu, şanssızlık.
1054, 3708, 3716, 3683
[=4]

tam: Eksiksiz, kesintisiz.
1064, 1100, 1190, 1257, 1336, 1409, 1530, 1557, 1575, 1596, 1602, 1614, 1635, 1652, 1659, 1727, 1738, 1754, 1779, 1813, 1821, 1824, 190, 1952, 196, 2015, 2040, 2108, 2136, 2148, 2218, 2307, 2498, 2507, 2529, 2537, 2594, 271, 2766, 2806, 2815, 2878, 2903, 2939, 2960, 3000, 3107, 3250, 3307, 337, 3388, 3453, 3455, 3638, 3650, 3700, 3728, 3947, 3964, 399, 4016, 4018, 4030, 4083, 4121, 4226, 4348, 453, 4531, 4629, 4695, 4697, 4732, 4908, 4952, 4990, 5010, 5015, 5072, 5111, 5152, 5154, 5197, 5338, 5341, 5355, 5477, 5496, 5522, 5532, 5542, 5557, 5572, 5648, 5656, 5667, 5735, 614, 619, 622, 700, 992
[=102]

tamamlan-: Eksiksiz duruma getirilmek.
1519, 4118, 4594, 950
[=4]

tamamla-: Eksiksiz, tamam duruma getirmek.
4351
[=1]

tamburi: Tambur çalan kimse.
4017
[=1]

tambur: Klasik Türk müziğinin başlıca çalgılarından biri olan, yay veya mızrapla çalınan, uzun saplı, telli çalgı.
4020
[=1]

tamir: Onarma, onarım.
4569, 2373
[=2]

tamirci: Bir şeyi onaran kimse.
4450
[=1]

tane: Herhangi bir sayıda olan şey, adet.
2191, 2254, 2257, 3991, 4343, 4208, 4234, 4256, 5006, 4194, 5026, 4241, 4701, 1288, 5009, 4190, 2185, 3139
[=18]

tanı-: Daha önce görülen, bilinen bir kimse veya şeyle karşılaşıldığında

bunun kim veya ne olduğunu hatırlamak.
2266, 1885, 1886, 2175, 2905, 2146, 4084, 3499, 1114, 3209, 5712, 3003, 2883, 4755, 5069, 3904, 2469, 2794, 3276, 3594, 3714, 1980, 1977, 2454, 1926, 1894, 2464, 5142, 5109
[=29]
tanıdık: Tanışılıp konuşulan (kimse), bildik, tanış.
2888, 4573, 5668, 966
[=4]
tanık: Gördüğünü ve bildiğini anlatan, şahit.
4615
[=1]
tap-: İlah olarak tanınan varlığa karşı inancını ve bağlılığını belirli kurallar çerçevesinde göstermek.
5728, 3381, 3379, 3412
[=4]
tapınak: İçinde ibadet edilen, tapınılan yapı, mabet.
4641
[=1]
taraf: Yön, yan, doğrultu.
5758, 2229, 4682, 1176, 3902, 3920, 5648, 60, 2854, 5037, 56, 4248, 3533, 856
[=14]
tarafından: Eliyle, aracılığıyla.
1174, 1197, 1198, 1242, 1245, 1246, 1260, 1507, 1536, 16, 1616, 1627, 1976, 2082, 2116, 2261, 2262, 2341, 2353, 2370, 2378, 2380, 2563, 2640, 269, 2830, 2860, 2998, 3164, 3172, 3188, 319, 324, 3245, 3277, 3426, 3499, 3501, 3747, 4027, 4212, 45, 459, 4654, 4990, 5032, 5141, 535, 5497, 554, 637, 657, 660, 665, 765
[=55]
tarif: Tanım.
1903, 2332, 3817, 4707, 1463, 299, 5122, 2337
[=8]
tarih: Bir olayın gününü, ayını ve yılını bildiren söz veya gün.
318, 4533, 5405, 1023, 2442
[=5]
tartışma: Birbirine karşıt düşünceleri karşılıklı savunma.
3628
[=1]
tarumar: Dağınık, karışık, perişan.
2820
[=1]
tarz: Özel oluş veya davranış biçimi, üslup.
3004, 3113, 2400
[=3]
tas: Genellikle içine sulu şeyler konulan metal vb.nden yapılmış kap.
5333
[=1]
tasarı: Olması veya yapılması istenen bir şeyin zihinde aldığı biçim.
4297, 4299, 4951, 4952, 4950, 5050, 4995
[=7]
tasarla-: Bir şeyin nasıl gerçekleşebileceğini düşünmek, zihinde hazırlamak.
833, 1434, 1287, 3298
[=4]
tasnif: Bölümleme.
2421
[=1]

tasvir: Betimleme.
1672
[=1]

taş: Rengini içindeki maden, tuz ve oksitlerden alan sert ve katı madde.
104, 1077, 1078, 1329, 1334, 1372, 165, 1755, 2519, 3396, 3643, 3793, 4483, 4662, 5080, 5175, 5330, 5366, 2494, 2516, 3643, 3672, 3825, 3830, 5315, 1080, 1098, 1549, 1870, 254, 3403, 3826, 5385, 888, 2054, 1699, 1697, 1700, 5339, 1613, 4606, 1861, 1879, 1514, 1326, 1512, 3345, 1032, 1254, 1273, 1329, 1775
[=52]

taşı-: Bir şeyi bir yerden alıp başka bir yere götürmek.
3772, 452, 1078, 1759, 2592, 2593, 3430, 4482, 4966, 5672, 3037, 480, 1488, 3820, 1828, 2835, 4300, 4874, 3771, 1955, 1031, 1692, 1916, 2524, 2815, 2823, 2838, 2856, 3187, 3270, 4026, 4466, 4806, 546, 669, 775, 94, 940
[=38]

taşıllaş-: Fosilleşmek.
1589, 1859
[=2]

taşın-: Taşıma işi yapılmak.
4713, 1352, 4599, 3184, 4762
[=5]

Tatar: Tataristan'da, Batı Sibirya'da ve Rusya Federasyonu'nun değişik bölgelerinde yaşayan Türk soyundan bir halk ve bu halktan olan kimse.
98, 3791
[=2]

tatlı: Şeker tadında olan.
4093, 754, 754, 83, 916
[=5]

tatmin: İstenen bir şeyin gerçekleşmesini sağlama, gönül doygunluğuna erme.
4819
[=1]

tavan: Bir yapının, kapalı bir yerin üst bölümünü oluşturan düz ve yatay yüzey, **taban** karşıtı.
3766, 913, 918, 3483, 1576, 1752, 3481, 915, 1604, 1744, 608, 1584
[=12]

tavır: Durum, davranış, vaziyet, hâl.
2205, 2810, 3313
[=3]

tavsiye: Öğütleme, yol gösterme.
374, 5482, 3685, 3703
[=4]

tavşan: Tavşangillerden, eti yenen, hızlı koşan, postundan yararlanılan bir memeli türü.
1866, 2102, 5651, 2772
[=4]

tavuk: Sülüngillerden, eti ve yumurtası için üretilen kümes hayvanı.
2102, 3778, 5343, 1272, 5351, 1320
[=6]

tayfa: Bir gemide bulunan, türlü işlerde çalıştırılan sefer işçisi.
4446
[=1]

taze: Bozulmamış, bayatlamamış olan.
554
[=1]

tebaa: Uyruk.
635
[=1]

tebelleş: İstenmediği hâlde, birinden veya bir yerden ayrılmayan, gitmeyen, musallat olan.
833
[=1]
tebessüm: Gülümseme.
2802, 2803, 4181, 916
[=4]
tebeşir: Toz zerreciklerinden oluşan, çizdiği yerde iz bırakan, beyaz veya açık renkte kireçli kaya.
3317
[=1]
tebliğ: Bildirme.
1173, 1516
[=2]
Tebriz: İran'nın kuzey batısındaki en büyük şehirdir.
1203, 5046, 4269
[=3]
tecrübe: Deneyim.
2397
[=1]
tecrübesiz: Tecrübesi olmayan.
2574
[=1]
teçhizat: Silah dışındaki savaş gereçleri, donatı.
1431
[=1]
tedavi: İlaç vb. ile hastalığı iyi etme, iyileştirme, sağaltım.
1932
[=1]
tedavül: Dolanım.
3744
[=1]
tedbir: Önlem.
3677
[=1]
tedbirli: Önceden hazırlıklı davranan, önlemini zamanında alan.
1912
[=1]
tedbirsizlik: Tedbirsiz olma durumu veya tedbirsizce davranış.
4043
[=1]
tedirginlik: Tedirgin olma durumu.
1674
[=1]
tefeci: El altından yüksek faizle ödünç para veren kimse, faizci.
3095
[=1]
tehdit: Gözdağı.
2515, 2618, 2661, 464, 3948
[=5]
tehditkar: Tehdit dolu, tehdit edici.
699
[=1]
tehlike: Büyük zarar veya yok olmaya yol açabilecek durum, muhatara.
1567, 1656, 1768, 1966, 2555, 2564, 2620, 3049, 3069, 3072, 3072, 4535, 4718, 4902, 3068, 3233, 1089, 1089, 3841, 1582, 325, 76, 3276, 45, 1560, 3624, 1112, 2281, 3063, 593, 2619, 4534
[=32]
tehlikeli: Tehlikesi olan, korkulu, muhataralı.
1128, 1615, 1638, 1650, 1668, 3171, 3253, 4108, 4434, 5360, 5384, 2573, 3626
[=13]
tek: Eşi olmayan, biricik, yegâne.
1029, 1140, 1342, 1345, 1347, 1704, 1704, 185, 2010, 2016, 2157, 2260, 2424, 2525, 279, 279, 3245, 3245, 3250, 3250,

4090, 4301, 4479, 4479, 4807, 4811, 4811, 4825, 4886, 4901, 4901, 4979, 5051, 519, 5196, 5221, 5313, 5687, 579, 784
[=40]
tekdüze: Değişmeksizin, düzenli, aynı biçimde tekrarlanan.
2013
[=1]
tekdüzelik: Tekdüze olma durumu, yeknesaklık.
548
[=1]
tekerlek: Merkezde bulunan, bir eksenin çevresinde dönebilen çember, teker.
3487, 3489, 3473, 3471, 3493, 3471
[=6]
tekerleme: Çoğunlukla basmakalıp söz.
1406
[=1]
teklif: İncelenmek veya kabul edilmek için bir şey sunma, önerme, öneri.
3082
[=1]
tekme: Ayakla vuruş.
2690, 559, 2699
[=3]
tekmil: Tamamlama, bitirme.
4018
[=1]
tekne: Türlü işlerde kullanılmak için çoğu ağaçtan veya taştan yapılan, uzun ve geniş kap.
36, 5565, 57, 48
[=4]
tekrar: Aynı olayın, işin, hareketin yeniden ortaya çıkışı, tekrarlanması.
1647, 1806, 2005, 2005, 2120, 2684, 2729, 2944, 3561, 394, 4134, 4360, 439, 4702, 4921, 5339, 5652, 790, 918
[=19]
tekrarla-: Bir işi bir kez daha yapmak, yinelemek.
3810, 1240, 2681, 945
[=4]
telaffuz: Söyleyiş.
5622
[=1]
telakki: Kabul etme, sayma.
1475, 1593, 2849
[=3]
telaş: Herhangi bir sebeple acelecilik.
4938
[=1]
telaşlan-: Sıkıntı duyarak acele etmek, endişelenmek.
5664
[=1]
telef: Boş yere harcama, yıpratma.
1802, 3674
[=2]
telkin: Bir duyguyu, bir düşünceyi aşılama.
4457, 4175
[=2]
tellak: Hamamda insanları keseleyip yıkayan erkek.
2446, 2449
[=2]
tellal: Herhangi bir şeyi, olayı veya bir şeyin satılacağını halka duyurmak için çarşıda, pazarda yüksek sesle bağıran kimse, çağırtmaç.
3093, 352
[=2]
temas: Buluşup görüşme, ilişki kurma, münasebet.
4261
[=1]
tembel: İş görmeyi, çalışmayı sevmeyen, çaba

göstermekten, sıkıntıdan kaçan (kimse), üşengeç.
2412
[=1]

tembih: Bir şeyin belli biçimde ve yolda yapılmasını söyleme, bunu üsteleyerek hatırlatma, uyarı.
2118, 2365, 2432, 2880, 364
[=5]

tembihle-: Uyarmak, hatırlatmak, tembih etmek.
4705
[=1]

temenni: Bir şeyin gerçekleşmesini dileme.
2526
[=1]

temiz: Kirli, lekeli, pis, bulaşık olmayan, arı.
1957, 4066, 317, 652
[=4]

temizle-: Arıtmak.
887, 1588, 1276, 3832
[=4]

temizlik: Temiz olma durumu, arılık.
3020, 333
[=2]

temkinli: Davranışlarında ölçülü olan.
5173
[=1]

temkinsizlik: Temkinsiz olma durumu.
5389
[=1]

tempo: Bir müzik parçasındaki bölümlerin hızı.
114, 35
[=2]

tenbihle-: Uyarmak, hatırlatmak.
807
[=1]

tencere: İçinde yemek pişirilen, kapaklı, genellikle metal kap.
1049, 3008, 4187, 5352, 5343, 3007, 2084, 3224
[=8]

teneke: Yumuşak çelikten yapılmış üzeri kalay kaplı ince sac.
1276, 3954, 3955, 3957
[=4]

tenezzül: Kendi durumundan daha aşağıdaki bir işi, bir durumu kabul etme.
3177
[=1]

tenha: Issız.
511
[=1]

ten: İnsan vücudunun dış yüzü, cilt.
2236, 233, 236, 357, 4867, 5324, 980, 1934, 5064, 2406
[=10]

tepe: Bir şeyin en üstteki bölümü.
2651, 5323, 1525, 1530, 1745, 2778, 2828, 4863, 920, 4600, 253, 2929, 4124, 5369, 4894, 13, 5133, 4629, 127, 1396, 2504, 2507, 5124, 5383, 5528, 4694, 853
[=27]

tepki: Bir cismin kendini iten veya sıkıştıran başka bir cisme gösterdiği karşı etki.
2320, 4721, 3212, 4872
[=4]

tepsi: Fincan, tabak, bardak vb. şeyleri taşımaya yarayan, derinliği olmayan, türlü büyüklükte düz kap.
2291, 3757, 5344, 5344
[=4]

terazi: Bir kolun iki ucuna asılı iki kefeden oluşan tartı, mizan.

1060, 2789
[=2]
terbiye: Eğitim.
4974
[=1]
tercüme: Çeviri.
5718, 628, 630, 632, 650, 640, 651, 844, 838
[=9]
tereddüt: Kararsızlık, duraksama.
3349, 2493
[=2]
terennüm: Güzel ve alçak sesle şarkı söyleme.
4644, 4660
[=2]
tereyağı: Sütten çıkarılan yemeklik yağ, sağyağ, sadeyağ, sarı yağ.
5695
[=1]
terfi: Derece, makam bakımından yükselme.
1214, 4993
[=2]
ters: Gerekli olan duruma karşıt, zıt.
163, 163, 4240, 4382, 5087, 1446, 1510, 2415, 3376, 3861, 4340, 4383, 820, 5656
[=14]
tersane: Gemi yapılan yer, gemilik.
129, 4559, 54, 62, 151
[=5]
tertip: Uygun bir sıraya, düzene koyma, sıralama.
5341
[=1]
terzi: Giysi biçip diken kimse, dikişçi.
3363
[=1]
tesadüf: Yalnız ihtimallere bağlı olduğu düşünülen olayların kesin olmayan, değişebilen sebebi.
4047, 1910, 1911
[=3]
teselli: Avunma, avuntu.
1940, 2475, 3949, 4067, 945
[=5]
teslim: Bırakma, devretme, terk etme.
1230, 1530, 1913, 2053, 2127, 2140, 2143, 2197, 2263, 2265, 2410, 2419, 2545, 2566, 2569, 2612, 2649, 2659, 3002, 3497, 352, 3853, 3906, 4588, 5151, 5185, 806
[=27]
tespit: Bir şeyi sağlam bir biçimde yerleştirme, yerinden oynamaz duruma getirme, saptama.
1550, 18, 1829, 2125, 2133, 2409, 2459, 998
[=8]
testere: Ağaç, demir vb. şeyleri kesmeye yarayan, genellikle üçgen biçiminde dişleri olan, dar ve uzunca çelik araç.
521, 3847
[=2]
testi: Geniş gövdeli, dar boğazlı, emzikli veya emziksiz olabilen, toprak, cam, metal vb. maddelerden yapılan su kabı.
3706
[=1]
teşebbüs: Girişim, girişme.
4055
[=1]
teşhir: Gösterme.
5498
[=1]
teşkil: Oluşturma, ortaya çıkarma, meydana getirme.
3650, 3740, 3989
[=3]

teşkilat: Örgüt.
3155, 3170, 3174, 3201, 5138, 2248, 2293, 3243, 3247, 3248, 3249, 4112, 4115, 4154, 4155, 4924, 3177, 4985, 2164, 5039, 2159, 2290, 3108, 3115, 3123, 3141, 3153, 3158, 3159, 3161, 3163, 3193, 3240, 4717, 4722, 4853, 5105, 5108, 5119, 5121, 5137, 5213, 2219, 4948, 3570, 4103, 4706, 4715, 4847, 4992, 5304, 5344, 5353, 3750, 4225, 4711, 5218, 3143
[=58]

teşrif: Bir yeri onurlandırma, şereflendirme.
2740
[=1]

teşrih: Bir sorunu veya konuyu ele alıp en ince noktalarına kadar gözden geçirerek anlatma, açımlama.
423, 445, 472, 483
[=4]

teşvik: İsteklendirme, özendirme.
1223
[=1]

tetik: Ateşli silahlarda ateşlemeyi sağlamak için çekilen küçük parça.
4354, 4355
[=2]

tevekkeli: Boşuna, boş yere, sebepsiz olarak.
3976
[=1]

tezgah: Genellikle dükkânlarda satıcıların önündeki uzun masa.
5288, 3464, 3467, 517, 2225, 217, 3469
[=7]

tezkire: Divan şairlerinin hayatını ve şiirlerini genellikle subjektif bir bakış açısıyla değerlendiren eser.
4424
[=1]

tıka-: Bir şeyin ağzını, deliğini, içine konulan veya dışarıdan uygulanan bir nesneyle kapamak.
5531, 1653, 2771, 2222
[=4]

tıkan-: Tıkama işine konu olmak.
4833
[=1]

tıkırtı: Tıkırdayan bir şeyin çıkardığı sesin adı.
1549, 2526, 1630, 4447
[=4]

tıksır-: Aksırmak, hapşırmak.
358, 449
[=2]

tıngırtı: Tıngırdayan bir şeyin çıkardığı sesin adı.
522
[=1]

tımarhane: Akıl hastanesi.
4993
[=1]

tıpkı: Bir şeyin eşi, benzeri, aynı.
3487, 3617, 5002, 5010, 928
[=5]

tırman-: Bir şeyin eğimini izleyerek yükselmek.
2851, 3985, 5134, 1947, 1874, 4695, 1142, 5662, 1190, 4630, 5530, 1763, 1505
[=13]

tırnak: İnsanda ve birçok omurgalı hayvanda parmak uçlarının dış bölümünü örten boynuzsu tabaka.
2093, 2234, 356, 2778, 2828, 4863, 2571

[=7]
tırpan: Uzun bir sapın ucuna tutturulan, ot, ekin vb.ni biçmeye yarayan, hafifçe kıvrık, uzun çelik bıçak.
2341
[=1]
tıynet: Yaradılış, huy, maya.
231
[=1]
ticaret: Ürün, mal vb. alım satımı.
2841, 3242, 5494
[=3]
ticarethane: Ticaret işlerinin yürütüldüğü yer.
526, 3963, 5421, 5491, 2499, 545
[=6]
tiksin-: Bir şey, bir kimse, bir düşünce vb.ni kötü, iğrenç veya aşağılık bularak ondan uzak durma duygusuna kapılmak.
4821
[=1]
titre-: Küçük ve hızlı salınım hareketleri yapmak.
5512, 331, 411, 424, 1750, 1968, 2731, 4614, 592, 630, 3623, 4670, 779, 2311, 2485, 2643, 2722, 986, 4000
[=19]
tiz: İnce, keskin (ses).
2210, 524
[=2]
tokat: İnsana el içi ile vuruş.
1392, 1393, 1664, 2279, 2681, 364, 3754, 4822, 4925, 1008, 109, 4526, 4528, 4905, 4588, 4905
[=16]
tokmak: Ağaçtan yapılmış iri çekiç.
3846, 5001, 5028
[=3]
tomar: Dürülerek boru biçimi verilmiş deriler veya kâğıtlar.
633, 794, 810, 806
[=4]
topaç: Çevresine ip sarılıp birden bırakılarak veya kamçı ile vurularak döndürülen koni biçiminde ucu sivri oyuncak.
3487, 3492, 4293, 4293, 4296, 4319, 4322, 4389, 4295, 4385, 4406
[=11]
topal: Bacağındaki sakatlık sebebiyle seker gibi veya iki adımda bir, bir yana eğilerek yürüyen (insan veya hayvan).
2389, 329, 3827, 397, 412, 483, 574, 799, 419, 358
[=10]
topalla-: Bacağındaki sakatlık sebebiyle seker gibi veya iki adımda, bir yana eğilerek yürümek.
505, 505, 1923
[=3]
topçu: Topların kullanılışı, bakımı üzerine yetiştirilen asker sınıfı.
3190
[=1]
tophane: Top yapılan, top dökülen yer.
1379, 4247, 1045, 462, 448
[=5]
topla-: Bir araya getirmek.
511, 5573, 690, 1594, 2069, 2250, 3875, 720, 1280, 2377, 2437, 1132, 2536, 4730, 2393, 2963, 2506, 2969, 881, 2258, 2340, 2589, 2204, 1247, 1290, 2046
[=26]

toplam: Toplama işleminin sonucu.
1477, 406, 528
[=3]
toplan-: Toplama işine konu olmak.
2038, 2408, 4426, 1321, 5143, 5277, 4103, 1271, 3896
[=9]
toplantı: Birden çok kimsenin belirli amaçlarla bir araya gelmesi, içtima.
4311, 1365, 1367
[=3]
toprak: Yer kabuğunun, toz durumuna gelmiş türlü kütle kırıntılarıyla, çürümüş organik cisimlerden oluşan ve canlılara yaşama ortamı sağlayan yüzey bölümü.
1076, 1443, 1449, 1453, 1534, 1559, 1581, 1639, 1745, 1750, 1833, 1833, 3870, 4563, 4630, 950, 973, 979, 886, 960, 992, 1088, 1552, 1588, 1605, 1692, 4773, 67, 67, 885, 972, 1076, 1553, 1590, 1625, 3885, 4307, 977, 982, 1576, 1752, 4456, 4599, 971, 975, 5046, 659, 1519, 887
[=49]
topuz: Ucu top biçiminde eski bir silah.
1742, 5509
[=2]
torba: Genellikle pamuk ve kıldan dokunmuş, türlü boy ve biçimde, ağzı büzülüp bağlanabilen araç.
1462, 2259, 2817, 2316, 2590, 2595, 4736
[=7]
torun: Bir kimseye göre çocuğunun çocuğu.
2582, 657
[=2]
tosbağa: Kaplumbağa.
2102
[=1]
toz: Çok küçük ve hafif parçacıklara bölünmüş toprak.
1321, 1290, 887, 4680, 5014, 4841, 5010, 2228, 4840, 4840, 5037, 1526, 4681, 5022
[=14]
töre: Bir toplulukta benimsenmiş, yerleşmiş davranış ve yaşama biçimlerinin, kuralların, görenek ve geleneklerin, ortaklaşa alışkanlıkların, tutulan yolların bütünü.
5323, 2440
[=2]
tören: Bir toplulukta, üyelerin belli bir olayı, kişiyi veya değeri ayırt edip sembolleştirmesi, bunların anlam ve öneminin güçlendirilmesi amaçlarıyla düzenlenen hareket dizisi, merasim.
1054, 5043, 4262
[=3]
tövbe: İşlediği bir günah veya suçtan pişman olarak bir daha yapmamaya karar verme.
4316
[=1]
tufan: Çok yoğun veya şiddetli şey.
4529
[=1]
tuğla: Balçığın kalıplara dökülüp güneşte kurutulduktan sonra özel ocaklarda pişirilmesiyle yapılan ve duvar örmekte kullanılan yapı malzemesi.
2230, 1700, 1704, 1701, 1717

[=5]

tuğra: Osmanlı padişahlarının imza yerine kullandıkları, özel bir biçimi olan sembolleşmiş işaret.
2010, 3113, 4805, 4804, 1381, 2138, 3187, 4798, 4845, 775
[=10]

tuhaf: Acayip.
1444, 1507, 1520, 1990, 2255, 2752, 2804, 3013, 302, 3119, 3221, 3227, 3323, 3446, 3469, 3490, 3603, 3847, 3991, 4169, 4184, 4192, 4418, 4711, 4756, 4813, 5004, 5076, 744, 898
[=30]

tuhaflık: Tuhaf olma durumu, yabansılık, garabet.
4933
[=1]

tulumbacı: Mahallelerde bulundurulan yangın tulumbalarını, yangın olan yerlere götüren ve orada yangının söndürülmesine yardım eden kimse.
1275, 522
[=2]

tut-: Elde bulundurmak, ele almak.
2112, 119, 2907, 4096, 1744, 3900, 3672, 2494, 2096, 132, 2765, 1375, 5690, 4617, 941, 5483, 1454, 999, 5618, 5625, 2470, 4055, 4093, 192, 2847, 3023, 3208, 3798, 4478, 4487, 5716, 1002, 1065, 2431, 4059, 5122, 5410, 1827, 2910, 3488
[=40]

tutku: İrade ve yargıları aşan güçlü bir coşku, ihtiras.
3836, 428, 5238, 483
[=4]

tuttur-: Tutmasını sağlamak.
4735, 4738, 5332
[=3]

tutuklan-: Tutuklama işine konu olmak.
2645, 2511
[=2]

tutuklu: Kanun yoluyla hürriyetlerinden alıkonularak bir yere kapatılan (kimse).
4939, 4943, 4869, 4890, 4924, 4938, 3080
[=7]

tutul-: Tutma işi yapılmak veya tutma işine konu olmak.
2449, 2516, 1335, 988, 675, 2446, 606
[=7]

tutum: Tutulan yol, davranış.
1038, 2694
[=2]

tuz: Kokusuz, suda eriyen, yiyecekleri korumada ve tatlandırmada kullanılan billursu madde.
2434, 2665, 2225, 233
[=4]

tuzak: Kuş veya yaban hayvanlarını yakalamaya yarayan araç veya düzenek.
5437
[=1]

tuzla-: Tuza yatırmak veya üstüne tuz ekmek.
2824, 777
[=2]

tüccar: Ticaret yapan, ticaretle uğraşan kimse.
2499, 2843, 3898, 3909, 3960, 539, 5406, 5421, 5427, 5431, 5436, 5445, 5454, 5462, 5470, 5490, 5502, 5511, 5522, 5525,

5529, 5541, 5549, 5558, 5582, 5586, 5591, 5598, 5611, 5615, 5644, 5439, 5656, 2842, 3900, 528, 5430, 5563, 5605, 5659, 5419, 5642, 3064, 3625, 3633, 3641, 3674, 3743, 3646, 347, 3637
[=51]
tüfek: Savaş veya avda kullanılan, uzun namlulu ateşli silah.
4690, 1203, 1784, 1801, 1459, 4351, 4619
[=7]
tüfekçi: Tüfek yapan, onaran veya satan kimse.
4597
[=1]
tüken-: Bitmek, sona ermek, kalmamak.
1098, 372
[=2]
tüket-: Kullanarak, harcayarak yok etmek, bitirmek.
1601, 1036, 424
[=3]
tükür-: Tükürüğü ağız içinden dışarıya atmak.
5275, 3661, 3680, 2575, 3882
[=4]
tükürük: Tükürük bezlerinin ağza akan salgısı.
4041, 133
[=2]
tünel: Bir yandan öbür yana geçebilmek için yer altında, genellikle dağların içinde açılan yol.
1044, 1069, 1045, 1046, 1067, 1073
[=6]
tür: Çeşit, cins.
297, 3508, 709, 2152, 4843, 5103
[=6]
türbe: Genellikle ünlü bir kimse için yaptırılan ve içinde o kimsenin mezarı bulunan yapı.
3703, 3694
[=2]
türkü: Hece ölçüsüyle yazılmış ve halk ezgileriyle bestelenmiş manzume.
4572
[=1]
türlü: Çok çeşitli özellikleri olan, çeşit çeşit.
1025, 1162, 1200, 1201, 2043, 2104, 211, 211, 2118, 2165, 2312, 3092, 3211, 3664, 394, 4110, 4175, 4218, 4709, 4853, 4916, 5146, 5185, 5237, 5409, 5567, 5601, 5605, 5691, 5702, 5755, 786, 814, 897
[=34]
tüt-: Duman veya buhar çıkarmak.
2438
[=1]
tüttür-: Tütmesini, duman çıkarmasını sağlamak.
1187, 2971
[=2]
tüy: İnsan ve hayvan derisi üzerinde bulunan ince, kısa, yumuşak ve sık uzantılar.
1242, 1320, 1272, 4233, 2487
[=5]
tüylü: Tüyü olan.
707
[=1]
tüysüz: Tüyü olmayan.
2506
[=1]
uç: Genellikle uzun bir nesnenin incelerek biten son ve sivri noktası.
4125, 4726, 4726, 5609, 1287, 1319, 1816, 3470,

972, 1747, 3488, 4451, 1807, 1808, 3485, 4754, 5267
[=17]
ucuz: Fiyatı yüksek olmayan, pahası az, düşük fiyatlı.
5380, 608
[=2]
uçkur: Şalvarı bele bağlamak veya torba, kese vb. şeylerin ağzını büzmek için bunlara geçirilen bağ.
5330, 34
[=2]
uçurtma: Üzeri renkli kâğıtlarla kaplanmış, genellikle çokgen biçimindeki bir gövde ve süslü bir kuyruktan oluşan, sicimle bağlanarak rüzgâr yardımıyla uçurulan bir çeşit oyuncak.
4720
[=1]
uçurum: Deniz, göl, ırmak vb. su kıyılarında veya karada dik yer, yar.
1454, 3687
[=2]
ufak: Boyutları normalden küçük.
1840, 4829
[=2]
ufaklı: İçinde ufak taneler, taş parçaları bulunan.
2228
[=1]
ufala-: Kırarak, ovarak veya ezerek ufak parçalara ayırmak.
2226, 1513
[=2]
ufalan-: Ufalama işi yapılmak, ufak parçalara ayrılmak.
1593
[=1]
ufuk: Düz arazide veya açık denizde gökle yerin birleşir gibi göründüğü yer.
1471, 2897, 931
[=3]
uğra-: Yola devam etmek üzere, bir yerde kısa bir süre kalmak.
2309, 5649, 732, 4822, 792, 810, 1060, 5271, 4416, 1418
[=10]
uğraş-: Bir iş üzerinde sürekli çalışmak.
4775, 4789, 81, 741
[=4]
uğultu: Gürültülü, boğuk ve anlaşılmaz ses, uğuldama sesi.
1057, 2484, 4830
[=3]
uğur: Bazı olaylarda görülen ve insana iyilik getirdiğine inanılan belirti veya bazı nesnelerde var olduğuna inanılan iyilik kaynağı.
1593, 2849, 2877, 733, 3873
[=5]
uğurlu: Uğuru olan, iyilik getirdiğine inanılan, kutlu.
3884
[=1]
uğursuz: Kendinde uğursuzluk bulunan, yomsuz, kadersiz.
1207, 1988, 2010, 2124, 2285, 2593, 2988, 315, 3530, 3587, 4064, 4106, 4124, 4254, 445, 5362, 2508, 2752
[=18]
uğursuzluk: Bazı olaylarda görülen ve insana kötülük getirdiğine inanılan belirti veya bazı nesnelerde var olduğuna inanılan güç,

1475
[=1]

ulak: Haberci.
779
[=1]

ulaş-: Varmak, gelmek.
1874, 4382, 811, 1492, 4330, 4389, 4361, 3984, 675, 1192, 4551, 1839, 2992, 3910, 921, 2881, 997, 1102, 1407, 1613, 1867
[=21]

ulaştır-: Ulaşmasını sağlamak.
1526, 1324
[=2]

ulema: Bilginler.
1, 3092
[=2]

ulu: Erdemleri bakımından çok büyük, yüce.
14
[=1]

ulufe: Osmanlılarda kapıkulu askerlerine, saray ve devlet kuruluşlarındaki bazı görevlilere üç ayda bir verilen ücret.
1441, 1476
[=2]

ulus: Millet.
2353, 2353, 2401
[=3]

um-: Bir şeyin olmasını istemek, beklemek.
2592, 1386
[=2]

umut: Ummaktan doğan duygu, ümit.
2470, 2865, 3091, 4300, 5485, 5597, 2470, 3265, 3270, 468, 5471, 2866, 2949, 5432, 310, 5424, 3253, 5050, 5490, 5512
[=20]

umursa-: Aldırış etmek, önem vermek.
4868
[=1]

umutsuz: Umudu olmayan, hiç umudu kalmayan, ümitsiz.
5559
[=1]

umutsuzluk: Umutsuz olma durumu, ümitsizlik.
4417
[=1]

unsur: Öge.
605
[=1]

unut-: Aklında kalmamak, hatırlamamak.
2876, 2946, 3573, 2341, 4969, 5394, 2364, 512, 883, 2721, 5698, 2479, 4232, 4226, 2717, 5407
[=16]

urgan: Keten, kenevir, pamuk, jüt gibi türlü dokuma maddelerinden yapılan ince halat.
2128
[=1]

usta: Bir zanaatı gereği gibi öğrenmiş olan ve kendi başına yapabilen kimse.
1079, 2538, 3736, 3816, 4915, 4986, 1680, 2538, 2575, 2611, 3161, 4478, 2565, 1847, 2597, 1690, 2601, 3107, 3154, 3179, 2041
[=21]

ustaca: Ustaya yakışan.
1808, 362, 4037, 4085, 470, 888
[=6]

ustalık: Usta olma durumu.
1700
[=1]

ustura: Tıraş için kullanılan, açılır kapanır, çok keskin bıçak.
1345
[=1]

usturlab: Güneş ve yıldızların gözerimi yüksekliklerini ölçüp buradan zaman hesabı yapmayı sağlayan eski bir gözlem aracı.
211, 4469, 912, 2846, 2850
[=5]
usturuplu: Yerli yerinde, işlevine uygun bir biçimde.
796
[=1]
usul: Bir amaca erişmek için izlenen düzenli yol, tutulan yol, yöntem.
3119, 2402, 2535, 828, 3266
[=5]
utanç: Utanma duygusu, hicap.
5221
[=1]
utan-: Onursuz sayılacak veya gülünç olacak bir duruma düşmekten üzüntü duymak, korkmak, mahcup olmak.
2712, 2712, 1945, 242, 3167, 4491
[=6]
utanmaz: Utanması olmayan, sıkılmaz, yüzsüz, arsız.
2072, 2831
[=2]
Utarid: Romandaki şahıslardan biri.
2533, 2538, 2545, 2571, 2579, 2587, 2554, 2600
[=8]
uyan-: Uyku durumundan çıkmak.
5755, 178, 5589, 5418, 292, 4846, 5757, 176, 3752, 963, 1889, 341, 5431, 727, 4254, 1017, 4525, 5535, 866, 27, 4253, 5650, 5421, 5470, 5655, 2813, 5228, 5570, 4253, 207
[=30]
uyandır-: Uyanmasına yol açmak.
5513, 1875, 4035, 5466, 29, 5758, 5508, 1690, 2538, 290, 2677, 2161, 2568, 5440, 4705, 4102, 5754, 1871, 5488, 4229, 5549, 2012, 2314
[=23]
uyanık: Uyumamış.
5583
[=1]
uygula-: Kuramsal bir bilgiyi, ilkeyi, düşünceyi herhangi bir alanda hayata geçirmek, tatbik etmek.
2770
[=1]
uygun: Yakışır, yaraşır.
1504, 2969, 3043, 3144, 3724, 3761, 4107, 4302, 4397, 4531, 4961, 576, 595, 737, 828, 864
[=16]
uygunsuz: Uymayan, yakışık almayan, yaraşmayan.
3880
[=1]
uyku: Dış uyaranlara karşı bilincin, bütünüyle veya bir bölümünün yittiği, tepki gücünün zayıfladığı ve her türlü etkinliğin büyük ölçüde azaldığı dinlenme durumu.
1015, 1324, 257, 29, 295, 305, 33, 4110, 4617, 4692, 4767, 5229, 5473, 5476, 5483, 5517, 5521, 5540, 5618, 5625, 5659, 718, 823, 824, 828, 849, 908, 1144, 5757, 2017, 224, 865, 291, 4837, 5651, 27, 3752, 4705, 4846, 726, 963, 221, 2602, 4756,

5660, 1682, 4100, 4698, 5434, 868, 2416, 5544
[=52]
uykucu: Uykuyu seven, çok uyuyan kimse.
1019
[=1]
uykusuzluk: Uyku uyuyamama veya uyumamış olma durumu.
1284, 294, 5488, 5475
[=4]
uyu-: Uyku durumunda olmak.
308, 3615, 5637, 1870, 5525, 2527, 2537, 5581, 5611, 2519, 5474, 4688, 1080, 507, 5427, 5469, 697, 3077, 1139, 5580, 508, 2524, 5574, 5636, 5620, 1474, 3751, 5227, 5229, 291, 5545, 4693, 2156, 908, 1938, 5485, 310, 2599, 2821, 1143, 1864, 235, 301, 4700, 4703, 4768, , 415, 5417, 5439, 5451, 5487, 5494, 5497, 5499, 5503, 5511, 5561, 5569, 304, 5534, 4932, 5081, 5452, 5638, 2155, 221, 4865, 5439, 5557, 5597, 924, 5472, 5579
[=72]
uyum: Toplumsal çevreye veya bir duruma uyma, uyum sağlama, intibak, entegrasyon.
4032
[=1]
uyuşukluk: Uyuşuk olma durumu.
2415
[=1]
uzak: Yakın olmayan.
2792, 302, 4533, 4868, 5213, 786, 1823, 5747, 5577, 3514, 1483, 3622, 5748, 1104
[=14]
uzaklaş-: Bir şeyden, bir yerden veya kimseden ayrılıp uzağa gitmek.
4816, 2474, 1636, 164
[=4]
uzaklaştır-: Uzağa götürmek.
4863, 1234, 3915
[=3]
uzaklık: Uzak olma durumu, ıraklık.
1923
[=1]
uzan-: Bir alana yayılmak.
298, 3986, 5109, 5433, 5413, 5424, 5472, 851, 1883, 913, 506, 5544, 801, 977, 1187, 1144
[=16]
uzantı: Ana konumdaki bir bütünün, özün veya durumun, kendisinden ayrı görülen ancak aynı yapısal özellikleri içeren parçası.
3513
[=1]
uzat-: Uzamasına sebep olmak, uzamasını sağlamak.
5266, 4734, 1123, 2846, 4344, 2465, 4683
[=7]
uzun: İki ucu arasında fazla uzaklık olan, **kısa** karşıtı.
1013, 1109, 1121, 1137, 1138, 1151, 1154, 1230, 1383, 1390, 1392, 1885, 1909, 1909, 197, 1978, 1981, 2003, 2003, 2004, 2022, 2215, 223, 2234, 224, 2245, 226, 226, 2295, 2304, 2316, 2328, 2331, 2331, 2333, 2457, 2472, 2539, 258, 2613, 2617, 271, 2720, 273, 2733, 278, 2782, 2795, 2795, 284, 2888, 2900, 2903, 2923, 2932, 2957, 2959, 2998,

3192, 3268, 3304, 3333, 3468, 356, 3584, 3857, 3907, 4004, 4050, 4143, 4143, 431, 4489, 4493, 4501, 4504, 4505, 4518, 4526, 4556, 4560, 4573, 4867, 4888, 500, 5170, 5223, 5229, 5229, 5273, 5307, 5416, 5426, 5428, 5438, 5439, 5446, 5450, 552, 5603, 5665, 5699, 5735, 676, 678, 708, 713, 713, 726, 756, 771, 774, 779, 804, 809, 813, 820, 836, 845, 858, 875, 892, 905, 933, 941, 963, 963
[=127]

uzunca: Biraz uzun.
205
[=1]

uzunluk: Bir şeyin bir uçtan öbür uca kadar olan uzaklığı.
1598
[=1]

uzuv: Organ.
1458
[=1]

ücret: İş gücünün karşılığı olan para veya mal.
2360, 398, 383, 2833
[=4]

üç: İkiden sonra gelen sayının adı.
1181, 1240, 1247, 1269, 1364, 1448, 1452, 1476, 1494, 1596, 1602, 1702, 1728, 1735, 1772, 1897, 190, 1923, 1954, 2074, 2223, 2349, 2507, 2653, 2878, 2882, 2889, 293, 3010, 3011, 3226, 3310, 3310, 3479, 3675, 3857, 3857, 3906, 4016, 411, 424, 4249, 4293, 4328, 4336, 4343, 4379, 4680, 4736, 4968, 4977, 5347, 5392, 5441, 5446, 5477, 5491, 5497, 5506, 5572, 5735, 628, 654, 661, 809, 910, 925, 3674, 4333, 3138, 4327, 4337, 2891, 4327, 4338,
[=75]

üçer: Üç sayısının üleştirme sayı sıfatı.
1600
[=1]

üçüncü: Üç sayısının sıra sıfatı, sırada ikinciden sonra gelen.
1744, 4378, 4966, 5013, 5432, 5612, 5655, 667, 792, 3314
[=10]

üfle-: Dudakları büzerek soluğu bir şey üzerine hızla vermek, üfürmek.
1267, 3581
[=2]

üfürükçü: Okuyup üfleyerek hastalıkları sağıltığına inanılan kimse.
3697, 3693
[=2]

ülke: Bir devletin egemenliği altında bulunan toprakların tümü, diyar, memleket.
5493, 5213, 786, 3071, 4954, 4533, 4549, 5053, 3634, 372, 376, 4534
[=12]

ürkek: Çok ürken, korkuya çabuk kapılan.
2297, 612, 612
[=3]

ürk-: Bir şeyden korkup sıçramak.
2645, 5161, 5329
[=3]

ürküt-: Ürküntü vermek.
1221, 1875, 2849, 4157, 3527, 2206
[=6]

ürper-: Korku, tiksinti, üşüme vb. yüzünden tüylerin dikilip derinin

nokta nokta kabarmasıyla görülen ani titreme.
2367, 4057
[=2]
ürpert-: Ürperti vermek.
2487, 4233
[=2]
ürün: Bir tutum veya davranışın ortaya çıkardığı şey.
4499
[=1]
Üsküdar: İstanbul'un Anadolu Yakası'nın bir ilçesidir.
5575, 921, 5564
[=3]
üslup: Anlatma, oluş, deyiş veya yapış biçimi, tarz.
2396, 4195
[=2]
üst: Bir şeyin yukarı doğru olan yanı, **alt** karşıtı.
1391, 3861, 3892, 4016, 4187, 4695, 2223, 1632, 2148, 1329, 1027, 1372, 161, 1842, 2138, 2237, 2540, 3126, 3270, 3525, 5341, 4243, 969, 2750, 1154, 1378, 1393, 1680, 1870, 1991, 254, 3953, 4122, 4598, 473, 5334, 5339, 5526, 791
[=39]
üstad: Bilim veya sanat alanında üstün bilgisi ve yeteneği olan kimse.
2399, 2477, 4545
[=3]
üstelik: Ayrıca, bir de, bundan başka.
1053, 1077, 1100, 1190, 1225, 1635, 1667, 1891, 1945, 1992, 2084, 2214, 2276, 2311, 2339, 241, 2644, 3419, 3438, 358, 368, 3760, 4101, 4114, 42, 4243, 4490, 464, 4737, 4907, 4916, 5129, 574, 797
[=34]
üstün: Benzerlerine göre daha yüksek bir düzeyde olan, onları geride bırakan.
3314
[=1]
üstünkörü: İnceliklerine inmeden, özen göstermeden, gelişigüzel, baştan savma yapılan.
2307, 4119
[=2]
üstünlük: Üstün olma durumu.
3504, 3430
[=2]
üşüş-: Her yandan çokça bir araya gelmek, toplanmak.
127, 1396, 566
[=3]
üşüt-: Üşümesine sebep olmak.
690
[=1]
üye: Herhangi bir topluluğu oluşturan bireylerden her biri, aza.
3155
[=1]
üzengi: Eyerin iki yanında asılı bulunan ve hayvana binildiğinde ayakların basılmasına yarayan, altı düz demir halka.
457
[=1]
üzere: Amacıyla.
1029, 1256, 1260, 1340, 1556, 1738, 1783, 1823, 1843, 1976, 2054, 2194, 2246, 2251, 2332, 2768, 2776, 2936, 3107, 3615, 4039, 4041, 4046, 4340, 4455, 5505, 5519, 5573, 5612, 796, 1056, 2537, 3777, 3819, 4579, 4602,

55, 5524, 935, ü.+yken 1520, 2595, 403, 596, 724 [=44]
üzeri: Bir şeyin görülen yanı, yüzü. 1649, 5202, 5246, 1897, 1471, 1779, 1789, 2430, 698, 725 [=10]
üzerinde: Üstünde. 1282, 129, 135, 1393, 1468, 1474, 1608, 1673, 1681, 1892, 1950, 2010, 220, 2248, 2255, 23, 2546, 2886, 3133, 3135, 3457, 3472, 3550, 3560, 3584, 3647, 3747, 3849, 4186, 4188, 4197, 4366, 4467, 453, 4740, 4950, 4952, 5023, 5063, 517, 5315, 5343, 542, 63, 832, 845, 853, 892, 924, 947, 1573, 235, 3129, 3319, 3362, 3370, 3444, 3465, 3467, 3543, 3637, 3649, 3762, 3934, 4234, 459, 4780, 4832, 5326, 728, 87, 888, 974, 4623, 4637 [=75]
üzerine: Üstüne. 1283, 1296, 131, 1356, 1670, 1671, 1806, 1938, 1942, 2351, 2383, 2703, 3107, 3225, 345, 3473, 3479, 3480, 3546, 4106, 4698, 4707, 4798, 4803, 5113, 5134, 5316, 5359, 5366, 5482, 5608, 613, 705, 942, 970, 982 [=36]
üzül-: Üzme işine konu olmak. 3657, 312, 5212 [=3]
üzüm: Asmanın taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesi. 1367 [=1]
üzüntü: Olması istenilmeyen olaylardan doğan ruh tedirginliği, teessür. 5307, 419, 2017 [=3]
vaat: Bir işi yerine getirmek için verilen söz. 1441, 2585, 2678, 119 [=4]
vadet-: Bir işi yerine getireceğine söz vermek. 2304 [=1]
vade: Bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi için tanınan süre. 5407 [=1]
vadi: Çalışma alanı, tutulan yol, benimsenen tarz. 5532, 3705 [=2]
vah: Yazık anlamında söylenen bir söz. 2090 [=1]
vahim: Ağır, korkulu, çok tehlikeli, vahametli. 1777 [=1]
vakanuvis: Osmanlı Devleti'nde zamanın olaylarını tespit etmek ve yazmakla görevli devlet tarihçisi. 2622 [=1]
vaka: Olay, hadise. 479 [=1]
vakit: Zaman. 1702, 2879, 391, 4217, 4464, 5473, 5531, 5598, 5626, 3810, 1402, 1526, 1530, 2317, 2415, 2650,

3297, 3434, 4459, 499, 5155, 682, 890, 18, 2813
[=25]
vaktiyle: Zamanında, uygun zamanda.
1022, 1194, 2372, 2378, 3833, 4043, 4333, 4758, 4773, 4836, 5082, 5314, 664, 717
[=14]
valide: Anne.
2372, 3819, 4138, 4141
[=4]
Vallahi: Allah(c.c.)'ı tanık tutarım, Allah (c.c.) hakkı için anlamında kullanılan bir yemin sözü, Billahi, Tallahi.
117
[=1]
var: Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, **yok** karşıtı.
102, 15, 165, 1796, 1799, 1835, 1999, 2055, 2191, 2285, 229, 2332, 2797, 2806, 2920, 2961, 299, 306, 3409, 345, 3458, 3536, 3548, 3557, 3558, 3568, 3570, 3572, 3758, 3938, 4056, 4126, 4176, 4288, 4302, 4380, 4414, 4420, 4503, 4508, 4513, 4767, 4800, 4876, 4917, 4933, 5132, 5159, 5193, 5196, 5201, 5227, 5365, 5370, 5395, 5473, 5476, 5548, 5580, 5619, 5624, 5629, 5633, 5732, 747, 993
[=66]
var-: Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.
4579, 1855, 4112, 4328, 995, 1429, 2130, 3820, 3855, 5004, 4336, 4339, 4348, 2020, 3707, 133, 1800, 842, 4348, 4689
[=20]
Vardapet: Romandaki şahıslardan biri.
1021, 1034, 1040, 1043, 1053, 1055, 1065, 1068, 1095, 1106, 1129, 1424, 1442, 1546, 1569, 1572, 1582, 1593, 1602, 1607, 1619, 1623, 1637, 1654, 1657, 1662, 1668, 1689, 1699, 1704, 1711, 1740, 1746, 1752, 1756, 1836, 1867, 1869, 1533, 1076, 1421, 1430, 1057, 1060, 1086, 1538, 1553, 1629, 1641, 1899, 1588, 1720, 1831, 1032
[=54]
varıl-: Herhangi bir yere ulaşılmak.
2573
[=1]
varlık: Var olma durumu, mevcudiyet.
3373, 846, 870, 3507, 3141, 3163, 5240, 848, 917, 4506, 1626
[=11]
varsa: İhtimal ki, olsa olsa.
1085, 1163, 1386, 2653, 2787, 2838, 3901, 446, 4528, 4546, 4963, 5156, 5192, 5220, 5278, 5683, 5706
[=17]
vasıf: Nitelik.
3084
[=1]
vasıl: Ulaşan, varan.
6
[=1]
vasıta: Araç.
3725, 3897
[=2]
vay: Şaşma anlatan bir söz.
2839, 2839, 2839, 2844, 3976, 4517, 4517, 4517
[=8]

vazgeç-: Kendi hakkı saydığı bir şeyi artık istemez olmak.
1017, 4049, 4502, 184, 2648, 5349, 5409, 2125, 1991, 2595, 3748, 4078, 5183, 789
[=14]
ve: İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz.
1, 1, 100, 101, 101, 1030, 1033, 1035, 1046, 105, 1066, 1068, 1087, 1092, 1112, 1117, 1119, 1120, 1124, 1127, 114, 1141, 1152, 1164, 1166, 1185, 1188, 1191, 1196, 1208, 1212, 1214, 1223, 1234, 1238, 1240, 1244, 1255, 1258, 1259, 1269, 1294, 1296, 1317, 1318, 1319, 132, 1321, 1322, 1323, 1328, 1331, 134, 1349, 1362, 1363, 1370, 1374, 1375, 1376, 1376, 1378, 1378, 1380, 1391, 1399, 1405, 1413, 1416, 1422, 1424, 1432, 1437, 1453, 1456, 146, 1466, 1476, 1485, 1490, 1499, 1501, 1510, 1518, 1523, 1531, 1542, 1548, 1556, 1570, 1574, 1577, 1582, 159, 1595, 1615, 1616, 162, 1627, 1639, 1649, 1651, 1656, 1682, 1684, 1684, 1699, 1700, 173, 1734, 1734, 174, 1740, 1745, 1749, 1753, 1754, 1766, 1770, 1771, 1778, 1787, 1788, 1790, 1791, 180, 1801, 1808, 1834, 1837, 1839, 1842, 1843, 1854, 1861, 1862, 1864, 1866, 1868, 1869, 1871, 1872, 1880, 1880, 1882, 1884, 1885, 1886, 1890, 1904, 1908, 1910, 1912, 1919, 1924, 1931, 1934, 1935, 1937, 1950, 1957, 1958, 1962, 1964, 1971, 1985, 1987, 1992, 2, 2, 2006, 2010, 2013, 2015, 2017, 2018, 2020, 2020, 2021, 2021, 2025, 2026, 2028, 2043, 2046, 2050, 2058, 2065, 2066, 2068, 2070, 208, 2083, 2118, 212, 2133, 2136, 214, 2151, 2156, 2156, 216, 2164, 217, 2174, 218, 2183, 2185, 2210, 2216, 222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2230, 2232, 2234, 2235, 2236, 2238, 2242, 2247, 2260, 2261, 2278, 2280, 2284, 2297, 2310, 2313, 2315, 2317, 232, 2325, 233, 2335, 2337, 2339, 2349, 2352, 2352, 2377, 2382, 2386, 2390, 2396, 24, 2400, 2408, 2413, 2415, 2424, 2425, 2427, 2431, 2434, 244, 2444, 2459, 2466, 2469, 2472, 2484, 2486, 2488, 2494, 2500, 2505, 2506, 2508, 2512, 2514, 2519, 2525, 253, 2530, 2539, 254, 2542, 2543, 2547, 2549, 2571, 2582, 2588, 259, 2606, 2608, 262, 2620, 2627, 2638, 264, 2642, 2643, 265, 2651, 2655, 2673, 268, 2693, 2699, 270, 2708, 2711, 2721, 2721, 273, 274, 2745, 2751, 2765, 2767, 277, 2774, 2779, 280, 281, 2823, 2823, 2831, 2832, 2833, 2834, 2838, 2840, 2843, 2844, 2845, 2855, 2859, 2859, 2860, 2860, 2862, 2878, 2882, 2900, 2905, 2911, 2917, 2919, 2921, 2924, 2935, 294, 2941, 2947, 2952, 296,

2965, 2981, 2991, 2995, 3,
3001, 3009, 3016, 3017,
302, 3020, 303, 3043,
3051, 306, 309, 3098,
3100, 3105, 3109, 3110,
3111, 3113, 3113, 3117,
3132, 3138, 3146, 3155,
3158, 3169, 3179, 3183,
3184, 3185, 3191, 3196,
3201, 3206, 3211, 3214,
3216, 322, 3226, 3234,
3242, 3247, 3249, 3249,
3253, 3268, 3268, 328,
3305, 3309, 331, 3315,
3317, 3318, 3338, 3341,
3349, 336, 3365, 3373,
3374, 3401, 3403, 3420,
3429, 3439, 3443, 3467,
3468, 3469, 3472, 3486,
3488, 3500, 3525, 3539,
355, 356, 3562, 3593,
3595, 3599, 3604, 3617,
3619, 362, 3621, 3624,
3634, 3640, 3644, 3647,
3649, 3653, 3654, 3658,
3659, 3662, 3663, 3666,
3667, 367, 3673, 3676,
3683, 3684, 3692, 3694,
3695, 3698, 3699, 3704,
3711, 3718, 3719, 3731,
3737, 3740, 3750, 3763,
3768, 3774, 3776, 3786,
3791, 3793, 3793, 3796,
3802, 3810, 3816, 382,
3822, 3825, 3830, 3834,
3837, 3838, 3839, 3841,
3844, 385, 3850, 3852,
3857, 3858, 3860, 3862,
3864, 3865, 3865, 3869,
387, 3877, 3882, 3892,
3893, 3895, 390, 3905,
3907, 3912, 3914, 392,
3921, 3923, 3927, 3946,
3957, 3959, 3961, 3963,
3986, 3991, 3996, 4012,
4014, 402, 4022, 4024,
4033, 4040, 4047, 4050,
4055, 4062, 4066, 407,
4070, 4072, 4087, 4093,
4097, 4097, 4099, 410,
4117, 4117, 412, 4122,
4124, 4131, 4142, 415,
4150, 4153, 4156, 4163,
4173, 4175, 4178, 418,
4195, 4207, 4211, 4215,
4222, 4225, 4230, 4236,
4241, 425, 4251, 4255,
4265, 4268, 4276, 4279,
4280, 4296, 4299, 4306,
4307, 4308, 4308, 4310,
4312, 4323, 4329, 433,
4336, 4338, 4341, 4343,
4347, 4352, 436, 4360,
4372, 4378, 4380, 4382,
4389, 439, 440, 4406,
4408, 442, 4423, 4426,
4428, 4432, 4436, 4437,
4437, 4439, 444, 4441,
4442, 4445, 4445, 4450,
4454, 4455, 4466, 4467,
4468, 4468, 4469, 4483,
4489, 449, 4494, 4496,
4498, 4503, 4521, 4535,
4540, 4545, 4547, 455,
4551, 456, 4562, 4566,
457, 4577, 4589, 4592,
4596, 4597, 4600, 4607,
4608, 4610, 4616, 4620,
4622, 4626, 4640, 4643,
4647, 4648, 465, 4657,
4658, 4661, 4664, 4667,
4685, 4690, 4694, 4698,
4700, 4701, 4704, 4713,
4716, 4722, 4723, 4727,
473, 4732, 4733, 4759,
4761, 4762, 4764, 4771,
4773, 4776, 4784, 4798,
4802, 4803, 4804, 4804,
4805, 4806, 4808, 4809,
4810, 4816, 4819, 4821,
4822, 4824, 4827, 4831,
4833, 4837, 4841, 4844,
4847, 4847, 4849, 4855,
4860, 4861, 4862, 4866,
4867, 4867, 4877, 4889,
4909, 491, 4910, 4923,
4936, 4955, 4958, 4960,
4962, 4965, 4969, 4970,
4974, 4978, 4981, 4986,

4989, 4991, 5024, 5024, 5039, 5040, 5046, 5050, 5052, 5054, 5090, 5091, 5092, 5097, 510, 5107, 5110, 5112, 5116, 5123, 5124, 5124, 5130, 5132, 5135, 5136, 514, 5148, 5159, 516, 5167, 517, 5183, 5190, 5190, 5198, 5198, 5201, 5209, 5218, 522, 523, 5232, 5234, 5236, 5237, 5243, 5244, 5256, 5259, 526, 5262, 5263, 527, 5270, 529, 53, 5300, 5305, 5316, 5323, 533, 533, 5331, 5333, 5335, 534, 5340, 5347, 5351, 5366, 5374, 5383, 5405, 5407, 5408, 5411, 5413, 5416, 5419, 5421, 5429, 543, 5432, 545, 5452, 5458, 5465, 5470, 5472, 5475, 5477, 5479, 5485, 5492, 5493, 5497, 5512, 5517, 5520, 5534, 5540, 5542, 5544, 5546, 5559, 5562, 5566, 5567, 557, 5574, 5585, 5586, 5587, 5593, 561, 5635, 5649, 565, 5652, 5662, 5667, 5670, 5673, 5674, 568, 5681, 5682, 5695, 57, 5706, 5708, 5711, 5714, 5724, 5726, 5730, 5736, 5737, 5738, 5740, 5753, 5759, 577, 583, 597, 598, 599, 602, 603, 604, 608, 609, 615, 626, 637, 645, 647, 649, 655, 665, 669, 670, 674, 677, 689, 695, 696, 700, 703, 705, 717, 72, 725, 726, 735, 738, 739, 740, 749, 757, 762, 764, 766, 769, 770, 777, 784, 788, 791, 793, 795, 796, 798, 8, 804, 814, 815, 82, 830, 832, 843, 846, 854, 86, 860, 865, 885, 889, 891, 900, 909, 91, 913, 922, 925, 932, 949, 950, 952, 954, 955, 96, 963, 966, 972, 976, 980, 982, 99, 997
[=980]

veba: Hasta farelerden insana geçen bir mikrobun oluşturduğu bulaşıcı, öldürücü bir hastalık, taun.
4249
[=1]

vecd: Sevgi veya heyecandan doğan coşkunluk, kendinden geçme.
1149
[=1]

veda: Ayrılırken birbirine selam ve esenlik dileme.
5747
[=1]

vedalaş-: Ayrılırken birbirine esenlik dilemek, esenleşmek.
1971
[=1]

vefakarlık: Vefalı olma durumu.
456
[=1]

vefat: Ölüm.
1014
[=1]

vekalet: Vekillik.
1024
[=1]

vekil: Birinin, işini görmesi için kendi yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse.
1030
[=1]

vekilharç: Kesedar.
4596
[=1]

veled: Çocuk.
189, 503, 2431, 2624
[=4]

veledizina: Piç.
138

[=1]
veliaht: Bir hükümdarın ölümünden veya tahttan çekilmesinden sonra tahta geçmeye aday olan kimse.
4262, 5041
[=2]
velvele: Gereksiz telaş, gürültü ve heyecan.
5105, 4677
[=2]
Venedik: Kuzeydoğu İtalya'da birbirinden kanallarla ayrılmış ve köprülerle bağlanan 118 adanın üzerine kurulu bir şehirdir.
107, 123, 145, 316, 343, 352, 3766, 3833, 458, 543, 735, 98, 337, 366
[=14]
ver-: Üzerinde, elinde veya yakınında olan bir şeyi birisine eriştirmek, iletmek.
1792, 3577, 398, 4173, 4205, 115, 1329, 2070, 285, 3406, 4820, 531, 5564, 771, 1028, 1156, 1406, 1500, 1603, 1620, 1921, 1956, 2186, 2199, 2713, 2738, 2754, 2800, 2885, 2899, 2951, 3029, 3080, 3155, 3186, 3194, 3327, 333, 3653, 3698, 3918, 424, 4292, 458, 4731, 4763, 4815, 4856, 520, 5457, 5608, 652, 737, 849, 909, 1355, 1675, 1691, 1886, 1906, 1908, 2134, 2593, 3252, 3593, 365, 3789, 4043, 4722, 584, 735, 3071, 4363, 895, 4712, , 1714, 1900, 2059, 3423, 114, 1923, 1010, 1371, 1572, 2097, 371, 5147, 4264, 5716, 3523, 2933, 4108, 5715, 373, 2946, 2361, 5450, 3717, 3878, 5229, 5219, 2270, 4992, 666, 4818, 2759, 1025, 1528, 3588, 423, 1538, 3610, 4408, 4431, 498, 5153, 753, 766, 2559, 3023, 3315, 3828, 3854, 4326, 4342, 5444, 3926, 5279, 339, 4130, 1181, 1204, 1224, 2365, 2990, 3348, 35, 4213, 5481, 5506, 573, 722, 5388, 4440, 3434, 4528, 455, 1041, 4148, 700, 2412, 26, 2978, 4520, 1170, 4516, 1117, 5204, 5548, 2245, 2295, 2344, 693, 2661, 4144, 1933, 3348, 2554, 2321, 305, 2866, 2093, 118, 4088, 461, 807, 2347, 2743, 465, 5554, 2682, 705, 2016, 2327, 1984, 2637, 1258, 2332, 3261, 4152, 4249, 4553, 5342, 759, 4972, 5387, 2022, 1636, 1729, 2093, 352, 633, 783
[=203]
verem: Herhangi bir organa ve en çok akciğerlere yerleşen Koh basilinin yol açtığı ateşli ve bulaşıcı bir hastalık, tüberküloz.
4978
[=1]
vergi: Kamu hizmetlerine harcanmak için hükûmetin, yerel yönetimlerin yasalara göre doğrudan doğruya veya bazı malların fiyatlarının üstüne koyarak dolaylı yoldan herkesten topladığı para.
1370
[=1]
verici: Veren, verme yanlısı kimse.
4361
[=1]

veril-: Verme işine konu olmak.
1056, 1533, 337, 4784, 4793, 4797, 939, 1033, 1606, 2441, 3168, 5033, 4746, 2252, 1064, 1368, 1532, 2069, 232, 2595, 3480, 3690, 3700, 3871, 3889, 3904, 4797, 525, 5476, 583, 2516, 21, 546, 2436, 2373, 1797, 1820, 2083, 2267
[=38]

verimsiz: Verimi olmayan veya az olan, yetersiz.
5046
[=1]

veriş: Verme işi.
1098, 1078
[=2]

veryansın: Acımadan, hiçbir şey düşünmeden saldırmak, yok etmek, bol bol harcamak veya acımasızca söylemek anlamlarındaki **veryansın etmek** deyiminde geçer.
1445
[=1]

veya: Ayrı olmakla birlikte aynı değerde tutulan iki şeyi anlatan kelimelerden ikincisinin önüne getirilen söz, yahut.
2267
[=1]

vezir: Osmanlılarda devletin bakanlık, valilik gibi yüksek görevlerinde bulunan ve paşa unvanını taşıyan kimse.
2542
[=1]

vezin: Ölçü.
4735, 1238, 4732
[=3]

vicdan: Kişiyi kendi davranışları hakkında bir yargıda bulunmaya iten, kişinin kendi ahlak değerleri üzerine dolaysız ve kendiliğinden yargılama yapmasını sağlayan güç.
2668, 2676
[=2]

virane: Yıkılmış veya çok harap olmuş yapı.
757, 2798, 577, 2374, 749
[=5]

vuku: Olma, meydana gelme.
1249, 2117, 5582
[=3]

vur-: Elini veya elinde tuttuğu bir şeyi bir yere hızla çarpmak.
1458, 3649, 5028, 2938, 1732, 1833, 3858, 4717, 4616, 4021, 772, 2644, 2686, 5002, 3643, 396, 1102, 2495, 3891, 3965, 912
[=21]

vurgun: Kolayca ve haksız ele geçen kazanç.
3249
[=1]

vuruşma: Vuruşmak işi.
1100, 120, 1747
[=3]

vücud: İnsan veya hayvan gövdesi, beden.
3999, 2191, 443, 2238, 4976
[=6]

yabancı: Aileden, çevreden olmayan (kimse veya şey), özge.
2390
[=1]

yadet-: Akıl, hatırlama.
2218, 377
[=2]

yadigar: Bir kimseyi, bir olayı hatırlatan nesne veya kişi, andaç.

1592, 4584, 657, 743, 529, 687
[=6]
yağdır-: Bir şeyi aralıksız ve ısrarlı bir biçimde yapmak.
2765, 4599
[=2]
yağ: Birleşiminde stearik, oleik, palmitik asitlerle gliserin bulunan ve bunların oranlarına göre kıvamları değişen bitkisel veya hayvansal madde.
3311, 3318, 3365, 2827, 3631, 4854, 4864, 4895, 1600, 2235
[=10]
yağma: Birçok kişinin zor kullanarak ele geçirdikleri malı alıp kaçması.
5156, 5209, 5215
[=3]
yağmala-: Yağma etmek.
5218
[=1]
yağmalan-: Yağma edilmek.
4586
[=1]
yağmur: Atmosferdeki su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan ve yeryüzüne düşen yağışın sıvı durumda olanı, yağar, yağış, baran, bereket, rahmet.
1779, 1790, 2480, 2482, 3776, 4123, 5298, 5337, 5399, 5596, 2495, 153, 1781, 2073, 2478, 1301
[=16]
yahudi: Hz. Musa'nın dinine bağlı olan kimse, Musevi.
1005, 1924, 3002, 527, 998
[=5]
yahut: Veya, ya da.
1177, 1459, 3645, 3666, 4367
[=5]
yaka: Giysilerin boyna gelen, boynu çeviren bölümü.
2174, 3529, 3823, 572, 428, 5489, 5605, 2059, 461
[=9]
yakacak: Odun, kömür gibi ısı sağlamak amacıyla yakılan madde.
1975
[=1]
yak-: Yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak.
5037, 1303, 2060, 1103, 1528, 1209, 2636, 1303, 3821, 1141, 1754, 878
[=12]
yakala-: Bir kimseyi veya bir şeyi elle tutmak.
1792, 2015, 387, 2754, 2875, 3672, 5055, 1793, 558, 2120, 4910, 1804, 802
[=13]
yakalan-: Yakalama işi yapılmak, ele geçirilmek.
4873, 2299, 3019, 328, 4027, 3835, 2630, 3066, 324, 4863, 2041, 3263, 4863
[=13]
yakıcı: Yakma özelliği olan, yakan.
233
[=1]
yakıcılık: Yakıcı olma durumu.
1883
[=1]
yakıl-: Yakma işi yapılmak.
1525, 4720, 2423, 2745, 3131, 3802
[=6]
yakın: Az bir ara ile ayrılmış olan (zaman veya yer), **uzak** karşıtı.

167, 2381, 2436, 2699, 408, 4473, 480, 4876, 5747, 5378, 3413, 3771, 4299, 4391, 3913, 5235, 5640, 5313, 4141, 5496, 5566, 4559, 372
[=23]
yakışıklı: Güzel, gösterişli (erkek).
5748, 275
[=2]
yaklaş-: Arada az bir aralık kalacak biçimde ilerlemek, aradaki uzaklığı azaltmak veya büsbütün ortadan kaldırmak için ileri gitmek.
54, 2329, 1762, 1006, 5376, 278, 1549, 2456, 2895, 1631, 2902, 4121, 712
[=13]
yaklaşık: Gerçek değeri ve miktarı değil, ondan az fazla veya eksik bir niceliği gösteren, aşağı yukarı bir değerlendirme yapılarak bulunan, takribî.
3226, 4581
[=2]
yaklaştır-: İki şeyi birbirine yakın duruma getirmek.
40, 957, 1764, 3991, 713, 4941
[=6]
yakut: Pembe veya erguvan tonları ile karışık koyu kırmızı renkte, saydam bir korindon türü olan değerli taş.
1861, 1879
[=2]
yala-: Bir şeyin üzerinden dilini sürüp geçirmek.
2855, 1854
[=2]
yalan: Doğru olmayan, gerçeğe uymayan söz.
3962, 4180, 4981
[=3]
yalı: Su kıyısında yapılmış büyük, görkemli ev.
13, 3020
[=2]
yalnız: Yanında başkaları bulunmayan.
1093, 1152, 2328, 3583, 3586, 3606, 5664, 927
[=8]
yalnızca: Belli durumun, şartın veya işin dışına çıkmaksızın, yalnız, ancak.
1567, 2042, 2276, 3109, 4279, 4721, 638
[=7]
yalnızlık: Yalnız olma durumu, kimsesizlik.
1139
[=1]
yalvar-: Birinden ısrarla, kendine acındıracak sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey istemek.
2060, 555, 1719, 5386
[=4]
yama: Delik ve yırtığı uygun bir parça ile onarma, kapatma.
2540, 2541
[=2]
yamak: Bir işte yardımcı olarak çalışan erkek.
2139
[=1]
yaman: Güç, etki veya beceri bakımından alışılmışın üzerinde olan (kimse).
1260
[=1]
yanak: Yüzün göz, kulak ve burun arasındaki bölümü.
1935, 1467, 3754, 5061, 1890, 3810
[=6]
yan-: Ateş durumuna geçmek, tutuşmak.

1757, 684, 787, 804, 879, 490, 3697, 5306, 5534, 1162, 2501, 3796, 4008, 1891, 2223, 1822
[=16]
yanaş-: Karışmak, ilgilenmek, istek göstermek.
1180, 4752
[=2]
yan: Bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü.
4068, 1103, 115, 1796, 1797, 248, 248, 2818, 3299, 34, 3623, 4145, 5131, 5261, 5494, 1136, 1282, 1430, 1819, 1965, 2079, 2329, 2385, 2472, 2702, 2872, 2902, 3079, 3083, 31, 372, 4072, 425, 4524, 4676, 5612, 5642, 5753, 584, 1124, 1524, 1898, 2894, 33, 3342, 3638, 3826, 3969, 4091, 4093, 4158, 4750, 4820, 4916, 707, 78, 885, 1012, 2144, 2880, 3657, 4155, 579, 709, 806, 2508, 3149, 5661, 1739, 2858, 4121, 436, 3820, 3884, 1624
[=75]
yangın: Zarara yol açan büyük ateş.
114, 1176, 1279, 1281, 16, 18, 19, 23, 2524, 4006, 4269, 489, 5047, 5280, 5304, 5630, 61, 2372, 5284, 5603, 5625, 2379, 5604, 69, 1159, 1161, 43
[=27]
yanık: Duygulu, dokunaklı, acılı, etkili.
1148
[=1]
yanıl-: Tanımayarak, niteliğini iyi anlamayarak aldanmak.
2413, 2920, 234, 5677, 236
[=5]
yanılsama: Yanlış algılama ve duyu yanılması.
2285
[=1]
yanılt-: Yanılmasına yol açmak.
1562
[=1]
yanısıra: Yanında, birlikte.
2400, 2407, 2531, 2618
[=4]
yani: Demek, şu demek ki anlamlarında bir söz.
2358, 2441, 2560, 3382, 361, 4163, 4496, 5036, 5047, 841
[=10]
yankesici: Bir kimsenin cebinden, çantasından ustalıkla, yavaşça bir şeyler çalan kimse.
4328, 4337
[=2]
yankesicilik: Yankesici olma durumu.
736
[=1]
yankılan-: Ses vermek, ses çıkarmak, yankı durumunda geri dönmek, aksetmek.
5375, 2525, 4643, 525
[=4]
yanlış: Bir kurala, bir ilkeye, bir gerçeğe uymama durumu, yanılgı, hata.
1786, 3071, 3075, 3452, 3452, 4746, 4777, 5407, 5549, 5634
[=10]
yanlışlıkla: Yanılarak, bilmeyerek, sehven.
2644
[=1]
yansıma: Yansımak işi.

3550
[=1]
yansıtma: Yansıtmak işi.
3136
[=1]
yap-: Ortaya koymak, gerçekleştirmek, oluşturmak.
2875, 2948, 4883, 966, 2548, 2753, 4879, 640, 2726, 4887, 4240, 1995, 2689, 3804, 3805, 1334, 3667, 5368, 2174, 3395, 3432, 4929, 3216, 4715, 2064, 2471, 5553, 3111, 316, 4595, 4739, 3066, 3973, 5438, 1696, 5408, 1925, 2120, 5494, 2729, 5461, 4996, 1514, 5034, 1160, 1276, 1395, 2088, 2100, 4119, 4563, 4725, 5394, 1322, 4453, 4105, 4913, 3952, 3956, 5467, 1618, 2268, 1498, 1580, 2773, 3467, 3969, 788, 2534, 5157, , 1085, 2068, 2113, 2567, 3020, 3925, 4734, 5264, 1272, 2471, 2747, 3694, 4475, 1579, 3710, 604, 5085, 3918, 2955, 369, 163, 230, 2426, 5056, 5233, 1179, 2115, 3051, 3052, 3057, 3456, 3888, 2047, 1116, 5256, 335, 790, 1357, 4246, 3854, 4103, 4987, 1024, 1028, 1921, 3200, 3477, 5087, 4073, 5467, 118, 1281, 253, 3104, 3324, 3746, 819, 833, 4900, 4940, 3066, 3973, 5438, 5553, 2307, 2718, 1504, 1594, 2104, 2949, 3385, 4043, 4798, 4988, 128, 2422, 2462, 2570, 264, 3066, 3154, 3314, 4575, 4744, 5540, 737, 3030, 3070, 5698, 2724, 5045, 3027, 3501, 3508, 4827, 2657, 2792, 3967, 5447, 3037, 103, 1274, 1330, 1332, 1365, 1565, 206, 3642, 4268, 3056, 2728, 4395, 5168, 1427, 2181, 3755, 3882, 4994, 651, 1495, 4803, 5166, 2009
[=193]
yapış-: Aralık bırakmayacak biçimde üzerine dokunmak.
5026, 1607, 1794, 1934, 2930, 3387, 3389, 4434, 572, 2472, 4130, 4515, 4842, 5286, 5294, 5014, 1815, 3974, 1462, 1452, 1466, 1816, 4189, 4653, 1605, 1794, 199, 1993, 4241
[=29]
yapışkan: Yapışma özelliği olan.
2431, 5123
[=2]
yapıştır-: Yapışmasını sağlamak.
4046, 4041, 4658, 4480, 4048
[=5]
yapmacık: İçten olmayan (tavır, davranış, duygu).
4003
[=1]
yaprak: Kitap, defter vb. şeylerde ön ve arka yüzü oluşturan kâğıtlardan her biri.
3534
[=1]
yaptır-: Yapmasını sağlamak, yapmasına imkân vermek.
3672, 1014, 2377, 2350
[=4]
yara: Keskin bir şeyle veya bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik.
2308, 2814, 2002, 2406, 2239, 2307, 2306, 86
[=8]

yara-: Bir şey yararlı olmak, yarar sağlamak.
213, 2150
[=2]

yaralan-: Yaralama işi yapılmak.
3260, 4575, 1729
[=3]

yaralı: Yarası olan, yaralanmış (kimse).
1167, 1739, 1745, 5616, 1939, 1896, 1948, 2868
[=8]

yaramaz: Söz dinlemeyen, uslu durmayan, yasaklanan şeyleri yapmakta ayak direyen, haşarı (çocuk).
1213
[=1]

yararlan-: Kendine yarar sağlamak, faydalanmak.
5522
[=1]

yararlılık: Yararlı olma durumu, yararlık.
4219
[=1]

yarasa: Yarasalardan, ön ayakları perdeli kanat biçiminde gelişmiş, vücudu yumuşak sık kıllarla kaplı, iskeletleri hafif yapılı, uçabilen memeli hayvan.
2232, 2752, 4721
[=3]

yarat-: Zekâ, düşünce ve hayal gücünden yararlanarak o zamana kadar görülmeyen yeni bir şey ortaya koymak.
3378, 4797, 5004, 4788, 120, 3368, 3369, 2243, 3359, 4838, 5721, 3367
[=12]

yaratıl-: Yaratma işine konu olmak.
4808, 4783, 4787, 4791, 3350, 3350, 3356, 3358, 3360, 3362, 3363, 3372, 3376, 3382, 3410, 4799, 3356, 3358, 3361
[=19]

yaratıcılık: Yaratıcı olma durumu.
2396
[=1]

yaratım: Özel yetenekle ortaya konulan eser veya nesne, yaratı.
3376
[=1]

yardım: Kendi gücünü ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanma.
1705, 2132, 2426, 2876, 3919, 4059, 4620, 5377, 942, 1261, 5171, 3207, 4657, 541
[=14]

yardımcı: Yardım eden veya gerektiğinde yardım edecek olan kimse .
1960, 3786, 2348, 3479, 2532
[=5]

yaren: Dostların oluşturduğu topluluk.
606, 4463
[=2]

yarenlik: Söyleşi, dostluk.
74
[=1]

yarım: Bütün bir şeyin ayrıldığı iki eşit parçadan her biri.
1314, 1565, 1785, 2596, 2670, 2972, 3632, 400, 4191, 4589, 4985, 5175, 5456, 5456, 5523, 656
[=16]

yarın: Bugünden sonra gelecek ilk gün.
1668, 2806
[=2]

yarı: Bir bütünü oluşturan iki eşit parçadan her biri.

1017, 1929, 1937, 3288, 4603, 484, 1143, 2180, 4857, 5524, 2286, 3773, 1702, 1501, 581
[=15]
yarış-: Üstünlük kazanmak amacıyla bir yarışmaya katılmak.
2070, 1941
[=2]
yas: Ölüm veya bir felaketten doğan acı ve bu acıyı belirten davranışlar, matem.
4263
[=1]
yasak: Bir işin yapılmasına karşı olan yasal veya yasa dışı engel.
2510, 354, 4551, 4717, 2510, 2557, 4963, 4973
[=8]
yasakla-: Bir şeyin yapılmamasını buyurmak veya istemek.
3676, 330
[=2]
yasaklan-: Yasak edilmek, yapılmaması buyrulmak veya istenmek.
4548
[=1]
yasa: Olayların gidişinde olağan dışına yer vermeyen, değişmezlik ve mecburiyet gösteren kural.
3492
[=1]
yastık: Başın altına koymak veya sırtı dayamak için kullanılan, içi yün, pamuk, kuş tüyü, ot vb.yle doldurulmuş küçük minder.
923, 5663, 226, 5542
[=4]
yaşa-: Canlılığını, hayatını sürdürmek.
2925, 1241, 5517, 751, 898, 3072, 5672, 5701, 3371, 5682, 2913, 4278, 4782, 2981, 5687, 1827, 313, 2918, 2921, 5458, 1093, 1105, 5724, 5730, 3214, 5191, 2683, 5724, 2718, 4766, 5722, 1860, 2682, 268, 5711, 4716, 4758, 5406, 2190, 896
[=40]
yaşam: Doğumla ölüm arasında yaşanan süre, ömür.
548, 5248
[=2]
yaşan-: Yaşama işi yapılmak.
4058
[=1]
yaşat-: Yaşamasını sağlamak veya yaşamasına imkân vermek.
2254
[=1]
yaş: Doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman.
674, 685, 4971, 4992, 2074, 293, 105, 4978, 4261, 835, 4969, 3808, 3607, 4522, 4623, 4669, 607, 716, 3793, 2623
[=20]
yaşlan-: Yaşı ilerlemek, ihtiyarlamak.
3193
[=1]
yaşlı: Yaşı ilerlemiş, kocamış, ihtiyar (kimse).
1554, 163, 2386, 2635, 4077, 4550, 5505
[=7]
yatağan: Namlusu kavisli, iki yanı da kesici, bir tür uzun savaş bıçağı.
4584, 90, 94, 187, 1401, 1339, 1343, 1740, 181, 260, 1747, 195, 2761,

1341, 1345, 3831, 3955, 259, 1276, 174, 4570, 1625, 2837, 3922, 3927, 5119, 531
[=27]

yatak: Uyuma, dinlenme vb. amaçlarla üzerine veya içine yatılan eşya, döşek.
3173, 3181, 915, 923, 177, 5414, 5556, 695
[=8]

yatalak: Felç, sakatlık vb. bir sebeple yataktan kalkamayan (kimse).
2389
[=1]

yat- : Bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak.
210, 178, 1862, 227, 2295, 23, 2468, 2469, 2689, 727, 916, 1892, 695, 5138, 829, 836, 2660, 849, 179, 4698, 1825, 417, 5753, 636, 814, 911, 726
[=27]

yatay: Durgun bir su yüzeyine veya zemine paralel, düşey doğrultusuna dikey olan.
1567, 4236
[=2]

yatış-: Hızı, etkisi azalmak, aşırılığı geçmek.
1482, 4823, 5140, 2794, 5140, 478, 579, 1478
[=8]

yatıştır-: Ölçülü, ılımlı, sakin davranmasını sağlamak, sakinleştirmek.
4839, 3978
[=2]

yatsı: Güneşin batmasından bir buçuk, iki saat sonraki vakit, yatsı vakti.
309, 4464, 5543, 5433, 844, 5472
[=6]

yavaş: Hızlı olmayan, ağır, **çabuk** karşıtı.
3490, 3490
[=2]

yavaşla-: Yavaş gitmeye başlamak, hızını azaltmak.
4033
[=1]

yavrucak: Çocuklara sevgiyle yaklaşıldığını belirten bir söz, yavrucuk.
294
[=1]

yavrula-: Hayvan, doğurmak.
4704
[=1]

yavru: Yeni doğmuş hayvan veya insan.
4700, 2978, 4514, 587, 1308, 2107, 994
[=7]

yavuz: İyi, gürbüz, güzel.
2071, 2072
[=2]

yay: Farklı amaçlarla çeşitli biçimlerde yapılan esnek parça.
4726, 1325, 1403
[=3]

yaya: Yürüyerek giden kimse.
1776
[=1]

yay-: Bir şeyi açarak, düzelterek bir alanı örtecek biçimde sermek.
4841
[=1]

yayıl-: Yayma işine konu olmak veya yayma işi yapılmak.
1018, 601, 2076, 2802, 3007, 915, 1835, 2748, 5484,
[=9]

yaylım: Yayılma, dağılma işi.
1788, 4632

[=2]
yaz: Kuzey yarım kürede 21 Haziran 23 Eylül tarihleri arasındaki zaman dilimi, ilkbaharla sonbahar arasındaki sıcak mevsim.
1554, 2503
[=2]
yaz-: Söz ve düşünceyi özel işaret veya harflerle anlatmak.
5013, 332, 5416, 839, 2367, 2855, 2427, 4857, 4865, 677, 5730, 5722, 2547, 3539, 4197, 4237, 4267, 5453
[=18]
yazdır-: Yazma işini yaptırmak.
3185, 1155
[=2]
yazı: Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi.
2010, 2855, 332, 4209, 4237, 5027, 3134, 3125, 3581, 3647, 4188, 4253, 5415, 4190, 671, 5015, 5015, 3649, 4194, 4196, 4260, 4189, 5017, 5018, 665, 5007, 3535, 318, 888, 1191, 5012, 5021, 1376
[=33]
yazıhane: Yazı ve danışma işlerinin yürütüldüğü iş yeri, büro.
3784, 3785, 3815
[=3]
yazık: Acınma, üzüntü anlatan bir söz.
2310, 5717
[=2]
yazıl-: Yazma işi yapılmak.
2346, 2399, 319, 1071, 1378, 4458, 4907, 1424, 1151, 3172, 1176, 1361, 3560, 670, 2071
[=15]
yedi: Altıdan sonra gelen sayının adı.
104, 1552, 1570, 1579, 1598, 1640, 1664, 1945, 2076, 2254, 2384, 2429, 2842, 2900, 3120, 3178, 3219, 3340, 3342, 3708, 3958, 408, 4134, 4214, 4409, 4732, 4915, 4971, 5063, 5111, 532, 5482, 5483, 5496, 5503, 5557, 5561, 672, 850, 889, 96, 3793, 2346
[=6]
ye-: Yemek yeme, karın doyurma işi.
10, 1190, 1749, 1883, 2762, 745, 1743, 2670, 466, 1600, 1958, 1169, 233, 1016, 5094, 2086, 2073, 1030, 1046, 2084, 2707, 2741, 291, 688, 5637, 5132
[=26]
yedinci: Yedi sayısının sıra sıfatı, sırada altıncıdan sonra gelen.
1523, 1543, 1922, 3692, 3716, 41, 4272, 4428, 4706, 4735, 4752, 4848, 662
[=13]
yedişer: Yedi sayısının üleştirme sayı sıfatı.
5505, 5505
[=2]
yegane: Biricik, tek.
1629, 1758, 1876, 2610, 3644, 3655, 3664, 3716, 4605, 698, 719, 988
[=12]
yeğen: Birine göre, kardeş, amca, hala, dayı veya teyzenin çocuğu.
230, 226, 248, 290, 235, 239, 78
[=7]
yekün: Toplam.
2421, 2411

[=2]

yel: Rüzgâr.

2480

[=1]

yelken: Rüzgâr gücünden yararlanarak geniş bir yüzey oluşturacak biçimde yan yana dikilen ve teknenin direğine uygun bir biçimde takılarak onu hareket ettiren kumaş veya şeritlerin tümü.

3000, 3306, 827, 237

[=4]

yelkenci: Yelkenleri açma, indirme, toplama vb. işlerde çalışan gemici.

1011, 1973, 4471, 5734, 168

[=5]

yelten-: Yapamayacağı bir işe girişmek, özenmek, heves etmek.

5436, 1644

[=2]

yemek: Yenmek için pişirilip hazırlanmış yiyecek, aş.

1455, 2433, 2439, 5301, 9, 2083, 2595, 561, 1600, 2018, 2749, 2756, 3005, 5352

[=14]

yemin: Ant.

1024, 105, 1534, 3101, 3790, 4898, 494, 5622, 3163, 3960, 5463

[=11]

yengeç: Eklem bacaklılardan, kabuklu, birinci ayak çifti iki kıskaç olarak gelişmiş, eti için avlanan, suda yaşayan bir böcek.

3992, 3992

[=2]

yeni: Oluş veya çıkışından beri çok zaman geçmemiş olan.

1042, 1166, 1227, 1573, 1949, 2064, 2097, 2319, 2407, 2424, 2544, 3143, 3165, 3193, 326, 326, 334, 4116, 4450, 4516, 460, 5020, 5026, 5575, 821, 957

[=26]

yeniçeri: Orhan Gazi tarafından Yeniçeri Ocağı adıyla 1362'de kurulan, İkinci Mahmut zamanında 1826'da Nizamıcedit adındaki asker ocağının kurulmasıyla ortadan kaldırılan Osmanlı Devleti'nin piyade asker sınıfı.

1432, 1518, 1894, 1919, 1943, 1983, 2296, 2699, 3190, 3258, 3745, 3830, 386, 4525, 463, 481, 609, 998, 1385, 1462, 1475, 1484, 1488, 1577, 171, 1725, 1789, 1826, 1846, 1848, 3267, 3822, 3843, 3877, 403, 4595, 529, 597, 999, 3590, 4569, 1492, 2299, 1397, 1426, 1683, 1448, 1737, 1776, 1801, 1974, 1731, 1783, 1383, 1388, 1735, 4524, 3832

[=58]

yeniden: Gene, yine, bir daha, tekrar.

1781, 2373, 3378, 3678, 3687, 3703, 4668, 4733, 4733, 4925, 5536

[=11]

yenirce: Kemik ve diş dokusunun harap olması durumu.

2067

[=1]

yer: Bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk, mahal, mekân.

1074, 2371, 2383, 2546, 2559, 3323, 448, 4516, 4693, 509, 1416, 1629,

168, 1688, 1825, 1923, 219, 2216, 2294, 2301, 2467, 2516, 2518, 2587, 2689, 2799, 2827, 3018, 3292, 3824, 3987, 408, 4106, 4143, 4380, 4576, 4645, 5137, 590, 902, 2223, 5502, 1201, 1562, 1626, 1632, 1634, 164, 1884, 2767, 329, 4133, 4230, 4672, 4750, 5290, 964, 1688, 5651, 11, 135, 1609, 1777, 1785, 1807, 1819, 2550, 2633, 2864, 2956, 2963, 3131, 3136, 3224, 3436, 3550, 3572, 3595, 389, 3969, 3978, 4000, 4049, 4135, 4139, 4144, 4557, 4643, 4715, 5086, 5114, 5117, 5136, 5376, 5670, 722, 733, 91, 988, 1510, 1919, 2358, 3315, 5560, 5703, 1071, 1087, 1101, 1831, 1850, 4274, 4627, 1392, 1550, 1983, 5552, 3133, 3704, 511, 5561, 1184, 2277, 145, 2711, 406, 4710, 823, 825, 3562, 2239, 2310, 4618, 2405, 2493, 3547, 4241, 111, 1602, 2062, 4438, 1060, 1078, 1267, 1701, 1717, 1823, 2713, 2767, 2975, 3465, 3916, 4244, 493, 5120, 5389, 5429, 5642, 5757, 710, 732, 821, 970, 975, 976, 1019, 1046, 1176, 1281, 1313, 2051, 2187, 2203, 2359, 3196, 3223, 3277, 3338, 3453, 3938, 4187, 4311, 4350, 4608, 4655, 4797, 5061, 5207, 5555, 5693, 5696, 639, 639, 639, 678, 860, 2459, 3648, 3651, 4445, 5650, 610, 1280
[=202]

yeraltı: Yerin yüzeyi altındaki bölümü.
1420, 1678, 1839, 1888, 1092, 1443, 1534, 1618, 1685, 1767, 1831, 1885
[=12]

yerçekimi: Yer'in çekme kuvveti.
156
[=1]

yerleş-: Yaygın duruma gelmek, tutunmak.
2394, 1425, 3576, 5566, 92
[=5]

yerleştir-: Yerleşmesini sağlamak.
5334, 1694, 1303, 3774, 1062, 4225, 3541, 949, 4841, 1799, 4841, 1364, 1497, 2745, 5339, 1659, 544, 5345, 3958
[=19]

yeryüzü: Yer kabuğu.
4604, 1872, 4309
[=3]

yeşil: Sarı ile mavinin karışmasından ortaya çıkan, bitki yapraklarının çoğunda görülen renk
1015, 2197, 2227, 4367, 849, 909, 357
[=7]

yetenek: Bir kimsenin bir şeyi anlama veya yapabilme niteliği, kabiliyet, istidat.
3511, 2063, 736, 3872
[=4]

yeter: İhtiyacı karşılayacak kadar olan, kâfi.
4031, 4902, 2414, 910, 629
[=5]

yeterince: Gerektiği kadar, gereğince, istenildiği kadar.
1088, 1115, 1632, 3061, 3312, 3424, 3649, 651
[=8]

yeterli: Gereksinimlere cevap veren, ihtiyaçları karşılayan.
2591, 515, 1459, 4683, 829
[=5]
yetim: Babası ölmüş olan (çocuk), babasız.
1208
[=1]
yetin-: Bir şeyi kendisi için yeter bularak daha çoğuna gerek görmemek.
4769, 4772, 2416, 1180, 4812
[=5]
yetişkin: Gelişimin herhangi bir yönünde veya tümünde duraklama düzeyine erişmiş olan.
5125, 5131, 2494
[=3]
yetkili: Herhangi bir işte yetkisi olan (kimse).
668, 1039
[=2]
yet-: Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak.
4127, 3673, 698, 2208, 1972, 4816
[=6]
yetmiş: Altmış dokuzdan sonra gelen sayının adı.
2401, 2901, 3011, 4425, 528, 5542, 733, 889, 96
[=9]
yevmiye: Bir günlük çalışma karşılığı verilen ücret, gündelik.
1070, 21
[=2]
yığ-: Biriktirmek
3731, 2461, 783
[=3]
yığıl-: Yığma işine konu olmak veya yığma işi yapılmak.
1819, 2383, 988, 1387, 4136, 4632, 2936
[=7]
yığın: Birçok kimsenin veya nesnenin bir araya gelmesiyle oluşan kalabalık, küme.
1292, 4679
[=2]
yıka-: Su veya başka bir sıvı kullanarak bir şeyi temizlemek.
2054, 3020, 3756, 5309, 2128, 864, 83, 5312, 202
[=9]
yıkan-: Yıkama işi yapılmak veya yıkama işine konu olmak.
2439, 5302, 4065, 1850, 5373, 2446, 937
[=7]
yık-: Kurulu bir şeyi parçalayarak dağıtmak, bozmak, tahrip etmek.
1726, 2492, 3267, 1391
[=4]
yıkıl-: Yıkma işi yapılmak veya yıkma işine konu olmak.
5136, 1051, 1052
[=3]
yıl: Dünya'nın, Güneş çevresinde tam bir dolanım yapması için geçen 365 gün, 5 saat ve 49 dakikalık zaman.
1016, 1257, 2114, 2290, 2482, 3, 3000, 3010, 3250, 3277, 3729, 3964, 4, 4198, 4206, 4211, 4214, 4226, 4253, 4258, 4265, 4266, 4266, 4272, 4273, 4312, 4428, 4535, 4990, 4994, 5000, 5003, 5015, 5020, 5033, 5035, 5036, 5736, 673, 2440, 5579, 1149, 1164, 1756, 4895, 5496, 5503, 5557, 5561, 5038, 4706, 4735, 4752, 4848, 5039, 5041, 1548, 2124, 2158, 2215, 2219, 2245,

2981, 3229, 3737, 4219, 4225, 4907, 4954, 4996, 5550, 5562, 5591, 5710, 1258, 1262, 1759, 2192, 2283, 2288, 264, 5187, 660, 3468, 1755, 295, 3886, 4232, 4692, 4950, 4950, 4981, 5189, 5213, 5222, 5265, 5487, 5494, 5596, 5600, 5635, 720, 1301
[=103]

yıl-: Bir işten gözü korkup vazgeçmek.
3171, 817, 954, 2649, 1808, 2505
[=6]

yılan: Sürüngenlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı, yerdegezen, uzun hayvan.
2032, 279, 4435
[=3]

yılankavi: Dolambaçlı, dolanarak giden.
158
[=1]

yıldırım: Gök gürültüsü ve şimşekle görülen, hava ile yer arasındaki elektrik boşalması, saika.
2498, 2500, 2505, 2507, 2512, 4122, 4125, 5362, 5369, 5392, 5401, 5602, 5378, 5359
[=14]

yıldız: Çekirdeğinde oluşan füzyon sonucunda açığa çıkan enerjiyi uzaya ışınım biçiminde yayan, ışıklı gök cisimlerinden her biri.
1505, 4437, 4592, 4604, 4825, 3735, 1506, 3678, 1872, 262, 42, 4469, 930
[=13]

yiğit: Güçlü ve yürekli, kahraman, alp.
1019, 1348, 1403, 1941, 1401, 3026, 1350, 1352, 14, 2655, 4561
[=11]

yine: Yeniden, bir daha, tekrar.
1046, 111, 1135, 115, 1267, 137, 1426, 1500, 1575, 170, 1750, 1789, 199, 1995, 2166, 2217, 2246, 2262, 2313, 2321, 2340, 2361, 2490, 2558, 2583, 2663, 2684, 2965, 3181, 3193, 3216, 328, 3287, 329, 3422, 3543, 38, 4216, 4249, 4254, 4285, 4335, 4342, 4347, 4365, 4372, 4372, 4436, 4443, 468, 4703, 4812, 4823, 4901, 4933, 4965, 5134, 519, 5424, 5425, 5428, 5432, 5435, 5707, 592, 77, 811, 817
[=68]

yirmi: On dokuzdan sonra gelen sayının adı.
102, 1190, 1219, 1287, 1470, 1471, 1499, 1522, 1536, 1614, 1657, 1661, 1669, 1694, 19, 1932, 20, 2590, 2850, 3472, 3531, 4211, 4261, 4599, 4609, 4992, 778, 910, 2699, 685
[=30]

yit-: Yok olmak, ortadan kalkmak.
276
[=1]

yitir-: Ne olduğunu, nerede bulunduğunu bilememek, kaybetmek.
4522, 3872
[=2]

yiyecek: Yenmeye elverişli olan her şey.
3757, 3758
[=2]

yoğun: Hacmine oranla ağırlığı çok olan, kesif.
4248
[=1]

yoğurt: Maya katılarak koyulaştırılmış beyaz, kıvamlı bir süt ürünü.
245, 1958
[=2]

yok: Olmayan, bulunmayan şey.
1101, 2177, 2356, 2726, 2784, 2947, 3061, 3375, 3523, 3770, 3919, 420, 4269, 4273, 4373, 4786, 4913, 5212, 5220, 5231, 5278, 5279, 5371, 5463, 5463, 5586, 5627, 5635, 818, 830, 1354, 1357, 1469, 178, 1915, 1929, 1937, 1992, 2103, 2310, 2386, 241, 2475, 3142, 328, 3529, 3663, 3758, 3866, 4243, 4639, 4825, 4970, 5228, 5288, 5578, 5589, 5716, 742, 75, 827, 954, 4376
[=63]

yokla-: Durum, bilgi, niyet vb.ni belirlemeye veya anlamaya çalışmak.
3022, 5645, 1312, 2058
[=4]

yoksa: Aksi takdirde anlamında kullanılan bir söz.
3033, 3405, 4115, 4371, 4376, 4800, 4886, 5076, 5159, 5187, 5369, 5623, 5735, 993
[=14]

yoksun: Belli bir şeyden kendisinde olmayan, belli bir şeyin yokluğunu çeken, mahrum.
2212
[=1]

yokuş: Aşağıdan yukarıya gittikçe yükselen eğimli yer, **iniş** karşıtı.
1142
[=1]

yol: Bir amaca ulaşmak için başvurulması gereken çare, yöntem.
1683, 1858, 3401, 3407, 3594, 3626, 3782, 4164, 4370, 5513, 5598, 6, 1327, 1442, 1452, 1527, 2118, 2432, 3461, 3642, 3642, 3692, 4150, 4327, 4363, 5516, 5571, 951, 1179, 2051, 5295, 4512, 5299, 3668, 3703, 3117, 1778, 1241, 2003, 3618, 4622, 4710, 1114, 1469, 2027, 3105, 3637, 3644, 3652, 4301, 4314, 4858, 5117, 5120, 5563, 2072, 5211, 2884, 1289, 1356, 1970, 3315, 994, 1300, 155, 1124, 2000, 2986, 4012, 4917, 822
[=71]

yoldaş: Yol arkadaşı.
4027
[=1]

yolcu: Yolculuğa çıkmış kimse.
2004
[=1]

yolculuk: Belli bir başlangıç noktasından varış yerine değin tek bir taşıtla gidilmesini içeren insan devinimi.
4386, 4391, 4395, 676, 1956, 1262, 3632
[=7]

yolla-: Göndermek.
3017, 3017, 3212
[=3]

yolluk: Yolculuk sırasında yenmek üzere hazırlanan yiyecek, yol azığı.
337
[=1]

yontma: Yontmak işi.
1010
[=1]

yor-: Yorgun duruma getirmek.

5423, 2256, 3601
[=3]

yordam: Yatkınlık, alışkanlık.
1798, 380, 3118
[=3]

yorgan: Yatakta örtünmeye yarayan, içi pamuk, yün vb. şeylerle doldurularak dikilmiş geniş örtü.
1679, 235, 5482, 1140, 220
[=5]

yorgun: Çalışma vb. sebeplerle beden veya zihin etkinliği yavaşlayan, yorulmuş olan.
5619, 5752, 729
[=3]

yorgunluk: Çalışma vb. sebeplerle bireyin ruh ve beden etkinlikleri açısından verimlilik düzeyinin azalması.
1103, 247, 5299, 568, 5412, 5598, 3845, 5557
[=8]

yorul-: Yorgun duruma gelmek.
1157, 3605, 5411
[=3]

yorum: Bir yazının veya bir sözün, anlaşılması güç yönlerini açıklayarak aydınlığa kavuşturma.
5471
[=1]

yorumla-: Bir olaya, bir duruma bir anlam vermek, tabir etmek.
247, 4687
[=2]

yorumlan-: Yorumlama işi yapılmak veya yorumlama işine konu olmak.
5248, 2735
[=2]

yön: Belli bir noktaya göre olan yer, taraf.
2866, 2933, 2946, 4520, 4528, 1637, 1849, 1868, 4236, 4382, 1643, 1398, 1433, 172, 2133, 3452, 1508, 1560, 1562, 3818, 1687
[=21]

yönel-: Belli bir yön tutmak, yüzünü belli bir yöne doğru çevirmek.
4643, 1736, 1447
[=3]

yönet-: Birinin bir konudaki etkinliğine, çalışmasına yön vermek, birini yönlendirmek.
3537, 5053, 3589
[=3]

yönlendir-: Bir kimsenin davranış, tutum, yapacağı iş vb. alanlarda izleyeceği yolu göstermek.
3316, 3186
[=2]

yöntem: Bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul.
2396, 3492, 841, 3105, 2785, 829, 3217, 2301
[=8]

yöre: Bir bölgenin belli bir yer ve çevresini kapsayan sınırlı bölümü.
5515, 5523
[=2]

yudum: Sıvı içiminde ağza alınan miktar.
1204, 2287
[=2]

yukarı: Bir şeyin üst bölümü, fevk, **aşağı** karşıtı.
1603, 1661, 1697, 1857, 1871, 197, 208, 245, 979, 981, 1101, 1576, 1579, 1717, 3911, 1583, 1605, 206, 1724, 1705, 1708, 1722, 1730, 3995, 1858, 518, 977
[=27]

yumak: Yuvarlak biçimde sarılmış olan.
2450
[=1]
yum-: Kısarak kapamak, sıkarak kapalı duruma getirmek.
4771
[=1]
yumruk: Parmakların kapanmasıyla elin aldığı biçim.
1254, 3965, 137
[=3]
yumrukla-: Yumrukla vurmak.
169, 183, 4926
[=3]
yumruklan-: Yumrukla vurulmak.
182
[=1]
yumurta: Bir dişinin vücudunda oluşan, yumurtlama ve döllenmeden sonra aynı türden bir canlı oluşturan hücre.
2182, 5538, 5695, 5520, 4699, 4698, 1859, 1494
[=8]
yumuşacık: Hoşa giden, istenilen yumuşaklıkta olan, çok yumuşak olan.
227, 231, 5543
236
[=4]
yumuşak: Dokunulduğunda veya üzerine basıldığında çukurlaşan, eski biçimini kaybeden, **katı** karşıtı.
2301, 5541, 967
[=3]
yumuşat-: Sertliğini gidermek, yumuşak duruma getirmek.
1552
[=1]
yumuşa-: Sertliği kalmamak, yumuşak duruma gelmek.
1639
[=1]
yurt: Memleket.
2662, 1919, 4824
[=3]
yurtsuz: Yurdu olmayan (kimse).
2382
[=1]
yuva: Bir şeyin içinde yerleşmiş olduğu veya yerleştirildiği yer.
1866, 2322, 2977, 4514, 587, 1875, 4697, 4696, 3887, 8, 10, 4702, 762
[=13]
yuvarla-: Hızla düşürmek, devirmek.
3907, 3916, 3687, 3680, 3887, 3868, 3729, 591, 3661, 2828, 2633
[=11]
yuvarlan-: Devrilmek, düşmek.
2526, 4663, 4001
[=3]
yuvarlaklık: Yuvarlak olma durumu.
1264
[=1]
yüce: Yüksek, büyük, ulu, ulvi.
2710, 3030, 3046, 4929
[=4]
yük: Araba, hayvan vb.nin taşıdığı şeylerin hepsi.
3036, 4774, 2836
[=3]
yükle-: Bir yere, taşınması için belli ağırlıkta eşya veya araç gereç koymak.
5492, 5566, 5575, 2809, 5571
[=5]
yüklü: Çok fazla, pek çok.

3168, 3244, 3429, 3621, 3741
[=5]
yüksek: Altı ile üstü arasındaki uzaklık çok olan, **alçak** karşıtı.
11, 1186, 1268, 2824, 3676, 4380, 4642
[=7]
yükseklik:Yüksek olma durumu.
4293, 1597, 3226, 1727, 1728
[=5]
yüksel-: Artmak.
913, 918, 2847, 5551, 1081, 3147, 929
[=7]
yükselt-: Yüksek bir düzeye getirmek, geliştirmek.
3909, 3781, 57, 1666, 3781, 360
[=6]
yükümlü: Bir şeyi yapma zorunluluğu olan, memur.
2639
[=1]
yükümlülük: Yapılması zorunlu olan iş veya bir işi yapma zorunluluğu, yükümlü olma durumu.
2618
[=1]
yün: Koyun tüyü.
3366, 3370, 4781, 3360, 3375, 3360
[=6]
yürek: Kalp.
2424, 3623, 2893, 3697, 5512, 5529, 71, 3282, 3302, 4418, 5490, 907
[=12]
yürü-: İlerlemek, gitmek.
2651, 402, 4824, 499, 721, 2148, 2132, 942, 4471, 4691, 2931, 2616, 1898, 4276, 5366, 5611, 1972
[=17]
yürüt-: Yürüme işini yaptırmak, yürümesini sağlamak.
3096, 1581, 1201
[=3]
yüz: Doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı.
1149, 1164, 1168, 1317, 1557, 1595, 1598, 1658, 1666, 190, 1904, 1952, 2077, 2359, 2604, 274, 2882, 3000, 3011, 3011, 3483, 361, 3726, 3727, 3756, 4751, 5217, 538, 5704, 5704, 5736
[=31]
yüzbaşılık:Yüzbaşı olma durumu.
4993
[=1]
yüzden: Sebebiyle.
1096, 1193, 1493, 1542, 1569, 1670, 1956, 2018, 2567, 2574, 2589, 2737, 2788, 2874, 2967, 3007, 3066, 3072, 3153, 3177, 3257, 3271, 3412, 3745, 3759, 4149, 4205, 4278, 4513, 4528, 4530, 46, 4731, 4779, 4790, 4823, 4834, 4915, 4971, 4975, 4998, 5053, 5101, 5174, 5183, 5235, 5255, 5280, 5308, 5313, 5321, 5386, 5449, 5468, 5557, 5629, 5632, 5691, 5716, 5722, 5746, 5748, 593, 811
[=64]
yüz-: Bir sıvının yüzeyinde batmadan durmak.
4276
[=1]
yüzey: Bir cismi uzaydan ayıran dış ve yaygın bölüm, satıh.
1460, 1454, 1553, 4187, 4256, 5006, 1075, 4189, 4241, 912

[=10]
yüzlerce: Pek çok, çok sayıda.
1962, 281, 3536, 4465
[=4]
yüz: Başta, alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm, sima, çehre.
2394, 1944, 986, 3867, 1466, 3891, 173, 1818, 1828, 1893, 1962, 2335, 2793, 3028, 3195, 3232, 3273, 3276, 356, 3715, 3941, 4038, 5270, 991, 5078, 4074, 5075, 2238, 2814, 4176, 4181, 5420, 5597, 916, 1924, 2002, 2055, 2209, 2343, 3815, 3936, 1814, 1815, 1889, 1928, 2065, 2575, 2748, 2802, 40, 417, 4934, 5430, 914, 964, 5749, 1935, 2869, 3795, 39, 4081, 4134, 4969, 5616, 83, 860, 863, 88, 2341, 2794, 4090, 5230
[=72]
yüzleştir-: İki tarafın yüzleşmesini sağlamak.
3099
[=1]
yüzük: Parmağa geçirilen genellikle metal halka.
412, 438, 2035, 2280, 438, 3110
[=6]
yüzyıl: Yüzyıllık süre, asır.
5487
[=1]
yüzyıllık: Yaklaşık olarak sürerliği yüzyıl olan, asırlık.
5757
[=1]
zabit: Rütbesi teğmenden binbaşıya kadar olan asker.
1384, 4598, 1392
[=3]
zaç: Kükürtle demir bileşimlerinden biri.
2234, 3311, 3318, 3365
[=4]
zafer: Bir yarışma veya uğraşıda çaba harcayarak elde edilen başarı.
3192, 3192, 1355
[=3]
zagon: Bulunç, vicdan.
841, 646, 838
[=3]
zağarcıbaşı: Zağarcı ortası komutanına verilen san.
4597
[=1]
zahmet: Güçlük.
5054, 5322, 1656, 826, 2711
[=5]
zahmetli: Zahmetle yapılan, yorucu, sıkıntılı.
1444, 741
[=2]
zahmetsiz: Sıkıntı çekilmeden, güçlükle karşılaşmadan yapılan.
1956
[=1]
zalim: Acımasız ve haksız davranan, zulmeden.
403
[=1]
zaman: Bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit.
1052, 1068, 1131, 1179, 1207, 1228, 1479, 1612, 1960, 2075, 2195, 2247, 2553, 2560, 2607, 2831, 2847, 2957, 3146, 3277, 3575, 3628, 3633, 3640, 3730, 4161, 4271, 4376, 4377, 4383, 4651, 4770, 4771, 4859, 5034, 5036, 5140, 5531, 5655, 63, 65, 687, 695, 722, 753, 784,

784, 2697, 1211, 2439, 2476, 2531, 2616, 3452, 4177, 4359, 4360, 4390, 4395, 5237, 2234, 3236, 5156, 2556, 3584, 4331, 4339, 4386, 2436, 5152, 5522, 683, 2605, 2084, 274, 5592, 782, 792, 3273, 2601, 3119, 3157, 1031, 1159, 1263, 1286, 18, 2159, 2498, 2543, 3154, 3215, 3618, 3695, 4472, 4571, 5672, 690, 3043
[=99]

zamanlama: Zamanlamak işi.
4989, 4991
[=2]

zamk: Akasya, kitre, sütleğen vb. ağaçların kabuklarından sızarak donan, eriyiği yapıştırıcı olarak kullanılan, renksiz veya sarı kırmızımtırak renkte biçimsiz madde.
1294, 1295
[=2]

zanaat: İnsanların maddeye dayanan gereksinimlerini karşılamak için yapılan, öğrenimle birlikte deneyim, beceri ve ustalık gerektiren iş, sınaat.
2078
[=1]

zangoç: Kilise hizmetini gören ve çan çalan kimse.
1069, 1077
[=2]

zannet-: Sanmak.
2187, 749, 1826
[=3]

zar: Tavla ve başka oyunlarda kullanılan kemik, fil dişi, plastik vb. maddelerden küp olarak yapılan ve altı yüzünde, birden altıya kadar benekler bulunan oyun aracı.
2827, 3661, 3664, 3729, 3868, 3884, 3890, 3686, 3698, 3940, 3631, 3654, 3682, 3687, 3718, 3930, 3943, 3676, 3882, 269, 3680, 3700, 3717, 3886, 3907, 3915, 3929, 2526, 3933, 3934, 3936, 3953, 3873
[=33]

zarar: Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç.
2193, 4007
[=2]

zat: Kişi.
1185, 222, 5586, 634, 1173
[=5]

zaten: Doğrusu, doğrusunu isterseniz, esasen.
1915, 2002, 2206, 2269, 2338, 2386, 2471, 2557, 2674, 3142, 3145, 3199, 3771, 4280, 4289, 4684, 4801, 4899, 4972, 5232, 5324, 5586, 5627, 5759, 825
[=25]

zatürre: Sancı, ateş ve öksürükle beliren, tehlikeli bir akciğer hastalığı.
1893, 1950
[=2]

zavallı: Acınacak kadar kötü durumda bulunan.
1981, 1982, 2142, 2181, 2183, 2685, 2876, 2910, 294, 3596, 3824, 3837, 4071, 419, 5150, 5185, 5554, 5706, 5723, 613, 944, 382, 5215, 1465, 2430, 2213, 2680, 331, 4126, 572, 3700, 3828, 1004, 2175, 4127
[=35]

zayıf: Eti, yağı az olan, sıska, cılız, arık (insan veya hayvan).
1711, 1780, 2155
[=3]

zayıfla-: Zayıf duruma gelmek.
5676, 1599
[=2]

zebellah: İriyarı, uzun, biçimsiz, korkunç.
2494
[=1]

zehir: Organizmaya girdiğinde kimyasal etkisiyle fizyolojik görevleri bozan ve miktarına göre canlıyı öldürebilen madde.
2186, 2283, 2285, 4683, 5189, 2253, 1147, 2191,
[=8]

zehirle-: Öldürmek amacıyla yedirme, içirme vb. yollarla zehir vermek, ağılamak.
2187, 3105, 3026, 2288
[=4]

zehirlen-: Zehirleme işi yapılmak veya zehirleme işine konu olmak, ağılanmak.
2760, 4262, 2287
[=3]

zehirli: Zehri olan.
2189, 278, 3110, 4712
[=4]

zemberekçi: Yeniçerilerin zemberek kullananı.
4598
[=1]

zemberekli: Zembereği olan.
214
[=1]

zemin: Taban, döşeme, yer.
1044, 1046, 3911, 3970, 415, 4574, 516, 3861, 4565, 3311, 3996, 1697, 3986, 4662, 982, 4853, 5611, 1570
[=18]

zencefil: Zencefilgillerden, Hindistan ve Malezya'da yetişen, yaklaşık 100 santimetre yüksekliğinde, kamış görünüşünde, çok yüksek ve otsu bir bitki.
2844
[=1]

zenci: Siyah ırktan olan kimse, siyahi.
5506, 5535, 3780, 5509
[=4]

zengin: Parası, malı çok olan, varlıklı.
1544, 2049, 2499, 3075, 3960, 539
[=6]

zenginlik: Zengin olma durumu, varlıklılık.
4585
[=1]

zerafet: İncelik, güzellik, zariflik.
3792, 2212
[=2]

zerre: Çok küçük parçacık.
2012
[=1]

zevk: Hoşa giden veya çekici bir şeyin elde edilmesinden, düşünülmesinden doğan hoş duygu, haz.
2020, 3183, 3518, 3598, 4080, 3813, 917, 1189, 4200, 4810
[=10]

zevküsefa: Eğlenme, eğlence.
610
[=1]

zıbık: Erkek üreme organı.
5331
[=1]

zırh: Savaşlarda ok, kılıç, süngü vb. silahlardan korunmak için giyilen, demir ve tel levhalardan yapılmış giysi.
1667, 1670, 171, 1794, 1812, 1813, 1815, 1894, 1218, 1671, 1817, 1816, 1935, 1794, 1459, 1682, 1466, 1846, 1862
[=19]

zırhlı: Zırh giymiş veya zırh kaplanmış.
1691, 1695, 205
[=3]

zifiri: Çok koyu.
1264, 1834, 1992, 2011, 2701
[=5]

zihin: Bellek.
4520, 3449, 4415, 4854, 2925, 5687, 5704, 5711, 5723, 4509, 5674, 2946, 2015, 4518, 4527, 601, 5720, 2966, 4174, 4500, 5707, 288, 4110, 4709, 3353, 1490, 2820, 4403, 4499, 2933
[=30]

zihinsel: Zihinle ilgili.
3510
[=1]

zincifre: Kırmızı renkli doğal cıva sülfür.
3317, 3312
[=2]

zincir: Art arda gelen şeylerin oluşturduğu dizi.
1667, 3482, 4608, 4888, 4937, 3482, 772, 3486, 3485, 772, 1863, 363, 4636, 1461
[=14]

zindan: Tutuklu veya hükümlülerin içine konulduğu kapalı yer.
2123, 2512, 2645, 3211, 3099
[=5]

zirve: Doruk.
3910, 4517
[=2]

ziyade: Çok, daha çok, daha fazla.
321, 3077
[=2]

ziyafet: Eğlenmek veya bir olayı kutlamak amacıyla birçok kimsenin bir araya gelerek yedikleri yemek, şölen.
5341, 2083
[=2]

ziyan: Zarar.
1311
[=1]

ziyaret: Birini görmeye, biriyle görüşmeye gitme, görüşme.
1022, 4994, 2195, 1023
[=4]

ziyaretçi: Ziyaret eden, ziyarete giden kimse.
951, 15
[=2]

ziynet: Süs, bezek.
3640
[=1]

zor: Sıkıntı, güçlük, rahatsızlık.
1053, 1076, 1442, 1487, 1950, 2470, 3374, 3391, 3432, 3556, 4285, 4341, 451, 5748,1091, 1963, 2040
[=17]

zoraki: İstemeyerek yapılan.
2249
[=1]

zorba: Gücüne güvenerek hükmü altında bulunanlara söz hakkı ve davranış özgürlüğü tanımayan (kimse).
3876
[=1]

zorla-: Birine bir şey yaptırmak amacıyla güç kullanmak, boyun eğdirmeye çalışmak, zor kullanmak.
2955, 3336, 4403, 3422, 3478, 3422, 3478
[=7]

zorlan-: Zorlama işi yapılmak.
1095, 1994, 4195, 4144, 4303
[=5]

zorluk: Sıkıntı veya güçlükle yapılma durumu, zor olma.
1889, 2384, 2527, 2537, 32, 3502, 488, 562, 980, 2003, 1519
[=11]

zorunlu: Kesin olarak gereksinim duyulan, zaruri.
1162, 3136
[=2]

Zülfiyar: Romandaki şahıslardan biri.
1521, 2331, 2679, 2689, 2693, 2699, 2764, 2775, 2862, 2882, 3259, 3517, 3753, 3774, 3781, 4123, 4135, 4160, 4861, 4878, 4927, 5085, 5085,1780, 1791, 1902, 1923, 1927, 2159, 2161, 2166, 2172, 2177, 2182, 2189, 2198, 2209, 2261, 2278, 2297, 2457, 3278, 3293, 3557, 3892, 3921, 3955, 3999, 4002, 4038, 4062, 4083, 4101, 4202, 4282, 5090, 5097, 5102, 5124, 5132
2300, 2330, 3817, 4128, 4875, 2156, 2008, 4158, 4245, 1909, 1915, 2268, 2292, 2866, 2896, 4928, 4934, 2274, 3853, 3997, 4105, 2464, 2803, 3255, 2206, 2336, 2364, 2467, 2750, 2760, 3285, 4043, 4111,
[=93]

zümrüt: Cam parlaklığında, yeşil renkte, saydam bir süs taşı.
1861
[=1]

Tekrarlı Kelime Sayısı : 45.225
Tekrarsız Kelime Sayısı : 4097

3.2. Romanda En Sık Kullanılan 50 Kelime

S.NO	KULLANILAN KELİME	SIKLIK SAYISI	S.NO	KULLANILAN KELİME	SIKLIK SAYISI
1	bir	1622	**26**	ama	191
2	bu	1101	**27**	ne	183
3	ve	980	**28**	gibi \ ki	179
4	ol-	892	**29**	bul-	168
5	o	689	**30**	büyük	167
6	gel-	371	**31**	şey	166
7	adam	356	**32**	de-	160
8	gör-	337	**33**	söyle	157
9	için	321	**34**	Ebrehe \ fakat \ iste-	156
10	kendi	299	**35**	çünkü	151
11	de	297	**36**	sen	146
12	sonra	262	**37**	ben	145
13	et-	257	**38**	göz \ para	143
14	Bünyamin	239	**39**	git	141
15	da	232	**40**	her	139
16	çık-	231	**41**	delikanlı \ içinde	137
17	başla-	226	**42**	dilenci	133
18	kadar	215	**43**	bil-	131
19	ver-	203	**44**	bak-	130
20	yer	202	**45**	uzun	127
21	el	200	**46**	değil / doğru	126
22	al-	199	**47**	aç	118
23	biri	195	**48**	kapı / önce	117
24	yap-	193	**49**	kal-	113
25	gün	192	**50**	gir-	112

SONUÇ

İhsan Oktay Anar'ın "Puslu Kıtalar Atlası" adlı romanına dair yapılan bu kelime grupları, kelime sayısı ve kelimelerin kullanım sıklığı çalışması, onun dili kullanma tarzı, üslubu ve kelime dünyası ile ilgili kayda değer bilgiler elde edilmesini sağlamıştır.

Kelime grupları bölümünde her kelime grubu hakkında bilgi verilmiş, grupların isimlendirilmesi, çeşitleri ve miktarı hususunda bazı farklı görüşler sunularak ardından Prof. Dr. Leylâ Karahan'ın "Türkçede Söz Dizimi" adlı eserinde yer alan tasnife göre inceleme yapılmıştır. İncelenen romanda 5730 farklı kelime grubu bulunup – tekrar eden kelime grupları bir kez sayılmıştır- bu kelime gruplarının 1713'ü sıfat tamlamaları, 861'i isim tamlamaları, 762'si edat grubu, 778'i sıfat fiil, 393'ü birleşik fiil, 372'si kısaltma grupları, 303'ü bağlama grubu, 239'u zarf fiil, 209'u isim fiil, 53'ü tekrar grubu, 19'u sayı grubu, 17'i birleşik isim, 7'si ünlem grubu, 4'ü unvan grubudur.

Eserde en çok kullanılan kelime grupları olan sıfat tamlamaları usta bir gözlemci olan Anar'ın tasvirlere oldukça önem verdiğini göstermektedir. Romanda sıfatların çok fazla oluşu, belirtme ve nitelemelerin daha ön planda olduğuna işaret etmektedir. Birleşik fillerin kullanımı da sıfatlara nisbetle azdır.

Sıfat tamlamalarından sonra romanda en fazla bulunan kelime grubu isim tamlamalarıdır. İsim tamlamalarına ilaveten kelime grupları ve cümlelerden yıpranma ve kalıplaşma yoluyla ortaya çıkan ve ortak özellikleri iki isim unsurundan meydana gelmek olan kısaltma gruplarının çokluğu da düşünce, felsefik yorumlar, ve akıl yürütmelerin yer aldığı anlatıma ışık tutmaktadır.

Farklı tür ve görevdeki sözcükler ve kavramlar arasında anlam ilgisi kuran edat grupları ile eş görevli sözcükleri, sözcük öbeklerini ve cümleleri birbirine bağlayan bağlama edatları ile oluşan bağlama grupları da eserde bu özellikleri nedeniyle sıkça kullanılmışlardır. Edat grupları içerisinde 218 kullanım miktarı ile "için" edatının en fazla kullanılan edat oluşu eserde neden-sonuç, amaç-sonuç, aitlik ilgisi gibi için edatı kullanım özelliklerinin belirgin olduğunu göstermektedir. Bağlama grupları içerisinde ise oldukça sık kullanılan bir bağlaç olan "ve" bağlacı 272 kullanım miktarı ile diğer bağlaçlardan ayrılmaktadır.

Eylemden türedikleri halde ad, sıfat ve zarf görevinde kullanılan sıfat fiil, zarf fiil ve isim fiillerden eserde en fazla kullanılanı eserin tasvir yoğunluğu özelliğine uygun

olarak sıfat fillerdir. Sıfatların kullanımı zarf fiil ve isim fiil miktarını gölgede bırakmıştır.

Anlamı kuvvetlendirme, nesne ve harekete çokluk, süreklilik ve beraberlik anlamı kazandırma gibi işlevlere sahip olan tekrar grupları bu özellikleri ile romanda kullanılarak anlatımı zenginleştirmiştir.

Basamak sistemine göre sıralanmış sayı isimleri topluluğu olan sayı gruplarının roman içerisindeki kullanımının azlığı eserde nicel anlatıma dayalı bir üslup olmadığını göstermektedir.

Birleşik isim ve unvan gruplarının roman içerisindeki azlığı ise bir unvan veya akrabalık ismiyle ya da özel bir ad ile seçilerek yer verilmiş şahsiyetlerin azlığına işarettir.

Sevinme, kızma, korku, acıma, şaşma gibi ansızın beliren duygular ve seslenişleri yansıtan ünlem gruplarının eserde sadece 7 kullanım miktarına sahip oluşu bu duyguların roman içerisinde her zaman ünlem değeri taşıyacak şekilde vurgulanmadığına delalet etmektedir.

Kelime sayısı ve kelimelerin kullanım sıklığının tespit edildiği son bölümde ise dizin çalışması yapılarak ardından romanda en sık kullanılan 50 kelime saptanmıştır. İhsan Oktay Anar'ın "Puslu Kıtalar Atlası" adlı eserinde kullandığı tekrarlı kelime sayısının 45.225 olduğu tespit edilmiştir. Tekrarsız kelimelerin sayısının ise 4097 olduğu görülmüştür. Sözü edilen bu kelimelerin anlamları teker teker verilmiştir. Dizin çalışması, yazarın kelime kadrosunu ortaya koymuştur.

Eserde sık kullanılan 50 kelimenin tespiti ile eserde kullanılan anlatım tarzına da paralel olarak birinci sırada en fazla kullanılan kelimenin 'bir' sıfatı olduğu görülmüştür. Türk dilinin doğal yapısı ve işleyişinden kaynaklı olarak sıfat kullanımının ardından 3. sırada. en sık 've' bağlacı kullanılmıştır. Romanda olay örgüsü ve öykülemenin bina edilişi hasebiyle 'ol-' eylemi en fazla kullanılan 4. kelime olmuştur Bunları yine dilin doğal işleyişinin sonucu olarak romanda en sık yer bulan sıfat, fiil, isim, edat, zamir ve bağlaçlar takip etmiştir.

Roman içeriğine paralel olarak kahraman isimleri ve roman konusunun uzantısı olan isimler, isim kullanımındaki sıklıkta belirleyici olmuştur. Baş kahramanın ismi Bünyamin ve diğer bir önemli karakter olan Ebrehe özel isimleri sıklıkla kullanılmıştır. Konuyla alakalı olarak ise adam, el, gün, göz, para, delikanlı, dilenci, kapı gibi kelimeler en sık kullanılan kelimeler olmuştur.

KAYNAKÇA

ALKAYA, Ercan, (2007), **Kuzey Grubu Türk Lehçelerinde Edatlar**, Manas Yay., Elazığ.

ANAR, İhsan Oktay, (2012), **Puslu Kıtalar Atlası**, İletişim Yay., İstanbul.

ASLAN, Mustafa, (2012), **Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Erzurumlu Tahsin" Adlı Öyküsünde Sözdizimi,** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

BANGUOĞLU, Tahsin, (1995), **Türkçenin Grameri**, TDK Yay., Ankara.

BANGUOĞLU, Tahsin, (1986), **Türkçenin Grameri**, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Ankara.

BESEREK, Ahmet, (1991), **Türkçede Cümle Yapısı**, MEB.Yay., İstanbul.

BİLGEGİL, M. Kaya, (1984), **Türkçe Dil Bilgisi**, Dergâh Yay., İstanbul.

BİRİNCİ, Nejat vd., (1997), **Üniversite Türk Dili ve Kompozisyon Dersleri**, Bayrak Yay., İstanbul.

BOZKURT, Fuat, (1995), **Türkiye Türkçesi**, Cem Yayınevi, İstanbul.

ÇATIKKAŞ, Ata, (2011), **Türk Dili Kılavuzu,** Alfa Yay., İstanbul.

DELİCE, Halil İbrahim, (2007), **Türkçe Sözdizimi**, Kitapevi, İstanbul.

DENY, Jean, (1943), **Türk Dili Grameri**, (Ali Ülvi Elöve Tercümesi), Maarif Yay., İstanbul.

DURMAZ, Canan, (2008), **Yunus Emre Divanı'nda Ve Risâletü'n–Nushiyye'de Kelime Grupları ve Sözvarlığı**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

EDİSKUN, Haydar, (1985), **Türk Dil Bilgisi,** Remzi Yayınevi, İstanbul.

EKER, Süer, (2005), **Çağdaş Türk Dili**, Grafiker Yay., Ankara.

ELTUTMAZ, Murat, (2013), **"Sözde Kızlar" Romanından Hareketle Peyami Safa'nın Üslûbu**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi, Elazığ.

ERGİN, Muharrem, (2002), **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yay., İstanbul.

ERGİN, Muharrem, (1985), **Türk Dil Bilgisi**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.

ERGİN, Muharrem, (1992), **Türk Dili**, Bayrak Yay., İstanbul.

GÜLENSOY, Tuncer, (1992), **Türkçe Dersleri**, Kayseri.

GÜLENSOY, Tuncer, (2000), **Türkçe El Kitabı**, Akçağ Yay., Ankara.

GÜNEŞ, Sezai, (1996), **Türk Dili Bilgisi**, İzmir.

HATİPOĞLU, Vecihe, (1972), **Türkçenin Sözdizimi**, TDK. Yay., Ankara.

KARAAĞAÇ, Günay, (2009), **Türkçenin Söz Dizimi**, Kesit Yay., İstanbul.

KARAAĞAÇ, Günay, (2009), **Türkçenin Söz Dizimi**, Kesit Yay., İstanbul.

KARAHAN, Leylâ, (1999), **Türkçede Söz Dizimi**, Akçağ Yay., Ankara.

KARAKURT, Aynur, (2007), **Emine Işınsu'nun Romanlarında Sözdizimi**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

KOÇ, Nurettin, (1990), **Yeni Dilbilgisi**, İnkılâp Kitabevi, İstanbul.

KOÇAKOĞLU, Ahmet, (2010), **Yerli Bir Postmodern, İhsan Oktay Anar**, Palet Yay., Konya.

KORKMAZ, Zeynep, (2007), **Gramer Terimleri Sözlüğü**, TDK Yay., Ankara.

KÜKEY, Mazhar, (1975), **Türkçenin Sözdizimi**, Kardeş Matbaası, Ankara.

KÜRÜM, Mesut, (2011), **Kerim Aydın Erdem'in Gecenin Bir Saatinde Adlı Kitabındaki Öykülerin Söz Dizimi Açısından İncelenmesi**, (Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi, Elazığ.

ÖZKAN, Mustafa vd., (2008), **Türkiye Türkçesi Söz Dizimi**, 3F Yayınevi, İstanbul.

ÖZKAN, Mustafa; SEVİNÇLİ, Veysi, (2009), **Türkiye Türkçesi Söz Dizimi**, Akademik Kitaplar, İstanbul.

ŞİMŞEK, Rasim, (1987), **Örneklerle Türkçe Söz Dizimi**, Kuzey Gazetecilik, Trabzon.

TOPALOĞLU, Ahmet, (1989), **Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü**, Ötüken Yay.,İstanbul.

TÜRKMEN, Orhan, (2013), **İskender Pala'nın "Babil'de Ölüm İstanbul'da Aşk" İle "Şah&Sultan" Romanlarının Söz Dizimi İncelemesi**, (Yüksek Lisans Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.

ÜSTÜNER, Ahat, (2000), **Anadolu Ağızlarında Sıfat Fiil Ekleri**, TDK Yay., Ankara.

VARDAR, Berke, (1980), **Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü**, TDK Yay., Ankara.

www. wikipedia.org (06.04.2015)

www.ihsanoktayanar.com (06.04.2015)

EKLER

EK 1. Orjinallik Raporu

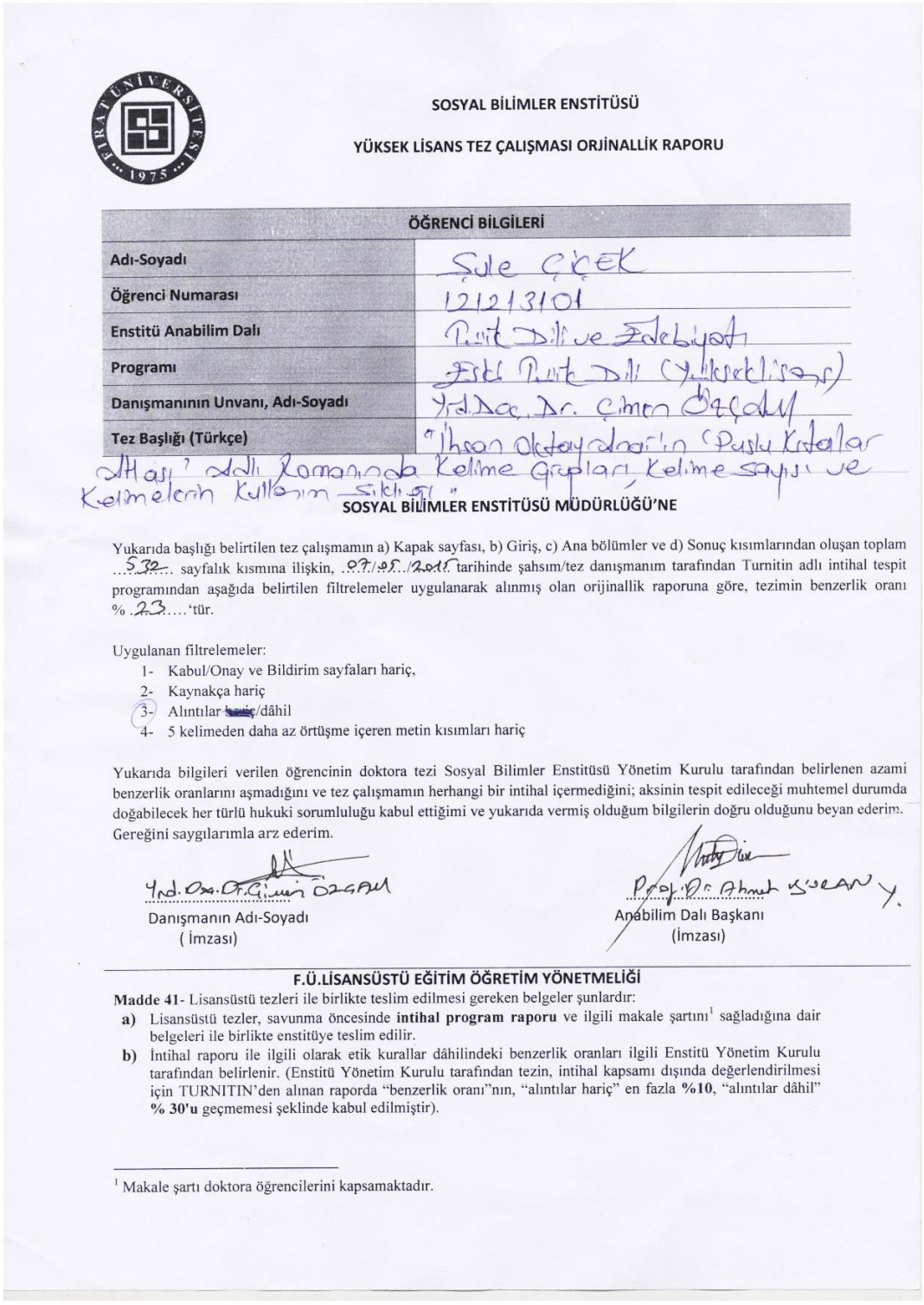

FIRAT ÜNİVERSİTESİ 1975

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Şule ÇİÇEK
Öğrenci Numarası	121213101
Enstitü Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı
Programı	Eski Türk Dili (Yüksek Lisans)
Danışmanının Unvanı, Adı-Soyadı	Yrd.Doç.Dr. Çimen Özçelik
Tez Başlığı (Türkçe)	"İhsan Oktay Anar'ın 'Puslu Kıtalar Atlası' adlı Romanında Kelime Grupları, Kelime Sayısı ve Kelimelerin Kullanım Sıklığı"

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam ...532... sayfalık kısmına ilişkin, ..07/05../2015.. tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % ..23...'tür.

Uygulanan filtrelemeler:

1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
2- Kaynakça hariç
3- Alıntılar hariç/dâhil
4- 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Yukarıda bilgileri verilen öğrencinin doktora tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından belirlenen azami benzerlik oranlarını aşmadığını ve tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Yrd. Doç. Dr. Çimen ÖZÇELİK
Danışmanın Adı-Soyadı
(İmzası)

Prof. Dr. Ahmet GÜLAN
Anabilim Dalı Başkanı
(İmzası)

F.Ü.LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ÖĞRETİM YÖNETMELİĞİ

Madde 41- Lisansüstü tezleri ile birlikte teslim edilmesi gereken belgeler şunlardır:

a) Lisansüstü tezler, savunma öncesinde **intihal program raporu** ve ilgili makale şartını[1] sağladığına dair belgeleri ile birlikte enstitüye teslim edilir.

b) İntihal raporu ile ilgili olarak etik kurallar dâhilindeki benzerlik oranları ilgili Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. (Enstitü Yönetim Kurulu tarafından tezin, intihal kapsamı dışında değerlendirilmesi için TURNITIN'den alınan raporda "benzerlik oranı"nın, "alıntılar hariç" en fazla **%10**, "alıntılar dâhil" **% 30'u** geçmemesi şeklinde kabul edilmiştir).

[1] Makale şartı doktora öğrencilerini kapsamaktadır.

Kostantiniye'de
Birkaç Kişi

(13)

Ulema, cühela ve ehli dubara; ehli namus, ehli işret ve erbab-ı livata rivayet ve ilan, hikâyet ve beyan etmişlerdir ki kun-ı Kâinattan 7079 yıl, İsa Mesih'ten 1681 ve Hicretten dahi 1092 yıl sonra, adına Kostantiniye derler tarrakası meşhur bir kent vardı. Ceneviz taifesinin buraya ilk gelen gemilerine karanlıkta uçan bir ak martının yol gösterdiği, ancak salimen karaya vasıl olduktan sonra dümencileri olacak Pundus nam kâfirin bu martıyı Mesih addederek yuvasını arayıp bulduğu ve itikatlarınca İsa'nın etini yemek sünnet olduğundan kuşu kızartıp yediği rivayet olurdu. Eskiler, bu martının yuvasının bulunduğu yere Ceneviz kavminin yüksek bir kule diktiğini rivayet etmişlerdir ki, sonraları Galata Kulesi diye nam salmış bu heybetli yapının tepesinde, yalı adamlarının dürbünle, yiğitlerin ise çıplak gözle, Bursa kentinin ulu dağını seçtikleri söylenegelmiştir. Ne var ki bu şayianın, ziyaretçilerden bahşiş koparmak hevesiyle kuledeki yangın gözcüleri tarafından

(14)

okunan bir kurtmasalı olduğu da ağızdan ağıza dolaşmıştı bir zamanlar. Beher yangın için, eğer vaktinde tespit edebilirlerse yirmi akçe ikramiye, edemezlerse yangın sönene kadar saat başı yirmi değnek ceza alan bu adamlara hazine-i hümâyûndan on akçe helal yevmiye verilirdi. Mahalle bekçilerinin külhanlara sığınmak zorunda kaldığı soğuk bir kış gecesi, Galata Kulesi'ndeki yangın gözcüsü hasırlar üzerinde yatan arkadaşını elindeki Frenk dürbünüyle dürtmeye başladı ve Arap İhsan'ın kadırgasının Haliç'e girdiğini sanki büyük bir sır veriyormuş gibi adamın kulağına fısıldadı. Ancak derin uykusundan uyanır gibi olan arkadaşı bu habere pek iltifat etmemişti: Bir gözü açık, diğeri yumuluydu; biriyle hâlâ rüya görürken diğeriyle kendisini uyandıran adama bakıyor, uyku sersemi haliyle hangi gözünün gerçeği gördüğüne fazla aldırmıyordu. Battaniyesine sarınıp öte yanına döndü ama sidik zoruyla aleti sertleştiği için dalmakta zorluk çekti. Gözlerinden uyku aktığı halde doğruldu. Duvarın yanında uçkurunu çözerken bir yandan da Haliç'e, Azapkapısı önünde seyreden kadırga siluetine baktı. Forsalara tempo verip teknenin hızını tayin eden davul sesi belli belirsiz duyuluyordu. Görünüşünden onun, Arap İhsan'nın kadırgası olup olmadığını çıkarmak mümkün değildi. Fakat gözcü yine de fikrinde ısrar ediyordu: Yüzünü, kendisine inanmayan arkadaşının yüzüne yaklaştırarak alt göz kapağını parmağıyla aşağı çekip meydan okurcasına ona, bu gözün yedinci kadirdeki yıldızları bile gördüğünü, üstelik Kostantiniye'nin muhtemel yangınlarını gözetlemek bahanesiyle aslında onun

kente nazarını değdirerek ahşap malzemeleri tutuşturduğunu düşünen asesbaşı tarafından görevden alınmak tehlikesine; bu yüzden maruz kaldığını söyledi. Ama adam, gözcünün kendi gördüğünden daha fazlasını görmediğine emindi. Eğer bu kadırga gerçekten o malum tekneyse, Arap İhsan'nın Karaköy

(15)

önünden geçerken savurmayı âdet edindiği, gümrükçü başının erkekliğine yönelik küfürler kuleden işitilmemiş olamazdı. Bu sıtma görmemiş ses muhakkak ki Haliç'in karşı kıyısından da rahatlıkla işitilebilirdi. Belli ki gözcünün asıl amacı, kendisini iddiaya kışkırtmak ve kesesindeki çil altınları bu kalleşçe bahiste almaktı. Kadırga tersane iskelesine yaklaşmak üzereydi ki, omurgası dibe değdi. Ejderha başlı bir kolomborne topundan fırlayan güllenin sancak tarafında açtığı delikten dolan su tekneyi ağırlaştırmış ve su kesimini yükseltmişti. Fakat onun ağırlığını arttıran bir ikinci sebep ise, kâh bir filinta, kâh bir arkebüz namlusundan fırlayıp bordasının hemen her tarafına isabet etmiş sayısız kurşundu. Ayrıca gemi, güçlükle söndürülmüşe benzeyen birkaç yangın izi de taşıyordu. Tersaneden gelen esirlerin kadırgayı halatlarla omurgası üzerinde sürüyüp iskeleye çekmeleri oldukça zaman aldı. Çingene demirciler prangaların perçinlerini kırıp forsaları çözmeye başladıkları zaman, omuzlarında ganimet sandıklarıyla gemiden atlayan leventler karaya ayak basar basmaz toprağı öpüyorlardı. Bununla birlikte toprağı en canı gönülden öpen levent, ellisine merdiven dayamış o muhteşem külhaniydi. Gel gör ki Samatya'da çıkan yangının oradaki meyhaneleri de silip süpürdüğünü Malta'da öğrendiğinden bu yana Kocamustafapaşalı Arap İhsan'nın yüreği sızlamıyor da değildi. Çünkü geride sadece Fener ve Galata meyhaneleri kalıyordu. Gece yatacak çok sayıda külhan olmasına rağmen hemen hemen her bıçkınla kavgalı olduğu için yarenlik faslı Fener'de işlemezdi. Galata'da ise hem yatacak külhan yoktu, hem de Gülletopuk nam kalyoncuyla çıngar çıkarma tehlikesi vardı. Ama bu, yine de kafada büyütülecek mesele değildi: Galata'da yeğeninin yanında kalır, Gülletopuğa gelince, birkaç kavgadan sonra eğer hâlâ ölmediyseler, adamla er ya da geç barışırlardı.

(16)

Arap İhsan, prangalarla uğraşan çingenelerin kızgın perçinleri soğuttukları su kovası önünde durdu ve kırmızı baretasını çıkarıp aylardan beri ilk kez tatlı suyla elini yüzünü yıkamaya başladı. Kazıttığı kafasında bıraktığı bir tutam saçı büküp suyunu sıktıktan sonra gömleğini çıkarıp kurulandı. Cenk yaralarıyla dolu göğsü pösteki gibi kıllıydı ve iman tahtasının üzerindeki kıllara renk renk cam boncuklarla birkaç inci özenle düğümlenmişti. Yüzünü kurularken, aşağıya sarkıp gözlerini neredeyse örten gür kaşlarını parmağıyla sıvazlayıp düzeltti.

Burun deliklerinden fışkıran iki kara yatağan misali palabıyıklarını burdu ve cenk anında hasmını olduğu yere mıhlayan o kımıltılı parıltılar gözbebeklerine yerleşti. Kuşağında, gümüşle işlenmiş ayeti kerimeler'in parıldadığı murassa yatağan taşıyan bu adam, en şiddetli soğuklarda bile yalınayak dolaşıp baldırlarını açıkta bırakan diz çakşırıyla Kostantiniye'nin yedi meydanında ve yetmiş iki külhanında topuk gösterirdi. Sol kolundaki pazubentte onu arkebüz kurşununa, Tatar okuna, Rum ateşine, Venedik humbarasına, fitneci nazarına, kara ve san hummaya, açık deniz canavarlarına ve diş ağrısına karşı koruyacak sihirler vardı. Sert pazularından birine "ah minelaşk" ve diğerine de, "ve minelgaraib" ibarelerini dövdürmüştü. Ne var ki yirmi gün önce Magrip'e yaptıkları bir baskında aldığı bir esir, onun bu heybetine gölge düşürür gibi olmuştu. Bu esir taş çatlasa yedi yaşında gösteren sünnetsiz bir oğlandı ve yemin billah ederek adının Alibaz olduğunu söylüyordu. Malta açıklarında bir Venedik firkateynine rastlayıp kadırganın topunu hazırlamaya giriştiklerinde, nişan almayı olanaksız kılacak bir şekilde top kundağını bozan bu çocuktu. Tokadı patlatıp, çaresiz kaçmaya başlayarak talih eseri bastıran bir sisin içine girdiklerinde, zırlamasını kesmeyip yerlerini Venediklilere belli eden yine oydu. Kovalamaca sürerken bucurgatın manivelasıyla oynayıp

demiri mayna eden de, kurtulduklarında ise kaptan köşkünde yangın çıkaran ve forsalara tempo verdikleri davulu patlatan da yine bu haşarattı. Ona gözdağı vermek için bir yandan bıçaklarını bileğileyerek, derisini yüzüp davulu yamamakla korkutmuşlardı. O ise "vallahi billahi" sözlerini ağzından düşürmeden haşarılık yapmayacağına söz vermesine rağmen vaadini ancak gün batımına kadar tutabilmişti. Sonunda, vuruşma esnasında Allah yarattı demediği halde, sırf elinin ayarını bilemediği için bu kara kuru çocuğa meydan dayağı çekemeyen Arap İhsan'nın ganimetteki payı yetmişte bire indirilmiş, Mısır akınlarıyla Venedik sekmelerinin çoğu böylece gittikten sonra kendisine filuriden çok kara kuruş dolu birkaç kese ile, harita dolu bir sandık kalmıştı. Arap İhsan ganimet sandığını almaya seğirttiğinde cinleri tepesine üşüştü: Alibaz sandığı açmış, içindeki haritaları karıştırıyordu. Fakat bu işi itinayla yaptığı pek söylenemezdi. O soğuk kış gecesi, üzerinde sadece bir entariyle, tersane iskelesinin feneri altında durulmuş kâğıtları açarken elinde olmaksızın yırtıyor, haritalar üzerine boyanmış dağ, deniz, gemi ve canavar resimlerinden gözünün tutmadıklarını tükürüğüyle farkına varmadan siliyor, parmağına bulaşan mürekkeple de kasaba, liman ve kale isimlerini alışkanlıkla karalıyordu. Üzerinde rastgele birkaç yere haç çizip bu haritaları definecilere satmayı günlerdir kuran Arap İhsan

adamakıllı çileden çıktı. Yine de yumruklarını sıkıp gazabını zaptederek, "Höt! Veledizina seni! Bırak onları bakayım!" diyebildi. Alibaz, bıraktığı intibadan memnun, karanlıkta inci gibi parlayan dişlerini gösterip sırıttı. Elindeki Güney Kıtası haritasını efendisi daha iyi görsün diye fenere doğru kaldırıp, azar azar, adeta tadını çıkara çıkara, kıymık kıymık yırtmaya başladı. Küplere binen Arap İhsan çocuğu çırpı gibi ayak bileklerinden tutup tepetaklak havaya kaldırmıştı ki, Alibaz'ın entarisinin içinden yerlere Venedik dukaları, ispanyol

(18)

kuruşları, esedi altınlar, zolota ve mangırlar dökülmeye başladı. Gemideki ganimetin her sayışta neden eksik çıktığı da böylece anlaşılmış oldu.

Sabah ezanını okumaya hazırlanan müezzinler ellerini kulaklarına götürmeye başladıklarında, Arap İhsan surlarla çevrili Galata'nın tersaneye açılan Azapkapısı önüne geldi. Ganimet sandığı omuzunda, eli ise Alibaz'ın kulağındaydı. Önceki gün yağan yağmurdan çamur deryasına dönmüş sokaklarda ilerlediler. İç Azap kapısını geçtiklerinde sabah ezanları okunmaya başlamıştı. Arap Camii yolundan çıkıp, yerçekimine meydan okuyacak kadar eğri büğrü, çekül doğrultusunu çoktan terketmiş ahşap evlerin arasındaki yılankavi sokaklara daldılar. Balçığa bata çıka ilerlerken fare ve köpek leşlerine, sivri kemikli at kafataslarına basmamaya dikkat ediyorlardı. Alibaz hayatında ilk kez geldiği bu kenti hayretle inceliyordu. Sokağın birine saptıklarında, üstünde gecelik entarisi, başında takke ve elinde ibrikle büyük aptesini yapmak için evinden çıkan yaşlı bir adamın onlara ters ters bakıp kenefe girdiğini gördü. Biraz uzaklaştıktan sonra yerden ağır bir taş alıp kenefe var gücüyle fırlatarak tahta duvarı bangırdattı. Fakat bu davranışı kulağının adamakıllı bükülmesine neden oldu. Sonunda Kürkçü kapısına yakın bir yerde, Yelkenciler hanına bitişik, iki katlı ahşap bir evin önüne geldiler. Arap ihsan kapıyı açılana kadar yumrukladı.

Bünyamin düşünde yine onları görmüştü. Demir halkalardan örülü zırh gömlekleri çoktan paslanmış yeniçeriler, ellerinde meşalelerle karanlık bir sisin içinde meçhul bir yöne ilerliyorlardı. Tolgalarının burunluklarını indirmiş ve yüzlerini demir peçelerle örtmüşlerdi. Kalkanları küflü, yatağanları ve

(19)

kılınçları paslıydı. Bünyamin son günlerde sık sık gördüğü bu düşten, sokak kapısından gelen gürültülerle uyandı. Birisi ısrarla kapıyı çalıyordu. Fakat hemen yanıbaşındaki yatakta yatan babasının uyanacağı yoktu. Bu adam birtakım nazari meseleleri çözmek için önceki geceden rüyaya yatmıştı. Esmer tenli babasına hiç benzemeyen bu kumral bıyıklı ve iri gözlü delikanlı, ne olur ne olmaz diye şiltenin altındaki yatağanı alıp merdiveni indi. Kapı hâlâ ısrarla yumruklanıyordu. Bünyamin

"Kim o!" diye bağırdı. Ama dışarıdaki adam yumruklamaktan vazgeçip kapıyı bu kez tekmelemeye başladı ki, bu da ancak bir tek kişinin özelliği olabilirdi. Kapıyı açtığında, karşısında büyük dayısını gördü.

Arap İhsan delikanlının elindeki yatağana bakıp, "Ne o Bünyamin" dedi, "Elindekiyle büyük dayını mı doğrayacaksın? İlle de birini doğrayacaksan al bu veledi boğazla, beni tam üç yüz esedi altından etti. Ama dikkat et, Kıptîdir".

Kulağından tuttuğu Alibaz'ı delikanlıya doğru itti. Bünyamin afallamış, Alibaz ise hayatında belki de ilk kez korkmuştu. Herhalde kendisini gerçekten kesmek istediklerini sanıyordu. Fakat yatağanını bırakan delikanlının Arap İhsan'nın elini öptüğünü görünce içi ferahlayıverdi. Tam bu sırada merdivenlerden yukarı doğru seğirten uzun kuyruklu maymunu görünce merakı kabardı. Peşinden merdivene doğru atılacaktı ki, o mengene gibi el yine kulağına yapıştı. Arap İhsan Bünyamin'e, "Babanı uyandırma" diyordu, "Sonra çıkıp o miskine bakacağız. Önce bir leğen getir de ayaklarımızı yıkayalım".

Alibaz, Arap İhsan'nın ayaklarını yıkarken inadına serçe parmağındaki nasıra bastırıyordu. Sonunda tabanı kösele kadar sert, adeta zırhlı, orta parmağı uzunca bir çift ayak meydana çıktı. Yaptıkları onca gürültüye rağmen yukarıdaki adam hâlâ uyanmış değildi. Delikanlı mutfakta kahvaltı hazırlarken Arap İhsan tahta basamakları gıcırdata gıcırdata yukarı çıktı ve

(20)

belli belirsiz bir horultunun duyulduğu odaya girdi: Hem yatmak hem de çalışmak için kullanılan karmakarışık bir yerdi burası. Bu düzensiz oda türlü türlü eşyalar, usturlab, rubu tahtaları, kıblenüma, aynalı kerteriz cinsinden gökbilim ve denizcilik aletleri, mercekler, ne işe yaradığı meçhul renkli camlar, sarkaçlı ve zemberekli saatlerle doluydu. Duvarlardaki raflarda kurtların kemire kemire bitiremediği elyazmaları, parşömenler ve harita ruloları vardı. Pencere önündeki tezgâhta ise boy boy ve cins cins pergeller, renk renk mürekkepler, kalemler, fırçalar ve karalanmış kağıtlar görünüyordu. Bu keşmekeşin arasında bir yerde, şiltenin üzerinde, yorganını gırtlağına kadar çekmiş bir adam kimbilir kaçıncı uykusunu uyuyordu. Çekik gözlü, çıkık elmacık kemikli ve seyrek bıyıklı bir zat olan bu adam Bünyamin'in babasıydı, ismi dayısınınkiyle aynıydı: Uzun boyundan ötürü ona Uzun İhsan Efendi derlerdi. Derin uykunun bir belirtisi olarak iyice açılmış ağzından sızan salya, başını koyduğu yastığı adamakıllı ıslatmıştı. Arap İhsan yeğenine uzun uzun baktı: Yumuşacık kuştüyü döşeklerde yatan bu adam sözümona Frenk kâşiflerine özenip bir mapamundi, Kaftan Kafa bir dünya haritası yapma sevdasına kapılmıştı. Ne var ki

bu miskin yeğen, değil dünyanın haritasını yapmak, dünyanın onda birini bile dolaşacak tıynette biri olamazdı. O yumuşacık elleriyle bir halata asılamaz, gemide verilen kurtlu etleri ve küflü peksimetleri yiyemez, narin teni yakıcı güneşe ve tuzlu suya asla dayanamazdı. Arap İhsan belki de yanılıyorumdur diyerek uyuyan yeğeninin yorgan üzerindeki eline parmağıyla bastırdı. Hayır, yanılmıyordu. Adamın teni yumuşacıktı. Rüzgârın şişirdiği bir flok yelkenin halatını germeye kalksa, bu el kan revan içinde kalırdı. Ez kaza denize açıldığında ise yeğeninin Marmara'dan çıkamayacağı kesindi. Çünkü korsan saldırısı karşısında elleri ayakları birbirine dolaşır, asla cenk edemezdi. Üstelik korkutucu bir görünüşü de yoktu.

(21)

Utanmadan bıraktığı sakalında güve yeniği gibi boşluklar vardı.

Bünyamin koltuğunun altında bir ekmek ve elinde bir çanak yoğurtla yukarı geldi. Alibaz'ın elinde ise bir bal çanağı vardı. Delikanlı büyük dayısının babasıyla konuştuğunu görünce bunu bir yorgunluk belirtisi olarak yorumladı. Arap İhsan bir yandan horlayıp bir yandan da salyalarını akıtan yeğenine şunları söylüyordu:

"Ey kör! Aç gözünü de düşlerden uyan. Simurg'u göremesen de bari küçük bir serçeyi gör. Kaf Dağına varamasan bile hiç olmazsa evinden çıkıp kırlara açıl; böcekleri, kuşları, çiçekleri ve tepeleri seyret. Bırak dünyanın haritasını yapmayı! Daha hayattayken bir taşı bir taşın üstüne koy. Gülleri ve bülbülleri göremeyip gün boyu evinde oturan adam Dünyanın kendisini hiç görebilir mi?"

Uyanıklar alemindeki dayısı ona bunları söylerken, uyku halindeki Uzun İhsan Efendi ise düşünde muhteşem bir korsanı görüyordu. Düş, yatağanlar, kılınç şakırtıları, Rum ateşi ve naralarla dolup taştı. Yatağanı dişlerinin arasında olduğu halde bu korsan, bir gemiye rampa ediyor, topları ateşliyor, fırtınalarda dümene asılıyor ve durup dinlenmeden yıldızları sayıyordu. Bu muhteşem korsan, dayısı Arap İhsan'dı. Defalarca esir düştüğü ve yıllarca forsalık yaptığı için sırtındaki sayısız kırbaç izini ona gösteriyor ve bu kızıl izleri de dünya haritasına çizmesini öğütlüyordu. Kendi çizdiğinden farklı olarak korsanın haritası bire bir ölçekliydi: Dayısı bir haritanın içinde yaşıyor ve bundan gurur duyuyordu. Barbut oynarken zarları attığında, gelen her sayı bu adam tarafından hüsnü kabul görüyor, arkasından oklar ve kurşunlar atıldığı halde kaçarken kahkahalar atabiliyordu. Tam bu sırada Uzun İhsan Efendi'nin düşünde oğlu Bünyamin belirdi. Delikanlı engerek kadar uzun ve renkli bir maceraya atılıyordu. Kumral bıyıkları ve ölçülü yüz hatlarıyla her zamanki kadar

(22)

yakışıklıydı. Derken düşü bir sis kapladı: Gerek kendisi, gerek

Arap İhsan, gerekse diğerleri bu karanlık sisin içinde yitip giderlerken, Bünyamin kararlı adımlarla ilerliyor ve ışığa doğru yaklaşıyordu. Zehirli bir yılan kadar uzun maceranın bitiminde, engereğin renklerini tek tek tanıdıktan sonra yılanın kafasını eziyor ve bir masal kahramanı oluyordu. O karanlık sisin içindeki yüzlerce ve binlerce kör, yılan ölür ölmez kahramanın çevresini sarıp onun sırtını sıvazlıyor, ellerini öperek dertlerine derman bulmasını istirham ediyorlardı. Uzun İhsan Efendi düşünde dayısının kendisine bir şeyler söylediğini işitti. Ona cevap vermek, kör olduğu için düşten başka bir şey göremediğini anlatmak istedi. Ama bir güç, konuşmasına engel oluyor, dili ağzında dönmüyordu. Fakat zihninden geçenler belliydi.

Bünyamin, babasının yatağında kıvrana kıvrana sayıkladığını farkettiğinde onu hemen uyandırdı. Arap İhsan yeğenine, eğer fazla yiyip içip rahat döşeklerde çelebi uykusu uyursa, işte böyle kâbuslar göreceğini söylerken, Alibaz, uyanan adama hayretle bakıyordu. Çünkü üç yaşına kadar afyon ruhuyla sızdırılan bu zavallı yavrucakta uykusuzluk illeti vardı ve yıllardır gözüne bir damla uyku girmiş değildi. Şimdi artık pek emin olmasa bile, esneyen ve yataklarında horlayan insanların bir tür oyun oynadıklarını elinde olmadan düşünüyordu. Oysa gece boyunca daracık bir döşekte gözünü kırpmadan uzanmak tarife gelmeyecek kadar sıkıcıydı. Ne var ki sabah olup da gece görüldüğü söylenen düşler anlatılmaya başlandığında sohbetin tadına doyum olmazdı. Kendisine, uyuyan insanların ruhunun bedenden çıkıp uzak diyarlara gittiği, orada ilginç ve tuhaf kişiler, hayvanlar ve oyuncaklarla karşılaştığı anlatıldığında uyuyanların aslında palavra sıktığından şüphelenmeye başlamış, ama bozuntuya vermemişti. Uyku nasıl bir şeydi?

(23)

Hepsinden önemlisi rüya diye bir şey gerçekten var mıydı ve insanlar onu sahiden görebiliyorlar mıydı? Çok eğlenceli olduğu kesindi. Fakat o, rüya görebilmek için uyumak zorunda olduğunu da biliyor ve her gece yatsı ezanından hemen sonra er ya da geç günün birinde uyuyacağı umuduyla yatağına yollanıyordu. Onun dünyasına aşina olmayanlar, rüya göremediği için üzülen bu oyunbaz çocuğun aslında alacalı düşler kadar renkli bir âlemde yaşadığını nereden bilebilirlerdi?

Bünyamin'in o uğursuz parayı bulmasından çok önce Pera'da Venedik balyosunun kâtipliğini yapan Kubelik adında biri vardı. Müsveddeleri temize çekmekle görevli olan bu zatın yazısı o kadar güzeldi ki, fi tarihinde yakınlarıyla helallaşan elçi onun tarafından yazılan bir protestoyu saraya götürmüş, ama padişah sert bir dille kaleme alınan bu evrakın muhtevasından ziyade yazının güzelliğiyle, harflerdeki kuyruklar ve çengellerle ilgilendiğinden kelleyi kurtarmıştı.

Gelgelelim kötü arkadaşları Kubelik'i içkiye alıştırdılar. Mumcubaşı tarafından defalarca sarhoş yakalanıp falakaya yatırılınca sakat kalma tehlikesi başgösterdi. Kırılan kaval kemiği yeni yeni kaynamaya başladığında arkadaşları ona içkiye devam ederse sakat kalacağını söylediler. Fakat onun aldırdığı yoktu. Sonunda sarhoşken yine yakalandı ve falaka faslında kaval kemiği aynı yerden yine kırıldı. Artık topal bir insandı. Şarap içmesini kesinlikle yasaklayan balyos, içkisizlikten bu zavallının ellerinin titrediğini ve doğru dürüst yazı yazamadığını görünce Kubelik'in kâtiplik görevine son verdi. Bu eski kâtip, artık elçilik binasının temizliğinden

(24)

sorumluydu. Fakat yeni görevini de ihmal edip fırsat buldukça Galata meyhanelerine kaçamak yapması balyosun sabrını taşırdı. Kubelik işinden kovuldu ve kendisine Venedik'e gitmesi için tam otuz duka yolluk verildi. Fakat o, gemiye binmeden önce rıhtımdaki meyhanelerden birinde azıcık demlenmeye karar verince olan oldu. Meyhaneden çıktığında sarhoş kafayla bir esir gemisine binmiş, güvertede sızıp kalmıştı. Çekiç sesleriyle uyandığında nursuz çehreli birtakım adamların ayaklarına pranga taktıklarını farketti. Onlara Venedik sefaretinde görevli olduğunu ağlaya sızlaya anlatmaya çalıştı ama hiç kimseyi inandırmayı başaramadı. Ne var ki onun acıklı feryatları üzerine rıhtımda biriken kalabalıktan hayırsever biri durumu balyosa bildirince sefaretten gelen bir görevli olaya müdahale etti. Esir tüccarları bu işte bir dalavere olduğuna inanıyor, Venediklilerin amacının kendi dindaşlarını bedavadan salıverdirmek olduğunu düşünüyorlardı. Nuh deyip peygamber demeyen esirciler Kubelik'i esir pazarına götürüp aracılara sattılar, aracılar ise tellallara teslim ettiler. Bereket versin ki Venedik balyosu sabık kâtibini kurtarmak için mezata gelmiş, Hıristiyanların köle alması yasak olduğundan bu iş için bir Müslümanla anlaşmıştı. Kubelik kısa boylu ve son derece sıskaydı. Yüzü kir içinde, tırnakları ise uzun ve pisti. Sağlıksızlık işareti olarak teni yeşile çalıyordu. Durmadan öksürüp tıksıran bu adam üstelik topaldı. Bu haliyle onu kimse satın almazdı. Fakat balyosun bu işe gönüllü olduğunu bilen aracılar mezata adamlarını sokup fıatı durmadan yükselttiler. Sonunda balyos, Kubelik'i bin iki yüz filuriye, yani ud çalıp ustaca rakseden bakire bir çerkes dilberi fıatına satın aldı ve adamcağızın zincirleri çözülür çözülmez suratına okkalı bir tokat çarpıp, ona bir daha gözüne görünmemesini tembih etti. Eski efendisinin kendine verdiği on dukayı alan Kubelik, Venedik'e gidecek gemilere bu parayla kapağı atamadığını

(25)

söylüyordu. Oysa topu topu iki barka ve bir kalyon kaptanıyla konuşmuştu. Üstelik pazarlık etse bunlardan biriyle muhakkak

Kostantiniye'den gidebilirdi. Ama o böyle yapmadı. Özgürlüğünün ilk gününde meyhanedeki arkadaşları ona dostça öğütler verdiler. Kostantiniye'de artık kalamayacağını, parası tükenmeden doğruca ülkesine, yakınlarının yanına gitmesi gerektiğini, gerekirse ona borç para verebileceklerini söylediler. Ancak o, bu tavsiyeleri anlayabilecek durumda değildi, çünkü midesine indirdiği dokuz maşrapa şarap etkisini göstermiş, başı önüne düşmüştü. Gece yansına doğru, ülkesini yâdeden bir şarkıyı ırlaya ırlaya meyhaneden çıktığında gürültüden rahatsız olan biri onun kafasına ağır bir cisim fırlattı. Kubelik, başından kanlar aktığı halde, karanlıkta el yordamıyla bu cismi arayıp buldu: Bir kerpetendi bu.

Dişçiliğe de o gecenin sabahı başladı. Elinde kerpetenle sokak sokak dolaşıyor ve zavallılan diş ağrısından kurtarıyordu. Başlangıçta ücretini düşük tutup el mahareti edindi. Külhanlarda yatıp kalkıyor, kendisine ilişmemeleri için bıçkınların, leventlerin ve kalyoncu taifesinin dişlerini bedavadan çekiyordu. Gecelerden bir gece, birkaç yeniçeri onu kıskıvrak yakaladı ve doğruca mumcubaşının huzuruna çıkarıldı. Rastladığı sarhoşları falakaya yatırmakla görevli olan bu adam, neredeyse bir öküzü yere devirecek kadar şiddetli bir diş ağrısı çekiyordu ve adamlarına erişebilecekleri ilk dişçiyi vakit geçirmeden getirmelerini buyurmuştu. Omuzları çökük ve pısırık görünüşlü bu adama: "Ee! Ne duruyorsun? Çek şu dişi!" diye bağırdı. Gel gör ki Kubelik istifini bozmuyor, kerpetenine bir türlü davranmıyordu. Mumcubaşı tekrar, "Bre zındık! Gel çek şu dişi. Biraz daha beklersen boynunu vururum!" diye gürledi. Kubelik hâlâ isteksiz görünüyordu, belki de kendisini topal bırakan bu adamın acı çekmesini seyretmek hoşuna gitmişti. Mumcubaşıya, "Ücretimi peşin ver öyleyse, tam elli filuri" dedi. Beriki ise köpürerek, "Zındık

(26)

seni! Yarım akçelik iş için elli filuri istenir mi? Ne dediğini biliyor musun sen?" diye bağırınca o, "Öyleyse başka birini bul" dedi ve kapıya doğru yürüdü. Ama dışarı çıkmak üzereyken, zalim adamın bir işaretiyle yeniçeriler onu durdurdu.

Artık, bir müteşebbis için hiç de azımsanmayacak bir sermayeye sahip olan Kubelik gerekli yerlere toplam otuz filuri dağıtıp cerrahlık izni aldı ve Galata'da Mihel kapısına yakın bir yerde izbe bir dükkânı aylığı on yedi akçeye kiraladı. Galen'in Frenk dilindeki bir çevirisi eline geçince mesleğin birkaç püf noktasını öğrendi. Artık şarap parasını kazanıyor ve üç maşrapadan sonra ellerinin titremesi azalıyordu. İçkisinden kısıp kendine bir yüzük ısmarladı ve ortasına da kendisini topal bırakan mumcubaşının köpek dişini hak ettirdi. Artık saygın biri olmasına ramak kalmıştı. Fakat dükkânı pislikten geçilmiyordu. Zemin, deşilmiş hıyarcıklardan, apselerden ve

karakabarcıklardan akan cerahatle kaplı gibiydi. Sonunda yüzüne, şimdiki meyyus ifade çökmüştü. Külhanlarda yattığı sırada onun ağzını bozan ve ona ayaktakımı dilini öğreten kabadayılar bile zavallı topala acır oldular. Üzüntüsünde, Galen'in kitaplarında rasladığı hataların payı yok değildi: Kıyamette ayağa kalkacak şu günahkâr bedenlerin içinde ne vardı? Galen'in kitabı bu soruya doğru dürüst cevap veremiyordu. Sonunda bir köpek leşini teşrih etmeye karar verdi. Gördüklerini, üç maşrapayı tükettikten sonra titremesi kesilen elleriyle çiziyor ve şekillerin yanına notlar düşüyordu. Canlıların bedenleri olağanüstüydü, ama kendi bedeni acaba nasıldı? Bir insan bedenini kesip biçmek büyük günahtı. Fakat bilme tutkusu onun yakasını bırakacak gibi değildi. Günün birinde düşüncelere dalmış gezerken, Ahırkapı'da sarayın denize bakan duvarlarının dibinde birtakım adamlar görmüştü. Bellerine kadar gelen uzun çizmeler giymiş bu adamlar kâh kıyıda çöplerin

içinde, kâh suya girerek öteyi beriyi sırıklarıyla karıştırıyorlardı. Bunlar, arayıcılar adıyla nam salmış bir meslek erbabıydı ve sarayın çöplerinin denize atıldığı deliğin altında dolaşıp süprüntüleri karıştırarak buldukları değerli şeylerle geçimlerini sağlarlardı. Kubelik onlardan birinin bir şey bulduğunu seçti ve yanlarına gitti. Adamın bulduğu şey bileğinden kesilmiş bir eldi. Orta parmakta değerli bir yüzük ışıldıyordu. Arayıcılar sevinçle yüzüğü parmaktan çıkardılar ve eli attılar. Hava kararınca Kubelik tekrar oraya gelip kimseler görmeden kesik eli aldı ve bir mendile sarıp gömleğinin içine soktu.

Eli kesip biçerek kasları, bağları, damarları ve kemikleri mum ışığında bir kâğıda özenle çizdi. Amacı ise insan vücudunu keşfetmek ve bu günahkâr bedenin bir haritasını çıkarmaktı. O uğursuz teşrih atlasını hazırlamaya da işte böyle başladı. Eğer o gün boğdurulan bir şehzade, bir paşa ya da cariye varsa, saraydan ceset sayısı kadar top atılıyor, Kubelik de akıntının cesetleri sürükleyeceği yer olarak hesapladığı Tophane'ye gidiyordu. Gece boyunca öksürüp tıksırarak sabırla beklemelerinin semeresini sonunda gördü ve ayağına bağlanan ağırlık koptuğu için kıyıya vuran bir cesede rastladı. Gömleğinden çıkardığı çuvala cesedi soktuktan sonra zor bela evine kadar taşıdı. Sabah olmuştu. Akşama doğru artan dayanılmaz kokuya rağmen kadavra üzerinde tam iki gün aralıksız çalıştı. O artık gerçek bir kâşifti. Kemiklere kabadayıların, kaslara meyhanecilerin adlarını veriyor, gülamlar ve köçeklere ise damarlar ve bağdokular kalıyordu. Büyük bir vefakârlık örneği göstererek, kulağın içinde bulduğu ve üzengiyi andıran kemiğe kendisini özgürlüğe kavuşturan Venedik balyosunun adını verdi. Dükkânının üzerindeki evinde, koku komşular tarafından duyulur endişesiyle, cesedi avluya gömmeyi kararlaştırdı. Ama er ya da geç yeni bir

kadavra bulacağını biliyordu. İkinci işinde yakayı ele vermesine

ramak kalmıştı. Tophane'den sırtında çuvalla onun dar sokaklarda ilerlediğini gören bir yeniçeri Kubelik'i evine kadar takip etmiş, kapısına bir nöbetçi diktikten sonra sokaktan ona üstelik bir de tehdit savurmuştu. Mumcubaşına haber vermeye gidecek ve az sonra evine gelip ne haltlar yediğini görmek için kapısına dayanacaklardı. Kubelik'in eli ayağına dolaştı. Bu defaki kadavrası sünnetli bir Müslüman erkeğiydi. Fakat yine de bir kurtuluş umudu vardı: Cesedin karnında bir delik açarak barsağın bir parçasını çıkarıp kesti. Bu parçayı cesedin cinsel organına geçirip ustaca dikti. Özellikle kıllı bir bölgeden açtığı deliği de maharetle diktikten sonra cesedi teşrih masasından alıp ona kendi yabanlık elbiselerini giydirdi. Gözlerinin üstüne birer para koyup çenesini bağladı ve Galen'in kitabını açıp okumaya başladı.

Az sonra gelen mumcubaşı eve girdiğinde ilk işi cesedin bir Müslümana ait olup olmadığını öğrenmek oldu. Bunun için cesedin çakşırını indirdiğinde cinsel organın sünnet derisinin yerinde olduğunu görüp öfkesi yatıştı. Kutsal kitabından dualar okuyan Kubelik'e bakılırsa, bu basit bir cenaze vakasıydı. Merhum, onun yakın bir arkadaşıydı. Kendisinin ağır bir çuval taşıdığını ileri süren yeniçeri de onu başka biriyle karıştırmış olmalıydı. Sonunda mumcubaşı, cenazeye saygıdan ötürü adamlarıyla çekip gitti.

Bilme tutkusuyla kıvranan bu topal, aradan aylar geçtiği halde teşrih atlasını tamamlayabilmiş değildi. Bir gece yarısı, meyhanenin birinde yeis içinde sızmasına ramak kala birkaç demkeşin lakayıt konuşmasına kulak kabartmıştı: Adamın biri çabuk çarpan kötü şarabın insan bünyesindeki bir sonucu olarak dilini döndürmekte zorluk çeke çeke, Arap İhsan'ın kadırgasının az önce Haliç'e girdiğini söylüyordu. Bu, kendisine kuledeki yangın gözcüsünün ilettiği bir haberdi. Samatya meyhaneleri yandığından Arap

(29)

İhsan'nın Galata'ya gelmesi ve denilene bakılırsa Gülletopuk'la karşılaşıp kavga çıkarması kaçınılmazdı.

Kubelik yerinden doğruldu. Durumu pek içaçıcı sayılmazdı. Cenk etmek için kadırgayla denize açılmasından önce Arap Ihsan'a, yemin billah ederek deriyi ok batmaz kılıç kesmez kıldığını ileri sürdüğü bir yakıyı on bir fıluriye yutturmuştu. O, muhakkak ki şimdi intikam peşindeydi. Öyleyse birkaç gün ortalıkta görünmemek iyi olacaktı. Meyhaneciye iki akçe veren Kubelik damacanasını şarapla doldurdu. Gece vakti elinde fenerle Azap Kapısı'na yürüdü. Kapıda feneri söndürüp uzun süre bir hırsız gibi bekledi. Onu fenersiz gördüğünde subaşının elli değnek vurduracağı yüzde yüzdü. Gel gör ki o, mukadderatından emin olmak için tan sökümüne kadar orada durdu. Sonuçta korktuğu başına geldi. Arap İhsan bir veledin kulağına asılmış, omuzunda sandığıyla Galata'ya geliyordu. Maruz kalacağı şeylerden korkuya kapılan Kubelik topallaya topallaya evine döndü. Kapının sürgüsünü çektikten sonra döşeğine uzanıp uyumaya çalıştı. Horozlar ötmeye başladığında hâlâ dalabilmiş değildi. O anda, uyumuş olmamasına sevindi, Çünkü Arap İhsan'ın

ilk bakacağı yer elbette ki evi olacaktı, Güneş doğup sokak satıcılarının feryatları duyulmaya başlandığında dışarı çıkıp emin ve tenha yerlerde dolaşmaya başladı. Cesaretini toplamak için küçük kırbasına şarap doldurmayı unutmamıştı.

Arap İhsan gerçekten de Kubelik'i arıyordu. Önce Mihel kapısındaki dükkânına gitti ve kapısının kapalı olduğunu gördü; fakat sürgünün yuvadan kurtulması için azıcık ittirmesi yeterli oldu. Zemin, cerahat ve kan izleriyle, çekilip atılmış sayısız çürük dişle doluydu. Tezgâhın üzerinde neşterler ve boy boy kerpeten göze çarpıyordu. Dükkân içindeki merdivenden yukarıya, Kubelik'in

(30)

yatıp kalktığı tek göz odaya çıktığında yine hayalleri suya düştü. Sonunda onu meyhanelerde aramaya karar verdi.

Galata'da gün çoktan başlamıştı. Sokaklar kalafatçıların testere gıcırtıları, demirciler ve Frenk tulumbacılarının çekiç tıngırtıları, pazarcıların mallarını öven haykırışları ve seyyar satıcıların sattıkları mallara göre perdesi değişen tiz ya da pes feryadlarıyla yankılanıyordu. Arap Camii'nden verilen selâ Erganunlu kiliseden kopup gelen nağmelere karışıyor; yollar, evler ve ticarethanelerde Cenevizli, Frenk, Yahudi, Ermeni, Rum, müslim ve gayrimüslim, toplam yetmiş iki milletten tüccarın pazarlık mırıltıları duyuluyordu. Yeniçeriler, kalyoncular ve kopuklar, ata yadigârı küfürleri imbikten geçirip onları son nezaket kırıntılarından arıtarak bini bir paradan savuruyor, birbirlerine gözdağı vermek için yatağanlarına davranıyorlardı. Rıhtım yedi iklim dört bucaktan gelen gemilerle doluydu. İskelelere yağ, şarap, zeytin ve barut fıçıları ve içlerinde baharat, fildişi, mamul eşya ve akla hayale gelmeyecek bir nice cins malla dolu denkler istiflenmiş, sırık hammalları tarafından götürülmeyi bekliyordu. Her milletten, her tabakadan, huyları, dinleri, dilleri farklı, fakat amaçları aynı olan insanların bulunduğu bir yerdi burası. Belinde yüz altmış filurilik acem şalı, kesesinde esedî altınların şıngırtısıyla zengin bir tüccar, atıyla bir kemerin altından başını eğerek geçerken, bacakları olmadığı için elleri yardımıyla sürünerek ilerleyen bir dilenci ondan Allah rızası için sadaka istiyordu. Akçe tahtaları üzerinde İspanyol kuruşları, Venedik dukaları, serefiler, Osmanlı kuruşları, zolotalar, esedîler ve sümünler sayılıp keselere boşaltılıyor, keseler çuvallara yerleştirilip çuvallar da devasa sandıklara konuyor ve bu ağır yükü ticarethaneye taşıyan sırık hammallarına adam başı birkaç mangır veriliyordu. Çünkü burası sultandan çok paranın hükmünün geçtiği Galata'ydı.

(31)

Tekdüzeliğin sadece bir deniz cengiyle bozulduğu gemi yaşamından sonra Arap İhsan'nın bu hercümerce alışması kolay olmadı. Rıhtımdaki hemen her meyhaneyi dolaştığı halde Kubelik'i bulabilmiş değildi. Mumhanenin arkasındaki Rum mahallesine gittiğinde sokaklardan birinde garip bir manzaraya şahit oldu: Uzun bir sırığa bağladığı ciğerleri satan bir seyyar satıcı devasa bir kedi ordusu tarafından sıkıştırılmış, enikonu güç durumda kalmıştı. Taze

ciğerin iştah açıcı kokusunu alan kırk elli kadar kedi yalvaran miyavlamalarla adamcağızı muhasara etmiş, ciğerlerine göz dikmişti. Kedilerden bazıları bir punduna getirip zıplıyor ve sırığa takılı ciğerlerden birini yakalamaya çalışıyordu. Adamcağız tekmelerle sermayesini korumaya çabalamasına rağmen hayvanlardan biri muradına erdi. Kendisini takip eden birkaç arkadaşıyla birlikte ara sokaklardan birine daldı ve oradan yemeği paylaşmakta zorluk çeken hayvanların kavga dövüş patırtı sesleri işitildi. Çevrede bulunanlar adamcağızın haline kahkahalarla gülüyorlardı. Nihayet satıcı ciğerlerden birini bıçağıyla dörde bölüp her parçayı dört bir yana fırlattı ve aynı anda dörde ayrılan kediler ordusu birbirlerini tırmıklaya ısıra kavga ederek bu parçalara üşüştü. Adam böylece kurtardığı sermayesini kıraathanenin önündeki ağaca astı ve taburelerden birine çöküp kendine bir yorgunluk kahvesi söyledi. Bu olayı seyretmek için duran Arap İhsan, adamın birinin ciğerleri incelediğini gördü. Bu kişi Kubelik'ti. Cerrahlığa başladıktan bu yana etyemez olan Kubelik'in ciğerlere gösterdiği ilgi hayreti mucipti. Mengene gibi bir el cerrahın yakasına yapışınca zavallının dizlerinin bağı çözülecek gibi oldu. Arap İhsan selam verip hatırını bile sormaksızın, üstelik davudi bir sesle topal biçareye, kendisiyle görülecek bir hesabı olduğunu söylüyordu.

Karın deşip boğaz kesmenin, husye burup göz oymanın uygun mekânları olan viranelere, boş arsalara ve metruk evlere girmeksizin

doğruca rıhtıma ilerlediklerini anlayan Kubelik'in korkusu biraz olsun yatıştı. Yanındaki külhani tek bir söz bile etmeden onu sürüklüyordu. İkindi ezanı okunmaya başlandığında Kefeli'nin meyhanesine geldiler. İçerisi daha şimdiden yan yarıya dolmuş, ilk kadehler çoktan dibini bulmuştu. Arap İhsan daha kapıda belirir belirmez büyük saygı gördü ve kendisine verilen bütün selamları aldı. Kubelik'le birlikte masalardan birine oturduğunda yanına biri sokulmuştu. Görünüşe bakılırsa verdiği bilgi karşılığında şarap parası bekleyen sansar misali biriydi bu. Başkaları duymasın diye elini ağzına siper edip Arap İhsan'nın kulağına kimbilir neler fısıldarken, açık gözleri sansar yavruları gibi yuvalarında fini fini dönüyor, sağı solu kolaçan ediyordu. Arap İhsan derin derin iç geçirdi: Gülletopuk nam külhani söylenene bakılırsa meyhane meyhane dolaşıp kendisini arıyor, ama her girdiği yerde birkaç kadeh yuvarlamayı da ihmal etmiyordu. Kubelik bunu öğrenince korkudan yine titremeye başladı: Gülletopuk onları bulursa hiç suçu olmadığı halde kendisi de tehlikeye girecekti. Bu yüzden muhtemel bir kavgada sakat bacağına rağmen biraz daha hızlı kaçabilmek için belli etmeden pabuçlarını çıkarmayı uygun gördü.

Gün batmak üzereyken Kefeli'nin meyhanesi tacirler, kâtipler, çelebiler, elçilik memurları, yeniçeriler, kalyoncular ve ayaktakımıyla tıklım tıklım dolmuştu. Misket, Bozcaada, Ankona ve Edremit şarapları devasa kaplardan damacanalara ve ardından sürahilere aktarılıyor, sürahilerden kadehlere döküldükten sonra ehlikeyfin midesinde konaklayıp bedenlere yayılarak ruhları tutuşturuyordu. Meyhanenin

miçoları ve paluze tenli gülamlar keyif erbabının tütün çubuklarını adeta gönüllerine düşürdükleri ateşle yakıyorlar, çimdik ve parmaklara aldırmaksızın sakilik yapıyorlardı. Şarap, tütün ve kahveyle birlikte, safa âleminin dört unsurundan biri olan afyon, sedef kakmalı

(33)

kutulardan çıkartılıp yarenlere tutuluyor, gözlerden yaş gelene kadar kahkahalar atılıp yaşlar kuruyana kadar da ağlanıyordu. Çok geçmeden, tütün dumanı tavanı örttü, ucuz ve pahalı şarapların buğusu ve keskin geniz kokusu acem şallarına, yeniçeri börklerine, keçeleşmiş kaftanlara sindi. Kadehlerden boşalan zevküsefa sonunda gerçek yerini bulmuştu.

Kubelik'in ürkek ürkek baktığı Arap İhsan gömleğinden bir kitap çıkarıp masanın üzerine koydu. Zavallı cerrah iyice afallamıştı. Kitabı alıp kapağına baktığında tam ortasındaki deliği farketti. Delik, son sayfalara kadar ilerliyor ve arka kapağına gelmeden nihayet buluyordu. Sayfalarını karıştırmaya kalkınca içinden masaya bir kurşun düştü. Fındık büyüklüğünde bir karabina kurşunuydu bu. Kitap, çevredeki insanların da ilgisini çekmişti. Arap İhsan bağıra bağıra, "İşte! Hayatımı kurtaran şeyi görün!" diyordu: Tam iki hafta önce bir Frenk kalyonuna rampa ettiklerinde doğruca kaptan köşküne çıkmış, eline ne geçerse talan ederken bu kitabı da koynuna sokuşturuvermişti. Gelgelelim kâfirin biri tüfengini tam göğsüne ateşlediğinde, kurşun onu sendeletmesine rağmen nasıl olup da sağ kalabildiğine şaşmış, kadırgaya geri döndüğünde ise kurşunun, koynundaki esere saplandığını görmüştü. Bunda bir hikmet olmalıydı mutlaka. Bu hikmet de onun hayatını kurtaran ve ilim irfanla dolu olduğu su götürmez bir gerçek olan şu kitabın içinde olmalıydı. Frenk lisanına vâkıf olan Kubelik, nasıl olsa üç güne kalmaz bu eseri tercüme ederdi.

Yeteri kadar içmesine rağmen Kubelik'in elleri bu kez endişeden titremeye başlamıştı. Tercüme edilmesi istenen kitap kalın sayılmazdı, fakat ince olduğu da söylenemezdi. Ne olursa olsun, onu bu kadar kısa süre içinde tercüme etmek mümkün değildi. İşte! Arap İhsan gömleğinin içinden bir tomar kâğıtla divit çıkarıyordu. Bereket versin

(34)

ki çelebilerden biri müdahale etti: Bu kibar zat, Kubelik'in Lisan-ı Frengiyi bildiğini ama tebaayı şahanenin lisan-ı şahanesinden habersiz olduğunu söylüyordu. Onun fikrine göre, külhanlarda yattığı sıralarda Kubelik'in ağzı kabadayı taifesi tarafından bozulmuş, lisanı ve lügati murdar eylenmişti. Yalnızca lisan-ı erazilden anladığı için "zeker" yerine "kıllı", "hasen" yerine "kıyak", "hiyle" yerine "katakulli" gibi kelamlara eğilimliydi. İşte böyle bir zatın yapacağı tercümeden hiç hayır gelir miydi?

Heyecanlanan Kubelik başını sallayıp çelebiyi canı gönülden onaylıyordu. Fakat Arap İhsan bu sözlere pek fazla aldırmadı, ama içine bir kurt düşmemiş de değildi. Sanki cevabı aslında biliyormuş gibi, sınamak istercesine Kubelik'e kitabın ve yazarının adını sordu. Beriki ilk sayfaya baktıktan sonra eserin adının ZAGON ÜZERİNE ÖTTÜRME ve yazarının da Rendekâr adında bir feylesof olduğunu

söyledi. Bakışlarındaki şüphe hâlâ kaybolmadığı halde Arap İhsan, rastgele bir sayfayı açarak Kubelik'in önüne koydu ve ondan birkaç satın tercüme etmesini istedi. Kendisine gösterilen satırları defalarca okuyan Kubelik, yeterince karalama yaptıktan sonra tercümesini bir kâğıda temize çekip Arap İhsan'a verdi. Fakat meyhanede okuma yazması olanlardan hiç kimse bu kâğıda ne kadar baktıysa da bir şey anlamayı başaramadı. Elden ele dolaşan kâğıt üç gün sonra mutfakta bulunacak ve bir dua olduğu sanılıp duvara asılacaktı. Bu duvarda yarım asır bekleyerek sararıp solduktan sonra, Kefeli'nin İspanya'ya hicret eden torunu tarafından yadigâr olarak alınıp bir kitabın arasına konacaktı. Heyecanlı bir şövalye romanı olan bu eser, Sevilla'da, topraklarını kaybetmiş bir derebeyinin kütüphanesinde okunmadan on yıllarca bekleyecek, bir mirasyedi tarafından getirildiği İngiliz ilindeki bir mezatta otuz üç sömürge altınına müşteri bulacaktı. Basit bir şövalye romanı için bunca paraya kıyan kişi, kitabı on yedinci yaş

(35)

gününü kutlayan kuzenine hediye ettiğinde, hayatın anlamını arayan delikanlı bu romanın en heyecanlı yerinde, vaktiyle Kubelik adında biri tarafından karalanan o malum kâğıdı bulacak ve bu yazıların sırrını çözmek için Öküz Geçidi'nde şarkiyyat tahsil etmeye karar verecekti. Gel gör ki otuz üçüncü yaş gününde bir aşk yüzünden intihar eden bu şarkiyatçının odasına giren yetkililer, ölümünden kimsenin sorumlu olmadığını belirten ve merhumun imzasını taşıyan sararmış kâğıdın arkasını çevirdiklerinde Arap ve Fars harfleri kullanılarak yazılmış o malum yazılara rastlayacaklardı. Esrarı aydınlatmak için, Bilgeliğin Yedi Sütunu adıyla nam salan bir eserin yazarına bu kâğıdı götürdüklerinde ise, bu zatın, on altı yıl önceki doğum günü partisine, yaşı sekseni aşmış mezatçılara, ölüm döşeğindeki mirasyediye ve Kefeli ailesinin ince hastalığa tutulmuş son erkek ferdine ulaşması kolay olmayacaktı. Uzun bir deniz yolculuğundan sonra gemisi Galata önünde demirleyecek ve o gece Kubelik'in bu garip şeyleri yazdığı meyhanenin yerine dikilen devasa binanın önünde, uzun boylu, çekik gözlü bir adamın, koltuğunun altında bir kitapla kendisini beklediğini görecekti.

Günbatımı

(39)

Rivayet ederler ki surların hemen içindeki Ağa Çayırı'na vakti zamanında çadırlarını kurmuş çingeneler arasında, derdinden bağrı yanan bir baba vardı. Gün boyunca sokak sokak dolaşıp ayı oynatan bu adamcağızın çektiği kahır, yaşı yirmiyi geçmesine rağmen bir baltaya sap olamamış oğlu yüzündendi. İhtiyarlayıp elden ayaktan düşmesine az zaman kalan bu çileli baba, ata yadigârı ayıcılık mesleğine oğlu pek itibar etmediği için kendini yiyip bitiriyordu. İhtiyara canı gönülden bağlı olan ayısı da, evladının ona çektirdiği çileyi hissediyor ve sahibi üşütüp hasta olduğu zamanlar kendisini dolaştırıp parsa toplamak zorunda kalan delikanlının emirlerini dinlemiyor, ne kocakarılar gibi bayılıyor, ne de dilberler gibi raksediyordu. Böylece hem hain evlada metelik vermediğini ispatlamış oluyor, hem de mesainin bir an önce

sona ermesine sebep olup asıl sahibinin sıcak yatağına kapağı atıyordu. Çünkü baba, oğul ve ayı aynı yatakta yatarlardı. Ayı her zaman ortadaydı ve bu da oğulun pek işine gelmiyordu. Efendisine sarılıp

(40)

uyumayı âdet edinen bu ayı, böylece adamcağızı ısıtması sanki yetmiyormuş gibi, o soğuk kış gecelerinde üzerlerine örttükleri yegâne battaniyeyi oğulun azıcık kendine doğru çekiştirmesine tehditkar bir homurtuyla karşılık veriyordu. Kısacası oğul nezdinde baba ve ayı tam bir ittifak halindeydi. Ancak baba böyle düşünmüyor, onlara, "Her ikiniz de benim evladımsınız, neden geçinemiyorsunuz?" diye dil döküp aralarını bulmaya çalışıyordu. Fakat ayı ve oğul pek barışacak gibi değillerdi. Günün birinde delikanlı, kendisine şarap parası vermeyen babasına bir sille çarpınca olan oldu ve ayı iki ayağı üzerine kalkarak hain evladı surların dışına kadar kovaladı.

Bir hafta sonra oğul yanında garip bir hayvanla eve çıkageldi. Tüylü, uzun kuyruklu, sakallı, insan misali bir mahluktu bu. Hatta babası, oğlunun yanındaki hayvanı ilk kez görünce onu bir tür insan sanmış, ne olur ne olmaz sakalına hürmeten yerinden şöyle bir doğrulur gibi olmuştu. Gel gör ki bu hayvan aslında sakallı bir maymundu. Merakı kabaran ayı bu hayvana yaklaştığında, maymun herhangi bir korku belirtisi göstermedi. Burunlarını yaklaştırıp uzun uzun koklaştıktan sonra birbirlerine olan merakları da söndü. Oğul babasına ayı değil maymun oynatacağını söylüyordu. Bunu duyan ihtiyarın gözlerinden yaşlar boşaldı. Demek ki aile meslekleri kendisiyle bitiyordu. Kendi dedesi, vaktiyle bu ayının dedesini oynatmış ve iki soy nesiller boyu birbirinden ayrılmaz olmuştu. İhtiyar adamın gözüne o gece uyku girmedi. Sabah olunca evdeki yegâne battaniyeyi sırtına alıp ayısıyla birlikte evden çıktı. Yıllardır parsa topladığı şehri geride bırakıp karanlık çökünceye kadar kırlarda yürüdü. Gece olunca bir ormanda mola verip battaniyeyi yere serdi. Ayı her zaman olduğu gibi sıcacık postuyla sahibini ısıttı. Günlerce ormanlarda, dağlarda gezdiler. Adamcağız gün be gün eriyip bitiyordu. Sonbahar bitmek üzereyken bir

(41)

mağaraya sığındılar ve battaniyelerini üzerlerine örtüp koyun koyuna yattılar. Dışarıda kar yağıyordu. Ayı, uzun ve derin bir kış uykusundan uyandığında dışarıda göçmen kuşların sesini işitti. Yanıbaşında yatan sahibinin üzerindeki battaniyeyi pençesiyle kaldırdığında, aylar önce ölen ihtiyar adamın yorgun iskeletini gördü.

Ayıdan kurtulduğuna sevinen Kıptî delikanlı maymuna oyun öğretmeye çalışıyor ama bunu pek başaramıyordu. Fakat günün birinde hayvanın bir para kesesiyle oynadığını görünce gözleri yerinden uğradı. Keseyi aldığında içinden yetmiş küsur akça çıktı. Ayrıca içinde bir yere, uğur getirip bereket arttırsın diye kim bilir hangi hacının bahşiş olarak verdiği bir Venedik dukası dikilmişti. Maymunun hırsızlık ve yankesicilik yeteneğini böylece keşfeden delikanlı onu maharetine uygun bir işte çalıştırmaya karar verdi. Samandan yaptığı bir korkuluğa, paraya kıyıp aldığı bir çelebi kıyafeti giydirdi ve bu korkuluğun kuşağına, yenlerine ve gömleğine soktuğu para keselerini,

koyun saatlerini, burun otu ve afyon kutularını çarpması için maymunu dayakla eğitti. Sonunda bu zahmetli uğraşın semeresini görür gibi oldu. Fakat maymunun parada pulda gözü yoktu. O sadece, kendisine atalarından yadigâr kalan merak duygusuyla, ömründe o güne kadar görmediği, parlak, alacalı bulacalı, şıngırtılı, tuhaf kokulu, hayreti mucip nesnelerin peşindeydi. Yediği onca dayağa rağmen para kesesini tütün kesesinden hâlâ ayırd edemiyordu. Bir ara enfiye kutularından bıkıp sedef kakmalı afyon kutularına musallat oldu. Ne var ki anberle tatlandırılmış afyon macununun hepsini mideye indirdikten bir süre sonra sızıp kalınca sahibi onu ölü zannetti ve götürüp bir viraneye attı. Akşama doğru maymun gözünü açtı. Ama o an gördüğü, içinde bulunduğu dünya değil atalarının yaşadığı uçsuz bucaksız ormandı. Bu ormanın bütün renklerini görüyor, bütün seslerini duyuyordu.

(42)

Kendisine her zaman huzur veren o kokuyu, anasının kokusunu duyar duymaz tatlı tatlı mırıldanmaya başladı. Sıcak, güven dolu bir kucaktaydı. Ancak, yuttuğu afyonun etkisiyle gördüğü bu düşlerde az da olsa gerçeklik payı vardı. Çünkü Uzun İhsan Efendi'nin oğlu Bünyamin, maymunun atıldığı viranede onun mırıltılarını işitmiş ve hayvanın ölmediğini anlayınca onu gömleğinin içine sokup eve götürmeye karar vermişti. Gömleğin içindeki maymun, delikanlının bağrındaki kokuyu asla unutamayacaktı, çünkü bu, anasının kokusunun aynısıydı.

Maymun böylece hayatında ilk kez gerçek bir yuvaya ve bir isme sahip oldu. Bünyamin ona Müşteri adını takmıştı. Hayvan, damlarda dolaşmaktan, meyve bahçelerine dalıp talan etmekten ve köpekler tarafından kovalanmaktan bıktığında gelip delikanlının koynuna giriyor ve kendisine huzur veren kokuyu sindire sindire içine çekiyordu. Gel gör ki eski hırsızlık alışkanlığını bırakmış değildi. Çünkü çevresinde merakını cezbedecek envayı çeşit nesne vardı. Altına, paraya, pula, afyon ve burun otu kutucuklarına, tespihlere, tütün çubuklarına yönelik hevesi bitmiş, sıra fildişi taraklara, kıblenümalara ve muskalara gelmişti. Uzun İhsan Efendi onun hırsızlıklarına bir son vermek için zincire vurmayı bile denedi. Ama Müşteri zincirinden kurtulup bütün gün kimbilir nerelerde dolaştıktan sonra akşam eve elinde silindir şeklindeki gümüş bir kutuyla çıkageldi. Uzun İhsan Efendi kutuyu açtığında içinden kocaman bir ferman çıktı. Padişahın tuğrasını taşıyan bu fermanda, Eğri kalesinin dizdarı olan paşanın tez kellesinin vurulması ve on iki gün içinde tuzlanarak saraya gönderilmesi, aksi takdirde isimleri yazılı yirmi bir kişinin katledileceği buyuruluyordu. Uzun İhsan Efendi korkudan tiril tiril titrerken, bu hayvanın ulağın boynundan padişah fermanını nasıl çaldığına şaşmadan edemiyordu. O kadar çok korktu o kadar ecel teri döktü ki, yemeden içmeden kesildi.

(43)

Müşteri ise her zamanki oyunbazlığıyla çalıp çırptıklarını eve yığıyordu. Bereket versin ki padişahın cellatları kapıya dayanmadılar. Gel zaman git zaman, Müşteri'nin merakını cezbeden ve tek başına kaldırıp götürebileceği nesnelerin sayısı azalmaya başladı. Bu kez

maymun iştahıyla, uzak ülkelerden türlü mallar getiren gemilere musallat oldu. Bir amiral şapkası, eve getirildiğinde fitili hâlâ yanan bir humbara, camdan yapılmış bir takma göz ve birkaç muskadan sonra bu heveslerinden bıkıp huyundan vazgeçti. Fakat Arap İhsan'nın, yaramazlık yapmasın diye kulağını bırakmadığı o çocuk gelince tekrar azdı ve Alibaz'la bir olup evin altını üstüne getirdi. Arap İhsan'nın eve uğramadığı üçüncü gün kapı çalındı, Müşteri her zamanki merakıyla koşup kapının mandalını indirdi ve karşısında dünyanın en sümsük, en pısırık adamını gördü. Bu adam Kubelik'ti. Koltuk altında bir tomar kâğıt vardı ve kemerine de paslı bir kerpeten asmıştı. Maymuna özgü merak, daha usturuplu ve daha sistemli olmak üzere Kubelik'te de vardı. Üstelik, bedenleri kesip biçmeye pek hevesli olan bu adam o güne kadar hiç maymun görmemişti ve karşısındaki bu mahlukun içinde neler olduğunu merak ediyordu. Müşteri, bu topal adamı pek ciddiye almadı, ama gözü, Kubelik'in belindeki kerpetendeydi. Maymun çevikliğiyle bir anda uzanıp kerpeteni kaptı ama, kaçmaya fırsat bulamadan Kubelik de onu çükünden yakalayıverdi. Çünkü bu cerrahın eli, en zorlu köpek dişlerini bile kolaylıkla çekebilecek kadar hafif ve çevikti. Canı yanan Müşteri çığlık atmaya başlayınca Uzun İhsan Efendi aşağı indi. Bu Frenk cerrahı Arap İhsan'ı arıyordu. Evde olmadığını öğrenince yanındaki kâğıt tomarını teslim edip bunları insaniyet namına Arap İhsan'a vermesini tenbihledikten sonra çekip gitti.

Uzun İhsan Efendi üç gündür ortalıkta gözükmeyen dayısının bir daha eve uğramayacağını biliyordu. Kubelik'in getirdiği kâğıt tomarı bu

(44)

yüzden asla sahibine ulaşamayacaktı. Çok geçmeden kapı yine çalındı. Bu kez gelen, burnu çenesine değmiş bir acuzeydi. Mahallenin diğer kocakarıları gibi o da aynı şeyi istiyordu: Uzun İhsan Efendi'nin geceleri istihareye yattığını ve rüyasında türlü sorunun çözümünü, envai çeşit derdin devasını, Lokman Hekim'in reçetelerini ve Hazreti Süleyman'ın mührünü gördüğüne bir kez inanan ihtiyar kadınlar yılmadan usanmadan adamın kapısını aşındırıp duruyorlardı. Yine de inançlarında gerçek payı yok değildi. Fakat mesele onların gördüğünden adamakıllı farklıydı. Bir dünya haritası yapmayı kafaya koyan Uzun İhsan Efendi, bu işe özenen diğer kâşiflerin tersine, yerinden kımıldamadan yeni kıtalar keşfetmenin peşindeydi. İlk bakışta imkansız görünen bu işin bir yolunu bulduğunu sanıyordu: Düşlerin, uyku esnasında ruhun bedenden ayrılıp çeşitli yerlere gitmesinin bir eseri olduğu malumdu; uyku esnasında ruh bedenden ayrılıp diyar diyar gezdiğine göre, ruhun zaten gidebildiği bu yerlere bir de bedenin kalkıp binbir zahmetle gitmesi abes olurdu. Öyleyse kendisinin diğer kâşifler gibi taban tepip yelken açmasına gerek yoktu. Keşfedilmemiş kıtaları görmek için usulüne uygun olarak uyku şurubundan içerek istihareye ya da rüyaya yatması yeterliydi. Ancak bu yöntemin bazı mahsurları da yok değildi. Çünkü sık sık aynı düşleri gördüğü oluyor ve ruhu bir takım alakasız mekânlara, sözgelimi çölde bir kuyuya, Çemberlitaş civarındaki bekâr odalarına ve üzerinde denizkızlarının şarkı söylediği

kayalıklara tebelleş oluyor, bu da yapmayı tasarladığı atlas için fuzuli oyalanmalar ortaya çıkarıyordu.

Altmış altı yaşındaki erinin belini bağlayan büyünün esrarını çözmesi için rüyaya yatmasını isteyen acuzeyi savan Uzun İhsan Efendi, odasına çıkıp Kubelik'in getirdiği kâğıtları karıştırmaya başladı. Bir kitap tercümesiydi bu. Eser ZAGON ÜZERİNE ÖTTÜRME adıyla

(45)

çevrilmişti. İlk sayfaya bakılırsa yazarı Rendekâr adında biriydi. Külhani bir dille kaleme alınmış eseri okudukça, Rendekâr'ın şüpheyi bir "zagon" yani bir yöntem olarak benimsediğini öğrendi. Amaç, şüphe götürmeyecek ilk kesin bilgiye varmaktı. Her bilgiden şüphe eden Rendekâr, şüphe ettiğinden şüphe edemiyor ve bundan da kendisinin varolduğu sonucunu çıkarıyordu. Yatsıya doğru Kubelik'in tercümesini bitiren Uzun İhsan Efendi, Rendekâr'ın bu fikri üzerinde derin düşüncelere daldı. Düşünüyor olmasından kendisinin varlığı açık ve seçik olarak çıkıyordu. Fakat bu yolla insan, kendisinden başka hiçbir şeyin varlığını ispatlayamazdı. Sonunda, kafasına takılan bu pürüzü halletmek için rüyaya yatmaya karar verdi. Şişedeki yeşil uyku şurubundan bir bardak suya yedi damla karıştırıp içtikten sonra yatağına uzandı.

Düşünde kendini uçsuz bucaksız bir çölde gördü. Sanki kumların üzerinde haftalarca sürünmüş gibiydi. Bir kum tepesinin eteğinde küçük bir gölcük seçti ve susuzluğunu gidermek için oraya seğirtti. Fakat bu, bir su birikintisi değil bir aynaydı. Yanıbaşındaki kaplan ise, sanki şuymuş gibi aynayı dilini şapırdata şapırdata içiyor, bir taraftan da yan gözle kendisine bakıyordu. Susuzluğunu giderdikten sonra açlığını da bastırmaya kararlı olduğu belliydi. Uzun İhsan Efendi korkmadı, bunun bir düş olduğu belliydi. Diz üstü çöküp aynaya baktı ve orada kendi aksi yerine oğlu Bünyamin'in yüzünü gördü. Kendi kendine, "Düş görüyorum" dedi, "Düş gördüğümden şüphe edemem. Düş görüyorum, öyleyse ben varım. Varım ama ben kimim?"

Sabah ezanları okunmaya başladığında yatağından kalkıp elini yüzünü yıkadı. Aynada makasla bıyığını sünneti şerifeye uygun olarak düzeltirken uykunun bir uyanış ve düşlerin de gerçeğin ta kendisi olduğu fikri kafasını meşgul etmeye başlamıştı. Az önce uyanıp gözlerini gerçek dünyaya açarak yatağında gerinmeye başladığında

(46)

belki de bir uykuya dalmıştı. Eğer bu doğruysa, şimdi gördüğü her şey bir düştü. Gördükleri ister gerçek ister düş olsun, bundan gerçeği ya da düşü gören bir öznenin varlığı çıkıyordu. Şu durumda bütün bunları gören bir kişi olarak o, vardı. "Rendekâr'ın dediği gibi ben varım" diyordu, "Peki ama ben kimim? Ayna bana İhsan Efendi olduğumu söylüyor, rüyamdaki ayna ise Bünyamin olduğumu söylüyor. Ben kimim? Bütün bunları gören özne aslında kim?"

Derin düşüncelere garkolan Uzun İhsan Efendi ayna karşısında burnunun kıllarını da keserken makası kazara etine batırdı. Bir hayli kan akıyordu. Ama hiç acı duymadı. Bu durum düşüncelerini daha da derinleştirdi. Bünyamin'in ezandan önce yaktığı mangala ilerledi. İçin

için yanan korlara baktı. İçlerinden birini maşayla alıp inceledi. Sonunda fındık büyüklüğündeki koru çıplak avcuna aldı. Derisi hemen su toplamış, hayat çizgisi ortadan ikiye bölünmüştü. Koru mangala attı. Hiç acı duymuyordu. Aşağıya inip aptes tazeledi. Giyinip evden çıkarken ibriği almayı unutmamıştı. Meyyit Kapısı'ndan çıkıp Kasımpaşa'daki kabristana giderken, çeşmenin birinde ibriği doldurdu. Eski bir mezarın yanında durup toprağı suladı ve bir Fatiha okudu. Bir bez parçasına sardığı boru çiçeği tohumlarını toprağa serpti. Bu bez parçasını daha sonra mezar taşını tozdan topraktan temizlemek için kullandı. Taşın üzerindeki "Ah minelaşk" yazısını, ustaca oyulmuş levent kılıcı kabartmasını, "yedi meydanın ve yetmiş iki külhanın efendisi" ibarelerini özenle parlattı. Öğle vakti olmadan arkasına bile bakmaksızın aceleyle Galata'ya döndü. Evine gidip odasına çıktı ve uzun süredir üzerinde çalıştığı dünya atlasını tamamlamaya koyuldu.

(47)

"Sen gerçekten benim babam mısın? Peki annem kim? Sen kimsin? Ben kimim? Bu evin geçimi nasıl sağlanıyor? Pazara giderken bana verdiğin akçeleri nereden buluyorsun? Günlerce yemeden içmeden nasıl yaşıyorsun? Kimsin sen?"

Bünyamin'in cesaret edip babasına bir türlü soramadığı sorulardı bunlar. Cevaplarını bulamadığı sürece yaşadığı bu tuhaf dünyanın, alaca renklerle dolu devasa bir boşluktan pek farkı olmayacaktı. Bir mesleği olmayan babasını günlerce gizlice takip etmiş, gözlemiş, evi ve adamın esvaplarını defalarca aramış, bununla birlikte onun ne birinden para aldığını, ne de evde gizli bir yerde para dolu bir sandık olduğunu görmüştü. İçinden ne kadarını harcarsa harcasın, babasının kesesi daima akçe ile dolu olurdu. Ayrıca, babası olduğunu ileri sürmesine rağmen Uzun İhsan Efendi oldukça genç gösteriyordu. Annesinin kim olduğu da ayrı bir muammaydı. Bu belirsizlikler bir akşam Bünyamin'in yüreğini o kadar daralttı ki, düşüncelerinden kurtulup rahatça uyuyabilmek için babasının uyku şerbetinden içmeye karar verdi. Bir bardağı bu yeşil şerbetle ağzına kadar doldurdu ve dikip içti. Oysa bu sıvının yirmi damlası bir öküzü üç gün uyutmaya yeterdi.

Bünyamin düşünde, yattıkları odayı gördü. Pencereden sızan ayışığı bir usturlabın parlak yüzeyine vuruyordu. Delikanlı uçtuğunu hissetti. Tavana doğru yükseldi ve aşağıda babasının uzandığı yatağı gördü. Düşünde uçmak o kadar hoşuna gitmişti ki, yüzüne bir gülümsemedir yayıldı. Odada bir yatak daha vardı. Tavandan alçalarak bu şiltede yatan kişiye baktı: Kendi bedeniydi bu. Yüzünde tatlı bir tebessüm göze çarpıyordu. Uçmanın zevkini iyice çıkarabilmek için varlığını kendi haline bırakıp tekrar tavana yükseldi. Fakat çok geçmeden pencereden çıkmayı düşündü. Kafesin arasından bir duman gibi sızarak

(48)

dolunaya doğru uçtu. Kostantiniye'yi hayatında ilk kez tepeden gördü. Boğazı geçip Üsküdar'a ulaştı. Dolunayın altında süzülerek Kız Kulesi'ni geride bıraktı ve sarayın bir penceresinden içeri girdi. Bir yatak odasıydı burası. Güzeller güzeli bir şehzade kuştüyü yastıkların üzerinde uyuyordu. Bünyamin şehzadeyi seyretmeye dalmıştı ki odanın

kapısı açıldı ve içeri üç adam girdi. Aralarından biri yatağa doğru ilerledi, ayışığında parlayan hançeri yatağa saplayıverdi. Adamlar aceleyle odadan çıktıklarında Bünyamin yalnız olmadığını hissetti. O güzeller güzeli şehzade de, kendi bedenini terketmiş, tıpkı onun gibi uçuyordu. Pencereden çıkıp göğe yükselmeye başladı. Bünyamin ona yetişmek istedi fakat şehzade kısa sürede gökteki yıldızların arasında kayboldu. Horozlar ötmeye başlamış, doğu ufkunda bir kızıllık belirmişti. Bünyamin Galata'ya doğru uçtu ve evlerinin penceresinden girdiğinde babasını gördü. Uzun İhsan Efendi ağzından kan sızan oğlunun bedenine kapanmış hüngür hüngür ağlıyordu. Bünyamin'in düşü bir kâbusa dönüşmek üzereydi. Çok geçmeden odaya çevredeki komşular dolmaya başladı. Babası kendinden iyice geçmiş, akıtacak gözyaşı kalmamıştı. Delikanlının bedeni yıkanıp bir sandukaya konuldu. Sanduka doğruca Arap Camii'ne götürülürken Bünyamin uçarak kafileyi izliyordu. Sala verildi, cenaze namazı kılındı. Tabutu taşıyan kafile şimdi de Kasımpaşa mezarlığına doğru ilerliyordu. İki kişi Uzun İhsan Efendi'nin koluna girmiş, dizleri tutmayan adamcağızın yürümesine yardım ediyordu. Onların üzerine süzülen Bünyamin, babasının hıçkıra hıçkıra şu sözleri söylediğini işitti: "Benim suçum! Hepsi benim suçum! Zavallı oğlum, asla böyle bir şeye layık değildi". Adamcağız sürekli bu sözleri tekrarlıyor, kendisini teselliye çalışan dostlara aldırmıyordu. Kazılmış mezarın önüne geldiklerinde daha fazla dayanamayıp oracığa çöktü. Kalabalığın üzerinde uçan Bünyamin kefenlenmiş bedenini gördüğünde dehşete kapıldı. Cesedi çukura yerleştirip üzerini tahtalarla çaprazlama örttüler ve mezara kürek kürek toprak atılmaya başlandı. Sonunda iş tamamlanmış ve kafile Galata'ya doğru yola koyulmuştu. Mezarlıkta sadece birkaç ziyaretçi ile onlara su satmaya çalışan bir saka vardı. Bünyamin sakaya doğru süzüldü ve ona, "Şu mezara su dök" diye bağırdı. Gelgelelim sakanın onu duyduğu yoktu. Bünyamin yılmadı, "Gel benimle ve şu mezara su dök!" diye avazı çıktığı kadar bağırdı. Saka durup çevresine bakındı ve küçük parmağıyla kulağını karıştırdı. Delikanlı ağzını sakanın kulağına yaklaştırarak, "Lütfen, birkaç adım önündeki yeni kazılmış mezara su dök. Lütfen!" diye fısıldadı. Saka, Bünyamin'in gömülü olduğu mezarın önüne geldi ama hâlâ çevresine bakınıp duruyordu. Fakat içinden bir ses ona, Haydi, ne duruyorsun!" diyordu. Adam kırbasını eğip toprağa biraz su döktü. Ama ses ona, "Haydi, hepsini dök, hepsini!" diyordu. Saka, içindeki sese uyup kırbasındaki bütün suyu mezara boşalttı. Bünyamin uykusundan uyandı ve uzun uzun esnedi. Gördüğü düşün hâlâ etkisindeydi. Yüzüne bir yerden su damlıyordu. Gözlerini açmasına rağmen etraf karanlıktı. İçinden, güven dolu bir ses ona, "Korkma" dedi, "Sakın korkma ve benim dediklerimi yap". Tanıdık gelen bu yumuşak sesi işitince Bünyamin rahatladı. Ses ona, "Önce ellerini kurtar, ama sakın acele etme" dedi. Delikanlı kollarını kefen bezinin içinden çıkardı. Bu kez kendisine, "Belinin üstündeki tahtaları yerinden oynat" dendiğini işitti. Tahtaları oynattığında üzerine topraklar dökülmeye başladı. O güven dolu ses, "Diğer tahtaları

kımıldatma ve dökülen toprağı ayak ucuna it" diyordu. Bünyamin'in içinde bulunduğu çukur toprak dolmaya başlamıştı. Ama boşluğun

(50)

hacmi değişmiyordu. Sesi dinleyerek başının üzerindeki tahtaları teker teker yerinden oynatıp dökülen toprakları kalan boşluğa doldurdu. Son tahtayı yerinden oynattığında doğrulabildi ve dökülmeye başlayan toprağın bacaklarını örtmemesine dikkat ederek yukarıya uzanmaya çalıştı. Fakat bir anda önce dizlerine, sonra da yan beline kadar gömüldü. Kolunu yukarı kaldırmaya çalıştı. Toprak ıslak olduğu için fazla zorluk çekmedi ve elini dışarıya çıkardığında teninde güneşin sıcaklığını hissetti. Son bir gayretle sağ dizini yukarı çekip eliyle zemine abanarak başını toprağın üzerine çıkardı ve güneşi gördü. Diri diri gömülüp ölmekten kurtulmuştu.

Meyyit kapısındaki kahvehanede pinekleyenler, saçları bembeyaz kesilmiş, bet benizleri atmış bir grup insanın kendilerine doğru dehşet içinde koştuğunu gördüler. Elleri yüzleri çarpılan, çeneleri titreyen, saçları diken diken olan bu kişiler Galata'ya girer girmez teker teker yere yığıldılar. İçlerinde dili tutulmayan yegâne kişi, başparmağıyla damağını kaldırdıktan sonra, "Hortlak! Hortlak!" diyebildi.

Kahvehanedekiler, zangır zangır titreyenlere su içirdi, dizlerinin bağı çözülenler taburelere oturtuldu, yüzü çarpılanlara nane ruhu koklatıldı. Tam bu sırada Meyyit Kapısı'nda, bedeni toprağa bulanmış çıplak bir delikanlı görülünce olan oldu. Meydanda kim var kim yoksa çil yavrusu gibi dağıldı. Delikanlı Voyvoda yolunda ilerleyip Erganunlu kilise önüne vardığında, ilahi nağmeleri kesildi. Rahipler pencerelerin perdelerini aralayıp hortlağa bakarak istavroz çıkarttılar. Nihayet çıplak delikanlı Mihel Kapısı'na ulaştığında, asesbaşı ve adamlarıyla karşılaştı. Bir yeniçeri, hortlağın ölü mü diri mi olduğunu tespit edecek Yahudi hekimi ensesinden tutmuştu. Eli palalı yeniçeriler Bünyamin'in etrafını çevirip, beti benzi atmış hekimi ona doğru itekliediler. Cesur olduğu için değil, ama hortlaklardan çok askerlerin palalarından korktuğu için delikanlıya doğru ilerleyen adamcağız Bünyamin'in bileğini tuttuğunda

(51)

saçları bembeyaz kesilmişti. Hekim derin bir soluk alıp, "Hortlak falan değil, nabzı atıyor. Zavallıyı diri diri gömmüşler" dediğinde palalar indi. Fakat durumdan emin olmak isteyenler, "Bakalım Yahudi doğru mu söylemiş" diye teker teker delikanlıya yaklaşarak kâh nabzını tutup, kâh orasını burasını mıncıkladılar. Bu arada delikanlı, niyeti farklı bir kulamparaya bir Osmanlı tokadı aşketti. Bu da onun sağ olduğunun en büyük delili kabul edilince, Bulgar külhanileri, onun göğsüne saplamayı düşündükleri kazığı yontmaya son verdiler.

Genç adam kendisini izleyen büyük bir kalabalıkla birlikte Yelkenci hanının yanındaki evine gitti. İçeride kendisi için Kuran okunuyordu. Uzun İhsan Efendi oğlunu karşısında görünce sevince boğuldu. Karnı açtır diyerek önüne, vefatı münasebetiyle yaptırdığı helvadan çıkardı. Yeşil uyku şurubunu avludaki ceviz ağacının dibine dökmeyi ihmal etmedi. Ertesi yıl mahalledekiler, bu ağacın cevizlerinden yiyen çocukların haşaratlıktan vazgeçerek gece yarısı uyanıp zırlamadıklarını

keşfedeceklerdi. Sonradan ünü bütün Kostantiniye'ye yayılacak olan bu ağaç, yiğit bir nesil yerine uykucu bir gençliğin yetişmesine sebep olacağı korkusuyla padişah fermanıyla kesilecekti.

Birkaç gün sonra herkesin Vardapet diye çağırdığı bir Ermeni, Bünyamin'i ziyaret etti. Bu adam vaktiyle Galata'da bir kilisenin zangocuydu. O tarihlerde kilisenin papazı Kudüs'e bir hac ziyareti yapmaya yemin etmiş, ama kendisine vekâlet etmesi gereken kişiyi nasıl seçmesi gerektiğine bir türlü karar verememişti. Çünkü bu dindar adam rahiplerin hiçbirine güvenemiyor, onların kiliseyi birtakım kirli emellerine alet etmelerinden çekiniyordu. Sonunda, üstlerinin de onayıyla bir sınav yapmaya karar verdi. En çilekeş, dolayısıyla en

(52)

dindar olanı seçilmek üzere, adaylar tek başlarına birer hücreye kapatılacak ve kırk gün boyunca hücresinde en az yiyip içen kişi vekil tayin edilecekti. Dokuz adaydan birisi, o zamanlar başka bir ad taşıyan Vardapet'ti. Adaylar hücrelerine girdikten sonra duvarlar taşla örüldü. Kapıda sadece ekmekle suyun verildiği ve büyük küçük aptesler için kullanılan lazımlıkların alındığı küçük kapaklar açık bırakıldı. Vardapet ilk dört gün on somun ekmekle otuz maşrapa su ve bir kupa şarap tüketti. Dünya nimetlerine gösterdiği bu aşırı düşkünlük başlangıçta onu bir hayli gözden düşürdü, ama sonraki günlerde ne bir dilim ekmek, ne de bir maşrapa su istedi. Bu tutumu otuz dokuzuncu güne kadar sürdü. Hatta kilise yetkilileri onun sağlığından endişeye düştüler. Fakat Vardapet halini hatırını soranlara gayet sıhhatli bir sesle cevap veriyordu. Müsabakayı onun kazandığı kesin gibiydi. Din adamları gözlerinde ilahi yaşlarla, "Yeni bir ermişimiz oldu" diyorlardı.

Gelgelelim mesele hiç de göründüğü gibi değildi. Çünkü Vardapet boynundaki demir haçla hücresinin zemin taşını kaldırıp bir tünel açmıştı. Tünelden kilisenin dışına çıkıyor, Tophane'deki meyhanelerde yiyip içiyor ve yine tünelden hücresine dönerek zemin taşını yerine oturtuyordu. Ancak, bu işte bir hiyle sezeceklerinden korkup durumuna bir ölçüde inandırıcılık kazandırmak için son gün bir somun ekmekle şarap istedi. Oysa bir gece önce Mihalaki'nin meyhanesinde bir tencere dolusu bol yağlı taskebabı yemişti. Nihayet kırkıncı günün akşamı hücresinin kapısına örülen duvar yıkılırken karnı guruldamaya başladı. Yağlı taskebabı barsaklarını bozmuştu. Duvarın yıkılması epey zaman aldı. Papaz içeri girdiğinde Vardapet yerinde zor duruyordu. Üstelik, bir talihsizlik eseri olarak, onuruna bir tören bile hazırlanmıştı. Vardapet daha fazla dayanamayacağını hissetti, koro ilahi söylerken kilisenin mührü kendisine verilmek üzereydi ki, altını dolduruverdi. İlahi kesilmiş, kiliseyi bir uğultu kaplamıştı. Herkes Vardapet'in

(53)

eteklerinden akan pisliğe bakıyordu. O ise nasıl olsa her şeyi kaybettim, bari iyice rahatlayayım" diye düşünerek kendini iyice koyverdi. Papazın gözleri yerinden uğramıştı. Hemen terazi getirtilip Vardapet'in pisliğinin tartılmasını buyurdu. Bir bezi iki eşit parçaya bölüp parçalardan birini pisliğe iyice bulayarak kefeye yerleştirdiler. Diğerini ise öteki kefeye koyup darasını aldılar. Sonuçta ağırlık 345 dirhem

geldi. Oysa bir gün önce kendisine verilen somun tam 30 dirhemdi. Vardapet kırk gün boyunca kendini tuttuğunu söylemesine rağmen, taskebabından artakalan domates çekirdeklerini ve maydanozları gören papaz, hücrenin araştırılmasını buyurdu. Rahiplerin tüneli keşfetmeleri fazla zaman almadı ve Vardapet kiliseden kovuldu.

Kendisine bir ekmek kapısı arayan bu eski zangoç tünel kazma işinde maharetli olduğunu düşündüğünden dokuz akçe yevmiye ile lağımcı ocağına yazıldı. Birçok kale muhasarasına katılıp yerin altından surların dibine doğru lağım kazmayı, barutu ateşleyecek fitili hesaplamayı, tünelin çökmemesi için nerelere payanda konması gerektiğini öğrendi. Fakat bir kuşatmada, metrislerden kale duvarının dibine doğru, yer yüzeyinden altı kulaç aşağıda kazıp hazırladıkları lağım çökünce Vardapet'i toprağın altından zor kurtardılar. Bir hayli toprak yutmuş, üstelik bir taş nefes borusuna kaçmıştı. Sabık zangoçun o gün bu gündür sinesinde taşıdığı bu taş, her soluk alış verişte yerinden oynayıp takırdıyordu. En usta hekimler bile derdine derman bulamadı. Göğsündeki taşın takırtısı onu rahatsız edip uyumasına bile engel oldu, ama mesleğinde yükselip, lağımcıbaşıdan sonra ocaktaki en kıdemli adam olunca bu sesi bedeninin bir parçası olarak kabullenmeyi başardı. Batıya sefer açılacağı söylentileri ağızdan ağıza dolaşmaya başlayınca lağımcıbaşı ona haber salıp hazırlıklı olmasını, takımında bir eksiklik

varsa ne yapıp edip bir adam bularak açığı kapatmasını buyurmuştu. Oysa Vardapet'in emrinde çalışan lağımcıların çoğu korkak, pısırık, gönülsüz ve hevessiz adamlardı. Yerin altında çalışmak, her an çökmesi muhtemel toprağı kazmak, fitil ateşlendiğinde yeterince hızlı kaçamamak mesleğin tehlikelerindendi. Bu tehlikelerden biri gerçekleştiğinde, döğüşürken ölünmediği için şehit sayılmak da biraz zordu. Arada bir lağımcılığa heves edenler çıksa bile bu kişilerin sinirleri, yeraltında çalışmaya dayanacak kadar sağlam değildi ve diri diri gömülme korkusunu yaşadıkları ilk anda kendisini yalnız bırakıp kaçacakları belliydi.

Adam bulmakta zorlanan Vardapet, mezara diriyken gömüldüğü halde sağ salim çıkmayı başarabilen delikanlıyı işittiğinde bu yüzden doğruca onun evine yollanmıştı. Kendisine ikram edilen kahveyi içerken her nefes alış verişinde göğsündeki taşın o bitmek tükenmek bilmez takırtıları duyuluyordu. Bünyamin'e, "Ne diyorsun delikanlı?" dedi, "Tam sana göre bir meslek bu. Üstelik parası da iyi. Vuruşma kırışma derdi de yok. Onlar yukarıda döğüşedursunlar, biz yerin altında sakin sakin kazmamızı vururuz. Duvarın temeline ulaştık mı, dayarız barutu, yakarız fitili. Geri dönüp bir yandan yorgunluk kahvemizi içer, patlamayı da uzaktan izleriz. Buraya sağ salim döndüğümüzde de bütün yaşadıklarını arkadaşlarına ballandıra ballandıra anlatırsın".

Vardapet, Bünyamin'in ağzından girip burnundan çıkarak onun maceracı ruhunu tutuşturur gibi olmuştu. Fakat babasına olan saygısından dolayı delikanlı kendi fikrini söylemeye çekindi. Bununla birlikte Uzun İhsan Efendi oğluna, Buradan gitmek istediğini biliyorum oğlum" dedi, "Kendime hâkim olabilseydim belki de seni, çoktan içine

girdiğin bu maceraya bırakmazdım. Sana olan sevgim biricik oğlumu

(55)

tehlikeye atmama engel oluyor. Ama bilmek ve şahit olmak en büyük mutluluktur. Macera ise büyük bir ibadettir; çünkü O'nun eserini tanımanın başka bir yolu olduğunu görebilmiş değilim. Kendi payıma ben, dünyayı rüyalarımla keşfetmeye çalıştım. Bu, yeterince cesur olamadığımın bir göstergesi olabilir. Aynı hatayı senin de yapmana yolaçmak istemiyorum. Sana izin veriyorum, git. Git ve benim göremediklerimi gör, benim dokunamadıklarıma dokun, sevemediklerimi sev ve hatta, bu babanın çekmeye cesaret edemediği acıları çek. Dünyadan ve onun binbir halinden korkma".

Uzun İhsan Efendi bunları söyledikten sonra gömleğinin içinden meşin ciltli bir kitap çıkardı. Bu, dün gece tamamlayabildiği Dünya Atlası'ydı. Kitabı oğluna uzatarak, "Atlasımı sana emanet ediyorum" dedi, "Daima yanında taşı ve atıldığın bu macerada yolunu kaybedecek olursan bu düş atlasının sayfalarını karıştırabilirsin. Fakat kendini sakın kaptırma. Adına Dünya dediğimiz kitabı oku".

Bünyamin kitabı alıp koynuna soktu ve kalkıp babasının elini öptü. Delikanlıyı bu tehlikeli işe razı etmek için az önce diller döken Vardapet ise baba ile oğulun birbirine sarılıp gözyaşı döktüklerini görünce bir hayli içlendi. "Baban doğru söylüyor oğul" dedi, "Sağ salim geri döndüğümüz zaman maceranı arkadaşlarına anlattığında hepsi sana gıpta edecek. Şimdi babanla helallaşıp bohçanı topladıktan sonra akşam olmadan beni bul. Karaköy'deki çınarın altındaki kahvehanede seni bekleyeceğim. Kayığa binip doğruca lağımcıbaşına gideriz, adamın elini öpersin. Defterli olur olmaz tıkır tıkır akçeni öderler. Sen yine de yanına biraz para al. Çünkü sefer uzun sürecekmiş diyorlar".

Bünyamin gittikten çok sonra, akşam ezanları okunurken Uzun İhsan Efendi büyük bir yalnızlık hissetti. Uyuduğunu sandığı ama aslında yorganın altında kendisini büyük bir merakla izleyen Alibaz'ı evde tek

(56)

başına bırakarak dışarı çıktı. Hava iyice kararınca fenerini yaktı ve dik bir yokuşu tırmandıktan sonra Haliç'in karşı kıyısına baktı. Kuru ayaza rağmen gece yarısına kadar manzarayı seyretti. Kostantiniye, uyuyan bir devin gölgesi gibi mehtabın altına uzanmıştı. Şehrin uykuda olduğu o anda bile, düşlerin görülüp kâbusların gerçekleştiği, şehzadelerin boğdurulup rüşvetlerin hesaplandığı, gizli ittifakların imzalanıp şerbetlere binbir çeşit zehirin katıldığı o anda bile, sarayda kutsal emanetlerin bulunduğu o odada yanık sesli bir hafız, kendisinden öncekilerin yüz altmış yıldır aralıksız kıraat ettiği Kuran'ı, vecd içinde gözlerini kapayarak kimbilir kaçıncı defa okuyordu.

Bünyamin'in lağımcı ocağına yazılıp evden ayrılmasından sonra, Uzun İhsan Efendi bir maymun ve bir çocukla evde yalnız kaldı. İşi hiç kolay değildi, çünkü Alibaz haylazlıklarına Müşteri'yi de ortak ediyor, ikisi bir olup evin altını üstüne getiriyorlardı. Sonunda Uzun İhsan Efendi, Alibaz'ı mahalle mektebine yazdırıp hocanın başına bela etmeye karar verdi. Böylece hem kendisi az da olsa kafasını dinleyecek, hem de

çocuk bütün gün bağıra tepine yorularak akşam eve bitkin gelecek, bu arada az buçuk ilim irfan öğrenmiş de olacaktı.
O zamanlar ikide bir çıkan yangınlara karşı korunmaları için taştan yapılan mahalle mekteplerine halk arasında taşmektep denirdi. Bunlar, en cehennemi yangınlarda bile salimen ayakta kalır, diğer evler gibi yanıp kül olamadıklarından çocuklara zorunlu bir tatil bir türlü kısmet olmazdı. Sık sık olduğu gibi, eğer aynı mahallede iki taşmektep varsa

(57)

ve talebelerini kapsayan bu düşmanlık en azından yüz yıldır sürdüğü için kavganın hangi sebeple başladığı da bilinmezdi. Nesilden nesile geçen bu husumet gittikçe bilenir, hocalar ve kalfalar yeni gelen çocuklara düşman mektepteki meslekdaşlarının, sümüklü, yaralı bereli, cerahatli insanlar olduğunu, bir dua edip yüz kat küçülerek geceleri masum çocukların kalplerini yediklerini, sonunda kurbanlarının da onlar gibi ecinni taifesine karıştığını sır veriyormuşcasına anlatırlardı. Bazan hoca, bir kâğıda küfür dolu bir hiciv yazıp bunu düşman mektebin muallimine götürmesi için gözüne kestirdiği bir çocuğu görevlendirirdi. Kâğıdı sözkonusu zata tebliğ eden çocuk, öfkeden küplere binen adam tarafından falakaya yatırılır, ama ayakları şişmiş bir halde mektebine dönünce de kahraman ilan edilirdi. Bazan bu kâğıtlara küfür yerine ilanı harpler de yazılırdı. İki tarafın çocukları bir yangın yerinde, boş bir arsada, yahut bir bostanda karşı karşıya gelir, sesi en gür talebenin çektiği gülbankla cenk başlardı. Kalfalar birbirlerine girmeyip sadece yolda karşılaştıkları zaman ağız dalaşı yapmakla yetinirlerken, hocalar böyle bir şeye yanaşmazlardı. Ama bir kalyoncuya iki üç akçe verip rakiplerine musallat etmeleri duyulmadık bir şey değildi.
Günlük mesailerinin bitiminde taşmektep hocalarının kendilerine mütevazi bir ek gelir sağladıkları yerlerden biri de kıraathanelerdi. Bu mekânlarda, okuması iyi ve sesi gür bir zat, kahvecinin sahaflardan kiraladığı kitabı yüksek sesle okur, sedire bağdaş kurmuş, taburelere çömelmiş ya da hasırlara uzanmış ehlikeyif ise çubuklarını tüttürüp kahvelerini höpürdeterek Battal Gazi'nin, Hazreti Ali'nin ve Genç Osman'ın kahramanlık hikâyelerini zevkle dinlerdi. Zülbecedoğlu Ziyal'ın tam surlara tırmanıp üstelik göğsüne yirmi ok birden yediği

(58)

sırada, kitabı okuyan kişinin bir hecede takılıp kekelemesi ve yazıyı sökmede kifayet gösterememesi, heyecanı doruğa ulaşmış kahve ahalisini çileden çıkarır, keyiflerini adamakıllı kaçırırdı. Bu yüzden kıraathanelerde, bahis konusu kitapları vaktiyle okuyup hatmetmiş olan taşmektep hocaları rağbet görürdü. Ders bitiminde hocalar anlaşmalı oldukları kıraathaneye gelirler ve kahramanlık hikâyesinin sonunu merakla bekleyen kahve müdavimleri tarafından saygıyla karşılanırlardı. Kafası kesilen Dilkuşî'nin büyücü tarafından diriltilip diriltilemeyeceğini merak eden ahali, hocanın bedavadan içtiği kahveyi bitirmesini sabırsızlıkla bekler, bu arada maceranın sonuna dair türlü türlü tahminler yürütürlerdi. Hoca, kitabın sayfasını kaldığı yerden açıp okumaya başlayınca ses soluk kesilirdi. Hele hele Peysullab

Nekkareperzen'in tüfenk ateşi altında dalkılıç Tebriz surlarına saldırdığı bahsine gelinince, hoca kıraatine bir fasıla verip kahvesinden bir yudum alır, heyecandan kıvrım kıvrım kıvranan ahaliye böylece kendi kadrini bildirmiş olurdu.

Bünyamin'in o uğursuz parayı bulmasından hayli zaman önce, işte bu kıraathanelerden birinde öksüz ve yetim bir çırak vardı. Kahve dağıtıp çubuk yakmakla görevli olan bu çırak, kahramanlık hikâyelerini dinleye dinleye okumaya heves etti. Onun, macera kitaplarındaki ilme irfana hevesini gören hoca da kısa zamanda çocuğa okumayı söktürdü ve bu çırak delikanlılık çağına geldiğinde onu taşmektebine kalfa olarak aldı. Artık delikanlının görevi, yaramaz çocukları falakaya yatırmak ve hececilikten kıraat derecesine terfi edenlerin kafasına cüz kesesini geçirmekti. Fakat onun ruhunu tutuşturan asıl ateş macera hikâyeleriydi. Sahaflardan kiraladığı kitaplarda, ejderha başlı kolomborne topundan düşman hatlarının gerisine fırlatılan Halim el-Barudî'yi, iki zırhı üstüste giyen kâfir Lombroso'yu attığı bıçakla katleden Munhiyaloğlu Zerkan'ı, yirmi karış kalınlığındaki abanoz kale

kapısını bir omuz darbesiyle açan Meytâsib Şehrenbercezî'yi, dağları titreten narasıyla Timur'un fillerini ürküten Hımkıme Kitayî'yi yutarcasına okuyor, hayal âlemine battıkça batıyordu. Sonunda hocasının teşvikiyle bir macera kitabı yazdı. Hatta aracılar ve rüşvetçiler bulup eseri padişaha bile sundu. Hünkâr on altın verip kendisini takdir ederken ona "oğlum" diye hitab etmişti. Üstelik kendisine Galata'da bir taşmektep hocalığı da ihsan edilmişti, ama bu hayalperest, devletlûnun sarfettiği bu "oğlum"a taktıkça taktı. Yeni görevine başladığı zaman kendisinin padişah oğlu olup olmadığını hâlâ düşünüyordu.

Uzun İhsan Efendi'nin "eti senin kemiği benim" diyerek Alibaz'ı teslim ettiği hoca, hülyalı bakışları altında sanki bir sır gizleyen işte bu adamdı. Hayal denizine o kadar garkolmuştu ki, artık bir şehzade olduğunu düşünmeye başlamıştı. Öz babası olan padişahın, entrikalardan korumak için onu saraydan uzaklaştırdığına inanıyor ve günün birinde gelip kendisini bağrına basacağını düşünüyordu. Alibaz hocasının elini öperken bile, bu adamın aklı az önce komşu mektepten gönderilen kâğıttaydı. Çünkü mektupta, faila-tun-failatun-failun veznine göre bir hiciv yazılıydı ve getiren çocuk falakaya yatırılarak adamakıllı ıslatılmıştı.

Alibaz, elifbenin ilk üç harfinin esre, ötre ve üstünlerini tekrarlarken, hoca, saray dışında yaşadığı bu esaretten kurtulmanın yollarını arıyordu. Çocuk tüy kalemleri makasla kırptığı için kalfalar tarafından falakaya yatırıldığında ise adam, komşu mektebin mualliminin aslında kendisinin bir şehzade olduğunu bildiğini ve devletlû babasının düşmanları tarafından kiralandığını düşünüyordu. Düşman mektepteki çocuklar tarafından kıstırılıp dövülen Alibaz, intikam için arkadaşlarını toplayıp hasımlarından üç beş çocuğu patakladıktan bir hafta sonra kalfalardan biri başına cüz kesesini geçiriverdi. Amme cüzünü okurken

vuku bulan bu olay, onun hececilikten kıraatçiliğe geçtiğinin bir işaretiydi. Hocası, okuma bildiği böylece onaylanan çocuğun rahlesine bir macera kitabı koydu. Bu kitap Turan kahramanı Efrasiyab'ın maceralarının bir derlemesiydi.

Kitapta Efrasiyab'ın nasıl dünya fatihi olduğu anlatılıyordu. Askerleri çölde susuz kalınca onlara yumruk büyüklüğünde birer taşla önünde sıraya girmelerini söylemiş ve her taşı sıkıp suyunu çıkararak bütün adamlarının mataralarını doldurmuştu. Dünyayı fethetmek üzere başkentinden ayrıldığında tam otuz yıl savaşarak bir kentin önüne gelmiş ve hemen muhasara emrini vermişti. Kenti düşürmek için yıllarca savaştıktan sonra ansızın bir haberci çıkagelmiş ve kendi başkentinin yaman bir komutan tarafından fethedilmek üzere olduğunu bildirip hemen yardıma gelmesi gerektiğini söylemişti. Efrasiyab yıllarca süren bir yolculuktan sonra başkentine döndüğünde buranın bir zamanlar muhasara ettiği kent olduğunu görüp, dünyanın yuvarlaklığına hükmetmişti. Zifiri karanlıkta sanki gündüzmüş gibi görebilen oydu. Tan sökünümden gün batımına kadar gözünden bir damla yaş gelmeksizin aralıksız olarak güneşe bakabilen oydu. Ağır bir kılına üfleyerek yerinden oynatabilen de yine oydu.

Kıraat derecesindeki her çocuğun bir sayfasını yüksek sesle okuduğu kitap üç gün sonra bitti ve Efrasiyab'ın kahramanlıkları düşlerin ayrılmaz bir parçası oldu. Mektepten çıkar çıkmaz Galata surları dışında bir arsada toplanıyorlar, ağaç dallarını eğip bükerek ateşte kurutup kirişler yapıyor, tavuklardan yoldukları tüyleri oklarına bağlayıp birer kahraman olmaya hazırlanıyorlardı. Cüz keseleri ise taşla doluydu. Düzgün ağaç dallarından yaptıkları mızrakları at kıllarıyla süslemişlerdi. Hemen hepsi, Frenk tulumbacılarının dükkânlarını temizlerken dışarı attıkları teneke parçalarından yapılan yatağanlara sahipti. Nihayet, bunca silaha sahip olduklarında, koruyacak birtakım

şeylerinin de olması gerektiğini düşünüp mahalle sınırlarında devriye gezmeye başladılar. Karargâhları, iç Azap kapısı civarında bir yangın yeriydi. Sağdan soldan topladıkları paçavraları sabırla birbirlerine dikerek yapmayı başardıkları çadır da bu yangın yerine kurulmuştu. Çadırın yanına diktikleri sancakları ise üzerinde kırmızı bir el bulunan beyaz bir bezdi. Bu, Alibaz'ın mürekkebe batırarak bezin üzerine bastığı elinin iziydi. Uykusuzluk illeti yüzünden gece düş görmeyen bu çocuğun gündüz düşlerinde ise Efrasiyab'ın izi vardı. Bu efsanevi kahramanı düşünmediği zamanlar ya arkadaşlarıyla güreşiyor ya da savaş hiyleleri tasarlıyordu. Şeytana uyup, mızraklarının ucuna yirmi tanesi bir akçeye satılan çivileri bağlamayı arkadaşlarına öğretince akranları arasında sivrildi. Hele hele Baruthane yolunda fıçılardan dökülen tozdan sabırla bir avuç toplayıp mektebe getirince arkadaşları ona hayran oldular. Ders bitiminde karargâhlarına gidip hazine sandığını açtılar. Yığınla ıvır zıvır arasından bakırdan yapılma bir pusula mahfazası, avuç dolusu misket, öksürük şurubu şişesine doldurulmuş rakı ve biraz Arap zamkı aldılar. Barutu misketlerle birlikte bakır kutuya koyup kapağı deldiler, rakıyı zamkla karıştırıp

ayırdıkları bir tutam barutun üzerine döktüler ve bu karışıma bir pamuk ipliğini bulayıp güneşte kuruttular. Böylece hem fitil, hem de humbara hazırlanmış oldu. Fitili bakır kutunun deliğinden sokup eserlerine hayran hayran baktılar. Silahlarını alıp savaş çığlıkları ata ata Voyvoda yolundan Kule Kapısı'na doğru koştular. Surların dibindeki hendeği geride bırakıp, ıssız bostanlardan birinde, yılların yağmurundan eriye eriye bitmiş bir duvar enkazını gözlerine kestirdiler. Kerpiç duvarın dibini kazıp humbarayı yerleştirdikten sonra fitili yakar yakmaz koşup ağaçların arkasına saklandılar. Büyük bir patlama oldu. Duman dağıldıktan sonra kerpiç duvardan eser kalmadığı görüldü. O kadar

korktular, o kadar pıstılar ki, arkalarına bile bakmadan kaçmaya başladılar. Şiddetli patlamanın etkisiyle aralarındaki birlik bozulmuş, işledikleri kabahatin büyüklüğü karşısında dehşete kapılıp çil yavrusu gibi dağılmışlardı. Evlerine döndüklerinde, onların süt dökmüş kedi gibi davrandıklarını gören ebeveynleri, konu komşuya sorgu sual edip bir hasarları ziyanları olup olmadığına dair her ne kadar ağız yokladılarsa da tahmin ettikleri cevabı alamayıp rahatladılar.

Ertesi günü ders bitimi, çocukların en cesur olanları olay yerine gidip yarım kulaç derinliğindeki çukuru gördüklerinde sahip oldukları gücü kavrayıverdiler. İçindeki her şeyle birlikte dünyayı fethetmeye artık kendilerini hazır hissediyorlardı. Sonraki gün harçlıklarını birleştirip demirciden büyük boy kırk beş ve küçük boy iki yüz çivi aldılar. Ağaçların mızraklık, kirişlik ve okluk dalları budandı, çakılarla düzeltildi. Çiviler okların ve mızrakların ucuna bağlandı. Komşuların tavuklarından yolunan tüyler oklara takıldı. Baruthane kapısı önünde fıçılardan dökülen gri toz özenle toplandı ve küçük bir fıçıda biriktirildi. Atış talimleri, güreşler ve resmi geçitler yapıldı. Cuma tatil günleriydi ve daha perşembeden bir ilanı harp komşu okuldaki çocuklara ulaştırıldı. O gece hiçbirinin gözüne uyku girmedi. Sabah olur olmaz bezden sadaklarında okları, sırtlarında yayları, ellerinde mızrakları, cüz keselerinde taşlarla bir istila ordusu hasım mahalleye doğru yola çıktı. Düşman mevzilerine girdiklerinde onların bir arsada mevzilendiklerini gördüler ve savaş çığlıkları atarak hücum ettiklerinde sayısız taş üstlerine başlarına isabet etti. Onlar da taşla karşılık vermek istediler, gel gör ki düşmanlar sandık parçalarından yaptıkları metrislere sığmıyorlar ve buradan ikide bir çıkıp onları taciz ediyorlardı. Yaptıkları onca hazırlığa rağmen ordudakilerin cesaretleri kırıldı. Hele hele düşmanları ellerinde mızraklarla metrislerden fırlayıp

taş desteğiyle saldırmaya başladığında ne yapacaklarını şaşırdılar. Kaçmayı düşündüklerinde sokağın iki çıkışının da tutulduğunu gördüler. Bazıları silahlarını atıp ağlamaya başlamıştı. Fakat tam bu sırada beklenmedik bir şey oldu.

Alibaz'ın elinde sanki bir kurtuluş ışığı parlıyordu. Bu çocuk, o ana dek cübbesinde sakladığı sahici yatağanı çekmiş, önüne çıkanın kafasına indirmek üzere iki eliyle havaya kaldırmıştı. Arap İhsan'ın ayeti kerimeli devasa yatağanıydı bu. Alibaz sanki bu külhaninin ruhuyla

birleşmiş gibi bir savaş narası koyverip "Allah Allah" diye tek başına metrislere saldırınca, bu pırıl pırıl yatağanı gören düşman taşını alamadı, yayını geremedi, mevzilerini terkedip kaçmaya başladı. Alibaz tek başına düşman çadırının önüne geldi, ustura gibi keskin yatağanıyla birkaç darbede çadırı parçaladı. Hazine sandığı önündeydi. O günden sonra arkadaşları arasında bir efsane oldu. Ona, tek başına bir orduyu kaçıran yiğit, Alibaz, namı diğer Efrasiyab diyeceklerdi. O, bütün müstakbel savaşların galibiydi. O, bütün kalelerin, palankaların ve hisarların fatihi, bütün yiğitlerin başbuğu, bütün kötülerin düşmanı, bütün acizlerin koruyucusuydu. O, Efrasiyab'ti. Dünyanın gelecekteki fatihi, yiğitlerin omuzlarında taşınan kahraman, cesaretten başka hiçbir kalkana, serbazlıktan başka hiçbir silaha ihtiyaç duymayan bir cengâverdi. Evet, hiç kuşku yoktu: Efrasiyab'ti o.

Zaferin verdiği heyecanla o günün akşamı çocukların hepsi sancakları üzerine el basarak dünyanın fethi yolunda başlarını koymaya and içtiler. Alibaz'ın böyle bir şey yapmasına gerek yoktu. Çünkü o, mürekkebe batırdığı eliyle ta baştan bu beyaz kumaşa elini basmıştı. Diğerleri davalarından dönseler bile, bu sancak varolduğu sürece o, amaca hizmet edecekti. O kadar kararlı, o kadar gözüpekti ki, civar mahalleden gelen çocuklar bile onun ordusuna yazılmaya başladılar.

(64)

Askerlerin isimleri ve sicilleri bir defterde itinayla muhafaza ediliyordu. Karargâhları olan arsaya kurdukları çadır büyütüldü ve içine bir taht yerleştirildi. Daha şimdiden üç sandık dolusu hazineleri vardı. Her cuma günü karargâhlarında muntazaman yaptıkları toplantıda başlangıçta şarap içmeyi denedilerse de, çoğu midelerini bozup istifrağ ettiğinden sonunda üzüm suyuna bel bağlamışlardı. Bu toplantılarda verilen hükümler oldukça ilginçti: Önce kendi bölgelerinde oynanan aşık, hüllüoğlu, bilye, çatal matal kaç çatal, domuz gibi yutmak oyunlarda ütülen misketler, dikkeler ve çakıllardan onda bir vergi almaya karar verdiler. Geçti geçti kim geçti, mendil mendil kapmaca, sek sek, beş taş, ebe kış kış, kabak pişti, el el üstünde gibi oyunlar için de meydan kirası alacaklardı. Ama bir başka karar çok isabetli oldu. Oyunlarda adaletsizliği ve mızıkçılığı önlemek için çeldirmeli, gömmeli ve tutmalı bütün çelik çomak oyunlarının, birdirbir, ebe çıldır, kutu ve zıp zıpın kuralları teker teker yazıyla saptanacak ve bu kanunlara karşı gelen oyunbozanlar cezalandırılacaktı. Oyunların kuralları kâğıtlara özenle yazıldı ve üstüne "Haliç'in ve Boğaziçi'nin hakanı, Azap, Meyyit, Kürkçü, Yağkapanı, Karaköy, Kireç, Tophane ve Kule Kapıları'nın koruyucusu, Galata'nın bütün hazinelerinin sahibi Efrasiyaboğlu Alibaz Efrasiyab Hanın" tuğrası işlendi.

Alibaz bir akşamüstü karargâhtan evine döndüğünde henüz sokaktayken bir grup yeniçerinin Uzun İhsan Efendi'yi ite kaka evden çıkardığını gördü. Adamların başında serpuşu sorguçlu bir zabit vardı. Çocuk bir köşeye sinerek olacakları izlemeye koyuldu. Yeniçeriler

(65)

evde ne varsa sokağa fırlatıyorlardı. Bir şey bulmayı umdukları belliydi. Bütün eşyalar sokağa yığılıp ev bomboş kalınca içeriden,

kırılan döşeme tahtalarının sesleri gelmeye başladı. Yeniçerinin biri sırtında getirdiği baltaları adamlara dağıtırken, elleri kolları sımsıkı bağlanan Uzun İhsan Efendi olan biteni çaresizlikle seyrediyordu. Adamlar baltalarla üst katı yıktılar ve bir şey bulamayınca alt kata inip sonunda bütün evi yerle bir ettiler. Zabitleri Uzun İhsan Efendi'ye tokat üstüne tokat atıyor, fakat bu sillelerin etkisini kurbanı üzerinde göremeyince, acıya duyarsız görünen bu adama iyice köpürüp adamakıllı gazaba geliyordu. Babası bellediği adama yapılan eziyete şahit olan Alibaz'ın cinleri tepesine üşüştü. Adamcağızı boynuna bağladıkları iple Karaköy'e kadar sürükleyen yeniçerileri kayığa binene kadar izledi. Hava karardığı için kayığın ne yöne gittiğini göremedi. İskeleden doğruca karargâha koştu ve karanlıktaki cinlere, umacılara, gulyabanilere rağmen bütün gece çadırda kaldı. Bir eli cübbesinin içindeki o ünlü yatağandaydı. Sabah olunca, güvendiği kırk beş yiğide haber saldı. Sefer vakti gelmişti. Bu acımasız dünyada artık acımasızca savaşacaklardı. Bu kırk beş yiğit, cephaneden en sert yayları, en düzgün okları, en sağlam mızrakları aldı. Cüz keselerinde birer humbara, çakmak ve kav vardı. Alibaz, sancaklarını aldıktan sonra çadırı ateşe verdi. Savaş tekerlemeleri söyleyerek Meyyit kapısından çıktılar. Haliç boyunca ilerleyip Kâğıthane deresini geçtiler. Nihayet Eyüb'e ulaştılar. Buranın oyuncakçı dükkânları meşhurdu.

Humbaralardan biri bu dükkânlardan birinin tam içine düşer düşmez büyük bir patlamayla oradakilerin aklını başından aldı. Nereden geldiği belli olmayan oklar havada ıslık çalıp meraklı komşuların kapılarına saplanıverdi. Çevredekiler, bir çocuk güruhunun patlamanın olduğu dükkâna dalıp kaynana zırıltılarını, hacıyatmazları, zıp zıpları ve diğer eşyaları talan ettiğini hayretle gördüler. Bir humbara daha patlayınca

(66)

bunun bir haydut baskını olduğunu sanıp kapılarını pencerelerini kilitlediler. Aynı gün, kaymakçıların ve şekercilerin olduğu yerde dört patlama daha işitildi. Subaşı adamlarıyla Eyüb'e geldi. Ama ortada ne bir haydut, ne de bir eşkiya vardı. Fakat saldırıya uğrayıp soyulmuş her dükkânda, kırmızı mürekkebe batırılmış bir çocuk elinin izi vardı.

Yeraltı

(69)

Bünyamin babasının elini öpüp evden ayrıldıktan sonra Vardapet'i bulmuş ve birlikte Eminönü'ne geçerek bir Ermeni dönmesi olan lağımcıbaşının köşküne gelmişlerdi. Delikanlı ocağın defterine yazıldıktan sonra Vardapet ve diğer dört lağımcıyla birlikte Davudpaşa'daki karargâhta, çadırlardan birine yerleşmiş, gece rüyasında yine o esrarengiz yeniçerileri görmüştü. Ertesi gün sarayın önünde geçit yaptıktan sonra Orduyu Hümayunla birlikte Edirne'ye hareket edip kışı bu kentte geçireceklerdi. Fakat on gün sonra Edirne'ye vardıklarında o kış kıyamette Sofya'ya hareket emrini aldılar. Sofya'da bir hafta bile kalmadan paşalardan biri Vardapet'i yanına çağırarak, sabah oluncaya kadar bütün takımını teçhizatını hazırlamasını buyurdu. Paşa, dört yeniçeri ortası ve bir sipahi bölüğüyle Ordu-yu Hümayun'dan ayrılıp meçhul bir yöne gidecekti. Lağımcıya ihtiyaç duyduğuna göre

bir kale zaptetmeyi tasarlıyor olmalıydı. Gelgelelim sabah olduğunda, bu meçhul amaç için seçilen askerlerin huzursuz olduğu görüldü.

(70)

Çünkü kışın ortasında savaşmak alışılmış bir şey değildi. Bununla birlikte adamlara kürkler, postlar, kepenekler ve keçe çizmeler dağıtılarak gönülsüzlükleri giderilmeye çalışıldı. Fakat onlar, kendilerini soğuktan koruyacak bu kaba giysileri giydiklerinde hareketlerinin adamakıllı kısıtlandığını gördüler. Sonunda, adamların her birine çifte ulufe vaat edilince isteksiz isteksiz bölüklerine dönüp yola çıkmaya hazırlandılar. Vardapet ise durmadan işlerinin zor olacağını, çünkü toprak donduğu için kışın yeraltında lağım açmanın zahmetli olduğunu söylüyor, bu tuhaf görev için kendilerini seçenlere veryansın ediyordu.

Sofya'dan çıktıklarında tahmin ettiklerinin tersine batıya değil, kuzeye yöneldiler. Keçe çizmeleriyle çamurlara bata çıka ilerleyen yeniçerilerin gönülsüzlükleri suratlarından okunuyordu. Üç gün boyunca kuzeye ilerledikten sonra çamuru arar oldular, çünkü toprak donmuştu. Bir hafta sonra kar çiselemeye başlayınca hoşnutsuzluk iyice arttı. Onuncu gün tipi bastırınca adamların elleri aşırı soğuk nedeniyle madeni eşyalara yapışmaya başladı. Yola çıktıklarından üç hafta sonra, bir dağ geçidinden geçerken toprak çöktü ve ejderha başlı on iki kolomborne topu uçurumdan aşağı uçup, yüzeyi buz tutmuş nehrin dibini boyladı. Bu olay, on beş gündür sıcak yemek yemeyen askerlerin morallerini bozup sinirlerini iyice gerdi. Kulaklara ve bıyıklara dokunmak oracıkta katledilmeye yetiyordu. Çünkü aşırı soğuk nedeniyle donan bu uzuvların kırılıvermesi için onlara hafifçe bir fiske vurmak yeterliydi. Tüfeklere, zırhlara, toplara yahut herhangi bir madeni yüzeye kazara dokunanların halleri içler acısıydı. Kolomborne topları nehre düşerken çıplak elle onların zincirlerine asılanları da birlikte götürmüştü. Yeniçeriler silahlara yapışmasın diye ellerine torba geçiriyorlardı, fakat bu onların hareketini tarife gelmeyecek kadar engelliyordu. Şiddetli soğuk başlarına öyle belalar açtı ki, karın örttüğü

(71)

bir çukura düşen altı serdengeçti kurtarıldığında, bu zavallıların elleri ve yüzlerinden birbirlerinin demir zırhlarına yapışmış oldukları görüldü. Arkadaşları bunlardan birinin saçına asılıp yanağını zırhtan ayırmaya kalkınca demirin üzerinde et parçaları kaldı. Fakat onu kurtarmanın başka hiçbir yolu yoktu.

Yirmi sekiz gün sonra bir ovada ilerlerken altı gün önce saldıkları öncü birliğini ufukta gördüler. Bu atlılar dörtnala üzerlerine geliyordu. Yirmi atlı, kafilenin önüne eriştiğinde durmayıp ilerleyince herkes şaşırdı. Süvariler atlarını mahmuzlayıp onların peşinden gittiler. Bir süre sonra mesele anlaşıldı: Öncü birliği atlarının üzerinde uyurken son neferine kadar donmuştu. Yeniçeriler bunu uğursuzluk telakki edip paşaya isyan bayrağı çektiler. Fakat paşa onların ulufelerini üç katma çıkardığını ve bunun bir kısmı olan toplam 140.000 meteliği hemen şimdi ödeyeceğini söylediğinde yatıştılar. Gel gör ki bir hafta sonra burçlarında renk renk bayraklar dalgalanan kaleyi gördükleri zaman, paşa 140.000 bakır

meteliği geri istediğinde avaz avaz bağırmaya başladılar. Öfkelerini kusarken bir ara paşayı dinlediklerinde, geri istenen bu paranın kendilerine iki kat olarak ödeneceğini işitip yatışır gibi oldular. Zaptedilecek kaleden bir top menzili uzakta çadırlar kuruldu. Ocaklar hazırlandığında yeniçeriler o meşhur kazanlarını getirdiler. Kazanlara su ve pirinç atıldı. Kesilen koyunların kuyruk yağları eritilerek pilava boca edildi. Etler parçalanıp çorba kazanlarına atıldı. Pişmekte olan çorbalar, iki kişinin zor zaptedebileceği dev kepçelerle karıştırılırken yeniçeriler börklerinde taşıdıkları kaşıkları çıkarmış, ellerinde taslarla kazanların önünde bekliyorlardı. Çok geçmeden, aynı tasa konan çorba ve pilavı iştahla yemeye başladılar. Bu sırada paşanın zihnini başka bir mesele meşgul ediyordu: Nehre düşen on iki kolomborne topu

(72)

olmaksızın kuşatma başarıya ulaşamazdı. Yeniçerilere dağıttığı bakır metelikleri bu yüzden geri alan paşa, bu paraların hemen eritilmesini buyurdu. Dökümcüler, hepsi çoktan çürümüş üç bin yumurtanın akıyla hazırladıkları balçıktan, on bir top kalıbı yaptılar. Bakır, bir ocakta eritilip kalıplara döküldü. Sonunda on bir kolomborne topu marangozların hazırladıkları kundaklara yerleştirildi. Paşa, mühürlü bir keseyi açıp içinden, Kostantiniye darphanesinde yapılmış, kuruş kesmeye yarayan yirmi adet para kalıbı çıkardı ve bunları dökümcüye verdi. Kale zaptedildikten sonra bu toplar yine eritilecek, elde edilen bakırdan ise, ağırlığı yarıya indirilmiş 280.000 metelik kesilecek ve onlara mühürleri bu kalıplarla basılacaktı.

Paşa, öğleye doğru atına atlayıp maiyetiyle birlikte kalenin çevresinde bir keşif gezisi yaptı. Eski bir kaleydi bu, geleneksel mimariye uygun olarak sekiz köşeli yıldız şeklinde kurulmuştu. Duvarlarına tırmanmak isteyen saldırganlar, bu sayede yıldızın köşelerindeki adamlar tarafından arkadan vurulabilirlerdi. Ne tuhaf ki, bu kale köşeleri itibariyle rüzgar gülündeki sekiz yönle tamı tamına çakışıyordu, öyle ki, gökyüzünden bakılsa bir pusula kadranına benzetilebilirdi. En muhkem yeri kuzey köşesiydi ve diğer burçların tersine, burada siyah bir bayrak dalgalanıyordu. Paşa, güneydoğu köşesini incelediğinde buradaki surların diğerlerinkinden farklı taşlarla örüldüğünü farketti. Bunlar kolomborne güllelerinin kolaylıkla ufalayabileceği duman rengi horkum taşlarıydı. Böylece saldırının nereden yapılacağı belli olmuştu. Fakat Edirne'deki ana karargâhtan gelen bir haberci, saldırının ne bahasına olursa olsun kuzeyden yapılmasını buyuran bir ferman tebliğ edince işler karıştı. Karargâhtakilerin anlayışsızlığına sinirlenen paşa, onlardan altı kolomborne ve iki sahî topla bir yeniçeri destek bölüğü

(73)

istedi. Donmuş toprakta zorlukla kazılan metrisler tamamlanmak üzereyken Edirne'den çok tuhaf bir haber geldi. Fermanda, şu anda kalede bulunan Zülfiyar adındaki casusun kurtarılması için kuzey burcunun altından güneye doğru yirmi bir adım içeriye bir lağım kazılması ve kurtarma işinin bulundukları ayın on yedinci günü akşamında muhakkak gerçekleştirilmesi, bunun yanında kalenin kuzeyindeki tepede büyük bir ateş yakılarak, haberciyle kendilerine

ulaştırılan bir kese tozun gündüz vakti ateşe atılması buyuruluyor, destek kuvvetlerinin yola çıktığı da aynca belirtiliyordu. Olan bitene anlam veremeyen paşa, sözkonusu ateşi yakma görevini başkarakullukçuya devredip habercinin getirdiği meşin keseyi adama teslim etti. Tam öğle vakti tepede ateşin dumanı gözüktü. Fakat duman gittikçe pembeleşti ve nihayet kıpkırmızı bir renk aldı. Paşa, bunun kaledeki casusa verilen bir işaret olduğunu düşündü.

Fermanda sözü edilen lağımı kazma işi de elbette Vardapet'e verildi. Bu lağımcı yemin billah ederek paşaya, toprak donduğu için yeraltında dehliz açmanın neredeyse imkânsız olduğunu, hele hele kazma sesleri kaledekiler tarafından işitilmeden surlardan içeriye yirmi bir adım girmenin asla düşünülemeyeceğini anlatmaya çalışıyordu. Gel gör ki cellat çağırılınca işler değişti, böylece gözdağı veren paşa, Vardapet'in gururunu da okşamak istediğinden ona elli filuri ihsan edince lağımcı emre boyun eğmek zorunda kaldı. Paşa; "Bu görevi başaramazsan benim kellem gider. Ama şunu bil ki, kellem gitmeden önce hepinizin kellesi çoktan kesilmiş olur. O yüzden takım taklavatını topla ve bu ayın on yedinci gününe kadar lağımı bitir. On sekizinci gün ya kesesinde beşyüz altın olan zengin biri olursun, ya da kelleni açtığın lağıma gömerim" diyordu.

Vardapet ertesi günü, birer adım aralıklı düğümler atılmış ölçüm ipini omuzuna alıp Bünyamin'le birlikte araziye çıktı. Ellisine merdiven

dayamış lağımcı çok geçmeden soluk soluğa kaldı ve yıllar önce soluk borusuna kaçan taşın tıkırtıları sıklaştı. Kaleye hiç yaklaşmadan lağım girişi olarak saptadıkları yerle kuzey surları arasındaki mesafeyi tespit ettiler. Lağımı hemen o gece kazmaya başladılar. Kazanlar dolusu kaynar suyla toprağı yumuşatıp yedi kulaç derine indiklerinde Vardapet'in dediği çıktı: Toprağın yüzeyi donduğu halde burası kolay kazılıyordu. Yaşlı lağımcı kazmasını sallarken Bünyamin'e, yaz olsun, kış olsun, dünyanın en kolay işlerinden biri olan bu mesleği paşaya nasıl abartarak anlattığını ve aldanan paşadan ellisi peşin olmak üzere tam beş yüz elli filuri bahşiş kopardığını söylüyordu. Fakat sözlerini bitirmeden Bünyamin'in kazması bir kayaya çarpınca nazar değdiğine hükmetti. Kayayı delemeyeceklerine göre toprak altında etrafından dolaşmaları gerekiyor, bu da yönlerini kaybetme tehlikesini doğuruyordu. Mesleğin püf noktası da buradaydı. Açtıkları dehlizde pusula onları kolayca yanıltırdı. Yönlerini, bulundukları yerden lağım ağzına dehliz duvarlarına değdirmeksizin sıkıca gerdikleri bir ipin iletkiyle ölçtükleri derecesine göre kestirebiliyorlardı. Öyle ki, başlangıçta yaptıkları yarım derecelik bir hata, onları asıl hedeften arşınlarca öteye saptırabilirdi. Etrafından dolaşmayıp kayanın altına inmeleri halinde de aynı tehlike sözkonusuydu. Çünkü yalnızca yatay bir düzlemde değil, düşey düzlemdeki açıları da sabit olmalıydı. Bu yüzden Vardapet, içinde bir hava kabarcığı olan su dolu bir cam çubukla sık sık dehlizin zeminini kontrol ediyor ve yedi kulaçlık derinliği daima koruyordu.

Sonunda kayanın etrafından dolaşmaya karar verdiler. Vardapet

açtıkları yeni dehlizin açısını, gerili bir ip üzerindeki iletkiyle defalarca ölçtü ve rakamları çıra ışığı altında kâğıda yazdı. Fakat kayayı geçtiklerinde kafasında yine de bir kuşku kalmıştı. Tam bu sırada

(75)

tavandan topraklar dökülmeye başladı. Yukarıda çatışma başlamıştı. Karşılıklı top ateşi sürerken, yeniçeriler ve serdengeçtiler açılan gediklere saldırıyor, kaledekiler ise sık sık huruç hareketiyle süvarileri çıkarıp metrislere baskınlar yapıyorlardı. Yedi kulaç yukarıda, taştan yapılmış top gülleleri düşüp humbaralar patlarken, devasa kuşatma kuleleri yürütülüp atlar dörtnala koşarken toprak adamakıllı sarsılıyor ve dehlizde çökme tehlikesi baş gösteriyordu. Ama Vardapet buna alışıktı. Eğer bu lağımı yazın kazıyor olsalardı, yukarıdaki savaşın bir sonucu olarak ertesi günü dehlizin tavanından sızan kanı görebilirlerdi. Gelgelelim bu kış kıyamette kan, daha bedeni terketmeden donmaya başlardı.

Ayın on dördünde Bünyamin'in kazması beyaz bir cisme çarptı. Merakı kabaran Vardapet'le birlikte çevresindeki toprağı temizlediklerinde bunun, çoktan taşıllaşmış, neredeyse öküz büyüklüğünde bir kertenkele kafası olduğunu gördüler. Boynundan itibaren belkemiği toprağın derinliklerinde kayboluyordu. Bünyamin, canavarın dişlerinden birini yadigâr olarak almayı düşündü. Ama diş, o eline alır almaz ufalanıverdi. Vardapet bunu uğur telakki edip çıra ışığı altında birtakım hesaplar yaptı. Rakamları topladı, çıkardı, iletkiden okuyup kaydettiği derecelerin yüz seksene erişip erişmediğine baktı ve delikanlıya gülümsedi. Eğer hesap doğru çıkarsa üç adım sonra duvarın tam altında olacaklardı. O güne dek kazdıkları bir kulaç yüksekliğindeki dehlizin uzunluğu yüz on yedi adımı bulmuş, fakat kendileri de soğuk havada onca çalışmadan sonra adamakıllı zayıflamışlardı. Oysa her biri, yedikleri diğer yemekler bir yana, üçer koyunun kuyruk yağını tüketmişti.

Üç adımlık mesafe kazıldıktan sonra Vardapet, yerlerini tam olarak belirlemek amacıyla yukarı doğru bir dehliz açılmasına karar verdi. Merdivenle bir iskele kurup bu kez tavanı kazmaya başladılar. Bünyamin eliyle yukarıdaki toprağı oyarken parmağına bir şey yapıştı.

(76)

Kimbilir kaç kez su verildiği için hâlâ paslanmayan bir hançer namlusuydu bu. Vardapet, aşın soğuk nedeniyle deriye yapışan hançeri bezle tutup çektiğinde Bünyamin'in derisi madenin üzerinde kaldı. Kazmaya devam ettiklerinde bu kez yere bir kafatası düştü. Sallandığında çıngırak gibi sesler geliyordu, iki kaşının arasında bir delik farkederek kırıp içine baktıklarında bir arkebüz kurşunu görmüşlerdi. Nihayet kalenin, kimbilir ne zaman döşenmiş temel taşlarına ulaştılar. Lağımcının hesapları doğru çıkmıştı, çünkü duvarın tam köşesindeydiler. Bununla birlikte, geriye kalan yirmi bir adımlık mesafe, işin en güç ve en tehlikeli kısmıydı. Çünkü kazma sesleri kaledekiler tarafından duyulabilir ve bu kez onlar, kendilerini bulmak için bir karşı-lağım kazabilirlerdi. Lağımcılık sanatı ortaya çıkalı beri yerüstünde olduğu gibi yeraltında da korkunç savaşlar yapılıyordu.

Bunun için Vardapet, durumu paşaya anlatıp ondan muhafız istemeye karar verdi. Paşa, kuzey surlarına sabahtan akşama kadar humbara atılmasını buyurdu. Bu patlamalar onların kazma seslerini sözümona bastıracaktı. Köşeden kalenin içine doğru on bir adım ilerlediklerinde, Vardapet kazmasını bırakıp Bünyamin'e sessiz olmasını işaret etti. Yanlarındaki iki muhafız yatağanlarına davrandılar. Kulak kabarttıklarında, toprağın derinliklerinde bir yerden kazma sesleri işittiler. Varlıkları kaledekiler tarafından anlaşılmış ve kendilerini bulmak için bir karşı-lağım kazılmaya başlanmıştı. Nefeslerini tutup beklemeye başladılar. Bulundukları yerde duyulan yegâne ses, Vardapet'in göğsünden gelen tıkırtılarla, kendilerini arayan lağımcıların kazma sesleriydi. Sesler giderek yaklaştı. Aralarında bir adımdan fazla mesafe olmadığı açıktı, ama gürültü üstlerinden bir yerden geliyordu. Anlaşılan onları yeterince derinde aramıyorlardı. Fakat bu sevinçleri kısa sürdü, çünkü bir başka

(77)

yerden gelen sesi işittiklerinde, kaledekilerin ikinci bir lağım daha kazmakta olduklarını anladılar. Üstelik bu, tam da onların bulunduğu derinlikte açılıyordu. Bereket versin ki kazma sesleri giderek uzaklaştı. Ama Vardapet, onların hangi yönde ilerlediklerini anlamak için tehlikeli bir işe kalkıştı: Bıçağıyla sessizce, dehlizin duvarında küçük bir delik oymaya başlamıştı. Toprak yumuşayınca elleriyle eşeledi ve altı yedi karış sonra elinin boşluğa çıktığını hissetti. Bu delik kendilerini aramakta olan adamların lağımına açılıyordu. Vardapet'in amacı, bir çubuğa bağlı olan aynayı delikten sokup düşman lağımcıların hangi yönden gelip nereye doğru gittiklerini görmekti. Önce Bünyamin'den meşaleyi isteyip delikten bakmaya yeltendi. Fakat gördüğü şey aklını başından almıştı: Gözleri kırmızı, ağzından alevler saçan, kanatlı bir canavardı bu. Beti benzi atıverdi. Hayal gördüğünü sanıp tekrar baktı; hayır, hayal görmüyordu, ama bu canavar sanki gerçek değil de bir resimdi. Daha dikkatli baktığında bunun bir dövme olduğunu gördü: Üzeri ıslaktı. Sonunda aklı başına geldi ve ne kadar tehlikeli bir işe kalkıştığını anladı. Onları arayan lağımcılardan biri terlemiş olacak ki, gömleğini çıkartmış ve bir canavar dövmesi bulunan terli sırtını lağımın duvarına, onların deliğinin tam önüne dayamış dinleniyordu. Çamura buladığı gömleğiyle deliği hemen tıkayan Vardapet istavroz çıkarıp dua etmeye başladı. Ama korktukları şey gerçekleşmedi. Diğer lağımcılar kendilerini bulamamışlardı.

Ayın on altısının akşamı, binbir zahmetle ve sayısız tehlike atlatarak yirmi birinci adıma gelmişlerdi. Vardapet durumu paşaya bildirip hakettiği beş yüz altını istedi. Gel gör ki paşa, işlerinin henüz bitmediğini söylüyordu. Kuzey burcunun tam altına yerleştirilen barut fıçıları henüz patlatılmamıştı. Fakat bundan da önce yapılması gereken daha önemli bir iş vardı: Ertesi akşam yirmi birinci adımdan yukarı doğru kazıp kaledeki bir casusu kurtaracaklardı. Vardapet bu ikinci

(78)

meselenin başlangıçtaki pazarlıklarına dahil olmadığını söyleyince suratına okkalı bir tokat yedi. Paşa, emrindekileri aynı anda hem

korkutup, hem de cesaretlendirmedeki başarısını göstererek, lağımcıyı binbir tehditle sindirirken onun bahşişini de altı yüz altına yükseltti. Üstelik ona, zincir halkalardan örülmüş bir zırh gömlek hediye etmişti. Vardapet çadıra gelip Bünyamin'i görünce, "Yarın gece çok tehlikeli bir iş bizi bekliyor. Yirmi birinci adımdan yukarı doğru kazacağız. Neyle karşılaşacağımız belli değil. O yüzden şu zırh gömleği üzerine giy sen iyi olacak" demişti. Örme zırhı delikanlının yatağının üzerine bıraktı. Dudakları sürekli kıpırdıyor, belli ki dua ediyordu. Meryem Ana tasviri üzerinde bir mum yakıp diz çökerek duasına sabaha kadar devam etti. Tedirginliği Bünyamin'e de bulaşmıştı. Delikanlı, içinde bulunduğu belirsizliği gidermek için, haftalar önce babasının kendisine verdiği Dünya Atlasını koynundan çıkardı. Amacı, rastgele herhangi bir sayfayı açıp gözüne ilk çarpan cümleyi okumaktı. Parmağını kitabın arasına sokup açıverdiğinde mum ışığı altında "yeraltı hazinelerinin arasına karıştı" ifadesini gördü. Kitabı kapatıp yorgan niyetine kullandığı keçeyi üstüne çekti. Ustası hâlâ dua ediyor, endişeyle kımıldayan dudaklarından dökülen mırıltılar delikanlı üzerinde bir ninni etkisi bırakıyordu. Bünyamin uykuya daldığında paslanmış zırhları ve küflenmiş kalkanlarıyla, karanlık bir sisin içinde yol alan o yeniçerileri gördü. Sağın ve solun, kuzeyin ve güneyin olmadığı yönsüz bir uzamda, belki de yeraltında dolaşıyorlar, bir hazineyi sessizce arıyorlardı. Hazine onları bir mıknatıs gibi kendine çekiyor, ama pusulaları olmadığı için onlar bu çekimin yönünü kestiremiyorlardı. Aradıkları şey hem her yerde, hem de hiçbir yerdeydi. Kim bilir, belki de içinde ilerledikleri karanlık sis, bu çekimin kendisiydi. Vardapet delikanlıyı gün doğmadan

(79)

önce uyandırdı. O gün son günleriydi. Ustasının ısrarına dayanamayan Bünyamin, paşanın verdiği zırhlı üstlüğü giymek zorunda kaldı. Kazdıkları toprağı küfelerle lağım dışına taşıyan adamlar dışarıda onları bekliyordu. Lağımdan içeri girip, kuzey burcunun dibine yerleştirdikleri barut fıçılarının fitillerini kontrol ettiler. Nihayet, yirmi birinci adıma gelip iskele kurmaya başladılar. Zırhlı üstlüğü adamakıllı ağırlık yaparak Bünyamin'i yoruyordu. Sessizce çalışıp akşama doğru beş kulaç yukarı çıktılar. Altıncı kulacın ortalarında zemine çakıl taşları düşmeye başladı. Bir yapının temeline eriştiklerinin işaretiydi bu. Sonunda kesme taşlara ve çürümüş kalaslara eriştiler. Vardapet demir bir kalemle taşları ve tuğlaları birbirine bağlayan harcı ustalıkla oyuyordu. Böylece bir tuğlayı yerinden oynatıp aşağıya attığında, açılan bir delikten ışık sızdı. Vakit gece yarısıydı. Aşağıdaki üç muhafız kılınçlarını çekmiş bekliyorlardı. Vardapet tuğlaları tek tek söküp deliği büyütürken, kurtarmaya geldikleri adamın da yukarıdan kendilerine yardım etmeye çalıştığını farketti. Adam, "Allah aşkına çabuk olun, neredeyse buraya gelirler" diyordu. Delik, bir çocuğun geçebileceği kadar büyüdüğünde, yukarıdan birtakım gürültüler işitilmeye başladı. Anlaşılan, casusun orada bulunduğu şu ya da bu şekilde haber alındığından baskına gelen askerler kapıyı kırmaya çalışıyorlardı. Casusun sıska bacaklarını gören Vardapet onun zayıf biri olduğuna hükmedip, "Bre adam! Rahatını

düşüneceğine bacaklarını sarkıt. Ayaklarına asılıp seni aşağıya çekelim" diye bağırdı. Fakat casus, kalenin erzak anbarını ateşe verdiğini, ama oradayken dayanamayıp bir kuzu budunu mideye indirdiğinden karnı adamakıllı şiştiği için delikten geçmesinin imkânsız olduğunu söylüyordu. Bu cevabı işiten lağımcı sövüp sayarak iki tuğlayı birden yerinden oynatınca, yukarıda, kırılan bir kapının

(80)

gürültüsünü işitti. Aynı anda delikte bir adamın bacakları belirmişti. Göbeği sıkıştığından, kendisini kurtarmaları için yalvarıyordu. Vardapet'le Bünyamin adamın bacaklarına asılıp onu iskeleye aldıklarında delikten fırlayan bir mızrak yanıbaşlarına saplandı. Yukarıdan, kâfir lisanında bağrışmalar çağrışmalar duyuluyordu. Büyük bir tehlikenin içindeydiler. Kurtardıkları casusla birlikte ip merdivenden aşağı telaşla inmeye başladılar. Yukarıdakiler ise delikten teker teker iskeleye atlıyorlardı. Aşağıdaki yeniçeriler ise iskeleyi yıkmak için casusun aşağıya inmesini beklerlerken kâfirlerden birisi tam dört kulaç yükseklikten atlayıp onlarla boğuşmaya başladı. Diğerleri ip merdiveni kesmeyi başarınca üç kişi iki kulaç yükseklikten aşağı düştüler. Bereket versin ki yaralanmış değillerdi. Gelgelelim yukarıdan sallandırılan bir halattan kâfirler teker teker aşağı kayıp yeniçerilerle boğuşmaya başladıklarında kendilerini bir curcunanın ortasında buldular. O daracık dehlizde kimin kime vurduğu belli değildi. Sadece hangi dinden olduğu anlaşılmayan gölgelerin kılınçları inip kalkıyor ve lağım, lisan-ı hal ile atılan naralar ve feryatlarla inliyordu. Birkaç yeniçerinin onca hasımla başetmesi imkânsızdı. Üç kişi bu hengamenin arasından sıyrılıp lağım çıkışına yöneldiklerinde yeniçerilerin oluşturduğu etten duvarı aşan bir kâfirin kendilerine yetişmek üzere olduğunu farkettiler. O sırada kuzey burcunun tam altındaki barut fıçılarının yanındaydılar. Kâfirin yaralı olduğunu gören Vardapet kuşağındaki yatağanı çekti ve onlara, "Siz gidin. Bu adamı haklayınca ben de size yetişirim" diye bağırdı. Fakat hasmını karşılamaya hazırlandığı anda, adamın elinde bir topuz olduğunu farketti. Birinci darbeyi göğsüne yediğinde dünyası karardı, ikinci darbeyi güç bela savuşturdu, üçüncü darbe tavanı tutan payandalardan birine isabet edince tepeden dökülen toprak yaralı askeri şaşırttı ve Vardapet göğsünde hissettiği onca acıya

(81)

rağmen yatağanını adamın karnına batırdı. Dehlizin ucunda vuruşma hâlâ sürüyordu. Lağımcı dizlerinde derman kalmadığını hissetti, göğsüne yediği darbenin bir eseri olarak ağzından kan geliyor ve onun durmadan öksürmesine neden oluyordu. Toprak yine titremeye başlamıştı. Herhalde kaledeki süvariler bir karşı saldırıya geçmişlerdi. Tavandan topraklar dökülürken, Vardapet ikide bir öksürerek çakmağını ve kavını çıkarıp bir çırayı tutuşturdu. Barut fıçılarına giden fitile doğru sürünerek ilerledi ve yaktı. Bir talih eseri, tam bu sırada öksürdüğü anda, yıllardır göğsünde duran taş ağzından fırlayıverdi. Onca yıldır sinesinde sakladığı bu taşı alan Vardapet, kıvılcımlar saçarak yanan fitilin ışığında, bunun fındık büyüklüğünde bir elmas

olduğunu gördü. Yegâne ışık kaynağı olan fitilin ateşiyle birlikte sürünerek ilerleyip, yıllarca göğsünde taşıdığı bu hazineyi inceledi. Emin olmak için kuşağından bir ayna çıkarıp camı bile çizdi. Tahmini doğruydu: Su içinde 80.000 altın eden bir elmastı bu. Fitilin ateşi barut fıçılarına yaklaşana kadar elmastan gözlerini ayırmadı. Aklına İncil'den birtakım sözler geldi. Ateş, ana barut fıçısına tırmanırken bu değerli taşı son bir kez görmek için kıvılcımlara iyice yaklaştırdı. Fitilin ateşi fıçının deliğinden içeri girince bu hazinenin pırıltıları da kayboldu. Bünyamin ve casus delikten dışarı çıktıklarında büyük bir patlama oldu. Yeraltında açılan bütün dehlizler çöktü. Kendilerini kovalayanlardan kurtulmalarına rağmen tehlike henüz geçmiş değildi. Onca çabanın bir casusu kurtarmaya yönelik olduğı sanılınca kaledekiler bir huruç başlatmış ve lağımı çevreleyen metrislere süvari saldırısı düzenlemişlerdi. Bünyamin ve casus lağım ağzından çıkınca ortalıkta kan gövdeyi götürüyordu. Üç kola ayrılan süvarilerden bir kısmı lağımı koruyan metrise saldırırken, diğerleri de buraya kaydırılmaya çalışılan

(82)

destek kuvvetleriyle kıyasıya çarpışıyordu. Hatta bazı atlılar, kuru dallardan sepet gibi örülüp içi taşla doldurulan palanka duvarlarını aşmayı başarmış, yaya yeniçerilerin başlarına bela olmuşlardı. Durum son derece vahimdi. Gel gör ki bütünüyle kıstırılmış değillerdi. Yere kazılan derin hendeklerden ve sıçan yollarından kaçabilirlerdi. Fakat tam bu anda üzerlerine yağmur gibi arkebüz kurşunu yağmaya başladı. Gerçekten de zayıf ama şiş göbekli biri olan Zülfiyar adlı casus, kurşun yağmuru kesildikten kısa bir süre sonra yeniden ateş açılacağını biliyordu. Çünkü bu silahlarla dakikada ancak iki kez ateş edilebilirdi. Bulundukları metrisin düşmek üzere olduğunu gören yeniçerilerle birlikte kaçmaya başladılar. Hesaba göre, tüfenk ateşinden korunmak amacıyla emin bir yere sığınmaları için yarım dakikaları vardı. Fakat yanlış bir tahmindi bu. Çünkü kendilerine ateş açan arkebüz bölüğü, genellikle olduğu gibi iki değil, dört sıra halinde dizilmiş ve atış hızı dakikada dört yaylım ateşine çıkmıştı. Bünyamin ve casusla birlikte metrislerden kaçan yeniçeriler daha açık arazideyken üzerlerine yine yağmur gibi kurşun yağdı ve çoğu düştü. Bünyamin korkuya kapılmıştı. Bacağından vurulan Zülfiyar arkadan ona bağırdı: "Al şunu! Al ve paşaya ver. Haydi! Yakala!" Bünyamin casusun kendisine fırlattığı nesneyi yakalamaya çalıştı ama bu kaygan nesne ellerinin arasından kurtulup zırh gömleğine yapıştı. Delikanlı, zırhına yapışan garip şeyi güçlükle çekip aldığında, bunun kapkara bir mıknatıslı para olduğunu gördü. Bir yandan gerideki metrislere doğru var gücüyle koşarken, bir yandan da, paşaya verilmesi gerektiği için değerli bir şey olduğuna hükmettiği bu garip parayı koynundaki kitabın arasına el yordamıyla yerleştirmeye çalışıyordu. Ne var ki peşlerindeki süvariler, metrislere varmadan onlara yetişecek gibi görünüyorlardı. Bununla birlikte yeniçerilerin tüfenk menzillerine girmişlerdi ve açılan bir ateşle

(83)

süvarilerin çoğu telef oldu. Ama içlerinden biri Bünyamin'e yetişmeyi başarmıştı. Fakat delikanlı, sırtını hedefleyen süvari kargısını

hissedince ani bir hareketle geri dönüp adamın silahını yakalayarak elinden almayı başardı. Kargısız kalan süvari kılmanı çekerek Bünyamin'in üzerine tekrar saldırdı. Ancak delikanlı, kargının sapını yere gömüp ucunu ata doğrultarak hasmının saldırısını engelliyordu. Süvari yılmayarak ilerledi ve ustaca bir hareketle kargının ucunu kılmayla kopardı. Fakat bu hareketi dengesinin bozulmasına neden olunca, delikanlı kargısının sapıyla adamın sırtına okkalı bir darbe indirip onu atından düşürdü. Kılınçsız kalan adam, demir halkalardan örülme zırh gömleğini çıkarıp Bünyamin'e atıldı. Delikanlı elindeki kargıyı hasmının kafasına tam indirecekti ki, adam zırh gömleğini elinde döndüre döndüre onun yüzüne doğru fırlattı. Demir halkalardan örülmüş zırh, o soğukta Bünyamin'in yüzüne yapışıverdi. Adam ise eldivenli eliyle zırhın öbür ucuna yapışmış, delikanlıyı sağa sola savurmaya başlamıştı. Sonunda zırhı öyle bir çekti ki, demir halkalar Bünyamin'in yüzünden et parçaları koparıp ayrılıverdi. Yüzü kanlar içinde, delikanlı yere yığıldı. Adam yanına gelerek üstünü aramaya başladı. Belli ki, paşaya verilmesi gereken şu garip parayı bulmayı umuyordu. Fakat tam bu sırada kolombornelerden birinin fırlattığı bir humbara yanıbaşlarına düştü. Fitili hâlâ yanıyordu. Süvari, arayıp taramayı bırakarak humbarayı alıp daha uzağa fırlatmak üzere yerinden doğruldu. Fakat tam eline almıştı ki, humbara patlayıverdi. Bünyamin o sırada yerde yattığı için kurtulmuştu. Ancak o kadar bitkindi ki, metrislerden gelen yeniçeriler bir ara onu ölü zannettiler. Ağzına ayna tuttukları bu gencin yaşadığını gördüklerinde onu çadırlardan birine taşıdılar. Karargâhtakilerin hiçbiri, yüzü paramparça olmuş bu delikanlının kimliğini tespit edemedi.

(84)

Bünyamin düş görüyordu.

Vardapet'le birlikte dehlizler açarak yeraltında ilerliyorlardı. Yerin kim bilir kaç kat dibinde olmalarına rağmen dehlizlerin duvarları sanki toprak değil de karanlık bir sisti. Kazmalarını duvara vurdukça toprak zifiri karanlık bir dumana dönüşüyor ve bu sis, dizlerinden aşağıya yayılıyordu. Ne var ki her ikisi de bu duruma şaşırmış görünmüyordu. Vardapet ikide bir delikanlıya dönüp hınzırca gülerek işlerinin ne kadar kolay olduğunu anlatıyordu. Bıkıp usanmadan kazıp sarkıt ve dikitlerle dolu sayısız mağaraya, kaynar suların gürüldediği hesaba gelmez yeraltı nehrine ve bir nice azman kertenkele iskeletine ulaşmışlardı. Ancak, en ufak fısıltının bile madeni duvarlarda gökgürültüsüne dönüştüğü bir mağaraya eriştiklerinde donakaldılar: Sarkıtların altında ve dikitlerin üstünde tahtaları çoktan çürümüş devasa bir gemi vardı, içine girdiklerinde hepsinden bir erkek ve bir dişi olmak üzere envai çeşit hayvanın iskeletini görüp korktular. Dehşet içinde güverteye çıktıklarında, mağarada gördükleri Bünyamin'in kanını dondurdu: Paslanmış zırhlarıyla demir peçeli yeniçeriler mağaranın duvarlarından, sanki bir sisi yarıyorlarmış gibi çıkıyorlardı. Delikanlı ustasını dürterek gördüklerini ona da gösterdi. Yeniçeriler karşı duvarın içine girip kaybolunca, her ikisi dehlizlerini bu yönde açmaya başladılar. Durup dinlenmeden yerin altına indiler, cinlerin yıkandığı kaynar çamurları,

ergimiş kurşun ırmaklarını, deliklerden püsküren kibrit buharlarını geride bırakıp mıknatıslı bir mağaraya geldiler. Burası bütün pusuların gösterdiği yerdi. Dehşetten donakalmışlardı. Çünkü kara alevler mıknatıslı duvarları yalıyor, geçmişin ve geleceğin bütün günahkârları bu mağarada azap içinde inliyordu. Burası, varabilecekleri

(85)

nihai derinlikti. Kaçıp kurtulmak istediler. İçlerinden bir ses onlara, bir ağaç kökünü izleyip yukarı çıkmalarını söyledi. Kibrit buharlarının arasında, o ağacın kökünü böylece buldular. Yukarıya yol alırken, ejderhaların koruduğu hazinelere, taşıllaşmış canavar yumurtalarına, yaşayıp ölmüş bütün hayvanların kalıntılarına rastladılar. Altın damarlarını geçip, zümrütleri, yakutları, elmasları, azül taşlarını ve nice cins billuru gördüler. Mücevherli taçları ve altın zırhlarıyla yatan kral ölülerine, zincirlere vurulmuş lanetli iskeletlere, göğüslerine çakılmış kazıklarla uyuyan upirlere, başsız gövdelere ve kesik başlara kayıtsızca baktılar. Kabir azabı çeken ölülerin inlemelerini ibretle dinlediler. Kökü izleyip çok geçmeden tilki, köstebek, tavşan ve fare yuvalarına ulaştılar. Vardapet kazmayı bırakıp derin bir nefes aldı. Bir elması bulmaktan söz ediyordu. Bu kez onun belirlediği yönde kazdılar ve elması, barut dumanlarının arasında buldular. Vardapet esnedi ve bu değerli taşın üstüne yatıp uyudu. Bünyamin ne yaptıysa onu uyandırmayı başaramadı. Çaresiz, yukarı doğru kazmaya başladı ve ağacın gövdesine erişti. Artık yeryüzündeydi. Yıldızları gördü ve gecenin duru havasını ciğerlerine çekti. Ayışığında ağacın silueti seçiliyordu. Bünyamin dolunaya ulaşmak istedi. Ağaca tırmandı, sincapları uyandırıp yuvalarındaki kuşları ürküterek tepeye erişince, dolunay sandığı şeyin, aslında ağacın yegâne meyvasi olduğunu gördü. Bu meyvayı tatmak için dayanılmaz bir istek duydu. Gümüş rengi meyvayı ısırdığında hazineleri koruyan ejderhaların alevlerini tattı, kanlı altınların, mavi azül taşlarının, kızıl yakutların dayanılmaz lezzetini tattı, ateş ve suya hükmeden sultanların gazabını ve upirlerin hüznünü tattı, mezarlarında iki meleğin sorguya çektiği ölülerin azabını, günahkârların neşesini ve bu neşenin bedeli olan kara ateşin yakıcılığını tattı. Meyvesini yediği ağacın köklerinin uzandığı her yerden gelen binbir çeşniyi, binbir lezzeti, binbir hüznü ve kahkahayı

(86)

tattı. Bu yeraltının tadıydı ve tanıdı. Babası Uzun İhsan Efendi'nin kendisine verdiği Atlas'ın bütün sayfalarını bu tatla tanıdı ve onda, içinde bulunduğu dünyanın karanlık ayrıntılarını gördü. Görür görmez yeraltı hazinelerinin arasına karıştı.

Bünyamin uyandığında gözlerini açmakta zorluk çekti. Çünkü yüzüne bir sargı bezi sarılmıştı. Şakaklarında, alnında ve yanaklarında dayanılmaz bir acı vardı. Üstelik ateşler içinde yanıyor, sık sık öksürüyordu. Onu karların üzerinde bitkin bir durumda yatarken bulduklarından dört gün sonra zatürre olmuştu. Yüzü parçalandığından onu tanıyan olmamıştı, ama zırh gömleğine bakıp onun bir yeniçeri olduğuna hükmetmişlerdi.

Yaralılarla dolu bir öküz arabasında olduğunu hemen anlamıştı.

Şiddetli soğuktan korunmak için üzerlerinde üç kat keçe vardı. Gözleri sanlı olmasına rağmen Bünyamin, arabanın yanında yürüyen askerlerin konuşmalarından, "Kaledeki casusun Vardapet'in çırağına çok değerli bir şey verdiğini, ama Bünyamin adlı zındığın emanet aldığı bu şeyle birlikte kaçtığını, büyük ihtimalle onu kaledekilere sattığını" öğrendi. Zülfiyar adlı casus, savaş meydanında Bünyamin'in cesedine rastlayamamış, akıncılara delikanlının eşgalini tarif ederek onu ölü ya da diri getirmelerini buyurmuş ve delikanlının başına yüz altın ödül koymuştu.

Bünyamin elini koynuna soktu. Babasının ona verdiği kitap hâlâ oradaydı. Parmaklarını sayfaların arasına sokup casusun kendisine verdiği parayı aradı ve buldu. Bu sözümona değerli şeyle birlikte kaçtığına Zülfiyar'ın neden inandığını uzun uzun düşündü. Bu adam bir casustu ve hiçbir işini tesadüfe bırakmayan biri olmalıydı. Böyle birinin tesadüflere kolay kolay inanmayacağı da açıktı. Çünkü mesleği gereği

tedbirli olmak zorundaydı ve daima muhtemel en kötü durumu dikkate alarak davranırdı. Kalede ele geçirip kendisine teslim etmek zorunda kaldığı o şey, artık her ne ise, gözünde o kadar değerliydi ki, işin aslının zaten hiçbir önemi yoktu. Zülfiyar'ın aradığı bu değerli şeyi şu anda taşıyan kişi, ister iyi niyetli ister kötü niyetli olsun, bu casusun "muhtemel en kötü durum ne ise hakikat de odur" ilkesi uyarınca boynu vurulacak biriydi.

Bünyamin biraz olsun kendine geldiğinde, yeri yurdu ve hangi yeniçeri ortasından olduğuna dair soruları bertaraf etmek için hafızasını kaybetmiş numarası yapmaya karar verdi. İsabetli bir karardı bu. Çünkü kaleden ayrıldıklarının on yedinci günü, geceyi geçirmek için Sofya'ya üç gün uzaklıkta bir yerde mola verdiklerinde, Zülfiyar topallayarak gelmiş ve Yahudi hekime Bünyamin'in yüzündeki sargıları açmasını buyurmuştu. Hekim denileni yaparken Bünyamin'in kalbi küt küt atıyordu ama son sargı da açıldığında casusun kendisini tanıyamadığını gördü. Ancak orada bulunanlar, hatta Zülfiyar bile ona acıyarak bakıyorlardı. Elini yüzüne götürdüğünde garipliği sezdi. Sanki bir süngere dokunmuştu, göz kapaklarından birinin yarısı yoktu. Buna rağmen metanetini kaybetmeksizin, kendisine sorgu sual edenleri hafızasını kaybettiğine inandırmayı başardı. Casus ve adamları gittiğinde hekimden bir ayna istedi. Gelgelelim yirmi gündür onu tedavi etmeye çalışan bu adam ona ayna vermemekte direniyordu.

Sofya'ya girdikleri gün bir ayna bulabildi ve soğukta tenine yapışan örme zırhın yüzünü ne hale getirdiğini gördü. Dudağı, yanakları, alnı ve şakaklarından et parçalarının kopması sonucu, adeta bir gulyabani çehresi kazanmıştı. Sağ göz kapağının yarısı yoktu ve bu eksiklik onun daha sonra uyuyabilmesi için gözünün üzerine ıslak bir bez parçası

koymasını gerektirecekti. Diğer yaralılar, aynaya bakıp bakıp ağlayan bu delikanlıya o kadar acıdılar ki, onu teselli etmek için adeta birbirleriyle yarıştılar. Anlattıklarına göre yiğit suratı böyle olmalıydı, hele yalın kılınç bu suratla keferenin üzerine koştu mu, alimallah hepsi

arkalarına bile bakmadan kaçarlardı. Bacağı kesilen bir yeniçeri ise, Kostantiniye'de bir cerrahın neşterle yüzleri kesip biçerek korkutucu bir çehreye dönüştürdüğünü, üstelik bu iş için utanmadan yedi filuri aldığını söylüyordu. Dediğine bakılırsa, Eğri kalesi surlarına ilk tırmananlar bu cerrahın eseri olan gulyabani çehrelerine sahipti. Fakat ne kadar dil döktülerse de delikanlının ağlaması dinmedi. Yaralılarla birlikte Edirne'ye gönderildiğinde hâlâ ağlıyordu. Ayrıca yeni atlattığı zatürre onu iyice güçten düşürmüştü. Bacakları üzerinde zor duruyor ve sürekli öksürüyordu. Karargâhta, savaşamayacak durumda olduğu anlaşılan diğer eşkincilerle birlikte ona da ayarı düşük tam iki yüz akçe ihsan edildi.

Bünyamin, Kostantiniye'ye dönmek isteyen üç beş kişiye katılıp, kendilerini taşıyacak bir öküz arabası kiralamak için payına düşen parayı verdi. Artık ilkbahar gelmişti. Bu yüzden yolculukları zahmetsiz geçti. Serin ve temiz bahar havası, konakladıkları köylerden aldıkları sıcak ekmekler, çanak çanak yedikleri nefis yoğurtlar, Trakya balları ve leziz şaraplar Bünyamin'in sağlığına kavuşmasına büyük ölçüde yardımcı oldu. Fakat Kostantiniye surları göründüğü zaman aklına gelen bir düşünce delikanlının kanını dondurdu; Şu anda kendisinin eşgalini bilen yüzlerce ve belki de binlerce kişi onu arıyordu. Yüzü parçalandığı için kendisini bulmaları biraz zordu. Fakat adını biliyorlardı ve Kostantiniye'de nerede oturduğunu lağımcıbaşından mutlaka öğrenmiş olmalıydılar. Öyleyse babasının yanına gidemezdi. Ancak durum ne olursa olsun, babası büyük bir tehlike içinde olmayacak mıydı? Bütün bunlar aklından geçerken o kadar çok

(89)

titremeye başlamıştı ki, diğerleri onun hastalığının nüksettiğini sandılar.

Arabalar Topkapısı'ndan geçip Divan Yolu'nda ilerlerken o hâlâ babasını düşünüyordu. Ayasofya önünde birbirleriyle vedalaştılar ve Bünyamin gücünün yettiği kadar hızlı yürüyüp Haliç'e indi. Bir kayığa binip Galata'ya geçti. Karaköy iskelesinden Yelkenci Hanı'na koşarak gittiğinde evlerinin yerinde yeller estiğini gördü. Yeniçerilerin paramparça ettikleri evlerinin tahtaları yakacak olarak kullanılmak üzere hamamcılar tarafından talan edilmişti. Kimliğini elinden geldiği kadar gizlemeye çalışan Bünyamin'i komşularından hiçbiri tanıyamadı. Delikanlı eski mahallelerinde amaçsızca uzun süre dolaştıktan sonra aynı sokaktaki bir kıraathaneye girip, selamını alanlara kendisini başka bir adla tanıttı. Babasının başına gelenleri öğrenmekte gecikmedi. Çünkü zavallı Uzun İhsan Efendi'nin başına gelenler, Galata'daki her kıraathane sohbetinin haftalardır süren ana konusuydu. Zavallı adam, evi yerle bir edildikten sonra Etmeydanı'ndaki yeniçeri odalarına götürülmüştü. Sakladığı sırrı vermeyince gözleri oyulup, kulakları, burnu kesilmiş ve bu haliyle Kostantiniye dilencilerinin kethüdası Hınzıryedi'ye iki altına satılmıştı. Bünyamin duyduklarına inanamıyor, ağlamamak için direniyordu. Alibaz'ın ve maymunları Müşteri'nin de akibetleri meçhuldü. Delikanlı başlarına bunca belayı açan o uğursuz kara paraya lanet etti. Kıraathaneden çıktıktan sonra koynundaki

kitabın arasından bu tuhaf parayı alıp Haliç'e atmayı düşündü. Fakat fikrinden hemen vazgeçti. Galata rıhtımında bir fıçının üstüne oturup parayı inceledi: Mat ve zifiri siyahtı. Sanki ağırlığı bile yoktu. Üstelik o kadar güçlü bir mıknatisiyeti vardı ki, Bünyamin onu yapıştığı hançerden ayırmakta adamakıllı zorlandı. Bu garip şartlarda ne yapacağını bilemiyordu. Aklına yine kitaptan rastgele bir sayfa açıp fal

(90)

bakmak geldi. Açtığı sayfada gözüne ilk çarpan cümle şuydu:
"Dilencilerin arasına girip kaderini beklemeye başladı".
Bünyamin bu karmakarışık durumdan nasıl kurtulması gerektiğini kestiremiyordu. Ne var ki yapılması gereken ilk şeyden son derece emindi. Bir yolunu bulup babasını dilencilerin arasından kurtarmak zorundaydı. Fakat bu koskoca şehirde şüpheyi çekmeden onu bulması hiç de kolay değildi. Zaten geçtiği her mahallede yüzündeki yaralar nedeniyle dikkat çekmişti. Bu zorluğu gidermenin yollarını uzun uzun düşündü. Aklına, kendisini yolcu eden babasının sözleri geldi. Uzun İhsan Efendi ona tekrar tekrar, maceranın bir ibadet olduğunu söylemişti. Oysa kendisini içinde buluverdiği bu macera kötülükler ve belirsizliklerle doluydu. Kışın ortasında, sefer mevsimi değilken, o kaleyi niçin kuşatmışlardı? Eğer bu işi Zülfıyar'ı kurtarmak için yaptılarsa, bu adam kaleden neden çok değerli bir belge değil de, o uğursuz parayı getirmişti? Üzerinde bir tek yazı ve tuğra görünmeyen bu zifiri siyah para neden bu kadar değerliydi?. Bütün bu sorular onun hiç mi hiç merakını uyandırmıyor, cevapları da onu zerre kadar ilgilendirmiyordu. İstediği şey, eski güzel, rahat, endişesiz ve tekdüze günlere dönmekti. İnsanların Dünya karşısındaki kayıtsızlığını da işte tam bu anda kendi zihninde yakaladı ve babasının sözlerine bir anlam vermeyi başardı: Bu dünyada insanların korktuğu tek şey öğrenmekti. Acıyı, susuzluğu, açlığı ve üzüntüyü öğrenmek onların uykularını kaçırıyor, bu yüzden daha rahat döşeklere, daha leziz yemeklere ve daha neşeli dostlara sığınıyorlardı. Dünyaya olan kayıtsızlıkları bazan o kerteye varıyordu ki, kendilerine altın ve gümüşten, zevk ve safadan, lezzet ve şehvetten bir âlem kurup, keder ve ızdırap fikirlerinin kafalarına girmesine izin vermiyorlardı. Oysa Uzun İhsan Efendi, Dünya'nın şahidi olmanın gerçek bir ibadet olduğunu sık sık söylerdi.

(91)

Her insan şu ya da bu şekilde dünyayı okumalıydı. Kuran'ın kendisi Peygamber'in dünyayı nasıl okuduğuna bir örnekti ve onun ardında giden herkes, dünyayı onun gibi okuyup şahadetlerini yazmalı ve bunları başkalarına aktarmalıydı, dünyaya şahit olmanın yolu ise maceranın kendisinden başka bir şey değildi. Yaşanılanlar, görülenler ve öğrenilenler ne kadar acı olursa olsun, macera insanoğlu için büyük bir nimetti. Çünkü dünyadaki en büyük mutluluk, bu Dünya'nın şahidi olmaktı.

Yılanın Renkleri

(95)

Rivayet ederler ki, Bağdat Acem mülkü olmadan çok önce bu kentte hırsızın biri açılmadık kilit, girilmedik ev, soyulmadık konak

bırakmıyor, gözden sürmeyi, alttan minderi, parmaktan yüzüğü, kulaktan küpeyi çalıp gününü gün, gecesini sefa eyliyordu. Kentin paşası, sokakları ne kadar çok kollukçuyla doldurursa doldursun, hırsızın gadrine maruz kalıp her sabah kapısının önüne toplanan insanların ağlayıp sızlamalarını önleyemiyordu. Paşanın işi gerçekten zordu, çünkü bu Bağdat hırsızı kelimenin tam anlamıyla bir kılık değiştirme ustasıydı. Sadece yakalanmamasının değil, onun meslekteki başarısının nedeni de buydu. Yalnızca kılık değiştirmekle kalmıyor, balmumu ve türlü çeşitli boyayla çehresini de şekilden şekile sokup gözüne kestirdiği bir ev sahibinin suretine bürünüyordu. Böylece elini kolunu sallayıp eve girdikten sonra, hizmetkârlara evdeki bütün altınları toplayıp getirmelerini ve kendisine de bir orta şekerli kahve yapmalarını emrediyor, fırsat bulmuşken bir şeyler de atıştırarak

(96)

akabinde altın dolu çuvalla evden çıkıp sırroluyordu. Günün birinde, evini soymak için zengin bir dul kadının kılığına girmek gafletinde bulundu. Gelgelelim paşanın oğlu bu dul kadına âşıktı ve adamlarıyla birlikte, hayatının dilberi saydığı kadın yerine, yolda gördüğü Bağdat hırsızını bir çuvala koyup kaçırdı. Onu doğruca saraya götürüp haremdeki kadınlara teslim ederek geceye hazırlamalarını emretti. Kadınlar hırsızı hamama sokup yıkamak üzere göbek taşına yatırdılar. Ne var ki halvet sıcağından yüzündeki balmumu erimeye başlayınca, onun cüzzamlı olduğuna hükmeden hamam ahalisinin feryatları göklere vardı. Çığlıklara koşup gelen paşaoğlu, sevgilisinin durumunu görünce işin içinde bir iş olduğunu anladı ve adamın apış arasını yoklayınca onun kadın madın olmadığını gördü. Yakayı ele verdiğini anlayan hırsız adamakıllı korkmuştu. O kadar çok yalvar yakar oldu, o kadar çok âbını döktü ki, hem hırsız olduğu, hem de paşaoğlunun cariyelerinin mahrem yerlerini gördüğü halde, kendisini acındırmadaki yeteneği sayesinde affedildi. Sağ salim sokağa çıktıktan sonra Bağdat'ta artık hırsızlık yapamayacağını anlamıştı. Kendine yeni bir meslek seçmesini bildiğinden dilencilikte karar kıldı. Yüzüne ve bedenine balmumu ve boyalarla, Halep çıbanı, dolama, şirpençe, siğil, temriye, yenirce, itdirseği, isilik, hıyarcık, arpacık, incitmebeni, ceriha, bıcılgan ve akarcalar yapıp dilenmeye çıktığı ilk gün, Bağdat'ta bir günde verilen sadakaların onda dokuzunu topladı. Hayır sahipleri ona fels, mangır, akçe ve altınlarını vermek için adeta yarışırken, o da, "Ayağına Kabe sevabı yazılsın, Allah yavuz dilden kem nazardan saklasın, Hakk Teala yavuz, yüzsüz, utanmaz avrat kazasından saklasın, yolun Hicaz olsun, el kazana sen yiyesin, mutluluk yağmuru altında kaftansız kalasın, Allah seni karı şeninden azat eylesin, üç otuz on yaşın dolsun" diye dualarını sıralıyordu. Kısa zaman sonra bölgenin en makbul

(97)

dilencisi olduğunda ünü yedi iklim dört bucağa yayıldı. Hatta Sultan Murad Bağdat'a girdiğinde ona bin altın ihsan edip, kentteki beş yüz ayrı zanaatin erbabıyla onu da, Kostantiniye dilencilerine sadaka istemenin esrarını öğretmesi için yanına aldı. Sultanla birlikte Kostantiniye'ye geldiğinde elinde bir kabul fermanıyla doğruca

dilenciler loncasına gitti. Bu garip mekânda, ilk bakışta diğer meslekdaşları tarafından hüsnükabul görür gibi oldu. Ona bir hoşgeldin ziyafeti verilmiş ve önüne bir taskebabı çıkarılmıştı. Bütün yemeği iştahla yiyip üstelik bir de tencereyi ekmekle sıyırdığında, o zamanki dilenciler kethüdası pis pis sırıtarak ona, taskebabındaki etin domuz eti olduğunu, bilindiği gibi bu eti yiyenin duasının kabul olunmayacağını, dolayısıyla kendisinin artık duası gayri makbul bir dilenci olduğunu anlattığında duyduklarına inanamadı. Kendisine yapılan bu şaka onun ekmeğiyle oynamaktı. O kadar kızdı, o kadar kızdı ki, korkuyla bakan Kostantiniye dilencilerine, "Ömrünüz âh edip vâh işitmekle geçsin, burnunuzun sümüğüne bereket olsun, mekânınızda baykuşlar banlasın, gömleğiniz alev olsun, her parçanız bir kurdun ağzında kalsın, Allah size uyuz versin de kaşınacak tırnak vermesin, kefeniniz kara bezden olsun, iki gözünüz bir delikten baksın, Sûr üflendiğinde hiçbiriniz duymasın" diye ezberindeki duaları okumaya başladı. Dilenciler bu beddualar ya tutarsa diye o kadar çok korktular ki, kendilerini affettirmek için o gün kazandıklarını yeni pirlerine verdiler. Ancak domuz artık bir kez yenmişti, böylece, Bağdat'tan gelen bu dilencinin adı Hınzıryedi olarak kaldı.

Gel gör ki, domuz etinden yapılan taskebabının tadı damağında kalmıştı. Hınzıryedi, hayatında ilk kez tattığı bu lezzeti arar oldu. Koyun, keçi, dana, tavşan, tavuk, tosbağa, kurbağa, mürmürbağa etini bile denedi, ama aradığı lezzet bunlardan hiçbirinde yoktu. Nefsini bastırmak için kendine türlü eziyetler yaptı. Fakat olmuyordu. Bedeni

(98)

bu murdar hayvanın etini istiyor, geceleri rüyasında domuzları kovalıyordu. Sonunda Galata'daki bir Frenk kasabından, şişe geçirilip çevrilmeye hazır bir domuz yavrusu almaya cesaret edebildi. Aksilik bu ya, loncadaki odasında, kasabın hazırladığı paketi tam açmışken odaya bir dilenci girip domuzu görür görmez dehşetle haykırdı:

- "Allahumme ya Vedud!"

Hınzıryedi hiç istifini bozmadan hançerine davranıp fısıldadı:

- "Gözünü bağla dilini tut!".

Hınzıryedi o günden sonra ne yapıp ettiyse de kendisinin domuz eti müptelası olduğu söylentisini bastıramadı. Hatta birkaç yıl geçtikten sonra bu işi açıktan açığa yapmakta artık bir sakınca görmez oldu. Bunun için subaşı tarafından mahalle imamı nezaretinde birkaç kez falakaya yatırıldığı bile vuku buldu. Fakat iptilasından kendini alamıyordu bir türlü. Nihayet onun tembih ve nasihatle yola gelmeyeceğini anlayan kadı, Hınzıryedi'yi karşısına alıp onu bu işi yaparken tekrar yakalarsa boynunu vurduracağını söyledi. Aradan birkaç gün geçtikten sonra onu sokakta çeviren kullukçular heybesinin içinde bir domuz budu buldular. Dilencilerin pîri böylece Eminönü'ndeki zindana atıldı. Fakat bütün bunlar, Bünyamin'in o uğursuz parayı bulmasından yıllar önce olmuştu.

Huyundan vazgeçmeyeceği tespit edilen Hınzıryedi'nin böylece idam cezasına çarptırılmasından birkaç gün sonra, infaz için gelen cellat onu hücreden teslim aldı. Âdet üzre, Zindankapı Hamamı'na götürüp bir

güzel keseleyip yıkadı. Pirpak olan kurbanının boynuna bir urgan bağlayıp onu Eminönü'ne doğru götürürken, arkalarında idamı seyretmek isteyen bir kalabalık birikmişti. İskeleye vardıklarında Hınzıryedi'nin dizlerinin bağı çözülüverdi. Cellat, malum kütüğün önüne kadar mahkûmun yürümesine yardım ettikten sonra cebinden bir

(99)

pusula çıkarıp kıbleyi tespit etti ve kurbanının başını bu yöne çevirdi. İman tazeleyip kelime-i şahadet getirmesi için ona verdiği sürede, kendisi de satırını bileğilemeye başladı. Nihayet başını kütüğe yatırdı ve satırını havaya kaldırdı. Ancak tam bu sırada meydana gelen birkaç atlı onu durdurdu. İçlerinden biri atından inerek celladın burnuna kapı gibi bir fermanı dayadı. Kâğıdın en üstünde padişahın tuğrası vardı. Celladın yamaklarından biri fermanı kekeleye kekeleye okuduğunda, Hınzıryedi nam dilencinin işbu fermanı getiren adamlara teslim edilmesinin emredildiği görüldü.

Zavallı Hınzıryedi bir eşeğe bindirilerek Bayezit'e götürüldü. Atlılar hayvanlarından inip teslim aldıkları adamla darphanenin hemen yanındaki bir kıraathaneye girdiler. Kahveci hem kulampara, hem de azılı bir katil olarak şöhretli biri olduğundan bu mekâna ayak basan pek olmuyordu. Gelenleri tanıdığından, bir perdeyi çekerek kim bilir nereye giden bir geçidi açtı. Adamlar dilenciyle birlikte geçide inip bir süre yürüdüler. Darphane tam üstlerindeydi. Nihayet ağır bir kapının kilidini açıp kasvetli bir odaya girdiler. Her duvarda birer kapısı olan bu oda mumla aydınlatılmıştı. Duvarlardaki raflarda ise ne işe yaradığı meçhul sayısız alet, askılarda ise Nemçe, Suvaç, Rus, Daniska ve Felemenk kavimlerinin giydiği türden elbiseler vardı. Kapıların birinden köpek havlamaları duyuluyor, diğerinden ise cıva kokan bir duman sızıyordu. Bu ortam ne kadar kasvetli olursa olsun, sedirlerden birinde şiş göbekli ama zayıf bir adam horlaya horlaya uyuyordu. Onca gürültüye, pis kokuya ve kasvete rağmen uyuyabilen bu adamın adı Zülfiyar'dı ve bu mekân onun rahat edebileceği belki de tek yerdi. Çünkü burası, Bünyamin'in yıllar sonra ayak basabileceği Teşkilat-ı İstihbarat-ı Humayûn'un merkeziydi. Zülfiyar ise o zamanlar teşkilatın en çetin casusuydu.

(100)

Adamlar onu dürtüp uyandırınca Zülfiyar uykulu gözlerle Hınzıryedi'yi süzmüştü. Kendisine getirilen kahveyi içerken bile onu hâlâ inceliyordu. Sonunda oturmasını emrederek ona, "Artık bizim için çalışacaksın" dedi, "Teşkilatımız ve efendimiz için".

Hınzıryedi şaşırmıştı. Neden bahsedildiğini bir türlü anlamıyordu, ama yine de bu sözleri canıgönülden kabul eder göründü. Ama Zülfiyar bu göstermelik minnete kanacak biri değildi.

"Artık efendimizin adamısın" dedi, "Ama sana ne ölçüde güvenebileceğimizi bilmiyoruz. Fakat bu halledilmeyecek bir mesele değil".

Hınzıryedi diller döküp dualar ederek kendisinin dünyadaki en güvenilir insan olduğunu anlatmaya çalıştı. Zülfiyar gülümsedi:

"Güvenilir biri değilsen bile üzülme. Bunu başarmak için elinden geleni

yapacaksın" dedi ve bir işaretiyle adamlar sürgülü bir kapıyı açıp yaka paça bağlanmış birini içeri getirdiler. Hınzıryedi bu zavallıyı tanıdı. Bahçekapı'daki simit fırınında çalışan bir işçiydi.

Zülfiyar, "Onun hiçbir özelliği yok. Sadece adamlarımın rastgele seçip buraya getirdiği biri. Ama onun başına gelecekler belki de sana bazı şeyler anlatır" diyordu. Taburede duran bir bardak dolusu şerbeti gözüyle işaret edip, Hınzıryedi'ye bardağı yarısına kadar içmesini emretti. Dilenci denileni yaptıktan sonra kalan şerbeti zavallı fırın işçisine zorla içirdiler. Zülfiyar, koynundan çıkardığı yumurta büyüklüğündeki bir saate bakmaya başladı. Dilenci ve zavallı işçi, artık nedendir bilinmez, terlemeye başlamışlardı. Nihayet casus, ecza dolabından kırmızı hap dolu bir kavanoz aldı ve bunlardan bir tanesini Hınzıryedi'ye verdi. Hap zehir gibi acıydı. Öyle ki dilenci, onların kendisini zehirlediklerini zannetti. Fakat onun yerine fırın işçisi kıvranıp inlemeye başlamıştı.

(101)

Zülfiyar, "Gördün mü?" diyordu, "Aynı zehirli şerbetten içtiniz. Sen yaşıyorsun, o ölüyor. Ama hemen sevinme, senin de bir günlük ömrün var, bunlardan günde bir tane almazsan elbette. Vücudundaki zehirin etkisi yıllarca sürer, ama bu haplardan aldığın sürece bedenin hiçbir zarar görmez. Dediğime inanmıyorsan elbette hapları almayabilirsin. Denemesi bedava. Ama terlemeye başladığında ki bu ölmek üzere olduğun anlamına gelir işte o zaman bizi ziyarete gelirsen hakkında hayırlı olur. Belki derdine derman bulabiliriz".

Fırın işçisi bir hayli yeşil safra kustuktan sonra ruhunu teslim etmişti..

Adamlar cesedi bir çuvala koyup götürdükten sonra Zülfiyar bir boy aynasında kılığına çekidüzen verdi. Teşkilat-ı İstihbarat-ı Hümâyûn'un efendisinin huzuruna çıkacaklardı. Başkalarına karşı son derece acımasız olan bu casus, Büyük Efendi'nin adını ağzına alırken, sonsuz bir saygının alameti olarak sesini alçaltıyor, ellerini önünde kavuşturup sanki gizli bir ibadetin bir parçasını yerine getiriyordu. Aklını başına henüz toplayamayan dilenci ona Büyük Efendi'nin adını sorduğunda, beriki fısıldayarak, "Ebrehe" demişti. Onun bu tavrı Hınzıryedi'yi o kadar ürküttü ki, haline bakılırsa zaten korkunç biri olan Zülfiyar'ın bile çekindiği şu Büyük Efendi'yi tahayyül etmeye çalışmak dudağının uçuklamasına yetti.

Zülfiyar bir kapıyı açarak içeri bir şeyler fısıldamıştı. Yüzündeki saygılı ifadeye bakılırsa efendisi Ebrehe'yle konuşuyordu. Odadan gelen tiz ve çatlak sesi işittiğinde Hınzıryedi'nin kanı dondu. Ses o kadar bet, zerafetten o kadar yoksundu ki, adeta kadın sesiyle sübyan sesi arası bir şeydi. Casus, dilenciye içeri girmesini emrettiğinde zavallının eli ayağı birbirine dolaştı. Üstelik, odadan iğrenç kokulu bir duman çıkıyordu. Aradan yıllar geçtikten sonra, Uzun İhsan Efendi adındaki, gözleri oyulmuş, kulakları ve burnu kesilmiş olan adam kendisine aynı yerde

(102)

iki altına satıldığı gün, Hınzıryedi yine aynı kokuyu alıp o günü yadedecekti. Darphanenin tam altındaki gizli odalarda faaliyet gösteren istihbarat teşkilatına yıllar sonra girebilecek olan Bünyamin'in

hafızasından aylarca çıkmayacak olan bu koku, kör imbikte ısıtılan cıvadan tütüyordu.

Dilenci burnunu tıkayarak içeri girdi. Burası bir elkimya cehennemiydi. Orta yerdeki üç zosimos ocağından ikisi yanıyor ve üstlerindeki imbikler fokurduyordu. Duvarlarda çeşitli boy ve işlevlerdeki körükler, maşalar ve potalar asılmıştı. Tezgâhlarda tuzları kırmak için havanlar, maden filizlerini ufalamak için değirmenler, sarmal cam borular ve envayı çeşit alet edevat vardı. Raflarda kırmızı, yeşil, sarı ve mavi tozlarla dolu irili ufaklı kavanozla, renk renk sıvıyla dolu boy boy şişe görünüyordu. Eğer hemen her tarafa nüfuz eden mavi duman sayılmazsa, tuğla ocaklarda harlayan ateşin kırmızısı ve turuncusu odanın hâkim rengi sayılırdı. Dilenci ocağa doğru ilerleyince Büyük Efendi Ebrehe'yi gördü. Kara sarığı ve kızıl cübbesiyle yarasa misali biri olan bu kişi, odadaki mavi dumandan hiç etkilenmemişe benziyordu. Uzun parmakları ve nice zamandır kesmediği kirli tırnakları zaç yağıyla meşgul olmaktan sararmıştı. Çenesi küçücüktü ve bir kadınınkini andıran teni o kadar saydamdı ki, şakaklarında, alnında ve ellerinin üstünde mavi damarlar görünüyordu. Gözleri iriydi ama kapkara gözbebekleri küçücüktü. Yüzünde ve vücudunun diğer yerlerinde asit yaraları vardı. Köse olmasına rağmen çenesinde göze çarpan birkaç kıl, onun hükmedici bir görünüm kazanmasına yetiyordu. Karşısında süklüm püklüm duran dilenciye o bet, o dayanılmaz derecede çatlak sesiyle istediklerini bir bir söylerken, sesi, kokusu ve görünüşüyle yarattığı izlenim sonucu hemen hemen hiç kimse onun emirlerine kulak asmamaya cesaret edemezdi.

(103)

Yıllar sonra, sakladığı sırrı vermediği için eziyet gören Uzun İhsan Efendi'yi dilendirmek üzere satın almaya gittiği gün, Hınzıryedi yine o çatlak sesi hatırlayacak ve her zaman olduğu gibi o gün de, Ebrehe'nin akla sığmaz amaçları üzerinde kafa yormaya devam edecekti. Teşkilata zoraki bir şekilde girer girmez Büyük Efendi'nin kendisinden istediği şey gerçekten de çok garipti: Kostantiniye'de dilencilerin topladığı bütün sadakalar ertesi sabah iade edilmek üzere bir geceliğine kendisine verilecekti. Hınzıryedi, idamdan kurtulur kurtulmaz o lanet zehiri bedenine aldığının ertesi günün akşamı, kendisini sözümona yaşatacak yedi tane kırmızı hap enfiye kutusunun içinde olduğu halde loncaya dönerken hâlâ bu tuhaf istek üzerinde düşünüyordu. Bütün gece bu meseleye kafa yordu. Sabah olur olmaz terlemeye başladığında haplardan bir tane aldı. Akşam ezanları okunduktan sonra sökün eden dilenciler toplayabildikleri bütün sadakaları, onun gözetiminde, yamalı torbalardan çuvallara boşaltırlarken kafasındaki sorulara hâlâ cevap bulabilmiş değildi. Fels, mangır, akçe, kuruş ve hatta tek tük altın sikkelerle dolu çuvallar her akşam Zülfiyar ve adamları tarafından alınıyor, sabah olunca yine aynı adamlar tarafından dilenciler loncasının önüne getirilip eksiksiz teslim ediliyordu. Avantasını aldıktan sonra paraları dilencilere dağıtan Hınzıryedi'nin merakı günler geçtikçe arttı. Alınan para ile teslim edilen para, felsine, mangırına, kuruşuna kadar aynıydı, hatta hatalı basılmış bazı paraları tanımak bile

mümkündü. Eğer harcanmıyor veya borç verilmiyorsa bu paralar ne yapılıyordu? Hınzıryedi, Zülfıyar'ın parayı almaya gelen adamlarından birinin önüne bir maşrapa şarap sürerek ona bu soruyu sormuştu. Zaten çakırkeyif olan adam, bir sır verecekmiş gibi kulağına eğilerek şunları fısıldamıştı:

- "İnan ki ben de bilmiyorum. Ama efendimiz Ebrehe çuval çuval değersiz parayı bütün gece sayıyor. Aşırı kararmış pulları özellikle bir

(104)

kenara ayırıyor. Zülfıyar'la konuşurlarken sık sık duyarım: Hep kara bir paradan bahsediyorlar. Galiba 'şeytan parası' dedikleri parayı arıyorlar sizin bu sadakaların içinde. Üstelik yalnızca sizden değil, başka yerlerden de para çuvalları geliyor".

Adam bunları söylerken Zülfiyar içeri girmiş ve görevi başında içen adamcağıza okkalı bir tokat şaplatmıştı. Hınzıryedi, ertesi akşam gelmeyen bu adama ait yüzüğü casusun parmağında gördü ve böylece yaşama isteği merakını bastırdı. Artık hayatını tehlikeye sokacak soruları kendine bile sormuyor, karşılığında kırmızı hapları alıyordu. Bu durum yıllarca sürdü. Gelgelelim bedenindeki zehir hâlâ etkisini gösteriyor ve özellikle sabahları onun terlemesine neden oluyordu. Ne var ki bu bir yanılsamaydı. Çünkü o uğursuz gün sunulan zehir sudan ağır olduğu için bardağın dibinde kalmış, ilk yarısını kendisi içtiği halde, fırın işçisi son yudumları içtiği için zehirlenmişti. Fakat o, hayatını zehirleyen şeyin bu meşum kandırmaca olduğunu yıllarca öğrenemeyecekti.

İdamdan kurtulup teşkilatın bir parçası olduktan altı yıl sonra artık rahatça domuz eti yiyebiliyordu. Günlerden bir gün koca bir tepsi dolusu domuz kokorecini mideye indirirken Zülfıyar'ın adamlarından biri gelip ona, derhal teşkilata gitmesi gerektiğini söylemişti. Hınzıryedi kıraathanedeki geçitten girip Darphanenin altına indiğinde, yerde kanlar içinde yatan Uzun İhsan Efendi'yi gördü. Sakladığı sırrı vermediği için Et Meydanı'ndaki yeniçeri odalarında adamın gözleri oyulmuş, kulakları ve burnu kesilmişti. Zülfiyar ürkek, Ebrehe ise öfke içindeydi. Birini konuşturmak için işkenceye başvurmanın akılsızlara özgü olduğunu söyleyip, yakalanan adamı yeniçerilere bıraktığı için Zülfıyar'a ateş püskürüyordu. Ona göre daha etkili yollar vardı. Bunlar daha yumuşak olmasına rağmen daha etkili yöntemlerdi. Yerde yatıp artık ne gören, ne de işiten bu adamı konuşturmak ise artık imkânsız

(105)

gibiydi. Ama o şimdiki haliyle bundan böyle Hınzıryedi'nin işine yarayabilir, istikbal vadeden bir dilenci olabilirdi. Uzun İhsan Efendi dilenciler kethüdasına iki altına böylece satıldı.

Hınzıryedi adamın yaralarını tımar etti. Fakat bu işi bilinçli olarak üstünkörü yapmış, yaraların tam kapanmamasına dikkat etmişti. Çünkü dilencilik mesleğinde yara, bere, kırık, çıkık geçer akçeydi. Bir hafta sonra sargıları açıp eserini incelediğinde hayal kırıklığına uğradı. Ne yazık ki beklediği iltihaplar, cerahat sızıntısı ve çıbanlar yerlerinde yoktu. Üstelik, eli, kolu, bacağı titresin diye adama içirdiği kurşunlu şurup beklediği etkiyi bir türlü göstermiyordu. Fakat oyulan gözlerinden

kalan boşluklar, kesilen burnu ve kulağı insanda yine de bir acıma duygusu uyandırmıyor değildi. Loncada gözleri görmeyen bu adamı güdecek bir dilenci buldu ve onları Eyüb Camii avlusuna dilenmeye gönderdi. Uzun İhsan Efendi'yi güden dilenci, torbası sadakayla dolu olduğu halde akşam vakti çıkageldiğinde, bu kör ve sağır adamın her şeyi görüp işittiğini hayretle anlatıyordu. Kuşkuya kapılan dilenciler yeni meslekdaşlarının sağır olup olmadığını anlamak için, doldurdukları bir piştovu kulağının dibinde patlattılar, ama adam tepki vermemişti. Şüphelerini yine bastıramayarak kör olduğundan emin olmak amacıyla gözkapaklarını kaldırıp baktılar, ama göz yuvalarında sadece boşluk vardı. Herkesin içi ferahlamıştı. Bununla birlikte Hınzıryedinin içi rahat değildi. Çünkü Ebrehe ona, büyük bir işin peşinde olduklarını, bunun için hep birlikte çalışmaları gerektiğini ve eğer bir aksilik olursa ister suçlu, ister suçsuz olsun, aldığı hapları vermeyi derhal durduracaklarını söylemişti. Görevlerinden biri artık Uzun İhsan Efendi'ye gözkulak olmak, onu asla yalnız başına bırakmamak, eğer bu adamın yanına genç biri yaklaşacak olursa durumu derhal Zülfıyar'a bildirmekti.

(106)

Zülfıyar, bu gencin eşgâlini ona uzun uzun anlatmış, hatta bir nakkaşın tarif üzere çizip boyadığı resmini bile vermişti. Ne var ki Hınzıryedi, Uzun İhsan Efendi'yi orada burada dilendirmeye başladıktan iki ay sonra, loncaya gelen bir gençten hiç şüphelenmemişti. Çünkü Anadolu'dan gelip Kostantiniye'de iş bulamadığını söyleyen ve yüzü insan içine çıkamayacak kadar parçalanmış bu genç adam, Zülfiyar'ın tarifine hiç mi hiç uymuyordu. Sesinden ve ellerinin derisinin gerginliğinden genç olduğu belliydi, ama zaten dilencilerin beşte ikisi çocuk ve gençti. Üstelik, bu dilenci adayı o parçalanmış yüzüyle bir hayli sadaka toplayacağa benzerdi. Yine de ona biraz sorgu sual etmeyi de unutmadı. Böylece, yüzünün kan davalısı tarafından tırpanla parçalandığını, öldürülmekten korktuğu için köyünü terkettiğini, yüzündeki hasar nedeniyle Kostantiniye'de değil kefil bulmak, hiç kimsenin ona iş bile vermediğini öğrendi. Hayattaki bütün amacının sadece sağ kalmak olduğunu, parada pulda gözü olmadığını, loncanın defterine yazılmak için aldığı sadakanın onda yedisini değil, onda sekizini bile vermeye razı olduğunu söylüyordu. Hınzıryedi, bu kelepir avanta kaynağını kaçıracak biri değildi. Yardımcılarına lonca defterini hemen getirmelerini buyurdu. Üç kişi, koskoca ve kapkalın defteri getirdiler. Bu defter o kadar ağırdı ki, özel olarak yaptırılan rahlenin üzerine konar konmaz tahtalar gıcırdadı. İlk sayfaları Latince, sonraları Rumca ve nihayet Osmanlıca olan bu defter, fetih öncesi ve sonrası dilencileri tarafından özenle saklanmış, asırlar boyunca ulustan ulusa, nesilden nesile geçerek sonunda Hınzıryedi'ye erişmişti. Defterin boş bir sayfasını açıp delikanlıya dönerek, "İsmin her ne ise, burada onun pek önemi yok" dedi,

"Bizler aramıza katılanlara lakap takarız. Bir lakabı olan dilenci gedik sahibi sayılır, yani onun kendisine mahsus daimi bir dilenme yeri olur. Ama bunun için önce, yerine göre on filuriden yüz elli filuriye kadar bir

(107)

ücret ödemesi gerekir. Bu kadar paran olmadığına göre şimdi sana ne lakap, ne de gedik verebiliriz. Yine de seni bir şekilde, hiç olmazsa geçici bir adla çağırmamız gerekir. Acaba ne desek?"

Hınzıryedi elini çenesine dayayarak düşündü. Aksilik bu ya, aklına hiçbir isim gelmiyordu. Fakat Zülfiyar'ın ona, sakın unutmamasını tembih ettiği bir ismi hatırladı. Karar verip kalemini hokkaya daldırarak, "Tamam buldum!" dedi, "Adın Bünyamin olacak".

Bu adı deftere yazarken karşısındaki delikanlının bir an için ürperdiğini farkedememişti.

Babasını kurtarmak amacıyla dilencilerin arasına giren Bünyamin, Hınzıryedi tarafından defter-i kebire böylece kaydedildikten sonra lonca binasında kendine yatacak bir yer aramaya başladı. Bulundukları bina, Süleymaniye Camii ile Valide Hanı arasında, vaktiyle bir yangına maruz kaldıktan sonra yeniden tamirine izin verilmediği için rahiplerin terkettiği bir kilise viranesiydi. Fakat terketmek zorunda kaldıklarından dolayı rahiplerin mağdur durumda olduklarını söylemek abes kaçardı. Çünkü bu bina, fetihten asırlar önce Kostantiniye dilencilerinin, topladıkları sadakalarla yaptırdıkları kendi lonca binalarıydı ve anlayışsız bir kral tarafından vaktiyle kiliseye dönüştürülmüştü. Bu kilisedeki yangının, binalarını rahiplere yar etmek istemeyen dilenciler tarafından çıkarıldığı hâlâ söylenegelen bir şayiaydı.

Bina ne kadar büyük olursa olsun içeride sayılan bine yakın yersiz yurtsuz dilenci altalta üstüste, otların, paçavraların, eski ve bitli

(108)

şiltelerin üzerine yığıldıkları için, Bünyamin oturacak yer bulmakta zorluk çekti. Sonunda, anaları olduğunu söylediği yedi sakat çocukla dilenen şişman bir kadının yanına oturdu. Çünkü cinsiyet ayrımının olmadığı loncada haremlik ve selamlık yoktu. Zaten, genç olsun, yaşlı olsun, erkeklerin hemen hepsinin kadidi çıkmış, burunları düşmüş, dişleri dökülmüştü. Çevrede o kadar çok kör, kötürüm, inmeli, aksak, dilsiz, düztaban, damlalı, çolak, paytak, sağır, topal, şaşı, yatalak, kolsuz, çalık ve şehla vardı ki, yabancı biri burayı hastane sanabilirdi. Fakat bir ya da daha çok azalan eksik olmasına rağmen körler dahil bütün bu insanların gözlerinde bir canlılık parıltısı vardı. Gel gör ki bu parıltı, sadaka toplamaya çıktıklarında günün ilk ışıklarıyla birlikte kaçınılmaz olarak sönüyor, yüzlere meyus ifadeler yerleşiyordu.

Acındırıp sadaka koparma sanatının dehaları olan bu ahali, her biri gerçek birer yaratıcılık eseri olan sayısız yöntem ve üslup geliştirmişti. Hatta bazıları mesleğin püf noktalarını anlatan kitaplar yazıp tecrübelerini gelecek nesillere miras bırakmışlardı. Gerçekten de loncanın kütüphanesi üstad dilencilerce yazılan hesaba gelmez kitapla doluydu. Bu kitaplar dilenme tarzları yanısıra, genellikle kaside ve maval besteleri, yetmiş iki ulusun darphanesinde basılan paraların katalogları, sadakayı arttırmak amacıyla bedende bir hasar yaratmanın usullerini gösteren cerrahi kitaplarından ibaretti. Tıp kitapları elbette ki loncanın resmi cerrahlarına aitti. Bu acımasız adamlar, Anadolu'nun çeşitli yerlerinden getirilip Hınzıryedi'ye satılan çocukların kollarını

bacaklarını kırıp tenlerinde derin yaralar açarak dilenciler ordusuna yeni neferler kazandırıyorlardı. Cerrahların yanısıra lonca sarrafları toplanan paralar içinde şüpheli olanları inceliyor, sikkelerdeki altın ve gümüş oranlarını elkimya işlemleriyle tespit ettikten sonra hasılatı muhasebecilere teslim ediyorlardı. Paraları inanılmaz bir hızla sayan bu

(109)

görevliler ise yekünü gelir gider defterine işleyip o günkü sadakaların hepsini kethüdaları Hınzıryedi'ye veriyorlardı. Dilencilerin tembel, âtıl ve hevessiz kişiler olduklarını savunanların, aslında ne kadar yanıldıklarını anlamaları için gelip de loncaya bir göz atmaları yeterdi. Çünkü onlarda gündüz vakti gözlenen bezginlik ve uyuşukluğun tersine, bu esnaf, geceleri sadece birkaç saat uykuyla yetinerek karıncalar gibi çalışıyordu. İş dönüşü o günkü hasılatı kirli çıkınlarından çıkarıp defalarca saydıktan sonra, şahitler nezdinde deftere işlenmesine dikkat ederek Hınzıryedi'ye teslim ediyorlar, bu arada da, sıraya girenler arasında kavga dövüş patırtı eksik olmuyordu. Paralar cins cins ayrılıp tasnif ediliyor, yekünler kontrol ediliyor, bu esnada kör bir adam muhasebecinin yaptığı bir çarpım hatasına bas bas bağırarak itiraz ediyordu. Gecenin ilerleyen saatlerinde birkaç meşale daha yakıldıktan sonra, inmeli ve tek bacaklı biri yeni bestelediği yürekler acısı bir kasideyi okuyor ve diğer meslekdaşlarından bu nağmeyi daha da iç paralayıcı yapmak için yardım istiyordu. Bir başkası küçük defterlere kamış kalemle yazdığı duaları satmayı kuruyor ve kırmızı mürekkep kullandığı halde bunları kendi kanıyla kaleme aldığını belirten bir şiiri bestelemesi için kulağı hassas arkadaşlarından medet umuyordu. Yedi çocuklu dilenci karıları ise, gelip geçen zavallıların üzerlerine saldıkları veletlere, daha yapışkan, daha ısrarcı ve tuttuğunu koparan biri olmalarını tembih edip, yola gelmeyenlere köteği basıyorlardı. Bütün bunlar yemek pişene kadar olan şeylerdi. O akşamki nevaleleri, bir kazanda kaynayan pirinç, bulgur, nohut, fasulye, tuz, bal, et ve yağ karışımından ibaretti. Odun ateşinde ağır ağır kaynayan bu aşın verilme zamanına yakın, çoluk çocuk, kadın erkek, genç ihtiyar bütün dilenciler, ellerinde sadaka topladıkları taslarla sıraya giriyorlar, kazanda tüten aşın kokusunu içlerine çekerken midelerinden gurultular duyuluyordu. Yemek pişirdikleri kazanı aynı zamanda yıkanmak için

(110)

de kullanırlardı. Fakat dilencilik töresi gereği bu, yılda sadece bir kere, yani bütün sevapların işlenip fakir fukaraya son sadakaların verildiği Ramazan Bayramı ertesinde olurdu. Çünkü ölü mevsim bu tarihten sonra başlardı. Dilencinin pisi bitlisi makbul olduğu için, işlerin nasıl olsa kesat gideceği bayram ertesi loncada sular ısıtılır, ihtiyarların ve çocukların başlarındaki bitler kırılır, hatta ara sıra civar hamamlardan tellaklar tutulup getirilirdi. Yıkanıp yunma günü arefesinde çocuklara içirilen kurt düşürücü şurupların etkileri görülmeye başlandığında, kazanlardaki su çoktan ısınmış olurdu. Akabinde keselenme faslı başladığında o kadar çok kir çıkardı ki, parayla tutulan tellaklar, keseledikleri ihtiyar bir dilencinin sırtından dökülen kir yumaklarını gördükçe, "Ya Suphanallah!" derlerdi.

Babasını kurtarmak için bu garip ama renkli dünyaya dalan Bünyamin, kimseye farkettirmemeye çalışarak çevresini izliyor, o ana kadar tanıyamadığı bu âleme alışmaya çalışıyordu. Babası henüz gözüne çarpmamıştı. Ama onun lonca binasında olduğundan emindi. Bununla birlikte babasına yaklaşması pek kolay olacağa benzemiyordu. Çünkü eğer Zülfiyar hâlâ işin içindeyse, Uzun İhsan Efendi'nin izleniyor olması kuvvetle muhtemeldi. Fakat onun bu düşüncesi bir kuruntu da olabilirdi. O an kalkıp binada dolaşmayı ve babasının yerini tespit etmeyi düşündü. Fakat bazı dilencilerin günlük hasılatla dolu para çuvallarını kapının önüne yığdıklarını görünce, olacakları izlemek için bir süre durdu. Bunu yaptığı için sonradan dua edecekti, çünkü az sonra, kapı önünde dilencilere hiç benzemeyen, birtakım silahlı adamlar görünmüştü. Bünyamin onlar içinde Zülfiyar'ı tanıyınca donakaldı. Bu casus, Hınzıryedi'nin kendisine uzattığı birtakım kâğıtlara mührünü bastıktan sonra binadan içeri girmiş ve ihtiyar dilencilerin bulunduğu kısma geçmişti. Belli etmeden onu izleyen Bünyamin, Zülfiyar'ın, yerde

(111)

yatan bir adamı inceleyip Hınzıryedi'yle bir şeyler konuştuğunu gördü. Yatan adam babasıydı ve neredeyse tanınmayacak haldeydi. Delikanlı gözyaşlarını zor tuttu, ama içinde hâlâ bir umut vardı. Umudu olmasaydı bile zaten o an yapıyor olduğundan başka bir şey yapamazdı. İçinden, Uzun İhsan Efendi'nin yanına gitmek ve onun ellerine yapışıp öpmek geliyordu. Birdenbire kendini o kadar çaresiz hissetti ki, oradan uzaklaşıp bir sütunun dibine çökerek ağlamaya başladı. Gelgelelim onu teselli edecek hiç kimse yoktu. Sadece birkaç dilenci, eğer böyle içli ağlayacak olursa bu hisli delikanlının meslekte kısa zamanda ilerleyip üstad payesine erişeceğini düşünmüşlerdi.

Bünyamin hıçkıra hıçkıra gözyaşı dökerken bir ilkbahar yağmuru başlamıştı. Hınzıryedi'nin kapattırmayı unuttuğu ana kapıdan esen serin yel delikanlıyı biraz olsun kendine getirdi. Derken yağmur iyice bastırmış, gök gürlemeye, şimşekler çakmaya başlamıştı. Dilenciler kendi aralarında, "Yağmur iyi. Bu yıl rahmet bereket olacak. Sadakalar artacak" diye konuşurlarken, o an kapıya bakanlar donakaldılar. Bütün binayı bir korku ve öfke uğultusu kaplayıverdi. Kimi aşırı kızgınlıktan, kimi de dehşetten titreyen dilencilerin gözleri ana kapıda sabitleşmiş, dudaklar sabır ve metanet talep eden dualarla kıpırdamaya başlamıştı. Kapıda, herkesin tüylerini ürperten biri vardı.

Bu adam, sakalsız, bıyıksız, kel, kaşsız ve kirpiksiz biriydi. Fakat görünüş itibariyle öyle ezik, öyle pısırıktı ki, Bünyamin bu adamdan neden korkulduğunu anlayamadı. Dilenciler, "Dertli yine geldi, laf lakırdı dinlemez bu adam, basın sopayı! Öldürün! Binayı başımıza yıkıcak deyyus" diye söylenmeye başladıklarında, içlerinde cesur olanlar tereddütlerini yenip yerlerinden fırladılar. Çocuklar adamcağızı taşa tutarlarken yetişkinler ve zebellah gibi kadınlar sopalarıyla adamcağızın kafasına gözüne, sırtına sırtına vuruyor, onu bu yağmurda

(112)

sokağa sürüklüyorlardı. Bünyamin daha sonraki günlerde dilencilerin bu korkularında haksız olmadığını anlayacaktı. Çünkü Dertli lakabıyla

anılan bu adamı hayatında tam altı kez yıldırım çarpmıştı. Bir zamanlar zengin bir tüccar olan Dertli'ye, ticarethanesinin içinde olduğu sırada pencereden giren bir yıldırım isabet etmiş ve adamın saçı sakalıyla birlikte malı mülkü de yanıp kül olmuştu. Sefil perişan, parasız pulsuz sokaklarda gezerken dilenciliğe heves etmişti. Sakalsız dilenci makbul olmadığı için, yaz boyunca sakal büyütüp beyaza boyamış, gel gör ki böylece kazandığı saygınlık sermayesini sonbaharda tepesine düşen bir yıldırım, saçı kirpiği ve kaslarıyla birlikte kül etmişti. Ama o yılmayıp, bu tüysüz, köse ve dazlak haliyle az da olsa sadaka toplamayı başarmıştı. Tepesine tam üç kere daha yıldırım isabet edince adı uğursuza çıktığından dolayı, yanından geçtiği minarelere, saraylara ve konaklara şimşekleri cezbetmesin diye Kostantiniye'de dolaşması padişah fermanıyla yasak edilmişti. Fakat o bu yasağa aldırmıyordu. Çünkü bir ara fermana karşı geldiği için tutuklandığında, atıldığı zindana yıldırım düşmüş ve binanın onarımı 17.000 akçeye malolmuştu. En sonunda Dertli, kaderinin de bir geçim kapısı olduğunu düşünüp, köşklerin ve kasırların çevresinde dolaşarak ahaliyi, şimşekleri evlerine düşürmekle tehdit etmeye başlamıştı. Görüldüğü yerde bazan sadaka verilip savuluyor, bazan da taşa tutularak kovalanıyordu.Yıllardan beri başını bir dam altına sokamayan bu adamın en büyük özlemi, kapalı bir yerde, bir çatı altında gönül ferahlığıyla uyumaktı. Dertli'yi taş ve sopalarla emniyetli bir mesafeye kadar kovalayanlar geri döndükten sonra binayı aydınlatan meşaleler israf olmasın diye birkaçı hariç söndürüldü. Dilencilerin kimisi en son bestelenen kasideleri ezberlerken, kimi levhalara dualar karalıyor, kimileri de meşale ışığı altında barbut oynuyordu. Çocukların hepsi çoktan uyumuştu. Eski kilisenin yangın izleri taşıyan kubbesinde,

(113)

öksürük sesleri, dualar ve küfürler tek tük yankılanıyor, arada bir de rastgele temennisiyle yuvarlanan zarların tıkırtıları duyuluyordu. Uyumakta zorluk çeken Bünyamin, loncada geçirdiği ilk gün bir hayli bilgi edinmişti. Hınzıryedi'den öğrendiği kadarıyla dilenciler arasında tam bir hiyerarşi vardı. Bünyamin'in baş amiri Alemsattı adında biriydi. Bu adam, kâğıtçıbaşı, göygoycubaşı, kasidecibaşı ve âmâbaşından sorumlu olmasının yanısıra, aynı zamanda başgedikliydi. Alemsattı'nın yardımcısı da Öterbülbül adında bir inmeliydi. Loncanın en kıdemsizi olan Bünyamin, bu aksakallı pirlerin emriyle Utarid adında bir kâğıtçının çırağı yapılmıştı. Artık görevi, her sabah namazından önce elini öptüğü bu kişiyle birlikte camileri dolaşıp onun usulüne göre sadaka toplamaktı.

Uyumakta zorluk çeken Bünyamin sabaha karşı tam dalmak üzereydi ki, ustası onu değneğiyle dürtüp uyandırdı. Utarid nam bu usta dilenci, sol gözü kör, sağ bacağı inmeli, uzun ve ağarmış sakalı kir içinde biriydi. Üstünde, sayılamayacak kadar çok yama vurulmuş bir cübbe vardı. Cübbesindeki yamalar onun başlıca övünç kaynağıydı. Çünkü bunlar, sadrazamların, kubbealtı vezirlerinin, âlimlerin ve geri kalan bir nice eşrafın, bir zamanlar giydikleri hilatlar, kaftanlar, donlar ve gömleklerden artakalmış kumaş parçalarından ibaretti. Yeni çırağına

elini öptüren Utarid ona avuç büyüklüğünde bir deste kâğıt teslim etti. Her bir kâğıdın üzerinde "Alnını koyduğun her yer Kabe olsun - Allah rızası için bir sadaka" yazıyor ve bu ibarenin üstünü bir Kabe resmi süslüyordu. Bünyamin'in yapacağı şey gayet basitti. Namaz kılınırken hademeleri atlatıp camiye girecek ve namaz kılıp secde eden herkesin başını koyduğu yere bu kâğıtlardan birini bırakacaktı. Adam secde ederken ister istemez bu kâğıdı okuyacak, o sırada dini duygulara garkolduğundan nasıl olsa gönlünden bir sadaka kopacaktı. İşte o

(114)

zaman, cemaat dağıldığı esnada çırağıyla birlikte sadakaları kabul eden Utarid'e bir akçe olsun vermemezlik etmeyecekti.

Bünyamin'i bekleyen iki tehlike vardı. Birincisi cami hademeleriydi. Çünkü o zamanın kanunlarına göre cami içinde dilenip ibadet edenleri rahatsız etmek yasaktı. Zaten eli sopalı hademelerin baş görevi, bu işe heveslenen dilencileri kovmaktı. Yine de delikanlı kendisine ibadet edermiş süsü vererek içeri girip duvar kenarında bir yer kapabilir, secde ettikleri anda, yani cemaatin dikkatinin en az olduğu zaman kâğıtları kaşla göz arasında ilk sıraya dağıtıp bir ikincisine geçebilirdi. Cami içinde gösterdiği bu faaliyetin, namazın sonuna doğru hademeler tarafından farkedilmesi kaçınılmaz olduğundan, cemaat dağılmadan çok önce kapağı dışarı atmak zorundaydı. Onu bekleyen ikinci tehlike ise ustasından geliyordu. Cemaat dışarı çıkmaya başladığında kendisine sadakayla birlikte teslim edilen bu kâğıtlardan biri eksik çıkarsa sorumlusu Bünyamin olacaktı. O yüzden ne yapıp edip içerdekilerin acıma duygularını uyandırmalıydı. Eğer bunu başaramazsa bir köteği haketmiş sayılacaktı. Çünkü kendisine teslim edilen kâğıtları hazırlayan nakkaş, yaptığı iş için dünyanın parasını istiyordu.

Utarid dişinden tırnağından arttırarak Tahtelkale'de bir ve Ayasofya'da iki caminin gediğini almıştı. Bunlardan son ikisi, cami hademeleriyle rüşvet konusunda henüz bir anlaşmaya varılamadığı için tehlikeliydi. Bu yüzden Bünyamin ilk gün, biraz da tecrübesiz olduğundan bir hayli hırpalandı. İkindi namazından sonra ustası onun yüzüne tükürüyor, böyle giderse dilencilik mesleğinde asla peştemal kuşanamayacağını söylüyordu. Akşama doğru ihtiyar adam her nedense pek efkârlandığından Haliç kıyısındaki meyhanelerden birine gitmek zorunda kaldılar. Utarid, peşin para isteyen meyhanecinin getirdiği şarabı içip içip ağlıyor, ne kadar dövüp sövse de Bünyamin'i evladı gibi

(115)

sevdiğini, onu kendi elleriyle evlendirip başını bağlayacağını, çocukları olduğunda onlara öz torunları gibi bakıp ihtimam göstereceğini ve hepsine dilenciliğin esrarını öğreteceğini söylüyordu. Ama yine de en iyisi, delikanlının, ailesinde soydan gelen bir sakatlık bulunan bir kızla evlenmesiydi. Sakat doğan çocukları böylece istikbal vaat eden dilenciler olabilirlerdi.

Utarid içtikçe ağladı, ağladıkça içti. Sonunda oturduğu yerde sızıp kaldı. Akşam namazını kaçırmışlar ve henüz Hınzıryedi'nin payını bile toplayamamışlardı. Bu yüzden Bünyamin, gömleğinin içine diktiği altı akçeyle yirmi bir mangırı ihtiyar dilencinin torbasına koydu. Ama bu

miktar da yeterli olmadığından, üstünü arayarak göze çarpmayan birkaç metelik daha bulmayı umdu. Gel gör ki taşıdığı son para, babasının ona verdiği kitabın arasında taşıdığı paraydı. Önce bu uğursuz sikkeden kurtulmanın tam sırası olduğunu düşündü. Ama sonra, parayı ihtiyar dilencinin torbasına atmak üzereyken vazgeçti. Loncada verilen yemeği kaçırdıkları için bu parayla belki de fırının birinden yarım somun ekmek alabilirdi. Çoktan sızmış ustasını sırtına alıp loncaya seğirttiğinde bütün fırınların kapanmış olduğunu gördü. O akşam aç uyuyacaktı.

Bünyamin'in Utarid'le dilendiği sonraki günler bu ilk günden farklı olmayacaktı. Delikanlı zamanla ustasının huyunu suyunu öğrendi. İhtiyar dilenci sabahları uykusunu alamadığında pek aksi oluyor, ama öğle namazını beklemek için gittikleri kıraathanede kahvesini içtikten sonra huysuzluğu geçmeye yüz tutuyordu. Akşamüstleri en neşeli zamanıydı. Gel gör ki akşamları gittikleri meyhanede birkaç maşrapa şarap içer içmez haleti nahiyesi değişiyor ve ruhunu bir hüzün kaplıyordu. İçkinin etkisinde kaldığı zaman boyunca kederli olduğu kadar anlayışlı ve cömert de olabiliyordu. Bazan çırağına, en kötüsünden de olsa şarap ısmarlayacağı tutuyor, bu içkinin bedelini

(116)

sahip olduğu yegâne parayla ödemek isteyen çırağını durdurup kendi kesesini açıyordu. Ustası çok geçmeden sızdığında Bünyamin bu ihtiyar adamı sırtlayıp loncaya taşıyor, hasılatı Hınzıryedi'ye teslim ettikten sonra, belli etmeden babası Uzun İhsan Efendi'yi gözlüyordu.

Babası, Hınzıryedi'nin sağ kolu Alemsattı'nın gözetimindeydi. Gördüğü bir kâbus sonucu bacaklarına inme indiği için koltuk değnekleriyle yürüyebilen bir dilenci olan Alemsattı, aynı zamanda loncanın asayişinden de sorumluydu. Uzun İhsan Efendi'ye gözkulak olma yükümlülüğü yanısıra, Kostantiniye'de dilencileri tehdit eden bir tehlikeyle de başetmesi gerektiğinden bir hayli sıkıntılı görünüyordu. Bu tehlike, kendisine Efrasiyab diyen ve suç işlediği mahallere kendi el izini bırakan bir çocuktu.

Daha sonra bazı güvenilmez vakanuvislerin "etfal isyanı" diyeceği hareketin başını çeken bu çocuk, sekiz-on yaşlarındaki kırk dört veletten oluşan çetesiyle oyuncakçı dükkanlarını basıp kaynana zırıltılarıyla hacıyatmazları talan ediyor, kaymakçıların kapısına dayanıp haraç istiyordu. Çetesiyle birlikte nerede yatıp nerede kalktığı meçhuldü. Asıl adının Alibaz olduğu ve bir Kıptî anadan doğduğu söylenmekteydi. Dilencilere olan nefreti, Hınzıryedi'nin de çok iyi bildiği gibi, onun çetesinden olan bir çocuğun lonca ilerigelenlerince yakalanıp sakat bırakılarak zorla dilendirilmesinden kaynaklanıyordu. Efrasiyab'ın gazabı o kadar korkunçtu ki, köründen kötürümüne, inmelisinden damlalısına kadar bütün dilencilere kan kusturmaya başlamıştı. Âmâları çelmeyle yere yuvarlıyor, inmelilerin koltuk değneklerini kırıyor, kamburları kementle bağlıyordu. Gelgelelim eziyetleri içinde en kötüsü, yaşlı dilencilerin özenle büyütüp ağarttıkları sakallarını yakmaktı. Bu da adamcağızın ekmek parasının elden gitmesi demekti, çünkü sakalsız bir dilenciye hiç kimse sadaka vermezdi.

(117)

Efrasiyab'ın zulmü o kadar büyük boyutlara varmıştı ki, emniyet ve asayişi sağlamakla yükümlü olan Alemsattı, hasılatın gitgide azaldığını gördükçe gözleri yaşla dolan Hınzıryedi tarafından hemen her gün azarlanıyordu. Nihayet kilit noktalardaki bazı dilencilere piştov dağıtıldı ve bunun sonucu hemen görüldü. Gözlerinden biri kör, biri perdeli olan ve sıtmalıymış gibi elleri kolları sürekli titreyen bir dilenci yanlışlıkla bir ineği vurmuş, üstelik hamile bir kadın silah sesinden ürkerek çocuğunu düşürmüştü. Bu dilenci derhal tutuklanarak zindana atıldı. Suçunun cezası, organlarından birinin kesilmesiydi. Fakat aza noksanlığının dilencilikte geçer akçe olduğunu bilen kadı, bu cezadan vazgeçip adamı Kostantiniye'den sürdü. Bununla birlikte, dilenciler piştovları kendisine teslim ettiğinde Alemsattı yılmamıştı. Bir gece vakti loncadan ayrılarak Topkapısı'ndan dışarı çıktı. Gece boyunca kırlarda yürüdü, dere tepe düz gitti ve bir dağın eteğine geldi. Kırmızı astarlı cübbesini çıkarıp havada bir iki sallayınca, dağda ne kadar haydut varsa aşağı inip yanma geldi. Haydutların reisiyle anlaşıp üç adamını bir ay süreyle kiraladı. Bu adamlar, reislerinin aldığı kırk altın karşılığında Efrasiyab ve yiğitlerinin hakkından geleceklerdi. Haydutları bir öküz arabasında samanların arasına gizleyerek kente sokan Alemsattı, ertesi gün ne kadar isabetli bir iş yaptığını anlamıştı. Bir dilenciyi kıstıran çocuklardan ikisini kesen adamlar, diğer ikisini sağ getirip Hınzıryedi'ye teslim etmişlerdi. Fakat sonraki günler yan gelip yatmaya başlayarak, ikide bir Alemsattı'dan bahşiş, diş kirası, otlakiye ister oldular. Öyle ki, asesbaşıya haber vermekle tehdit edilip yurtları olan dağa güç bela gönderildiler.

Dilenciler, Efrasiyab'ın zulmü altında yine inlemeye başladıklarında, kethüdaları olan Hınzıryedi'nin kendini düşüncelere kaptırıp loncayı ihmal etmeye başlaması her şeye tuz biber ekti. Adam o kadar kederli o

(118)

kadar meyustu ki, takla atıp ney çalan kambur cüceler bile onu güldürmeyi başaramamıştı. Çünkü sonunda beklenen olmuş, bir ayağı çukurda olan ihtiyar Hınzıryedi'nin vicdanı harekete geçmişti. Adam, cehennem azabından kurtulamayacağını, çünkü gereğinden fazla domuz eti yediğini söylüyor, her akşam yarım fıçı şarap içerken bu mekruh hayvanın etini mideye indirdiği için kendine lanetler ediyordu. Onu hemen her gece şarap fıçısının başında gören sofu dilenciler birbirlerini dürtükleyerek ibret olsun diye kethüdalarını işaret ediyor ve kendi aralarında, "Zaten çok günah işlemişti, cenazesinin eli kulağında" diye söyleniyorlardı.

Hınzıryedi, hayatı boyunca mideye indirdiği onca domuzun vicdanında uyandırdığı pişmanlığın bir eseri olarak lonca işlerini o kadar ihmal etti ki, Ebrehe'ye her akşam göndermeyi vaat ettiği günlük hasılatı hazırlamayı da savsakladı. Hatta bir gece gelen Zülfıyar, paraların çuvallara konulmamış olduğunu görünce zavallının suratına okkalı bir tokat patlatmış, ertesi gün de bu davranışını tekrarlarsa kendisine artık şu kırmızı haplardan vermeyeceklerini söylemişti. Gel gör ki yaşayıp yaşamamak Hınzıryedi'nin artık pek umurunda değildi. Ebrehe'nin

adamları ertesi gece tekrar gelince, ortalıkta yine para mara olmadığını gördüklerinde zavallı adamı öyle bir dövdüler ki, biçarenin ağzından burnundan kanlar boşaldı. Buna rağmen, "Vurun, indirin, acımayın öldürün. Bu dünyada hayat bana haram!" diye bağırıyor, burnundan akan kanın domuz kanı olduğunu söylüyordu. Ölmeye razı olan adamı görünce Zülfıyar ne yapacağını şaşırmıştı. Kanlar içinde yerde yatan Hınzıryediye birkaç tekme daha attıktan sonra adamlarıyla birlikte çekip gitti.

Bu olayın ertesi günü, Bünyamin'in Ebrehe'yi ilk kez göreceği gündü. Loncaya geldiğinden bu yana Zülfıyar ve adamlarını özellikle izleyen delikanlı, eğer Hınzıryedi bu tutumunu sürdürürse onların nasıl

(119)

davranacağını merak ediyordu. Dilenciler kethüdası ise sanki o gün sıradan bir günmüş gibi şarap fıçısının başında demleniyordu. Adamların geleceği zamana bir saat kala para çuvalları hâlâ hazırlanmış değildi. Sonunda beklenen oldu. Loncanın ana kapısı bir asker tekmesiyle açılmış, içeriye, yirmiye yakın yeniçeri girmişti. Zülfıyar ve adamlarının ortasındaki kişi Bünyamin'in ilgisini çekti: Ebrehe'ydi bu. Kara sarığını sarmış, zifiri cübbesini giymişti. Hışımla ilerleyip Hınzıryedi'nin yanına gitti. Fakat bu adam çoktan sızmıştı. Bir fincan kahveyle bir kova su getirilmesini emretti. Üzerine soğuk su dökülen sarhoş adam kendine geldiğinde sade kahve ona zorla içirildi. Gözlerindeki buğu ortadan kalktığında, adam karşısında Ebrehe'yi gördü. Gözlerine inanamadı. O azametli Büyük Efendi kakıpta ayağına gelmişti. Belki de mekruh şeyleri yiyip arttırdığı onca günaha bir de kendi nankörlüğünü ekletmek istiyordu. Günlerdir çektiği pişmanlık ve suçluluk duygularıyla küçüldükçe küçülen Hınzıryedi, efendisini, o heybetli adamı, o yüce Ebrehe'yi olanca azametiyle karşısında görünce ve onu zahmetlere sokup bu sefil yerlere getirdiğini düşününce o kadar utandı, o kadar utandı ki, kendisinin bir bit, bir pire kadar bile değer taşımadığına karar verdi. Hürmeten yerinden doğrulup bağdaş kurdu. Fakat midesi adamakıllı bulanıyor, içinden kusmak geliyordu. Sonunda dayanamayıp o gece ne yediyse çıkardı. Efendisi ona gülümsüyordu, ama korkunç, ürpertici bir gülümsemeydi bu. Ebrehe, "Efendini ne çabuk unuttun?" dedi, "Onun istediklerini neden yapmıyorsun? O olmazsa bu dünyada yaşayamayacağını bilmiyor musun?"

Hınzıryedi, günlerdir gösterdiği sadakatsizliğin, Büyük Efendi'yi uzun süre görmemesi ve onun azameti ve heybetini unutmasından kaynaklandığını anlayıverdi. Titreyen sesiyle:

(120)

"Affet Büyük Efendi" dedi, "Kendimi günahlarıma o kadar kaptırdım ki, ne yaptığımı bilmez oldum. Beni ister öldür, ister bırak, bu sana kalmış, ama Hınzıryedi kulunun pişman olduğunu bil. Bundan sonra ne istersen yapacağım. Şimdiden tezi yok, öl de, öleyim".

Ebrehe, konuştuğu adamdan gözlerini ayırmadan:

- "Ölmeni istemiyorum" dedi, "Elbette şimdilik. Ama yaptıklarını tekrar yaparsan ölüm senin için kolay bir kurtuluş olur. Bunu

biliyorsun, değil mi?"

Bu sözleri duyan adamın eli ayağı titremeye başladı. Aksi gibi Ebrehe gözlerini ondan hiç ayırmıyor, bu da kendisini adamakıllı bocalatıyordu. Çünkü Büyük Efendi'nin keskin bakışlarına uzun süre maruz kalmak onu canından bezdirirken, gözlerini onun gözlerinden kaçırmak da bir samimiyetsizlik olarak yorumlanacağından onu korkutuyordu. Güç karşısında duyduğu bu şaşkınlıktan nasıl kurtulacağını bilemedi. Bu yüzden efendisine ev sahipliği taslamaya karar verdi.

- "Heybetli Ebrehe," dedi, "Buraya kadar geldin, önüne bir şey çıkartamadık. Fakirhanemize ilk kez teşrif ediyorsun. Öyle bir şeyler yiyip içmeden gitmek olmaz. İzninle sana bir sofra donatalım".

Bu kurnaz dilenci böylece inisiyatifi göstermelik de olsa eline alıp sağa sola emirler vermeye başladı. Ortaya siniler kurulup şilteler serildi. Şarap fıçıları açıldı. Kethüda erzağından sucuklar, pastırmalar, hasekmekler getirilip sinilere yerleştirildi. Ateşler yakılıp kuzular ve piliçler çevrilmeye başlandı. Hınzıryedi elinde şarap şişesiyle efendisinin kadehini bizzat doldurup sakilik yapıyor, misafirlerin hoşnut olduğunu gördükçe yüzüne bir mutluluktur yayılıyordu. Diğer dilenciler bu yemeklere iştahla bakarlarken Bünyamin'in gözü Ebrehe'nin üstündeydi. Demek Zülfiyar'ın efendisi bu köse, kara giysili,

çatlak sesli kişiydi ve hem kendisinin, hem de babasının kaderini değiştiren bu yarasa kılıklı, tuhaf tavırlı, saydam tenli uğursuzdu. Karmakarışık düşünceler içinde ne yapacağı konusunda bir hayli düşünen Bünyamin, yakaladığı ilk fırsatı kullanmaya karar verdi. Çok geçmeden beklediği fırsat karşısına çıkacaktı. Misafirler Hınzıryedi'nin donattığı sofradaki birbirinden lezzetli yemekleri mideye indirirken, artık nasıl bir talihin eseriyse, Ebrehe elini göğsüne götürdü. Beti benzi atmış, yuvalarından fırlayan iri gözleri kanlanmıştı. Sanki öksürmek istiyordu. Önce hiç kimse duruma bir anlam veremedi. Efendisinin zehirlendiğine hükmeden Zülfiyar'ın eli gayri ihtiyari yatağanının kabzasına gitti. Gelgelelim mesele bütünüyle farklıydı: Yediği haram lokmalardan biri Ebrehe'nin nefes borusuna kaçmıştı. Az önce kül kadar beyaz olan benzi şimdi mosmor kesilmişti. Birden, bir curcuna koptu. Zülfıyar, efendisine su içirmeye çalışırken sağa sola emirler yağdırıp hekim çağırmalarını ve çıkış kapılarını tutmalarını söylüyordu. Ama tam bu sırada beklenmedik birşey oldu. Bünyamin yerinden fırlayarak sofraya gelmiş ve Ebrehe'yi yerden kaldırmıştı. Boğulmak üzere olan Büyük Efendi'nin arkasına geçerek kollarıyla karnını çepeçevre kavrayıp göğüs kafesine ani bir basınç uyguladı. Bu basıncın etkisiyle ciğerlerde sıkışan hava çıkarken, nefes borusunu tıkayan haram lokma da adamın ağzından fırlayıverdi. Lonca hasılatından Hınzıryedi'nin payına düşen otlakiyeyle alınan tavşanın suyuna yapılmış tiridin bir parçasıydı bu. Herkesin içi ferahlamıştı. Hmzıryedi, efendisine nane ruhu koklatırken, zehirlenme ve boğulma belirtilerini birbirine karıştıran Zülfıyar, Ebrehe'nin ağzından fırlayan lokmayı sonradan incelemek üzere bir mendile sarıyordu.

Koklatılan nane ruhunun etkisiyle kendine gelen Büyük Efendi,

(122)

hayatını kurtaran delikanlıyı tepeden tırnağa süzdükten sonra,

- "Sen cerrah değilsin" dedi, "Bunu nereden öğrendin ve niçin öğrendin?"

Bünyamin artık bir kahraman gibi davranması gerektiğini anlamıştı. Ebrehe'nin hayatını kurtaran numarayı babası Uzun İhsan Efendi'den öğrendiği halde,

- "Bunu nereden öğrendiğimin hiçbir önemi yok" dedi, "Amacım seni kurtarmak da değildi. Sadece bu yöntemin etkili olup olmayacağını görmek istedim. Niçin öğrendiğime gelince: Ben bu dünyaya bilmek için geldim. Benim için kutsal bir şey varsa o da bilgidir, gerek bu dünyanın, gerekse öte dünyanın bilgisi. Bu yüzden öğrendiklerimi akıl terazisinde tartıp doğru olup olmadıklarına bakarım".

Ebrehe'nin suratı asılmıştı. Loncasından birinin bıraktığı böylesi küstahça bir izlenimden endişeye kapılan Hınzıryedi ise Bünyamin'in aslında bir nükte yaptığını anlatmak istercesine inandırıcılıktan uzak bir kahkaha attı. Fakat Büyük Efendi'nin yüzü asıldıkça asılıyordu. Şüphesi yatışmayan Ebrehe, delikanlının, tanınmayacak hale gelmiş yüzünün arkasındaki kimliği çıkarmak ister gibi, uzun uzun ona baktıktan sonra,

- "Eğer bu dünyadaki en büyük amacın bilmekse, daha öğreneceğin çok şey var" dedi, "Belki de bunları benden öğreneceksin. Çünkü bazıları bilgiyi medresede, bazıları ise viranelerde ararken, ben onu başka bir yerde arıyorum. Peki sen nerede arıyorsun?".

Bünyamin kararlı bir sesle cevap verdi:

- "Dünyada".

Büyük Efendi'nin yüzüne bir tebessüm yayıldı. Ender görünen bu tebessüm Zülfiyar'ı bile şaşırtmıştı. Ebrehe,

- "Tuhaf bir benzerlik" dedi, "Bu cevabı sadece bana mahsus sanıyordum. Demek ki seninle daha sık görüşeceğiz. Paramparça

(123)

suratında aslında kimin sureti var, merak ediyorum. Yarın, tam geceyarısı bana gel. Beni nerede bulacağını bu sefil biliyor".

"Sefil" derken Hınzıryediyi kastetmişti. Adamları, hazırlanan para çuvallarını sokaktaki katırlara yüklerken, kendisi cübbesini alıp dışarı çıktı. O kadar gururlu bir tavrı vardı ki, onu ilk kez gören birisi, bu kişinin az önce ölümle burun buruna geldiğini düşünemezdi. Minarelerin şerefelerindeki müezzinler avuçlarındaki saatlere bakıp elleri kulaklarında ezan vaktini beklerlerken, Kostantiniye uyanmadan az önce, yüzünde sayısız yara izinin altında sadece kendisinin bildiği bir kimlik taşıyan genç adam kentin tam ortasında amaçsızca dolaşıyordu. Onu önce kara hırsızlar gördü. Sırtlarında çalıntı eşya dolu torbaları, kemerlerinde binbir kapıyı açan maymuncuklarıyla işlerinden dönen bu adamlar, Tanrı'ya şükredip bir yandan da pirleri Mirdesenk Sehpernebî'nin adını otuz dokuzluk tespihleriyle zikrederlerken onu şüpheli gözlerle süzdüler. Zihnini tarumar eden düşünceler nedeniyle o gece uyuyamayan delikanlıyı gören ikinci esnaf, cellat taifesiydi. Bellerinde asmaya, kesmeye, boğmaya mahsus kementler, baltalar, şifreler

ve ipler taşıyan çıraklar, kalfalar ve cellatların bizzat kendileri, sekiz yüksek görevlinin o gece kesip tuzladıkları kellelerini bir çuvala koymuş, saraydan gelecek katırları bekliyorlardı. Horozlar ötmeye başladığında bu kez onu kulamparalar görmüştü. Fiili livata esnasında aletlerine sürecekleri yağın bulunduğu kutucukları zar gibi yerde

(124)

yuvarlayıp barbut oynayan bu adamlar, delikanlıyı tepeden tırnağa süzdüler. Mahmutpaşa'da dolaştığı sırada, ağlayan gülen, takla atan, amuda kalkan, ağzı salyalı beli zincirli deliler tarafından farkedildiği zaman artık sabah ezanları okunuyordu. Mebunlar ve utanmaz oğlanlar ise binbir naz ve işveyle kırıtıp göz süzdükleri gence davetkâr gözlerle ve edalarla bakıp ona ücretlerini fısıldadılar. Esnaf ilk müşterilerini dolaplarına ve dükkanlarına buyur etmeye başladığında, para sandıklarını artık taşımaya başlayan Ermeni sırık hammalları onu sezinleyip arkalarına bakar bakmaz, değerli yüke nezaret eden muhafızların elleri yatağanlarına gitmişti. Tahtelkale'de gündüz sarraf ve gece kumarbaz olan her kim varsa, kafasında binbir düşünce taşıyan delikanlı önlerinden geçer geçmez, "Vay vay vay! Altının ayarını diliyle anlayan ve bir atışta düşeş düşüren efendimizin hayatını demek bu genç kurtardı" dediler. Ticaret hanlarının önünden geçerken pencerelerde, yedi iklim dört bucaktan gelen her milletten tüccarın renk renk serpuşları göründü. Darülfülfül, kebabe ve darçın satan tüccar, adülkahır, kakule ve zencefil alan simsara, "Vay canına! Bire alıp on bire satan Efendi demek hayatını bu gence borçlu" diyor ve enfiye kutusunu pazarlık ettiği adama uzatıyordu. Güneş, usturlabların on altıncı kertesine yükseldiği zaman, bütün büyülerin tuttuğu anda, delikanlının aniden Uzunçarşı'nın bir sokağında belirip çöplükteki kara kedileri ürkütmesi, sihirbazlarca uğur telakki edilmedi. Müneccimler usturlablarına bakıp güneşi bu kez yirmi birinci kertede gördüklerinde Bayezid Camii minarelerine tırmanan müezzinlerin hepsi cemaatin öğle namazı için aptes aldığı çeşmeden bu delikanlının su içtiğini farkettiler. Camidekiler ikinci rekâtlarını kılmaya başladıklarında, Büyük Efendi'nin hayatını kurtaran bu genç, sahaflar tarafında görüldü. Dillerinde ve parmaklarında yazı yazarken yaladıkları mürekkebin karasını taşıyan bu adamlar, delikanlı dükkanlarının önünden geçerken

(125)

esrarengiz şeyler fısıldadılar. Bünyamin o gün Kostantiniye'nin dört bir yanını dolaştı. Hanlara hamamlara, kahvelere külhanlara, camilere dükkanlara girip çıktı. Agâhlar ve ahmaklar, âlimler ve cahiller, külahçılar ve madrabazlar, sahtekârlar ve batakçılar tarafından defalarca görüldü, sezildi, seçildi, farkedildi. Gelgelelim Mısır Çarşısı'nda bir numara çevirerek, Zülfıyar ve adamlarını atlatmayı başardı.

Bir kayıkta boş kalan son yere atlayıp Galata'ya geçerken kafası hem umut, hem de endişeyle doluydu. Daha düne kadar kendisine hükmeden olaylara bir yön vermesi umudunu arttırmış, Zülfıyar'ın şüpheli gözleri ise onu endişeye boğmuştu. Çünkü bu adam, sefer dönüşü asıl kimliğini öğrenememesine rağmen yaralılarla dolu o arabada elbette ki onun

parçalanmış yüzünü görmüştü. Kuvvetle muhtemel olduğu gibi, sorguya çekilen Hınzıryedi eğer ona kendisinin Anadolu'dan dilenmeye geldiğini söylemişse, şüphesinin iyice artması kaçınılmazdı. Gece, Ebrehe gittikten sonra Hınzıryedi yanına gelerek,

- "Aşkolsun sana delikanlı!" demişti, "Ebrehe'nin hayatını kurtarmakla kendi hayatını da kurtardın. Bunlar büyük oynuyor. O yüzden yakaladığın fırsatı kaçırma. Ne yap et, aralarına gir. Onlardan biri olduğunda ise sana yardım eden şu zavallı Hınzıryediyi unutma". Dilenciler kethüdası bunları söyledikten sonra, uğur getirsin diye delikanlının avucuna tam kırk bir akçeyle üç altın saymış ve o gün gönlünce gezip eğlenmesini, ama vakit geceyarısına gelmeden darphanenin yanındaki kıraathanenin önünde olmasını tembih etmişti. Kayık Haliç'i geçerek Karaköy'e ulaştığında Bünyamin rıhtıma atlayıp arkasına baktı. Kıyıdan yüz kulaç açıktaki kayıkta Zülfiyar ve üç adamını tanımıştı. Adamlar karaya çıkmadan izini kaybettirmek için Karaköy kapısından girip Arap Camii yoluna saptı. Kuytu sokaklardan

(126)

birindeki kıraathanede bir kahve içmek için mola verdi. Duvara sırtını dayayıp çevresini kollarken o gece olacaklar üzerinde düşünmeye başladı.

Dördüncü kahvesini içip bitirdiğinde tanıdık bir ses işitti. Babası Uzun İhsan Efendi'yi gözetmekle görevli Alemsattı'ydı bu. Birlikte olduğu üç köre, "dikkat etmeyip adamı kaybettikleri için" bağırıp çağırıyor, "eğer akşama kadar Galata'da onu bulamazlarsa, gece üçünü de falakaya yatıracağını" söylüyordu. Farkedilmemek için başını çeviren Bünyamin, bunları duyar duymaz yüreği sevinçle atmaya başladı. Çünkü babası, Galata'da Allah bilir nerede, yanında kimseler olmadan dolaşıyordu. Bu, ona yaklaşması için büyük bir fırsattı.

Bünyamin, Zülfiyar'ın adamlarıyla karşılaşmamaya dikkat ederek Galata'da dört dönmeye başladı. Güneş ufukta iyice al çaldığı sırada babasını henüz bulabilmiş değildi. Sonunda Kasımpaşa mezarlığına bakmaya karar verdi. Hava kararmaya başladığında, mezarlıkta sadece bir kişiye rastladı. Babası Uzun İhsan Efendi'ydi bu. Yedi meydanın ve yetmiş iki külhanın efendisinin kabri başında çömelmiş bekliyordu. Delikanlı sessizce babasının yanına yaklaştı. Elini adamın omuzuna tam koyacaktı ki, Uzun İhsan Efendi'nin ağzından, "Bünyamin! Evladım!" sözleri döküldü. Adamın oyulmuş gözlerine dehşetle bakan genç, onun kendisini nasıl tanıdığına şaştı. Kesilen burnunu ve koparıldıktan sonra sağır edilen kulaklarını gördükten sonra gözyaşlarını tutamadı:

"Babacığım!" dedi, "Beni ne görüyor, ne duyuyorsun, ama ben, gerçekten oğlun Bünyamin'im".

Zavallı adam başını kaldırıp oğlunun elini tuttuktan sonra,

- "Kör ve sağır olmama rağmen seni hem görüyor, hem de duyuyorum oğlum" dedi, "Aslında seni görüp duymaktan da öte, hem seni, hem de içinde yaşadığın dünyayı düşünüyorum".

(127)

Bu sözleri işiten Bünyamin kendini iyice koyverip hüngür hüngür

ağlamaya başladı. Başına gelen bunca şeye dayanamayan babasının delirdiğine hükmetmişti. Fakat adam mezarın başından kalkıp hüzünlü ve derin bir sesle oğluna,

"Sizler, hepiniz, içinde yaşadığınız dünya, Kostantiniye, her şey, sadece ve sadece benim düşüncemde varsınız" dedi, "Rendekâr yanılıyor: Düşünüyorum, ama sadece ben var değilim. Düşündüğüm için asıl sizler varsınız; sizler ve içinde yaşadığınız dünya".

Hüngür hüngür ağlayan delikanlı, koluna girdiği babasıyla birlikte Galata'ya doğru ilerlerken Uzun İhsan Efendi hâlâ,

- "Her şey ben ve benim düşüncelerimden ibaret olsa da bu dünyada yaşamak zevkli bir şey" diyordu, "Sen! Oğlum! Sen benim zihnimde bir düş, bir düşüncesin. Bana şu anda dokunuyorsun. Ama ben sana dokunamıyorum. Çünkü düşlere dokunmak mümkün olabilir mi?".

Bundan sonra olanlar, ağlamaktan gözleri kan çanağına dönen Bünyamin'e bir kâbus gibi göründü. Hava kararmış, dolunay tepelerin ardından çıkmıştı. Koluna sımsıkı yapışan babası, kendisini Galata'ya doğru adeta sürüklüyordu. Ay ışığı altında dar sokaklarda yürürlerken, Uzun İhsan Efendi sanki düşüncelerini okumuş gibi oğluna, ikide bir arkasına bakmamasını, çünkü zihniyle olaylara yön verebildiği için emniyette olduklarını söylüyordu. Rıhtıma indiklerinde Bünyamin'in gözyaşları dinmiş değildi. Neredeyse sayısız fıçı, sandık ve denk, gemilere yüklenmek üzere sağa sola yığılmıştı. Babası, sanki bir kör değil de, her şeyi görüyormuş gibi bir fıçının önünde durup kapağına vurdu.

- "İşte tam aradığım gibi bir fıçı" dedi, "Beni alabilecek büyüklükte. Haydi! Şu levyeyi alıp kapağını aç bakalım".

Babasının emrini işiten Bünyamin duraksadı. Etraf karanlıktı ve kimseler görünmüyordu. Sadece yanıbaşlarındaki geminin kaptan

köşkünden sarhoş gemicilerin şarkıları kulağa geliyordu. Aynı emri tekrar işitti:

"Haydi! Korkma. Gördüğün her şey benim düşüncemden ibaret. Bunu sakın unutma. Zihnimle bütün olaylara yön verebilirim. Eğer ister ve düşünürsem, şu gemiyi içindekilerle birlikte yok edebilirim. Haydi! Yap dediğimi. Baban olarak sana emrediyorum".

Bütün umudunu kaydeden Bünyamin ağlayıp sızlayarak denileni yaptı. Ne kadar ağır görünürse görünsün, fıçı bomboştu. Aksi gibi babası fıçının içine girmişti. Oğluna bir emir daha verdi:

- "Şimdi kapağı sıkıca kapat ve derhal buradan git". Fakat delikanlı babasını o halde bırakmak istemiyordu.

Bununla birlikte içinden gelen bir dürtü onu, kendisine emredildiği üzre kapağı sıkıca kapatmaya zorladı. Bunu yapmadan önce, fıçının içindeki babasına son bir kez bakmıştı. İşini bitirdikten sonra yere çömelip ağlamaya devam etti. Uzun zaman geçmesine rağmen babası fıçıdan çıkmak bilmiyordu. Sonunda levyeyi alıp kapağı açmaya çalıştı. Amacı Uzun İhsan Efendi'yi ne bahasına olursa olsun oradan çıkarmaktı. Fakat kapağa tam abandığı sırada geminin güvertesine çıkan bir denizci "Hırsız var!" diye feryat etmeye başlamıştı. Paniğe kapılan delikanlı

levyeyi bir kenara atıp ağlaya sızlaya karanlıkta kaçmaya başladı Soluk soluğa kuytu bir yere sinip kafasını toplamaya çalıştı. Babasını şimdilik kaybetmişti. Ancak Ebrehe'yle buluştuktan sonra, sabaha karşı buraya yine gelebilir ve onu kurtarabilirdi. Olağanüstü bir çaba göstermesine rağmen zihnindeki dağınıklık arttıkça arttı. Cesareti de adamakıllı kırılmış, aklını kaçıran babasının hali onu perişan etmişti. Bu yüzden, Büyük Efendi'yle buluşmadan önce bir meyhaneye gidip cesaret toplamayı uygun gördü.

Kahkahaların en bol duyulduğu meyhaneye girdi. İçeridekiler,

(129)

şaraplarını içip çubuklarını tüttürürken ikide bir iri kıyım bir adama takılıp duruyorlardı. Bünyamin yarım sürahi şaraptan sonra kendine gelmiş, meyhane müşterilerinin, "Bak! Bak! Arap geldi!" diye sataştıkları adama bakıp gülümsemeye bile başlamıştı. Adam, bu söz kendisine söylenir söylenmez öfkeyle yerinden doğrulup kapıyı açarak sokağa bakıyor, onunla dalga geçenler de adamın bu haline kahkahalarla gülüyorlardı. Hinoğlu hin görünüşlü gözleri yuvalarında sansar yavruları gibi dönen biri sanki bir sır veriyormuş gibi başkaları duymasın diye elini ağzına siper ederek Bünyamin'e, bu adamın Gülletopuk adında bir kabadayı olduğunu, ancak sonradan delirdiğini ve yıllar önce ölen Arap İhsan nam kabadayının yaşadığına inanıp hır çıkarmak için onu köşe bucak aradığını anlattı. Gelgelelim şarap kendisini çarptığı için, delikanlı son söylenenleri anlayamadı. Hesabı ödeyip dışarı çıktığında serin hava onu biraz olsun kendine getirdi.

İçinde bulunduğu durum ona o kadar belirsiz görünüyordu ki, bu dünyada yolunu bulabilmek için babasının atlasını açıp rastgele bir cümle seçti. "Artık bir kahraman, bir bilge gibi davranmalıydı" ibaresini meyhanenin feneri altında gördü. O uğursuz kara para hâlâ kitabın arasındaydı.

Geceyarısına doğru, Karaköy'de bekleyen kayıkçıya iki akçe verip Haliç'i geçerek Odunkapısı'na çıktı. Karanlıkta Tahtelkale ve Okçularbaşı'nı geçip darphaneye ulaştı. Bitişikte, kapalı bir kıraathanenin önünde, Hınzıryedi kendisini bekliyordu. Delikanlıyı görünce kıraathanenin kapısını tıklattı. Bir süre sonra, katil suratlı bir adam kapıda görünüp onları içeri aldı ve pis bir perdeyi kaldırıp gizli geçidin kapısını açtı.

Büyük Efendi

(133)

Rivayet ederler ki, oğlu Bünyamin tarafından bir fıçıya konan Uzun İhsan Efendi'nin içinde bulunduğu geminin Galata rıhtımından ayrılıp Cebelitarık'a doğru yelken açmasından tam yüz elli yıl önce, Kostantiniye'de bazı paşalar, saray görevlileri ve nazırlar esrarengiz bir şekilde ruhlarını teslim ediyorlardı. Sarayın Yahudi hekimleri zehirlenme belirtilerini hemen tanımışlardı. Bedenlerinden kan dökülmeksizin böylece acı bir tarzda öldürülme korkusu saraydaki cesur insanlara o kadar nüfuz etti ki, mutfakta yemeklerin pişer pişmez hemen kilitli kaplara konulup sofraya getirilmesi alışkanlığı da kentte bu yüzden yayıldı. Kilitli tencerelerin iki anahtarından biri ahçıbaşında,

diğeri ise ev sahibinde bulunuyor, tencere sofraya getirilerek anahtarla besmele çekilip açılıyor ve kilit denen nesneyi, servetini korumak amacıyla üç bin yıl önce icad eden Harun'un ruhuna dua ediliyordu. Gel gör ki Harun'dan yüz yetmiş üç sene sonra Fisagor matkabı, bin iki yüz

(134)

altmış iki sene sonra da Bağdat hırsızı Mirdesenk Sehpernebî maymuncuğu icad ettiğinden ölümler azalmadı. Ne tuhaf ki rahmetliler hep Devleti Âliye'ye mahsus gizli bilgileri evlerinde bulunduran kimselerdi. Sadrazam hem başsağlığı dilemek, hem de rahmetliye emanet edilen belgeleri geri istemek için bu evlere ve konaklara ne kadar adam yollarsa yollasın, gidenler hep elleri boş dönüyor ve gönderildikleri yerde evrak mevrak bulunmadığını söylüyorlardı. Günlerden bir gün, nihayet, bu cinayetlerin faili yakalandı. Konaklara ve yalılara temizlik yapıp çamaşır yıkamak için gündelikle giden kadın kılığında bir Frenk casusuydu bu. Devrin padişahı, huzuruna getirilen casusun apış arasını yokladığında onun erkek olduğunu farketti. Tuttuğu organı bırakmaksızın, aksine daha bir sıkıp gözdağı vererek sordu:

"Bre melun! Avrat kılığında dolaşıp onu bunu kahpece zehirleyeceğine ne diye yiğitler gibi kılmanla döğüşmezsin? Bu yaptığın erkekliğe sığar mı?"

Padişahın sıktığı hayalarındaki acı nedeniyle yüzü şekilden şekile giren casus da ona şu şekilde cevap verdi:

"Yüce padişahım. Yaptığım elbette ki erkekliğe sığmaz. Ama bilgeliğe sığar".

Padişah:

"Melun kâfir! Bilgelik dedin ha. Sen bilgin misin yoksa? Hangi bilginin peşindesin?"

Casus:

"Evet, çok şey bilirim. Limanlarınıza girip çıkan gemilerin ne yük taşıdığını, yaptığınız gizli anlaşmaları, idareniz altında olan milletlerin isyana eğilimlerini, depolarınızdaki barutun miktarını, toplarınızın sayısını, her şeyi, her şeyi bilirim".

"Bre melun, sen bana bilgin olduğunu söyledin. İnsan bu anlattıklarını bilmekle hiç bilgin olur mu?"

- "Sizin bilginleriniz ne bilirler?"

(135)

- "Müneccimlerimiz ilanı harp ve sünnet için uygun zamanları bilirler. Şeyhler gayb âlemine mahsus sırları, medrese âlimlerimiz ise neyin günah neyin sevap olduğunu bilirler".

- "Yüce padişah! Eğer bu saydığın bilginler sadece anlattığın şeyleri biliyorlarsa, onların pek fazla bir şey bildikleri söylenemez".

- "Neden?"

- "Çünkü bilgi tehlike ile ölçülür".

- "Ne demek bu?"

- "Bilgi doğru olmak zorundadır ve bilgin, hata yapmaktan ölümden korkar gibi korkar. Sizin bilginleriniz hata yapmaktan korkarlar mı?"

- "Doğrusu bundan pek emin değilim. Ama önce ne demek istediğini

iyice anlat bana".

- "Şunu kastediyorum: Müneccimleriniz ya da medrese hocalarınız bir hata yaptıklarında sözgelimi cezaya çarptırılırlar mı? Hata yapmaktan korkmuyorlarsa belki de hatanın cezasından korkuyorlardır".

- "Hayır. Onlar cezaya çarptırılmaz. Çünkü onlara bilgin diye saygı duyarız".

- "Öyleyse onların doğru düşünmeleri için yeterince şart yok demektir. Çünkü onlar doğru düşünseler de düşünmeseler de nasıl olsa saygı göreceklerini, tehlikeye düşmeyeceklerini bildiklerinden hatadan da korkmazlar. Ama, mesela tüccarlar öyle mi?. Bu mesleğin adamları doğru düşünmedikleri anda iflas ederler. Benim gibi casuslar da hata yapar yapmaz yakalanıp asılırlar. İşte bu yüzden, hata yaptığı anda servetini, hatta canını kaybedebilecek olmayan insanların fikrine güvenilmez. Çünkü malı, canı, sevdikleri tehlikede olmayan biri doğru düşünemez. Bilgi tehlike ile ölçülür dediğimde kastettiklerim bunlardı. Benim neden bilgin olduğuma gelince: Yaptığım işten büyük para

(136)

aldığım için ülkemde aşağılanırım. Kralıma verdiğim bilgi yanlış çıkarsa hemen asılırım. Bu yüzden, yaşadığım tehlike en büyük tehlike olduğu için, bir casus olarak bilginlerin en büyüğü de benim. Peşinde koştuğum bilgi de kaçınılmaz olarak en doğru bilgi olacaktır. Çünkü doğru ya da yanlış olduğu er ya da geç anlaşıldığında, ben ya zengin ya da ölü olacağım".

Casusun sözlerinden ziyadesiyle etkilenen padişah o gece uyumayıp sabaha kadar düşündü. Sonunda, Enderun talebelerinden birkaçını yanına çırak alıp onlara mesleğinin sırrını öğretmesi karşılığında, casusun hayatını bağışlamaya karar verdi. Ertesi sabah tutukluyu huzuruna çağırtıp ona düşüncesini söylediğinde hiç beklemediği bir karşılık aldı. Bu melun kâfir, hayatta kalabilmek için teklifi kabul edebileceğini, ama öyle her önüne geleni de yanına çırak alamayacağını söylüyordu. Padişah ona, çıraklarında ne gibi vasıflar aradığını sorduğunda, kâfirin cevabı karşısında ağzı bir karış açıldı. Casus, dairenin çevresinin çapına oranı olan 3,14 sayısını 666 haneye kadar hesaplayabilecek birini istiyordu. Bu şart Enderun talebelerinin başına bir hayli iş açacaktı. Çünkü sözkonusu sayının bir an önce hesaplanmasını buyuran ferman karşısında boynu kıldan ince olan bu oğlanlara, sonuca varamadıkları her günün sonunda onar değnek vuruluyordu. Enderun'dan nihayet umut kesilince medreselere başvuruldu. Fakat ulema taifesi de arzu edilen sayıyı bir türlü hesaplayamadı. Sonunda, sokaklarda tellal bağırtılarak, dairenin çapına oranını 666 haneye kadar hesaplayabilecek bir babayiğidin 10.000 altınla ödüllendirileceği bütün Kostantiniye'ye duyuruldu. Aradan bir ay geçtikten sonra, tefecilerin muhasebe işlerini yürüten bir adamın çırağı, kafasında 666 hanelik bir sayıyla Bab-ı Hümayûn'a geldi. Bütün ısrarlara rağmen, bulduğu sayıyı

(137)

ancak ve ancak padişaha söylemekte kararlıydı. Aynı gün casusu Yedikule Zindanından getirip bu delikanlıyla yüzleştirdiler. Cevabı

işiten kâfir sayının doğru olduğunu gördü ve oracıkta, bu sayıyı kimselere söylememesi için gence yemin ettirdikten sonra onu çıraklığa kabul etti.

Efraim adındaki bu çırağa bildiği her şeyi, kılık değiştirmeyi, şive taklidi yapmayı, kapı dinlemeyi, meslekdaşlarıyla haberleşmeyi, adam zehirlemeyi ve akla hayale gelmedik daha bir nice yolu yöntemi öğretti. Casus öldükten sonra, padişahın izniyle Teşkilat-ı lstihbarat-ı Humayûn'u, tam da ustasının öğrettiği üzere, gizlilik esası üzerine kuran da Efraim oldu. Teşkilatın merkezinin darphanenin altında olduğunu yalnızca padişah ile, Efraim ve adamları biliyordu. Efraim'in adamları, sustalı divitleri, zehirli ve panzehirli yüzükleri, odalardaki gizli konuşmaları dinlemeye mahsus boruları yapan kuyumcu ve saatçiler; sahte fermanları, mazbataları, şahadetnameleri, hüsnühal kâğıtlarını, gothik, italik, sülüs ve kûfî tarzlarda yazıp tuğraları ve imzaları taklit edebilen hattatlar gibi meslek erbabı ile casusların bizzat kendilerinden ibaretti. Teşkilatın, darphanenin altındaki gizli merkezindeki odalarda çırak adaylarına, Frenk, Acem, Suvaç, Nemçe, Rus, Daniska ve Arap dilleri öğretiliyor, kılık değiştirmenin yolları yordamları ile kapı dinlemek, haberleşmek, adam öldürmek gibi işlere mahsus tuhaf aletleri kullanma usulleri gösteriliyordu. Zamanla bu casus nesli yedi iklim dört bucağa gönderilir oldu. Onların her biri, kale planları, asker sayıları, savaş taktikleri, satın aldıkları kişilerin adları, savaş gemilerinin rotaları, top döküm formülleri gibi gizli bilgilerle geri döndükçe, teşkilatın değeri ortaya çıktı. Efraim'in bu bilgileri şifreyle kaydettiği defterlerin sayısı da arttıkça arttı. Bu defterlerdeki şifreli yazılar özel bir cihazla okunuyordu. Bir kuyumcuya yaptırılan bu cihaz, üstünde saydam kâğıttan kapak olan bir kutuya benziyordu. İçinde,

(138)

küçük küçük 666 adet ayna ile bu aynaların her birini ekseni etrafında döndüren aynı sayıda madeni düğme vardı, öyle ki, bu düğmelerin üzerindeki ibre, O'dan 9'a kadar herhangi bir rakama getirilince, ona bağlı olan ayna da sayıya göre ekseni etrafında dönüyordu. Bir mum yakılıp kutunun içindeki özel yere konunca, kapaktaki saydam kâğıt aydınlanıyor ve her sayfasında 666 harf bulunan defter kutunun altına konunca da kâğıdın üzerinde aynı harfler, ama bu kez değişik yerlerde beliriyordu. Frenk alfabesine göre şifrelenen bu yazıdaki her bir harfe karşılık birer ayna bulunduğundan, aynanın, harfi kâğıt üzerinde doğru yere yansıtması zorunluydu. Ama bunun için her bir aynanın doğru açısını bulmak gerekiyordu. Bu da 666 sayıyı akılda tutmak demekti. Bu sayılardan ilk üçü olan 3, 1 ve 4'ü çok kimse bilirdi, ama 666 tanesini bilmeksizin şifreli metinlerin hiçbirini okumak mümkün olamazdı.

Padişah öldükten sonra, teşkilatın varlığını Efraim ile adamlarından başka hiç kimse bilmiyordu. Zaten böyle bir şeye gerek de yoktu. Bununla birlikte Efraim yeni padişahın huzuruna çıkıp ona teşkilattan bahsetmeyi uygun gördü. Ondan, giderler için para istemedi. Çünkü kendisi, en büyük sermaye olan bilgi'nin kendisine zaten sahipti. Gerçekten de limanlara gelen ve giden malların hatlarının ne zaman

yükselip düşeceğini casusları aracılığıyla bildiğinden paraca sıkıntı sözkonusu değildi. Fakat Efraim'i üzen bir şey vardı: Artık bir ayağı çukurdaydı. Casusların dünyanın dört bir yanından getirdiği son derece önemli bilgilerin şifrelenip doldurulduğu defterler artık raflardan taşıyordu, ama okuma cihazındaki 666 rakamı kendisinden başka hiç kimse bilmediği için, o öldükten sonra bu bilgiler heba olabilirdi. Bu yüzden kendisinden sonra teşkilatın başına geçebilecek birini tayin etmeliydi. Böylece, bir zamanlar ustasının yaptığı sınavı, bu kez kendi çıraklarına ve kalfalarına uygulamaya karar verdi. Teşkilat üyeleri,

(139)

dairenin çapına olan oranını 666 haneye kadar hesaplayacaklardı. Zamanla bir geleneğe dönüşecek olan sınavı kazanan bir casus muhakkak çıkacak ve teşkilatın daima bir "Büyük Efendisi" olacaktı. Fakat saat gibi çalışan teşkilatın, dayandığı gizlilik esası yüzünden, bazı beklenmedik durumlara düşmesi kaçınılmazdı.

Teşkilatın Efraim'den sonra gelen Büyük Efendisi de ustası gibi canla başla çalıştı. Gelgelelim padişahın tahttan indirilmesi bu kez sorun oldu. Büyük Efendi, teşkilatın varlığını bildirip bağlılık yemini etmek için saraya gittiğinde Bab-ı Humayûn'daki nöbetçiler tarafından durduruldu. Onlara, yeni padişaha son derece önemli bir şey söylemeye geldiğini anlattığında sarayın baltacısını çağırdılar. Bu adam ise padişahla görüşmesini sağlayacağını söylüyor ama bunun için utanmadan yüklü bir bahşiş istiyordu. Kendisine istediği rüşvet verildiğinde sözünde durmadı ve kapıda bekleyen Büyük Efendi'ye derhal defolup gitmesini söyleyip hançerine davrandı. Fakat Teşkilat bu durumdan yılacak gibi değildi. Son derece tehlikeli olmasına rağmen, iletilmek istenen bilgi bir kâğıda yazılıp becerikli casuslar tarafından padişahın yatak odasına bırakıldı. Ama sonuç koskoca bir sıfırdı. Padişah böyle bir teşkilat bulunduğuna inanmıyordu, lstihbarat-ı Hümâyûn, kurmaya çalıştığı gizliliğin kurbanı olmuştu.

Efraim'den sonraki Büyük Efendi'nin son derece dürüst bir mizacı vardı. Bu yüzden teşkilatı kendi çıkarları için kullanmaya tenezzül etmedi. Casusları ona yedi iklim dört bucaktan durmaksızın son derece önemli bilgiler getirmeye devam ediyor ve o da bunları ustasının şifresiyle defterlere işliyordu. Stratejik önemi son derece fazla bazı bilgileri casusları aracılığıyla yine padişahın yatak odasına bıraktıysa da bunun bir sonucunu göremedi. Ordu-yu Hümâyûn, istihbarat eksikliği nedeniyle, çıktığı seferlerde yenilmeye başlamış, saray zevk ve sefaya

(140)

düşmüştü. Büyük Efendi düşündü taşındı ve sonunda, hattatlara yazdıracağı sahte ferman ve emirnamelerle hem orduyu, hem de imparatorluğu yönlendirmeye karar verdi. Bunun sonucu hemen görüldü. Hattatların taklit ettiği padişah tuğrasını taşıyan fermanlar, kılık değiştirmiş casuslar tarafından, orduların başında sefere çıkan paşalara iletilir iletilmez Kostantiniye'ye ganimet akmaya başlamıştı. Birçok yeniçeri bölüğü, topçu taburu, hatta sık sık koskoca bir kolordu, bazan da ordunun ta kendisi, sahte fermanlar ve doğru bilgilerle zaferden zafere koştu. Fakat bu durum çok uzun sürmeyecekti.

Yaşlanan Büyük Efendi, Teşkilatın yeni reisini yine sınavla seçmeye karar verdi.

İstihbarat-ı Humayûn'un bu defaki reisi, yüzü bir kadını andıran, çenesinde sakal yerine ancak birkaç kıl bulunan, şakakları ve ellerinin derisi altında mavi damarlar gözüken, adeta cam gibi saydam bir tene sahip olan Ebrehe adında bir casustu. Büyük Efendi'nin ölümünden sonra padişaha gidip bağlılığını sunmaya gerek görmedi. Zaten mümkün olsa bile böyle bir şeyi yapmaya pek istekli olacak biri sayılmazdı. Çünkü o, öncekilerden oldukça farklı biriydi ve Teşkilat, adeta onun deney masası olmaya doğru gidiyordu. Okuma cihazım 666 rakamla ayarlayıp öncekilerin doldurduğu defterleri yutarcasına okuduktan sonra casusları kendi merakı için kullanmaya başlamış, sadece sonucunu görmek için sahte belgelerle kendince birtakım oyunlara girişmişti. Hattatlara hazırlattığı belgeler ve kılıktan kılığa giren becerikli casuslar yardımıyla oynadığı bu oyunlar, her ne kadar başkalarının canlarına malolurlarsa olsunlar, elinde tuttuğu gücü onun tanımasını sağlıyordu. O günlerden sonra insanları birer satranç taşı gibi görmeye başlamıştı. Bilme hırsı onu adamakıllı sarhoş ettiğinde, artık suçsuz insanları türlü komplolarla zindana attırıyor ve adamlarını yollayıp bu insanların durumlarına gösterdiği tepkileri öğreniyordu.

(141)

Ona göre hayat, artık, insanın büyük bir eğlenceyle çok şey öğrendiği bir oyundu ve içinde herkesin yaşamaktan korktuğu şu dünya, gerçekten en eğlenceli oyuncaktı. O zamanlar gülmeyi o kadar çok seviyordu ki, sahte bir belgeyle delinin birini paşa yapabiliyor ve yine onu aynı yöntemle, stratejik önemi son derece fazla bir sınır kalesine atayabiliyor, adamları kendisine kalenin nasıl düştüğünü anlatırken de çatlak sesiyle kahkahalar atıyordu. Bu durum yedi sene öncesine kadar sürmüştü. O günden sonra Büyük Efendi Ebrehe, cellat mezatından aldığı tuhaf bir aynaya alışılmışın dışında bir ilgi gösterir oldu. Artık neşesi sönmüş, nemrut suratlının biri olmuştu.

Anlatılanlara bakılırsa, şekil itibariyle, kapak yerine bir ayna parçasıyla kapatılmış büyük bir tencereyi andıran bu ayna duvara asılmayıp yere ya da sehpaya dört ayağı üzerine konuyordu. Ayakları bir karış kadardı. Gövdesi ise yaklaşık dört karış çapında ve üç karış yüksekliğindeydi. Oldukça ağır olan bu tuhaf aynanın içinde neler olduğu meçhuldü. Gelgelelim onun, artık her nasılsa, geleceği gösterdiği söyleniyordu. Gerçi Ebrehe bu aynayı yıllar önce satın almıştı, ama günün birinde onda bazı şeyler görmüş olacak ki, artık aynanın başından ayrılmaz olmuştu. İlahiyat kitaplarına ilgisi de o sıralar başlamıştı. Adamları aracılığıyla bu konuda hatırı sayılır bir külliyata sahip oldu. Yüzü hâlâ gülmüyor, alınan onca güvenlik önlemine rağmen kendini tehlikede hissettiği suratından okunuyordu. Ardından, el-kimyaya ve diğer doğa bilimlerine merak saldı. Aristotales'in Fizik'i elinden düşmüyordu. Bu bilginin eserinde, özellikle "zamanı" anlattığı bahsi defalarca okuyup hatmetmişti. Günün birinde adamları ona, Kuzeyde ilginç bir dinsel tarikattan söz ettiklerinde, onlara bu konuda derhal daha fazla bilgi getirmelerini buyurdu. Bu tarikatın kutsal kitabının bir kopyası çok

geçmeden elindeydi. Ebrehe'nin eline bu eserin geçtiği gün, teşkilatın dönüm noktası oldu. Ebrehe eski oyunbazlığını bırakarak artık sadece

(142)

ticaret ve para konusundaki bilgileri kabul etmeye başlamıştı. O günden sonra teşkilata çuvallar dolusu para akmaya başladı. İşin ilginç yanı, gelen çuvallar açılarak, içindeki günah yüklü paralar Büyük Efendi tarafından tek tek, kuruşu kuruşuna inceleniyordu. Çok geçmeden dilenciler kethüdasının idam edileceği öğrenildiğinde bu adam sahte bir fermanla kurtarılıp teşkilata bağlandı ve Kostantiniye dilencilerine akan paralar da teşkilata gelen paraya eklendi.

Alım satımla, haraç ve vurgunla, bağış ve sadakayla teşkilata gelen paraları Ebrehe tam beş yıl boyunca tek tek, en küçük bir mangırı bile atlamadan geceler boyunca incelemiş ama aradığı parayı bulamamıştı. Fakat casuslardan birinin verdiği bilgiyle harekete geçip büyük bir işe atıldı. Gözleri umutla parıldıyor ve son derece tehlikeli bir harekâtı gerçekleştirmek için gecesini gündüzüne katıyordu. En güvendiği adamı Zülfiyar'ı, aradığı şeyi bulması için kuzeydeki bir Frenk kalesine sokmayı başarmıştı. Gelgelelim, adamını bu kaleden çıkartmak başlıbaşına bir meseleydi. Bu yüzden, hattatların hazırladığı sahte bir fermanla, Edirne'deki karargâhtan dört yeniçeri bölüğünü bu kaleyi kuşatmaya gönderdi. Açılan bir lağımla Zülfiyar nihayet kaleden kurtarılmış, ama bacağından yaralandığı için kaleden çalmayı başardığı şeyi lağımcının çırağına vermişti. Fakat, emanet aldığı şeyle birlikte daha sonra o kargaşada kaybolan lağımcı delikanlının kaçtığına hükmederek büyük bir aptallıkla, onun ölü ya da diri yakalanmasını istemiş, böylece kuşu elinden kaçırmıştı»

Ebrehe'nin umudu, adının Bünyamin olduğunu öğrendikleri bu delikanlıyı bulmaktı. Gel gör ki, sahte ferman usulüyle kendilerine sözkonusu delikanlının evini aramayı buyurduğu yeniçeriler evi yıkmış ve Bünyamin'in babası Uzun İhsan Efendi'nin gözlerini oyup burnu ve kulaklarını keserek işi berbat etmişlerdi. Büyük Efendi'nin ikinci bir umudu ise, aradığı nesneyi o an taşıyan delikanlının, üstünde

(143)

bulundurduğu şeyin değerini kestiremeyecek olmasıydı. Bu yüzden onu kolaylıkla elden çıkarabilirdi. Ebrehe bu nedenle, Kostantiniye içindeki aramalarını sıklaştırmıştı. Yüzü her zamankinden daha asıktı. Fakat kethüda Hınzıryedi'nin çıkardığı bir aksilik nedeniyle dilenciler loncasına gidip, boğazına kaçan bir lokma yüzünden maruz kaldığı boğulma tehlikesinden, yüzü tanınmayacak kadar hasar görmüş genç bir dilenci tarafından kurtarıldığı zaman, altı yıl önceki neşesi yerine gelmişti. Öyle ki, buna Zülfiyar bile şaşırmıştı. Hele hele, adamlarına, artık loncanın sadakalarına ihtiyaç olmadığını söylediğinde şaşkınlık iyice artmıştı. Büyük Efendi'deki bu değişim belki de biraz onun aklından, biraz da, kendisini aşağılayan o çirkin, o küstah delikanlının, onun kirli yüreğinde yeşerttiği marazi bir duygudan kaynaklanıyordu. Bu duyguyu tanımlamak güçtü. Sevgiyle nefret arası bir şey, belki de her ikisiydi. Ama herhalde en doğrusu, insanoğlunun o güne kadar hissettiği bütün duyguların bir karışımı, bir çamuruydu. Zülfiyar'ın

daha sonra ona söyledikleri, hayatını kurtaran bu delikanlıyı incelerken sezdiklerinin ne kadar doğru olduğunu gösterecekti. Yine de mesele, bu kez akılla değil duyguyla ilgiliydi. Gece yarısı gelecek olan delikanlıyı elkimya odasında beklerken Ebrehe, hissettiklerinin kadınlara özgü birtakım duygular olduğunu sezdi. Hayatını kurtardığı için bu gence şükran duyması gerekirken, aynı nedenden ötürü ondan nefret ediyordu. Küstahlık edip kendisini aşağıladığı için ondan nefret edeceği yerde, onu seviyordu. Bir an önce "işi bitirmek" isteyen Zülfiyar, efendisini anlayamamıştı. Fakat kendisini dünyayla oynayacak kadar güçlü hissetmeye alışmış olan Ebrehe'nin amacı belki de, son derece rahatsız edici olan bu duygularının nedenlerini ortadan kaldırmaktı. Nasıl olsa henüz "vakti vardı". Bunun için o güne dek dünyayla nasıl oynadıysa, bu küstah delikanlıyla da öyle oynamayı tasarlıyordu. Ona, sahip

(144)

olduğu gücü hem göstermeli, hem de bunu bir yandan örtbas ederek göstermeye çalıştığı şeyin gölgesini büyütmeliydi. Delikanlı onun muhteşem gücünü görüp hayran olunca, Ebrehe'nin onu sevmesine neden olan küstahlığı ortadan kalkacak, Büyük Efendi'nin yüreğinde filizlenen duygu da böylece silinip gidecekti.

İçinde babası Uzun İhsan Efendi olduğu halde, Galata rıhtımında bıraktığı fıçının bir gemiye yükleneceğinden ve bu geminin de ertesi sabah Cebelitarık'a doğru yelken açacağından habersiz olan Bünyamin, tam geceyarısı Ebrehe'nin huzurundaydı. Hınzıryedi efendisinin elini öptükten sonra çekip gitmişti. Bulundukları elkimya odasındaki cıva buharı ve kükürt dumanı delikanlıyı oldukça rahatsız ediyordu. Odada üç kişi çalışıyordu. Bunlardan biri odadaki üç zosimos ocağından birinin başında bir imbiğe zaç yağı dolduruyor, öteki ise zemindeki gübre havuzunda beklettiği zincifrenin yeterince mayalanıp mayalanmadığını denetliyordu. Buyurgan tavrına bakılırsa kıdemce onlardan üstün olduğu anlaşılan üçüncüsü ise adamların yaptığı işlerin yolunda gidip gitmediğini inceliyor ve yeri geldikçe emirler vererek onları yönlendiriyordu. Duvarlardaki raflarda, sülyen, şap, mürdesenk, havacıva, göztaşı, tebeşir, zincifre ve daha bir nice maddeyle dolu kavanozlar sıralıydı. Zaç yağı, kezzap, tizap ve tuzruhu ise cam şişelerde muhafaza ediliyordu. Ocakların üzerindeki imbikler, erişilmek istenen maddenin doğup ortaya çıkmasını kolaylaştırmak için dölyatağı şeklinde imal edilmişlerdi. Ebrehe, gördüklerinden etkilenmişe benzeyen Bünyamin'e,

(145)

- "Geldiğinden beri bu tuhaf mekânın nasıl bir yer olduğunu merak ediyorsun herhalde" dedi, "Belki de burada altın yapmayı amaçladığımızı sanıyorsun. Öyle değil mi?"

Delikanlı,

"Bundan pek o kadar emin değilim" diye cevap verdi, "Altını kazanmak ya da gaspetmek mümkün iken sizin böyle bir işe girişeceğinizi sanmıyorum".

"Çok şey biliyormuş gibi konuşuyorsun. Ancak fazlasıyla silik birisin. Ağzından çıkan sözler beni şaşırtıyor, sanki biri bu sözleri

kulağına fısıldıyor gibi. Kimbilir, belki de birinden ilham alıyorsun".
Bünyamin'in aklına nedense babası Uzun İhsan Efendi geldi. Elkimya cehenneminden bir an önce gidip, rıhtımda babasını kurtarmak istiyordu. Ama içindeki bir dürtü onu, Ebrehe'nin amaçlarını öğrenmeye zorlamaktaydı.
"Peki, burada ne elde etmeye çalışıyorsun?" diye sordu. Büyük Efendi'nin neşesi yerine gelmişti. Bu soruyu işitince gözleri parladı ve delikanlıya,
- "Tabiatta yedi çeşit cisim olduğunu bilirsin mutlaka" dedi, "Ancak, altın, gümüş, kükürt, kalay, bakır, kurşun ve harisimden ibaret olan bu yedi cisim yanında bir sekizincisinin olduğunu pek az kişi bilir. Biz sekizinci cismi elde etmeye çalışıyoruz".
- "Elkimyacıların aradığı filozof taşı olmasın bu?"
"Hem evet, hem hayır. Fakat birçok bilgin, filozof taşıyla belki de bizim aradığımız şeyi kasdetmiş olabilir".
- "Peki, sizin aradığınız bu sekizinci cisim ne?"
Ebrehe bu soruyu işitince duraksadı. Sanki bir sırrı verip vermemekte tereddüt ediyordu. Neden sonra gülümsedi ve fısıltıyla,
- "Yaratılmamış olan" dedi, "Biz yaratılmamış olanı arıyoruz".
Bu cevap Bünyamin'i afallattığında, sözlerinin bıraktığı etkiyi gören

(146)

Ebrehe'nin memnuniyeti yüzünden okunuyordu. Delikanlının kafasını iyice karıştırıp, kendi karanlık gölgesini onun zihnine sokmaya oldukça kararlıydı. Sözlerini şöyle sürdürdü:
"Bu deyim seni korkutmasın. Çünkü fazlasıyla basit bir şeyden bahsediyorum. Yaratılmamış olanı' anlaman için önce 'yaratılmış olan' ile kastedilen şeyi bilmen yerinde olur. Bir dokumacı için 'yaratılmış olan' kumaş iken, 'yaratılmamış olan' ipliktir. Çünkü onun yarattığı şey iplik değil, kumaştır. Ama bu kez iplikçi için durum farklı görünüyor. Çünkü o, yünü eğirip ipliği bükerken, yüne 'yaratılmamış olan', ipliğe de 'yaratılmış olan' diye bakar. Oysa ipliğe dokumacı 'yaratılmamış olan' diyordu. Şu halde, üzerindeki elbisenin kumaşı, onu diken terzi için 'yaratılmamış olandır'. Elkimyacı için de durum buna benzer görünüyor. Çünkü kumaş nasıl ki iplikten meydana geliyorsa, aynı şekilde zaç yağı da kibritten meydana gelir ve ipliğin yünden meydana gelmesi gibi, kibrit de lap taşından oluşur.
Dokumacının kumaşı iplikten yarattığını biliyoruz. Peki sence Tanrı dünyayı hangi şeyden yarattı?"
- "Elbette varolmayandan yarattı".
"Öyleyse üzerindeki elbise nasıl ki yünden meydana geliyorsa, içinde yaşadığımız dünya da 'varolmayandan' meydana geliyor. İşte biz buna, 'yaratılmamış olan' diyoruz".
- "Ve onu varlığa getirmeye çalışıyorsunuz?"
- "Hayır. Öyle denemez. Zor da olsa, elbiseni iplik haline getirmek ve ipliği de yüne dönüştürmek mümkün. Bu işleme 'yok etme' denir. Biz sadece, Tanrı'nın yaratım aşamasını tersine izleyerek, yaratılmamış olana, boşluğa erişmeye çalışıyoruz".
- "Onu yeniden, bu kez kendi istediğiniz biçimde yaratmak için mi?"

"Hayır. Bize onun kendisi gerekli. Sen hiç 'boşluğa tapanları' duydun mu?"

(147)

- "Boşluğa tapanlar mı?"

"Bunlar bir Frenk tarikatidir. Yaratılmamış olanın, yani boşluğun gücünü gören insanlar. Onlarla hiçbir ilgisi olmayan Fon Gerike adlı biri tarikat sırlarını keşfettiği için ateş püskürüyorlar. Adını söylediğim bu bilgin Magdeburg'da bir deney yaptı. Madeni iki yarımküreyi birleştirip içindeki havayı tulumbalarla boşaltarak boşluğu meydana getirdi. Böylece yapışan her bir yarımküredeki halkalara altışar at bağlatıp onları kırbaçladı. Tam on iki at, boşluk nedeniyle birbirlerine yapışan iki yarımküreyi ayırmayı başaramadı. Bu da boşluğun gücünü kanıtlar".

- "İnanılması gerçekten zor".

"Ama doğru. Bununla birlikte, böylece meydana getirilen boşluk bizim işimize yaramaz. Çünkü biz, daha doğrusu ben, kendisinden dünyanın meydana geldiği asıl boşluğa erişmek istiyorum".

- "Peki, amaçladığın bu şeye eriştin diyelim. Onu ne yapacaksın?"

- "İşte şimdi bambaşka bir konuya geçiyoruz. Eline bir taş alıp fırlatırsan ne kadar hızla gider sence?"

"Benzetmeyle ifade etmek gerekirse, bir kırlangıç kadar hızlı gideceğini söyleyebilirim".

- "Peki neden daha hızlı, mesela sonsuz bir hızla gitmez?"

"Çünkü o havanın içinde yol alır ve hava ona direnç gösterir. Bu direnç olmasaydı belki sonsuz bir hızla gidebilirdi".

- "Şimdi havanın olmadığını ve taşın boşlukta fırlatıldığını farzet. Bu durumda ne diyebilirsin?"

- "Yoksa sonsuz hızın mı peşindesin?"

"Bu soruya cevap vermek için henüz erken. Aristotales Fizik adlı eserinde, boşluğun olmadığını, eğer olsaydı boşlukta yol alan bir cismin sonsuz hıza erişeceğini, bunun da imkânsız olduğunu söyler. Oysa bana göre boşluk var. Bunu adım gibi biliyorum. Böylece sonsuz hız da

(148)

mümkün. Yaratılmamış olanın gücünü görebiliyor musun? Boşluğun gücünü on iki atınkiyle kıyaslamak onu küçültmek sayılır. O sandığımızdan da güçlü. Bu yüzden ona tapanların sayısı hızla artıyor. Yakında belki bütün insanlar boşluğun, dünyanın maddesi, malzemesi olduğunu görecekler".

- "Boşluktan, sanki o imbikle damıtılabilir ya da işlem görebilir bir maddeymiş gibi bahsediyorsun".

- "Doğru, bundan eminim".

Ebrehe bıraktığı izlenimden memnundu. Akla sığmaz açıklamalarıyla kafasını karıştırdığı delikanlıyı, üstelik bir de odayı kaplayan cıva buharının sersemlettiğini görüyor ve gülümsemesinde büyük bir kibir okunuyordu. Şartlar onu, her ne kadar kurbanını ağına düşürdüğünü gizlemeye zorlarsa zorlasın, yine de içinde belirsiz bir endişe vardı: Hayatını kurtaran bu delikanlıya gereğinden fazla önem verdiğini hissediyor ama bunun nedenini kendine yeterince açıklayamıyordu.

İçinden bir ses ona, avucuna aldığını sandığı delikanlının meçhul bir şey tarafından korunduğunu söylese de, sahip olduğu büyük güçler Ebrehe'nin bu sesi dinlemesine engel oluyordu. Oysa Büyük Efendi hissettiği sıkıntıyı biraz deşseydi, iktidarın acizlik, güçsüzlüğün ise dirim çağrışımlarıyla yüklü olduğunu farkedecek ve Bünyamin'in kendisine karşı taşıdığı üstünlüğü biraz olsun anlayabilecekti. Sanki tasarlanmış bir oyun gibi, güneşin doğmasına dört saat varken Ebrehe değerlendirilmesi zor bir şey yapacaktı. Duvar saatine baktıktan sonra,

"Namaz vakti gelmiş. İzin verirsen sabah namazımı kılmak istiyorum" dedi.

Büyük Efendi seccadesini yere serip namazını kılmaya hazırlanırken

(149)

Bünyamin meseleyi henüz anlayabilmiş değildi. Çünkü odanın kirli havası onu adamakıllı sersemletmişti. Üstelik ocaklardaki ateşin harıltısı, imbiklerin fokurtusu ve Ebrehe'nin dua fısıltıları onun düş ile gerçeği karıştırmasına yolaçıp kafasını bulandırmaya devam ediyordu. Biraz olsun kendine gelebilmek için odayı dolaşmaya başladı. Fakat bu sırada gözüne bir şey çarptı. Bu, sırmalı bir Şam kumaşıyla örtülmüş, dört ayaklı ve şekil itibariyle mangalı andıran bir eşyaydı. Bununla birlikte onun mangal olması pek mümkün değildi. Çünkü üzerindeki kumaşın fiyatı su içinde en az elli fıluri olmalıydı. Sağında şifreli metinleri okumaya yarayan o tuhaf cihaz, solunda ise bir gemici pusulası vardı. Delikanlı önce pusulaya, sonra da namazını kılmaya devam eden Ebrehe'ye baktı. Kafası iyice karışmıştı. Duvar saatine bakmayı akıl ettiğinde ise zihni adamakıllı bulandı. Büyük Efendi ibadetini bitirene kadar, Bünyamin ne kadar düşündüyse de işin içinden çıkamadı. Sonunda ona,

- "Namazını yanlış zamanda, yanlış yöne dönerek kıldın" dedi, "Elbette eğer bu pusula ile bu saat bozuk değillerse. Çünkü kıble yerine tam kuzeye secde ettin".

Ebrehe tam da bu sözleri bekliyormuş gibi şaşırmadı. Bununla birlikte delikanlıya bir açıklama yapmaktan kaçınarak,

- "Bunun üzerinde durmanın sırası değil" dedi, "Gördüğün her şeyi merak etmeni anlayışla karşılıyorum. Ne var ki soruların cevabını öğrenebilmen için önce buna layık olduğunu göstermen gerekir. İçimden bir ses seni sınava çekmemi söylüyor. Belki de aynı ses sana bütün soruların cevabını fısıldayabilir. Ama belki de böyle bir yola başvurmadan bizzat sen bütün cevapları öğrenebilecek kadar güçlüsündür. Gerçekten güçlü müsün? Herhalde bunu hem sen hem de ben bilmek istiyoruz. Arzu edersen bunu ölçebiliriz. Şu tezgahın üzerindeki gürzü görüyor musun? Değme babayiğit onu yerinden bile kıpırdatamaz. Sen denemek ister misin?"

(150)

Sağlam ve sert tahtalardan yapılmış tezgahın başına gittiler. Üzerindeki darbe izleri ve yanıklara bakılırsa uzun yıllardan bu yana ağır işlerde kullanıldığı anlaşılan tezgahta tuhaf bir gürz vardı. Kol boyunda ve iki parmak kalınlığında demirden bir mille, bu milin ucuna raptedilip

madeni bir kafesle korunmuş demir bir tekerlekten ibaretti. Tekerleğin ağırlığı yirmi okkadan fazla görünüyordu ve mili üzerinde kolayca döndürülen bu tekerleğe, üzerine sağlam bir ip dolanmış bir kasnak eklenmişti.

Ebrehe çatlak sesiyle,

- "Haydi! Bu gürzü kaldırmayı dene" diye bağırdı.

Bu iş imkânsız görünmesine rağmen Bünyamin denileni yapmaya çalıştı. Fakat kendisini ne kadar zorlarsa zorlasın başaramadı. Bunun üzerine Ebrehe yardımcılarını çağırdı. Gelen adamlar üç kişi oldukları halde gürzü güç bela kaldırıp, verilen emir üzerine, yanyana duran iki mengeneye milinden sıkıştırdılar. Bu işi başardıktan sonra tavandan sarkan bir zincire asılıp binbir güçlükle çekmeye başladılar. Zincir, tavandaki iki makaradan geçirilip en az yüz elli okka gibi görünen bir kurşun ağırlığa bağlanmıştı. Adamlar bu ağırlığı kaldırınca, Ebrehe gürzün kasnağına sarılı ipin ucunu zincirin halkalarından birine bağladı. Adamlar zinciri bırakır bırakmaz ağırlık düştü ve mengeneye kıstırılmış mile bağlı tekerlek, tıpkı bir topaç gibi fini fini dönmeye başladı. Ebrehe gürzün milini tuttuktan sonra mengeneleri gevşetti ve ucundaki o ağır tekerlek fini fini döndüğü halde, Bünyamin'in kaldırmayı başaramadığı bu tuhaf aleti cılız koluyla yavaş yavaş havaya kaldırdı. Fakat delikanlı şaşırmamıştı. Ebrehe'ye,

- "Göz boyamak için fena bir yöntem değil" dedi, "Topaç yasasına göre işleyen bir alet bu. Merkezkaç kuvveti tekerleğin ağırlığını ortadan kaldırıyor. Bu haliyle onu bir çocuk bile kaldırabilir".

(151)

Delikanlının küstahça sözleri karşısında Ebrehe'nin gözlerinde bir an şeytanca parıltılar belirmişti. Fakat bu nefret belirtileri göründükleri kadar çabuk kayboluverdiler. O ise, elindeki gürzü adamlarına teslim ettikten sonra eskisi gibi gülümsemeye başlamıştı.

"Senin, tanımadığım biri tarafından meçhul bir amaçla bana gönderildiğini düşünmeden edemiyorum" dedi, "Sanki söylediğin ve yaptığın her şey, sana o kişi tarafından öğretilmiş. Senin o silik şahsiyetinle sözlerin arasında bir bağ kurmakta zorluk çekiyorum. Hem küstahsın hem de alçakgönüllü. Hem güçsüzsün hem de ne olduğunu henüz bilemediğim bir üstünlük taşıyorsun".

Bünyamin sordu:

- "Güçlü olmayı neden bu kadar çok istiyorsun?"
- "Elbette herkes gibi, varlığımı sürdürmek için".
- " Senin yaptığın bir tür tahnitçilik. Güç ancak ölüleri korur".
- "Bu sözler kesinlikle sana ait değil".

"Belki de sahip olduğum hiçbir şey bana ait değil. Zihinsel yeteneklerim de bunun içinde. Oysa sen, tabiatın kuvvetlerine sahip olmayı istiyorsun".

"Evet, haklısın. Dünya benim bir uzantım. Sen sadece kendi bedenini denetleyebilirsin. Oysa ben, uzaklardaki bir insanı, hatta bir kralı bile kendi elimi kullandığım kadar kolay kullanabilirim. İstersem seni kandırabilirim, seninle oynayabilirim. Ama özgür olduğunu görmek hoşuma gidiyor. Zülfiyar gibi her dediğime inansaydın bu

kadar zevk duymazdım. Haklısın. Tabiatın bütün güçlerinin sahibi olmayı istiyorum. Bunu bir ölçüde başardım da. Nasıl başardığımı sorsana bana. Sence tabiatta etki eden kuvvetler içinde en büyüğü hangisi?"

- "Emin değilim. Ama sen bunun akıl olduğunu söyleyeceksin galiba".

(152)

- "Bunlar senin sözlerin değil. Ama önemi yok. Doğru cevabı verdin. Evet, akıl. Ateş dediğimiz güç nasıl ki odunla beslenirse akıl da bilgiyle beslenir ve ben, tahmin edebileceğinin çok üstünde bilgiye sahibim. Hatta senin hakkında bile".

Ebrehe şeytanca gülümsüyordu. Bu sözler Bünyamin'i ürkütmüştü. Birdenbire bütün ruhunu saran endişeyi Büyük Efendi'nin anlamamasına imkân yoktu. İçeri adamlar girince, Bünyamin yaka paça derhal bağlanacağını, üstünün aranıp o uğursuz paranın ele geçirileceğini sandı. Oysa Büyük Efendi adamlara, yirmi bir numaralı defteri getirmelerini buyurmuştu.

Defter gelince Ebrehe rastgele bir sayfa açtı. Sol tarafta Frenkler gibi giyinmiş bir adamın resmi görülüyordu. Sağ yaprak ise birtakım anlaşılmaz yazılarla doluydu. Büyük Efendi,

- "Bu defterlerden daha yüzlerce var" dedi, "Eğer bu bilgilere sahip olabilirsen dünyayı yönetebilirsin. Bakalım neymiş. Sanırım İspanya'daki adamlarımın bir listesi. Eşkalleri, ikamet ettikleri yerler, başarıları, başarısızlıkları ve sicilleri. Neler yazıyor, istersen bir bakalım".

Defteri üstü saydam kâğıtla kaplı bir kutunun içine yerleştiren Büyük Efendi mumun alevinde tutuşturduğu çırayı kutunun bir deliğine sokar sokmaz saydam kâğıt aydınlanıverdi. Kâğıt üzerindeki harfler yine karmakarışıktı. Bünyamin'e bu harflere dikkat etmesini söyledikten sonra kutunun kenarlarındaki 666 adet düğmeyle teker teker oynamaya başladı. Düğmeler döndükçe, kâğıt üzerine yansıyan harfler esrarengiz bir şekilde yerlerinden oynuyorlardı. Ebrehe,

- "Defterin her bir sayfasında 666 harf var" diyordu, "Düğmeler aynı sayıdaki aynayı harekete geçirerek harflerin kâğıt üzerinde doğru yere yansımasını sağlıyor. Fakat bunu başarabilmen için her bir düğmenin hangi rakama getirilmesi

(153)

gerektiğini bilmen gerekir. Bununla birlikte sözkonusu rakamlar gizli de değil. Aklına güvenen herkes bu 666 rakamı bulabilir, elbette eğer bir dairenin çapına oranını ifade eden sayıyı 666 haneye kadar hesaplayabilirse. Eğer bunu başarabilirse hem bütün bilgilerin sahibi, hem de buranın Büyük Efendi'si olur. Fakat bu iş bazılarına çok zor geliyor. Zülfiyar hâlâ sayıyı hesaplama peşinde. Ne var ki daha çok işi var. Çünkü henüz ilk altı rakamı bile bulabilmiş değil".

Ebrehe bütün düğmeleri belli rakamlara getirdikten sonra, saydam kâğıt üzerinde Frenk harfleriyle yazılmış bir metin göründü. Büyük Efendi defteri kutudan çıkarıp sayfasını çevirdikten sonra tekrar içeri soktu. Bu defterde, gerçekten, İspanya'da bulunan casusların isimleri, yerleri ve sicilleri vardı. Ebrehe, kendi kişisel bilgisini de ekleyerek Bünyamin'e

bütün defteri okudu. Delikanlı da böylece, bulunduğu bu garip mekânın ne amaçla kullanıldığını öğrendi. Büyük Efendi şöyle diyordu:

- "Sana bu kadar gizli bilgileri neden anlattığımı merak ediyorsundur elbette. Birinci sebep, benim hayatımı kurtarmış olman. Ondan daha büyük bir ikinci sebep var, fakat bunu sana söylemeyeceğim. Bütün bunları öğrendikten sonra artık kolayca dışarı çıkabileceğini de sanma. Seni buradan hemen bırakmayacağımı biliyorsun. Ne var ki Teşkilat'ta canının sıkılmayacağına eminim. Çünkü burada, dışarıdakinden çok daha büyük bir dünya var. İstediğin yere girip çıkabilirsin. Bununla birlikte, dokunmaman gereken şeyi belki de biliyorsun. Şunu unutma. Burada olan her şeyi bilirim. Boş bir odaya girip kapıyı kapadığın zaman, bil ki mutlaka bir çift göz seni izliyor olacak. Kullandığım bu kelimeler için belki de özür dilemem gerekir. Fakat bunu yerleşmiş bir alışkanlığa ver. Çünkü misafirlerime, hele hele hayatımı kurtaran bir insana daha nazik davranmayı elbette isterdim".

(154)

Büyük Efendi bunları söyledikten sonra okuma kutusunun düğmelerini çevirerek ayarını bozdu. Artık harfler birbirinin içine geçmiş, defterdeki yazılar okunamaz olmuştu. Üfleyerek cihazın ışığını söndürdükten sonra, Ebrehe delikanlıya,

- "Şimdi seni yalnız bırakıyorum" dedi, "Belki görüp öğrendiklerin üzerinde düşünmek istersin. Bunun için uzun zamanın olacağından emin olabilirsin".

Ebrehe gittikten sonra Bünyamin elkimya odasında yalnız kaldı. Burada neden bulunduğuna, hangi akla hizmet bu uğursuz mekâna geldiğine açık bir cevap veremiyor, bilinmedik bir dürtünün sanki kendisini yönettiği sanısına kapılıyordu. O anda kendisinin, rüyalarında sık sık gördüğü yeniçerilerden biri olduğunu, karanlık bir sis içinde onlar gibi düş misali dolaştığını düşündü. Ancak bu, belirsiz bir düş olmalıydı. Kendisini bir kahraman gibi hissediyordu ama, Ebrehe'nin dediği gibi fazlasıyla silikti ve küstahça verdiği cevapları sanki birisi kulağına fısıldamıştı. Kendisine yol gösteren bu fısıltıyı tanır gibiydi. Babasının sesine benziyordu ve sanki her yere nüfuz etmişti.

Bünyamin, elinde olmaksızın, zavallı babasının ta baştan beri büyük bir oyun oynadığını, karnından konuşanlar gibi su şırıltısından gökgürültüsüne, acı feryatlarından zevk inlemelerine, esnaf bağırtılarından savaş naralarına kadar bütün sesleri taklit ettiğini ve meddahlar gibi sesini kılıktan kılığa sokarak herkesi konuşturduğunu düşündü. Bu marazi düşünceler onu adamakıllı yorduğunda bir sedire oturup içinde bulunduğu durumu tartmaya çalıştı. Kendisini bitkin hissediyordu ama tuhaf bir bitkinlikti bu. Sanki bedenindeki gücün sahibi kendisi değildi ve karşı gelemeyeceği bir şey, belki de ona yorulmasını emretmişti.

Birdenbire odada yalnız olmadığını hissetti. Sedirden kalkıp odayı aramaya başladı, ama hiç kimseyi göremedi. Gözlerinde yaşlar belirmişti.

(155)

- "Baba!" dedi, "Babacığım! Sen misin?"

Fakat bu soruya cevap veren olmadı. Bünyamin hıçkıra hıçkıra ağlayarak,

- "Beni buradan kurtar baba!" dedi, "Ben kahraman değilim, olamam da!"

Delikanlı katıla katıla ağlamaya başlamıştı. Sedire kapanıp o kadar çok gözyaşı döktü ki, sonunda iyice bitkin düştü. Uyumak üzere olduğunu anladığında düş görmemek için dua etti. Buna rağmen, dalıp gittiğinde tıpkı kendisine benzeyen silik ve belirsiz düşler gördü.

Bir zamanlar Anadolu'nun orta yerinde, bütün kervan yollarının kesiştiği bir kavşakta, adına Girdbad derler bir kasaba vardı. Yecüc ve Mecüc diyarından alınan envai çeşit baharat, Hint kumaşları, Suriye armutları ve paha biçilmez Musul tülbentleriyle yüklü develerin sahipleri, uzakta bu kasabanın ışıklarını görünce eşkiya görmüş gibi titrer, ama bir yandan da yürekleri cız ederdi. Çünkü para kazanmanın cazibelerini ve iflas etmenin tehlikesini kalplerinde defalarca hissetmiş olan tüccarlar gözünde Girdbad, hem son derece cazip hem de akıl almayacak kadar tehlikeliydi. Eyyamıbahur nedeniyle gece yol almak zorunda kalan kervan ahalisi arasında, Girdbad'a gidip gitmeme konusunda çıkan tartışmalar her zaman için bu kasabanın elli bir kumarbazı lehinde sonuçlanır, çok geçmeden kasaba girişinde develerin çıngırak sesleri duyulduğunda, uğuru artması için bir gece önceden kokarca yağına yatırılan cıvalı zarlar çıkarılıp parlatılırdı. Dokuz aylık bir yolculuktan sonra dünya nüfusunu yarım gün besleyecek bir servet biriktirmiş olan tüccarlar, elli bir kumarbazın evlerine dağıldığı zaman her hanede bir barbut faslı başlar, Fağfur ülkesinde, Hint'te ve deniz canavarları diyarında bitimsiz pazarlıklar sonucu kazanılan onca para kaybedilmeye başlandığında misafirlerin aklı başına gelirdi. Sabaha karşı tüccarların her biri, kervan yolu üzerindeki bütün eşkiya pusularının, tam elli bir kumarbazı barındıran Girdbad yanında solda sıfır kaldığını bir kez daha anlar, ama bu esnada iş işten geçmiş olurdu. Seksen deve yükü mal, mülk, para ve ziynet böylece ütüldüğü zaman gün çoktan doğmuş olur, servetlerini kaybeden tüccarlar saçlarını başlarını yola yola kumarbaz yuvalarından çıkar çıkmaz, yaptıkları hatadan dolayı başlarını taşa, taşı başlarına vururlardı. Sözkonusu taş, Girdbad'ın yegâne meydanındaydı ve kasabaya yolu düşen saf bir adam bunu bir anıt, mezar taşı, yahut altar sanabilirdi. Oysa bu, servet sahibi tüccarlardan kendi canına kıymayanlarca "pişmanlık taşı" tabir edilen bir mermer bloktu. Üzerinde Rum lisanıyla birtakım yazılar vardı ve denildiğine göre hazinelerin yerini belli ediyordu. Efsaneye bakılırsa, ona başını yeterince vuranın aklı başına geliyor ve üzerindeki yazıları böylece okuyup kumarda kaybettiği servetin tam otuz katını teşkil eden hazinelerin yerini bulabiliyordu.

Gel gör ki günlerden bir gün bu kasabaya yolu düşen bir aksakallı pir, gaflet anında şeytana kulak verdi ve kendisini barbuta davet eden kumarbazların çağrısına uydu. Attığı zarlar sebaye dü gelmiş ve masaya sürdüğü demir asası ile demir çarıklarını kaybetmişti. Yegâne servetini ütüldüğü için değil, ama şeytana uyup kumarbazlara kandığı için o

kadar üzüldü ki, kasabanın hemen yanındaki bir mağarada inzivaya çekildi. Oradan açlık ve susuzluktan ölmeden önce bu günah kasabasına bir lanet savurdu ve böylece olan oldu. Lanetin bir eseri olarak tabiatın kanunları değişivermiş, elli bir kumarbaz avuçlarına

(157)

tükürüp ne kadar zar yuvarlasalar da hep sebayü dü gelmeye başlamıştı. Ortadaki her iki öbek parayı da getiren o eski düşeşler ve dört ciharlar artık yoktu, hatta paranın yarısını getiren dubara, hepyek ve şeşiyek de bir türlü düşmez olmuştu. Kumar masasına gelen yegâne zar sadece, oyuncudan koyduğu paranın bir misli fazlasını talep eden sebayü dü oluyordu. Hiylesiz yahut, öküz, izmir ve cıvalı olsun, sonuç değişmeyince kumarbazlar ne yapacaklarını şaşırdılar ve talihlerini döndürmek için akla sığmaz yollara başvurdular. Bazıları, görünmeyen bir kuyrukluyıldızın gökyüzünde kolgezerek talih seyyarelerini kararttığını düşünüyor, bazıları ise suçu düztabanlara yüklüyordu. Nihayet, çağırdıkları bir hekime bütün kasaba nüfusunun ayak denetimlerini yaptırıp, yakaladıkları iki düztabanı taşa tutarak kovdular. Bu da yetmeyince, sokaklarda ve damlarda gezen bütün kara kedileri telef ettiler. Barbuta gelen tüccarlar servetlerini ikiye üçe katlayıp güle oynaya kasabadan ayrılmaya başlayınca, Girdbad'ta on üç kişinin bir araya gelmesini yasakladılar ve zarlara yüksek dozda cıva damlattılar. Gelgelelim bu beyhude tedbirler de fayda sağlamayınca, sönen talih yıldızını yeniden tutuşturmak için havai fişekler atmaya başladılar. Öyle ki, bu çatapatlara belbağlayan herhangi bir kumarbaz, avucuna tükürüp zarları yuvarlamadan önce fişeğin fitilini ateşlemek zorundaydı. Ancak fitiller saniyeli olmadığı için patlama anı kestirilemiyor, zarlar durmadan sebayü dü geliyordu. Sonunda, kumarbazların çoğu açlıktan ve talihsizlikten ölünce, sağ kalanlar, kasabaya sayısız efsuncu ve sihirbazı buyur ettiler. Bir Çin büyücüsünün tavsiyesine uyup, her bir kenan iki adam boyunda olan, mermerden oyulma bir çift devasa zarı, laneti bertaraf edip uğuru yeniden getirsin diye uçurumdan bile yuvarladılar. Ama bu dev zarlar bile sebayü dü gelmişti. Girdbad'ın talihi artık kapanmıştı. Fakat çocukluğunda, bir meslek öğrenip koluna altın bilezik taksın diye bir

(158)

Girdbad kumarbazına çırak verilen Gazanfer böyle düşünmüyordu. Kasabaya lanet eden pirden ütülen demir çarıkları giyip demir asayı eline alarak yola çıktı. Çarıklar ve asa onu götüre götüre yedinci iklimde bir dağ köyüne vardırdı. Bu diyarın üfürükçüsü köyde bir türbenin bekçiliğini yapıyor ve kapalı kısmetleri açıyordu. Kumarbaz ona derdini anlattı ve bir zamanlar düşeş düşüren ellerinin mahkûm olduğu sebayü dü'den kendisini kurtarmasını rica etti. Kumarbazın için için ağlayıp kapalı kısmetine yandığını görünce, üfürükçünün yüreği paralandı ve kesesinden çıkardığı bir çift abanoz zarı ona verdi. Gazanfer diyar diyar dolaşıp dünyadaki en talihsiz adamı bulacak ve kendisine verilen zarları bu zavallıya tam 66 kez attırıp sayılan dikkatle bir kâğıda not edecekti. Bu sayıların ebceddeki karşılığı olan harfleri bulup okuduğunda, kapalı kısmetinin nasıl açılacağını öğrenecekti.

Böylece yeniden yollara düşen kumarbaz, türbe bekçisinin tavsiyesine uyarak, ağlama ve feryad seslerinin geldiği yerlerde demir asa demir çarık gezerek, inlemeler vadisi denilen bir mevkiye vardı. Pınarlarda testilerini dolduran kadınlardan dağlarda sürülerini otlatan çobanlara kadar herkes ağlıyor, feryadlar göğe varıyordu. Onlara neden gözyaşı döktüklerini sorunca beklediği cevabı aldı. Hepsi, talihsizliği yedi iklim dört bucakta bilinen Şuayıb adında bir dervişe acıyor, onun için feryad edip besteler yapıyorlardı. Gazanfer böylece ağıt seslerini takip ede ede bir köye vardı ve evin birinin penceresinde, oturup dizini döven, saçını başını yolan bir adam gördü. Bu, dünyanın en talihsiz adamı olan Şuayıb idi.

Kendini Tanrı misafiri olarak tanıtıp Şuayıb'ın elini öptükten sonra ona derdini anlattı. Ancak o sözlerini bitirir bitirmez, talihsiz adamın yüzü aydınlanıvermişti. Çünkü onun talihsizliğinin yegâne çaresi, yedinci

(159)

iklimden gelen bir adamın vereceği zarları 66 kez atmak olacaktı. Sonunda abanoz zarlar, cümbüş, çalgı, çağanak ve davul sesleri eşliğinde belirtilen sayı kadar atıldı ve Gazanfer gelen sayılan dikkatle bir kâğıda kaydetti. Ebced hesabıyla harfleri bulduğunda talihinin nasıl düzeleceğini de gördü. Artık sebayü dü atmayacaktı. Ama bunun için kumardan kazandığı paranın ancak yüzde birini harcaması gerekiyordu. Bu şart dikkate alınırsa, kumarbazın artık daha büyük oynaması gerektiği açıktı. Bunun için Kostantiniye'ye yerleşmeyi uygun gördü. Açılan talihi vasıtasıyla Tahtelkale esnafından kırptığı paralarla küçük bir servet biriktirdi. Bu miktar yüz altındı. Fakat asıl sermayesi, elbette bunun yüz katı olan 10.000 filuriye erişiyordu. Gel gör ki harcayacağı para kısıtlı olduğundan Fener'de bir batakhane kiralamak için tam dört yıl zar yuvarlaması gerekti. Nihayet batakhaneyi satın alıp fedailerini kiraladığı zaman eli biraz genişledi. Mahzendeki şarap küplerini çıkarıp servetinin yüzde doksan dokuzu olan parayı buraya yığdı ve yüzde biri olan 5.000 altının küçük bir kısmını gerekli rüşvetler için ayırdıktan sonra kumarhanesinin devamını sağlayabildi. Artık Kostantiniye'nin bütün kumarbazları onun müşterisiydi. Batakhanesinde oynanan asıl oyun ise, elbette ki barbuttu. Talih yıldızı artık parlayan Gazanfer, bu selametli ortamda kendisi gibi usta kumarbazlar yetiştirdi.

Böylece aradan yıllar geçti ve kazandığı paranın, kesinlikle harcamamak zorunda olduğu yüzde doksan dokuzluk kısmını batakhanenin mahzeni artık almayınca işçiler tutup duvarları oydurdu. Artık sermayesinin yüzde birini 50.000 filuri teşkil ediyor ve bu meblağ da gün geçtikçe büyüyordu. Fakat eli sıkılığı nedeniyle adı çıktı. Yüklü servetini cömertçe harcamaması nedeniyle piyasada para sıkıntısı başgösterdi. Tüccarlar bu işten hiç memnun değildiler. Fakat Gazanfer'de bulunan paranın tedavüle çıkmaması, asıl Büyük Efendi'yi

(160)

rahatsız ediyordu. Bu yüzden önce, onun batakhanesine bir yeniçeri baskını yapmayı düşündü. Fakat dilenciler loncasında bir delikanlı tarafından ölümden kurtarıldığının sabahı aldığı bir haber üzerinde düşününce bu kararından vazgeçti. Hele hele, ertesi gece bu

delikanlının küstahlığını görünce onun gözünü boyamayı kafasına koydu ve kendince basit bir plan hazırladı. Delikanlı teşkilattaki odada uyurken, o, bu planı en ince ayrıntılarına kadar geliştirdi.

Bünyamin derin uykusundan ikindiye doğru uyandı. Gözlerini açtığı halde Zülfıyar onu dürtmeye devam ediyor, iyice açılması için yanaklarına tokat atarken, efendisinin misafirini eğlendirmeye kararlı olduğunu, bunun için de kahvaltısını yaptıktan sonra derhal hazırlanması gerektiğini söylüyordu. Adamın biri, el yüz yıkamak için odaya bir leğenle ibrik getirmiş, ayrıca bir tepsi de kahvaltılık yiyecek hazırlamıştı. Ne var ki Bünyamin'in fazla iştahı yoktu. Yiyecekleri bu yüzden gönülsüzce atıştırırken, Ebrehe içeri girip misafirinin hazır olup olmadığına baktı. Dediğine göre o akşam çok eğleneceklerdi. Üstelik misafiri için bu cümbüşe uygun bir kıyafet satın aldırmıştı.

Ebrehe üzerindeki paçavraları çıkaran Bünyamin'e, ipek bir gömleği, otuz filurilik bir Acem şalını ve sırma işlemeli bir kaftanı kendi elleriyle giydirdikten sonra onu bir odaya götürdü. Delikanlı içerideki hazineyi görür görmez az kalsın küçük dilini yutacaktı. Oda tabandan tavana kadar parayla doluydu. Venedik sekineleri, filuriler, şahîler, esrefîler, Macar altınları, Alman ektileri, esedîler, Sevilla kuruşları, Zolotalar, sümünler, akçe ve mangırlar ayaklar altındaydı. Büyükçe bir keseyi altınla dolduran Ebrehe,

- "Bunların benim için fazla değeri yok" dedi, "Sen de istediğin kadar

alabilirsin, zaten yakında bunların değer taşıyacağını sanmıyorum".

Doldurduğu keseyi eliyle tarttı. Fakat taşımak için fazla ağır olduğunu anlayınca yarısını boşaltıverdi. Kuşağını biraz bollaştırıp keseyi yerleştirdikten sonra Bünyamin'e çıkış kapısını işaret etti. Zülfıyar ve adamları onlarla gelecekti.

Dışarıda atlar hazır bekliyordu. Havada yağmur bulutları vardı ve karanlık çökmek üzereydi. Atlarını mahmuzlayarak Divanyolu'nu geçip Tavuk Pazarı'na geldiler. Ebrehe, esirciler hanının önünde atını durdurdu. Kalabalık avlunun dışına taşmıştı. İçeride mezat hâlâ sürüyor, müşteriler günün son kölesi olan bir hadım zencinin fiatını yükselttikçe yükseltiyorlardı. Kalabalık o kadar kızışmıştı ki, Zülfıyar efendisine yol açmak için kırbacını kullanmak zorunda kaldı. Avluyu ite kaka geçtikten sonra tahta merdivenlerden ikinci kata çıktılar. Bu kat, esircilerin hem yazıhane olarak kullandıkları, hem de esirleri muhafaza ettikleri odalarla doluydu. Girdikleri bir yazıhanede Ebrehe olağanüstü bir saygı gördü. Tacir ve yardımcıları Büyük Efendi'nin eteklerini öptükten sonra izzetü ikramda bulundular. Kısa bir sohbetten sonra konuya gelindi.

Esircinin daha o sabah Ebrehe'ye haber verdiği gibi, elinde ahu gözlü, kiraz dudaklı on bir Rus kızı vardı. Yemin billah ederek onları Tatarlardan 12.500 filuriye aldığını söylüyor, güzelliklerini ve zerafetlerini öve öve bitiremiyordu. Dediğine bakılırsa hepsinin de yaşları taş çatlasa on yediydi. Arkasından feryad ve figanlar, hıçkırık ve ağlama sesleri duyulan bir kapının anahtar deliğine gözünü dayayan esirci, sanki içeride cennet hurileri görüyormuş gibi yüzünü şekilden

şekile sokuyor, aşk ve şehvetten yanıp tutuştuğunu dile getiren nidalarla müşterilerin aklını çelmeye çalışıyordu. İçerideki esir kızları görmek isteyen Ebrehe'ye rağmen, elindeki anahtarı tuttuğu halde kapıyı açma

(162)

işini sürüncemede bırakıp mallarını övmeye bir süre daha devam etti. Sonunda anahtarı kilide sokup birkaç kere çevirdi.

Odada gerçekten birbirlerinden güzel esirler vardı. Müşterilere cazip göstermek için ellerine kına yakılmış, ve onlara, bulundukları izbeye hiç de uymayan ipekli elbiseler giydirilmişti. Ebrehe, Bünyamin'e kendi kadınını seçmesini söylediğinde delikanlı ne yapacağını şaşırdı. Ancak onun duraksamasını dikkate almayan Ebrehe ne yapacağını çok iyi bildiğinden, istediği kızın elbiselerini esirciye çıkarttırıyor, yarası beresi olup olmadığına bakıyor, dişlerinin sağlamlığını denetleyip yaşını kestirmeye çalışıyordu. Bünyamin'in hâlâ duraksadığını görünce ona, o gece birlikte olacağı kadını derhal seçmesini, çünkü fazla vakitleri olmadığını tekrarladı. Kendisi en sonunda iri yarı ve al yanaklı bir kadında karar kıldığında, delikanlının için için ağlayan bir kıza baktığını görünce, "Demek onu beğendin" dedi, "Ben olsam daha hareketli birini seçerdim. Ama zevkine saygı gösteriyorum".

Bu sözleri söyledikten sonra esirciye altınları sayarken Büyük Efendi'nin yüzündeki müstehzi ifade hâlâ kaybolmamıştı. Yazıhanedeki usta ve çıraklara bahşişlerini dağıtıp onlara o akşam esir kızları nereye göndereceklerini tarif ettikten sonra Zülfiyar'a "Gazanfer'in batakhanesine gidiyoruz" demişti. Atlarına binip bu kez Haliç yönünde ilerlediler. Hava kararmak üzereydi. Hatta Valide Camii arkalarına vardıklarında, evlerine dönen insanlar yanlarında taşıdıkları fenerleri bile yakmışlardı. Eminönü Camii'ne gelir gelmez öfke ile homurdanan bir kalabalığa rastladılar. Yeniçeriler, kalyoncular ve mollalardan oluşan birtakım adamlar, sövüp sayarak, yaka paça zaptettikleri birini yerde sürüklüyorlardı. Bu zavallı adam, giysilerine bakılırsa, Galata'da ikamet eden bir Frenkti ve kafaların kesildiği malum taşa doğru götürüldüğüne göre büyük bir suç işlemiş olmalıydı. Taşın yanında, adamcağızı ayağa kaldırarak itip kakmaya başladıklarında onun topal

(163)

olduğu anlaşıldı. Zavallıya son bir şans vererek ondan din değiştirmesini istediler. Bununla birlikte, herhalde olumsuz bir cevap almış olacaklar ki, kafasını taşa yatırdılar ve bir yeniçeri adamın kellesini yatağanıyla uçuruverdi.

Ebrehe, silahını temizleyen yeniçeriye adamın suçunu sorduğunda, onun vaktiyle Venedik balyosunun kâtibi olduğunu, ama sonradan meslek değiştirip cerrahlığa başladığını ve evinde bir cesedi kesip biçerken yakalandığını öğrendi. Bünyamin'e dönerek,

- "Görüyor musun?" dedi, "Bilme tutkusu insanları nasıl bir sona sürüklüyor. Görmek, duymak, bilmek ve öğrenmek isteyen şu zavallı cerraha gösterilmeyen saygı, sadece karanlığı, soğuğu ve sessizliği algılayan ve hiçliği bilen bir cesede gösteriliyor. Onu katleden bu insanlar evlerine döndüklerinde belki de çocuklarına Kubelik'in acı sonunu ibretle anlatacaklar ve bilginin tehlikelerini birer birer

sayacaklar".

Ebrehe bunları söylerken, infazı gerçekleştiren yeniçeriler maktulün mallarını açık arttırmayla satışa çıkartmışlardı. Herhalde onca öfke ve yorgunluktan sonra, böylece kazandıkları parayla meyhanede biraz demlenmek istiyorlardı. Bisturiler, tokmaklar, kerpetenler, kemik kesmeye yarayan tuhaf testereler bir iki mangıra gittikten sonra, geriye kalan büyük bir kitabı beş akçeye Ebrehe satın aldı. Hâlâ atının üzerinde olduğu halde sayfaları karıştırırken, bunun bir anatomi atlası olduğunu gördü. Kaslar, kemikler, bağdokular, damarlar, sinirler ve organlar, Kostantiniye'nin ünlü bitirimlerinin, meyhanecilerinin, oğlanlarının ve delikanlılarının adlarını taşıyordu. Büyük Efendi kitabı Zülfiyar'a teslim ettikten sonra, infazı seyretmiş olan bir kâfire iki altın vererek maktulün gömülmesi için gerekeni yapmasını söyledi.

(164)

Haliç boyunca ilerleyip Fener'e vardıklarında dolunay çıkmıştı. Gazanfer'in batakhanesi surlara bitişik olarak inşa edilmiş, iki katlı ahşap bir binaydı. Eşiğin önünde atlarından inip kapıya üç uzun ve üç kısa aralıkta altı kez vurdular. Kapıdaki gözetleme deliği açıldı ve bir çift mavi göz onları süzdü. Bir süre sonra dışarı fırlayan seyisler atlarını alıp ahıra götürmüş ve dalkavuk bir uşak onları içeri buyur etmişti. Kesesi dolgun olanlara tahsis edilen üst katın tersine, zeminde sadece ayak takımı barbut oynuyor ve Gazanfer'in bir eli kan, bir eli katran fedaileri buradaki oyunlardan mano tepkiyorlardı. Binlerce akçenin, altının ve mangırın el değiştirdiği bu batakhanede, göze alınan onca riske, kaybedilen ve kazanılan servetlere rağmen heyecan, sevinç ve hayal kırıklığı yoktu; öyle ki, kumarbazlardan hangisinin kazanıp hangisinin kaybettiğini yüzlerindeki ifadeden çıkarmak mümkün değildi. Çünkü hemen hepsi, zar yuvarlamanın gerçek pirleri olma payesine erişmiş, kalplerinde ve kafalarındaki son duygu kırıntıları da silinmişti. Böyle olmayanlar ise, batakhanede toprak kaplar içinde bedavadan verilen afyonlu şarap nedeniyle kazanmayla kaybetmek arasındaki farkı algılayacak yeteneklerini çoktan yitirmişlerdi. Çoğu uğurlarına, bazıları ise zarlarındaki cıvaya güveniyorlardı. Günlük hâsılatının çoğunu hepyekle kaybeden bir esnaf sol elindeki tavşanayağına bel bağlarken, topladığı haracı pencüseyle bırakan bir zorba koltuğunun altında muhafaza ettiği öküz kafatasına itikat ediyordu. Ganimet malları sebareyle sırrolan yeniçeriler muskaları ve camgözlerinin er ya da geç dübeşe sebebiyet vereceğini düşünürken, üstüste iki talihsiz dubarayla sadakalarına elveda diyen dilenciler bildik dualarını okuyorlardı. Uygunsuz bir ciharyekle rüşvetlerinin izi silinen memurların hali ise bir başkaydı. Bu adamların kimisi bir talih iksiriyle

(165)

gargara yaptıktan sonra zarlara böylece tükürüyor ve bileklerini sallarken düşeş düşüreceğine kanaat getiriyordu. Bazısı ise eli uğurludur diye yanlarında getirdiği altı parmaklı arkadaşına zar attırıyordu. Toprağın derinliklerinde bulduğu küpler dolusu altını yıllardır bu batakhanede kaybetmekle meşgul bir defineci ise zarları yuvarlamadan önce, bu günah yuvasına gelmeye kırk bir akçeye razı olan

nefesi kuvvetli bir pîre üfletiyordu. Sanatlarını layıkıyla yapmaları için müstakbel maktullerince kendilerine verilen bahşişleri penciyek gelecek olan bir zara yatıran cellatlar ise düşen sayıyı gördüklerinde huysuzlanıyor, sabık kurbanlarının kanı yüzlerine vuruyordu.

Ebrehe, arkasında Bünyamin, Zülfiyar ve adamları olduğu halde üst kata çıktı. Burası seçkin konukların ağırlandığı yerdi ve ikram edilen şaraplar elbette ki daha lezizdi. Pahalı İran halılarıyla döşenmiş bir odaya girdiklerinde içeride eşraftan dört kişiyi ve Gazanfer ile onun kalfası olan bir Ulahı gördüler. Burada mano toplanmıyordu, çünkü oynanan kumara Gazanfer, kalfası vasıtasıyla bizzat katılıyordu. Kumara katılan dört kişiden biri olan Arap tüccar daha şimdiden büyük bir servet kaybetmişti. Ermeni simsarın durumu da pek iyi sayılmazdı, ama ortaya koydukları parayı düşük tutan İranlı ile öteki Arap tüccarın durumu nispeten daha iyiydi. Ancak ortada bir gerçek varsa, bu, oyunda kazanan tarafın genellikle Gazanfer'i temsil eden Ulah olmasıydı.

Odadaki herkesçe şahsen ya da gıyaben tanınan Ebrehe verilen bütün selamları aldıktan sonra barbuta oturdu ve Alman ekületiyle dolu kesesini batakhanenin simsarına teslim etti. Bir kese ekü, üç buçuk kese şahı altına çevrildiğinde ortaya para koyup zarları yuvarladı ve uzun, gerilimli bir fasıl böylece başladı. Barbutun heyecanı arttığında, o ana dek çekingen oynayan İranlı ile Arap tüccar oyunu yükseltince gerilim zirveye ulaştı. Ermeni simsar son meteliğini kaybedip aşağı inince,

zemin kattakiler yukarıda büyük bir kumarın döndüğünü ondan öğrenip odanın kapısına geldiler ve içeri girmelerine engel olan fedailerin arasından sıyrılmayı başaran bazıları bu heyecanlı oyunu daha yakından izleme fırsatını buldular. Ebrehe kapıda biriken ve fedailerin uzaklaştırmayı başaramadığı kalabalığa baktıktan sonra zarları ceviz sehpaya son bir kez yuvarladı. Sebayü dü gelmişti. Yerinden doğrulup bağırdı:

- "Hile yapıyorsunuz!" Gazanfer cevap verdi:

- "Hile falan yok. Sadece talihin sana yardım etmedi, o kadar".

Ebrehe, "Şimdi görürüz" diyerek ceviz sehpanın öteki tarafına geçmeye çalıştı. Ama Gazanfer'in fedaileri kendisine engel olunca Zülfiyar ve adamları yatağanlarına davranmak zorunda kaldı. Kapıda biriken kalabalık homurdanmaya ve fısıldamaya başlamıştı.

Ebrehe,

- "Buradakiler! Size söylüyorum!" diye bağırdı, "Hile yapıp paranızı alıyorlar, izin verin size ispat edeyim".

Kumarbazların hemen hepsi, bıçaklarına, yatağanlarına ve pistollerine davranarak, "Haklı. Görmek istiyoruz. Konuşsun bakalım!" diye bağırınca, Gazanfer oyunda kullanılan zarları ortaya fırlattı:

"Alın işte zarlar!" dedi, "İnceleyin bakalım. Ama sizleri bir daha buraya alırsam iki olsun. Çünkü ben hayatımda böyle bir hakaret işitmedim".

Kumarbazlar fener ışığında inceledikleri zarların cıvalı olmadığını gördüler. Fakat Ebrehe kül yutacak adam değildi. Zarların üzerindeki

noktaları bıçağıyla kazıdıktan sonra,
"Bakın işte" dedi, "Zarların beş yüzündeki noktalar kurşunla
doldurulmuş, ama 'altı'nın karşısındaki 'bir'in bulunduğu yüzde kurşun
yerine demir var".

(167)

Gazanfer,
- "Nereden biliyorsun onun demir olduğunu?" diye gürledi, "Zarın o
yüzü ağır olduğu için atıldığında 'altı' mı gelecek diyorsun? Öyleyse at
bakalım istediğin kadar. Görelim hele, beklediğin sayı gelecek mi".
Zarlar defalarca atıldığı halde, gerçekten de 'altı'nın düşme ihtimali
diğer sayılar kadardı. Gazanfer küfürler savurarak, maruz kaldığı bu
muameleden çok gücendiğini, kendisinin bütün amacının kumara heves
edenlere gönül borcuyla hizmet etmek olduğunu, ama bu nankörlük ve
küstahlık karşısında kendi kadrini bildirmek için kumarhanesini tam bir
hafta kapatması gerekebileceğini söylüyordu. Onun bu tehdidinden
korkan bazı kumarbazlar Gazanfer'in gönlünü alıp onu teselli etmeye
kalkışınca Ebrehe küplere bindi.
- "Aptallar!" diye bağırdı, "Ne çabuk kanıyorsunuz. Göstereyim size
nasıl hile yapıldığını."
Üstüne zarların atıldığı çuhayı ani bir hareketle kaldırınca ceviz
sehpanın teneke kaplı olduğu görüldü. Ebrehe'nin bir işaretiyle harekete
geçen Zülfiyar, yatağanıyla çivileri söküp tenekeyi kaldırınca, o ana
dek herkesin masif tahtadan yapıldığını sandığı sehpanın içinin boş
olduğu ve tenekeyle gizlenen bu bölümde, düzenli aralıklarla
yerleştirilmiş on yedi bobin olduğu görüldü. Gazanfer şaşırmış gibi
görünüyor ve bu sehpayı daha geçen hafta bedestendeki mezattan satın
aldığına yeminler ediyordu. Fakat eskiden zengin bir tüccar, şimdi ise
hırpani kılıklı ve meteliksiz bir ihtiyar olan ağzı bozuk bir kumarbaz,
- "Yalan söylüyorsun!" diye gürledi, "Bütün sermayemi, hanlarımı,
hamamlarımı, kölelerimi, ticarethanemi ve develerimi işte bu sehpada
tam altı yıl önce kaybettim. İşte bu sehpada!"
İhtiyar bunları söylerken yumruğuyla sehpaya vuruyordu. Ebrehe
kumarbazlara dönerek,

(168)

- "Anlaşılan mıknatıs kullanmış. Anlarız şimdi nasıl yaptığını" dedi.
Bobinlere bağlı teli izleyerek Gazanfer'i temsil eden Ulah'ın bulunduğu
yere geldi. Tel, sehpanın bu yanında tahtadan yapılmış bir anahtara
bağlanıyordu. Öyle ki, anahtar gerektiğinde döndürülerek zemin kata
giden bir başka telle birleştirilebiliyordu. Büyük Efendi, anahtarı
çevirdikten sonra kumarbazın birine, kılıcını çekip bobinlere
dokundurmasını söyledi. Adam denileni yapar yapmaz kılıcı bobinlere
yapışıverdi, öyle ki, silahını güçlükle çekip alabildi. Kumarbazların
hepsi küçük dillerini yutmuşlardı.
"Vay hınzır!" diyorlardı, "Meğerse mıknatıs kullanmış; tevekkeli
değil, her atışında düşeş düşürüyordu".
Gazanfer kumarbazları boş yere yatıştırmaya çalışıyordu. Şaşkınlıkları
birdenbire öfkeye dönüşüveren bu adamlar hem o gün, hem de daha
evvel kaybettiklerini talep etmeye başladıklarında iş çığırından çıktı.

Fedailer kumarbazlarla başedemez olduklarında, Ebrehe, Bünyamin'e,
- "Az sonra silahlar patlamaya başlar. Ama burayı terketmeden önce şu telin nereye gittiğini öğrenmek istiyorum" dedi.
Tel, sehpanın ayağından döşemeye inip alt kata ulaşıyordu. Kanlı bıçaklı bir kavganın başladığı odadan çıkıp, merdiveni tırmanan sayısız kumarbazı güçlükle yararak zemine indiler ve aşağıya uzanan telin hizasındaki odanın kapısını kırdılar. Burası bodruma açılıyordu. Yerde sarı bir ışık vardı. Bu ışık elbette ki Gazanfer'in servetinin doksan dokuz katını teşkil eden altınlardan geliyordu. İçeriyi incelediklerinde tahta bir havuz gördüler. Ebrehe duvardaki feneri alıp havuza yaklaştırdı. Suyun içinde birtakım tuhaf balıklar ve birkaç tane çok iri yengeç vardı. Yengeçlerin sürekli rahatsız ettikleri bu balıklar, denizcilerin çok iyi bildiği gibi, dokunulduğunda insanı çarpan, hatta böylece öldürebilen bir

(169)

özelliğe sahiptiler. Bobinlere bağlı olan tel de yukarıdan bu havuza iniyor ve zemindeki bakır levhaya bağlanıp nihayet buluyordu. Ebrehe, Zülfiyar'a dönerek,
- "Buraya gel de elini suya sok, neler olacak bir görelim" dedi.
Zülfiyar elini suya daldırır daldırmaz acıyla kasılıp kaldı. Bütün vücudu titriyor, gözleri yuvalarından fırlayacakmış gibi oluyordu. Adam yere yuvarlanırken Ebrehe katıla katıla gülmekteydi. Hatta geçirdiği onca şoka rağmen Zülfiyar bile efendisine hoş görünmek için gülmeye çalıştı. Gel gör ki, attığı yapmacık kahkaha bir neşeyi değil, olsa olsa büyük bir ızdırabı ifade ediyordu. Neşeleri uzun sürmedi. Burunlarına duman kokusu gelir gelmez buradan gitmeleri gerektiğini anladılar. Çünkü kandırıldıklarını anlayan kumarbazlar batakhanede yangın çıkartmışlardı. Ancak bunun kendilerine bir zararı olmayacaktı. Çünkü tahta yanıp altın baki kaldığına göre, ertesi sabah batakhanenin küllerini kalburla eleyip Gazanfer'in altınlarını bulabilirlerdi.
Geceyarısından az sonra Fener'e geldiler. Büyük Efendi atını bir konağın önünde durdurduğunda dolunay batmıştı. Onlar daha atlarından inmeden konağın kapısı açılmış ve efendilerinin yolunu gözleyen uşaklar dışarı fırlamıştı. Burası Ebrehe'nin evlerinden biriydi ve esir pazarından satın aldığı iki cariye içeride onları bekliyordu.
Sofaya girdiklerinde hizmetkârlar koşup efendilerinin eteklerini öptüler. Sofra, üst katta hazırlanmıştı. Üç büyük sinide tam kırk bir çeşit meze vardı. Neyzeni, zurnazeni, udisi, tamburisi, nekkarezeniyye birlikte tam tekmil hazır bekleyen saz heyetine bakılırsa o gece bir cümbüş olacağa benziyordu. Devrin âdeti gereğince cariyeleri görmemeleri için hepsi de kör olan müzisyenler tamburların tellerine

(170)

vurmaya, çiftenaraları dövmeye başladıklarında, gelenler sofraya oturdular. Rakılar çeşmibülbüllerden billur bardaklara kondu ve Ebrehe'nin seçtiği cariye, esirhanede aldığı kısacık müzik eğitimine rağmen, güzel ve ahenkli sesiyle hicaz faslına başladı. Bununla birlikte, o gece Bünyamin'le birlikte olacak olan cariye şarkı söyleyecek halde değildi. Çünkü esaret hayatının yükünü sırtında taşıyan bu kız, köle

tacirleri tarafından yakalandığından beri ağlıyordu. Kader yoldaşından etkilenen öteki cariye ise şarkısını o kadar içli, o kadar hüzünlü söyledi ki, rakısını zorla içen Bünyamin ağlamaklı oldu.

Delikanlının gözlerinin dolduğunu gören Ebrehe tam bu anda elindeki billur kadehi cariyeleri gizleyen perdeye fırlatarak, "Yeter!" diye haykırdı. Bu öfkeli naraya şaşıran çalgıcılar aralarındaki uyumu kaybedince musiki yavaşladı ve kesildi. Büyük Efendi bu kez,

- "Çalın bize bir oyun havası!" diye bağırdı.

Gayrete gelen çalgıcılar, afyoncuları bile uyandıracak kadar oynak bir köçekçe çalmaya başladıklarında Ebrehe ortaya fırlayarak raksetmeye başladı. Büyük Efendi o kadar ustaca, o kadar işveli dansediyordu ki, o ana dek yüzü gülmeyen Zülfiyar bile kadehini bir dikişte boşaltıp, "Heeeeyt!" diye bağırmaya başladı. Sırtı aşağıya gelmek üzere Ebrehe sofradaki herkesin önünde teker teker eğilmeye başladığında akçeler ve altınlar âdet üzere tükürükle ıslatılıp alnına yapıştırılıyordu. Sıra Bünyamin'e geldiğinde, alışık olmadığı rakının etkisiyle delikanlı büyük bir tedbirsizlik yaptı. Çünkü vaktiyle Zülfiyar'ın ona verdiği o kara para, babasının atlasının sayfaları arasından kayıp, koynunda sakladığı akçelerin arasına karışmıştı. Bünyamin, Ebrehe'nin alnına yapıştırmak için akçe aramak üzere elini koynuna attığında bu paraya tesadüf etti. Bu kaygan ve soğuk parayı Büyük Efendi'nin alnına götürürken durumu farketti. Ama iş işten geçmişti. Yapıştırmaktan

vazgeçerse şüphe çekebilirdi. Neyse ki Ebrehe doğrulurken para yere düştü ve darbukacı o sırada uzun bir tramola çektiği için Büyük Efendi Bünyamin'in önünde bir kez daha eğilmedi. Tramola sert bir darbeyle durur durmaz raks da kesilmişti. Şimdi Bünyamin farkettirmeden parayı geri almak zorundaydı. Bu işi başarabilirse, helaya gideceğini söyleyip onu kubura atmaya niyetliydi. Fakat düşündüğünü gerçekleştirmeye teşebbüs ettiği an Ebrehe kolunu tuttu ve adamlarına,

"Sizler artık gidin. Bu delikanlıyla bizim işimiz var" diye bağırdı.

Bünyamin ürpermişti, çünkü kolu kavrandığı an bir cürmü meşhut olayı yaşanacağını sanmıştı. Fakat Büyük Efendi'nin onu, sofradan kalkmasına yardım etmek için tuttuğunu anlayınca içi rahatladı. Buna gerçekten ihtiyacı vardı. Çünkü içtiği onca rakıdan sonra başı adamakıllı dönüyordu.

Zülfiyar ve adamları evden çıkarlarken, Ebrehe onu kolundan sürükleyerek bir odaya götürdü. Bünyamin'in aklı ise sofrada kalan o uğursuz paradaydı. Büyük Efendi ona,

"Kadının içeride seni bekliyor" dedi, "Hamamda yıkandı, kokular sürüldü, güzel ve temiz elbiseler giydirildi. Buna rağmen hâlâ ağlıyor. Haydi göreyim seni! Onu teselli edeceğine eminim".

Ebrehe kapıyı açıp delikanlıyı içeri buyur etti. O da yandaki odada kalacaktı. Bünyamin odaya girdikten sonra kapının kilidinin döndüğünü farketti. Loş odayı sadece bir mum aydınlatıyor ve en karanlık köşede zavallı bir kız için için ağlıyordu. Delikanlı mumu söndürdükten sonra kızın yanına gitti ve ona,

- "Merak etme" dedi, "Sana bir kötülük yapmayacağım. Mumu da

benim yüzümü görmeyesin diye söndürdüm. Çünkü dayanamazsın, ben çok çirkinim".
Kız ağlamasını kesmişti, ama kafesten sızan ışığın altında gözlerinin yaşlı olduğu belliydi. Bünyamin ona dokunmak

(172)

istedi, ama bundan hemen vazgeçti. Bir süre, ikisi de susarak beklediler. Bu sırada, yan odadan sesler gelmeye başlamıştı. Ebrehe'nin altındaki cariyenin zevk inlemeleriydi bunlar.
Bünyamin sedire çöküp elleriyle yüzünü örttü. Çünkü gözleri yaşla doluydu. Babasını kurtarmak isterken işleri berbat etmiş, kendisini arayan adamların tam ortasına düşmüştü. Zülfiyar, sonradan her ne kadar kendisini tanıdığını gösteren bir davranışta bulunmamışsa da, delikanlı önceki günden beri olanların ustaca tasarlanmış bir oyun olduğunu düşünüyordu. Böyle bir maceranın içinde bulunmasına, Ebrehe'nin hayatını kurtarmasına ve ona küstahça davranıp boyundan büyük cevaplar vermesine rağmen kendini bir kahraman gibi hissetmiyordu. Büyük Efendi'nin dediği gibi, sıradan, silik bir insandı o. Tek özelliği, yüzünün dayanılmaz çirkinliğiydi.
Gözleri yaşla dolup boğazı düğümlenen Bünyamin, esir kızın yanında kendini koyvermemek için mücadele ederken omuzunda bir el hissetti. Kız, yanında eğildi ve elini tuttu. Dünyanın en güzel, en tatlı sesiyle ona,
- "Aglaya" dedi, "Maya imya aglaya".
Aglaya'nın elini elinde hisseder hissetmez Bünyamin kendini tutamadı ve hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Eğildi ve başını kızın dizlerine koyarak saatlerce gözyaşı döktü. Hıçkırıkları kesilip bu kez içini çekmeye başladığında, Aglaya onu yatağına götürüp yatırdı ve üzerini örttü. Bünyamin çok geçmeden derin bir uykuya daldı.
Sabah olduğunda Aglaya gitmişti. Üstelik, kilitli odaya giren Zülfiyar hoyrat elleriyle dürte tokatlıya kendisini uyandırmaya çalışıyor, derhal toplanıp kahvaltısını yapmasını, çünkü Büyük Efendi'nin teşkilatta onu beklediğini söylüyordu. Mütevazı kahvaltı sofrası, dün geceki

(173)

cümbüşün yapıldığı odada hazırlanmıştı. Buraya Zülfiyar'dan önce girmeyi başaran Bünyamin, yerde hâlâ duran o uğursuz paranın üzerine kimseye farkettirmeden oturduktan sonra uygun anı kollayıp, kendisini ele verebilecek tehlikeli nesneyi cebine indirdi. İçini böylece ferahlattıktan sonra artık Aglaya'yı rahatça düşünebilirdi. Bununla birlikte, Ebrehe'nin anlattıkları zihninden bir türlü çıkmıyordu. Uyku sersemliği dağılınca Zülfiyar'ın buraya hangi amaçla geldiğinin bilincine vararak irkildi. Çünkü kendisini teşkilata götürmekle görevli bu adam, inanılmaz bir oyunu gerçek diye ona zorla yutturma çabasının bir deliliydi. Üstelik delikanlıyı ikide bir dürtüp lokmasını boğazına düğümlüyor, kahvaltısını bir an önce bitirmesini, yoksa teşkilata geç kalacaklarını söyleyip duruyordu. Kendisine yeni bir oyunun hazırlandığı ve bunu sahiciymiş gibi gösterecek süslerin ve ayrıntıların da artık tamamlandığı su götürmez bir gerçek olmalıydı.
Üstünkörü yapılan bu kahvaltıdan sonra konaktan çıkıp seyislerin

hazırladığı atlara bindiklerinde, saçı sakalı, kaşı, bıyığı olmayan hırpani bir dilenci yanlarına yaklaştı. O güne dek, kendisini tam altı kez yıldırım çarpan Dertli'ydi bu. Üstüne üstlük, hava da kapalıydı ve yağmur yağacağa benziyordu. Zülfıyar gazaba gelerek kırbacına davrandı ve sadaka isteyen dilenciye, "Behey uğursuz! Tepemize yıldırım mı düşüreceksin, bas git buradan!" diye bağırıp ucu demirli kırbacını zavallının suratında şaklattı. Ne var ki bu darbe hırsını almaya yetmediği için kırbacıyla zavallıyı adamakıllı dövmeye başladı. Bu insafsızlık karşısında ayranı kabaran Bünyamin, Zülfıyar'a durmasını söyledi. Fakat acımasız adam delikanlının ihtarına okkalı bir küfürle karşılık verince olan oldu. Bünyamin adamın kırbacına yapışıp çekmeye başladı ve boş bulunan adam nasıl olduysa atından düşüverdi. Gel gör ki, bu hali onun fitili almasına yetmişti.

Düştüğü yerden doğrularak delikanlıya saldırdığında kırbacı suratına

yedi. Kollarıyla yüzünü koruyup tekrar atılmaya heveslendiğinde ise kırbaç bu kez karnında şakladı, derken sırtına indi. Zülfıyar yere yığılıverdi. Bünyamin kırbacı atıp atının karnını topuklayarak hayvanı dört nala koşturmaya başladı. Dertli ise, kendisini koruyan bu delikanlıyı, taban tepip Valide Camii'ne kadar izledi. Ancak burada soluğu kesilince, meçhul bir yere doğru at koşturan Bünyamin'in arkasından minnetle bakakaldı.

Valide Hanı yakınlarında bir kıraathanede atını durduran Bünyamin, hayvanını bağladıktan sonra taburelerden birine çöktü ve kendisine bir kahve söyledi. Oturduğu yerde uzun uzun düşünmesine rağmen karar vermekte zorlanıyordu. O an, eğer isterse, arzu ettiği her yere gidebilirdi. Öte yandan, her ne kadar kandırıcı görünse de sırlarla dolu bir dünya da vardı. Orada kendini güven içinde hissetmemesine rağmen, Ebrehe'ye ait olan bu dünya merak duygusunu kamçılıyor, düşgücünü kanatlandırıp ona sahte bir özgürlük duygusu veriyordu. Bir karara varabilmek için babasının atlasını bu yüzden açmak zorunda kaldı ve "hayatını öne sürüp, sırrı bulmak için yola çıktı" cümlesini okudu. Sanki denizin derinliklerine dalacakmış gibi derin bir nefes aldı. Kararını vermişti. Özgürlük duygusu, özgürlüğün kendisine galip gelmiş, Bünyamin sırrı çözmeye and içmişti. Atına atladı ve hayvanı teşkilata doğru koşturmaya başladı.

Darphanenin yanındaki kıraathaneden teşkilata açılan dehlizi geçtiğinde kan ter içindeydi. Hatta bu kararlı ve aceleci haliyle katil suratlı kahveciyi ürkütmeyi başardığı bile söylenebilirdi. Adamlar onun yanında Zülfıyar'ı göremeyince şaşırmışlardı. Ebrehe elkimya odasından çıkıp onu karşılamakta gecikmedi.

- "Demek buraya Zülfıyar olmadan geldin" dedi, "Beni gerçekten çok şaşırtıyorsun. Böyle giderse seni herhalde hiçbir zaman

anlayamayacağım. Kendi rızanla geldiğine göre burada seni cezbeden şeyler olmalı, yani merak ettiğin ve keşfetmek istediğin şeyler".

Atını yol boyunca koşturmaktan soluk soluğa kalan Bünyamin, "Söyle bana!" diye bağırdı, "Neyin peşindesin? Bana oyun

oynadığına eminim. Hangi amaca hizmet ediyorsun? Benim hakkımda neleri biliyorsun?"

- "Önce sakin ol. Sonra sorularını teker teker sor".

- "İlk sorum şu: Bu boşluk masalı nedir? Bana neden o tuhaf şeyleri anlattın? Böylece eline bir şey mi geçecekti?"

"İkinci sorunu tahmin edebiliyorum. Neden sonsuz hızın peşinde olduğumu soracaksın".

- "Benimle oyun oynama. Sadece cevap ver ve gerçeği söyle".

Zihnindeki belirsizliğin bir sonucu olarak delikanlının meraktan kıvrandığını ve bu haliyle her türlü telkine gitgide açıldığını gören Ebrehe'nin yüzünde bir memnunluk ifadesi belirmişti. Ne var ki Büyük Efendi, belirsizliğin kandırılmayı kolaylaştırdığını aynı zamanda Bünyamin'in de bildiğinden ve böylece söylenenlere kolay kolay inanmamaya kararlı olduğundan emindi. Onun istediği de belki buydu. Belki de hem gerçeği söylemek, hem de söylediğinin yalan olduğuna inandırmak istiyordu. Yüzünde o meşum tebessüm olduğu halde, Bünyamin'in koluna girip,

- "Sana her şeyi anlatacağım" dedi, "Gel benimle".

Birlikte elkimya odasına girip, üstü alacalı kumaşla örtülü o tuhaf nesnenin önüne geldiler. Büyük Efendi örtüyü kaldırınca ortaya akıllara sığmaz bir ayna çıktı. Görünüşü itibariyle, dört ayak üzerinde duran bir tencere gibiydi. Fakat kapak yerine, üst yüzeyinde bir ayna bulunuyordu. Bu aynanın üzerinde ise birtakım yazılar vardı. Bünyamin dikkatle baktığında, bu yazıların ayna yüzeyine yapışmış sayısız kum tanesinden oluştuğunu farketti. Fakat yazılara dokunmak mümkün

(176)

değildi. Çünkü arada yarım parmak boşluk kalacak şekilde, ayna bir cam tabakayla örtülmüştü. Bu tuhaf nesne, Ebrehe'nin hayatını değiştiren Kehanet Aynası'nın ta kendisiydi.

Kum tanelerinden meydana gelen yazıları okumaya çalışan Bünyamin bir hayli zorlandı. Çünkü Kufi üsluptaki bu harfler, köşeli ve dik hatlardan meydana geliyordu. Yazıları nihayet sökmeyi başardığında adamakıllı şaşırdı. Kehanet Aynası'nın üzerinde şunlar yazıyordu:

KIYAMETTEN BİR YIL ÖNCE YEDİNCİ DOLUNAYDA
MEHDÎ BATI KAPISINDAN GİRECEK

Bünyamin'in şaşkınlığını zevkle izleyen Ebrehe anlatmaya başladı:

- "Artık benimle büyük bir sırrı, belki de gelmiş geçmiş en büyük sırrı paylaşıyorsun sevgili dostum. Bunu Zülfiyar bile bilmiyor. Senin yerinde olsam ona anlatmaya kalkmazdım. Çünkü sana inanmaz. Hatta söylediklerini denetlemeye bile ihtiyaç duymaz. Çok meraklanıyorsun biliyorum. O yüzden izin ver, sana bu aynanın hikâyesini anlatayım. Bu aynayı cellat mezatından on beş yıl önce satın almıştım. Ayna, şimdi de gördüğün gibi bir cam levha ile korunuyordu ve ayna ile bu cam levha arasında kalan kum taneleri dikkatimi celbetmişti. Fakat o günlerde, şimdi gördüğün yazı oluşmuş değildi. Cellat bana bu aynanın evveliyatını anlattığında ona inanmakta güçlük çektim. Çünkü satın aldığım eşyanın bir kehanet aynası olduğunu ve yirmi beş yıl önce bir derviş tarafından padişaha hediye edildiğini söylüyordu. Anlattığına

bakılırsa, derviş, hediyesini verip bahşişini aldıktan sonra padişaha, bu aynanın geleceği gösterebildiğini, ama bu işi kıyametten ancak yedi yıl önce gerçekleştirebileceğini ve Âdemoğulları'nın böylelikle akıbetlerini

(177)

bilebileceklerini anlatmıştı. Yine celladın anlattıklarına bakılırsa, padişah onunla bir hayli oyalanıp vakit geçirmiş, ama aynanın geleceği bir türlü göstermemesi nedeniyle bu eşyadan bıkmıştı. Cellat sonunda bana, aynanın yıllar önce Girit Savaşında bazı yararlılıklar gösteren bir paşaya hediye edildiğini,fakat bu paşanın önceki gün kellesi istendiğinden gidip onu bizzat katlettiğini anlattı. Âdet gereği cellat adamın malına mülküne sahip olmuş ve bu mallar arasında Kehanet Aynası da onun eline geçmişti.

Bunları önce celladın uydurduğu bir masal sandım. Aynayı alıp Teşkilattaki odamın bir köşesine yerleştirdim. Aradan yıllar geçti ve hem aynayı, hem de onun hikâyesini unuttum. Fakat bundan tam altı yıl önce gördüğüm olağanüstü bir şey, bana onun bir kehanet aynası olduğunu hatırlattı.

Sözkonusu günün sabahı bir nağme beni uyandırmıştı. Çok garip, çok kasvetli bir müzikti bu ve odamdan bir yerden geliyordu. Çok korktuğum için pistoluma davrandım. Çevreyi araştırdığımda sesin, yıllardır unuttuğum bu Kehanet Aynası'ndan geldiğini farkettim. Ona dokunur dokunmaz müzik kesildi. Bu, tüylerimi ürpertmişti. Hemen ardından, ayna üzerindeki kum taneleri gözlerimin önünde hareket etmeye başladıklarında aklımı kaçırdığımı sandım. Kumlar, önce dikey ve sonra da yatay yönde hareket ettikten sonra, şimdi gördüğüne benzer bir yazı meydana getirdiler. Hâlâ hatırlıyorum, şöyle yazıyordu:

KIYAMETTEN YEDİ YİL ÖNCE BÜYÜK KENTİN KUZEYİNDE KIRMIZI BİR BULUT GÖRÜNECEK

Ne yapacağımı bilemiyordum. Aynayı ters çevirip sarstım. Ama kum tanelerinin ayna yüzeyine adeta yapıştıklarını ve yerlerinden oynamadıklarını görünce şaşkınlığım arttı. Önce bunu bir oyun sandım.

(178)

Fakat böyle bir şeye imkân yoktu. Üstelik aynanın üstündeki camın yerinden çıkarıldığını gösteren bir işaret de mevcut değildi. Derhal Zülfıyar'ı çağırıp ondan, Kostantiniye'nin kuzeyinde olağandışı bir durum olup olmadığını denetlemesini istedim. Ancak bunu yapmasına gerek kalmadı. Çünkü adamları ona, Galata'nın arkasında, Tophane taraflarında çok yoğun bir kırmızı bulutun ortaya çıktığını çoktan haber vermişti. Yine anlattığına göre halk bunu veba belirtisi sayıp üç gün içinde bu felaketin çıkacağına inanmaktaydı. Fakat aradan bir hafta geçtiği halde bekledikleri hastalık ortaya çıkmadı ve rahatladılar. Oysa ben, hiç de rahat değildim.

Her sabah uyanır uyanmaz koşup aynaya bakıyordum. Yazılar bir yıl boyunca değişmedi. Fakat bir sabah yine o uğursuz nağme ile uyandım. Ses, geçen sefer olduğu gibi, aynaya dokunur dokunmaz kesildi ve kum taneleri ayna yüzeyinde eskisi gibi hareket etmeye başladı. Kehanet Aynası'nda bu kez şunlar yazılıydı:

KIYAMETTEN ALTI YIL ÖNCE NEMÇE İLİNİN VELİAHDI

ZEHİRLENEREK KATLEDİLECEK

Bu yazıları okuduktan sonra derhal Beç kentindeki casuslarımızla temas kurdum. Yirmi gün sonra aldığım habere göre, altı yaşındaki veliaht gerçekten de zehirlenerek ölmüştü. Cenaze töreninde bizzat hazır bulunan casuslarımın anlattığına göre, kentte büyük bir yas vardı. Bu olaydan sonra aynanın gerçekten geleceği gösterdiğine ihtimal verdim ve ertesi yıl gördüklerimden sonra buna kesinlikle inandım. Çünkü bir sonraki yıl aynada, "Kıyametten beş yıl önce Anadolu'da isyan çıkacağı" yazıyordu. Ondan sonraki kehanetler de doğru çıktı. Nemçeliler Lehlerle yaptıkları bir savaşı kaybettiler ve büyük bir yangın Tebriz'i yok etti.

Kehanetlerin hepsinin doğru çıkması elbette asıl kehanetin doğruluğunu

(179)

destekliyordu. Evet, senin de anladığın gibi Kıyamete çok az bir zaman kaldı. Aynada şimdi, kıyametten bir yıl önce, yedinci dolunayda Mehdî'nin geleceği yazılı. Bir yıl sonra dünya yok olacak. Mehdi gelecek, Dabbetü'l Arz yerin altından çıkacak, günahkârlar cezalandırılacak, ekinler kuruyacak, gökleri ateş bulutları kaplayacak, denizler çekilecek, yüzen, yürüyen ve uçan her şey ölecek. Dünyadan geriye hiçbir şey kalmayacak.

İşte sevgili delikanlı! Bu yüzden, yaşadığın şu günlerin değerini bil. Konuştuklarımızı yalnızca sen ve ben biliyoruz. Belki hâlâ sana bir oyun oynadığımı sanabilir ve söylediklerime inanmayabilirsin. Zaten inanmayacağını bildiğim için anlatıyorum sana bunları. Eğer her söylediğime inanan Zülfiyar gibi biri olsaydın, sana bunlan kesinlikle söylemezdim."

Bünyamin,

"Söylediklerine inanmak son derece zor" dedi, "Fakat yine de, doğru olsun ya da olmasın, anlattıklarını sonuna kadar dinlemeye kararlıyım. Kehanet Aynası'nın boşlukla ya da sonsuz hızla nasıl bir ilgisi var?"

Zaten bu soruyu bekliyor görünen Ebrehe,

- "Öğrenmek istiyorsan benimle gel. Sana bir şey göstereceğim" dedi.

Böylece kütüphaneye gittiklerinde Büyük Efendi kilitli bir dolabı açıp, büyük boy bir kâğıdı çıkararak delikanlıya verdi. Kâğıtta, devasa bir topaç planı vardı, öyle ki, yüksekliği üç kulaç olan bu topaç, barutun patlamasıyla harekete geçen bir çark sistemiyle döndürülebiliyordu.

Bünyamin, topacın içinde resmedilen insan şeklini görünce şaşırmıştı.

- "Döndürülmeye hazır ve içinde insan olan bir topaç" dedi, "Ne kadar garip bir tasarı! Peki neye yarıyor?"

Ebrehe anlatmaya başladı:

- "Sana garip gelen bu tasarı, kıyametin yakında geleceğini anlayan ve

(180)

işlediği onca günahtan sonra kurtuluş için fazla bir umut taşımayan birinin tek kaçış yolu. Sözlerimin çok belirsiz olduğunu biliyorum. Ne var ki bunları şimdiye kadar kimseye anlatmadığım için uygun ifadeyi bulmakta zorlanıyorum. İstersen, kıyametin kendisinden başlayalım. Kehanet Aynası'ndakileri okuduktan sonra bu konudaki hemen hemen

her kitabı elde ettim. Taberanî'yi, Ebuşşeyh'i, Hafız ibni Hacer'i, ibni Merduveyh'i ve diğerlerini okudum. Güneşin batıdan doğacağını, savaşların ve hastalıkların çıkmasından sonra toprağın bütün hazineleri ve ağırlıkları kusacağını, dağlar ve çukurların kaybolmasıyla yeryüzünün dümdüz olacağını,Mehdî'nin gelip benim gibilerle savaşacağını ve büyük bir yalımın diğer günahkârlar gibi beni de Mahşer'e, Büyük Toplantı yerine sürükleyeceğini öğrendim. Bu dünyada artık birkaç yıl süren kaldığına ve bu sürenin sonunda günahlarımın cezasını ebedi ıstırapla çekeceğime böylece inandıktan sonra, belki de çılgınca gelecek ama, bir kaçış yolu aradım.

Kehanet Aynası başka birinde, mesele hâlâ padişahta olsaydı, o mutlaka tövbe ederdi. Ama ben etmedim. Çünkü kıyametten kurtulmak mümkündü. Hemen hemen bütün elkimyacıların peşinde olduğu sonsuz hayata kavuşmak da, bütün bu şartlara rağmen mümkündü. Gördüğün topaç, beni Büyük Son'dan kurtaracak bir aygıt. Sana bunun nasıl gerçekleşeceğini de anlatacağım. Böylece boşluğu neden elde etmeye çalıştığımı da öğreneceksin.

Bilmek istediğin şeyi sana nihayet söylüyorum işte: Topaç, karşı harekete erişilebilecek bir araçtır ve karşı hareketi gerçekleştirmek için de boşluk gerekir. Kafan iyice karıştı, değil mi? Açıklayayım. Biz, hareket etmenin karşıtının durma olduğuna inanırız. Oysa onun karşıtının karşı hareket olduğunu biliyorum. Bir örnek vereyim: Bir adam Ayasofya'dan saat üçte yola çıkar; üçü çeyrek geçe Bayezıt'a vardığında bir yankesici onun para kesesini çarpar. Üç buçukta

(181)

Aksaray'a geldiğinde başı ağrımaya başlar ve nihayet saat dörtte Topkapısı'na ulaşır.

Fakat saat dörtte 'zamanın geriye doğru aktığını' farzedersen, karşı hareketi tahayyül edebilirsin. Böyle bir durumda adamın saatinin akrebi, bu kez dörtten üçe doğru hareket ederken, adam da vaktiyle atmış olduğu her bir adımı bu kez geriye doğru alarak Topkapısı'ndan Ayasofya'ya doğru, yine aynı şartlarda, ama bu defa geri geri gitmeye başlar. Saati üç buçuğu gösterdiğinde Aksaray'a varır ve başının ağrısı kesilir. Saat üçü çeyrek geçtiği sırada Bayezıd'a geldiğinde yankesici para kesesini onun kuşağına sokar ve nihayet saat üçte Ayasofya'ya varır. Kısaca, ilk hareket sırasında neler olduysa, zamanın geriye aktığı ikinci hareket sırasında da, bu kez tersine olmak üzere, aynı şeyler olur. İşte bu ikinci harekete karşı hareket diyorum ve buna erişmek de, zor olmasına rağmen imkânsız değil, istersen yine bir örnek vereyim".

Ebrehe konuşmasını keserek eline bir kalem aldı ve bir kâğıda üç tane saat resmi çizerek Bünyamin'e uzattı:

- "Kastettiğim şeyi bu şekillerle daha iyi anlayacaksın. İlk saat bir akrebin hareketini gösteriyor. Akrep A noktasından hareket ettikten 20 dakika sonra B noktasına, ve yine buradan hareket ettikten 20 dakika sonra C noktasına varıyor, öyle ki, başladığı Aya varması için tam 60

(182)

dakika geçmesi gerekiyor. Şimdi, istersen akrebin hızının arttığını farzedelim. Bu kez döngüsünü 60 dakika yerine, sözgelimi 6 dakikada

tamamlar. Eğer hızı daha da artarsa, mesela tüfekten ateşlenen bir merminin hızına erişirse onun aynı anda hem A'da, hem B'de ve hem C'de olduğunu sanırız. Hatta bazı askerler, nişan aldıkları düşmanlarının, onlar tetiğe basar basmaz öldüklerini düşünürler. Oysa tetiğe basılmasıyla merminin bedene saplanması eşzamanlı değildir. Çünkü mermi sonsuz hızla gitmez.

Ama istersen biz, saatin akrebinin sonsuz hıza eriştiğini düşünelim. Aristotales'in dediği gibi, bu hızla giden bir cisim herhangi bir mesafeyi sıfıra eşit bir zamanda alır. Öyleyse akrebin A' dan B'ye, B'den C'ye gitmesi ve tekrar Aya dönmesi sıfıra eşit bir zamanda olur. İşte bundan dehşet verici bir sonuç çıkar: Akrep, eğer sonsuz hıza ulaşırsa, aynı anda hem Ada, hem B'de, hem de C'de olur.

Az önce verdiğim ilk örneğe dönecek olursak, Ayasofya'dan yola çıkan adam eğer sonsuz hızda hareket edecek olsaydı, aynı anda hem Ayasofya'da, hem de Topkapısı'nda olacaktı. Ama biz yine saat üzerinde düşünmeye devam edelim. Eğer hareketi, kırmızı olan bir şeyin yeşil olması, yahut, Ayasofya'da olan birinin artık Topkapısı'nda olması gibi 'herhangi bir durumda meydana gelen değişiklik' olarak tanımlarsak, çok daha korkunç sonuçlara erişebiliriz. Akrebi sonsuz hızla yol alan saatin 'durumunda bir değişiklik olup olmadığına' bakalım. Acaba o hareket ediyor mu, yoksa etmiyor mu? Akrep az önce A'da idi, fakat yine A'da; az önce B'de idi yine B'de ve aynı şekilde C'de. Öyleyse durumunda herhangi bir değişiklik yok. Peki, durumunda bir değişiklik olmayan bir şeyin hareket ettiği söylenebilir mi? Hayır! Öyleyse, akrebi sonsuz hıza erişince, bu saatin durduğu söylenebilir. Eğer onda hareket yoksa, artık zaman da yoktur. Çünkü hareket olmadan zaman da olmaz.

(183)

Şimdi üçüncü saate bakalım ve akrebin hızının daha da artıp sonsuz ötesine eriştiğini düşünelim. Sonsuz hız, akrebi eş zamanlı olarak üç farklı yerde birden var kılabiliyor ve saati durduruyordu. Daha yüksek hız ise, durmaktan da öte bir şeyi, karşı hareketi meydana getirir. Bu durumda saatin ibresi ters yönde dönmeye başlar ve benim ulaşmak istediğim karşı hareket meydana gelir. Böylece zaman tersine akmaya başlar.

Evet sevgili delikanlı, böylece, sonsuz ötesi bir hızla dönen topacın içinde bulunan birinin, zamanın gerisine yolculuk edebileceğini, bir süre sonra onun gibi bir günahkarı bekleyen Büyük Son'dan kurtulabileceğini artık anlamışsındır. Çünkü planlarını gördüğün bu topaç, boşlukta hareket edeceği için arzu ettiğim hıza ulaşır ve karşı hareketi gerçekleştirebilir. Bu sayede,onun içindeki biri zamanda,geçmişe yolculuk edebilir. Eski güzel günlere, pek yakında kopacak olan Kıyametten çok öncelere gidebilir".

Ebrehe'nin anlattıklarını Bünyamin'in aklı almıyordu. Demek ki, Teşkilat-ı İstihbarat-ı Humayûn'un adamları, Büyük Efendi hariç hiçbiri, ne yaptıklarını bilmeksizin zamanda yolculuğu gerçekleştirmek için çalışıyorlardı. Karşı hareket hakkında anlatılanları makul görmesine rağmen delikanlı, Ebrehe'nin bir elkimya düsturuna uygun

olarak, anlaşılmaz olanı daha da anlaşılmaz olanla açıklamakla kendisine bir oyun oynadığını düşünüyordu. Boşluğu, sürtünmeyi engelleyip sonsuz hıza erişmek için aradığını söyleyen Büyük Efendi, sonsuz hızı da karşı hareketin ön şartı olarak açıklamıştı. Karşı hareket ise, anlatılanlara bakılırsa, daha da anlaşılmaz olan bir şeyi, geçmişe dönmeyi mümkün kılıyordu.Bütün bunlar Bünyamin'in zihnini zorlarken, Ebrehe hâlâ boşluğun maddesel bir şey olduğunu söyleyip duruyor,

(184)

dünyada ancak "bir para" büyüklüğünde olan bu ender maddenin, "maya olarak" kullanılıp çoğaltılabileceğini ve topacın sonsuz ötesi hıza erişmesi için kullanılabileceğini söyleyip duruyordu.
Çünkü aynalar cisimleri nasıl çoğaltıyorlarsa, aynaya parlaklık veren ve yedi asal cisimden biri olan harisini sayesinde, bir elkimya işlemiyle boşluğun da hacminin arttırılabileceğini anlatıyordu.
Bünyamin'in kafasının iyice karıştığını anlayan Ebrehe'nin memnunluğu yüzünden okunuyordu. Konuşmasını keserek,
- "Evet" dedi, "Artık her şeyi biliyorsun. Bana sormak istediğin başka bir soru var mı?"
Zihni adeta duran Bünyamin kendini cendereye sıkışmış gibi hissediyordu. Sekteye uğrayan aklı, ona artık herhangi bir çare gösteremediğinden umutsuzluğu adamakıllı artmıştı. Bununla birlikte, yüreğinde, dün geceden beri hissettiği tuhaf bir duygu vardı. Aglaya aklından çıkmıyordu. Ebrehe'ye,
"Evet, sana bir sorum var" dedi, "Dün satın aldığın iki esir kızdan biri, hani şu Aglaya nerede?"
Ebrehe'nin suratı birdenbire asılıverdi.

Ölüler ve Kahramanlar

(187)

Kurtubî'nin tezkiresinde Mağrip illerinden çıkıp geleceği bildirilen, hilye-i şerifi bütün âlimlerce malum Mehdî'yi, Kıyametin o yetmiş küsur alametinden birini, Deccal'ın bayrağı altında toplanan kâfirler ve aklı çelinmişlerle savaşıp onları yenecek olan o kurtarıcıyı, Kehanet Aynası'nın gösterdiğine göre Hesap Gününden bir yıl önce ve yedinci dolunayda kente batı kapısından girecek olan o Büyük İnfazcıyı bekleyen Ebrehe, aşağılanmanın hem tadını çıkarıp, hem de acısıyla kıvranırken, Kostantiniye akıllara durgunluk veren bir haberle çalkalanıyordu: Korsanlar kalyonculara, gözleri oyulup kulakları ve burnu kesilmiş bir adamın, görüp duymadığı halde, dört direkli gemilerin dümenine yapışarak onları kayalıklarla dolu en tehlikeli geçitlerden, mercan yılanlarının oynaştığı en sığ sulardan geçirdiğini fısıldıyor; kalyoncular ise rıhtım işçileri ve sırık hammallarına yine aynı adamın, kör ve sağır olduğu halde, gökkubbede dönen bütün yıldız ve

(188)

gezegenlerin yerlerini kestirebildiğini, pusulasız gemilere kılavuzluk edip onları hazineler ve kana susamış vahşilerle dolu adalara haritaya bakmadan adeta ezbere götürebildiğini sır verircesine söylüyorlardı.
Rıhtım işçileri ve hammallar bu efsaneyi dinler dinlemez meyhanelere koşup ayrıntıları mütalaa ettikten sonra, kör ve sağır adamın hikâyesini

yine korsanlara anlatıp onları hayrete düşürüyorlardı. Kör olduğu halde, günün hangi saati olursa olsun, Müşteri, Zuhal, Ularid, Seretan, Cevza, Akreb ve diğer gök cisimlerinin yerini bilen ve sağır olduğu halde tayfaların isyan fısıltılarını, geminin karinasında oynayan bir çivinin sesini, düşman bir silahın horozunun tıkırtısını işiten bu adam Galata meyhanelerinin vazgeçilmez sohbet konusu oluverdi. Hele hele Cezayir korsanları kadırga davulcularına, davulcular barkalonga dalgıçlarına, dalgıçlar ise pusula tamircilerine bu kör ve sağır kâşifin, yeni kıtalar keşfede keşfede, dünyanın ta öbür ucundan Kostantiniye'ye doğru gelmekte olduğunu söyleyince, kentte karınca kararınca karşılama hazırlıkları bile yapıldı. Maytapçılar maytap döküp, fişekçiler fişek doldurdu. Misket ve Bozcaada şarapları mahzenlerden çıkarıldı. Kâşifin bilgisine arzedilmek üzere şüpheli pusulalar ve güvenilmez hazine haritaları raflardan indirildi. Emniyetli rotalar, meçhul topraklar, itimat telkin etmeyen maceralar ile ilgili sorular bir gece önceden kâğıtlara mum ışığında yazıldı. Sabah olduğunda, Galata rıhtımında ahali, kâşifi merakla beklemeye koyuldu. Öğle vakti olduğunda bekledikleri gemi hâlâ gelmeyince en sabırsızlar çekip gittiler. Hava karardığı halde kâşifin gemisinden iz eser olmadığını gören daha azimliler ise akşam namazına yetişmek zorunda kaldılar. Sonunda, en meraklılar da, meyhanelerin açıldığını görerek yarenlerini aramaya koyuldukları vakit, rıhtım bomboş kaldı. Kostantiniye ahalisi camilerde yatsı namazını kılarken yüzlerce fırtınanın, sayısız isyanın, hadsiz

hesapsız kurşunun ve mızrağın izini taşıyan kapkara bir gemi işte bu boş rıhtıma yanaştı. Gemiden, sırtında çıkını ve üzerinde paçavralarla, kör ve sağır bir adam indi. Efsanedeki gibi gözleri oyulmuş, burnu ve kulakları kesilmişti. Göz, dürbün ve usturlab olmadan yıldızları gören bu adam, kendisini güdecek birine ihtiyaç duymaksızın, sanki görüyormuş gibi, Galata sokaklarında yürümeye başladı. Yelkenci hanının bitişiğinde, bir zamanlar oğlu Bünyamin'le oturduğu evden geriye kalan boş arsada bir süre durakladıktan sonra en yakın meyhaneye giriverdi.

Talihin bir eseri olarak, bir sihirbaz meyhanede gösteri yapıyordu. Sihirbaz, gözleri bağlı olarak taburede otururken, çırağı, demkeşlerden aldığı çakmak, afyon kutusu, mangır, tespih gibi envai çeşit nesneyi havaya kaldırıp, ustasına elinde tuttuğu şeyin ne olduğunu soruyor, sihirbaz ise gözleri bağlı olduğu halde sorulara tek tek doğru cevabı yapıştırıveriyordu. Ehli keyif hayretler içinde kalmıştı. Fakat olanları izleyen kâşif işleri bozdu. Meyhanedeki herkese hitaben, bunun sihir mihir olmadığını, çünkü hemen hemen herkesin cebinde taşıdığı tespih, çakmak benzeri ıvır zıvırın sayısının taş çatlasa on beşi geçmediğini ve dikkat edilirse çırağın sihirbaza aynı soruyu on, on beş farklı şekilde sorduğunu söyledi. Kâşifin dediğine bakılırsa çırak sihirbaza, çakmak için "bu ne?" diye sorarken, tespih için "peki bu ne?" diyor, eğer elinde tuttuğu eşya bir afyon kutusuyla, "öyleyse bunu bil bakalım" diye soruyordu. Bununla birlikte meyhanedekiler bu numarayı değil de, adının Uzun İhsan Efendi olduğunu söyleyen kör ve sağır adamın böyle

bir şeyi nasıl olup da görüp sezebildiğine şaştılar. Üstelik adam, utanmadan, aslında görüp işitmediğini, meselenin sanıldığından bambaşka olduğunu ikide bir söylüyor, demkeşleri meraktan kudurtuyordu. Ehli Keyif, Uzun İhsan Efendi'yi sıkıştırıp ağzını aradığında, adamın anlattıkları karşısında afalladılar. Bu kör ve sağır

(190)

adam, görüp işitmemesine rağmen olan biten her şeyi bildiğini, çünkü her şeyin, yani bu sihirbazla çırağının, meyhanede içilen şarabın ve bu şarapla sarhoş olan herkesin, bütün Galata'nın, içindeki herkesle birlikte bütün Kostantiniye'nin, hatta bütün Dünya'nın, sadece ve sadece, zihninin bir ürünü olduğunu söylüyordu. Ona göre gerek bu meyhane, gerekse burada atılan kahkahalar, onun zihnindeki düşüncelerden ibaretti. Eğer Uzun İhsan Efendi, sözgelimi, müşterilere şarap dağıtan meyhaneciyi düşünmekten vazgeçerse, Allah korusun, adamcağız yokoluverecekti. Meyhaneci, sihirbaz, Galata ve Kostantiniye var idi, çünkü Uzun İhsan Efendi onları düşünüyordu. İşte bu da, Rendekâr'ın en büyük hatasını ortaya çıkarıyordu: Düşünüyor olması, Uzun İhsan Efendi'nin değil,onun düşüncelerinden ibaret olan bu dünyanın varlığının delili sayılmalıydı. İşte bu nedenle bilgece,

- "Düşündüğüm için ben var değilim, sizler varsınız. Sizler benim zihnimdeki düşüncelerden ibaretsiniz" diyerek ikide bir kafa bulandırıyordu.

Meyhanedekiler adamın anlattıklarına o kadar güldüler, o kadar güldüler ki, yoldan geçip de kahkahaları işitenler "acaba içeride meddah mı var?" diye kapıyı aralayıp demkeşleri bu yüzden şöyle bir süzdüler. Gözleri yuvalarında sansar yavruları gibi oynayan bir adam, bu kişilerin kollarına yapışıp olup biteni kaşla göz arasında sır veriyormuşcasına anlatır anlatmaz, yeni gelenler oturacak yer aradılar. Böylece meyhanenin neşesi zirveye çıktı. Demkeşler, "Vay! Vay! Vay! Demek biz Uzun İhsan Efendi'nin zihninde birer düşünceden ibaretmişiz. Demek başımıza gelen her belanın sorumlusu bu adammış. Çünkü sadece zihin gücüyle bütün olaylara o yön veriyormuş" diyip diyip kahkahalarını koyverirken, kör ve sağır adam inatla susuyordu. Neşesinden aklını yitirecek gibi olan biri, gülmekten gözlerinden yaşlar

(191)

aktığı halde, omuzunu duvara dayayarak uyuklayan şişman bir yeniçerinin yanına gidip adamın kalın ensesine okkalı bir şaplak indirdi. Yeniçeri uyanıp öfkeyle hançerine davranınca da ona, "Kızma bana beşe! Sana tokadı atan ben değilim. Ben Uzun İhsan Efendi'nin zihninde sadece bir düşünceyim. Aynı şekilde sen de öyle. Olan biten ne varsa hepsine bu adam yön veriyor. O yüzden tokadı sana o atmış sayılır. Haydi bana eyvallah!" deyiverince bir kahkaha tufanı koptu. Gelgelelim, meyhanedeki en ihtiyar, içkiye en dayanıklı, bu yüzden de en bilge demkeş tam da konuya uygun bir hikâye anlatmaya başlayınca herkes sustu. Bu, Mutsuz Çocuk hikayesiydi. Bilge demkeşin anlattığına göre, fî tarihinde çok uzak bir ülkenin padişahına gelen kâhinler ona ülkesinin büyük bir tehlikeyle karşı karşıya olduğunu söylemişlerdi. Sözkonusu tehlike ise, bir yıl sonra doğacak olan ve

kurduğu düşlerin hepsi bir anda gerçeğe dönüşüverecek bir çocuktan ibaretti. Öyle ki, çocuk eğer başkentteki bütün evlerin altın olduğunu düşünürse, evler gerçekten o anda altın oluverecekti. Bununla birlikte eğer padişahın fakir olduğunu düşünecek olursa, sarayları, köşkleri, atlasları ve altınları o anda hiçliğe karışacak olan padişah parasız pulsuz biri olacaktı. Çocuğu doğar doğmaz öldürmek de olmazdı, çünkü kader artık bir kez bağlanmıştı. O hiçbir şey düşünmeyecek olursa, düşünülmedikleri için artık ne dünya ne de kendileri varolabilirlerdi. Bunları işitir işitmez dehşet içinde kalan padişahın emriyle sözkonusu çocuk aranıp bulunmuş ve kırk bir ilmin üstadı olan doksan dokuz âlim, gerçek olan ne varsa ona öğretmeye başlamıştı, öyle ki, çocuk bu sayede sadece gerçek olanları düşünecek ve böylece âlemin nizamı aksamayacaktı. Fakat düş kurması yasaklandığı için sonunda bu çocuk mutsuz olmuştu. Onunla birlikte ülkenin de mutsuz olduğunu gören en yaşlı bilgin, günlerce düşündükten sonra nihayet bir çözüme

(192)

ulaşmış ve çocuğa, düş kurmasının yasak olduğunu, ama insanların düş kurduğunu düşlemesinde herhangi bir sakınca olmayacağını söyleyerek ona izin vermişti.

İhtiyar demkeş, Âdemoğlu'nun gördüğü her rüyanın, kurduğu her düşün işte bu Mutsuz Çocuğun bir eseri olduğunu söyleyip hikâyesini bitirdikten sonra oradakiler, Uzun İhsan Efendi'nin az önce oturduğu yere ister istemez baktılar. Adam, meyhaneden çıkıp gitmişti. Peşinden koşup,alay etmek için bütün gece onu aradılar. Ama bulamadılar. Çünkü tersane yakınlarındaki gemi enkazına bakmak akıllarına gelmedi.

Uzun İhsan Efendi enkazın içinde dolaşıp, burayı haftalar önce terkeden çocuk çetesinin, Efrasiyab ile yiğitlerinin geride bıraktığı hazineleri inceliyordu. Bu enkazı geceyarısı ansızın basan asesbaşı ve adamlarıyla yapılan çatışmanın izleri hâlâ silinmemişti. Toprak misketler ezilmiş, hacıyatmazlar patlatılmış, kaynana zırıltıları kırılmıştı. Çürümüş tahta zeminde birkaç kan lekesi hâlâ seçilebiliyordu. Çocukların kentte aylardır sürdürdükleri talancılık ve kapkaççılığın kaçınılmaz bir sonucu olan sahici silahların bütün eserlerini burada görmek mümkündü. Bitpazarı' ndan alınan eskimiş pistollerin itinayla tamir edilip ateşlenmesi, sarhoş yeniçerilerden çarpılan yatağanların ilk fırsatta kınlarından çekilmesi nedeniyle sayıları azala azala Alibaz dahil on ikiye inen çocukların, bir zamanlar türkülerle çınlattıkları bu mekân artık bomboş kalmıştı.

Uzun İhsan Efendi bu hercümerc arasında tanıdık bir izi seçti. Alibaz'ın kırmızı el izleri tahta zemin boyunca bir pencereye doğru ilerliyordu. Asesbaşının yaptığı baskında yaralandığı anlaşılan çocuk, herhalde elinden kanlar aka aka yerde emekleyerek pencereye erişmiş, buradan denize atlayarak kaçıp gitmişti. Çünkü Efrasiyab'ti o ve sabah ezanlarının okunmaya başlandığı şu anda, muhakkak ki ORAYA varmak üzereydi.

(193)

Evet, Efrasiyab'ti o. Aylar önce and içerek kırmızı mürekkepli elini bastığı sancak hâlâ cepkeninin içindeydi. Yaklaşık altı haftadır Orduyu

Humayûn'un peşinde, şeytanın mekânı olan kuzeye ilerlemiş, pistolü fazla ağır geldiği için köyün birinde bu silahı ağlaya sızlaya fırlatıp atmıştı. Arap İhsan'dan yadigar kalan Ayeti Kerimeli yatağan ise hâlâ belindeydi. Daha bir hafta önce, kentler fethedilip zenginlikler yağmalanmadan Orduyu Humayûn'a yetişmiş, ama beklediği hüsnükabulü görememişti. Ayakaltında dolaşmaması için suratına atılan tokadın izi kaybolmadan, orducunun birine teslim edilmesine rağmen kaçmayı başarmış ve askerleri yarım gün geriden takip etmeyi akletmişti.

Nihayet, günün birinde Orduyu Hümâyûn, kuzey burçlarında kara bayrakların dalgalandığı ve yıldız biçimiyle fethedilmesi bir hayli güç görünen bir kalenin önüne erişmişti. Aynı gün hava kararmadan kuşatma harekâtı tamamlanırken, talan edecekleri ganimetin hesabını yapan yeniçeriler,martalozlar,deliler,serdengeçtiler,sipahiler, çorbacılar, odabaşları, vekilharçlar, bayraktarlar, başeskiler ve karakullukçular sağda solda koşturuyor; zağarcıbaşı, saksoncubaşı, tüfekçi ve zemberekçi başları ile daha bir nice zabit emir üstüne emir yağdırıyordu. Lağımlar kazılıp topraklar küfelerle taşınarak, on, yirmi, otuz kulaçlık tepeler meydana getiriliyor; ellerde bezler ve güdenlerle, ejderha başlı kolomborneler hohlanıp ayna gibi parlatılıyordu. Hava karardığında kuşatma hazırlıkları bitmek üzereydi. Sadece kılıçların bileylenmesi işi kalmıştı. Gece yarısı olduğunda kaleden Orduyu Hümâyûn karargâhına bakanlar bir an için yeryüzünde sayısız yıldız gördüklerini sandılar. Çünkü o kapkaranlık gecedeki yegâne ışıklar, pedalla döndürülen bileği taşlarından sıçrayan kıvılcımlardı. Bunu

gören kâfirler, kendi şâhi, darbezen, kolomborne ve balyemezlerine gülle yerine zincir, saçma, çivi ve cam parçaları doldurup ard arda ateşleyerek altta kalmak istemediler. Yirmi kantar barutlarını bu beyhude gösteri için bitirdiklerinde gün doğdu ve bu kez Ordu-yu Hümâyûn metrislerinden bir şahidarbezen, on dört okkalık gülleyi büyük bir gürültüyle surlara fırlattı.

Kaleye ilk girecek lerden olmak isteyen Alibaz, güllenin çarptığı duvarda büyük bir oyuğun açıldığını görünce titremeye başlamıştı. Bir darbezenin, o güne dek tanık olmadığı şeytani gücü onu adamakıllı etkilemiş ve korkudan dişlerinin birbirine vurmasına neden olmuştu. Birdenbire artık Efrasiyab değil, şu uyku tutmayan çocuk, Alibaz olduğunu hatırladı. Hele hele, bayram yerlerindeki çatapatlardan kat be kat daha gürültülü metris tüfenklerinin ard arda ateşlenip kurşunların havada vızıldamasıyla, ağlamaya ve yardım istemeye başladı. Kaleden atılan bir humbara yanıbaşında patlar patlamaz aklını kaybedecek gibi oldu ve ağlaya sızlaya, nereye gittiğini bilmeksizin sıçan yollarının üzerinden atlayıp koşmaya başladı. Gözlerinden yaşlar akıta akıta ORAYA doğru koştu. Kendini kale duvarının dibinde bulmuştu. Surun dibine çöküp oracıkta bir süre ağladı. Fakat Ordu-yu Hümayun metrislerinden, çakaralmazlar, misketler, arkebüzler ve karabinalardan atılan bir nice kurşun, havada ıslıklar çalarak bulunduğu yerin duvarlarına çarpar çarpmaz oradan kaçması gerektiğini anladı.

Şahidarbezenin on dört okkalık gülleyle açtığı gedik tam tepesindeydi. Tırmanıp gedikten girer girmez, toprak dolu çuvallarla burayı tıkamaya çalışan insanlarla yüzyüze geldi. Fakat bu insanların çoğu, metrislerden açılan bir arkebüz yaylımıyla oracıkta yığılıverdiler. Alibaz, gedikten kalenin içine fırladı. Burası ilk bakışta daha emniyetli gibi görünüyordu. Nereye gittiğini bilmeden koşmaya başladı. Fakat Alibaz elbette ki ORAYA gidiyordu. Kaleye girmeyi başarabilecek düşman

(195)

süvarilerini engellemek için köşe başlarına gerilmiş zincirlerin üzerinden atlaya sıçraya geçip Kuzeye ilerledi. Başını kaldırdığında kara bayrakları gördü. Kale içinde oraya buraya koşuşturan insanların kendisini farketmesine imkân yoktu. Ama o, şimdiye kadar görmediği bu garip kılıklı insanlardan korktu ve ORAYA girdi.

İçerisi, dışarıdan farklı olarak fazlasıyla sessizdi. Tapınaklar gibi yüksek tavanlı olan bu binanın duvarlarında belli belirsiz bir ilahi yankılanıyordu. Alibaz, sesin geldiği yere yöneldi ve karalar giymiş sayısız adamın kasvetli bir şarkıyı terennüm ettiğini gördü. Elleri zincirli çıplak birini, yerde devrilmiş duran, birer kulaç çapında iki bronz yarımküreye doğru itiyorlardı. Kara giysililerden bazıları iki bronz yarımküreyi güçbela kaldırıp birleştirdiler ve ortaya bir küre çıktı. Bu devasa kürenin ortasında bir musluk, sağında ve solunda ise iki supap vardı. Adamlardan bazıları, küre ikiye ayrılmasın diye elleriyle destek olurlarken, diğer birkaçı bu supaplara birer tulumba bağlayıp küredeki havayı boşaltmaya koyuldular. Bu iş bir hayli zaman aldı. Sonunda, içindeki boşluk nedeniyle iki yarımküre birbirine yapışmıştı.

Bütün bunlardan sonra, çıplak adamın kara giysililer tarafından kürenin ortasındaki musluğa sırımlarla bağlandığını gören Alibaz, korku yerine bu kez merakla olacakları izlemeye başladı. Adamın çıplak karnı yağlanmış ve bir mengene yardımıyla kürenin musluğuna sıkıca yapıştırılmıştı. Ayakları ve bilekleri de sırımlarla sıkıca bağlandıktan sonra, kara giysililer o kasvetli ilahilerini daha bir pes perdeden terennüm etmeye başladılar. Sonunda, içlerinden elebaşları olduğu anlaşılan biri musluğu çevirir çevirmez çıplak adam acıyla bağırdı ve yarımküreler birbirlerinden ayrılarak soğuk, taş zemine gürültüyle yuvarlandılar. Kara giysililer, "Virtus Vacui!" diye bağırmaya başladılar. Yarımkürelerden her birinin içi kan ve et parçalarıyla doluydu.

(196)

Çünkü küredeki boşluk, adamın karnına bağlı olan musluktan onun kanını, barsaklarını ve iç organlarını adeta emmişti.

Alibaz olanları görünce yeniden ağlamaya başladı. Kendisini her bakımdan kıstırılmış hissediyordu. Gözlerinden yaşlar akıp çenesi korkudan titrerken, sırtına bir el dokunduğunda kalbi duracak gibi oldu. Kalkıp kaçmak istedi ama dizlerinde hiç kuvvet kalmamıştı. Sırtına dokunan el bu kez kolunu kavrayıp onu yerden kaldırdı. Alibaz başını kaldırmaya cesaret ettiğinde o kara giysili adamlardan birini gördü. Gülümsemesine rağmen, adamın mavi gözlerinde şeytani parıltılar

seçiliyordu

Adam, çocuğu diğer kara giysililerin yanına götürdü. Hiç kimse duruma şaşırmış görünmüyordu. Az önceki velvelenin aksine, bu kez fısıltıyla konuşan adamlar, Alibaz'ı daracık, insanın içini karartan bir odaya götürdüler. Odada yığınla ecza kavanozu vardı. Biri, kapkara bir tozla dolu kavanozu alıp, içindekinden bir bardak suya iki üç kaşık attı. Aslında daha az da atabilirdi. Çünkü bu tozun bir kaşığı koskoca bir öküzü öldürebildiğine göre, alt tarafı bir çocuk için onun beşte biri de yeterliydi. Güler yüzlü adam zehir dolu bardağı Alibaz'a uzattığında, zaten çok susamış olan çocuk bu dostluk gösterisini bozmak istemedi ve bardaktaki sıvıyı sonuna kadar içip bitirdi.

Bu ürpertici mekândan dışarı salıverilmesini de dostluk gösterisinin bir devamı olarak yorumlamıştı. Gelgelelim, hayatı boyunca bir dakika olsun asla uyumamış olan bu çocuk, o güne dek hissetmediği bazı şeylerin farkına varmaya başlamıştı. Kalenin içindeki dar sokaklarda top tüfek sesleri ve naralar ile feryatlar arasında, o hercümercin göbeğinde yürürken gözleri kapanacak gibi oluyor, ikide bir esniyordu. Yıllardır beklediği uyku, sonunda bastırmıştı. Gözkapakları ağırlaşıp sonunda düşmeye başlar başlamaz rahatça kıvrılıp uyuyabileceği bir yer

aramaya başladı ve sonunda bir ağacın tepesini gözüne kestirdi. Esneye esneye üst dallara doğru tırmandı. Tam tepeye eriştiğinde gözleri ha kapandı ha kapanacaktı. Neyse ki burada bir leylek yuvası vardı. Anne leylek, bir serseri kurşunla daha o sabah ölmüştü. Alibaz, yuvanın tam ortasına, yumurtaların üzerine kıvrılıp yattı ve derin bir uykuya daldı. Aradan günler geçtikten sonra onun sıcaklığının etkisiyle yumurtalar çatladı ve yavrular, uyuyan çocuğun cebindeki peksimet kırıntıları, bademler, şekerler ve kişniş taneleriyle beslenip büyüdüler. Uçmayı öğrenip güneye göç ettiler. Bahar gelip doğdukları yuvaya tekrar geldiklerinde orada uyuyan çocuğu yine gördüler. Onun bitimsiz düşlerini kesmeden yavruladılar ve sonraki nesle, gürültü edip bu çocuğu derin uykusundan uyandırmamalarını sıkı sıkıya tembihlediler.

Teşkilatta, o yılın yedinci dolunayında kente girecek olan Büyük Kurtarıcı'nın, Mehdî'nin, tarif üzerine çizilen resimleri elden ele dolaşırken, Bünyamin sadece Aglaya'yı düşünüyordu. Onu bir daha asla göremeyeceğine inandığı için Aglaya'nın anısını zihninden türlü yollarla atmaya çalışıyor, fakat başvurduğu bu yollar onu farklı yerlere götürüyordu: Esir kızı unutabilmek için kendini teşkilattaki tuhaf aletleri incelemeye verdiğinde kafası iyice karışmıştı. Önce, zehirli küçük oklar atan tütün çubuklarını, taşınabilir işkence aletlerini ve altı namlulu pistolleri merakla inceledi. Bütün bunları hiçbir engelle karşılaşmadan yapabiliyor, teşkilatta istediği yere rahatça girip çıkabiliyordu. Çünkü burada adeta bir hapis hayatı yaşıyordu ve dışarı

çıkması kesinlikle yasak olduğundan, teşkilatın sırlarını açığa vurması gibi bir tehlike sözkonusu değildi.

Haberleşme aletleri onu fazlasıyla şaşırtmıştı. Renkleri değiştirilebilen küçük uçurtmalar, yakıldıklarında renk renk duman çıkarabilen çeşit

çeşit tabletler, yalnızca kafes içinde muhafaza edilen yarasaların tepki verdiği ve insan kulağının işitemediği sesler çıkaran düdükler teşkilatın muhabere için kullandığı başlıca araçlardı. Bu araç ve gereçler içinde Bünyamin'in ilgisini en çok çeken şey, duvarları dinlemeye mahsus bir aletti. Basit olarak, hayvan barsağından yapılan, Y biçiminde esnek bir boruydu bu. Bir ucu duvara dayanıp, diğer iki ucu bir yay sistemiyle kulaklara raptediliyor ve duvarın arkasındaki konuşmalar rahatça dinlenebiliyordu. Bünyamin, kendisini kimselerin gözetlemediğinden emin olduktan sonra bu dinleme aletini gömleğinin içine soktu. Amacı Ebrehe hakkında bilgi toplamaktı. Fakat Ağlaya kafasından çıkacak gibi değildi. Delikanlı bu yüzden kendini şiir yazmaya verdi. Aruz vezniyle, aşkını dile getiren tam yedi şiir yazdı ve kalan günlerinde bu şiirleri, sevgi hariç her şeyden arıtıp yeniden ve yeniden kaleme aldı. Fakat ne yapıp etse bir heceyi uzatamıyor, feilun'dan failun'a geçemediği için vezni tutturamıyordu. Yılın yedinci dolunayın-dan üç gün önce bu meseleyi halletmek için şiirinin bulunduğu torbayı açtığında kâğıtların karıştırılmış olduğunu farketti. Üstelik şiiri düzeltilmiş, mısraya bir elifin eklenmesiyle failun tutturulmuştu. Bünyamin bunu yapanın Ebrehe olduğunu hemen anladı. Ama şiirin üzerinde, çoktan kuruyan kıskançlık gözyaşlarını göremedi. Mahremiyetinin böylesi bir yolla ihlal edilmesi onu adamakıllı öfkelendirmiş, kendine olan güvenini kırmıştı. Artık her davranışının önceden tahmin edildiğini, karşılaştığı her olayın tasarlanmış olduğunu, gizlice yaptığı her şeyin aslında bilindiğini düşünüyordu. Belli

konularda merakının kabartılmasının ardından, gerekli koşullar hazırlanıp kendisine yanlış bilgi verildiğinden emindi. Ona öğretmek istediklerini, onun bizzat kendisinin bulmasını sağlayıp korkunç bir inandırıcılıkla akıllara sığmaz bir oyunu sürdürdüklerine inanıyordu. Dinleme aletini çaldığını da büyük ihtimalle biliyorlardı. Odasının yanında, Ebrehe'nin kaldığı yerden her akşam duyulan mırıltılar yüzde yüz hesaplanmıştı. Günlerdir inatla, dinleme aletini duvara dayayıp bu mırıltıların esrarını çözmeye yanaşmıyordu. Fakat yılın yedinci dolunayından bir gece önce merakını yenemedi. Aleti kulaklarına takıp, ucunu duvara dayadı.

Ebrehe'nin sesini hemen tanımıştı. Büyük Efendi sanki bir masal okuyordu. Bünyamin, uykusunu getireceğini bile bile bu tuhaf masalı dinlemeye başladı:

- "Vaktiyle köyün birinde cahilliği dillere destan bir adam yaşıyordu. Günlerden bir gün bu adamın kafasına bir soru takıldı ve yemeden içmeden kesildi. Çünkü gözlerini açtığında dünyayı, kapadığında ise karanlığı görüyor ve bu durum da kafasını adamakıllı karıştırıyordu. Günler, geceler boyu cahil kafasıyla düşündü taşındı ve sonunda karanlığın da görülebilen bir şey olduğuna karar verdi.Hele hele,ölülerin karanlık, sessizlik ve hiçliği algıladıklarını söyleyen kadim bir bilgenin kitabına rastlayınca fikrinin doğruluğuna artık kesinlikle kanaat getirdi. Buna göre ölüler nasıl ki ışığı göremezlerse, yaşayanlar da karanlığı ölüler kadar iyi göremezlerdi. Ne var ki uyku, ölümün

kardeşi olduğu için, uyuyan birisi karanlığı, sözgelimi gözlerini kapatmakla yetinen birinden belki daha mükemmel görebilirdi. Cahil adam da böylece, dünyayı görmediği zaman görmekte olduğu şeyi araştırdı ve gözlerini yumduğu zaman gördüğü karanlığın içinde sayısız düş olduğunu bu sayede buldu. Ancak elde ettikleriyle yetinen biri

(200)

olmadığından daha fazlasını istedi ve toprağı kazarak oraya vaktiyle gömdüğü bir küp dolusu bakır parayı çıkardı. Bu değerli yük koltuğunun altında olduğu halde kara ilimlerle uğraşan bir bilgenin kapısını çaldı ve ona, gözlerini kapattığında gördüğü karanlığın ne olduğunu sordu. Doğru ya da yanlış, bilge ona şunları söyledi:

'Cahilliği dillere destan olan senin gibi bir adamdan beklenmeyecek kadar akıllıca bir soru bu. O yüzden, seni ödüllendirmek için sorunu cevapsız bırakmayacağım. Şimdi beni iyi dinle. Üzerindeki cübbe nasıl ki yünden meydana geliyorsa, müzik de aynı şekilde sessizlikten meydana gelir. İşte, içinde yaşadığın dünya da, bu şekilde hiçlikten yaratıldı. Ama hiçliğin öteki adı olan boşluğun bir parçası artmıştı. Bu parça ikiye bölündü ve birisi, boş bir levha olarak sana verildi. Senin gördüğün karanlık işte bu levhadır. Boş olduğu için onda elbette ki ışık yok, böylece sen levhada karanlığı görüyorsun. Ama dünyanın yaratıldığı boşluğun bir parçası olan bu karanlıktan sen, düşler yaratıyorsun.

Kara ilimlerle uğraşan âlimin sözlerini can kulağıyla dinleyen cahil adamın kafası bir noktaya takılmıştı. Bu yüzden şunu sordu:

'Ey bilge kişi. Dünya yaratıldıktan sonra kalan boşluğun iki parçaya bölündüğünü söylemiştin. Parçalardan biri boş bir levha olarak Âdemoğlu'na verildi. Peki öteki parçaya ne oldu?

Bu soruyu işitince kederlenen bilge, söylediklerinin doğruluğundan emin olmadığını gösteren ikircikli bir sesle şunları söyledi:

'İkinci parça, düşmanına bağışlanan hediyeyi kıskanan Sabahın Oğlu'na verildi. Fakat o, düşler yaratmak yerine, kendine verilen boşluktan bir para yaptı ve üzerine kendi suretini darbetti. Tuğrasını böylece bastığı parayı Dünyaya saldıktan sonra, yaratılmamış boşluğun ta kendisi olan

(201)

bu paranın dünyada ne var ne yoksa hepsini, evet hepsini satın almasını beklemeye başladı. Zaten sonunda beklediği şey gerçekleşmeye başlamıştı. Parayı gören Âdemoğulları, altından ve gümüşten onun sayısız benzerini yaptılar ve bu paraların üzerine padişahların, sultanların ve kralların suretlerini ve tuğralarını darbettiklerini sandılar. Oysa bu tuğraların ve suretlerin aslında Sabahın Oğlu'na ait olduğunu bilemediler. Böylece, onun suretini taşıyan para, dünyayı ve içindekileri satın almaya başladı. Sabahın Oğlu'nun kurabildiği tek düş, boşluktan yaratılan ve onun bizzat kendisi olan paranın, bir düş olan dünyanın fiatı ve değeri olmasıydı. Böylece, Âdemoğulları'nın o güne kadar zevkle seyrettiği dünyayı ve onun içindekileri bu para karşılığı tek tek satmalarını bekledi.

Cahil adam öğrendikleriyle yetinmeyerek yine sordu:

'Ey bilge kişi. Tuhaf sözler söyledin. Peki ama, sözünü ettiğin Sabahın

Oğlu'nu nerede bulabilirim?'
Bilge adam cevap verdi:
'Çok kolay. Buradan gücün yettiği kadar uzaklaş ve karanlık
çöktüğünde Kuzeye dönüp bağır, onun adını söyle. Sana mutlaka cevap
verecektir'.
Cahil adam merakını nihayet tatmin ettikten sonra âlimin elini öptü ve
yanında getirdiği bir küp dolusu parayı ona vermek istedi. Fakat bilge,
paraları görünce adamakıllı tiksindi ve hiçbir lafı anlamayan bu cahil
adamı sille tokat kovdu. Cahil adam neye uğradığını şaşırmış ve işin
kötüsü, yatışır gibi olan merakı yine kabarmıştı. Bu yüzden, Sabahın
Oğlu'nun yurduna doğru tabana kuvvet yürüdü ve sonunda, karanlık
çöktüğünde ıssız bir ovaya geldi. Gökte bir tek yıldız bile yoktu.
Cahil adam Kuzeye dönüp bağırdı:
'Ey Sabahın Oğlu! Yaptığın işleri öğrendim ve buraya geldim. Söyle
bana, kimsin sen?'

(202)

Çevrede en ufak bir esinti bile olmadığı halde sanki bir fırtınanın
uğultusu işitildi.
Kuzeyden bir ses geldi ve adama dedi:
Bünyamin, masalların çocuklar üzerindeki uyutucu etkisiyle esnemeye
başladığından kulakları tıkandı ve Ebrehe'nin okuduğu masalın son
cümlesini bu yüzden işitemedi. Doğrusu, cahil adamın akıbetini de pek
merak etmiyordu. Bununla birlikte, dinleme aletini kulağından
çıkardıktan sonra, aklına Sabahın Oğlu'yla ilgili, vaktiyle işittiği bir söz
geldi ve gözleri ansızın büyüdü. Uykusu kaçar gibi olmuş, Sabahın
Oğlu'nun boşluktan yarattığı para, kafasını kurcalamaya başlamıştı.
Kabaran merakını yatıştırmak amacıyla, içinden gelen bir sese uyup
elkimya işliğine giderek bir kavanoz demir tozu aldı. Tozu bir kâğıda
yaydı ve parayı kâğıdın altına yerleştirir yerleştirmez demir tozları
birbirine yapışıp mıknatisiyet çizgilerini ortaya çıkardılar. Fakat bu
çizgiler alışıldık türden değildiler.Cıva buharından sersemleyen
Bünyamin, bu çizgileri harf şeklinde gördü ve iblis aleyhillanenin
tuğrasını seçti.
Derin uykusundan öğleye doğru uyanan Bünyamin, odasından dışarı
çıktığında Ebrehe ve adamlarının çoğunun gittiğini ve teşkilatta sadece
birkaç nöbetçi kaldığını gördü. Yılın yedinci dolunayı o gece çıkacak
ve Kehanet Aynası masalı doğruysa, Mehdî şu saatlerde
Kostantiniye'ye batı kapısından girecekti. Bütün bunların, kendisine
oynanan oyunun bir parçası olduğuna inanan Bünyamin, olayları
birbirine birleştirmek için düşünce gücünü seferber ediyor ama işin
içinden bir türlü çıkamıyordu. Teşkilatın girişinde, zeminin boydan

(203)

boya domuz yağına benzer bir maddeyle sıvandığını görünce zihni
duracak gibi oldu ve biraz olsun huzur bulabilmek için kendini
Aglaya'yı düşünmeye verdi.
Yazdığı aşk şiirlerini gece yarısına kadar fısıltıyla defalarca okudu.
Karanlık düşünceleri içinden bir çıkış yolu bulmaya çalışıp gözyaşı
dökerken, günün doğmasına beş saatten az bir zaman kala, birtakım

patırtılar işitti. Ebrehe ve adamları gelmişti. Odasından çıktığında, Zülfıyar ve diğer adamların ortasında, ağzı burnu kan içinde, halatlarla elleri kolları sımsıkı bağlanmış birini gördü. İyi ruhları ve melekleri uzaklaştırmak için, yakalanır yakalanmaz tepeden tırnağa domuz yağına bulanan bu adam, sözümona Mehdi'nin ta kendisiydi. Ancak eşkâli gerçekten de ona uyuyordu. Hadis kitaplarının yazdığı gibi açık alınlı, küçük burunlu, iri gözlü, dişleri parlak ve seyrek, uyluk kemikleri uzun ve teni esmerdi. Kapıdan en son giren ve Mehdî'den uzak durmaya özen gösteren Ebrehe, Bünyamin'i umursamadan tutuklunun kapatılacağı hücreye ilerledi. Bu hücrenin, Bünyamin'in odasıyla ortak bir duvarının olması belki de bir rastlantı olmayabilirdi. Odasına geri dönen delikanlı kapıyı kapadıktan sonra dinleme aletini çıkardı. Mehdî'yi gördükten sonra kendisinden böyle bir tepkinin beklendiğini düşünüyor, bu nedenle de yakalanacağı korkusunu pek taşımıyordu. Aleti duvara dayadıktan sonra şu konuşmaları işitti:

Ebrehe, muhtemelen Zülfıyar'a,

- "Dışarıda neredeyse otuza yakın dilenci çocuk var. Birkaç adam gönder ve durumu araştırsınlar".

Zülfıyar:

- "Evet. Bu benim de dikkatimi çekti. Hınzıryedi'nin ne yapacağı belli olmaz. İşimizi sağlama almamız gerek. Çünkü önceki gün gelip kırmızı haplardan alması gerekiyordu, hâlâ gelmedi".

(204)

Ebrehe:

- "Dediğimi yap. Bu arada, hattatlara bir ferman hazırlatalım. Konusunu sana daha sonra söylerim. Şimdi işimize bakalım. Adamı işkence masasına yatırın, ama bukağıları önce domuz kanıyla sıvayın. Yoksa koparabilir. İşiniz bitince çıkın. Sorgulamayı ben, tek başıma yapacağım".

Bünyamin bu konuşmaların ardından odada uzun süre zincir şakırtıları ve inlemeler işitti. Hücre kapısı gürültüyle kapandıktan sonra, Ebrehe'yle başbaşa kalan tutuklunun soluk sesleri bile rahatça duyulabiliyordu.

Ebrehe:

"Topkapısı'nda göründüğün an senin Mehdî olduğundan oldukça kuşkulanmıştım. Ama çuvalı tependen geçirdiğimiz an bundan hiç kuşkum kalmadı. Çünkü bu çuval bir yıldır domuz yağında bekletildiği için senin bütün gücünü alıverdi."

Adam:

"Yemin ederim ki ben Mehdî değilim. Söylediğiniz şey benim gücümü almış da değil. Çünkü ben zaten güçsüzüm. Lütfen bana işkence yapmayın. Bildiğim her şeyi anlatacağım size. Görevimi, manastırı, adamlarımızın tek tek isimlerini, her şeyi. Ama beni yine de bir tehlike olarak görüyorsanız öldürün gitsin. Yeter ki eziyet etmeyin. Acı çekmeye hiç dayanamam. Oy Anacığım! Anacığım, neredesin!"

Bünyamin, ağlamaya başlayan adamın hıçkırık seslerinin ardından bir tokadın şaklamasını işitti. Tokadı atan Ebrehe şunları söylüyordu:

- "Sus! Beni kandırmaya çalışma! Dişlerin seyrek. Dilin ağır.

Sırtındaki nişan bile kitaplarda yazıldığı gibi. Üstelik yıllar önce elime geçen bir ayna senin bugün tam da o kapıdan gireceğini göstermişti. Her şey senin Mehdî olduğunu gösteriyor. Ve sen beni yoketmek için buraya geldin. Bunu biliyorum. Ama seni yakalayan ve gücünü alan ben oldum.

(205)

Seni öldürmenin imkânsız olduğunu biliyorum, ama gücünü almak çok kolay. Çünkü Mehdî'nin gücünün, ona işkence yapıldığı sürece yok denecek kadar azalacağını, kara ilimlerle ilgili hemen her kitap yazar. Bu yüzden senin için, yedi iklimin en usta, en gaddar işkencecisini getirttim. Üstelik, yanında binbir türlü eziyetin dikâlâsını anlatan elli cilt kitabı var. Ayrıca, eğer bir yolunu bulabilirse seni pekâlâ öldürebileceğini söylüyor".

- "Oy! Anacığım! Anacığım! Acıyın bana. Ben Mehdî değilim. Benim adım Franz!"

Adam tekrar ağlamaya başlamıştı. Bünyamin, Ebrehe'nin sözünü ettiği işkencecinin kim olduğunu anlamıştı. Bu adam peltek dilli, donuk yüzlü biriydi. Denildiğine göre Arapça'dan başka dil bilmiyordu ve teşkilata önceki gün gelmişti. İçerideki tutuklunun ağlaması ikinci bir tokat sesiyle kesildiğinde, Bünyamin yeniden kulak kabarttı.

Ebrehe hücre kapısını yumruklayıp dışarı bağırdı:

- "Zülfıyar! Hattakay'ı derhal buraya getir."

Kapı açıldıktan bir süre sonra Zülfıyar'ın şu sözleri duyuldu:

- "Yüce Ebrehe, bu adamın işkence yapabileceğinden emin misin? Az önce gördüm. Daha mengene kullanmayı bile bilmiyor. Arapça anlamadığım için onu sorguya bile çekemedim.Geldiğinden beri başındaki kukuletayı çıkarmadı. Siması Hattakay'ın resmine uyuyor ama yine de bir tuhaflık var".

Bu sözlere rağmen kapı Zülfıyar'ın yüzüne kapandı. Olağanüstü heyecanlı olduğu sesinden belli olan Ebrehe, hücreye giren Hattakay'a Arapça bir şeyler söyledi. Duvardan, birbirine çarpan metal sesleri ve zincir şakırtıları işiten Bünyamin, adamın işkenceye hazırlandığını anlamıştı. Bu sırada tutuklunun telaşa kapıldığı da belliydi.

Tutuklu:

(206)

"Hayır! Hayır! Yapmayın! Ben bir Nemçe casusuyum. Hayır! Yaklaştırmayın o kıskacı. Anlatacağım! Önce dinleyin!"

Ebrehe:

- "Daha ne söyleyeceksin? Her şey açık." Tutuklu:

"Dediğim gibi, ben bir Nemçe casusuyum. Her şeyin çok kolay olacağını söylemişlerdi bana. Dediklerine göre krallar gibi karşılanacaktım".

- "Bunları sana kimler söyledi?"
- "Nemçe istihbarat teşkilatındakiler".
- "Devam et".

"Çılgınca bir tasarıları vardı. Yıllardır, on yıllardır üzerinde çalıştıkları bir tasarı. Beç kalesinin kuşatılmasından sonra neredeyse tam bir asır çalıştılar bu tasarı üzerinde".

- "Hangi şeyden bahsediyorsun sen?"
- "Her şey on yıllar önce başladı. Ülkemde, eşkalleri Mehdî'ninkine uyan kadınlı erkekli kırk elli kişi seçildi ve bunlar bir manastıra kapatıldılar".
-"Sonra neler oldu?"
- "Bu kadınlar ve erkekler orada çiftleştirildiler".
- "Neler söylüyorsun? Peki amaç neydi?"
- "Bu insanların, doğan, büyüyen ve ergenlik çağına basan çocukları içinde eşkalleri Mehdî'ye en uygun olanlar seçildi. Bunlardan ikisi benim annem ve babamdı. Çocukların bu manastır dışına çıkmaları yasaktı. İlk nesilden kim varsa, manastırdaki sırrın selameti için öldürüldü. İkinci nesildekiler Mehdî'ye öncekilerden daha fazla benziyorlardı. Onlar da yine aynı şekilde çiftleştirildiler ve benim de aralarında bulunduğum üçüncü nesil doğdu. Mehdî'nin sırtında taşıdığı söylenen nişan ise sadece beşimizde vardı. Diğerlerinin akıbetlerini bilmiyorum. Babamı hiç görmedim. Ama annemi bir kez, üç yaşındayken gördüm ve o gündenberi yüzünü asla unutmadım.

(207)

Manastırda beşimiz bir koğuşta kalıyorduk. Adımız yoktu ve bizi numaralarla çağırıyorlardı. Bu yüzden yedi yaşıma gelince kendime Franz adını vermiştim. Anadilimizi bilmiyorduk. Zaten manastırda, sizin konuştuğunuz dil dışında başka bir dilden konuşmak yasaktı. Dayakla terbiye ediliyor, dininizi, geleneklerinizi ve âdetlerinizi öğreniyorduk. Kardeşlerimden ikisi bu yüzden içlerine kapandı. Kollarını vücutlarına sımsıkı sarıp gün boyunca öne geriye sallanıyorlar, artık en basit ihtiyaçlarını bile gideremiyorlardı. Üç kişi kalmıştık. Biri veremden öldü. İkincisi on altı yaşında aklını kaçırdı ve sonunda bir tek ben kaldım".

Adamın sözlerini sabırla dinleyen Ebrehe nihayet dayanamayıp bağırdı:

"Yalan söylüyorsun! Kehanet Aynası yıllardır bende. Ve onda okuduğum kehanetlerin hepsi birer birer çıktı. Bunlardan biri de senin geleceğini bildiriyordu".

Adam:

- "Kehanet Aynası bambaşka bir hikâye. İstihbarat teşkilatı yarım asır önce Avrupa'nın en usta saatçisini Beç kentine çağırdı ve ondan bir düzenek yapmasını istedi. Saatçi böylece, senin Kehanet Aynası dediğin şeyi yaptı. Bu ayna, birkaç ayrı düzenekten meydana geliyordu. Bunlardan ilki, bir zamanlama düzeneğiydi ve ayna, padişahınıza sözümona bir derviş tarafından hediye edildikten tam kırk yıl sonra bu zamanlama düzeneğiyle çalışmaya başlayacak ve güya Kıyametin geleceğini haber verecekti.Yirmi altı yaşıma basıp teşkilatta yüzbaşılığa terfi ettiğim gün Beç Tımarhanesi'ne giderek, bu muazzam aynayı yaptıktan bir yıl sonra çıldıran saatçiyi ziyaret etmiştim. "Tasarıyı" bana anlattıklan güne kadar, altı ay boyunca kurulmadan çalışan saatler yapılabildiğini biliyordum. Ama bu saatçinin, on yıllar boyunca kurulmadan çalışacak olan bir düzeneği gerçekleştirdiğini

(208)

duyunca önceleri buna inanamadım. Bu yüzden bana, sizlerin Kehanet

Aynası dediğiniz şeyin çizimlerini gösterdiler.Hatırlayabildiğim kadarıyla, ayna hediye edildikten kırk yıl sonra ilk düzenek bir ikinci düzeneği harekete geçiriyor, bu arada saatin içindeki metal tokmaklar çeşitli büyüklükteki çanlara vurup, tıpkı müzik kutularında olduğu gibi kasvetli bir nağme çalıyorlardı. Kırk yıl boyunca bir köşede duran bu aynadan birtakım tuhaf seslerin gelmesinin yaratacağı etkiyi varın hesap edin".

- "Peki söylediğin doğruysa, aynanın yüzeyindeki kum taneleri hiçbir etki olmadan hareket edip nasıl olur de kehanet yazılarını meydana getirebilirler?"

- "Anlatacağım. Senin kum tanesi dediğin şeyler aslında beyaz boya kaplı demir tozlarıdır. Aynanın tam altında ise, tıpkı bir kafesi andıran, ama birbirleriyle irtibatsız, küçük demir çubuklar vardır. Öyle ki, sadece bu kafes sistemindeki belli çubukları seçerek istediğin yazıyı yazabilirsin. Üçüncü bir düzenek, bu çubukların bazılarını ana mıknatısa bağlar bağlamaz demir tozlar onlara yapışır. Böylece senin kehanet dediğin yazılardan biri ortaya çıkar. Bu yazılardan her biri tam bir yıl boyunca aynada görülür".

- "Anlattıkların, yazıların nasıl değiştiğini açıklamıyor. Kehanetlerden biri nasıl siliniyor öyleyse? Çünkü yazıların birdenbire silinip aynada başka bir kehanetin belirdiğini gözlerimle gördüm".

- "Ne demek istediğini anladım. Bir yıl sonra kafes sisteminde, yeni yazıyı oluşturacak çubuklar mıknatıslanır.Ama bu arada, demir tozunun bir kısmı, artık mıknatisiyeti olmamasına rağmen eski çubukların üzerinde kalır. Saatçi bu durumu da düşünmüş: Aynayı sırasıyla enine ve boyuna süpüren ve mıknatısiyetleri daha az olan iki demir çubuk dördüncü bir düzenek sayesinde harekete geçerek bu kum tanelerini, mıknatisiyeti daha fazla olduğu için onların yapışacağı yeni

çubuklara doğru sürükler. Bu arada her yazı değişimi esnasında düzeneğin tokmakları çarka vurarak kasvetli melodiyi çalarlar".

"Peki, bu aynada beliren kehanetlerin bir bir gerçekleşmesine ne diyeceksin?"

- "Söylediklerimin doğru olduğuna inan. Sözünü ettiğim bu düzenek, padişahınıza derviş kılığındaki bir casus tarafından Kehanet Aynası adı altında verildiğinde, onun kırk yıl sonra çalışmaya başlayacağı da biliniyordu. Hatta ne zaman, neyin, nasıl yapılacağı konusunda bir takvim bile hazırlanmıştı. Aynanın hediye edilmesinden kırk yıl sonra, yani bugünden altı yıl önce ilk kehanet belirdiği zaman adamlarımız Galata'nın arka tarafında dört fıçı dolusu kırmızı tozu yakacaklardı. Takvimde bunun yılı, günü, hatta saati bile yazılıydı. Her şey o kadar kesin ve dakikti ki, kırk yılın geçmesini sabırla bekleyen teşkilatımız sonunda harekete geçti ve kehanetlerin hepsinin sözümona gerçekleşmesini sağladı. Ertesi yılki kehanet "Nemçe veliahdının öldürüleceği" idi.Elbette, aslında çocuk öldürülmedi, sadece göstermelik bir cenaze töreni düzenlendi. Diğer kehanetler de aynı şekilde gerçekleştirildi: Adamlarımız Anadolu'da isyan çıkarmayı başardı, Lehlerle yaptığımız bir savaşta mümkün olduğu kadar az bir kayıpla

yenilip verimsiz toprakların bir bölümünü onlara bıraktık ve Tebriz'de yangın çıkardık. Bütün bunlar sizin, sonuncu kehanete, yani Mehdî'nin geleceğine inanmanız içindi. Kehanetlerin hepsi doğru çıktığına göre buna da inanmanız gerekiyordu. Buna göre, müminlerin kurtarıcısı olan Mehdî'yi hevesle ve umutla karşılamanız bekleniyordu. "Tasarının tek amacı da buydu: Padişahınızın, batı kapısından kente girecek olan Mehdî'nin elini öpüp tahtını ona bırakması ve aslında bir Nemçe casusu olan bu kurtarıcının ülkenizi yönetmesi. Bana bu yüzden krallar gibi karşılanacağım ve hiçbir zahmet çekmeyeceğim söylenmişti. Ama

(210)

dedikleri gibi çıkmadı. Sonunda beni yakaladınız. Fakat neden hem Mehdî olduğuma inanıp, hem de bana işkence yapmak istiyorsunuz? Sizler kimsiniz?"

- "Sus! Senin Mehdî olduğunu biliyorum! Bu masalları anlatıp beni güya aklınla altetmeye çalışıyorsun. Oysa ben senden daha akıllıyım. Sen Mehdî'sin, bunu adım gibi biliyorum. Ooo! Bakıyorum yanaklarına kan gelmiş. Gücün yerine geliyor anlaşılan. Şurada, mangalın başında duran adamı görüyor musun? Onun adı Hattakay'dır. Yedi iklimin en namlı işkencecisidir. Korların üzerinde, az sonra senin tenine değecek olan demir çubukları kızdırıyor. Beni kandıracağını sandın ama işkence şimdi başlayacak. Hattakay!"

Duvardan, hücredeki konuşmaları dinleyen Bünyamin Ebrehe'nin Hattakay'a Arapça bir şeyler söylediğini işitti. Belli ki ondan işkenceye başlamasını istiyordu. Ama bu arada beklenmedik bir şey oldu. Bünyamin, Hattakay'ın sesini tanımıştı.

Hattakay:

"Saatim durmuş ey Büyük Efendi. Seninki mutlaka çalışıyordur. Söyle bana, tam olarak saat kaç? Sabah oldu mu?"

Ebrehe:

"Gün neredeyse doğacak, ama hani sen Arapça'dan başka dil bilmiyordun? Bizim dilimizi nereden öğrendin? Ne o! Yüzün de bir tuhaf olmuş senin. Yoksa cüzzamlı mısın?"

- "Cüzzamlı değilim ey Büyük Efendi. Mangaldaki korların sıcaklığı yüzümdeki balmumunu eritti. Benim de hoşlandığım bir şey değil bu".

- "Sen Hattakay değilsin! Hattakay nerede? Kimsin sen?"

"Hattakay dün geceden beri, ayağına bir taş bağlı olduğu halde Sarayburnu açıklarında balıklarla birlikte uyuyor. Benim kim olduğuma gelince. Ben, vaktiyle Bağdat paşasının oğlunun, âşık olduğu dilbere

(211)

benzeterek kaçırdığı o ünlü hırsızım. Ama dur! Önce şu hücre kapısını kilitleyeyim de adamların başıma bela olmasın".

-"Ne yapıyorsun? Zülfıyar! Zülfıyar! Yetişin!"

"Boş yere bağırıp durma. Artık seni kimse kurtaramaz ey Büyük Efendi. Bu arada, ters bir şey yapmaya da kalkma. Çünkü gözlerim iyi görmez ama, bu mesafeden de pistolle hedefi ıskalamam doğrusu".

Bünyamin, Hattakay olduğunu ileri süren kişinin son sözlerini işitemedi. Çünkü Ebrehe'nin feryatlarını duyan Zülfiyar ve adamları bağırıp çağırarak kapıya gelmişler ve kırmaya çalışıyorlardı. Buna

rağmen Büyük Efendi'nin öfke ve korku dolu çığlıklarını işitmek mümkündü:

"Tanıdım seni, namussuz sefil! Pis dilenci! Domuz eti yiyen kara köpek!"

Bünyamin olanları görmek için odasından çıktığında kendini bir kargaşanın ortasında buldu. Zülfiyar ve adamları kapıyı kırmak için vargüçleriyle çalışıyorlardı. Adamın biri, büyük bir düşüncesizlikle demir kilide pistolle ateş etti. Böylece kapıyı açacağını sanmıştı. Ama kurşun, kilidi artık maymuncukla bile açılamayacak duruma getirince hatasını anladı. Bu yüzden dakikalar boyunca, kapıyı kırabilecekleri bir kütük aradılar, ama bulamadılar. Sonunda Zülfiyar, gemilerde kullanılan türden bir güverte topunun getirilmesini emretti. Kapıyı bu küçük topla kıracaklardı. Gel gör ki, namluyu doldurmakla meşgul oldukları sırada teşkilatın girişinde bir velvele koptu: O anda giriş kapısında bulunan adamların okkalı küfürleri,şiddetli şaplaklarla ansızın kesiliyor ve acı feryatlarına karışıyordu. Bünyamin, diğerleriyle birlikte sofaya koşup baktığında, kıraathaneden teşkilatın girişine uzanan geçidin dar kapısındaki şişman kadını hemen tanıyıverdi. İri

memeleri, koca göbeği ve büyük sağrılarıyla bir devanasını andıran bu kadının adı Binbereket'ti. Tam yedi sırnaşık çocuğu anaları pozunda dilendiren ve Hınzıryedi'nin bile çekindiği bu kadın, koskoca kalçaları nedeniyle dehlizin dar kapısına sıkışmış, üzerine gelen adamların suratına ardı arkası kesilmez şaplaklar atarak hepsini yere yıkıyordu. Gelen seslerden, sıkışan kadının arkasında başkalarının da olduğu belliydi. Bu kişiler, insanın kanını donduracak kadar ağır ve katmerli zılgıt çekip hasımlarını yere yıkan Binbereket'i arkadan ittirerek yolu açmaya çalışıyorlardı.

Teşkilatın adamları yatağanlarına davranır davranmaz Binbereket'in arkasındakiler kadını yerinden oynatıp yolu açmayı başardılar. O anda teşkilatın içi sayısız dilenci çocukla doluverdi. Tabiatları itibariyle tarife gelmeyecek kadar sırnaşık, tuttuğunu koparacak kadar azılı, çamsakızı kadar yapışkan ve cıva kadar çevik olan bu çocuklar,salyaları ve sümükleri aktığı halde, Zülfiyar ve adamlarının tepesine çıkıverdiler. Geçitten yetişkin dilenciler de çıkmaya başladığında, çocukların öncü oldukları anlaşıldı. İçerideki adamların çoğu, daha kılınçlarını indirmeye fırsat bulamadan, sırtlarına binen, boyunlarına asılan, omuzlarına çıkan, kollarına tutunan, kulaklarını ısıran hadsiz hesapsız dilenci çocuk nedeniyle alaşağı oldular. Üstelik, çocuklar baldırlarına, kollarına, burunlarına ve kulaklarına dişlerini geçirdiği için ızdırapla feryad eden bu adamlar, bir yandan da yetişkin dilencilerden sopayı yiyorlardı. Ne var ki Zülfiyar dayanıklı çıktı ve silkelenip tepesindeki çocukları sağa sola fırlatır fırlatmaz altı namlulu pistolünü çekti. Fakat bu da boş bir çabaydı. Üzerine yine bir anda tırmanan onlarca çocuk baldırına, kıçına, pazularına, boynuna ve kulaklarına dişlerini geçirir geçirmez acıyla bağırdı ve yere yıkıldı. Nihayet teşkilatın adamları yerde, dilenci çocukların ayakları altında sımsıkı

bağlanmış olarak yatıyordu. Bu, inanılmaz bir olaydı. Teşkilat hasımlarını küçümsemenin cezasını böyle ödemişti.
Gürültü yatışır yatışmaz, çok zaman önce kadın kılığına girdiği için Bağdat paşasının oğlu tarafından kaçırılan hırsızın sesi duyuldu. Dilenciler, kethüdaları Hınzıryedi'nin sesini hemen tanıyıp hücrenin kapısı önünde toplandılar. Hattakay'ın kılığına giren bu adam, pistol kurşunuyla harap olan kilit nedeniyle kapıyı içeriden açamıyor, dilencilere kendisini kurtarmalarını emrediyordu. Bu iş için önce topu kullanmayı denediyseler de ateşlemeyi bir türlü başaramadılar. Böylece, levyelerle menteşeleri sökmeye karar verdiler. Sonunda kapı açıldı ve cellat kılığındaki Hınzıryedi, Büyük Efendiyi tartaklaya tartaklaya içeriden çıkardı. Kendisine eziyet edileceğinden korkan Nemçe casusu zavallı Franz'ın ise ödü patlamış, adamcağız ruhunu oracıkta teslim etmişti. Dilenciler sevinç içindeydi. Kethüdaları onlara, "Sağolun varolun!" dedi, "Tam zamanında geldiniz. Fakat bana bu saati veren adamın kafasını kırmazsam bana da Hınzıryedi demesinler. Çünkü tam geceyarısı bozuldu. Neyse ki Büyük Efendi'nin saati varmış.Aksi takdirde dünya dursa kararlaştırdığımız vakti kestiremezdim. Haydi! Şimdi yağma zamanı! Burada ne varsa hepsi sizin! İstediğinizi yapın. Nasıl olsa dışarıdan sizi duyamazlar". Dilenciler, kethüdalarının sözlerini işitir işitmez sevinç çığlıkları atarak dört bir yana saldırdılar ve bütün kilitli kapıları kırarak ne var ne yoksa talan etmeye başladılar. Kapının biri kırıldığı anda içerideki hayvan ürkerek dışarı fırlayınca bazıları şaşırdı. Çünkü sakallı bir maymundu bu. Sağda solda bir süre koşturduktan sonra, Bünyamin'i görüp doğruca onun kollarına atıldı. Bu hayvan, Bünyamin'in maymunu Müşteri'ydi.
Hınzıryedi, delikanlıya dönerek,
"Gör işte delikanlı" dedi, "Dünyada neler oluyor. Hınzıryedi'yi küçümsemekle nasıl da büyük bir hata yaptılar.

(214)

Oysa ben aylardır onları izliyordum. Sabrettim, bekledim ve faka bastırdım. Şu, senin Büyük Efendi'ne de bana yaptıklarını ödeteceğim. Bu arada sen de kurtulduğunu sanma. Çünkü artık senin de onlardan olduğunu düşünüyorum. Eğer onlardan yana olmasaydın, şu geçen uzun sürede, sana onca yardımı dokunan Hınzıryediyi arayıp bir hatırını sorardın. İşret âlemlerine katıldığından falan haberim olmadığını sanma. Ama dua et ki, ben temkinli, düşünceli, anlayışlı bir insanım. Bu yüzden seni, hemen şuracıkta öldürecek değilim. Ama diğer arkadaşlarının taş çatlasa yarım saat ömürleri kaldı. Hele şu Ebrehe. Bakalım son sözleri ne olacak."
Hınzıryedi dilencilere, halatla sımsıkı bağlanan Ebrehe'yi huzuruna getirmelerini buyurdu. Büyük Efendi gerçekten de acınacak bir haldeydi. Dilenciler kethüdası ona dönüp,
-"Görüyorsun işte Büyük Efendi" dedi, "Artık senin efendin benim. Hayatın iki dudağım arasında. Ha! Biliyor musun? Şu senin kırmızı haplarını da iki haftadır almıyorum. Bu günahkâr kulun kendi canına kıymak istemişti ve senin haplarını almaktan bu yüzden vazgeçti. Ama artık ne iştir, ne hikmettir bilinmez, ne ertesi günü ne de daha sonraki

günler zavallı ruhunu bir türlü teslim edemedi gitti. Belki de ölmüştü de, intikali geç olduğu için henüz idrak edemedi. Şimdi söyle bana. Yoksa beni yıllarca kandırdın mı?"

Hınzıryedi sesindeki alaycı tonu değiştirip dişlerinin arasından,

- "Beni kandırdın deyyus!" diye bağırdı, "Yıllardır hayatı bana zehir ettin ve beni kendi günah dolu işlerine alet ettin. Bana 'sefil' dedin ve beni yaşamaktan bezdirdin. Şimdi başına neler geleceğini biliyorsun, değil mi? Bununla birlikte son bir arzun varsa seni kıracak değilim. Var mı?"

Her şeyin bittiğini anlayan Ebrehe, Hınzıryedi'nin kendisini boğmak için üstüste düğüm attığı sicime bakarak, fısıltıyla şunları dedi:

(215)

- "Evet var. Bünyamin'le tek başıma konuşmak istiyorum".

Tam bu sırada dilencinin biri sofaya dalıverdi. Kuşağından, ceplerinden, çıkınından ve yenlerinden sağa sola altınlar, akçeler ve filuriler saçılıyordu.

"Ey ahali!" diye haykırdı, "Gelin! Gelin! Sevabına söylüyorum. Burada para dolu bir oda var. Gelin, çıkınlarınızı doldurun ve hayırduanızı üzerimden eksik etmeyin. Çünkü ben bulduğum için paraların hepsi benim sayılır. Ama onların hepsini sizlere başımın gözümün sadakası olarak veriyorum".

Dilenciler para dolu odaya cümbür cemaat hücum ederlerken Hınzıryedi, Ebrehe'yi boğmaya hazırlandığı kemendi duvardaki çiviye astıktan sonra, "Son isteğini yerine getiriyorum. Delikanlıyla ne konuşacaksan konuş. Ama döner dönmez seni kendi ellerimle öldüreceğim" dedi ve paraları yağma eden dilencilerin arasına karıştı.

Sofada Bünyamin'le başbaşa kalan Ebrehe ona şunları söyledi:

- "Yolun sonu göründü sevgili Bünyamin. Benimle birlikte büyük bir bilgi kaynağı da yok olacak diye çok üzülüyorum. Kastettiğim şey, teşkilatın yıllardır biriktirdiği bilgiler. Uzak ülkelerdeki casuslar merkezden haber alamayacakları için artık dağılıp gidecekler. Hazine odasındaki paraları yağma eden şu zavallılara bak. Eğer kitaplıktaki ciltler dolusu bilgiyi kullanabilecek durumda olsalar, talan ettikleri paranın on katını, belki de yüz katını elde edebileceklerini bilmiyorlar. Teşkilattaki altın ve gümüşten yapılma her şeyi yağmaladıktan sonra burayı ateşe vereceklerini de biliyorum. Koskoca bir beyin böylece yok olacak. Ben ise bir günahkâr olarak ölmüş olacağım. Eğer varsa, ötedünyada bir tek şey hissedeceğime eminim: Utanç. Belki de

(216)

yıllardır, Kıyametten değil, bu duygudan kaçıyordum. Sana gelince Bünyamin, 'senin Uzun İhsan Efendi'nin oğlu olduğunu ta baştan beri bildiğimden eminsindir muhakkak. Aradığım kişinin sen olduğunu, daha benim hayatımı kurtardığın gün anlamıştım. Para sendeydi, koynunda sakladığın o garip kitabın arasında. Şaşırma! Bundan da haberim var. Sen geceleri uyurken odana girdiğimde farkettim. Evet, odana da girdim. Uyanmana imkân yoktu. Çünkü içtiğin kahvelerde sana derin bir uyku verecek eczalar vardı. Uyurken seni uzun uzun seyrettim. Yüzünün asıl halini düşledim. Babana benziyordun.

Sana karşı hissettiklerimi anlatmama imkan yok. Bir duygu, anlaşılamıyorsa, duygu değildir zaten. Seni ta baştan öldürebilir ve 'parayı' alabilirdim. Ama bunu yapmak istemedim. Çünkü nasıl olsa elimdeydin ve benim için neredeyse o para kadar değerliydin. Sanki kasıtlı olarak karşıma çıkarılmıştın. Bu yüzden seni yakından incelemek istedim. Böylece güçsüzlüğün ve silikliğin ne olduğunu öğrenme fırsatı buldum. Aynı zamanda gücün ve her türlü iktidar tutkusunun da ne kadar büyük bir erdemsizlik olduğunu da bu sayede gördüm. Hayatta kalabilmek için bizler kadar çaba göstermiyordun. Yokedilmeye belki çoktan razıydın. Senin amacın varlığını sürdürmek değil de sanki bambaşka bir şeydi. Sen bir şahittin. Evet, artık bundan eminim. Kesinlikle bir kahraman değildin. O küstahça sözlerini de sanki biri kulağına fısıldıyor ve benimle adeta alay ediyordu. Sanki benim, onların ve herkesin başına gelen bütün şeyler senin görmen, öğrenmen içindi. Güçsüz biri olan sen, her çeşit iktidarın sahibi olan benim üzerimdeydin. Çünkü olaylara müdahale etmeden hepimizi gören, seyreden sendin. Seni ezdiğimizde ağlıyordun. Güçsüzlük belirtisi olarak yorumlanabilen bu şey aslında senin yaşamındı. Oysa biz taşlar kadar güçlü, bir o kadar da cansızdık.

(217)

Gücün kendisinin ölüm olduğunu da senden böylece öğrendim. Çünkü seni seyrettim. Ah! Keşke dünyayı da senin gibi seyredip, senin ona baktığın gibi bakabilseydim! Oysa ben ona bir güç malzemesi olarak bakıp onda kendi karanlığımı gördüm. Hayatım boyunca görebildiğim en iyi, en güzel şey sendin Bünyamin. Sana çok şeyler söylemek isterdim. Ama dakikalarım sayılı. Bu yüzden benim için son bir şey yapmanı rica ediyorum. O 'parayı' ben öldükten sonra ağzıma koy ve çenemi bağla. Çünkü onun, hiç kimsenin eline geçmesini istemiyorum. Hoşçakal! Hoşçakal Bünyamin!"

Ebrehe son sözlerini sesini alçaltarak ve aceleyle söylemişti. Çünkü Hınzıryedi, bulduğu onca paradan adeta sarhoş olmuş, külhani bir ağızla açık saçık bir şarkı söyleyerek onlara doğru geliyor, bir yandan da, kuşağına ve koynuna doldurduğu filurileri neşesinden sağa sola saçıyordu. Şarkısına devam ederek duvara astığı ipi aldı ve cebinden çıkardığı sabunla sıvadı. Bu işi güya özenle yapıp elinden geldiğince sürüncemede bırakarak, yıllardır beklediği bu zevkli anları mümkün olduğu kadar uzatmak istediği her halinden belliydi. Sonunda, bir ucunu duvara bağladığı ipi ansızın Ebrehe'nin boynuna dolayarak germeye başladı. Bu esnada bütün gücünü harcadığı için boynundaki damarlar şişmesine rağmen o külhani şarkıyı söylemeye devam ediyordu. Büyük Efendi'nin dili hemen dışarı fırladı. Yüzü mosmordu ve gözleri yuvalarından uğramıştı. Hınzıryedi ipi bir an için salıverip hemen ardından gerer germez Ebrehe'nin kafası yana düştü. Boynu kırılmıştı. Eğer ip bu kadar hızlı gerilmeseydi ölümü daha uzun sürebilir, dilenciler kethüdası da bundan daha çok hoşnut olabilirdi. İşini bitirdiğinde Hınzıryedi nefes nefese kalmıştı. Cesede tükürdükten sonra dilencilere,

(218)

- "Haydi bakalım! Toplanın, gidiyoruz" diye bağırdı, "Paraların hepsini çuvallara doldurun. Metelik kalmasın. Değerli olan ne varsa alın. Yok! Yok! En iyisi ateşe verin. Adamları da ister öldürün, ister bırakın da diri diri yansınlar. Bu duvarlar ateşe dayanıklı. O yüzden yangın dışarı sıçrar da başımız derde girer diye korkmayın. Ebrehe'nin cesedini çuvala koyun. Onu götürüp loncaya gömeceğiz. Her gece mezarı başında içki içip domuz eti yiyeceğim. Davranın! Çabuk olun! Kapıdan teker teker çıkacağız. En son Binbereket çıkacak. Yangını başlatmak da onun görevi".

Bu sözlerinden sonra Hınzıryedi, Bünyamin'in koluna yapışıp onu çıkış kapısına doğru sürüklemeye başladı. Geçitten doğruca kıraathaneye çıktıklarında katil suratlı kahveci yerinde yoktu. Tezgâha, Hınzıryedi'nin sağkolu olan Alemsattı bakıyor, çocuğun biri ise elindeki bezle, kahvecinin kanını yerden temizliyordu. İki dilenci ise, herkes çıktıktan sonra örülecek olan gizli geçit kapısı için dışarıda harç hazırlıyorlardı. Kıraathaneden çıktıklarında sabah ezanları çoktan okunmuştu. Arkadaki iki dilenci, içinde Ebrehe'nin cesedi bulunan çuvalı güçlükle taşırken Hınzıryedi delikanlının gömleğine yapışıp onu loncaya doğru sürüklüyor, yolda karşılaştıkları insanların garipseyen bakışlarını hissedince de gülümsemeye çalışarak, "Kölemdir kendisi. Haydi işinize!" diye bağırıyordu.

Lonca binasına yağmur başladığı sırada girmişlerdi. Para çuvalları daha yoldaydı. Hınzıryedi içeri girer girmez kendisine derhal bir yorgunluk kahvesi hazırlanmasını ve Ebrehe'nin cenazesi için su ısıtılıp mezar kazılmasını buyurdu. Yemek kazanlarından birinde cenazenin yıkanacağı su ısıtılırken dilencilerin kethüdası kahvesini içti. Bu sırada diğerleri de sökün etmeye başladılar. Gelen para çuvallarının ardı arkası

kesilmiyordu. Son gelen dilenci, teşkilatta yangın çıkarıldıktan sonra Binbereket'in dehlizin kapısını sıkıştığı için kaçamadığını ve diri diri yandığını söyledikten sonra, gözlerde o ana dek kaybolmayan ışıltı sönüverdi. Fakat bu üzüntü çok uzun sürmedi. Çünkü para çuvalları açılıp sayılmayı bekliyordu. Bu yüzden, dilencilerin bazıları önce Ebrehe'nin mezarını kazmak istemişlerdi. Oysa cesedi yıkamak için gerekli olan su çoktan ısınmıştı. Hınzıryedi, cesedin bulunduğu çuvalın bağını çözdükten sonra Bünyamin'e,

- "Ölüyü sen yıkayacaksın" dedi, "Ne de olsa onun hayatını kurtarmıştın. Bu yüzden tek yakını sensin".

Ceset, fetih öncesi Rum dilencilerinin vaktiyle, sadaka arttırmak için üzerinde bilinmeyen bir Tanrı'ya kurban sundukları bir taşa yatırılmıştı. İki paravana getirilip ceset gözlerden saklandı ve göbeğinin üzerine bir sabunla bir bıçak kondu. Bir kazan sıcak suyla kefenlik bez de getirildikten sonra, Bünyamin cesetle başbaşa kaldı.

Delikanlı nereden başlayacağını bilemiyordu. Aksi gibi, gömleğinin içine sinen maymun da ikide bir kıpırdayarak hareketlerini kısıtlıyordu. Bünyamin, bu yüzden Ebrehe'nin elbiselerini çıkarırken bir hayli zahmet çekti. Büyük Efendi'nin sarığı, Hınzıryedi ipe asıldığı an düşmüştü. Saçları traşsızdı ve töre gereği bir tepe kâkülü bile

bırakmamıştı. Bütün kanı çekilmiş, zaten saydam olan teni böylece adeta camlaşmıştı; öyle ki, elinin incecik derisi altında neredeyse kemiklerini görmek bile mümkündü. Bünyamin, cesedin üzerindeki elbiseleri çıkarmaya devam ederken Ebrehe'nin başının, boyun kemiğinin kırılmasının bir sonucu olarak olağandışı bir şekilde arkaya oynamasının karşısında adamakıllı ürktü. İlk kez bir cesede dokunuyordu. Hele hele uçkuru çözüp donu çıkarınca taş kesildi. Cesedin apış arasında bir zıbık vardı ve meşin bağlarla kalçalara tutturulmuştu.

(220)

Bünyamin birkaç tas su döktükten sonra koynundaki parayı çıkardı ve Ebrehe'nin ağzına, dilinin üstüne yerleştirdi. Bu haliyle çenesini bağladıktan sonra cesedi kefenledi ve bağlarını düğümledi. Büyük Efendi artık defnedilmeye hazırdı.

Akşama doğru yağmur şiddetini arttırdığı sıralarda, ceset, lonca binasının tam ortasına kazılan çukura gömüldü. Mezar doldurulduktan sonra, üstüne döşeme taşları tekrar itinayla yerleştirildi. Hınzıryedi bu manzarayı keyifle seyrediyordu ve az sonra keyfi elbette daha da artacaktı. Çünkü mezarın tam üstünde bir ziyafet sofrası tertip edilmesi için gereken emirleri çoktan vermişti. Gerçekten de, lonca içinde koyunlar boğazlanıp tavuklar yolunuyor, tencereler ocakların üzerinde kaynıyor, teşkilatta bulunan hadsiz hesapsız parayla alınan tepsi tepsi baklavalar sinilere yerleştiriliyordu. Dışarıda şimşekler çakıp gök gürülderken, koyunlar kızarmaya başlamış, kazanlar dolusu hoşaf çoktan kıvama gelmişti. Bazı dilenciler dört kova dolusu kaymak ve üç çanak bal getirince çocukların neşesi doruğa çıktı. Kasideciler hüzünlü şarkılarından o günlük vazgeçip, oyun havası çalmaya başlayan mutriplere eşlik ettiler. Hasta gibi görünsün diye afyonla uyuşturulan çocuklar bile gözlerini açıp kızarmış tavukları, baklavaları ve lezzetli tencere yemeklerini süzerek sofraya buyur edilmeyi beklemeye başladılar. Hele hele Hınzıryedi, teşkilatta bulduğu işaret fişeğini lonca binası içinde ateşleyip kubbeyi kırmızı kıvılcımlarla süsleyince, neşe doruğuna vardı. Gelgelelim, tam da şimşek çakıp ardından gök gürüldediği anda dilencinin biri korkuyla bağırdı:

- "Dertli burada! Aramızda!"

Gerçekten de Dertli, binayı örten kubbenin sütunlarından birini kendine siper etmiş, onları gözlüyordu. Gökyüzünün yıldırımlarını üzerine çeken bu tehlikeli adamı görür görmez dilenciler feryat etmeye başladılar:

(221)

- "Binaya yıldırım düşürecek bu uğursuz! Kovun!"
- "Belini kınverin! Öldürün!"
- "Taşatutun! Öldürün!"
- "Dikkat edin! Pistolü var!"

Taş ve sopalarla Dertli'nin üzerine yürüyen kalabalık, silahı görünce duruverdi. Hele hele adamın kuşağındaki ikinci pistolü farkettiklerinde ne yapacaklarını şaşırdılar. Ama Hınzıryedi öne atılarak bağırdı:

- "Behey teres! Ne cesaretle buraya geldin? Yoksa tepemize yıldırım

düşürmeye andın mı var? Buraya adım atar atmaz seni öldüreceğimi söylemedim mi? Artık sana çık git demeye de gerek yok. Şimdi görürsün sen!"

Hınzıryedi eğilip, Ebrehe'nin cesedinin yıkandığı taşı siper alarak kuşağından pistolünü çekti ve Dertli'ye ateş etti. Binanın kubbesi silah sesiyle yankılandı. Fakat hedefi ıska geçmişti. Dertli, elinde pistolle onun bulunduğu yere yaklaşırken Hınzıryedi dilencilere bağırdı:

- "Pîr aşkına! Kethüdanızı öldürmeye geliyorlar! yardım edin!"

Ancak binanın pencereleri, çok yakına düşen bir yıldırımla aydınlanır aydınlanmaz dilenciler dehşete düştü. Belli ki, gökkubbe de Hınzıryedi'nin pistolü gibi asıl hedefini ıskalamış, böylece ucuz kurtulmuşlardı. Şimşeğin ardından gök şiddetle gümbürderken dilencilerin cesareti iyice kırıldı. Bundan sonraki şimşek muhakkak ki loncanın tepesine düşecekti. Kapıdan, önce en korkak olanlar kaçtı ve çok geçmeden en cesurlar da onlara uyup bu tehlikeli mekânı koşaradım terkettiler. Ama Hınzıryedi taşın ardından çıkıp kapıya koşamıyordu. Bu yüzden Dertli'ye yalvarmaya başladı. Fakat beriki ona cevap bile vermiyordu. Gelgelelim pistolünü indirmiş, sanki gitmesi için ona izin verir gibi olmuştu. Hınzıryedi onu ikna ettiğini sanıp büyük bir temkinsizlikle yerinden doğrularak kapıya doğru koşmaya

(222)

başlayınca silah patladı. Dilenciler kethüdası bacağından vurulmuştu. Dışarıda dilenciler şiddetli sağanağın altında, "Bakalım loncaya gerçekten yıldırım düşecek mi?" diye beklerlerken binada üç kişi kalmıştı. Hınzıryedi acıyla kıvranırken Dertli, Bünyamin'e,

- "Bana yapılan iyilikleri unutmam" diye fısıldadı, "Artık buradan rahatça gidebilirsin. Ama acele et. Şurada küçük bir kapı var. Oradan çıkarsan seni kimse farkedemez. Kapıda bir kilit göreceksin. Asıldığında kolayca açılır. Haydi! Şansın açık olsun".

Bünyamin kapının kilidini gerçekten de kolayca açtı. Artık özgürdü. Şiddetli yağmur altında Divanyolu'na doğru koşarken arkasına baktı. Karanlık gecede, kesif sağanak altında lonca binası seçilemiyordu. Fakat ansızın çakan bir şimşek her şeyi aydınlattı. Yıldırım binaya isabet etmişti. Çok kısa bir süre sonra duyulan gökgürültüsü dilencilerin çığlıklarını bastırdığında, lonca artık alevler içindeydi.

Karanlık

(225)

Fî tarihinde Anadolu'nun kasabalarından birinde hayalci ve dalgın bir tüccar yaşıyordu. O kadar dalgın, o kadar hülyalıydı ki, sık sık borçlarının ve alacaklarının vadesini unutur, hasılatını genellikle yanlış sayar ve defteri kebirinde küçüklü büyüklü hatalar yapardı. Bu nedenle sermayesi giderek eridi, ama o, hayal kurmaktan bir türlü vazgeçmedi. Meslekdaşları gibi tuttuğunu koparamadığı, sinekten yağ çıkarmadığı ve çalışıp didinmediği için yorulmuyordu. Gecelerden bir gece, günün yorgunluğunu atmak için değil de, sadece düş görmek için yatağına uzandı ve düşünde kendisini bir evin penceresinin önünde buldu. Bu pencereden içeri baktığında, beşiği andıran bir yatakta horul horul uyuyan biriyle, onun başucuna oturup, elinde kalem, defterine yazılar

yazan bir adamı gördü. Boyu uzun, gözleri çekik ve elmacık kemikleri çıkık olan bu adam ara sıra elinden kalemi bırakıp uyuyan adamın üstünü örtüyor, uyanacak gibi oldu mu pışpışlıyordu. Fakat neden sonra birdenbire arkasını döndü ve pencereden içeriyi izleyen tüccarla gözgöze geliverdi. Yüzünde, şaşkınlıkla kızgınlık arası bir ifade vardı.

(226)

Bu esnada düş kesildi ve tüccar uyanıverdi. O gün ticarethanesine gitmeyip saatler boyunca rüya tabirleri kitaplarını karıştırdı. Gelgelelim hayra ya da şerre yoracak bir alamete rastlayamayınca düşünün devamını görebilmek umuduyla ertesi gece yine yatağına uzandı. Çok geçmeden dalınca, düşünde kendisini yine o pencerenin önünde buldu. Uzun boylu adam hâlâ defterini karalıyor, diğeri ise döşeğinde uyumaya devam edip düşler görüyordu. Tüccar, bu manzarayı merakla seyrederken uzun boylu adam yine arkasını dönüp baktığında gözetlendiğini anladı ve hışımla yerinden doğrulup pencereye ilerleyerek perdeyi tüccarın yüzüne kapatıverdi. Düşü böylece kesilen tüccar uyandığında doğruca rüya tabiri kitaplarına koştu. Sayfaları karıştırmasına rağmen yine bir şey bulamadı ve umudunu üçüncü geceye bağladı. Akşamı iple çekip yatsıdan sonra döşeğine uzanarak dalıp gitmeyi bekledi. Çok geçmeden derin bir uykuya daldığında düşünde kendisini yine aynı pencerenin önünde gördü. Perde kapalıydı. Bu nedenle tüccar içeriyi görmek için perdeyi aralamaya yeltenmek zorunda kaldı. Ama bunun bir tuzak olduğunu elbette bilemezdi. Çünkü bu işi yapar yapmaz uzun boylu adamla burun buruna gelmişti. Diğeri ise, içeride hâlâ uyuyordu. Uzun boylu adam tüccara, uyuyan kişiyi uyandırmamak için fısıldayarak,

- "Behey teres!" dedi, "Üç gündür pencereden içeriyi gözetliyorsun! Senin yüzünden defteri kalemi bırakıp işimi erteledim. Ne merak bu sendeki! Şimdi söyle bakalım. Merakın yüzünden onu bunu rahatsız ettiğin için sana nasıl bir ceza vereyim?"

Tüccar ezilip büzülerek,

- "Affet beni ey uzun adam" dedi, "Üç gündür gelip bu pencereden seni gözetliyorum. Çünkü ne yaptığını merak ediyorum. Eğer öğrenirsem, gördüklerimin hayır mı şer mi olduğunu anlayabileceğim.

(227)

Bu yüzden bana burada ne işler çevirdiğini anlat. Sonra bana istediğin cezayı verebilirsin". Uzun boylu adam anlatmaya başladı:

-"Şu döşekte uyuyan adamı görüyor musun? İşte onu ben düşledim. Bu adam uyuyor ve birtakım düşler görüyor. Ben de onun gördüğü düşleri deftere bir bir yazıyorum".

Tüccar, şaşkınlıktan ağzı bir karış açılarak,

- "Peki düşünde ne görüyor?" diye sordu.

Adam ise, işi yarım kaldığı için sabırsızlanarak, biraz da yarım ağızla cevap verdi:

- "Seni, diğerlerini ve sizlerin yaşadığınız dünyayı görüyor. Hem sen ne kadar meraklısın böyle! Anlaşılan yakamı kolay kolay bırakmayacaksın. Bu kadar meraklı olduğuna göre şimdi seni maymun yapayım mı? Ha! Söyle!"

Tüccar korkuyla,

- "Yok! Yok! Hayır, yapma. Yeminler olsun bir daha gelmem!" diye bağırdı.

Adam endişe ve kızgınlıkla dişlerinin arasından,

- "Sus! Bağırma!" diye fısıldadı, "Onu uyandıracaksın. Burada ciddi işler yapılıyor. Sana gelince. Seni maymun yapmayacağım. Ama beni bir daha rahatsız etmeni de istemem doğrusu. Bu yüzden artık ömrü billah uyumayacaksın. Böylece düş falan da görmeyeceksin".

Düş biter bitmez tüccar uyanıverdi ve hemen rüya tabiri kitaplarını açtı. Fakat bu konuda makul bir yoruma rastlayamadı. Bütün umudu, gece olup uyuyunca göreceği düşteydi. Yatsıyı iple çekti ve döşeğine uzandı. Ne var ki vakit geceyarısını geçmesine rağmen güzüne hâlâ uyku girmemişti. Sabah olunca, bütün gece uyumamasına karşın kendini dinç hissediyordu. Uykusuzluğu ertesi gün ve daha sonraki günler de devam edince bir hekime gitme kararı aldı. Ne var ki, kendisine verilen uyku şurubundan ilk gece bir ve ikinci gece üç kaşık, sonraki gün de tam bir

şişe içtiği halde fayda görmedi. Sonraları bu şurubu su niyetine içmeye ve gün boyunca afyon sakızı çiğnemesine rağmen esnemeyi bile başaramayınca, bir gezginin Mağrip'ten kavanoz içinde getirdiği çeçe sineğine iki altın verip hayvana kendini sokturttu. Hatta komşu tavsiyesi üzerine, yorganı döşeği sırtlayıp Yedi Uyurların mağarasına bile gitti. Fakat burada da uyku tutmayınca, şöhreti yedi iklim dört bucağa yayılmış, namı lakabı dilden dile dolaşan bir sihirbazın huzuruna vardı ve derdini ona anlattığında uyuyabilmesi için bir umut ışığının olduğunu anladı. Sihirbaz ona, bu fani dünyanın bir yerinde on yıllardır, belki de yüzyıllardır uyuyan biri olduğunu, eğer bu kişiyi bulup uyandırmayı başarabilirse uykusuzluk illetinin artık onun yakasını bırakacağını söylemişti.

Sihirbazın bu sözlerini işiten tüccar, yüreğinde bir umutla böylece ticarethanesini satıp üç deve alarak hayvanlara mürmür kuşu gübresi yükledi ve lale soğanlarını altı günde büyüten bu değerli maddeyi sata sata, diyar diyar dolaşmaya başladı. Geçtiği ülkeler ve kasabalarda ticaret yaparken, bir yandan da on yıllardır uyuyan adamı soruyor, aldığı cevaplara göre güzergâhını değiştiriyordu. Nihayet, Şam yakınlarında bir kasabaya geldiğinde köylünün biri ona, tam yedi yıldır uyuyan ve karısı tarafından köy köy dolaştırılıp meraklılarına üç mangır karşılığı teşhir edilen bir evliyadan bahsetti. Anlatıldığına göre karısı, uyuyan adam sayesinde hatırı sayılır bir servet biriktirmişti. Arzu edenler, bu mucizeyi kasaba dışında kurulan çadırda bizzat görebilirlerdi.

Tüccar sözü edilen yerdeki çadıra geldiğinde kendisini büyük bir kalabalığın içinde buldu. Bu kişiler yedi yıldır uyuyan mübarek evliyayı görmek için çadırın girişinde bir kuyruk oluşturmuşlardı. Sırası gelenler, yedişer yedişer olmak üzere evliyanın yaşlı karısına adambaşı üç akçe verip içeri giriyor, bu esnada iri kıyım bir zenci, gürültü etmesinler diye onlara nezaret ediyordu. Çünkü ezkaza, müşterilerden

biri şaşkınlık nidası atıp evliyayı uyandırarak bir ekmek kapısını böylece kapatacak olursa, zencinin demir topuzu alimallah beynine inmek için hazır bekliyordu.

Sırası gelen tüccar içeri girip, kuştüyü şiltede uyuyan evliyayı görünce, aradığı adamın o olabileceğini düşündü ve yüreği umutla titredi. Böylece, evliyayı uyandırmak için bir yol aramaya çalıştı. Akşama kadar düşünüp sonunda bir çare buldu. O gece kasabanın meyhanesinde ağız arayarak yörenin en bağırgan horozunun hangi köyün kümesinde olduğunu öğrendikten sonra sabaha karşı yola çıktı. Gün ağarınca, sinirli ve sersem insanların yaşadığı bir köye geldi. Hepsi de uyku sersemi olan birtakım adamlar güçbelâ zaptettikleri bir horozu kesmek üzere bir kütüğe götürmeye çalışıyorlardı. Adamların sersemliği ise, yumurtadan çıktığından bu yana horozun çok erken ve berbat bir şekilde ötüp köyde uyku selamet bırakmamasından kaynaklanıyordu. Tam zamanında yetişen tüccar, köylülerin sersemliklerinden yararlanıp, yörenin en bağırgan horozunu yarım akçeye satın alarak kasabaya döndüğünde akşam olmak üzereydi. Gece yarısına kadar bekledikten sonra kasabadan çıkıp evliyanın uyuduğu çadıra gelen tüccar, ötmesin diye horozun gagasına bağladığı sicimi çözüp hayvanı çadırın üstüne koydu. Horoz, serbest kaldığını anlayınca, bir iki sıçrayışta çadırın orta direğinin tepesine atılıp tünedi.

Tüccar ise, yüreği heyecanla çarptığı halde çadırı görebileceği bir tepeye tırmanıp bir kayanın ardına sinerek kulaklarını balmumuyla tıkadı. Vakit geceyarısını çoktan geçmiş, sabaha az bir zaman kalmıştı. Derken, çadırın kurulduğu vadide tam bir sessizlik hüküm sürdüğü sırada, horoz öyle içler acısı, öyle berbat bir sesle öttü ki, çadırda hemen ışık yandı ve evliyanın karısı da, uyuyarak evini geçindiren erkeği uyanıp dirildi diye ağıt yakıp feryat etmeye başladı. Zenci ise,

(230)

ekmek kapısı bellediği adamı yeniden uyutmak için pışpışlamayı bile denedi ama başarılı olamadı. Adam, gayet haklı olarak mükellef bir kahvaltı, özellikle sucuklu yumurta istiyordu. Ancak onun bu isteğine rağmen, hâlâ gözyaşı döken karısı, çadır direğine tüneyen horozu kesti ve onun suyuyla yaptığı pilavı uyku sersemi kocasına yedirdi.

Neşe içinde, güle oynaya kasabaya dönen tüccar, pazardan en yumuşak kuştüyü yastığı ve içine konan pamuk tam yetmiş kez atılmış yumuşacık bir şilte aldı. Yatsı namazını kıldıktan sonra kaldığı han odasına döndü ve yatağına uzanıp uykuyu beklemeye başladı.

Gelgelelim ne o gece, ne de sonraki günler uyuyabildi. Sihirbazın kendisine kazık attığını düşünerek onu arayıp buldu ve olanları anlatıp parasını geri istedi.

Ne var ki sihirbaz parayı geri vermedi. Çünkü işin aslını bildiğini ileri sürüyordu: Ona göre tüccar yanlış kişiyi uyandırmıştı. Sözkonusu evliya yıllar önce bir kıza âşık olup onu babasından isteten bir talihsizdi. Kızın hain babası ise ondan, köylerinin doğusunda yükselen devasa dağı kazma kürekle yerle bir etmesini, böylece güneşi iki saat erken doğdurmasını istemiş, bunu yapmaz ya da yapamazsa evladını ona asla vermeyeceğini söylemişti. Sevgi ateşiyle tutuşan zavallı adam

ise azmedip gece gündüz kazma sallayarak hain babanın isteğini yerine getirince muradına ermiş ama gerdeğe girer girmez yatakta yorgunluktan sızıp kalmıştı. İşte bu yüzden tam yedi yıldır uyuyordu. Tüccar, bu olayın kulağına küpe olmasını söyleyen sihirbazın huzurundan bir hayli umutsuz ayrıldı ve develeriyle diyar diyar gezip yeri geldikçe onun ne kadar haklı olduğunu gördü. Gelip geçtiği yerlerde yedi, sekiz, hatta on beş yıldır uyuyan insanlara rastladı. Ama bunlardan hiçbiri aradığı adam değildi. Böylece aradan yıllar geçti ve tüccarın yolu günün birinde Kostantiniye'ye düştü. Develerini

(231)

Üsküdar'da bırakıp, simsarlara ondalık vermek istemediğinden, Tahtelkale'de bizzat satmak istediği mürmür gübresini bir tekneye yükledi ve böylece Bedesten yakınlarında bir hana yerleşti. Döşeğinde sağa sola dönüp bir türlü dalamayınca avluya indi ve burayı boydan boya çeviren saçağın altında, bir döşeğe kıvrılıp yatmış, horul horul uyuyan han bekçisini gördü. Adamı sabaha kadar gıbta ile seyretti. Güneş doğalı çok olmasına rağmen bekçi hâlâ uyanmayınca, mallarını katırlara yükleyip mezata doğru yola koyuldu. Mürmür gübresi değerinin tam üç katına satılıp keseler dolusu para ayakucuna akarken o hâlâ bekçiyi düşünüyordu. Akşama doğru pılıpırtısını toplamak üzere hana geldiğinde bekçiyi hâlâ uyur buldu ve kafasındaki soru büyüdü. Üsküdar'a geçip yeni malları yüklediği develerini dehler dehlemez bu sorunun cevabını bulur gibi oldu. Bununla birlikte, getirdiği malları Kostantiniye'den çok uzaklarda satarken kafasında henüz bir kesinlik yoktu.

Böylece yılda iki kez Kostantiniye'ye gelip, bekçinin hâlâ uyuyup uyumadığını denetlemeyi huy haline getirdi. Ne var ki bekçi, döşeğinde kıvrılmış bir durumda horul horul sürekli uyumakta oluyor, arada bir kalkıp su döktüğü bile vuku bulmuyordu. Çekingen tabiatlı olan tüccar, bu bekçiyi uyanıkken görüp görmedikleri konusunda han ahalisinin ağzını aramaya çalıştıysa da bundan bir sonuç alamadı. O güne kadar bekçiyi kimse önemsememişti ve bundan sonra da ona itibar edecekleri yok gibiydi. Böylece, zaten hülyalı ve mahcup bir zat olan tüccar gün be gün içine kapandı ve Kostantiniye'ye daha sık gelip gitmeye başladı. Bu arada serveti, artık her nasılsa, adamakıllı büyümüştü. Ama onun parada pulda gözü yoktu. O sadece bekçinin uyanacağı günü iple çekiyordu.

(232)

Böylece aradan yıllar geçtikten sonra tüccar Kostantiniye'ye bir kez daha geldi. Mallarını her zamanki gibi Eminönü'nde katırlara yükletti ve Divanyolu'na girdiğinde şiddetli bir sağanak başladı. Darphanenin önünden geçerken, binanın bodrum katındaki mazgallardan duman çıktığını gördü. İşin ilginç yanı, çevrede kabarık sayıda dilenci vardı. Yağmur adamakıllı şiddetlenince hana vardı. Yıllardır izlediği bekçi, saçağın altındaki şiltede hâlâ uyuyordu. Yüzünde bir umut ışığı beliren tüccar odasına çekilip yol yorgunluğunu biraz olsun atmak istedi. Vakit geçirmek için odadaki demir parmaklıklı pencereden, dışarıda çakan şimşekleri seyredip düşünmeye çalıştı. Fakat yıllardır aradığı sorunun

cevabını bulamıyor, beklediği şimşek zihninde bir türlü çakmıyordu. O esnada gökyüzünden kopup gelen bir yıldırım, dilencilerin barındığı metruk bir kilisenin kubbesine isabet edince çıkan yangını uzun süre seyretti. Sağanağın azalıp çok geçmeden dinmesi yangının büyümesine sebep olmuştu. Ama kafasındaki soru tüccarın yakasını bir türlü bırakmıyor, onun bu manzarayı iç ferahlığıyla seyretmesine engel oluyordu. Sonunda, gecelik takkesini kulaklarına kadar indirip, kaftanını da entarisinin üzerine giyerek avluya inmeye karar verdi. Hanın tahta merdivenlerinden yalınayak inerken, bir ucu el biçimindeki tahta çubukla sırtını kaşıyordu. Han bekçisi, saçağın altındaki döşeğinde hâlâ uyumaktaydı. Tüccar avlunun çamurlu zemininde yalınayak yürüyerek bekçinin yanına gitti. Âdeti üzere, adamı incelerken avluda üçüncü bir kişi olduğunu farkedip o karanlık, kuytu köşeye baktı.

Karanlığın içinde, genç bir adama ait olduğu hemen belli olan bir gölge vardı. Tüccar, saçağa asılı feneri alarak gölgeye doğru ilerledi. Işık, delikanlının yaralı yüzünü aydınlatınca adam ne şaşırdı, ne de korktu. Delikanlıya,

- "Selamün Aleyküm" dedi, "Seni de uyku tutmuyor herhalde. Oysa bir

hayli yorgun gibisin. Denizleri aşmış gibi bir halin var. Yerinde olsaydım rahat bir döşek bulur, uyurdum. Bu arada, adın ne senin?"

- "Bünyamin".

- "Demek öyle. Bu ad bizim memlekette bin Yemin diye telaffuz edilir. 'Sağ elin oğlu' demektir. Baban seni çok seviyor olmalı. Yoksa böyle bir ad koymazdı sana. Bir sıkıntın mı var senin? Bak, herkes şu dilenciler loncasındaki yangını seyretmeye gitmiş. Uyku tutmuyorsa sen de git bir bak istersen. Vakit geçirirsin".

- "Buna gerek yok. Zaten oradan geliyorum. Peki, sen niye gitmiyorsun?"

- "Burada benim için daha ilginç olan bir şey var. O yüzden sabaha kadar yangın mangın seyredemem doğrusu".

- "Nedir o?"

- "Çok macera yaşamış birine benziyorsun, delikanlı. O yüzden halden anlarsın. Şu gördüğün han bekçisi var ya! Hani az ileride, döşeğinde horlayan adam. İşte o benim ilgimi çekiyor. Sakın yanlış anlama, bende bir sapıklık falan yok. Yıllardır bu kente gelir giderim ve adamı hep uyur durumda bulurum. Geceleri onun su dökmeye kalktığını bile hiç görmedim. Ne yiyor, ne de içiyor. Sanki bu dünyaya uyumak için gelmiş. Kimseciklerin dikkatini çekmiş değil. Güya sakin sakin uyuyor ama, ne düşler görüyordur kimbilir. Düş gördüğü belli. Çünkü dudakları sürekli kıpırdıyor. İstersen buyur, gel. Adama yakından bakalım".

Bünyamin yerinden doğrulup tüccarla birlikte bekçinin yanına gittiğinde, adamın dudaklarının gerçekten de kıpırdadığını gördü. Aslında mahcup mizaçlı biri olan tüccar, belki de delikanlıdan cesaret alarak bekçinin apışarasını eliyle yokladıktan sonra, şaşırarak,

- "Aaa! Çişi geldiği için aleti sertleşmiş. Az sonra helaya su dökmek için kalkar herhalde" dedi.

(234)

Han bekçisi, tam da bu sözlerden sonra döşeğinde öteki tarafına döndü ve horlaması bir süre için sekteye uğradı. Horozlar ötmeye başladığında ise uyanır gibi oldu. Horlaması yerini bir tıslamaya bırakmıştı. Belli ki, aşırı sersemlikle tavşan uykusu arasında bir yerdeydi. Horozlar birbiri ardı sıra tekrar öttüklerinde, gecelik takkesi altından kafasını kaşıdı ve yatağında bir kez daha dönüp bu defa düzenli bir şekilde nefes almaya başladı. O esnada apışarasını kaşımayı da ihmal etmiyordu. Horozlar üçüncü kez öttüğü zaman öksürdü. Gelgelelim onun uyanma belirtilerinin tam tersini tüccarda görmek mümkündü. Çünkü han bekçisi, gözleri hâlâ kapalı olduğu halde serçe parmağıyla kulağını karıştırırken, bu adam artık esnemeye başlamıştı. Çok geçmeden tüccarın gözlerine uyku bulutları çöktü. Birdenbire bastıran bunca mahmurluğa rağmen uykusunun kaçmasından endişe ettiği için, delikanlıya bir eyvallah bile demeden yanından ayrıldı. Tahta basamakları sersem sepelek tırmandıktan sonra odasına girdi ve afyon ruhu emdirilmiş kuştüyü yastığa kafayı koydu.

Avluda han bekçisiyle yalnız kalan Bünyamin, neden telaşlandığını pek anlamadan, içindeki bir belirsizlik dürtüsüyle babası Uzun İhsan Efendi'nin atlasını hatırladı. Kitabı koynundan çıkarıp sayfalarını çevirdi ve bu kez adını tam olarak okudu. Puslu Kıtalar Atlası'ydı bu. Sayfaları kanştırırken birtakım tanıdık adlara rastlayınca şaşırmadı. Baştan sona kadar asla okuyamayacağı kitabın son bölümünü açıp rastgele bir yere baktı ve şu satırlar gözüne çarptı:

"Sevgili oğlum,

Bir zamanlar yaşadığım evin, geceyarısı eve dönerken taşıdığım o fenerin, duvardaki Acem halısının ve aslında gerçek bir kent olan Galata'da gördüğüm her şeyin sadece ve sadece benim zihnimdeki

(235)

düşünceler olduğu fikri kafama saplandığında muhakeme gücümün zayıfladığına hükmetmiştim. Ama şimdi görüyorum ki, asıl bunu düşündüğümde yanılmışım. Çünkü onlar gerçekten de benim düşlerimdiler.

Bu fikrimi ilk kez Mihel çıkmazındaki kıraathanede Ali Said Çelebi'ye açmıştım. Biliyorsun, bu iyi niyetli adam bana neredeyse olağanüstü bir saygı duyar ve ne söylesem hemen inanır. Ona, oturup sohbet ettiğimiz bu kıraathanenin kahvecisinin, müşterilerinin ve yaşadığımız dünyada geri kalan ne varsa hepsinin, sadece benim düşüncemde olduklarını söylediğimde, parmağıyla kendisini işaret ederek, Ya ben?' diye sormuştu. Malum cevabı alınca nedense bir hayli hüzünlenmiş, kafasında kimbilir neler kurmuştu. Ali Said Çelebi, böylece, benim zihnimde yaşadığına inanan tek kişi oldu. Bunun onu fazlasıyla sarstığını söyleyemem. Çünkü ertesi günü bana bir derdini açtı: Dediğine göre Sultan Ahmet Camii'nin müezzinlerinden biri olmak istiyor, ama tahsili tutmasına rağmen, koruyanı kollayanı olmadığı için bu göreve bir türlü gelemiyordu. İşte bu yüzden kendisini, sözkonusu camiinin müezzini olarak düşlememi rica etmekteydi. Gerçi onun bu isteğini yerine getirmem elbette mümkündü. Ama onun bu ricasını geri

çevirdim. Fakat yakamı bırakmadı. Ertesi gün, koltuğunun altında bir kaz, elinde bir sepet yumurta ve bir top tereyağıyla kapımı çaldı. Ben de onun isteğini kısmen de olsa yerine getirmek zorunda kaldım. Ali Said Çelebi, müezzin olmasa bile, şimdi Sultan Ahmet Camii'nde mutemet olarak görevini ifa ediyor. Ama yaptığım iyiliği unutmuş olmalı ki, beni uzun süreden beri arayıp sormadı.

Sana gelince sevgili oğlum, sen de benim kim olduğumu, yemeden içmeden günlerce nasıl yaşadığımı, hayatımızı idame ettirdiğimiz paranın nereden geldiğini bana sormaya bir türlü cesaret edemezdin.

(236)

Paranın geldiği yeri, inanmayacağını bile bile sana söylüyorum: Cebimde yüz akçe olması için zihnimde yüz akçe düşlemem yetiyordu. Seni artık şaşırtmak istemediğim için her şeyi söylemek istemiyorum. Ama gördüğün ve işittiğin ne varsa, hepsinin, şu zavallı babanın zihnindeki düşlerden ibaret olduğuna inan! Yine de birkaç şey bunun dışında tabii. Büyük dayın Arap İhsan, o muhteşem külhani, boşluğu ve karanlığı okuyan benim gibi bir korkağın, adım bile atmaya çekindiği gerçek dünyanın haritalarını çizen biriydi. Yıllar önce öldü, ama kahkahası hâlâ çınlıyor ve düşü zihnimde hâlâ yaşıyor. Onu neden mi düşledim? Belki de senin, biricik oğlumun onu tanımasını istedim, o kadar.

Çünkü her baba oğluna bir şeyler öğretmek, ona doğru ve gerçek olanı göstermek ister. Oysa benim sana, düşlerimden başka verebilecek bir şeyim yoktu. O yüzden sana, şimdi elinde tuttuğun garip kitabı verdim. Ama ne yazık ki Dünya'yı gösteremedim. Sana aslında Kâtip Çelebi'nin, Cihannüma adıyla tercüme edip bana bir nüshasını hediye ettiği Atlas Minör gibi bir eser bırakmak isterdim. Oysa dünyaya sırt çeviren benim gibi birinin zihninde Boşluktan başka ne olabilir ki? Kendisinden düşler yarattığım Boşluğun atlasını, Atlas Vacui'yi bu yüzden yazdım: Sen okuyasın diye değil, yaşayasın diye.

Zihnimde bir düş olan sevgili oğlum, işte böylece zavallı babanın yaşayamadıklarını yaşadın ve dokunamadıklarına dokundun. Bir babanın kendi oğlundan bekleyeceği şekilde kahraman değildin. Son derece silik ve mütevaziydin. Bununla birlikte, arada bir senin kulağına, karakterinle bağdaşmayacak sözler fısıldamadan edemedim. Çünkü düşler görmektense, boşluğun kendisine tapan insanlar karşısında küçük düşmeni istemedim. Sonunda, senin için düşlediğim macerayı yaşadın ve böylece senin için yazdığım atlası okumuş oldun. Artık

(237)

benden öğreneceğin nihai şeyi öğrenmiş oluyorsun.

Ne var ki ben, kendimle ilgili bazı meseleleri hâlâ çözebilmiş değilim. Rendekar düşünüyor olmasından varolduğu sonucunu çıkarıyor. Ben de düşünüyorum, dolayısıyla varım, ama kimim? Galata'da, Yelkenci Hanı bitişiğinde ikamet eden Uzun İhsan Efendi mi, yoksa bugünden tam üç yüz sekiz yıl sonra, sözgelimi İzmir'de oturan mahzun ve şaşkın adam mı? Hangimiz düş ve hangimiz gerçek? Düşünüyorum, o halde ben varım. Düşünen bir adamı düşünüyorum ve onun, kendisinin düşündüğünü bildiğini düşlüyorum. Bu adam düşünüyor olmasından

varolduğu sonucunu çıkarıyor. Ve ben, onun çıkarımının doğru olduğunu biliyorum. Çünkü o, benim düşüm. Varolduğunu böylece haklı olarak ileri süren bu adamın beni düşlediğini düşünüyorum. Öyleyse, gerçek olan biri beni düşlüyor. O gerçek, ben ise bir düş oluyorum.

Senin için gerçek bir baba olmayı, saçlarını okşamayı, seni öpmeyi çok isterdim. Ama düşlere dokunmak mümkün olabilir mi? Sana bu yüzden hem çok yakın, hem de çok uzağım. Veda etmek benim için son derece zor. O yüzden, her ne kadar uzakta olsam da seni, o eski yakışıklı yüzünle, Aglaya'yla birlikte hep düşlemek istiyorum.

Hoşçakal oğlum. Hoşçakal sevgili, biricik düşüm."

Bünyamin gülümsedi. Atlası kapatıp koynuna soktu. Kendini son derece yorgun hissediyordu. Sabah ezanlarının okunmasına az kala, yattığı sedirde kaşınmaya hâlâ devam eden bekçinin yanına gitti ve adamı dürtüp uyandırmaya çalıştı. Bekçi, gördüğü düşün etkisiyle dudaklarını durmadan kıpırdatıyor, bir türlü uyanmak bilmiyordu. Fakat delikanlı onu adamakıllı sarsınca gözlerini açtı. Sabah olmuştu.

(238)

Sanki yüzyıllık bir uykudan uyanan bekçi, yerinden doğrulup çevresine bakınca kendisini uyandıran kişiyi göremedi. Çünkü her taraf karanlıktı. Zaten görülen ve görülmeyen bütün düşler, bu karanlığın ta kendisi değil miydi?

ÖZ GEÇMİŞ

25.06.1991 Elazığ / Merkez doğumluyum. İlk ve orta öğrenimimi Elazığ'da tamamladım. 2008 yılında kazandığım Fırat Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden 2012 yılında mezun oldum. 06.09.2012 yılında aynı üniversitede lisansüstü eğitimime başladım. Şu anda da devam etmekteyim.